Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Preceptoriu[m] diuine legis

https://hdl.handle.net/1874/461385

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

eē ad pcām̄ū ex mō suo agē
di·qui sibi nō est im̄ pōpto·
mnibilomnus ipē opari nō de
fistit· Secus in casib9 hic ex
clus·vbi malicia ꝓpa est scā
dalū gr̄is acceptū Vbi p̄te
rea nō ē aduert̄cia nec eē de
bet de scando alo alteri9 a vbi
quis ad illō opandū teneret·
Tercia regula Ille dr ex ma
licia sua pccaē a scandalum
accipere ñ ex actu altrius q̄ i
formatus sufficient' de bnita
te hmōi act9: nlomin9 cadit
i ruinā·ut si ex voto religiōis
emisso pentes pt9 sufficiēter
de religionis perfectōe in for
macōem se scandalisai cōque
rātur·scādalū ē hoc nō iā pu
fillor̄ ꝑ phariseor̄·acceptū
sed ñ datū· Rr̄ta regula·Qui
libet ab ōni actu cui ñ ē astri
ctus alīūde tētur desistē·q̄ ā
timet ā timē dr ꝑm velxmētē
diecturā scādalū pusillorū q̄
usq; de illo opr̄sēdo·diligen
tia cōpleuerit·n̄ forte p cōmu
nī vtilitatē·vnctio spūssanc
ti doceat illō tunc agendū·
ut xp̄s fecit in publicacōe ve
ritatis sacramenti·

Capitulū·xiiij·

Preterea cum dēisor̄es
seu irrisoēs magē ma
la fatiāt i ecclīa occidē
tes concept9 spūales bonor̄
opex̄ de irrisiōis vitio tria pñ

cip aliq̄ videāda sūt· Primo q̄
le vicīū sit·a quo sit irrisio·
Secundo q̄ dētestabile sit·
Tercio vtr̄ risus sit licitus·

¶ Qñtū ad p̄mū notat tho· A
·2·2·q·lxxij·a sequentibus q̄
mūnia a mūstucia fit vbo p
quinq; vicia· Sūt em̄ q̄ntu
plicia bō hois q̄ntū ad ꝓpo
sitū sufficit·vic; fama bonor
amicicia gloia seu testimoni
um consciencie a bō nature a
fortune· Detractor famā reci
pere mittitur· Contumelios us
seu cōuicator bonorem· Su
surro amicicia mīter aliquos
vult tollere dēisor ad confusi
onem conatur proximi a ei
prevult gloriā bonorū amē
Maledicens vero penā imp̄
catur a si pccatum alicui op
tat·tamen istud facit im penā
primo Et q̄tuor prima vitia
eo ordine quo ponunt̄ se ex
cedunt im malitia Quia detra
ctor est malus·prior cōtume
liā inferens quem excedit su
surro qui amicū rāpe gestit
Et adhuc prior est irrisor in
telligē sēper ceteris pibus Si
etiā mēdum pessimi sunt ma
ledici ¶ Quale aūt pctm̄ sit B
dēisio a ab alīs distinctum·
Et ad tm̄ secūdo ꝑm thō·
vbi prius·q·lxxv·q̄ pccata
verbor̄ sūt p̄cipue pensāda
ꝑm intencōnem proferentis

Et ido ꝑm diūsa que quis im
tendit cōñ alīū loq̄ns hmōi
pcā distinguuntur Sicut ei
aliquis ouitiando intēdit cō
uiciati bonorē dēprimere a de
trahendo diminuē famā a su
surrando tollere amicitiā Ita
etiā irridendo aliq̄s intendit
q̄ ille qui irridetur erubescat
Nā de ope virtuoso aliquis
apō alios a reuerētiā meret̄
a famam a apud sap̄m bone
consciē gl'am ꝑm illud·2·Co
rin·i·gloia nr̄a hec est testi
mū cōsciētie nr̄e·vnde ecōtra
rio de actu turpi a vicioso a
pud alios quidē tollitur bo
nus bonor a fama et ad
hoc otumelios us a detractor
de alio dicūt Apō sapsū aūt
p turpia q̄ ꝑ dicūtur aliq̄s
p dit oscie gloriā p quā dā cō
fusionez a erubescētiam a ad
hec turpia dicit dēisor a q̄
hic est finis distinct9 ab alīs
Hoc etiam pctm̄ irrisiōis di
stinguitur ab alīs pctis Se
cuitas enim consciē a quies
illius magnū ē bonū ꝑm illd
Eccī·xv· Secuā mens q̄si iu
ge otiuū· Et ido qui oscīat
alicuius inquietat o fundēdo
seip̄m: aliq̄s spāle no cum̄ tū
¶ ei ifert Rñ vo sit pctm̄ mōr C
le rñdetur ibidem sic Irrisio
nō fit n̄ de aliquo malo l' de
fectu Malum aūt si sit mag

nū: nō pro ludo accipitur si
seriose· Vñ si im ludū vel risū
vertatur ex quo irrisiōis vel
illusioms nom̄ sumitur hoc
ē q̄ accipitur ut puū·p̄t aūt
accipi aliq̄d malū ut puū du
pliciter·vno mō ꝑm se·Alio
mō racōne p̄sone Cū aūt ali
q̄s alterius p̄sone malū l' de
fectū in ludū vel risum pōit q̄d
ꝑm se puū malum ē: vēiale ē
a puum pctm̄ secūdr gen9 suū
Cum autē accipitur quasi p
uum rōne p̄sone sic dēfectus
puerorū a stultorū parū pōde
rare solem9 Sic aliquē illu
dē l' irridere ē eū oino puipē
dere a eum tam vile estimaē
ut de eius malo nō sit curāndū
si sit quasi p ludo habendus
Et sic dēisio ē pctm̄ mortale
a gūius q̄p cōtumelia q̄ simi
liter ē im manifesto Quia otu
meliosus vidr p̄cipe malum
alterius sciose Irrisor ātillu
dit a ita videtur eē maior cō
temptus a dehonoātio· Et ꝑm
hoc illusio ē graue pccatum
a tanto gūius q̄nto maior re
uerētia dētur p̄sone q̄ illudit̄ D
¶ Vñ grūissimū ē irridē dū
a ea q̄ dei sunt ꝑm illud ysa.
xxxvij· Cui exprobrastis quē
blasphemastis sup quē exal
tastis vocē tuā· Et post sc̄di
tur ad sanctum israhel dēnde
scdr locū tēr; irrisio parētū

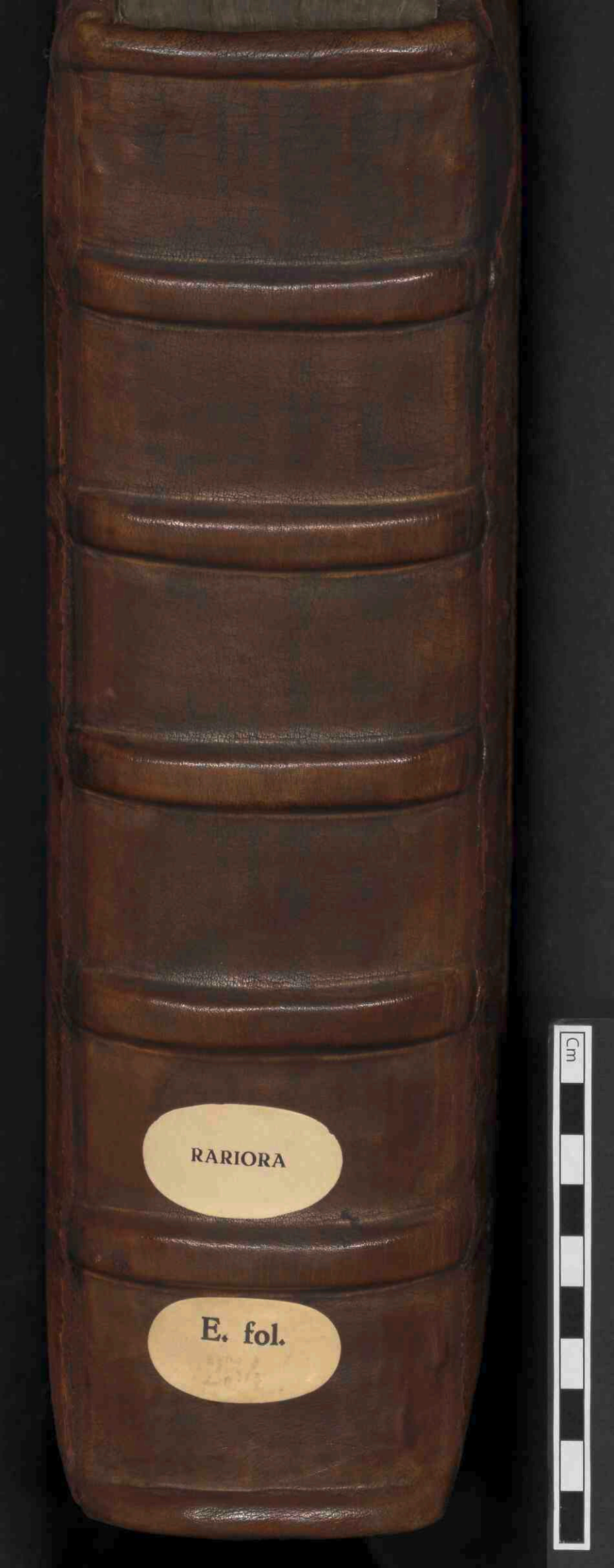
RARIORA
E. fol.
Cm

Cm

1958
k

Cm

Cm

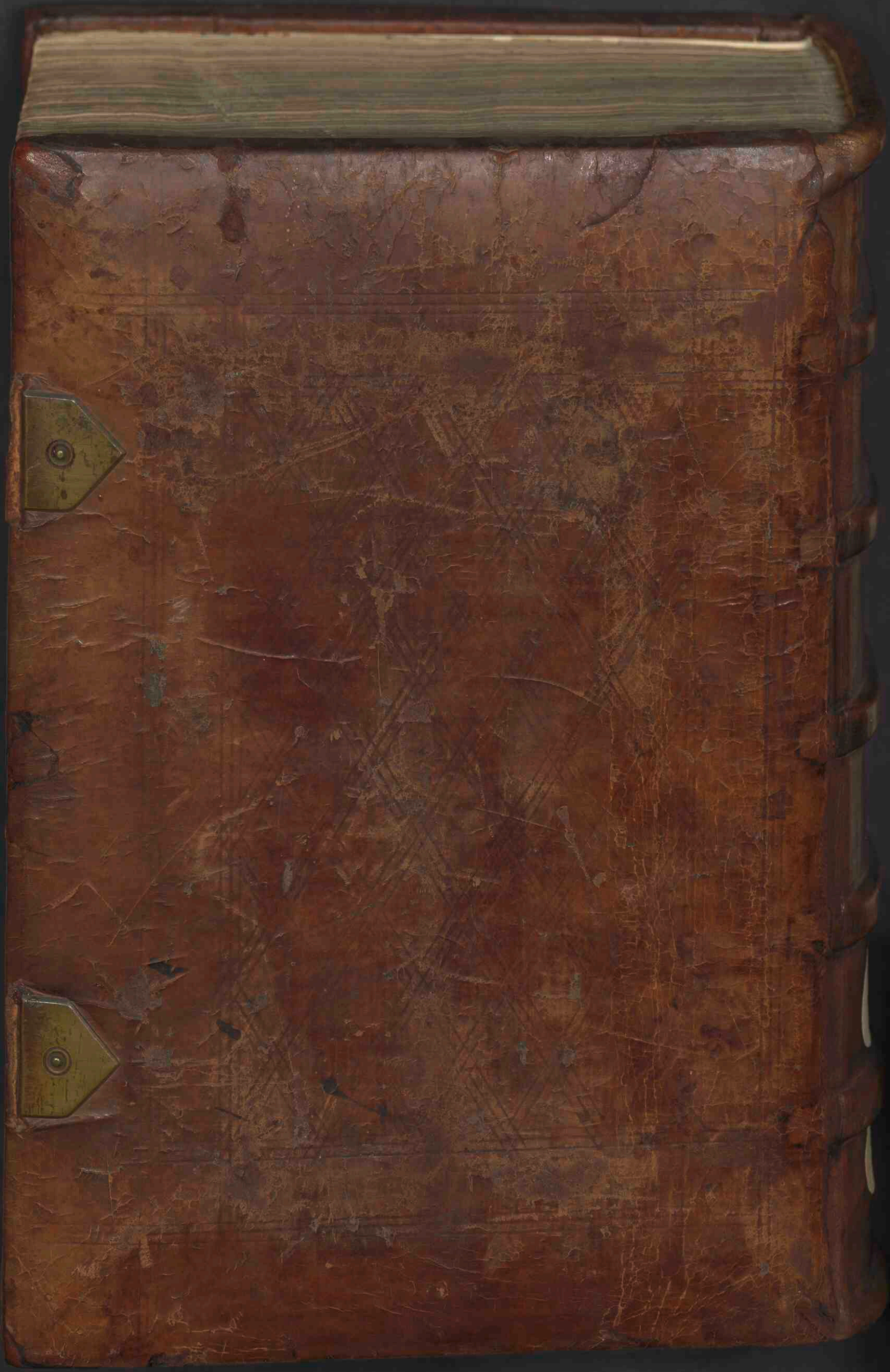

428. **Johannes** N i d e r, Praeceptorium divinae legis. [Keulen, Ulr. Zell c. 1475]. 2o. E. 2o. 254

Type 2. — BMC I p. 194. — Pr. 900. — VK 858.

Op het 1e schutbl. en op bl. 28b en 29a: „Liber monasterii sancti pauli apostoli in Traiecto inferiori". — In oorspr., beschadigden led. band, waaraan de sloten ontbreken.

[illegible] ecclesiam. et [illegible]ue beata
mū manuū tuoꝝ pem et pis
a ōm in [illegible] uota p
cuas. ℣ Epla Dilectus deo.
De⁹ uus mūr ḡē Os iusti meditabit̄ sapiam̄ et lingua eius loquet̄
iudiciū ℣ Lex dī eius in corde ipsius et
non supplantabunt̄ gressus eius.
Alla ℣ Iustus germinabit sicut
lilium et florebit in eternū ante dīm
Suā Ante nos reliquimus. De
aplis ad Gloria et honore coronasti eū et constituisti eū sup opera ma
nuū tuaꝝ dñe Secreta.

Sacris altaribꝫ dñe hostias suppositas sanctus
egidius abbas ḡs tu salutem
nobis precator deposcat. Per.
Hoꝝ tibi precibꝫ Alia.
Dñe ḡs grata reddatur
oblatio. pro quoꝝ est festiuitate immolanda. ℣ cō Fidelis
seruus et prudens quē constituit dominus sup familiā suā ut det illis
in tempe tritū mensurā Complē.
Protegat nos dñe cum
tui protectione sacramē

grata sanctoꝝ quoꝝ
oꝝ pem et pisa precib
mur. ℣ Introitus

Audiam
in dño d
lebrant
et mani
nis de an
tate gaudent angeli et collae
dei ℣ Exultabunt in cubi
tibi dico ego opa mea regi
Supplicatione ser
deus misericordiarum q
qui in natiuitate du
as et uirginis matre
gamur: eius intercessi
a te de uisceribꝫ pia
Da nr̄i per. Com
plebis ḡs omnip
dni beati adriani mi
ne tuitione coluimus. A
malis imminentibꝫ cu
ctionibꝫ liberem. ℣
Famulis tuis du
gratiae munus
ne ꝙsumꝫ beate marie
patrius erant salutis
nationibus eius nomi

factus est in celis sedi
us. q̄ium ut eius obtē
s proficiant ad sal̄m
stras Alia secreta. Ipo
bi dñe beate sabine
e dicatas meritis be
s assume. et ad pcm̄
ubue puenire subsi
ō. Magna est gloria a
n tuo gloriā et magnū re
upones sup omnes dñe Cōpl.
uferat nobis dñe sāc
iohannis baptiste u
solempnitas. ut et
fica sacramenta q̄ sūp
digne uenerem̄ur: et no
ius edita gaudeamus.
rficiat Alia compl. Ip
os dñe q̄s et diuinu p
acramenta. et sancte sa
oniosa deprecatio. P
pciā filius et adiuti uir.
uctor nauiat pli. et lau
nuciat cetia nomina au
nanent in seculū scī ps.
: iusti in dño rectos decet col
audatio. Collecta.
uestate tuam dñe sup
nate tuorum pdig... Deserti tui
dñe gl̄ificata est in nouitate. exercitu tua
uit ... fugit inimicum Alia v.
Sancti tui dñe hono... erit te glorio.
rep... Sedenti thu.
D... ū in dño et
... nū omnes re
Hosias Sancta. In corde
dñe tue plebis intende
et quas in honore sanctorū
tuor devota mente celebrat.
pficē sibi sentiat ad salutē.
Per. cō. Quod dico uobis in te
nebris dicite in lumine dicat dñs. et
qd' in aure auditis predicate super
Replet Completa. Tecta
dñe munerib; sacris q̄s:
ut intercedentib; sanctis tuis
felice et adiuuet. in gracia tu
ar semp actione maneam?
Per dñm Egidy abbatis.
Justus ut palma florebit sicut cedr?
lybani multiplicabit. plantatus in
domo dñi in atriis domus dei nostri
ps. Bonū est confiteri dño et psal
lere nomi tuo altissime Collecta.
Intercessio nos q̄s dñe bea
ti egidy abbatis cōmen

Theologia
Folio nº. 254.

L fol. 254

Liber mōnasterij s. pauli apli in Trajecto inf

N. 157 A.

De Tabula in altera a gesplantt

Primū Preceptū Capitulū Primū

Incipit plog⁹ in expoſicōez decalogi p̄m fratrē Johānez Nider ſacre theologie pfeſſorē ordinis predicatorz.

Decalogi legē ſactiſſimā · p̄mū dimit⁹ p̄ thoplaſtorz in ſertā cordibz Et denuo dei digito in tabul exaratā lapideis poſtremo qz p̄ incarnatū altiſſimi verbū ꝑpalatā criſticolis vbi cuidam ait · Si vis ad vitā ingredi ſua māda ta Hāc normā cūctorū fideliū regulā iter a directorū eē ꝓfiderās ⁊ fratrz mei ordis q̄ p̄dicatorz ē votis ſatiſfacē cupiens p̄ multorz tēporū curricula ex famoſorz dictis diuine ſophie p̄ceptorz tam p̄ p̄dicantū q̄ pro profeſſorz debitis exercitijs ꝑticularia et ſpecialia dei ⁊ eccie mandata in vnū p̄ceptorū colligere in ſeqntibz ſtudui ſingula de calogi p̄cepta ſb diſtinguē do p̄ ſpecialia capitula ut ita p̄cepta paterēt cuiqz lucidius pro quo labore mihi precor a lectore ſeqntū oronē impetri quantulācūqz puulam ut eterne ſapie a q̄ cūcta bona p̄cedūt p̄ p̄mio copulari in p̄ria tandē merear · ac̄ ·

Incipit preceptorū diuine legis Capitulū primū ·

Sunt igitur tria principaliter pnotanda p̄ceptorū p̄ambula Primo q̄ ſtricte deus velit p̄cepta ſua cuſtodiri Secundo q̄ ratiōbile ſit deo in p̄ceptis ſuis per obedientiā ſubici Tercō quomodo precepta habent diſtinguj · Quātum ad primū illud docet ſcriptura multipliciter Tam p̄ trāgreſſione p̄cepti vnius de nō edēdo fructū vetitum p̄mi parentes a tota poſteritas damnata eſt gen · ij · Itē precepta iubētur meditāda · in domo · extra · in via · dormiendo · a vigilādo · deu · vi · Item primū p̄ceptū per blaſphemiā quidā tranſgrediens a deo iubetur extra caſtra ab oibus lapidari · leuiti · xxiiij · Itē quidaz modica ligna ſabbato colligens ſimiliter lapidatur Numeri · xv · Itē ſaul ſedm ſonū lre dei p̄ceptū ſeruans victimanda de regno eicitur ⁊ a demōe poſſidetur · i · re · xvi · Itē oza archam coīs dñi preceptū tangens ſubitanee a deo occiditur · ij · regū · vi · Itē ꝓphēta bonus contra dei preceptū manducans paterno

sepulchro ꝑuaſt a vita·iij·
Re·viij·q tria exẽpla ſũt cõ
tra excuſãtes ſe im trãſgreſſio
ne dei ꝑceptoꝝ ut inquiũt p
intẽtionẽ bonã Ideo dicit ps·
Tu mãdaſti mãdata tua cu
b ſtodiri nimis·i·valde· Quo
ad·ij·ad ſeruãd dei mãdata
ſeptẽ nos inducẽ dñt Primo
ſũma auctoritas dei ꝑcipien
tis q̃ habet in nos vim̃ ſalea
plenũ dñiũ·tũ qꝫ creauit·tũ
qꝫ regit ſeu gubernat cũcta·
Ad talẽ autẽ pncipẽ ptinet cõ
dere leges nob a nos obediẽ
ſibi a honorare corde verbo a
factis ideo ꝑceptis frequen
ter premittit Exodi·xx·Ego
dñs deus tuus Secundo ad
idem nos debet inducere im
meſa dei dignitas et maieſtas
quã hz p potẽtiã eminẽtiam
pulchritudiez a alia ſua ꝓpa
ꝓpt q̃ merito deberem9 eũ re
uereri a ei obedire a eũ hõrare·
magnũ ei eſt nõ obediẽ ꝑla
to minori maius ſupiori·ſed
maximũ imimite dignitatis pn
cipi ut p ſile ptz in policia hu
mana Tercõ ꝑceptoꝝ rõbi
litas· tũ qꝫ ꝓcedũt a ſapien
tiſſimo·tũ quia ſunt oia ſm
dictamẽ recte racõis naturа
lis ut declaratur in·iij·li·ſmа
rũ di·xxxviij· Ideo rõ·viij·dr·
Mãdatũ ſanctũ iuſtũ a bo
c nũ· ¶ Quarto ꝑceptoꝝ um

mãxia vtilitas·qꝫ quintuplex
Nã bõ eccie ꝓpa facit obꝺua
cõ mãdatoꝝ ſm illud ps·pti
cipẽ me fac de9 oim timẽtiũ te
a cuſt·man·tua· Totũ hoiez
rectificat·eccl·xv·Dedit deus
hoi mãdata q̃ ſi ſeruaret ꝺua
rent eũ ſcz in iuſtitia a eq̃tate
a rectitudine Amicũ dei oſti
tuit Jo·xv·vos amici mei eſtis
ſi feceritis q̃ ꝑcipio vob Mã
ſionẽ trinitatis ſacratiſſiẽ effi
cit Jo·xiiij· Si q̃s diligit me
et pr meus diliget eũ et ad eũ
veniem9 a manſionez apud
eũ faciem9 Ad vitã et nã du
cit·qꝫ ſi vis ad vitã ingredi
ꝺua mãdata·math·xix· Sz
adũte qꝫ oportet oia ſeruaẽ
qꝫ dicit Jacobi·ij· Si q̃s in
vno offenderit factus ẽ oim
reus·ſic vicz qꝫ q̃ in vno pcto
mortali deũ offendit inimicus
dei cõſtituitur a ſi ſic decedit
eternaliter damnabit·nõ tñ tã
ta pena quãta ille qui in mltis
ꝑceptis trãſgreſſor repitur·
Pudor eſt certe ꝓ tpali ptio
tam ꝓmpte ſeruire homini a
deo pro mercede eterna ta m
segniter obſequi· Quinto ad d
ſeruãdũ dei ꝑcepta mouere
debet maloꝝ multiplicitas i
quã currũt dei ꝑcepta nõ ſer
uãtes· Illã aufert hoi ſeipſũ
tũ quia in ſeruitutem dyabo
li redigit· qꝫ õis qui facit

pctm̄ seruus ē pcti Joh̄·viij·
Tū etiā qz melio9 essz hoī isti
si natus nō fuissz si sic morīet
Aufert hoī oia bō opa·qz si
caritatē nō habuero míhil sū
dicát aplus p̄·ad cor̄·xiij·au
fert etiā fraternitatē eccīe quā
credímus ín articulo Deōz
cōmunionē dc̄ q̄ ps̄·ptic̄eps
ego sū oím timentiū tc̄·ut p̄
dictū ē·aufert societatē scōz
ī pria a vitā et̄nā dc̄ q̄ apos·
ad gall̄·v·enumc̄atis p̄ceptoz
trāsgressiombz sic oclu
dit Qui talia agūt r̄gnū dei
non possidebūt· Sexto nos
mouē debet bñficioz dnoz
magnitudo a multitudo ín to
lerando mala nrā ut pnítea
mus dando eukaristíaz a sa
cra·ut sanemur vocādo nos
vale ut resurgamus custodí
endo ne moriamur a vitā et̄
nam pmittēdo ne dēspemus
Vñ si tot bñfitijs ingrati fu
erímus ḡuius peccam9 Cui9
exēplū hēmus math̄·xviij·
In seruo cui debita dímissa
fuerāt q̄ altei dimittē noluit
Et math̄·xxv·de suo nequā
q̄ dñi talētū absc̄ondit· Sep
timo mouē dz mādatoz pos
sibilitas· Nā leue ē mādata
dei seruare math̄·xi· Jugū ei
meū suaue ēa onus meū leue·
Et p̄· Jo·v· Mādata eius g̈
uia n̄ sūt Et Jero·ī expositōe
fidei cath̄o· Añath̄a sit ím̄qt
qui dicát dēū aliq̄d nob̄ p̄ce
pisse a hoiez iplere illud nō
posse· ¶ Rō leuitatis est qñ E
tuplex Nam leuia facit p̄mo
caritas q̄ oia suffert oia susti
net ꝟm apost·p̄·cor̄·xiij·vñ
puus ī caritate laborat p̄cep
tis pareūdo de q̄bus math̄i
·vñ· Arta est via q̄ ducát ad
vitā ut ps̄·dicit· ꝓpter vba
labioz tuoz ego custodíui
vias duras· ꝫ magnus ī cari
tate viaz mandatorū currit
dicēte ps̄·viā mandatoz tu
oz cucurrí cum dilatasti cor
meū scz ī caritate Secūdo qz
natura ad mandatoz obser
uacōnez ínclinat·oia ei bonū
appetūt p̄·ethi· Tercio qz p̄
mū maxímū pmittit quod
oculus nō vidit deus absce
que prepasti expectātibz te·
Isa·lxmj· Rō to qz co adúutor
est xp̄s q̄ ꝟm apostolū opa
tur ín nobis velle a pficere p
bona volūtate·phi·ij· Quín
to qz iuuāt nos vtutes ínfu
se angelus noster oro ecc̄ie
sac̄·a multa filia· ¶ Dia āt F
vicioz ín se viceúsa ꝓpter qñ
qz dura est· Primo ꝓpter iu
stitiā dei q̄ nō simít hic pctm̄
impunitū Vñ aug9·p̄·confess·
Justisti dñe a ita est ut pena
sit sibi oís aīmus mordiat9
Secūdo quia ē coñ naturaz

eo q̄ cōīn racōe q̄ vñ·ij·ethico
rū in diffinicōe virtutis dicit
ee determinata rōe put sapi
ens determiabit Ter cō q̄ et
nū supplitiū mētur ꝑpt̄ q̄ vi
cōsis math·xxv·iudex dicet
Discedite a me maledicti in
ignē eternū Nēto q̄ vitia si
bi cōtrariātur puta ꝑdigali
tas auaīcie sic de alīs ut di
cit phs·iij·ethicoꝝ Quinto
q̄ viā vicoꝝ nō aduuāt sc̄i
angeli nec de⁹ qui nescit pa
trocinū p̄stare crimibꝫ Sed
q̄d facit vitia dulcia ꝫ·q̄ q̄n
q̄z coꝛp⁹ aīale hītus radicati
mlt̄itudo delīq̄ntiū suasus in
micoꝝ a affectus tepidus ad
ardua De primo ꝺr gall·v·
Caro concupiscit aduersus
spūm spūs adūsus carnē·
Et itez manifesta sūt opa car
nis q̄ sūt fornicatio immūdi
cia luxuria ac̄· De radicatis
habitibꝫ malis dicit phs·ij·
ethi·q̄ ꝑmpte a delectabili
ter fatiūt vitia oparia q̄bus
difficile ē recedē vñ iere·xiij·
Si ethiops p̄t mutare pellē
suā aut pardus vaietates suas
q̄ vos potestis bñ facere cū didi
cestis malū De·iij·vicz de mlt̄i
tudie delīq̄ntiū ptz in ps·
dicēte Cū sco sanct⁹ eris a cū
puerso puerteris Hinc ē q̄
petrus inter xp̄i discipulos
manens sanct⁹ fuit Sed cū

in turba populariū fuit ter
xp̄m negauit De·iiij·vicz de
suasu immici coꝝ dic apl̄us·ij·
cor·xi·ipe sathanas trāsfigu
rat se in angelū lucis Dicit se
cit xp̄o math·iiij·dicēs Si fi
lius dei es dic ut lapides isti
panes fiāt De quinto vicz af
fectu tepido et sensualitate re
murmurāte ait xp̄us math·
·xxvi· Spūs q̄dē pmpt⁹ est
caro aūt infirma Quintū aūt g
ad tertiū de distinctōe p̄cep
toꝝ nōnō sm scm thō·p·2·
·q·xcj·q̄ lex q̄ntuplex ē·vna
gn̄al quā de⁹ naturaliter cuili
bet indidit rei ut suo creatori
obediēt·hāc legē nll̄a creatu
ra trāsgredit irrationāl Tēla ce
lū q̄tidie circuit de q̄ in ps·sta
tuit ea in eternū a in seculū secu
li p̄ceptū posuit a non p̄teri
bit·q̄tuoꝝ elēnta a aues iuxta
sua naturalia fuāt a alia si
militer naturalia Secūda lex
ē nature de q̄ rō·ij·Dētes q̄
legē non hīnt naturaliter ea q̄
legis sūt fatiūt·hec dicta vir
tutes eē faciēdas vicia fugiē
da Quemolum⁹ ut fatiāt nob
hoīes ea dē eis faciam⁹·n similī
ter de dimissiōe vñ math·vj·
ait saluator Oia q̄cūq̄z vul
tis ut fatiāt vob hoīes a vos
facite illis·hec ē em lex a ꝑphe
Lex hec etiā ad felicitatē na
turalē per virtutes morales

dūcet ꝫmre ūt patuit i ꝑhis
Tertia est lex hūana ciuilis
quā ꝓlati seculares statuūt
de qua pū. viij. ꝑz me reges
regnāt a legū ꝺitoꝛes iusta
decernūt Quāta hūana ecc̄a
stica p apli cos a consilia ac
ꝺyoceſanos a supioꝛes spūa
les tradita de qua decretoꝝ
decretaliū libꝛi plem sūt Quā
ta ꝺma pncipaliť in decalo
go contēta de q̄ vbi thema.
Hec leges oēs tūc recte sūt
cū ab etna lege id ē a ꝺma
rone oīa rite ꝓcipiēte de
riuanť dirigūť a mouētur
b ſm thō. ibidē. ¶ In decalogo
itaqꝫ exo. xx. deus lꝛibꝫ pui
dit ut dicit ſ. thō. ibidē. q. c.
Sicut pncepꝫ reipu. puidē
ꝺꝫ ad quē spectat tria puidē
i ſbditis. pmo quo se bn ha
bēāt ad supioꝛē. secūdo quo
bn se habēāt inferioꝛes ad se
mutuo. terō quo q̄sqꝫ sit in
tra se bn ordīatꝰ. Secm hec
igiť pncipaliter pmo necēſ
saria sunt pcepta oꝛdinātia
subditos debite ad pncipē
suū Pꝛio sic q̄ fideliter obedi
aťeiq̄ otēnaťinimici pn̄
cipis qꝺ deū facimus colēdo
eū nō demonia. secūdo sic ut
honoreť cauteita q̄ oꝛe nō
inuanū nomē eius assumať.
terō q̄ obsequijs certo die
honoreť Secūdo necessaia

sūt pcepta pacꝫ inter famu
los ad inuicē oseruātia. pmo
sic q̄ pncipes subuenīam9 ho
norādo pentes. secūdo ut pri
mū coꝛpe nō ledamus p occa
sionē. terō nec in psona con
iūcta puta vxoꝛe vel filia. q̄r
to nec in rebꝫ p furtū. quinto
nō vlo p falsū testimoniū.
Ter nec̄arīū est ut q̄sqꝫ dei
famul9 intra se pacifice regať
qꝺ regimē nullus pncepꝫ
ꝺo dcepto facē pōt. q̄ interio
ra nō vidēt ¶ deo wlūtas duo
bus vltimis pceptis oꝑsaťur
ne cupiam9 vxoꝛē pximi nec
res ei9 Et sic satis sit pcepto
triplicis dilcōis sc̄z dei p tria
pximi p quinqꝫ a fui p vltia
dno Deus enī matth. xxij. ka
in genē pcipit videlicet fui
dilcōeꝫ dicēꝺo Diliges dn̄m
deū tuū ex toto coꝛde tuo. di
lectōneꝫ pximi ibi Et pximū
tuū. dilcōeꝫ fui ibi Sicut te
ipm ē sic te debes diligē. ¶ In ¶
grediēꝺo igitur decalogum
nōnō pmo ſm thō. i. 2. q. c.
Oꝛ decalogus tā q̄ capitalia
quedā pcepta otinet ōnia p
cepta alia vicꝫ legis natura
lis a q̄ scriptura a sapientes
alij tradiderť Secūdo nōnō
q̄ q̄dā pcepto ſm eūdē ibiꝺ
sunt affirmatiua ut illa duo
Sabbata sacrificēs Habeas i
hoꝛe pntes Alia sūt negatiā

ut oīa alia octo ſm eum Alii qđ tñ ſm bōuentu·m·iij·di·xxxvij·ē pl9 affirmatiuū q̄ negatiuū ut p̄mū p̄ceptū Affirmatiua ſp ligāt nō p ſemp id ē nō p oī tpe a loa Negatiua vtroq; mō Tercō notā dū q ſm ioſephū q̄lib; p̄ce pta erāt i vna tabula Prima vicz q̄lib; alia q̄lib; erāt i alia tabula·ſz q due tabule erant otinētes totū decalogū ¶ deo ſm aug̃·ſeqñdo ſignatū nō lra; p̄ma tabula otiebat tria p̄cepta·p̄ma deo ſeruiētia·ſecūda otiebat alia ſeptē ad
k p̄imū ptinētia· ¶ Eſt itaq; p̄mū mandatū Exo·xx·ſic poſitū Ego ſū dñs de9 tu9 q̄ eduxi te de terra egipti de domo ſeruitutis non habebis deos alienos coram me nō facies tibi ſculptile neq; oēz ſilitudinē q̄ eſt i celo deſup a q̄ i terra deorſū nec eoz q̄ ſūt i aq̄s ſub terra nō adorab ea neq; coles ¶ Hoc p̄ceptū partī eſt affirmatiū vicz Ego ſū dñs de9 tu9 a triplic' eſt negatiuū vñ xps expoit math·iiij· hoc p̄ceptū dicens Dñm de tuū adorab a illi ſoli ſeruies ſcz cultu latrie·¶ Nā ſm iero·i p̄ma pte p̄apic' cult9 latrie id ē honorē deo debitus. p̄ceptū ig̃r hoc p̄imū otinet plura p̄cepta pticularia q̄ i·xxij·capitul' ſeqñtibus recitabūtur q̄dā affirmatiua a q̄dā negatiua Cū em a dño deo habeamus tria·aiam corp9 a res· ¶ Juſtiſſimū eſt ut ei ſuiamus iſtis a deū ſic colam9 ¶ Dz ſm aug̃·in enchiridio de9 colit optīe fide ſpe a caritate q̄bus aia deū colit9 ¶ Secūdo debemus colē corpe p adoracōem Tercō rebz p oblacōnez deuma a filibz Alia ps p̄cepti ē negatiua triplicit' ¶ Fuerūt em quidā q̄ coluerūt plures deos ſine inſtitucōe ymaginū vicz ſolē luna a filia·contra quos dicit'·non habebis deos alienos·Alii coluerunt ſub ymaginibz plures deos con quos dicitur·non facies tibi ſculptile ac·non tñ tales coluerunt ymagines·ſz ymaginata ſicut nos hodie vnum deū Alii ipſas ymagines adorauerūt et aliq̄d diuini eis attribuerūt Cōtra quos cōcluditur non adorabis ea neq; coles·vñ oīs ſuperſtitio in hoc pūcto phibetur ¶ Itē hic prohibētur quedā capitalia vitia put ſūt mōrtalia Primo ſuperbia·nā dic·thō·2·2·q·clxij·ar·v·Oz hūilitas p̄cipue reſpicit ſubiectionē debitā ad deum

a ecōuerso ſuꝑbia defectum
huius ſubiectois ꝑm ſcz qꝫ ali
q̄s extollit ſe ſup id qđ ē ſibi
ꝑfixū ſcđm diuinā regulā vl
menſurā qua mēſus eſt nob
deus vñ eccl̄ſ. x. Superbia ho
minis ē apoſtotaē a deo. vbi
etiā inobediētia nōtur Secū
do ꝓhibetur hic accidia quā
tedet diuinī obſequīj ac̄.

¶ Capitulū ſecundū.

Quia ꝑmū ꝑceptū p
ticulare vicz de tenē
da vera fide que ſub
ꝑcepto cadit. mar. vl. Qui
crediderit a baptiſatus fuerit
ſaluus erit Qui vero nō cre
diderit odēnabit. Tria prin
cipaliter ponētur Prio que
a quot credēda ſint ſimplici
xpiano. i. nō hnti curā aiarū
nec offitium do cēdi publice
ſcripturā ſacrā Secūdo quo
a q̄liter credē de tertio credē
da Tercō quotuplices ho mi
nes ꝑceptū hoc trāſgrediāt

a ¶ Quantū ad ꝑmū nōnđ ꝑm
thō. 2. 2. q. 2. ar. viij. et ſcđm
alios doctores qꝫ cuilibz ſim
plici ſufficit ad ſalutē credē
explicite ea que cōtinētur in
ſimbolo apoſtoloꝝ Et quia
ibi articuli omnes otinent
ordinate breuiter a vtiliter
Idcirco ſtatuit eccl̄a tales cē
credēdos a ſingulis a addiſcē
dos eſſe Et ſunt numero. xij.
articuli conſiderādo auctoes
eoꝝ qui fuerūt duodecī apli
Qz diſtinguēdo ꝑm credita
ſunt. xiiij. ſcz ſeptez de diuini
tea ſeptē de hūanitate. qꝫ fi
des videt ea in q̄bus felicitabi
mur Eſt autē vita eterna ut
ꝺz p xpm Jo. xvij. ut cognoſ
cāt te ſolū verū deū a quē miſi
ſti ihm xpm Primꝰ igit articu
lus reſpicit vnitatem diuine
ēncie Secūdus prem Ter
tius filiū Quatus ſpūſanctū
Tres aliī ocernūt opa cōnē
dei ad extra quo ad triplex
opus. ꝑmū nature ibi Crea
torē cēli a terre. ſecundū opuſ
eſt gracie Credo eccl̄am ſan
ctā catholicā ſcoꝝ omūn onē
remiſſiōez pcōꝝ Et ſub hiſ
otinent oia ſacra Tertium
glorie Carnis reſurrectiōez
a vitā eternam amen Sep
tē de hūanitate ſunt Primꝰ.
cōceptus de ſpūſancto Se
cūdus natus ex maria v̄gie
Tertiꝰ paſſus crucifixꝰ mor
tuus a ſepultus Quartus de
ſcēdit ad inferna ſcđm aiaz.
Quintꝰ reſurrexit a mortuis
Sextus aſcendit ad celos
ſedet ad dexterā patris om̄
potentis Septimus inde ven
turus eſt iudicare viuos et
mortuos. ¶ Hos articulos b
ſic ſcire ordinate ſic diſtingue
re a enūerare nō ē neceſſariū

cuilibet simplici fideli. ꝫ sufficit a exigit. Prio q credat mtelligat a assentiat m gñea implicite oibz q credit eccīa catholica a q nlli articulo explicite dissentiat a sic simplices oia credūt licz iplicite solū q maiores credūt mō tum maiores adhērēt doctrine diuine. sic em ſm gre. sup Job p̄. Boues arabāt a asine id est simplices pascūt iux eas vñ aplus p. cor n. ñ. Imitatores mei estote sicut a ego xpi ¶ Secūdo exigitur q q̄s i spē ognoscat illos articulos a explicite seu ista de q̄bz festiuatur i eccīa i festis pncipalibz anni vñ dicit thō. vbi p̄us ar. vij. post tēp9 gcie reuelate tā maiores q̄ mīores tenētur hre fidē explicitā de xpi misteriis p̄cipue q̄ tū ad ea q̄ omūit m eccīa solēmīsātur et publice ꝓponūtur. sic sūt articuli incarnacōnis ut sup Et q ut dic thō. vbi sup ar. viij. Misteriū xpi explicite credi nō p̄t sine fide trinitatis q m misterio xpi h otinetur utputa q filius dei carnē assūpserit a p gr̄az spūssā mū dū renouauerit Et itez de spū scō cōcept9 fuerit ideo post tēpus gre diuulgate tenentur oēs ad explicite credēdū misteriū trinitatis et etiā oēs q renascūt i xpō hoc adipiscūtur per mūōtionē trinitatis ſm illud math. vltō. Euntes m mūdū vniūsū docete ōnes gētes baptisātes eas i noie p̄ris a filij a spūssī hec thō.

¶ Hic declarat de articul latis ioh. kunsey m tractatu de erudicōne confessor. sic Tenetur m̄q̄t simplex ut in spē ognoscat a credat articulos seu ista de q̄bz festiuatur i festis pncipalibz anni Tenētur ei tales iuxta illud qō celebratur m festo trinitatis credere q tres psone m diuinis sūt. vnus deus creator oim rerū m cui9 trinitatis seu psonaz noie baptisātur. Itē tenētur credere scōm festū natūtatis xpi q filius dei natus est ex v̄gine maria Itē circa parasseuē q xpus sit passus p nobis mortu9 et sepult9 Itē cir pascha q resurrexit et q resurgem9 vere Itē cir ascensionē q ascēdit m celū Cir pentheoste cristū misisse spiritū sāctū aplis a eccīe Quna ecclesia sit ex quā nō ē sal9 Et vnū caput eccie m xpo Circa corpis xpi festū q xpus vere otinetur m eucaristia a oseqnt sacramūtū pmea oia alia sacmēta i medicinā a xpi passione nobis efluxa Cir festū omniū sāctoz q fiat finale

iuditiū Resurrectio mortuo
rū Remuneraco bonoz i etna
bitudine i regno celoz ma
loz punico i etna damnaco
ne i inferno a p oseqns q bo
na fūt faciēda a mala cauen
da Hec fūt q quilibz fidelis
adultꝰ explicite credē tenet
a assensus dz eē respectu oīm
articuloz a credēdoz ut prio
tactū ē· ꝫ apprehensio in spē nō
ē misi eoz q iam fūt secundo
enūcrata· Rō aūt dictoz
est ꝑm bōuen·in·iij·circa di·
·xxxvij·q si aliqs excusaret
de infimis seu simplicib; a ta
lib; credēdis explicite i ecīa
hoc maxie essz ex ignorantia
Dz hoc nō cū articuli tales
sint de tam maifestis q non
pnt latē sine culpa Dūt em
aliq articuli tam maifesti q
nullus xpian9 hns vsū ratio
nis ignorat eos misi oino ne
gligat a contēnat dei cultū a
salutē ꝓpama p oseqns taliū
ignorātia nō ē sine culpa ni
si forte q excusaret de illo
rū noticia p defectū doctoris
vel p brevitatē vite post icep
tū vsū rōis vl p imbecillitatē
vsus rōis Etiam ꝓpt vltimū
hoc dicit sco·in·iij·di·xxv·nō
requirit in quolib; necario
ecīa p statu isto q oēs istos
articulos explicite et distin
cte credat·q deus nullū ob
ligat ad impossibile·extra de re
gu·li·vi·nemo em pōt ad im
possibile obligari ideo si q
rudis est q nō pōt ofidere q
d sit natura a qd psona nō
ē necē q habeat actū expli
citū de articulo ptinente ad
nature vnitatez a psonaz tri
nitatē distincte·sicut habēt
clerici lrati·ꝫ sufficit sibi si nō
pōt hmōi distinctōez intelli
gere·q nec terminos q cre
dat sic q libz credit vsū hns
rōis hoc sco·nō tn vidz aliq
tā grossus vtens rōne q nō
possit aliqliter manuductōi
b9 a exēplis ad misteriū trī
tatis intelligēdo aptari· Dici
tur etiam secūdo misi q excu
set ꝓpter brevitatez vite vn
querit Altisiodorens in·iij·
suo materia de fide in quo in
stanti primo homo teneatur
credere sub pena priuacōnis
caritatis dabil Et ponit casū
q puulus statim post bap
tismū deferatur ad paganos
a ibi moretur vsq; ad adul
tā etatē Respōdet q scdz apo
stolū Invisibilia dei a creatu
ra mundi per ea q facta sunt
intellecta conspiciūtur ergo
ad hoc q aliqs credat oport
tet q prius consideret visibi
lia a conferat illa sue cause·ꝫ
ad oīa ista exigitur tempis
tractus Ideo impossibile est

p se q; aliq̃s im p̃mo instanti vsus racōis credat · null9 aūt tētur ad impossibile p se · vñ nl̃ lus tētur credē im p̃mo instā ti etatis adulte Judex em̃ secu laīs dat indutias ad creden dū in se · sed q̃tū p̃cise tēpus deus det ad hmōi deliberatio nē null9 scit nisi deus Ex q̃ pa tet q; hoc argumētū nō valz Iste est adultus a nunq̃; cre didit i deū a sic decedit ergo dānabitur Rō est q; nūq̃; fu it i hora l'mora credēdi a ideo iudicatur ut puul9 donec tē pus deliberacōis fuerit elap sū hec ibi Dicitur etiā notāt Nisi q̃s excusaretur ppt̃ defe ctū doctoris Dñ dic thō · in · iij · di · xxv · Si q̃s de mīsterio incarnacōis credēdo vel hmōi instructorē nō haberet ei de9 reuelaret nisi ex culpa sua re maneret vñ explicacō eoz q̃ fuit de necitate salutis vel dimittus hoi puideretur per p̃dica torē fidei sicut patet de cornelio actu · x · vel p reuelacōem q̃ supposita in ptāte liberi ar bitrij est ut i actū fidei exeat Idē etiā ponit · 2 · 2 · q · ij · ar · vij · vbi recitat exemplū famosū · qd̄ etiā refert vincētius i spe culo historiaz libro · xxiiij · c · clxxij · Nam in ostantinopo li quidā lamināaureā inue nit a sub ea viz iacentē cum hac scriptura · xp̃us nascetur ex virgine maria a credo i eū sub cōstātino a hyrene tēpi bus O solitex me videbis p tūc autē hyrena siue helena mr̄ cū filio suo scz cōstātino imperauit ¶ Ideo etiā oportet quēlibet simplicē interdū explicite credē articulos nō expresse otētos in simbolo apo stolox puta cū eccīa ordēnat aliquē articulū contra hereticos in certa terra · Vñ p m thō · 7 sco · in · iij · Si sit aliq̃d quod credēdū est qd̄ tn̄ omūit nō p̃dicatur in eccīa · sed ppoñt spāliter i vno loco de nouo nō est illud necessariū simplici credere firmiter Illi tanq̃; ve ro adhrēdo primo necessariū est magis illi non adhrere quousq; sciat illud credi ab eccīa tāq̃; vex Et si hoc sibi cōstiterit tētur illi firmit̃ ad hrē Sicut in moralibus qñ fūt altrīcacōes de aliquo pec cato qñ est pctm̄ mortale ut si vnus dicat exptus in sciētia q; nō licet sic mercari Alius dicit q; sic: tuciō est sic non p cedere quousq; veritas pate at aliūde Sic dic sco · in for ta directe accordat thō · Ex q̃ ptz q; si quis inter hereticos nutritur nullū habēs doctō rē catholicū si erret i necario credēdis non in toto excusat

qꝫ ā mmis cito credit alicui
erroꝛi aut diuinū auxiliū nō
inuocat ā suis pctis exigēti
bus informatoꝛē habere nō
meruit ut dicit altisidioꝛn̄.

8 ¶ Secūdo pncipaliť sciendū
ē quō ꝯ qliter credē dēam⁹
deū colēdo Vbi nōndū qꝫ mo
dus fidei necessario ē debite ha
bēdus vicz in coꝛde p assensū
in oꝛe p verbū ꝯ i opibus p̄cep
toꝛ dei exercitiū Quo ad pri
mū de credēdo i coꝛde Sciendū
qꝫ actus hītus fidei est credē
ꝯ noscē seu intelligē ꝯ firmiť
assentiꝛe ac adhereꝛe hīs q
lex xp̄iana nobis ꝓponit cre
denda Et sic credere seu fides
habet duo scz apꝛehēsionē
seu cognitionē ꝯ assensū siue
adhesionē Et quidam plus
hnt de ꝑmo quidā plus de se
cūdo ¶ Omnes tn fideles vtrūqꝫ
hnt ꝯ secundū vicz assentiē seu
adhereꝛe ē magis meritoꝛiū
qꝫ ꝑmū vicz cognoscē seu ap
pꝛehendere de ꝑmo nonunqꝫ
sepe plus habent simpli ꝯ de se
cūdo econtra so simplices am
plius patet illud qꝫ simplices
firmius credūt nonnūqꝫ dictis
scripture qꝫ simpli cui⁹ signū ē
qꝫ simplices sepe plus opibus
demōstrāt ea q scriptura iubet
qꝫ simpli faciant ¶ Si enim simpli
firmiter assentirēt ꝯ perfecte
vtiqꝫ in opus exirēt Signū
emī magne fidei est qn̄ fides
coꝛdis in opus exuberat per
opa bō ex fide p̄cedēcia Sig
nū wro pue fidei est qn̄ mo
dicū redundat in vtutū exer
citia Illa vtiqꝫ q̄bus i spāli p
fidē est assenciendo oppugnē
tur in articulo symboli ut supꝛa
patuit Secūdo etiā exigitur
qꝫ quis interdū fidē pfiteat⁹
oꝛe vn̄ rō. x. Coꝛde creditur
ad iustitiā oꝛe a ūt ofessio fit
salutē vbi ꝑm glō. ¶ Coꝛ b
de credē sufficit ad iustifica
cōnē ꝫ oꝛis ofessio exigit cū
qs i martirio de fide qrit⁹ qđ
martiriū multi fugerūt coꝛde
credētes sed oꝛe dānabiliter
writatē negantes vn̄ luc. ix.
xp̄s ait qui me erubuerit et
meos sermones hunc filius
hois erubescet cū venerit i ma
iestate sua Et math. x. Qui
me cōfessus fuerit cōfitebor
ꝯ ego eum coram patre meo
Dicit aūt thō. 2. 2. q. iij. ar. ij.
Confessio fidei est p̄ceptum
affirmatiuum ideo licet sempꝛ
liget nō tn̄ p semp ꝫ est ne
cessaria ad salutē in aliquo lo
co ꝯ tpe qn̄ scz p obmissionē
hui⁹ cōfessiōis subtraheret⁹
honoꝛ debitus deo vel etiam
vtilitas pximis impēdenda
puta si aliquis interꝛogat⁹
de fide taceret ꝯ ex hoc crede
retur vel qꝫ non haberet fidē

vel q̄ fides nō essz vera vl alíi p eius taciturnitatē aūteren tur a fide ¶ In hmōi em̄ casib; ofessio fidei est de necūitate sa lutis ¶ tē dicit ibi in casu necā tatis vbi fides piclitat q̄libz tenet fidē suā ꝓpalare vel ad instructionē alioz fidelīū si ue ofirtionē vel ad repmēdū infidelīū insultacōnez ¶ Si tn turbacō infidelīū oriretur de ofessione fidei manifesta abs q; vtilitate fidei vel fidelīū nō essz laudabile ei tali casu fidē publice ofitei· vñ matth·vij· ¶ Nolite sanctū dare canibus neq; margaritas spergē ante porcos ne oūs dirūpant vos ¶ Sz si vtilitas aliq̄ fidei spre tur aut necessitas assit otēp ta turbacōne infidelīū debet hō fidē publice cōfiteri sm il lud matlxi·xv· ¶ Simile illos scz turbari cecī fūta duces ce coz·lxc ibi· ¶ Sz q̄rēs teneť ne aliq̄s sb p̄cepto mārtirīi subire ꝓpť xpm hy·tho·q̄li· ·nij·q·x·ar·ij· ¶ Illud q̄d hic q̄ rit nō cadit absolute sb pre cepto id ē nō est p̄ceptū ab solute sic hōrare pntes ¶ Sed cadit sb p̄cepto sm prepati onē aī id est in casu sic scz q̄ homo habeat aīm prepatū ad fatiēdū illō q̄d debitū red dit ex aliq̄ causa occurrēte· Cū em̄ op9 essz a hoc exigēt sal9 alioz homo debet ee paratus ad hoc faciendō·p hūc nāq; modū fustinē mārtirīi ꝓpter xpm cadit sub p̄cepto q̄ scz homo debet hre aīmū patū ut prius pmittēt se oc cidi q̄ xpm negaret vel mōr liter peccaret Et sic etiā relin quere ꝓpria bona cadit sb p̄ cepto·quia deberet ee paratus aīm9 xpiani magis fustinere ꝓpria bonoz suoz q̄ xpum negare vel mōrliter peccare· De hoc tn multū secū cogita rent ad particularia descēdē an homo potiꝰ vellet tali vel tali horribili morte plecti q̄ fidē negare vel mōrliter peccaē ca uere dnt simplices pserti ne seipos cogitādo vel alloquē do tēptēt·sufficit em̄ in gne de hoc hre bonū ꝓpositū a spe rare in dei gram q̄ bñ acturi eent si necūitas aduenīet ¶ In necūitatis enim articulo multi prius ecīā in fide exigui repti fūt diuino assistente auxilio martirīi animositatē tolerāt se vñ thō·qōli·p̄·q·viij·dic Cōtritꝰ tenet in gnali velle pati magis q̄ cuq; penaz q̄ peccare ¶ deo Anselmus libro de similitudinib9 dicit q̄ aliq̄s debet magis eligere esse in in ferno sine culpa q̄ in para diso cum culpa·quia innocens in inferno non sentiet

penam a pctōr i padiso non gauderet de gloria Et qr cō tricio nō pōt eē sine caritate p quā oia d̄ mittūtur pcta. Ex caritate em̄ plus hō dili gít dēū q̄ seip̄m. peccare autē ē facē cōn dēū. pumíri aūt est aliq̄d pati ot̄a seip̄m vñ cai tas hoc req̄rit ut quālibz pe nā hōotrit9 p̄eligat culpe. ſz ím ſpeciali descēdē ad hāc pe nā wl ad istā nō tenet Qui pmo stulte facēt si q̄s seip̄m wl alīū sollicitaēt sup hmōi pticularibz penis Manifestū ē em̄ qr sicut delectabilia pl9 mouēt ím pticulari ofiderata q̄ ím omūi ta terribilia pl9 terrēt si ī pticulari oſiderent Et aliq̄ fūt qui ī minori tēp tacōne nō cadūt qui forte ī maiori caderēt Sicut ali q̄s audiēs adulteriū nō ímá tur ad libidinē. sed si p ofide racōez descendat ad singula res illecebras magis moue ret Et silr aliq̄s nō refu geret pati mortē p xpō. sed si p ofideracōnē descenderet ad ofiderandū singulas penas magis retraheret Et ideo de scēdere ím talibz ad singula ía est índucē hoiem ím tēptacō nēa pbē occasionē pec cādi. hec thō. Vtr autē q̄s possit efficí mártir sine morte Rn̄de tur qr sic sex modis de tribus di. berñ. triplex est martiriū sine sāguine scz pcitas ím vb tate quā habuit dauíd. lar gitas ím pauptate quā exhi buit tobias a vidua. a casti tas ím iuuētute q̄ vsus est Io seph ī egipto Scd̄m greg. etiā triplex ē vidēlicz patien tia aduſoz vñ dic. sine ferro martiēs eē possumus si paci entiā wā cāter ím aío custodi mus. cō passio afflictoz vñ dicát ois q̄ dolorē exhibet ím aliena ncāitate crucē portat i mēte. dilectio ímimicoz vnde dicit ferre otumelias. odien tē diligē martiriū ē i occulta cogitacōe ¶ Sz q̄rit an ha k bēs caritatē ímpfectā possit su stinē martiriū Hāc q̄stionē mouet scūs doctor q̄li. iiij. q. xxij. sub hac forma Vtr aliquis absq; pfecta caritate possit se ad martiriū offerre. Rn̄det ī opibz vtutū duo sūt attendenda scz illd̄ qd̄ fit a mo dus faciēdi Cōtingit aūt idē factū qd̄ fit ꝑm aliquam pfe ctā caritatē fieri etiā nōsolum ab hñte puā caritatē. ſz etiā a nō hñte vtutē sicut aliquis non hns iustitiā pōt facē ali qd̄ opus iustū. Sz si attendí mus ad modū faciendi ís q̄ nō hz virtutē nō potest ope rari sicut ille qui habet nec ille qui habet puā sicut ille

qui habet magnā q̄ opatur faciliter a pmpte a delectabiliter qđ nō facit ille qui caret virtute vel qui puam habet. Sic ergo dicēdū est q̄ hoc opus q̄đ est offerre se martirio vel etiaz martiriū sufferre potest facē non solū caritas pfecta iux illud Joh. xv. Maiorē caritatez nemo habet ut aiaz suā ponat p amicis suis sed eciā impfecta caritas. vñ gl̄ō. sup illud ps̄. Dilexi mā data tua sup auz a thopasi on dicit mīma caritas plꝰ diligit dei leḡ ē q̄ milia auri et argenti a eadē racōne q̄ oīa tpalia Et qđ plꝰ est ille qui caret caritate se offerre potest mātirio a sufferre ꝑm illđ p. cor. xiij. Si tradidero corpꝰ meū ita ut ardeā caritatē autē nō habeā mihil mihi pdest. Sed caritas pfecta hoc facit pmpte a delectabiliter ut patet de laurētio a vincētio qui in tormentis hilaritatē oñde rūt. hoc aūt nō potest facere caritas impfecta. vel etiā ille qui caritate caret hoc thō. Sz an expediat impfecto se subicere sponte mātirio ꝛ. q. misi ꝺimtus q̄s sit motus: hoc incautū est Et tales in magna multitudine repiūtur fidē negasse ut patet p Eusebiū li. vi. eccīast. his. c. xxx. Tercō exigit ut fidē quilibet fateat ope si vult ad vitā ingredi a meritoie agē Nā fides sine opib9 mortua est Jacobi. ij. Et si vis ad vitā ingredi serua mandata. vbi thema.

¶ Tercō pncipaliť videdū est quot genera hoim p̄ceptū de fide trās grediūtur Sūt aūt q̄tq̄ Primo fidem addiscē negligētes. nam in decretis p Aug9. de osecra. di. iij. statutū est q̄ patrini tenentur filios docē symbolū apostoloz Et racō est q̄ ibi ea l pauloplura otinent q̄ quilibet credere teneat a ordiate ibi articuli ponūtur et memorie facilius imprimūtur. Tenent ingp discere nescētes nisi excusarēt ut supī in hcillitate ingenij carētia doctoz aut ip̄initate puericie Secūdo in fide dubitātes nā tales dicūtur hereticī qui dubitant de fide catholica ut patet auctoritate extra de hereticis li. v. ¶ Ubi dicit dubius in fide infidelis est nec eis oīo credendū est qui fidē witatis ignorāt. hic ibi non credendū dicit apparatus id est testimoniū eoz non recipiendū Et patēt illa de thoma ioh. xx. cui xp̄us Noli eē incredul9 sed fidelis. vñ et dicim9 ꝺz idē quia dubitauit.

Racõe etiã patet qz dubitãs nõ ẽ ĩ fide eo qd nõ assentiat alicui articulo certo l'oibus Et q̃ nõ est ĩ fide ẽ coñ fidem scõm illõ matth·xij·a luc·xi· Qui nõ est mecũ otra me est Sic apli fuerũt tpe passiõis xpi licet confirmati fuerit ĩ ad uẽtu spũssancti· Nã glõ·sup illõ ps· Ego cõfirmaui colũnas ei9 dicit Apl'os q̃ ĩ passione titubauerũt· Idẽ dicẽ videt̃ btũs Aug9·satis expẽsse li·de origie adwenatũ vbi dicit latronẽ bñ de xpõ a apostolos male de xpi ỏnitate senfisse Tertio pſũptuose fidei articulos scrutari wlẽtes sicut Aug9·añ oũsionẽ fcat Cõtra illud ecc̃·iij·Alcora te ne q̃sieris a fozcora te ne scrutatus fueris a q̃ scrutatoz ẽ maiestatis oppmet̃ a gloria·vñ berñ·fidẽ scrutari presũptuose temeritas ẽ·credere pietas est·noscẽ wro vita et̃ n na est· ¶ Quarto fidẽ oze negãtes licet cozde teneant tales mõzliter peccant ut supr̃ patuit·q̃les fuerũt mi eodem9 Joseph ab azimathia a multi pncipes iudeoz ĩ xpm credẽtes·ꝫ ne extr̃ synagogam eicerẽtuz cũ non fatẽtes de q̃ bus hẽtuz Joh̃·xij·peccauerũt em̃ mortaliter dicit ibi m̃co· de liã· qd pncipes erãt q̃ plus tenebãtur fidẽ astruere a qz erat de necãtate salutis xpm ofiteri ibi a ut ibidẽ dz dilexerũt gloriam hoim magis q̃ gloriã dei Tela ut dicit thõ· ·2·2·q·cxxxi·qñ q̃s gloriã suã pfert testimonio dei sicut cõtra pfatos pncipes dz Similiter a pter peccauit mõzliter negãdo xpm ut pbat thõ·in qdli·suis· ¶ Ruto hereticis a o hereticis credentes eoz defensozes receptozes et fautozes Oẽs isti quiqz etiã sũt excõicati qñ vitium eoz ĩ aliquẽ actũ exteriozẽ publice wl occulte pgredit̃ ut plura iura expẽsse dicũt· ¶ Ca·tertiũ·

Secũdo spes cadit sb pcepto ut dicit sanctus thõ·2·2·q·xxij·ar·p·vñ Jere·xvij·Maledictus q̃ confidit ĩ hoie a ponit carnẽ brachiũ suũ a a dño recedit coz eius·Dñ spe etiã colit̃ deꝫ cozde qz pcedit ab habitu infuso· ¶ Est autez spes a ut dicit mgr ĩ·iij·di·xxvi· certa expectatio future beatitudinis wniens ex dei gra a meritis pcedẽtibz Hic autez tria principaliter sunt videnda Primo que principaliter sperare a appetere debemus Secũdo quo contra hoc mãdatũ excedãt despantes Tertio quo presumentes· Circa

pmū p intellcū hit9 spcia ex
ercitio ei9 act9 ē scđm q act9
hui9 secūde vtutis ē ofidē fir
mit' l'certa ofidētia quā q̄libz
dz hre q̄nqz i actu ꝫ sp i ha
bitu de hoc q et naliť saluet'
q ofidētia dz imiti ex vna pte
sup dīna gīa a mia cui dz ofi
dē q ipsū saluabit a ex alia
pte sup̄ad pr̄ijs meritis q ad
hoc vult hre gīa adiutrice.
dz ei firmit' ꝓponē i cordē suo
q pcta vitā do et bn̄ viuēdo
velit merei vitā et nā. q sine
hoc ꝓposito cēt magis p̄sūp
tio q̄ spes. sic sūt q ofidūt sa
tue q saluabūt' a tn̄ nl facē
volūt l'dimittē p salute sua.

b Illa aūt q sūt sperāda a a dei
derāda a. q nō possum9 vtute
ꝓpa osequi dēm9 ea pte a deo.
a ista sb̄ nūo septuplici enu
merātur breuit' vtiliť a ordi
natissim̄ math. vi. i oroe dn̄i
ca im q̄ bm thō. 2. 2. q. lxxxiij.
ar. ix. Inuōm9 p̄mo deū memo
rādo q̄s ē. q pr̄ nr̄ puta fi
delissim9 pijssim9 ditissimus
sūm9 a prudētissim9 Pr̄ im q̄
creacōne gubernacōe redēp
tione g̃tificacōe a glorificati
one. sed vbi ē. im celi spāliori
effectua sūma possessione.
Primū igr dicit' pr̄ nr̄ ut nl
diffidamus Secūdū addit'
in celis ut cor sursū hr̄amus.
post hoc septē p ordinē peti
m9. vbi sicut ē ordo ita a dig̃
tas septē bonor. Petim9 em̄
p̄mo Sāctificet' nomē tuū
id ē honorificet' et laudet' ut
memoria tui nos quo deus
nr̄a pr̄ dicēris spa vbiqz im
reuerētia hr̄at' a hoc in cūctis
opibus p̄cipalit' dēmus in
tendē a pfectissimē fiet im pria
vbi mēoria eo fecūdabit' in
tellcūs vniet' a wlūtas amo
re āplexabit'. nō aūt sic peti
tur bm aug9. in bmoe dn̄i im
mōte q̄si nō sit scm̄ nomē dei
sed ut sācta hr̄atur ab hoibz
id est ita imnotescat ill' dns
ut nō estimēt aliq̄d sācius
qđ magis offendē timeant
Sed q pfecte i nob̄ sāficai
nō potest nomē pr̄is n̄ im pa
tria tuto loco ideo dicim9 se
cundo Aduemat regnū tuū.
Est autē sola debita via ad
hoc regnū ut wlūtas dei im
pleatur q̄ p̄ceptis imnotescit
clare Ideo. iij. dz Fiat wlun
tas tua sic i celo a i terra. ad
hoc āt p̄cepta otinuāda mei
tor ie nccarius ē pais a sb̄si
diū tā corpis q̄ aie qđ pcū9
qr̄to dicēdo Panē nr̄m q̄tidi
anū ac̄. Et hoc q̄tuor sūt bō
positia residua sūt liberacōis
a mal' que sūt tria. p̄mū a pes
simū est culpa p̄terita cōtra
quā dicim9 Dimitte nob̄ ac̄.
Tenemur em̄ ad penā et nā

ad ima dei a ad mlta alia ma
la fustimēda Secundo ē futu
rū malū im qđ imādere possu
mus imclmante tēptacōe cō
tra qđ dicamus Et ne nos m
ducas m tēptacōe; Vltio pe
timus Libera nos a malo pe
ne sc; a ab oi qđ pōt ipedire
seruitiū dei Amē id ē fiat op
c tam9. ¶ Sed nōnđ q oro
qnqz ēi pcepto fm thō. i di
ūsis locis ut i. ñ. di. xv. a. 2.
2. q. lxxxiij. Prio ad horas ca
noicas tenent mistri ecīe.
qz medij fūt int deū a populū
qz nutriūtur a populo Et qz
ad eukaristie sacrm dnt eē
dispoīti amplius. vñ bnfitia
ti a i sacris ostitutia religio
si pfessi ad horas tenentur.
Secūdo qlibet tenet interđ
p se orare et sibi p curare bō
spualia q nec marie virginī
data fūt sp sine orone p serti
tn ad hoc tūc aliqs tenetur
qn aliqs gruiter tēptat nec
aliter potest adiuuai Tercō
p primo i casu fuen cātatis
quo p aliū nō iuuaret i tēp
tacōib; fuis m mōrlibus me
scīete hoca cū nec sc alio mō
iuuare possz Tūc eni locum
hz illud ambro. Pasce fame
sc; spuali morientē si nō pa
uisti occidisti sz hoc difficile
ē scire Quato dnīcis die b9 q
i festis pcipuis ad oformā
dū se mistris ecīe hoc sm ali
ter thō. sup. ñ. di. xv. Qñ b
to qn qs wult aliqd orare.
Sexto si satisfactōe; i pnie
sacro. p oronē recepit p se.
Septio si satisfactionē oro
nū p alio pmisit. Octauo ex
bnfitio recepto i elemosina
spuali vel corpali p date bn
fitū sicut paupes p diuitib;
a qbus elemosinā recipiunt
et diuites p clero a quo ser
monē a sacrā. recipiunt misi
aliūde refudant Prefati aut
vltimi qtuor modi sūt saltē
debitia si nō pcepti sep quo
ad oēs Cōtra hoc mandatū
spi excedit pmo p despātes
¶ Vbi sciens fm thō. a bō e
uē. sup. 2. ēca fine; qz despacō
nō est semp pctm m spiritū
sanctū Aliqn em aliqs despat
scm bonauen. ex pusillaita
te ita qz m ipa despacōne nō
venit cōplacētia. sz dolet a re
mittitur cōtra ipsā a sic nō est
m spm sanctū. qz ex tali despe
racōne nō picit homo i pro
fundū. pōt em hoc ex vhemē
ti demonis tēptacōe puenīe
vel aliqn ex naturali infirmi
tate ut ex mania ut crebro
oīgit repire in femins Vñ
bonauen. sup. ij. dicit. Desper
at aliqn quis ex pusillaita
te ita qz m ipsa despacōe nō
venit complacētia. sed dolet

et remitt' cōtra ipsā a sic nō est pctm in spm̄sanctū hec ī secūdo di·xliij· Est alia despatio q̄ q̄s desperat diffimitie ab scō dens se q̄si a facie dñe misericordie p̄m q̄ capn fecit q̄ dixit A facie tua eicis me hodie a hec simplicit' est pctm in spm̄sanctū· q̄ ē m otumeliā diume misericordie cui suā p̄fert mq̄tatē sicut ait capn maior ē mq̄tas mea q̄ ut wmā merear Ex hoc tm nō iudicat' infidel'· aut q talis bn̄ fetit de alīs q male de se· aut certe q nō estiat deū misereri velle Et tale pctm ī spm̄sanctū semp habet oiūctā malitiā p eo q quī sic despat in tali culpa vult vitā suā finire· vñ tales desperatissimi frequēter sibi infert mortē Et thō· dicit q desperacō mq̄tū desperatio est spēs pcti in spm̄sanctū que nō ponit ex hoc q aliquis neget remissionem pctōr· sed remissionem peccatoz quā fieri credit ut liberius vacet peccatis spōte a se abicit dū nō vult tēdē in hoc q remissionē pctōr oseq̄tur Causa autē q̄re despatio est pctm p̄m thō· vbi p̄· Quia ois motꝰ appetitiuꝰ oformit' se bn̄s intellectui falso ē p̄m se malꝰ a econūso bonus de vro de bo estiato Sed circa deū vra estimacō intellectus est q ex ipō ponit hoī salū a wnia pctōribus dat' p̄m illud ezechielis·xviij· Nolo mortem pctōris· sed ut conūtatur a viua t falsa autem opinio pctōrum est q homi nī pctōri pmitēti wnā deneget vel q pctōres ad se non conūtat p gram iustificantē Et ideo sicut motus spi qui conformiter se habet ad estimacōnem vrā est laudabilis a virtuosus ita oppositꝰ motus despacōnis qui se habet cōformit' estimacōi falsē de deo est vicōsus a peccatū·

Secūdo peccāt cōtra spm̄ p̄sumētes Vbi notandū p̄m bonauē· Q̄ p̄sūptio duplex ē· vna ē de meritis alia de impunitate Prīa est qua q̄s de meritis suis p̄sumit a est superbie Secūda est q̄ quis p̄sumit de impunitate dās totū diume misericordie a auferens et ōnino rigorem iustitie a hoc est pctm in spm̄sanctū· q̄ claudit viam ad gratiam a ad culpam aperit Et p̄m thomā p̄sumptuosus non peccat ex hoc q misericordiam dei nimis magnā arbitratur cū sit infinita· ꝫ quia iustitiam eius cōtemnit a in hoc etiā misericordie derogat abutēs ea ac si nō essꝫ iusta

et ut dic̄ 2.2.q.22.ar.2.p̄sūptio ideo pctm̄ ē qz sicut falsū est qd de9 peitētibz nō idulgeat l̄ qz pcc̄ātes ad pmiaz nō ꝛuocat. ita falsū ē qz i pctō p seuerātibz wemā ꝛcedat a a bono ope cessantibz gl'am largiat cui estiacōi oforꝛmit̄ se hz p̄sūpc̄ois mot9 ¶ Et ideo p̄sūpcio ē min9 pctm̄ qz desperacō qto magis ē ꝓpriū deo misereri a pcē qz pumre ꝓpt̄ eius infinitā boitatē ¶ Illō em̄ fm se oueit deo. hoc autē ꝓpt̄ pctā nra vñ peccare cū ꝓposito pseuerādi i pctō sub spe veniē ad p̄sūpcōez ptinet a hoc nō diminuit ꝛ auget pctm̄.

8 ¶ Peccare autē sub spe veniē qnqz pcipiēdo cū ꝓposito abstinēdi a pctō a pnitēdi de pctō hoc nō ē p̄sūpcōis sed hoc pctm̄ diminuit. qz p huiusmōi vidz hre wolūtatē minus firmatā ad pcc̄āndo ¶ deo mgr̄ dicit li.ij.di.22.qz Adā minus pcauit. qz sub spe veniē pcauit. hec thō. Cauendū ꝛ p̄mo mordiatā spē in quosdā scōs ponētes q̄ seruiunt btē barbare katherie et filibz q̄ licz bn̄ fatiāt hijs seruiēdo. videāt tn̄ ut spē suā cū execucōe dei vocacōnis a mādator roborēt. Secundo caueāt spē in boiez aliquē nimis ponētes sicut fatiūt pntes in terꝛ ꝓpter liberos negotia a opa coñ p̄cepta dei actitantes otra quos dz Jere.xvij. Maledictus q̄ cōfidit i hoie a ponit carnē brachiū suū a a dño recedit coꝛ eius Cauendū tercō pniaz p crastinātem a sic spantes tādē oūti i fine qd difficile ē nō impossibile ꝓpter sex. videlicz ꝓpt̄ infirmitatē vsum racōis a wolūtatis tardātē. ꝓpter doloꝛē mentē prepedientez. ꝓpter habitū vicōsū ad mala inclinātem. ꝓpter timoꝛez mortis naturā terrētē. ꝓpter failiā relinquē dā pstrepētē a demonez tēptantē Tercō peccāt otra hoc p̄ceptū oronez dñicā a spm wolū apl'oꝛ non addiscētes. qz ibi continent spēranda.

¶ Capitulū quartū.

Certio dilectio dei cadit sb̄ p̄cepto q̄ sibi seruire debem9 De q̄ dilectōe p̄mo videbit q̄ stricte p̄cipit et q̄ nec̄aria est. Secūdo q̄ util' Tercō q̄liter eadat sub p̄cepto Quarto q̄ racōnabiliter a cur p̄cipitur. Quinto quot mois cōtra eā peccat ¶ Quātū ad p̄mū q̄ a stricte p̄cipiat dei dilectio. pt̄z p plura. Nā exo.xx. Deū diligētibz a dēū odientibus terribil' pena idicit a p̄miū promittit cū pt9 p̄mū p̄ceptū

ímmediate addit Ego sum dñs deus tuus fortis zelotes visitās íníq̃tatē pr̃m ī filios ín tertiā ⁊ qr̃tā gn̄ationē eo rū q̃ odr̃ūt me ⁊ faciēs miserí cordiā ī milia hís q̃ diligūt me ⁊ custodiūt p̃cepta mea Prima ps ut dicit thō·2·2·q· ·cviij·hz writatē de pena tpali q̃ filij pumūt q̃ fūt aliq̃d pa rentū ⁊ sic de cogītis q̃ sepe vi uūt vsq; ad qr̃tā gn̄ationē· Secūdo secm mgr̃m ī·ij·di· ·xxxiij·hz writatē de filijs et cogītis ímitantibz pcā pntū Hz·iij·nūq̃ itelligit q; filio l̄ alio puūat pena culpe l̄ et na p pctō alterio· secūda ps pt; q; sepe tota t̄ravna meli us hz p pfecto ī caritate hoie ut pt; de Joseph dauid abra hā ⁊ de helia celū apiente ad pluēdū· ¶ Itē ncātas oñdit deu·vi·vbi sic ór Diliges do mīnū deum tuū ex toto corde tuo ⁊ ex tō aīa ⁊ ex tō fortitu dīe tua matḥ·xxij·addit ex oī mēte tua Erūtq; v̄ba hec q̃ p̃cipio tibi hodie ín corde tuo ⁊ narrab ea filijs tuis et meditaberis sedēs ī domo tua ⁊ ābulās ī itinē dormiēs atq; osurgēs ⁊ ligab ea q̃si signū ī manu tua erūtq; ⁊ mouebū tur añ oculos tuos scribe sq; ea ín límíe ⁊ ostijs dom⁹ tue nō ꝑn dñt ad l̄am dic glō·ī

manu corpali ligari ꝛ spūa lí id ē ín oī ope adiūgi ¶ deo ór q̃si Alias sic phariseí face rem⁹ si ī mambus corpeis ea deferrem⁹ nec scribē ad l̄am ín límíbz ⁊ ostijs oportet sed ín oī gressu ad opus dñt ser uarí Nā ꝑm thō·dilectio dei ⁊ prími dz eē regula oīm hu manoz actuū ¶ tē matḥ·xxij· Exñs sine weste caītatis licet ín nuptijs sit eccīe quo ad fi dē tñ ligatis maīb⁹ ⁊ pedib⁹ picatur ī tenebras exteriores vbi erit fletus ⁊ stridor dētiū ¶ Itē p·corñ·xiij·Oñdit q; nulla eloquentia nec scientia nec miracula nec elargicō ele mosinaz nec passio valet si ne caritate Si ín̄q̃t línguis hoím loq̃r ⁊ angelo caríta tē aūt nō habuero factus sū velut es sonās ⁊ címbalū tí níēs. Et si habuero ꝓphetiā ⁊ noverī misteia omnia silicet scripture ⁊ oēm sciēciā· Et si habuero fidem ita ut mōtes trāsferā caītatē aūt nō habu ero nīl sū sc; q; vita caritatis careo Et si distribuero ín cí bos paupez ōnes facultates meas et si tradidero corpus meū ita ut ardeā caritatē aūt nō habuero nīl mihi pdest· ¶ Itē p·cor·vltio Si q̃s non amat dñm ihesū xp̃m sit ana thema sc; maledict⁹ ꝑm glō·

qz maledicēt in iudicio illa maledictōe de q̄ matħ. xxv. Ite maledicti in ignem eternū

d Quāutil̄ vro sit di dilectō ptz ex septē. Prio filiū dei cō stituit caritas. qz misit deus spm̄ filij sui in quo clamamus Abba pat̄. rō. viij. a galla. iiij. a ioh. i. Dedit his q̄ eū receperūt ptātez filios dei fieri q̄ credūt in noīe ei9. nā caitas pctōrē de infinita distātia in quā cecidit p mōrle pctm̄ a do i q̄ fuit in regiōe lōginqua filius prodigus eleuat ad vmonē cū pre celesti. hoc ei gre offitiū est dic albtus. ij. de mirabili sciētia dei. secūdo facit mēri quolibz ope moā liter bono vitā eternā. ā ei9 augmentū. qz si filij a hēdes ut dr galla. iiij. a rō. viij. tertio facit qz p modica bō tpalia in casu p deo data a sic de alijs tātū meret q̄s quantū alius p mlta tpalia data ut ptz de vidua cū duobz minutis missis in gazophilatiū luce. xxi. que cristi testimonio plus q̄ oēs misit a de sācto Petro q̄ licz modicū reliquerit cum ait matħ. xix. Ecce nos reliquim9 ōia a secuti sumus te. q̄d ergo erit nobis Rndit Amē dico vob ac. cen tuplū accipietis a vitā eternā possidebitis. nō ei ut dic sup eo dē greg. quātū sed ex quā to id est ex quāta caitate q̄s dat deus pōderat tūc sc̄z qñ non adest facultas exterior. quarto facit interō mhil habētē de bis exterioribz tātū mereri de pmio eēntiali quā tū alius meret q̄ multū dat ut ptz in eo vidēlicz q̄ in pau ptate exns ex mag̃ caritate vellet dare centū florenos a nō pōt dare tātū in casu po test mereri sicut q̄ cētum florenos dat Exēpli gra paup mhil hns in caitate tm̄ exns ut duo quo ad gradū q̄ pfectū aim hz dādi alteri mēdi co. x. florenos tātū meret de pmio eēntiali quātū dīues ex eqli caritate dans actu. x. florenos. secūd9 tm̄ pmiū accidentale hēbit. qz gaudebit de eo q̄ voluntatē dandi hūit a q̄ dedit a paup mendicus p eo imēdet. ſ hec modica fūt respectu eēntial̄ pmij qs erit de creatoē. hoc pbat sententialit btus thō. i. ij. q. xx. ar. iiij. Ānto ipetrat a meret scīaz mḡnā in pria a gaudiū sic q̄ si simplex vetula in caritate decedit q̄ hz caritatē ut quatuor Et mgr in theologia si decedit in caitate ut duo Detula hēbit clariorē a pfectiorē sciēciā de visis in deo q̄ theologus licet de habitibz

scientificis acq̃sitis mgr plus ho̅turus sit de scia. ꝫ hoc modicū ē respectu scie de deo ime diate ho̅de R̄one ē assig̃t tho. in. i. pte. q. xij. arti. vi. ¶ Quia mag̃tudiem caritatis vie seq̃tur in pria magnitudo luminis glie. a mag̃tudiem luminis glie seq̃tur intimior vnio aviso dei ē̃tie. a q̃nto iti mius videtur deus avnit̃ alicui intellectui tanto plura a in tēsi⁹ sciet q̃s ea q̃ rlucēt in deo a p oēs maior delectacō seq̃tur a mai⁹ gaudiū Caritas enī finū cor dis p̃mo apit id ē capacōrez rddit. ¶ Sexto caritas facit q̃ diligētibz deū oia cooperāt̃ in bonū rō. viij. Dijs qui diligūt deū oia cooperāt̃ in bonū. Dijs qui secūdū p̃positū vocati sancti sunt. Nā sicut phibitorium a filiter ip̃e⁹ purgatorium: bō tpalia sustētamētū a oīs aduersitas lucrū p pacie meritū. q. di. grego. nulla nocebit aduersitas si nulla dñetur iniq̃tas nulla ei prudēti pōt adee mala fortuna. q. ut di. boe. de cōsola. In ptāte eius est aduersis bene vti ut pspris. Septio in via facit ōne opus leue. iugū enī mq̃t xp̃s meū suaue ē a onus meū leue matth. xi. p̃mo finis precepti est caritas. i. thimo. p̃mo. ¶ Tercō q̃liter cadat dilectō dei super oia sb̃ p̃cepto videdū est. vbi nōnō Pus

elicit̃ ex variis dictis. s. thō. a alioꝝ vidz q̃ triplicit̃ dilectio dei intelligit̃ p̃cepta. Prio placibiliter seu fauorabiliter. secūdo ordinabilit̃ Tercio appciabiliter Prio debet diligi placibilit̃ super oia sic q̃ vl̃ deo bonū a oplacētiaz in hoc hās sine relacōe ipius in q̃ cūq; aliud bonū Pro cuius intellectu nōnda sūt aliq̃ Prio q̃d sit diligere ꝫ. scom phm in rethorica Est alicui bonū velle ut diligere hoiem est sibi bonū velle. Secūdo q̃d sit hoi bonū Rñdet phus p̃. ethi. c. x. Felicitas sua vtutes a scie a hec nūq̃ obsūt sibi q̃tū ē de se sibit̃ abō tpalia a mala pene debitētia ad vtutes. ¶ Tercō nō q̃ duplex ē dilcō in hoibz. q̃da ocupie q̃ vtilitatis nre gcia ē, puta cū aliq̃s diligit aliquā rēpt̃ se diligētē a sic diligit afinū ca prā cibū a filia. q. vtilia nob ad hōrez ad delectacōez l̃ ad omoꝺ nrm a tali dilcōe diligit hō se pncipalit̃ nō aliud Alia est dilcō aicitie puta cū q̃s diligit aliquē hoiez ꝓpter ipsū dilectū hoiez ut cū q̃s videt aliquē sapiētē virtuosū a hmōi a sibi ista velit meē a oplacet in eis: diligit eū dilectōe amicitie. ¶ Quarto nō q̃ ꝓxie deo nihil bonū ē nisi id

qđ ipē est videlicet q est oī potēs ōmsciens mīsericordissimus patiētissimus ditissimus a filia·nā ieiunare orare virtutes acq̄rere vicia vitare non sūt deo bō licet corā nobis ei sint bonoīfica·q bonor nostror nō indiget ꝫ nob̄ pfecta bō sūt a p ea coraz nobis glorificat pr̄ q̄ in cel est Ex quo ptz q̄d sit deū sup oīa diligē q fibi bonū velle videlicet meditari velle a oplacentiā habere q est ōmpotēs sapientissimus optimus a filia· Et sic amamus secū do amore vicz aīcitie nō ꝓpter aliud nec relatīe ad aliud·nō aūt diligē debemus eū prio amore sczi occupiscētie vicz ut velimus fibi bonū mīe·q nobis dona dat q tūc nos plus diligēmus·vñ bern·li·p̄·de diligendo deū absq̄ ītuitu p̄mij diligēdus ē deus·ver⁹ ei amor i seipō cōtētus ē Et itez licet deus sit absq̄ ītuitu p̄mij diligēdus non tñ absq̄ p̄mio diligit vñ q̄nto q̄s purius diligit deū ꝓpter se a q̄nto minus hz respectū ad se diligentē tīnto deo dilectio plus placet et ꝑplius hō meret Rō aūt q̄re sic diligere debemus deū ꝓpter se ē· Pria q nisi sic tūc nō diligēm⁹ eū nobiliori mō q̄p diligimus equū asinū ac·q̄bus bonū volumus ꝓpter nos ¶ tē naturaliter mā filio vult bonū sepe sine oī respectu vtilitatis ꝓprie ut in casu quo filius iuueis moreretur ergo plus tenemur deo ¶ tē idem patet in amicis veris ad quos exigit ut nō diligāt vtilitatis aut delecta cōis gratia sed amicū ꝓpter se ¶ tē expiētia ē q q̄s diligit propter se eū quē nūq̄ videbit vltra mare existentē ut si audis de pbo militē in armis a virtutibus vis fibi bonū a oplacētiam habes in eo licet nulla vtilitas tibi inde sequeretur· Cur ergo nō diligere mus deū propter se sine ōi respectu ad aliud ab eo·Ex quo patet q̄ multū merent qui dei pfectiones sepe meditando osiderāt a corde fibi in hoc oplacēt Optimus enim act⁹ ē diligē deū· ¶ Hic q̄rit ꝑmo an deū diligē possim ut det mihi vitā eternā seu celū Rñdet nō·ꝫ p pluā opa alia deo seruiē possumus ꝓpter vitam eternā· Nam differunt seruire deo et diligē sicut genus a spēies·vnde opera bona deo facere plura a conari implere alia p̄cepta Et alia ꝓpter vitā eternam·q opa talia bona sūt vie ad celū·sed diligē deū non debo ut vitā

eternaz mihi donet·qz fiet cor
dinarem deū in creaturam et
in vtilitatem meam quod il
licitū est ¶ Tum quia hoc essz
vti fruendis quod nūqz licet
ut dicit aug9·pmo de doctri
na xpiana ¶ Tum quia sic me
principaliter quererē ¶ Tum
etiam quia deteriora debent
esse gracia melioz bm phm
in politicis qđ hic nō fieret
¶ Secūdo queritur possum ne
diligere deum ꝓpter beneficia
que mihi dedit Respondet
thō·2·2·q·xxvij·ar·iij· ¶ Si li
ꝓpter dicat causā finalē non
debeo quia sic vterer eo Si
autē dicat causā occasionalē
vel motiuam possum bm illō
ps· In clinaui cor meū ad fa
ciendas iustificacōnes tuas
in eternū ꝓpter retribucōnez
Beneficia em̄ que deus nob
dedit velut caritatē dei facile
nos accēdere debēt ad deum
diligendū a occasionē p̄sta
re ¶ Hec autē qstio sicut a pre
cedēs a similes aut nūqz aut
caute dūt p̄dicari secularib9
k ¶ Tercō queritur cur tam du
rū apparet secularibus deum
a nobis nō debere diligi ꝓpt
beneficia Rūsio bm wilh·pa
risien·libro de virtutibz·hoc
facit carētia doctorz realiū
a ignorātia secularium que
prouenit ex eo qz se querunt
non que dei sunt qđ caritas
dei non facit·sed dilectio cur
ua Querūt enim hoies mimis
terrena honores diuitias et
similia que licet sint mimima
bona tm̄ in eis otētantur Si
miles pueis qui in piro pl9
amorē figūt qz in tota domo
Cōtra huc modū diligendi
deū peccant directe quidam
pctores qui vellent qz deus
non nosceret peccata eorz vl
ut sibi peccata eorz placerent
cōtra quos in ps· dicit dns·
Existimasti inique qz ero tui
similis arguā te a statuā cōtra
faciē tuam·tales enim vellēt
deū non esse oiscientē vel iu
me bonū Et hoc est deum vel
le non esse deum quia sciēcia
sua est deus met ¶ Secundo l
otra hoc faciunt odientes de
um·vellent enim eū non esse
iustum puientem pmo tri
stantur qz iust9 est ut patiūt
etiā damnati·dicit aut thō·
·2·2·q·xxxiij·qz odire deū in
ter omnia peccata grui9 est
qz in eo per se est auersio ab
incōmutabili bono· In alijs
aūt est auersio p accidēs·ve
rū licet deus clare visus a nl
lo possit odiri·qz sic in eo nec
apparens nec verum malū vi
deretur Tm̄ oditur a malis
visus in suis effectibz videlicz
punicōmis Sicut em̄ videns

p croceū vitꝝ pulchꝝ hoiez
iudicat pulchꝝ a bñ colora
tū hoiez pallidū vl croceum
ee Sic puſi p penas a deo in
flictas eū iudicāt crudelē bm
illud ps· ſup cecidit ignis ſcz
pctia malox effectuū a non
m videntū ſolē ¶ Secūdo pre
ceptū de diligendo deū ſuper
oia dz fieri ordinaliť ſic vicz
qꝫ nos a oia alia in deū refe
ramus ai ſuā glaz vltimate·
ita qꝫ q̄cquid diligim9 volu
mus agimus ꝓpť deū a eius
glaz diligamus agamus et
obmittamus· qꝫ tūc i oibus
reb; plus diligim9 deū q̄ re
ip̄as qñ ſuā glaz in oib; q̄ri
mus vltīate· qꝫ ꝓpť qđ vnū
qđ q; tale a ipſū magis· i· po
n ſterioꝝ ¶ Et bm hoc itelligi
dz p̄ceptū dilige dominū ac·
Qđ breui9 a clarius ſic expo
nit thō· tractatu de pfectōne
ſpūal vite Et eſt mens ſācti
Auguſt· li· i· de doctrīa xp̄ia
na Nā dilectio eſt actus vo
lūtatis q̄ ſignificať p cor· qꝫ ſic
cor ē p̄ncipiū materiale oim
motuū cor poliū ita volūtas
q̄ tum ad intētionez finis vl
timi q̄ eſt obiectū caritatis ē
p̄ncipiū oim actuū q̄rūcūq;
potētiaꝝ q̄ mouēť a voluntā
te· hoc autē ſūt tres ſcz intelle
ctus q̄ ſignificať p mentē vis
appetitūa inferioꝝ q̄ ſignificať
hic p aiaz· vnde ſcm eā dici
mur agere vitā aialē Et vis
executīa exterioꝝ que ſignifi
cať p fortitudinē ſiue virtu
tē ſiue vires p̄cipit ergo no
bis qꝫ tota noſtra intenco fe
ratur i deū ſic qꝫ omnia actu
vel habitu in deū referantur
ſicut in finē Qđ impletur cū
aliquis vitam ſuā ad dei ſer
uitiū ordinat a per oſequēs
oia que ꝫpter ſeipſū agit viz
tualiter ordinātur in deū niſi
ſint talia que a deo abducāt
ſicut pcta Et ſic diligiť deus
ex toto cor de Secundo ut in
tellectus noſter tōliť ſubda
tur deo ſic qꝫ homo credat ea
q̄ dīnitus traduntur ſcm illd
·ij· cor· x· in captiuitatez redi
gētes omnē intellectū in ob
ſequiū criſti Et etiam in me
ditatis dei pfectōnibus ei ta
lia inesſe velimus a ōnia me
morata alia ſcz benefitia dei i
deum ordinemus Et hoc eſt
tota mente diligere Tertio
ut appetitus noſter inferior
reguletur ſcm deū a quecū
q; homo amat ſperat a ſic de
aliis paſſionib; in deo amet
vnúſaliter omnē affectionez
ad dei dilectionem referēs nō
in voluptates carnis Et qui
ſic perdit aīmā ſuā in vitā
eternam cuſtodit eam Joh·
·xij· Et hoc eſt ex tota anima

diligẽ Qr̃tõ ut oĩa exteriora nr̃a vba ⁊ opa ex dĩna caritate dr̃iuẽtur ⁊ ĩ dei honorẽ dirigãtur ſm illud p̃. cor̃ vltõ Oĩa opa vr̃a ĩ caritate fiãt ⁊ ſic diligit̃ deus ex tota fortitudie ⁊ talis pfectõ dẽ diligẽ di cadit ſub p̃cepto Q̃ autẽ oĩa ſint ĩ dẽ referẽda ⁊ ſum honorẽ ptz p̃. cor̃. x. ſiue manducatis ſiue bibitis ſiue q̃d aliud faciatis oĩa ĩ gloriã dei facite ut ĩ oĩbus honorificet̃ deus. ſic em̃ fit debita recõpẽſa deo q̃ oĩa ĩ nos ordiauit ut dic̃ mgr̃ ĩ. ij. di. i. Quia p̃. cor̃. iij. Oĩa nr̃a ſũt Jus id docet naturale ut cuiꝰ ẽ arbor l'ager eius etiã totus ſit fructus. ſed totũ q̃d ſumꝰ ⁊ poſſumꝰ ⁊ a deo accepimꝰ et dei ꝓpr̃iũ eſt ergo fructus operũ nr̃oꝝ deo cedere debet. ſed per talia deo nullã vtilitatẽ adicere poſſumus Cũ ſm ps̃. Bonoꝝ nr̃oꝝ nõ ĩdigeat ideo oportet ut ad eius fiant honorẽ Jtẽ cuiuſlibet veri ſeruũ oĩa opa cedunt dño lege ciuili. ſed di ſeruũ ſumus per oĩa a quo aĩam corpus ⁊ res ⁊ quicq̃d ĩ illis bonũ obtinetur hẽmus ergo nr̃a opera dei honori ſeruire iuſtiſſimũ eſt Telõndũ tñ q̃ q̃uis oĩa ſint ĩ dẽ cordĩnãda vltimate nõ tam̃ de neĉitate ſũt

õnia ĩmmediate ⁊ ĩ ſolũ dẽ cordĩnanda. quia ſunt multi fines admiricẽ ſubordiati ĩ quos res recte ordinari p̃nt vltiate tamen totũ eſt ĩ dẽ ordinandũ Exempli gratia Comedẽ debes ut viuas nõ econuerſo. viuere ut opera licita facias ad que creatus es. Oparí bñ ut vitam eternã habeas que ſũt videre dẽ beatifice ⁊ eo frui ⁊ vitam eternam hr̃e nõ ꝓpter omodum ꝓpr̃iũ vltimate. ſed ꝓpter gloriã dei q̃ ibi plus exercetur.

¶ Sed q̃ritur Cũ nõ debeã o dẽ diligere ꝓpt̃ vitam eternam ex p̃ma expoſicõne poſſum ne alia bona opa facere preter dẽ diligere videlicet dẽ laudare orare ieiunare ⁊ ſimilia ꝓpter acquirẽdam vitam eternã Rñdet̃ q̃ ſic Ratio eſt q̃ oĩa preenumerata opa bona vie nõ ſunt formaliter dei dilectio. ſed effectus dilectõis. dilectõ em̃ dei facit quẽ dẽ colere orare ſãctificare ſabbatũ mãta precepta ſeruare ⁊ ſimilia Et talia tanq̃ minus bõ ordinantur ĩ maius bonũ ſcz ĩ vitam eternã vidz ĩ dei viſionẽ clarã ⁊ dilectionẽ ⁊ hic eſt rõs ordo ¶ Secũdo q̃ritur an ad p bonitatẽ actuũ noſtroꝝ req̃ratur ut q̃s actualiter tẽdat

p res p̄noiatas ī dēū ordine tacto·ꝫ·q nō oportz actua liē sic tēdē·ꝫ ut actꝰ nr̄i sint were bonī sufficit a requirit ut cadāt sup debitā materiā et ut alias sint bn̄ circūstantio nati a q referāt ī dēū actua liē l' vtualiter ¶ Nō qñto plꝰ quis actu ī dēū referret tñto plꝰ meret Sicut mercator ad remotā terrā puā rē por tās lucratur plus q alter cū eq̄li re ī ꝑpīquo manēs·oportet ei ad minus bonez taliter eē dispositū ī aīo p habitū acq̄situ ex actualibz relacōi bus ī dēū a p habitū infusū a p gn̄alē intencōez fatiendi oia ꝓpter dēū q si se resoluēt a actualiter cogitaret de deo a de relacōe ī ipm statū referret ī eū Exēplū ī filī p̄ amat filū ꝓpter quē ditandū mer cat circuit maria terras per ambulat nō sp actualiter ta lia ordinās ī filī ditacōez·ꝫ sufficit q labēs p̄noiati im pati sint aliqñ a dilcōe filī cuius ipī vtus manet ī seqn tibz·filē de voleti ire romā nō oportet q ī itinere pegrinꝰ tal' semp actu cogitet de fine sz de roma·ꝫ mediāte vna ci uitate attīgit aliā·a sic est ī ꝓposito· ¶ Ter cō q̄rit an ad hoc q actꝰ nr̄i sint bonī mo raliter l' meritorie exigat q a caritate siue dilectione dei incipiāt a terminētur originent a ordinētur Rñsio q sic·nā q oriri oporteat a di lectōe dei pt̄z p Aug9·ī de spi ritu a lra dicētē Nō ē fructꝰ bonus q̄ de radice caritatis nō surgit Caritas aūt est dei di lectio ex acq̄sito habitu l' in fuso procedēs Oz etiā nullus actus sit bonus moraliter ni si imediate tēdat ī dēū ut dei dilectio p̄mario exposita vl' imediate tēdat p alia opa in dēū finaliter patet p Aug9· in de ci·dei li·xix·vbi dic nul las eē wās vtutes si in dēū fi naliter nō referāt·Ex q̄bus patet necessariū fore actus nros originari a terminari a deo ī dēū·vbi gra Ad hoc q dilectio tua vl' ꝓximi sit bo na moraliter exigit ut dei di lectio sit cā dilectōis ꝓximi a q ꝓximū diligas finaliter ꝓpt dēū Sic de eleōsina a de aliis·ꝫ ut sint opa nr̄a etiaz meritoria oportet ut ex infu sa dilectōe p̄cedāt vicz ex ca ritatis habitu·i·cor·xiij·

¶ Capitulū quintū·

Contra hoc p̄ceptū a fatūt plurimi crea turā sibi p fine sta tuendo quā creaturam plus deo diligūt ut honores diui tias wluptates scientiam a

plura alia Pro cui⁹ intellectū nō ndū ꝑm Tho·p̄·2·q·p̄·q̄ semp est aliq̄d m corde hois qđ homo sume diligit a i qđ maxime vitā suam ordinat Et hoc dicit vltim⁹ finis hominis Et ad illud habet hō quasi spāliť facē aie id ē fm̄ p̄mam intentōez cōuersā Et si hoc est deus tūc homo est i statu salutis a si subito moreret saluaretur Sed ro est creatura iā est in statu dānationis Vñ regula talis data doctoribz sacre theologie elicit Et sit p̄ma ad nosc̄edū pctā mōrtalia a venialibz q̄n amor vel affectō ad creaturā ad se l' aliū tm̄tū crescit l' est amor tam magnus q̄ in eo ostituitur vltim⁹ finis id ē q̄ aliq̄s nec actu nec habitu ordinat illam creaturā nec ei⁹ dilectōnē aut etiam seipsū i deū sed vellet cū tali creatura otentaria nō curare deū offendere nec p̄ceptū eius transgredi ꝓpter illam creaturā est mortale pctm̄ q̄ est aliqualis cōtēptus dei Et licet nō sit formaliť tm̄ est fruitio creature a prepositur creatura deo vleti am cū aliq̄s vellet cū creatura hic semp manē non curando de beatitudine licet em̄ nō sint rudes sup hoc tēptandi tm̄ sp talis amor est pctm̄ mor

tale·q̄n ām aliq̄s diligit creaturā pl⁹ q̄ deberet·sed tm̄ ꝓpť hoc nollet deū offendē nec aīcitiam eius p̄dere nec transgredi ei⁹ p̄ceptū nō oportet q̄ tūc sit mōrtale Alia regula secunda vicz satis ocordans cū p̄ma ē q̄ q̄n aliq̄d omittitur nōbiliť cōtra dilectōez dei hoc est mōrtale·q̄n nō tūc ē venale Q̄n aūt aliq̄d fit cōtra dilectōnē dei p̄t attendi pn̄ es hoc q̄ repugnat caritati a aīcie quā ad deū hre debē⁹ sup oia Tercō mō diligēd⁹ est C de⁹ sup oia appciabiliť sic q̄ tā care hēam⁹ a appciemur deū q̄ ꝓpť nullā creaturā eo carere vellem⁹·ſ oibz aliis a deo eū eis prepoīm⁹ a q̄ tam firmo amore deo adhæream⁹ q̄ ꝓpť nullā creaturā nec ꝓpť oēs fil' aliq̄d faciam⁹ aut veli m⁹ contra dīm dilectiōi id ē contra dei p̄ceptis·q̄ ei deliberate fiūt contra dīa p̄cepta fiūt otraria dīme dilectōi a caritati·q̄ sunt pctā mōrtalia q̄ tollūt caritatē Illud ecia vidē vel le sco·i·iij·di·xxvij·vbi dicit q̄ hō dz deū extensiue diligē sup oia ita q̄ nullū aliū nec oia fil' sint eq̄ appciabilia sicut de⁹·ſ q̄ oia alia vellet ei⁹ nō eē q̄ deū non eē Et dz ecia intēsiue deū diligē superoia ita q̄ facili⁹ debēt ignorari

ad otrariū dilectōis cuiuscū qz alteri9 ꝙ ad otrariū dilectionis dei Est autē rō hōrū qz deus ē illa ptiosa margarita quā negotiator ille inuenit qui abijt & vendidit vniuersa q̄ habuit & emit eā matth· xiij· ¶ Itē cū deus infinitus sit in bonitate mia & filibz attributis intēsiue & extēsiue ideo p infinitis mūdis nō debetz offendi sm Aug9· Cur deus homo ¶ Itē stultissim9 essz q̄ cōtēpto thesauro grādi papiliones inseq̄retur sicut pueri· qđ tn fatiūt q̄ creaturā plus ꝙ deū diligūt· Cōtra hoc pceptū faciunt quicūqz intuitu alicui9 lucri tempal' conseqñdi ut fit in emendo vel vendendo à delecta cōis ut fit luxuriando aut hōris ut fit superbiendo vel vane gloriādo faciunt cōn dei pceptū· Tales nō diligūt deū super oia· sed diligūt creaturā plus ꝙ deū qz ꝓpter eaz plus placet eis tal' creatura ꝙ diuina voluntas in pceptis Et appreciant vere vel interpretatiue creaturā plus ꝙ deū· vñ aug9· li· de li· ar· diffinies pctm mortale dic Est spretio incommutabili bono rebz mutabilibz adherere· vñ matth· x· Qui amat patrē aut mrem plus ꝙ me nō ē me dignus· aut qui amat filiū aut filiaz sup me nō est me dignus Secūdo cōtra hoc pceptū fatiūt qui amore alicuius psone ut Adā respectu Eue et malo amore capti respectu psone dilēe ne psonā talē otristēt negligunt dei pceptū & cōtra ipm fatiunt dei bn placitū nō curantes· Certo q̄ tiore alicui9 psone ut seruiꝓpter dnos deo obedire in pceptis obmittūt & sic creaturā vilē creatori ptiosissimo pponunt· Ex dictis patere ¶ pnt doctorz queda regule et sit tertia in ordine Quicqđ committitur vl obmittitur cōtra preceptū dei vl ecīe vl legis nature vl superioris si talia pcepta sint de necitate salutis vl contrariū voti sollemne vl puatum vel contra iuramentū licitū semp ē mortale pctm Quia est dictū vl factū vl cōcupitū contra legem eternā Sic em̄ diffinit Aug9· & allegat mgr in· ij· di· xxxv· Qm vero citra tuc nō oportet ꝙ sit mortale ¶ Itē patet ꝙ talia sb dei mādatis pceptiuis cōtinēt ¶ Alia regula ē qrta ¶ vicz Qm aliqđ fit otra osciaz vere vl false dictāte aliqđ esse mortale est mortale pctm qz est spretio vere vel interpretatiue in incommutabili bono rebz mutabilibz adhērere ut btus Aug9·

diffinit pctm mōrle in de libe ro ar· a est cōtra terciā expo ficōez a contra aplm rō·xij· Qui discernit si māducaueit damnatus est·qz nō ex fide glō·id est fm oscientiā Vñ oscientia erronea ligat non imqtū erronea sed imqtū cō scientia Itē vel q̄ facit otra cō scientiam formidantē pbabi liter vl dubitatiue an aliq̄d sit mōrle tūc semp est mōrle pctm Rō aūt nō sit otra con scientiaz adhuc potest eē mor tale si oscientia nō sit satis in structa a suffitientez Vñ est regula mgralis Dubitās de aliquo an sit illicitū a stante dubio illud agens peccat·ß hāc regulā exponit Cācell· parisien· Io·de gersona tra ctatu de pollucōne vna cum wilh·altiß·dic· Intelligēdā eē de dubio tali quod est·w lxmēs a magis aut eque sal tē inducit mētē credē qz mōr le est illicitū sicut qz est licitū pmo albt9 adhuc facilioz ē Secus est vbi mens pl9 in clinatur a iudicat qz est lici tū qz illicitū qz uis nō habeat vsqueq̄ qz certitudinē euiden tē aut fixam·qz nec lxc ipsū requiritur· Itē cancell'in de vita aie dicit istaz regulam exponēs se discrimiñ peccati mōrl peccat mōrliter debē in telligi nō de oi dubio·sed de pbabili a de wlxmti·pbab' p illud ecā·iij· Qui amat pi culū pibit in illo Exēplū po nitur de scient' ponente se dor mitū ape serpētes q̄ se piculo omittit in toxica cōmis Pro in tellectu taliū sūt nōnde regu le·xiij· quas ponit in diuers locis Cancell'·in floribus re gulaz moalīū Et li·iij·de cō solacōe thxologie Pria equi tas quā nominat pbus epy keyā prepōderat iuris rigo ri Est aūt eq̄tas iustitia pfa tis oibus circūstantijs pticu laribz dulcore mie tempata lxc intellexit q̄ dixit Ipē etiā leges cupūt ut iure regant' Et sapiēs·noli esse iustus ni mis Alioqñ sūma iustitia sū ma iniustitia fit a ps· Omnia mandata tua equitas dei sci licet id est cū equitate pensā da Secūda ambulādū ē in via vtutū doctria via regia ut nec strictius fiat dei man datū nec latius qz ipē māda uerit qz uis inde sume possint aliq̄ a malitie vlame ā eōn trī i despacōez corruere nō tn oibz p oi tpe a loco pdican dā asserim9 qualibz witatē· Tertia bōz mentū ē ibi ag noscē culpā vbi culpa nō ē· agnoscē iqz n p assēsū firmū lxc ei stultū piculosūqz foret

Sz sic ut doleat ꝺ peiteat hō postmodō ꝙ si wracat in culpa teneret hoc itelligit de pteritis Rō dicti ē qꝺ certissimū ē qꝺ sine dei gra damnati sum⁹ Et qꝺ nullus oio de certus est se eē in gra nihilqz nrm est a nob nisi pcta Nrta loquē do de futuis agibilibz l credibilibz nō reputet culpa vbi culpa nō ē Alioqn causaret erronea oscia hic coīn quā si aliqd attēptet fieri ia culpa est si fluctuet aim⁹ Nnta sb hac dubitacōne fluctuās velut ad vtrūlibz nescies quid actur⁹ sit Cōsiliū est ut non agat qꝺ exponet se discrimi quo casu certū hat qꝺ peccet Sex si vis qcqꝺ securus agē certus sis illō eē bonū neqz vtuti otrariū Sz refert qua certitudine sufficit nēpe certitudo moral q ē infima nec exigit secūda certitudo supnatural q est nobilissima clare euidētie put vidz deus in gla nec pphalis reuelacio ut in pphie dono nec adhxrētie q dine auctoritati immitit ut in articulis fidei a sacre scriptura nec tertia certitudo exigit naturalis q hxtur ex demōstrōe ut pma pricipia Est aūt moralis siue ciuilis certitudo q tagit ab aristo i pricipio ethicoz cuius sentētia ē discriplinati esse in vnaqqz re certitudinē qrere tuꝫ exigentiam materie Eque ei vitiosū est i qt pluadētez qrere mathēati cā a moralē demōstrationē non em̄ oīs surgit certitudo moalis ex euidētia demōstracōis sed ex pbabilibz oiecturis grossis a figuralibus magis ad vnā ptē qꝺ ad alteram hxc certitudo moal sufficit ut nō sis in pcto dū facis qꝺ in te ē id ē dū bn vteris dois ia habitus salte pctm̄ nō incurris nouū p temeritatē Exēpli gra ia in celebrādo orta ē enī ex diligētia tua prepacōis excusacio Septia regula certitudo moralis p doctrinā colligit altero triū modoz quorum vnus puenit ex alterius auctoritate alius exp̄ria erudītione tercius ab exp̄mētali certitudine sub p̄mo viuūt in fipiētes a aiales qui aut nō hnt clarā siue oplexionis armoniā vel aliā gram gtis data q faciliter cōcipiūtur agē da ab eis q scripturas itelligūt ut Aug⁹ Tales ab alīs recipe hnt intelligētiaz scripturaz a alīs credē a obedire rationibz sub secūdo sūt pficiētes a racōnales qꝺ puenūt sz exp̄ria erudicōe a orit hic mod⁹ nutritur qz ex studiosa pscrutacōne diuinoz

mandatoꝝ in sacra scriptura otētoꝝ q̄ legi dñt puro fidelia íntegro coꝛde Sub·iij· fūt pfecti ⁊ spūales sc̄z sb̄ ex pr̄mētali ofuetudīe de q̄b9 apl's Spūal' homo oīa iudicat ⁊ ipe a nemīe iudicat Et alibi dr Nihil dulti9 q̄ respicere in mandatis dei·hntes em̄ vtutū habitus exeisde mclinatur ad recte iudicandū de agibilibz eoꝝ nō ex habitu scientie solū·sz ex naturali vtutis mclinacōe puto q̄ religionū instituēdaꝝ pncipalis causa fuit auctoitas regimis cui obediētia pstaretur pl9 q̄ ꝓpe rōm q̄ in plurimis dubia est valde ⁊ debil' ⁊ incerta Huana enim agibilia tantā hnt variabilitatē dicente Aristotele ⁊ teste expiētia ut visu magis q̄ arte ostaē videant Octaua est certitudo moral' nō semp scrupulosōes abicit sufficit ut otēnat vl superet sic operādo quasi nō sint Est aūt scrupulus in ꝓposito vacillatio seu dubitacō quedā ofurgens cū formidine ex aliq̄bz cōiecturis debilibus ⁊ incertis alioquī si ex vlxmētibus argumtis ⁊ pbabiliorībz p hac parte q̄ p altera dubitatio ofurgeret ā non scrupul9 solus vl leuis dubitatio cū trepidati

one dici oꝛtet·sed moral' de trīsgressiōe ctitudo Nona regula ē moral' certitudo nō pt sub vna regula tradi que sufficiat in oī casu oscietiam agētis reddē securā se nō delinq̄sse id ex cuētu reꝝ pr̄dī sepi9 solet ꝓpterea ostitute fūt in figura tres citates refugij fides spes caritas otinētes lauacrū pmitētie ⁊ immūitatis asilū q̄ten9 pax cōturbata pea q̄ se fecisse formidat hō reformet Decīa regula ē oīs agēs cōn oscīam edificat adgelxēnā si oscīa sit fixa q̄ id qđ agit ē mōrle vl viale solū · q̄ntū est ex pte vni9 circūstātie q̄ est facē cōn oscīam si oscīa iudicet illđ solū ee vmale Undecīa exponē se periculo pcti mōrlis est pctm mōrle·vl sic agere incertū ⁊ dimittē certū in materia morali est pctm mōrle si tale sit incertū q̄ sit mōrle non solū per iecturas leues ā ex suspicōe trepida ā scrupulosa puenīēte ex mimio tūore cadēdi in via dei·sed intelligit dū tale est vlxmtera pbabilit' incertū eq̄ sicut oppositū vl magis·tūc em̄ illud qđ agitur nō carebit mortali culpa aliter nō oꝛtet Dē dicit altisiodorens·Albtus adhuc est bemigmor in libro de homie

vbi sic q̄rit vtr cōscia semp obliget ad fatiendū. Rn̄dit sine p̄iudicio loq̄ndo dicimꝰ q̄ non obligat ad fatiendū nisi fit ut opinatū vl ut credi tū vl ut scitū i illud qđ est in cōscia et tūc obligat siue cōscientia sit erronea siue non erronea. nō aūt obligat p̄m eundē si est ut dubitatū aut ambiguū. Duodecia regula est o filiū salubre ē freq̄nter agere cōm scrupulosos leues a strepidos vitando eos ad alios audituū q̄tenus ex osuetudine fiat hō robustus solidus a tranq̄llus i exercicio spirituali Exēplū i dominicatoribꝰ a fumbularijs Tredecia i nullo casu est pplexus aliqs inter duo pcta q̄n ei pateat exitꝰ absqꝫ nouo pcto. Nā si iurauerat quispiā se occisurū petrū innocētē nō occidat eū ipse nō precauit nouiterꝫ si iā peccauerat iurādo Si aūt dicteꝫ sibi cōscia erronea q petrus innocēs ē statī occidēdus ab eo dimittat hāc oscietiā a li beatus est Si postremo inciderāt duo p̄cepta in cōpossibilia ex culpa sua agat id qđ de se est magis obligatoriū a a nouo pcto immunis existet. Dubia plura h occurrūt. Prio q̄n hō teneat diligē deū sup oia Rn̄sio q nō semp. q ē p̄ceptū affirmatiuū Rō est q actualiter deū diligē semp esset impossibile propter hūanā infirmitatē necessitatē a propter multa impedimenta dicit tn̄ Scotus i iij di. xxvij. q ad actualiter iplendū obligat diebꝰ festiuis ita q oi die festiuo a potissimē dominicis diebꝰ a i p̄cipalibꝰ festis teneat hō se recolligere a deū super oīa actualiter diligē ut ptēbit de sanctificatione sabbati clariꝰ Et licet p tūc teneatur ex p̄cepto tn̄ oi momento tenemur pcta vitare a bn̄a agē et forte nimis inchristianū esset si ue foret nō quotidie de mortalitē aliqliter cor ad deū vnitē Et q̄uis prepeditus legitime excuset de audiētia misse in terdū die dominico tn̄ nunq̄ videt q̄s excusarī qui in die tali teatur deū diligē super oia q solo corde ipleri pōt. Vn̄ dicit Scotus in iij di. xxvij. si aliq̄ necessitas excusat ab executione audiētie misse dominico die necē est supplē in aliquo equalente ut saltē die illo deputato i spāli cultui diuino aliqs actus h̄eat relatus immediate i deū ad eius reuerētiā. Dubitat secūdo an preceptū hoc de dilectione in via possit ipleri a nob Rn̄sio p̄m thō. in libro de perfectione

spūal' vite Triplex est gr̄us deū diligēdi Primus ut diligatur quātū diligibil' est et ꝺ a solo deo attūgitur Rō qꝛ simplicit' infinite bonꝰ diligibil' a amabil' ē a sic nec ī patria, a creatuā q̄cūqꝫ diligit' Secūdꝰ ut diligat' deꝰ ꝺm totā vtutē alicuiꝰ diligentis a sic solū ī pria a nob ꝓficitur Et ad hoc hic suspirare debemus·ibi ei oia nra sc̄z cor id est intētio mēs id ē intellectus aia id ē ois nr appetitus a fortitudo id ē exteriora nra tōlit' in deū ferētur dilectiue Tertius gr̄us est deū diligē di sicut expositū est triplicit' hoc p̄ceptū a sic ī via īpleri ¶ potest· ¶ Dubitatur·iij·an deū plus amare debēs sip te solo mundū creasset redemisset a glorificaturꝰ esset te solū ī pria a nō alijs vl' p alijs hoc facēt vl' facturus essꝫ Rñ· hugo li·soliloquij fui vbi homo cum sua aia loquitur Qꝛ pmo plus qꝫ plum sic singulis otulit·nam aia dic·Ecce vince dilectū a electū diligo Sꝫ hāc huiꝰ dilcōis mee in uriam patiorꝫ solū diligēs sola nō amor vbi rñdet hō· Caue aia ne qs abfit nō spōsa·ſꝫ meretrix dicaris si mūera dantis id ē dei bñficia plꝰ qꝫ amantis affectū diligas·

Et post hoc oñdit qꝫ tria velut arras quasdā q̄libet aia a deo spōso suo recepit Prio q̄dam omunit'·secūdo q̄dam specialit'·tercio q̄dam singularit'·Cōmūiter ut celū a terrā a eoꝝ ōrtū quo pticipant pisces aues a bestie Specialiter intellectū memoriaꝫ voluntatē dominū terre redēpcōnē ī passione a glorificacōe Singularit' vero qꝫ in vtero moꝛtuus nō fuisti qꝫ peccantē te expectauit p̄mittētiam dedita inūerabilia alia Communia finalit' deꝰ ꝓpter te creauit q̄ licet deus amet:plꝰ tñ te·qꝫ in tuū obsequiū q̄ si deus nō creasset quot oblecta mētis carēs Specialia ꝓpt' se in via facit ut p societatē sine q̄ nullius bñ iocūda est possessio p̄mos hoīes habere In pria vero quot indicibilibus carerēs gaudijs si sola saluareris·plus ergo tibi otulit alia diligēdo q̄ si sola amaēris nec putes distrahi deū qui infinitus nō minꝰ te diligit pluēs diligēdo·oia em̄ ut ait aplus nra sūt·hec est sentētia ibi hugo· Ortō k videndū est q̄ rōbile sit deū diligere super oia a quare teneamur Prio qꝫ simplicit' sūme bonus est pmo bōitas ipsa Et sic est amabil' infinite

et desiderabile ideo si possibile
est infinite a nob diligēdus
fo et· vñ verū· de diligēdo deū
in ꝯlibz alia affectōe nostra
oportet seruare mos et termi
nū ostituere vltra quē ascen
dēdo fieret affectio vitupabi
lis ut ptz de dormiēcōe et vigi
lia gaudio tristitia et sic de
silibz aīe passiombz· In dile
ctōe aut dei p quā maxie at
tigimus finē nrm vltimū nō
pōt ee excessus Itē naturale ē
ut bonū diligatur et melius
aplius ego optimū sume di
ligendo ē· demōstracō em na
tural ista ē Et hec scz bōitas
dīna dz esse finis et causa nre
dilectōis· ꝫ oia q̄ in seqntibz
dicentur dnt ee occasiones et
cause effitientes āmonentes
nos ut deū ꝓpter seipsū finali
ter diligamus et ꝓpter hoc so
lū qz bonus est Secūda rō
qz ipe p̄or dilexit nos et pl9
ꝯ nosipos diligamus quia
ꝟm aug9· de kathezizādis ru
dibus nlla maior ē ad amo
rē mutatio ꝯ puenire amā
te Et mimis durus est qui p
impedentē dilectōez remeare
negligit· dilexit em nos de9
infinite pfectus miseros dile
xit eternaliter dilexit nesciētes
et resistentes eph· ij· deus cū
dines eet in mia ꝓpter mimā
caritatē suā q̄ dilexit nos et
cū essemus mortui pctis co
uiuificauit nos in xpo Cuiꝰ
gra saluati estis· Joh· iij· sic
deus dilexit mundū ut filium
vnigenitū suū daret ut omis
qui credit in eū nō peat· sed
habeat vitaz eternā· Tertia
racō· qp̄r nr ē aplius ꝯ pen
tes carnis eo qd deus nos et
pentes creauit ut dic Dam·
li· p· ca· xv· vñ cū naturale sit
ius et dīnū parētes diligere
plus deū tenemur diligē· pz
pēdamus quāta bnficia otu
lit in singul membris corpis
et potētijs aīe de q̄bz si ocul
puati a medico gtis restituti
onē recipem9 grati valde ee
mus ei· vñ plus ei dilectō ex
hibēda est q̄ totū corpus de
dit Quarta qz nr gubnator
Regit enī fouet et protegit mlt
tū diligit rex optime regēs
ergo sume diligat q̄ celū terrā
qz et oīa elemēta optimo
ordie regit ꝓpter hoies elcōs
potissime Rō· viij· scimus qm
diligētibus deū oia cooperan
tur in bonū Nam scdm aug9·
deus mala fieri nō sineret ni
si meliora inde elicere sciret·
Itez multū diligitur prīfami
lias qui regēdo cibaria et ne
cessaria ministraret· plus er
go diligēdus ē q̄ ꝓpter nrm
cōmodū oia creauit· oia enī
scdm apostolū nostra sunt·

Angeli ñūc mīstrādo tan dē īm patría cōletando·mala eciam ꝓpter nos īm bonū vr tūtuz magnū benefitū ꝙ ge neralē īfluentiam nobis et alijs ꝓpter nos irradiat quā ſm gre·ſi ad īſtās ſubtrīhe ret īm mbilū omnía fluerēt· Quīta quía nr redēptoz eſt· Quantū em̄ nobis bonū īm hoc cōtulit quí eram9 īm cap tiuitate dyaboli morti et ne ad dicti ptio carētes redēpcō nis quos p filiū ſuū vnigem tū dilectiſſimū ſibi p eius vi tam pfectiſſimam per mortez crucēqz redemit Quí rō·vij· Proprio filio ſuo nō pepcit ſed p nobis oībus tradidit illū a q̄uis oīa dei benefitia ſint īnūerabilia multitudīe a meſtimabilia magnitudi ne crebro pre oculoz dis te nēda velut ſcintille diuine ca ritatis ad nos calefaciendū apta Ea tn̄ que moriēdo per tulit tāq̄ īmgens ignis dnt nos maxīe mouere ad deū di ligens Sexta ꝙ ſuam pnīa am wriſtiē quotidie īm euca riſtie ſacramto cū ymolatur porrigit patus nos exaudiē amplius q̄ſi oculi viderem9 directe corporeis Beati imq̄t q̄ nō viderūt a crediderūt· ait em̄ de hoc Ego wbiſcū ſū vſ qz ad oſūmacōnez ſeculi ma th·vltō· Septīo qz pmiſit ſe diligentibz pmīū īmexcogi tabile·qz Jo·xīīj· Si q̄s dili git me ſermōez meū ſeruabit a pr̄ meus diliget eū a ad eū vīemus a manſionē apud eum faciemus qd erit īm pa tria perfectiſſime·

¶Capitulū ſextum·

Quarto hic manda A tur nob ſeruit9 deo exhibēda a nro cor pe·hoc em̄ xps oñdit cū dix it math·īīj·Dominū deū tuū adorab a illi ſoli ſeruies·vbi ꝑmo videndū de ratiōe ſerui tutis corpalis quā deo tene mur a quot ſint quibus cor palitez deo ſeruire debem9·ſe cūdo cur illa facere debemus a qñ·terō q̄ coñ hoc faciunt Quo ad ꝑmū nōndū q ſm Jero·īm ꝑmo mandato pre cipitur latria id eſt ſeruitus adoracō ſeu reuerētia a honor deo ſoli exhibēda Et hoc fit corde p fidē ſpēa caritatē Bz corpe fit ſicut īm p̄cedenti ca pitulo dictū eſt·R eb9 vero alijs per plura alia Et de tali dicit thō·2·2·q·lxxxv·q adoratio duplex eſt·vna īteioz īmera mentis deuocōe Alia exterioz īm corporis exhibici one que fit alicui tanq̄ ſup mo ommū domino et alis cultus eſt ſoli deo debitus·qz

deus est sūmus nr dns rex a
pr racone creacois. vnde in
recognicone; nre subiectois
ad tale dnm ei obsequa exhi
be tenemur corpalia. Sicut
et seruí dnis tpalib; corpali
ter seruiūt a etiā reuerētiam
eis fatiūt corpale Et hoc tan
gít malach. i. si ego pat vr
vbi honor meus. pris ei est
pducē a gubnaē. vñ aplus
rō. xíj. Exhibeatis corpa vra
hostiā sanctā vuētē deo pla
centē; racōnabile obsequiū
b vrm ¶ Exhibet aūt reuerētia
a honor ac seruit9 deo nro a
corpe multiplicater p gestus
Quida sunt cōmunes alíj qui
busda spales Cōmunes sūt
incliatio capitis oro vel lau
dei vōlis pectoris tunsio per
manū corsi incliacō genufle
xio ambulatio ad loca sācta
totius carnis maceratio per
ieiumiū eccie a totius corpis
pstratio vl manuū ad mod
crucis extēsio fletus et gemi
tus ac hijs filia q deo ruerē
ter exhiberí pnt i recognicō
nē vniúsal' sui dnij. Et; notā
dū q taliū gestuū quidaz fi
unt omuníter in eccia vel i pu
blico a talibus reuereri debe
mus in publico Quia de hoc
mathei. v. dr. Sic luceat lux
vra coram hoib; ut videāt opa
vra bona a glorificēt prem

vrm q in ce l'est. Alia vero li
cet sint sig humilitatis a dei
obsequia tm si nō solēt fieri
a mltis deuotis i publico de
bēt fieri solū i secreto ut sunt
via ad mod crucis expāsio
manū pectoris tūsio Et de hijs
dr mathei. vi. Tu aūt cū ora
ueris intra in cubiculū ac. Nā
sm glo. sup illd math. xvíj.
hoc genꝰ demoniorum nō eicit
nisi in ieiunio a oratione oro ibi
capit p talib; gestib; qbus
deo seruimus a eis mediatib;
otinue oramus. Alij gestus
corpis sunt qbusda deuotis
spales ut crimiū absísio ocu
lor ad celū leuacō aurū ad
dei verba vel laudes attentio
narū in hospitalib; corā infir
mis fetidis afflictio oim sen
operum mie exhibicō. quia qd
minimo fecistis mihi fecistis
math. xxv. lingue p abstinē
tia aliquor delectabiliū licí
tor crucia cō vestiū duraz in
duitio qbus tactus affligit
Et per castitatē cōiugalē vi
dualē ac virginea corpis sui
immolatio Talia em corpis
obsequia deo exhibere debe
mus ¶ Sed diceres possum9 c
ne talibus sanctos venerarí.
Rnsio q sic saltē quo ad alí
q aliter tn q deū veneramur
talia em debem9 deo exhibere
i recognitiōez vniúsal' sui dnij

a tal honore isto mō nullate
nus exhibēd9 est sās. sed eos
dē gest9 aliquos saltez exhi
bē possum9 sās tangē dei ami
cis q̄z respū sum9 inferioes
q̄ sūt dñi nr̄i. ꝙ nō p̄cipales
potētes nos iuuare Vbi no
tandū q̄ venerari seu adorāe
possum9 aliq̄ triplicit. latria
dulia a ypdulia ut declarat
thō. i. iij. di. ix. a oēs iuiter do
ctores ibidē Latria idē est q̄
seruit9 deo exhibita a p̄t fieri
vel potuit licite hīs vicz tri
nitati psonaz ōnaz. tribus
angelis quos abrahā vidit
colūbe sup xp̄m apparēti vo
ci patne scripture sacre wrb
iḡ̃ tū a deo p̄cessērt hūanita
ti xp̄i deovnite cruci xp̄i pma
gīm xp̄i sacrām̄to eu caristie
wstimētis clauis a lācee xp̄i
Dulia vero fuit9 est exhibi
ta creature a veneratio q̄ ho
norare possum9 hec vicz āge
lū aiam beatā pmagīmē vtri
usq; Corp9 alicui9 sci canoi
sati p̄sertū a publice pulues
ciusdez ossa talos wstes vn
gues a similia otrectata a sā
ctis canoīsatis p̄sertū Et ma
teriā de q̄ p̄t p̄cipi q̄ fuerit in
corpe alicui9 talis scī Sz yp
dulia id ē maior dulia q̄ ve
nerari possum9 xp̄i crucē ma
riā vgmē a sex sacrām̄ta alia
ab eucaristia. hec hēricus de

gādauo i qōli. a bern. claro
mōtenſ ibidē Sz q̄rit̄ possz
ne aliq̄s licite aliquē defunctū
quē p̄babiliter crederet eē in
celo venerari a inuocāe sz. ho
stien. a Jo. andree in nouell
de reliquijs a eoz veneracōe
. c. Cū ex eo. Reliquie olio de
nouo muēte nō dēnt venerāri
sine licētia sūmi pontificis sic
q̄ publice et per vniūsalem
eccīaz venerētur Cn̄ si antiq̄
reliquie nouit̄ inueniēntur
licet eas venerari secrete tn̄ li
cet deuocōnē ad talē de quo
q̄ritur hr̄e a eum in occulto
p̄cari Jtē ibidē capl̄o audiui
mus refert tn̄ hostien. Ex to
leratia rōne eccīe magnificū
karolū in sola capella aq̄sgr̄
ani a nō in alijs eccl̄ijs venerai
hec de Jo. andree. Jdē patz de
q̄busdā sāctis p̄ribus ordis
fratrū p̄dicatoz ut de fratre
merculio a de fratre ambro.
qui i q̄busdā ciuitatibz pta
lie de papē licentia festiuāt̄
licz nō sint canoīsati vlterz p
eccīaz Sz q̄reres q̄ gest9 fuit
melioes p deuocōe. Rn̄det̄
scom hūbertū q̄ genuflectio
manuū aliq̄l̄ p̄tēsio a oculo
rū i celū leuacō videt̄ corpus
cora sēsū sursū eleuaē occasi
onalit̄ pl9 q̄ alia. vn̄ tn̄ ser
uit qō n altei ergo eligat q̄s
q̄z sibi accomodō. Quo ad. ij.

Cur ista deo debem⁹ a corpo re exhibē q̄ bonor nr̄or nō indiget· Rn̄sio ideo p̄mo sic de⁹ hō erat qm̄ honoē m nob facit vtilē Secūdo ut p̄m⁹ edificet p hoc Tercō ut per talia exteriora ad intra deuo cōne caleam⁹ Retinēt ei aīm ut minus ad mala pfluat q̄ sig̃ sēsibilia plus mouēt De corpe vero sūt spāles rōnes nā q̄ deus corpus nr̄m crea uit rexit assumpsit redemit ac glorificabit dignū ē ut ei obsequia p̄beat a quo talia sunt a erūt Hz q̄ris qn̄ tene mur ad corpalia obseq̄a do exhibēda· rn̄det sc̄m Sco tū i· iij· di· xxvij· q̄ die dn̄ico a magnis festiuitatibz p̄di bz ire debes ad eccīaz audire missam totā ꝑ p̄ceptū a re uerēter inclinare ad eleuacō nē corpis xp̄i· p⁹mo hoc tene tur sacd̄os docē pplm ut hēt extra li· iij· de cele· misse· c· sa ne Scilit qn̄ portat corpus xp̄i p ciuitatē a qn̄ q̄s vadit p pe locū vbi situat debz reue reri tātū dn̄m Caute tam sco tus de hac materia sic vbi sup̄ dicit Qn̄ hō teneat deū diligere gratuite ex p̄cepto forte determiauit illō p̄cep tū dn̄i· Sabbata sanctifices· a maneat vnusquisq̄ apd se recolligēdo se a ascēdēdo ad deū suū a ecclīa spēcificatiūt q̄ tū ad missaz audiēdā de ose· di· i· missas hec ille di· xxvij·

Quo ad· iij· nōnd q̄ otra e tale cultū dei fatiūt Prio ma le eukaristiā sumētes Secū do loca sca destruentes Ter tio corā eukaristia a rliquijs sanctorz ac cruce irreuerēter se hntes Ruis em̄ dns fustie ret a rustico ut luto fis pedi bz irreuerentez añ ei⁹ mensā ambularet· Sīles excessus pōdera scdm gestus supra al legatos· Capitulū· vij·

Qvinto mādatur nob seruitus dna deo exhi benda p opa exteriora triplī citer sacrifitijs oblacōibz et decīatione Sacrifitia ut dic thō· 2· 2· q· lxxxvi· ꝑprie dicū tur qn̄ circa res deo oblatas aliq̄d fit sicut q̄ aīalia occi debātur a sacerdote a pamis bn̄dicat hodie vn̄ sacrifitiū di cit· q̄ aliqs sacrū eo facit· Oblatio vero est deo oblatū a si nl circa ipsū fiat Sed a qritur tenemur ne hodie sa crifitia ꝑprie offerre· Rn̄det q̄ sic vbi nōnd scdm eūdē q̄ lex natural dictat deo sacrifi tiū offerendū videlicz q̄ hō sensibilibz rebz vtat offerēs eas deo in signū debite subie ctōis et honoris scdm filitu dinē eorz q̄ hodie in q̄busdā

regnis dñis eor aliq̄ offert
in recognic̄oe dñi ꝑm illud
ecc̄a·xxxv· No appareb añ c̄o
b spectū dei vacuus· Est aut̄e
duplex sacrifitiū·vnū pnci
pale interi9 quo aīa se offert
deo i sacrifitiū sicut pncipio
fue creac̄onis a sicut fin fue
btificac̄ois de quo ps Sacri
ficiū deo spūs otribulat9 cor
otritū a hūliatū deus nō de
spicias Et ad hoc sacrifitiū
oēs tenemur Aliud ē exteri9
quo xps a sacdote in eucari
stia sacrificat a etiā alij act9
exteriores alia⁊ vtutū q̄ i di
uinā ꝛuerētiā assumūt quo
rū aliquī cadūt sub p̄cepto
alij sub osilio·vn̄ q̄libet xpi
anus ꝑ modulo suo misse sa
crifitio dz coopari qđ sacrifi
tiū dignius est oibz sacfitijs
Quia ibi societas angelica
fons oīs g̃ie memoiale xpi
caritatis fūme quā paciendo
exhibuit Actio sacdotis dig
nissima a pntia xrissima ifi
niti bom Sūt aūt q̄nq; gna
bom ptic̄pantiū de hoc sac
ficio misse Primo fideles etiā
pc̄ores Secūdo fideles i cai
tate existentes extra materia
lem ecc̄iam Terc̄o astantes
misse siue sint in caritate siue
extra Q̄rto offerētes bō sua
de q̄bz oībus patz q̄ in cano
ne ponat sacerdos Quinto sacer
dos met q̄ si dispositus ē plus
oībz ꝓpe pōt·sed p̄cedētes
plus a minus ꝛdie quo nu
meratisūt· Secūdo de obla C
c̄oe q̄ritur Primo q̄n sit pre
ceptū offerre Rn̄det·thō·
vbi ꝑus·q·lxxxvi·a·lxxxvij·
Rō naturalr dictat q̄ eis qui
dīno cultui mistrāt ad salu
tē totius populi populus to
tus nec̄aria victus mistret si
cut a hīs q̄ oīū vtilitati mui
gilāt sc̄z pncipibz a militibz
a alīs hmōi stipēdia vict9
dedēt ꝓbat hoc aplus p̄·co
rm·ix·p hūanas ocupationes
dic̄es·q̄s militat suis stipen
dijs vnq̄ Vn̄ ut hr̄tur gen̄·
·xlvij·Rex gētil pharo sacer
dotibus spāles terrā dederat a
oībus seculaībus p̄ fame pos
sessiones suas vendētibz sacdo
tes terrā suā q̄ete possidebāt
a eis cabaīa ex hoc reis publi
cis porrigebāt Seqūtur i di
ctis tho·postea q̄ c̄ontingē ꝑt
q̄ aliq̄s ad oblac̄ones tēatur
q̄druplicr roe Prio ex p̄cede
ti ouenc̄oe sicut cū alicui oce
dit aliq̄s fūdus ecc̄ie ut cer
tis tpibus certas oblationes
faciat qđ tamen habet ratio
nem c̄esus Secundo ꝓpter
p̄cedentē deputac̄onē siue p
missionē sicut cū aliq̄s offert
donac̄oi int' viuos l' cū relin
q̄t in testamēto ecc̄ie aliquā

rē mobilē vel īmobilē i poste
rū soluēdā. Tertio mō ꝓpter
ecclesie necītatē puta si mīs
stri ecīe nō habrēt vñ sustē
tarētur Qrto ꝓpter cōsuetu
dīnē. tenētur eni fideles ī alī
qbz sollēnitatibz ad aliqs ob
lacōes osuetas Et ideo illi q̄
debitas oblacōes nō reddūt
pñt puniri p subtractiōez sa
cramtoz nō p ipsū sacerdotē
cui sunt oblacōes faciēde ne
videat̄ p sacramtoz exhibi
cōe aliq̄d exigē. ꝫ p supiorē
aliquē. hec ille Dz q̄rit̄ quā
te quātitatis debet eē oblacō
vel cuius speciei Rñdit idē qp
quo ad talia īvltimis duobz
casibz remanet oblatio quo
dāmō volūtaria sc̄z quo ad
quātitatē ⁊ speciē. Alicubi ei
offert̄ pānis ⁊ vīnū. alicubi
aīalia. alicubi pecunia. alicu
bi cādelea filia. ¶ Queritur
cur sol̄ sacerdotibus debeantur
oblacōes Rñdit thō. dam.
ꝑ. di. x. q. p. oblacōes q̄ ītra
ecīam offerūt̄ tīmmō sacerdo
tibus q̄ quotidie dño seruiē
vidētur licet omedēa hīe. a
racō. est ꝑma. qz sacerdos quo
dāmō ostituit̄ seqster a me
dius ínter populū ⁊ deū Dīc
de ipso moyse legitur deu. v.
Ego īmq̄t seqster et medius
fui ínter deū ⁊ vos Et ideo ad
eū ptinet diuina dogmata ⁊

sacramēta exhibē ꝓplo Secū
da ea q̄ sunt ꝓpī puta ꝓces ⁊
sacrificia ⁊ oblacōes per eū
dño dñt exhiberi scōm illud
hēb. v. Oīs pontifex ex hoībz
assumptus p hoībus ostituí
tur ī hīs q̄ sūt ad deū ut offe
rat dona ⁊ sacrifitia pro pctis
Et ideo oblacōes q̄ deo a po
pulo exhibētur ad sacerdotes
ptinēt nō solū ut eas ín suos
vsus oūtant. verūetiā ut eas
fidelit̄ dispēsent. partim qui
dem exponendo eas ín hīs q̄
ptinēt ad cultū diuínū. parti
vero ín hīs que pertinēt ad
ꝓprīū victū. quia qui altarí
deseruiūt cū altarí participā
tur p̄. co. r. ix. partim etiam ī
vsus pauperū q̄ sunt quantū
pōt de rebus ecīe sustētādi.
quia dñs ínvsus pauperū lo
culos habebat ut dicit Jero.
sup math. Ea autē q̄ dātur
alias paupib9 nec sunt ꝓpa
sacrifitia nec oblacōes licet
dētur ꝓpter deū qz non ímme
diate deo offerūtur. ¶ Queri
tur qualiter sint oblacōes
dāde Rñdit dñs albt9 super
missam oblacō exterior dz eē
vtil̄ valoē pīguis deuocōne
oblata ín caritatis dilectiōe
⁊ mūda ín acq̄sitione vtilis
quidē ut possit mīstris dei cō
ūti ad vtilitatē. vñ malach.
p̄. male offerre dr qui debile

offert. Similit q falsā monetā offert pigue aut ut plus de cordis deuocōe prędat ꝙ de manu. Sicut vidua duo era luc. xxi. Mun9ei extrisecū re cogītio dz ee ęfual ut ipe qui offert mun9 recognoscat ꝙ dns de9m ipsū hꝫat dnīū cui aiaz corp9 a res sbdit. Sile factū ē i tpalibz luc. ij. vbi dz quēlibet dędisse denariū cen sualē impatorī rōnoz. Pōt etiā intędē p oblacōnē sacer dotis promocōem p vite accō modis reuerentiā exhibędā scō c9 sollēnitas agit pfectū viui vl mortui p q missava lebit de deuō oblacōe dicit ecā. viij. De negligētia pur ga te cū paucis vbi glosa. ꝙ uis pua oblatio multoz de lictoz purget negligētiā. su per q thō. 2. 2. q. lxxxvj. ar. iij. sic dicit. Parua oblacō cū hūili mēte a pura dilectōne facta ut ibidē dicit nō solū purgat pctā wmalia sed etiā mōrtalia De. iij. matth. vi. Si offers munus tuū ad altare a ibi re cordat9 fueis ac. De. iij. pū. xlij. Dōna dnm de tua sba. Et bm thō. vbi sup. oblatio triplicit vitiatur a refutatur pmo si mercēs meretricis est ppt scādalū ne ecīa videat fouę pctā si de lucro pcti ob lacōnē recipiat. Secudo de il licite acq̄sitis. qz de tua sba ee dz. Tercō si oblacō vrgat i detrimētū alterius ut si filius offerat de quo prem nutrize debz qđ ip2obat xps matth. xv. Tercō de decimis q̄rit de q̄bz rbz sint dāde. bm do ctores ꝙ de psona ppa si ē cō suetū. a de rebz pprijs extrinse cis bm ꝙ ofuetudo hꝫbet vn dic thō. qđli. ij. q. iij. ar. iij. Nulla ofuetudo cōtraria sol uit hoiez ab obligacōe reddē di decīas. qz hec obligatio fu dat sup ius dīmū a super ius naturale vn sp tenēt hoies reddē decīas. si eccīa exigat etiā otraria ofuetudie nō ob stāte a i trisi q̄bz ē ofuetudo ꝙ decīe soluātur ipa cōsuetu do q̄si expostulat decīas. vn precaret q nō reddēt. ꝫ i trisi q̄bz nō ē ofuetudo omīus ꝙ decīe dētur a eccīa nō petit vidz eccīa rmittē dū dissimulat Alias hoies y talie a orienta liū ptū dānarēt q decīas nō soluūt hec thō. Et post ꝙ p bauit ꝙ i fili apls nō postu lauit victū ab hijs q̄bꝫ p̄dicabat ppt scādalū tollēdum Addit thō. Reōres mq̄t ec clesiaz nō bn facerēt si i trisi talibz decīas exigerēt i q̄bus nō ē ofuetū dari quādo pro babiliter crederent ꝙ ex hoc scandalū nascęretur. hec ille

& ¶ Dubitat vtz paup tēat solue decias diuiti sacerdoti Rn̄det p̄m thō qōli·vi·q·v· ar·mj·Reddere debitū ē act9 iustitie Et ideo ad hoc q̄ alí cuí reddat qđ ei debet nō re fert vtz sit diues vl̄ paupr Decie aūt sacdotib; debēt·· in omuní q̄dē p̄m ius naturale·naturale enī rō dictat q̄ il li q̄ p populo i spūalib; labo rāt a populo stipēdia sue ac cipiāt sustētacōnis Et scdm hoc etiā in nouo testamto ē iure dīno sanxitū Nā p̄·cor· ·ix·dns ordiauit his q̄ euā gelīū annūtiāt ut de euangelio viuāt In weteri autē testa mento quātitas fuit determi nata sc; decia Et idez statuit ec cia i nouo testamto solue dū·vñ cū sacdotibus decie de bētur tā de iurē naturali q̄ di uino Et etiā ex statuto eccie q̄uis sacdos sit diues nihil ominus paup tētur ei decias solue Sed dicis Alias habet vñ sustētetur Cur ergo sibi dabit Rndet p̄mo q̄ decia rū solutio etiā ꝓpter paupes est instituta sustētandos·sed his sacdos puide debz de de cima Secūdo qđ effectū est alicuí debitū p statutū eccie nihilominus ei debet q̄uis sit diues Rui enī in fili emit rē aliquā debz soluere tantū quātūvicz siue a paupe siue a diuite emat Addit Rap·i fū·Clerici hntes sufficiēs pri monīū vl̄ redditus recipien tes adhuc decias si tales de seruiūt eccliē a decimas pci piūt uō nt eas i malos vsus ꝯm pios osumāt nō pec cāt· alias sacrilegium omittunt ·xvi·q·p̄·qm alie difficulta tes hic sūt sc; an laycí sine se odo possint decimas hre·sed hoc ad pns relinq̄·Ca·viii·

Exto mādatū est ne gatiuū sicut a sequē tia·¶ Non habebis a deos alienos corā me Cōtra hoc facerent q̄ ecīā sine pma gínib; solē aut lunam wl alí qđ aliud p deo colerēt sic q̄ dā fecerī·ꝯ q̄ h erzor ecīā in ter paganos mlt̄os extitit9 ē ideo nihil de isto ia opus ē dicē·¶ Sz oseqnter septīo b mādat q̄ nec pmagies deo rū hre debemus eas wneracdo deitatis cultu Ité coñ hoc fati unt pmagib; abutētes·vñ q̄ h monemur adoraē deū a cauē ab pmagínū cultu ma lo ideo h tria videda sūt Pri mo de institucōne pmagínū Secūdo de wneracōne reliq̄ az Tercō wrsus q̄s mundi ptes adorare debem9 Dico prio nōnō q̄ adoraē ē se totū ad rato subicē ꝓpter eminentīa

vtutis ⁊ sanctitatis totāq; spē in ipsū ponere vñ a cultus siue seruitus dicat ⁊ sic deo cōpetit soli· nā sine eo nihil possum⁹ ioh·xv· Venerari⁊ro sanctos possum⁹ nos eis subiciendo tāq; dei amicis ⁊ nris intercessoribꝰ a hec species est suffragij Sed diceres Cur fatiunt xpiani ymagines cōtra illud preceptū non facies sibi sculptile Rñdet primo q; deus absolute non prohibuit fieri ymagies· q; iussit cherubin effigiari obūbrātia propiciatoriū· Exodi·xxv· Sz prohibuit mō qui sequit scz Non adorabis ea neq; coles ea· nō vicz sicut gentiles qui putabāt aut aliquid diuini in ymagine eē aut creatū q̄d ¶ deum effigiare· ¶ Fuit tamē in weteri testamēto prohibitū fieri ymagines maxime dei· Tū propter pximitatē populi ad ydolatriā ptunc a inter ydolatras omorātis Tum etiam quia dꝰ nondū homo factꝰ fuit· vñ nec effigiari debuit Hodie aūt introductus ē vsus ymaginū primo a xpō qui suam ymaginez Abagaro regi pāno impssam misit ut refert eusebius in eccliastica historia Et damasus li· sexta ⁊ sua⁊ Secūdo ab apostolis Nam tempe eoꝝ hec fuerūt

Vnde lucas ymagines virginis marie et filij eiꝰ sculpsisse legitur Et apostolorum tēpore sānctus seruatius ymaginez cristi crucifixi secum detulisse reperitur in sua historia Tertio a cōtinuato ritu ecclesie que approbacōnem ymaginū in concilio romano fere mille episcoporū congregato diffinuit· ¶ Sed cur inuēte sunt Rñdetur ꝑm thomā in·iij·di·ix· Triplici de causa scōm tres ptes ymaginis anime· Ex pte memorie ad frequētem recordacōnē salutis nostre a instrumētorum salutis Ex parte intellectus ad informacōnez rudium qui litteras ignorant qui docentur ymaginibꝰ loco litterarū Ex parte wlūtatis ad maiorem excitacōnez deuocōnis Plus enim mouēt visa q̄ audita Et sic institute sunt ꝓpter memorie labilitatē intellectus ruditatem a affectus tarditatem Itez notandū q; scōm doctoēs communiter di·ix·tertij adoratur deus in q̄busdā signis latria puta eucaristia ymagie crucifixi ymagie crucis a ī scriptura sacra potissimē in euangelio possz a prudēte adorari· veneramur etiā sanctos in quibusdā dulia ut in ymagibus

sācton alion ecc̄ijs altaribꝫ reliquijs a filibꝫ. Quo ad ·ij·Cur venerāde sint reliq̄e scōn Rñdet ꝑm damā·i histo ria barlaā vbi recitatur de p cessione scōn ꝑm portantiū reliquias q̄ q̄druplicī de cā Primo ut ex veneracōe eorū auxiliū sentiam9 Secūdo ut exēpla eon quon sūt hic imi temur. Tercō ut requiē p̄ie vbi aie eon sunt sperem9 Qr̄ to ut nos i puluerē redigen
f dos memorem. ¶ Quo ad ·ij·ꝑm thō·vbi sup̄ ad orien tē adoramus a altaia ostruū tur q̄tuplicī de cā Primo im signū q̄ a xp̄o ē nra illūina tio qui est lux mūdi sicut sol ē ab oriēte Secūdo q̄ oriēs est nobilior ps orb̄ im signū nos ibi vtimus q̄ credam9 oia nobis a deo cōferri a no biliora ut ḡtuita immediate Tertio sicut mot9 iāpit ab oriente ꝑ angelū ita ois nra actio a deo Qr̄to q̄ paradisus est ibi a quo cecidimus ido memorem ut i celi paradisū intremus Q̄nto q̄ ab orien te ad iuditū venīet xp̄us.

¶ Capitulū nonū.

a Octauo phibetur hic ois superstitio diuina tio a filia im quibus illud qđ a solo deo vel a san ctis expectare debemus a creaturis illicite req̄rimus. Non īm̄t adorabis ea neq̄ coles Cir̄ hāc materiā vidē dū p̄mo de speciebꝫ superstitionū·secūdo de ḡuitate huius pcti·tercō de remedijs licitis a illicitis. ¶ Quo ad p̄mum b
scēz ffid·viij·et hiaz a scōm thō·2·2·q·lxxxxij·Et ēte sūt capitales·xviij·species Pria est phitonū hoim vicz i qui bus demon loquit Ad quā reduci videtur putātes se lo caliter ad herodianā tradu cī tē quedā mulieres im q̄tu or tpibus extasim p demonē pacientes. Secūda est sōia hntium a deceptorie ibi iudi cantiū. Tercia mathēatico quī scōm natiuitates hoim a scēz influxus celestiū iudi cant diffinitue de voluntarijs hūanis Quarta mathēatici iudi cāt scōm ostellacōnes Qr̄ta sortilegion Quinta ariolon id est im aris ydolorūsa dā tes Siliter geomātici i ter restribꝫ iudicantes ut i inspe ctione vnguis calibis politi spatula manuca im filibꝫ futu ra vl̄ secreta p̄dicētes Sexta auguria practicātiū auditu scz in cantu a volatu motu auiū iudicantiū Septia car miatorū p verba a exorcistas demones a illicite serpentes adiurantes Octaua fit per

remedia superstitiosa aliaq; sa
nitatibus vel aliis exercendis ut
in ligaturis verb̄ mordinatis
vel mutatis caracteribus a
hmōi Decima auruspicū id
est horaz a dierum vanā in
spectatores Decia nigromā
ticoz id est mortuos suscitā
tiū ut p̄mo regū·xxviij·a ho
die ex dubio fidei morituros
ad redeundū mutantiū Un
decia trāsformātiū se vel alia
in similitudines aialiū ut in
lupos a bestias alias Duode
cima fortunā inculpātiū aut
infortuniū Tercia decia artē
illicitaz addiscētiū ut diuina
tiones artem notoziā ꝯ si q̄
sūt similes Quarta decima ma
leficoz qui nitūtur immutare
corpa a sanitate certa gene
racōnem impedire animū in
amoze vl odiū incitare a hiis
C similia Quo ad secundū
de grauitate huius pcti nōn
hoc primo phibitū est in sa
cra scriptura multiplici pena
etiam sub pena mortis aie a
corporis Un leuitici·xix·Aia
q̄ declinauerit ad magos et
ad ariolos a fornicata fuerit
in eis·ponā faciem meam cō
tra eam a interficiā eā de me
dio populi mei· Itē ibidē·xx·
Dir siue mulier in q̄bz phi
tonicus vel diuinus spiritus
fuerit moriatur lapidibz ob

ruent eos sanguis eoz sit su
per eos vñ propter hoc precatū
ochozias infirmus mortuus
est quarti regū p̄mo Et saul
p̄mo paralip̄·x· Item sm cano
nes Si diuinatoꝛum et ma
leficoz peccatū occultum sit
impōmtur pemitentia·xl·die
rū Extra eodē capitulo p̄mo
Si notoꝛium eucaristia ne
gatur de consecracōe distin
ctione·ij·pro dilectiōe Si
sit clericus deponēdus est a
in monasterio detrudendus
Si laycus excōmunicādus
·xxvi·q·v·non opoꝛtet Ta
les etiam infames sūt a qui
ad eos concurrūt vnde nec
ad accusacōnez debēt admit
ti·ij·questiōe·viij·Quisquis
nec Item tales sm leges dēnt
plecti pena capitis Et si acce
dant ad domū alteri⁹ debent
cremari a bona eoz omnia
debent publicari Codice de
maleficis·l·nemo·l·culpa et
·l·nulla·Contra oēs diuina
tōes a maleficos iura ciuilia
seuissima sūt Unde libro·ix·
Codice rubrica de maleficis
a mathēaticis a ceteris simi
libz ut dicit Ason in sūma·di
uinātes circa sōma vel in gatri
tu auiū et i silibz talibz nō p
mittitur ad limē alteri⁹ acce
dē Alioqn̄ ocremāt nec ali
q̄s doz eos suscipe vel osulere

Alioquín deportet in insulā
a oia bona publicant. Qui
autē arte magica vite innocē
tum insidiātur aios mulier
ad libidinem flectunt. a hij
testijs obitiunt ut. l. militi.
Itē nemi permittit dimare ali
oquín supplitio capitis feret
gladio vltore prostratus ut i
supdictis legibz patet Itē le
atus aug9. dicta hētur. xxvi.
q. vij. nō obseruabitis vbi
enumeratis mltis supsticōm
bus sic oc̄ludit Qui has et
q̄scūq; dimacões a fata a au
guria obseruat a attēdit aut
osētit obseruātibz a talibz cre
dit a ad domū eoz vadit a i
suā domū introducit a ītero
gat. Sciat se fidem xpianā
a baptismū puaricasse a pa
ganū a apostatā et dei immi
cū iram dei grauiter meter nū
incurrere nisi ecclastica pe
tentia emendatus deo reconcilie
tur. Sed dubitatur an
semp sit pctm mortale talibus
ee implicatū Rndr fm quos
dā q actū dimacōnis a hmōi
potest q̄s triplicit exercē.
Prio sic q credat p illū actū
realiter assequi qd intendit pu
ta alicui9 amore vl furti ruel
acōnē vl futuri euētus pre
cognitōez de contingentibus
Certū ē q q̄ talia credit cōse
qui posse p actū illū oportet
q credat in illo actu aliquis
existē dmi numis q aut a do
solo expectaē demus a que so
li deo ouenīt ut immutaē vo
luntatē aut otingentia futua
certitudmaliter pdicere Et
tūc talis fidē abnegat ut in
auctoritate aug9. immedia
te tactū ē Et sic de gnissimis
pctis mortalibz vnū est. quia
fidē tollit debitā. Secundo
mō sic fieri pōt q licet aliq;
nō credat p actū illū realiter
assequi qd intendit tn vult
curiose expiri vtz aliqd effi
cacie sit in tali actu vl nō Et
hoc iterē pctm mortale min9
pno Ratio est q tal est du
bius a fluctuās in fide postq
otra writatē a firmitatē fidei
apponit expiri talia q scit vl
scire deberet p fidē catholicaz
esse reprobata Ideo mō si
ex sola leuitate vl simplicita
te hoc exceat nihil tn in hoc
credēs esse virtutis a efficatie
nec etiā expiri intendit an in
hoc aliq efficatia existat. nisi so
lū leuitatem a simplicitatem hoc
facē. a hoc vidr q̄busdā cē ve
niale pctm maxie apud lay
cos a p diotas. nisi q̄ tū ad clei
cos q tenētur hoc scīe iure p
hibitū semp est mortale pec
catū. q excōmunicandi sunt
fm iura Excōmunicatio autē
a iure solū p mortali infligitur

Quo ad·iij·dubitatur q̄ sūt remedia licita hoī pro adeptōne bonoꝝ quorūcūqz a p euitādis malis q̄buscūqz ℔·qñqz Prio faciat homo id qđ pōt ex ꝓpria ındustria ex ꝓpria potētia ac virīū suaꝝ exercitacōe qđ aplus·ij·corn·ix iubet dicēs Habūdetis in oē op9 bonū Secūdo homo recursū habeat p consilio ad alios hoies q̄ sint in hoc prudēciores ac sup hoc ımploret auxilīū potētioris ut cū pitho in arte medicādi si est ınfirmitas naturalis Tho ecc̄·xxxviij· Honora medicū ꝓpt̄ necēsitatē etem̄ eū creauit altissimus ac̄·A deo enī est oīs medela Tercō se omēdet p̄cibz iustorum huiꝰ vie vñ ecc̄·xxxviij· Cū viro sc̄o assiduꝰ esto quē cūqz agnoueris obseruātē timorē dei cuiꝰ aīa est ꝑm aiaz tuā Rīto deuote ınuocet sanctos p̄rie de quo Job·v·dicit Voca si ē q̄ tibi rn̄deat aut ad aliquē sc̄oꝝ oūtere Ouīto ad deū ımmediate p adiutorio recurrat hūiliter Sicut in veteri testamēto sc̄a vgo sacra fecit Tobie·iij·q̄ ait Hoc p certo hz oīs qui colit te·quia vita eius si ī pbacōe fuerit coronabitur Si aūt in tribulacōe fuerit liberabitur a si ī correpcōe fuerit ad mīam tuā

puenire licebit Et iosaphat rex iuda in tribulacōe ımmicoꝝ existens·ij·palip·xx·ait· Cū ignoremus q̄d agere debeamus hoc solū habem us residuī ut oculos nr̄os diriga mus ad te Et si ıntentū non adipiscatur q̄s p p̄mā viam addat secūdā ac sic si oportz terciā vsqz ad vltimā Qđ si pseueraverit a si ad salutē est vticqz exaudietur aut in ꝓpa petitū forī aut in equalēti Exēplī grā Si vis carere vicio aut occasiōe eius aut hre vtute ꝑ ducōnem et hmōi spualia bona Sive habere temporalia vel carere malis huiꝰ vite aliq̄bus Primo primū arripe Secūdo addē secundū ac sic cōsequēter· Hz alia remedia q̄rē superstic̄ōsa illicitū est Sunt aūt tria q̄bz non p̄hibemur vti in remediū Primo herbis lapidibz a similibz q̄ natura lē hnt vtutē de qua racō ꝑm naturales a medicos rōdi pōt vñ btūs Iero·di·et pon̄tur ·xxvi·q·vij·dēmoniū fustimēti licet petras a herbas hre sine ıncātacōe Itez vbis sacris q̄ alicuius auctoritatis sunt ac aliis sacris rebus·vnde si aliquis colligat herbam me dicinalez cū simbolo dñovel oroe dñica vel scribat ī carta simbolū vel dñicā orōez ac pōt

fuper aliquē infirmū ut ſic in iſtis tm̄ de⁹ creator oim̄ hōre tur nō reprobatur dūmodo null aalia ſuperſtitio admiſce at̄ ut hēatur in ocilio martini pape. xxvi. q. v. non liceat. ¶ Ercō i ieiuniis oracōibz ele moſinis a alijs opibz q̄ ſunt de gne bonor q̄ certū ē pla cere deo. ¶ Sed dubitatur vñ malefitia efficatiā habe ant Rñdet̄ ex q̄nq;. p̄mo ex pua ofidētia quā hoīes hñt i deū ideo pmittit eos a demoī bus ipediri ſm illud ps̄. Qm̄ in me ſpauit liberabo eū ſcz iu ſtū Et p argumētū a cōtrario ſenſu q̄ nō ſpant i deū demoīs ptāti relinquūtur Secundo ex errore q̄ in hoībus ē cuius pna freqñter ē effectus ma lefitij ſm illud rō. p̄. Cū cog nouiſſent deū nō ſicut deum gloificauerūt ac̄. et obſcura tū eſt iſipiēs cor eor. Ter cō ut fides pbetur bonor ſm au g⁹. qđ pbat p illđ deu. xiij. Si ſurrexerit in medio tui p pheta aut q̄ ſomniū ſe vidiſ ſe dicata p̄dixerit ſignū aut portētū a eueneit qđ locut⁹ eſt a dixerit tibi eam⁹ a ſeq mur deos alienos quos ig noras a ſuiamus eis. nō au dias vba ap̄he illius aut ſō niatoris. qz tēptat vos dñs de⁹ ut palā fiat an diligatis eū an nō. Quārto ꝓpter pactū exp̄ſſum vel tacitū cū demoni bus initū a ſotietatē q̄libet fit i oī ſuperſticiōe ut dicit Aug⁹. de doctrina xp̄iana li. ij. q̄ ſocie tas oim̄ ut ibi dic̄ penitus fu giēda eſt xp̄iano Quinto ex deſiderio dyaboli q̄ conatur cōtinue decipere nos. p̄. pe. v. Aduſarius vr̄ dyabolus tā q̄ leo rugiens circuit q̄rens quem deuoret cui reſiſtite for tes in fide. ¶ Dubitat̄ iterū q̄ g bus ex cauſis demones ſciāt futura interdū a vñ tā miros effectus p̄nt cū deus pmittit efficē Rñdetur ſm aug⁹. li. de natura demonū aſſignando ſimaliter. vij. cauſas nō q̄ fu tura otingētia ſciāt. ſed oiectu rant pbabiliter Prima qz vi gent ſubtilitate naturali pl⁹ q̄ hoīes Secūda plura ſciūt q̄ nos ꝓpter experientiā tēpo rum Tertia ꝓpter celeritatez motus demon multa futura p̄dicere poteſt que hoīem la tent Quarta nam potentia cū deus pmittit poſſunt mor bos immittere a hos p̄dicere Quinta p ſigna futura p̄nt p̄dicē ſubtilius q̄ medicus videndo pulſū a vrīam. nam ſicut medicus videt p ſigna aliq̄d in infirmo qđ hō ſim plex nō videt ita demon qđ nullus hō naturaliter videt

Sexta ex signis q̄ p̄cedunt ab aio bis diecturāt ea que fūt vel erūt in aia astuti9 pru dēti vizo·scīūt em̄ q̄ instinct9 eoz fūt visimiliter secuturi· Septima acta ap̄lxtarum scripta noscūt ex q̄bz futura p̄dicē p̄nt Et hec tangūtur ·xxvi·q·iij· Sciendū·

Capitulū·x·

AQuo ad p̄mū modū notandū q̄ put habet·xxvi·q·v· Epi ex cōcilio acquirensi Tales psone nō trāsferūtur a demone localit' ad loca in quibus se dicunt fuisse·sed ipē satbanas cū mentē cuiusq; mulieris cepit a hāc per infidelitatē sibi subiugaueit illico trāsformat se in diuisaz formaz speciesa mentē quā captiuaz tenet in somnis deludens mō p leta modo p tristia ymaginarie solū deducit nō vt acit' Et cū sola aia hec paciat' in fidelis hec non in animo sed in corpore euenire opinatur Exēplū refertur de vetula quā cū conūtē nō posset frat' predicator ad hāc ex odicto venit frat' qn̄ in cutella se transiturā dixit vsus dñaz herodiadē vel venerē·nam ptūc vetula sine motu locali dormiē cepit Et cū se ia somiaret vsus herodiade vbi a man9 leta p

icēt·vers̄ū est ex motu vas a vetulā cū cōfusione ad terrā pieeit Eadem de causa ficta fūt interdū a ymaginaia solū Quādo q̄dam in quatuoz tempoibus se i raptu dicunt vidē aias purgatoziū a plura alia fantasmata Nec mouere q̄ quarūdam vetulaz pedes ptūc adusti nō sentiūt ignem·q̄ demon fantasmata in ymaginacōne mulieris tm̄to intēdē p̄t ut aia extra nihil sētiat Exēplū de hīntibus morbū caducum qui etiam adustionē nō sentiūt in infirmitate sua·quia anima in interioribus passionibus vel doloribus pressa extra non sentit ignē· Item naturaliter quidē specialiter mulieres q̄ dam faciliter ex ymaginacōnibus p̄nt rapi ad intra adeo ut nō sentiant exteriora ut p̄ mit exemplū aug9·xiij·de ciuitate di de quodā rustituto noīe q̄ ad modicū alicuius gemitū se ad interiora oūtē potrāt ut nec voces nec puncturas nec vellicātes sentiret ymo tanq̄ in defūcto nullus anhelitus sētiebatur Quo b ad·ij·de sōnijs nōndū q̄ ra to aliq̄s debet tenere de somnijs a iudicare Interdū tam potest a de aliq̄bus debet·primū pt̄z q̄ cause sōniorz sunt

tā varie q; paucí ſcíāt à quo
fiāt Nā ſm gre·li·ñ·dy aľ·
aliqñ fiūt plenitudīe ventris
aliqñ ventris ⁊ capitis exíma
níc̄oe ⁊ hec experientia didicīq
aliqñ dēmonū illuſione ecc̄ā·
·xliij·multos errare fecerī ſom
nia aliqñ dei reuelac̄oe gen·
·xxvij·ait Joſeph Audite ſō
nū meū qđ vidi aliqñ cogi
tac̄oe naturali ſiľ ⁊ illuſione
vñ ecc̄ā·v·vbi mľta fūt ſom
nia multe ſūt vanitates Et ín
fra multas curas fecerūt ſom
nia aliqñ fiūt cogitac̄one ſiľ
⁊ reuelac̄oe dei Daniel·vij·
vbi oñdit q; ſomnīū pharā
onis cepit a cogitatīoe ⁊ ter
mínabat ín reuelac̄oe Quí
dā tñ alīq̄liter ſed caute iudi
care p̄nt ínterdū de ſomnijs
ut ſi poſt ſomnīū de cruce aq̄
vel calice exptus es tibi tribu
lac̄oez ſepe ſubſecutā timē po
tes q; eueíat Et pacīa ⁊ ora
c̄one ⁊ alijs te c̄o tīa tēptatio
nez prepare ⁊ forte ídeo de⁹
reuelauít Símilíť ſi de extre
mo iudicío te ſomnías dam
natū Poſtea ſcrutaē oſc̄ām
Sz nūq; curāda fūt ſomnía
de thęſauris ínueníēdis de ím
míco ímuadendo ⁊ ſimílibus·
P̄nt aūt qñtupliciter ut díc̄
thō·ſomnía ſigna eē futuro
rū Primo qñ eſt cauſa effe
ctꝰ futurí·ut q; ſomnáſti te
ítur ad ecc̄ām certam ídeo
poſtea vadís Secundo ſom
nīū eſt ſignū futurí cuius cā
ím ſomníante eſt ut colera p̄ſ
fus ſomat de nígro ⁊ ſic vtū
tur medící ſomnijs Tercō ín
terd̄ a caſu euemt de quo q̄s
ſomníaút ut de ígne ſomní
aſtí ⁊ eadē die a caſu domus
mánerat Quarto qñ ímpſ
ſio aeris vel cœlí corpus dor
mientis alterat ſeq̄tur ínterd̄
ſimile ſomnīū ut ſi aer vel cœ
lū eſt diſpoſitū ínfluere hūí
de corpus facit ſomníare am
mam de pluuía Et eſt hoc cō
mune ím formica muſcis puli
cibus ⁊ gallo ⁊ ī brutis alijs
que ex talibus ímmutātur ⁊
iudícant prudentes ex talibz
quoſdā euentus naturales
Quinto qñ ab angelis bonís
vel malis ínfluxus aliquís de
futuro recípiť ·tñ quí habe
ret de ſomnío diſcrecōez ſpiri
tuū que eſt ſm apoſtolū p̄·
mo cori·xij·g̃tia ſpeciaľ ſpūſ
ſācti iudicare poſſ⁊ debēret
de ſōmo ut ſāctia ꝓp̄he Dā
ím̄t gre·vbi ſup̄ viſiones ⁊
reuelac̄oes quod ā íntimo ſa
pore diſcernūt ut ſcíāt q̄d a
bono ſpū ꝓcípiant vľ q̄d ab
illuſione paciātur· Quo ad
·iij·nōnd q; gene·p̄·dixit de
us·fiāt lumīaría ī firmamto
cœlí ⁊ diuídant dīē ac nocte

a fint in signa glō·seremta tis a tēpestatis a tpa glō·ve ris estatis autūni a hyemis· vñ pnū mīsterū quod fa ciunt nobis corpa celi est q faciūt diem ad laborādū ho minib; a nocte p quiete nra Secundo seruūt inq̄ tū sūt signa naturaliū effectuū ut pluuie ficcitatis caloris et si milū·sed non sic sunt signa eor q̄ dependent a libero arbi trio nro Sic q̄ aliq̄s ex eis iudicare possit hūc furē oio fiendū luxuriosū a hmōi·nā a ptholomeus ait Sapiēs dñatur astris·nam hec diuīs mode influūt sm q̄ deo fuit m9 vel nō vñ leuit·xxvi· Si nō feceritis mādata mea ac· dabo celū vob defup ferreū a frā eneā a obsumetur i cassum labor vester Si autē in p̄ceptis meis ambulaueritis dabo vobis pluuias tpibus suis a terra gignet germē suū·vñ sm thō·libro·iij·contra gen tiles Tria sūt in hoīe vicz cor pus seu corpalia intellectus a wlūtas Item tria alia sūt in celestib; vicz celū āgelus et deus Celū solū potest in cor pus ut illuminādo frigefatiē do a calefatiēdo Angel9 hoc9 p̄t intellectū illūinare a mal9 nō p̄t intellectū quicq̄ imp̄ mere·deus sol9 p̄t wlūtatem

wrtē ad placitū·potest etiaz in intellectū a in corpus imp̄ mere quicq̄d vult Quicq̄d vltra p̄fata astris asscribit de actibus ad liberū arbitriū ptinentibus est superstitiosum wl superstitiosum proquinquū

¶ Quo ad·iiij·de sortib; no tandū sm thō·2·2·q·lxxxv· ar·viij·Et scōm nicolaū de li ra sup illo actu·p̄·Sors ceci dit sup mathiā q̄ vti sortib; est ex vario euētu seu dispo siōe alicuius rei sensibil ꝓpo ste determinare aliqd dubiū wl incertum Sicut ex festucis ꝓpositis p hoc q̄ aliquis ac cipit breuiorē wl longiorem seu in piectōe taxillorū ex hoc q̄ aliquis picat plua wl pau ca pūcta vel ex similibus ali qd dubiū inter homines det̄ minatur· ¶ Secundo notā dum q̄ sortib; vti contingit dupliciter Aliquādo est ma lum aliquādo est bonū Ma lū est octo mois Primo q̄n quis ea intentiōe vtitur sorti bus quasi actus humanus qui requirūtur ad sortes wl euē tus eor subdant dispositiōi stellarū·hoc enim falsum essz nō carēs demonū suggestio ne Secundo q̄n quis expecta ret sortiū iuditiū a demōib9 qd fit q̄n fiūt in q̄bz veriſimi le ē demōis ibi eē op9 Sicut

legiſt eze·xxi·q̄ rex babilō iſ
ſtetit ī biuio ī capite duaꝝ
viaꝝ omiſcens ſagittas ī
rogauit ydola exta oſuluit·
Tercio quando q̄s expectaꝫ et
ſorcialiū actuū euētus euen
te a fortuna a hoc ſolū locū
haberet ī ſorte q̄ vocātur di
uiſoria ut ſi queratꝫ iudicio
ſortiū quid cui ſit exhibendū
ſiue illud ſit res poſſeſſa ſiue
ſit honor ſiue dignitas ſiue pe
na á aliq̄ actio ¶ Et talis ſors
nō videtꝫ hre míſi forte vitiū
vanitatis ¶ Dic ſi aliq̄ nō va
lentes aliquid diuidere cōcor
diter velint ſortibꝫ ad diuiſi
onem vti quaſi fortue expo
nētes quis quā ptē accipiat
ut thō· dicit· ¶ Vel míco· de lira
ſic dicit ¶ Dí diſpoſicō vel euē
tus ſortiū expectetꝫ ī fortū a
tim: nullū eſt vitiū ſi mittantꝫ
ſortes ad determinandū ī
homines quis quā partē ac
cipiat alicuiꝰ rei a hoc ex cō
muni omittitꝫ oſenſu fortue·
Cauſa tñ motiua poteſt eſſe
pctm ut ſi ꝓpter cupiditatez
ꝓpriā vel aliud vitiū non poſ
ſint cōcorditer alio mō diui
dere Quarto qñ q̄s expecta
ret iuditiū ſortiū vel euētuū
ſolū a deo vel a ſanctis āgel'
8 ¶ Et licet hoc de ſe nō ſit illi
citū qñ fieret ī ncātate et cū
reuerētia· tñ fit q̄druplicīter
cū pcto Primo ſi abſq̄ vlla
ncātate ad ſortes recurratꝫ·
hoc ei videtur ad dei tēptaci
onē ptinere ut dicit ambroſiꝰ
ſup luc· Qui ímāt ſorte eligi
tur hūano iuditio nō explē
ditꝫ Secūdo ſi quis etiaꝫ ī
neceſſitate abſq̄ reuerencia
debita ſortibꝫ vtatꝫ videant
tales dicit Beda ſup act· p·
hoc ipōs ap'los nō míſi colle
cto fratrū cetu a precibus ad
dñm fuſis egiſſe Tercō ſi dīna
oracula ad terrena negotia
querātur vñ aug9· ad ímāſi
cōes ianuariī hīs q̄ de pagi
nis euāgelicis ſortes legunt
a ſi optando ſit q̄ hoc fatiāt
id eſt pmittendo ne mai9 ma
lū fiat ut potius q̄ ad demo
nia oſulenda occurrāt· tñ mi
hi diſplicet iſta conſuetudo
ad negotia ſeculariā a ad vi
te huiꝰ vanitatē dīna oracu
la velle oūtere Quarto ſi eccō
bus eccīaſticis q̄ ex ſpiritus
ſācti ínſpiratiōe fieri dñt ali
quí vtantꝫ ſortibꝫ cōtra pro
hibicōez ¶ Ex de ſortil· c· vltio
nec obſtat q̄ mathias ē ſor
te electus· hoc enī adhuc non
erat phibitū· ¶ tē cū reueren
tia ſpāli ſpiritusſancti ínſtín
ctu fiebat qđ ī oīam nō eſt
trahendo vnde¶ beda vbí ſup
dato ſpūſancto ſtatī· vñ· dp
acones nō ſortibꝫ· ſ electōne

b facti sūt ¶ Sortibus tñ licite quis vti potest qñtuplicit̃r Primo qñ p̃fata vitat licet vtat̃ sorte ī tpalib⁹ dig̃tatibus qr talia offitia ordiant̃ ad terrena dispōēda Secūdo ī diuisiōe rer̄ tempaliū dūmō vitet̃r vitia prius tacta Tertio quādo necessitas aliqua ab electōe dignitatis eccīastice imminueret· Tūc ei licitum est cū debita reuerentia sortibus diuinū auxilium implorare· vñ Aug⁹· ī epla ad Honoratū Si inter dei ministros sit disceptatiō q̃ eor̄ ī tempe psecutōis maneāt ī fuga omniū a qui eor̄ fugiāt ne morte eor̄ deseraf̃ ecclesia Si hec disceptatiō aliť non poterit terminari q̃ tū mihi videtur qui maneāt a qui fugiant sorte legēdi sūt Et hoc mō vsi sunt sortibus sancti viri qui ī vteri⁹ no uo testamēto legūtur vsi fuisse sortib⁹· sicut iosue achor repit ibi dē· vij· Saul Jona thā p̃· regū· xiiij· Et zacharias sorte exijt luc· p̃· Quarto licitū est ut dicāt aug⁹· p̃· de doctrina x̄piana Si tibi habūdaēt aliquid qđ oportēt dare ei qui non haberet nec duob⁹ dari potuisset Si tibi occurrerēt duo quor̄ neut̃ alīū vel ī digentia vel erga te aliqua necīatē superaret nihil tutius facēs q̃ ut sorte legēs cui dandū essꝫ qđ dat vtriq⁹ nō posset de talib⁹ sortibus dicāt̃ pū· xvi· Sortes mittūtur ī sinū sed a domino tēperatur Cumto fit licite s̄m innocentiū a hostiē· p litibus dirimendis ī hiꝰ que tēp alia sunt qñ fit sorte simplici cū paleis vel hmōi concordat gāfredus·

Capitulū· xi·

De aliꝰ ār supᵖ enūeratis moꝫ supstico sis ut melius agnoscātur a vitēt̃r a fidelib⁹ mouebūt̃ pluēs breues a vtiles q̄stiones nūero· xlv· a soluēt̃r ¶ Prio tñ nōn dū est s̄m A thō· 2· 2· q· lxxxxij· a· lxxxxiij· q̃ cū supstitio sit religio supᵖ modū s̄uata Sup sticiōs duo sūt gña ydolatria scīa diuinatio p̄r quā q̄s aūt occulta a futura inuestigare nitūt̃ p̄r pacta a occulta a manifesta imita cū dēmonib⁹ Diuinatio autē ut dicāt Isiō· li· ·viij· et hīmo· habet plures spēies Et s̄m thō· numerant̃r de quibus infra dicet̃r distinctius· ¶ Vna est p̄stigiū qua oculi hominū p̄stringuntur Alia sommor̄ diuinacō Tertia nigromantia q quā futura discūtur p vmos

ut p arreptícios ac p phíto
nes Quīta mgromātía q̄ ad
hibitis p̄cantacōibz quíbuſ
dā a sāguíne vidētur refuſci
tari mortuí dīmaē a ad ínter
rogata rn̄dē Quīnta geomā
tia q̄ ín matería terrestrí scz
vngue ferro vl lapidē futuā
p̄nūtiātur p alíq̄s figuās vl
fīḡ maīata· wrtn̄ ad hoc ge
n9 ptinz dīmacō q̄ fit ex oſidā
cione cor que euenīūt ſerío
p ptractionē pūctor· ſed íbi
nō fit ínuocacō dēmonū míſi
tacíta Sexta ydromātia q̄ ī
aqua ídē facit Septīa aere
mātia ín aere Octaua ī igne
piromātia ídem facit Nona
arıſpitiū p qđ ín víſcerıbus
aīalū ímmolatorū ín arís de
monū ídē fit scz ínueſtigacō
occultorū vl futurorū· Et per
oēs íſtas ſpēs fiūt talía p ex
p̄ſſam dēmonū ínuocacōnez
Seqūntes autē p tacítā· vn̄
Decīa eſt mathēſis q̄ ex fidēi
bus natiuítates hoīm oſide
rat a dīuínat futura Vndeci
ma eſt augurium a garritu
auīū dicta lícet ſe extēdat ad
mot9 vl wces auīū ſeu q̄rūlibz
aīalīū ſiue p ſternutacōnes
hoīm fiat vl mēbrorū ſaltus
Auſpitiū tamen ab ínſpectō
ne auīū dictū ad oculos p̄pe
ptinz Augurıū wro p̄prie ad
garritū auīū· qr ín duobus

íſtis p̄ncípalíter dīuínacō ín
auíbz fieri ſolet Duodecīa ē
omē a fit ín wrbis a círca ea
dē q̄n q̄s wrba hoīm certa ín
tencōe dicta alía íntencōne
retorquet ad futurū qđ vult
p̄noſcē Sicut maxím9 vale
rius dícit oīm obſeruacō alí
quo otractu religiom ímmíxa
eſt qm̄ nō fortuito motu· ſz
dīna puídētia oſtare credit
q̄ fecit cēlos Terciadecīa eſt
cyromātia q̄n alique díſpo
ſicōnes figurarū oſiderātur ín
aliquíbz corpibz víſui occur
rentes ut ex líneamētis man9
oſideratis Quītadecīa eſt ſpa
tulamantia a ē dīnatio facta
ín figurís ſpatule alícuí9 aīa
lís Quíntadecīa ſortilegiū ē
qđ fit p conſideracōez figura
rū que p̄ueníūt ex plūbo líq̄
facto ī aquā p̄iecto ſiue ex q̄
buſdā cedul ſcríptis vl non
ſcríptis ín occulto repoſitis·
dū oſideratur q̄s quā accápi
at vel etiā ex feſtucís ínequa
líbus poſitis quís maiorem
vel mínorē accípiat vel ecía
ex tarıllorū p̄iectōne q̄s plu
ra pūcta p̄iciat vel ecía dum
conſideratur quíd aperienti
librum occurrat que omnía
ſortiū nomen habent ¶ Pri
mo ígitur queritur de preſti
gíjs quot modis oculi hom̄
nū poſſint dēludi Eſt autem

pstigiū sensuū quedam delusio oculoꝝ pserti Et dicitur a pstringo·q; acie oculoꝝ pstringit Dicit Isi·viij·eth·c·ix· Ita q; res videātur aliter esse q; sint Et ut alexāder de hal·pte secūda dicit Prestigiū ꝓprie sūptū ē illa illusio dēmonis q̄ nō habet causā ex pte mutacōis rei·sed solūmō ex pte cognoscētis quī delu ditur siue q; tū ad interiores sensus siue q; tum ad exteriores Rñdet alexāder de halis· d pte secūda· ¶ Qz tribus modis in gne pōt fieri pstigiū vna delusio nam qz fit absqz dēmonibus a artificialiter sola vicz agitacōe hoim oñdētiū a occultantiū Sicut fit in tri iectionibus p ioculatores vel p mimos Alio modo fit etiaz sine vtute dēmoniū a naturaliter virtute quorūdā corpum mineraliū que q̄ hñt possunt sm quandā vtutē hmōi corpibus inditā rem oñdere vel facere apparere nō sicut est· vñ sm thō·prima parte·q· ·cxiij·ar·iij·Et scōm alios plures Quedā herba accēsa fumigās facit trabes apparere serpentes Tertio modo delusionis est q̄ fit per dēmones deo tū permittente·hñt em dēmones quandā ptātē ex ordīe nature sup quasdā res inferiores quā pñt exercē circa istas re qñ deus simit· ¶ Et tunc eciam res apparēt aliter q; sint Potest em dēmon qnqz modis aliquē illudē q; iudicat rem aliter q; est Primo modo artificiali traiectōne Secundo naturali applicacōe alicuius rei de q̄bus dictū est·q; ptātē in hoc habet plꝰ q; homo a sciētiā a cū deus permittit exequi Tercio mō pōt in assumpto corpore se oñdere eē aliquā rē que nō est ut lactucam Sicut accidisse virgi monialī de q̄ refert gre·p·li· dyalogoꝝ vel in massa auri ut de btō anthonio factū legit vel lupū ut infra dicetur se oñ dere pōt Et sic tegē rē alienā suo assumpto corpe Qñto pt turbare organū visus ut videatur res nubilosa q̄ ē clara a hmōi Sicut etiā ptꝰ fletū lumē apparet aliter q; añ ñto mō in ymaginatiuā potē tiam operādo trāsmutacōne speciez sensibiliū scōm thō· vel hūores varios mouēdo ut appareāt ignea vl aquea et hmōi sicut in melācolicis naturaliter fit vl in mamacis ¶ Questio·ij·vñ puemāt rs vi f se q̄s videt vgies i speculū vel vnguibz maleficoꝝ ad furta sblata a hmōi repiēda a cui malefici potiꝰ recipiūt vgies

mares vl feias ꝙ corruptos
ſñdet ſm wilh. Pariſien. i
vltia pte de vniuſo ꝙ ope de
monū fit p mod vnū vl plu
res p̄cedēti dubio exp̄ſſos. ⁊
gines autē tm ad hoc ꝑdone
as dēmō mentit triplicī de cā
licet corruptis idē oñdere va
leret. Prima ut fingat falſo
ſe caſtitatē amaē quā odit.
quia caſtiſſimā ⁊gine fūme
odit q̄ otriuit caput eiuſdez
ſerp̄tis. vñ inſidiatur calca
neo eius. vñ deus ait ſerp̄ti.
inimicitias ponā iter te a mu
lierē a ſemē tuū a ſemen illi⁹
ipa cōteret caput tuū a tu inſi
diaberis calcaneo eius gen̄.
iſ. Secūdo ut ſic aīas male
ficor a eis credentiū decipiat
ad amicitiā dēmonū imelma
tas per infidelitatis vitiū ſub
ſpē boni nō ſub ſpē mali Ter
tio ut corpa ſic ledat innocē
tū vel minus vitijs infectorū
Nam poſtea ut p experiētiam
patet tales hñt viſū freque
ter horribiliorez ꝙ antea ex
veſtigijs dēmonū relictis in
8 ocul vel facie videtis. ¶ Que
ſtio tercia an veritas aliqua
ſubſit hijs q̄ dicūtur de mon
te veneris vbi cū pulcherris
ſuis dicūtur quidā frui luxu
ria ac voluptate ad placitum
ſñdet wilh. vbi ſupra li. de
vniuſo ꝙ fictitū ē totū licet
dēmonū ope tales hoies illū
dant modis tactis in p̄mo
dubio ut in veritate eis fieri
videat qđ tm in apparētia fit
vñ refert ꝙ q̄dā miles ſe fic
putabat frui q̄dā feia luxuri
oſe q̄ euigilās ſe repit in luto
quodam realiter amplecti
quodd̄ cadauer mortue be
ſtie. ¶ Queſtio quarta an ve b
ritas ſit qđ q̄dā in linea rem
bagute famant a eis creden
tes de quodā mōte circa ber
nēſe opidū in quo referūtur
eſſe abſcōditi in antro, virīa
feie deuotiſſiē viuētes nulla
cōmunionē hñtes cū alijs fi
delibz niſi ꝙ i feſtiuitatibz p
ſacramētis recipiēdis trāſferū
tur p aera ad quoſdam ſibi
notos p̄ſbiteros i prochijs
ſñſio ꝙ dēmonis opera iſta
ſunt, put ſūditus inueſtiga
ui a laqueis innocentū ſicut
in p̄cedētibus duobz dictū ē
dubijs Noui em̄ quandam
deuotam ſāctimonialē quā
dyabolus quidā multo tēpe
impugnauit etiam viſibiliter
qui hanc de monaſterio co
nabat educere illeſā ſub ta
li de quo queritur mendacō
ſed mētita eſt inquitas ſibi
Nam ipa reſtitit de conſilio
prudentū a dēmonem nō cu
rauit. ¶ Queſtio quinta q̄d 1
ſenciendū eſt de nocturnis

exercitibz q̄ aliqñ dicūtur vi
dere a vñ puemāt tales appa
rētie ca cur apparēt Rñdetur
ſm wilh vbi ꝑus a ſm thō.
m·iiij·di·xlv·q aliqñ viuen
tibz tales apparēt Et ꝑt otin
gē q ſeptē modis fit apparē
tia taliū exercituū · aliqñ ope
a pñtia bonoꝝ angeloꝝ · ſic
helíſeo factū ē i aduersoꝝ cō
tr̄ ſyrios cū caperūt vētes · iiij·
Re·vi·aliqñ fiūt exercit9 dēmo
nū ab eis dē viuos deludēdo
vētes · ſic rex dēmonū cū ſuis
apparuit bto martino in ſpē
xp̄i martinū coronare geſti
ens p meritis Ita i vita ſpa·
de q̄busdā legit Ite i li·dya
logoꝝ bti gre·de congregacō
ne dēmonū iudicia inter ſe di
ſcernētiū ſup reos legimus·
aliqñ fit apparētia ſāctoꝝ in
pria exiſtētiū q̄ ꝓpria vtute
ad viuos venire legūtur eis i
aduersoꝝ ſic ſcūs felix mar
tir q̄ ciuibz nolanis apparuit
a barbaris obſeſſis Et idem
credēdū ē de aliis ſāctis put
aug·recitat li·de cura p mor
tuis habēda·aliqñ fit ab aīa
bus q̄ fūt in purgatorio ut
ſuffragia expetāt ut beatus
greg·iiij·dyalogoꝝ ꝓbat
multiplicit Et wilh·ſiſiter·
aliqñ fit ab aīabus dānatis
ad erudicōnē hoīm a ad ter
roꝝē aliqñ fieri poteſt erudi
cōe a immiſſione bonoꝝ an
geloꝝ in ſpm viuentis alicu
ius ſine reali apparentia·ali
qñ ecia fieri ꝑt mea decepcō
ne dēmonū ſicut in ꝑmo du
bio dictū eſt Ex quo pz ſal
ſū ee q dānate aie nūq̄ infer
nū exeāt ymo hoc aliqñ fit
dicit ſcūs thō·ſed ptūc dam
nacōnem ſecū ferunt·vnde
dicit thō·eciam modū quo
iſte apparicōes fiūt aſſignā
do·q̄uis inquit aie ſanctoꝝ
vel dānatoꝝ preſentialiter
aſſint vbi apparent·non ta
men credendū eſt hoc ſemp
accidere·aliquādo em hmōi
apparicōes fiūt vel in dormē
do vel in vigilando opacōne
bonoꝝ vel maloꝝ ſpirituū
ad inſtructionē vel decepcio
nē viuētiū Sicut etia a viui
bus aliqñ alijs apparent a
eis multa dicūt i ſomnijs · cū
tñ cōſtet eos nō ee pñtes ſic
aug·p mlta exēpla ꝓbat in
li·de cura p mortuis hñda·

¶ Queſtio·vi·an wz fit q k
aliqui hoies ſint ſilueſtres
Rñdet alb·i de al·q ſic l ſal
tē mōſtr̄ hoim fūt· Dūt em
i q̄ntuplicī dra q̄ in ſiluis ap
parent i hūana ſpē aliqñ·ali
qñ wl hoies rō es ſic pluēs
pres ſcā legūt i vita ſpa·nu
di a irſuti q̄dāmō l tecti fo
lijs hemiticā vitā ſoli duxiſſe

Et aliqñ p bestijs a tp̄ām̄s a casu i retibz ferarū captī alī qñ fūt mōstra q̄dā in humana natura ratiōlia tñ sic sati ri q̄lē vidit btūs anthonius cū paulū p̄mū hēremitā que fuit sicut scribit btūs Iero. Ait em̄ satirus ille ad anthoniū Mōelis ego sū vnus ex accolis hēremi legacōe fūgor gregis mei p̄camurq; ut cō munē dñm p nobis dep̄cēis quē p salute mūdi olim wīsse ognouim9 a in oēm terrā exiuit sonus eius Erat autez homūtio ad vnās naribus fronte corrūbz exaspatus cuius extrema ps corpis i capū rū fines desinebat Aliqñ fūt qui appaēnt wrī hoies. ꝫ ne glectia velut bestie facti sicut hodie fūt cir̄ terrā galecie in hispanijs infulī hoies domesticos fugientes velut fere ut do cet expiētia De talibz etiā vidētur fuisse masa fēia cir̄ saxoniā capti p venatores de quibz refert alb. i de aial. q̄ oio spēm humanā videbāt hre. ꝫ velut mozones esse videbāt Vir enī viuus sed femia mortua capiebatur alī qñ fūt pigmei qō aial scōm alber. vbi p̄ius ē multū file hoī. q̄ erecte incedit manibz vtitur ad opa quedā loquitur lingua Et tñ simpliciter

plr̄ē bestia q̄ hō licet sit no bilī9 aialiū infra hoiez aliqñ etiaz demones in filuis appa rent eē hoies vel feie ut decipiant incautos sicut omunitez habet in vitas p̄m. ¶ Que stio. vij. an wz sit q̄ malefici possint facē wā aialia arte sua Rndet bm alb. vbi sup̄ q̄ sic do pmittēte. aliqñ imp fecta q̄dā aialia p curaē p̄nt fieri nō i instāti sicut deus facere pōt. sed motu quodam licet subito sicut ptz de malefi cis scōm Aug9. 7 exo. vij. vbi glō. strabi sup isto wca uit pharao sapiētes dicit q̄ demones discurrūt p mūdū 7 colligūt diuersa semia 7 ex eoz adaptacōe p̄nt prūpe diūsas species Et glosa ibiō sic dicit Dū p incātacōnez demonū malefici aliq̄d efficē conātur discurrūt p mundū 7 semina subito eoz de q̄bus hoc agit afferūt 7 sic ex illī pmittente deo nouas species rerum producūt Licet ergo demonū ope fieri possint deo pmittēte wra talia nō illusoria id ē solū appntia tñ talia dicūtur signa mēdatia semper. q̄ demones talia solū et principaliter fatiūt ad seducē dū hoies videtes ꝓpter qō. ij. thes. ij. dicit apostol9 de antixpō Q̄ aduentus eius erit

scōm operacōnez sathane in
oī virtute a figmīs a p̄dictis
mēdacibus sācti aūt miracu
la dei vtute īcreata impetrāt
vtilia fidei a mīstātanee cum
m placet altissimo. ¶ Questio
viij. an ope dēmonū trāsfor
macōes p̄nt fieri hoīm i bestī
as sicut i lupos a hmōi Rñ.
q̄ nō vñ. xxvi. q. v. Epi ex cō
cilio acquirensi sic dr Quis
q̄s credit posse fieri aliquam
creaturā aut in melius ā in de
terius immutari ā trāsformari
in aliā speciē vel in aliā filitu
dinē ñ ab ipō creatore q̄ oīa
fecit a p quē oīa facta sunt p
cul dubio infidel ē a pagano
deterior. Dē late oñdit beat⁹
aug⁹. de ci. dei li. xviij. c. xvij.
vbi oñdit q̄ dēmones fatiūt
tales trāsformacōes nō reali
ter. ſz visū hūanū decipiendo
sicut ostēsū est dubio p̄mo
multis modis vñ aug⁹ ibi di
cit q̄ famosissimā magā arte
mutauit socios vlixis i bestī
as a q̄dā stabulatie mlierē cō
ſuebāt hospites suos i iumē
ta onera portātia. Refert eci
am sotios dyomedis i aues
ouſos a postea longo tēmpe
circa tēplū dyomedis vola
bāt et qd̄ p̄stanti⁹ narrauit
de p̄re suo w̄acitez q̄ dicebat
se caballū fuisse a annonā cū
alijs aialibus baiulasse Nā
ut aug⁹. ibidē soluit in p̄mo
sola apparētia fuit a oculoz
decep tio. in secūdo a q̄rto onera
onera fuerūt q̄ dēmones inui
sibiliter p̄ntes portauerunt
In tertio vero sotijs dyomedis
p dēmones fuerūt de medio
subito subtracta aues vere
loco eoz immediate posite q̄
ibi volauerūt In nullo autē
predictoz de hiewere factū
fuit irratiōle aial. ſz solū ap
parēter Dic tñ thō. p. parte
q. cxiij. ar. iij. Oz oēs trans
mutacōes corpaliū rez que
p̄nt fieri p aliq̄s virtutes na
turales ad quas ptinēt semi
na que in elemtis huius mun
di inuenīūtur possunt fieri p
operacōnes dēmonū hmōi se
mmibus adhibitis Sicut
cū aliqua res trāsmutatur in
serpentes vel ranas q̄ per pu
trefacti onē generari p̄nt Il
lewero trāsmutacōes corpo
raliū rez que nō possunt vir
tute nature fieri nullo modo
operacōne dēmonū scōm rei
veritatem perfici possunt sicut
q̄ corpus humanū mutetur
in corpus bestie aut q̄ corp⁹
hois mortui reuiuiscat Qđ si
fieri videatur apparētia ē si
cut oñsū est q̄stione p̄ma.
¶ Questio. ix. vñ ego pueit
q̄ q̄dā lupi tā crudeliter astute
ꝯ particulariter hoies omedunt

Rñdet ſm alb·in de aial·a ſm alios q ex ſeptē cauſis p ueire pōt aliqñ ꝓpter fames augmentū Sicut a ceruí aliqña alie beſtie lwibz appropinquāt·aliqñ ꝓpter ferocitatē virīū In frigidis ei regionibus ſūt corpe minores a magis aſpia feroces Sicut ecia tēpe coptus a qñ hñt catulos ut ariſtote·dicit li·de aialibz ſunt magis ſeui ſicut camicule·aliqñ ꝓpter aſtutiā q ſenīū·lupi em qñto ſūt ſenio res tñto deteriores a nocēt lwibus·q nō pñt wnari beſtias ꝓpter etatē a dentes eorū oſtringūtur·aliqñ ꝓpter expientiā hūanarū carnīū q q optime oplexionate ſunt p cōſeqns dultiores ſūt Vñ ſicut wluptas leccatorez trahit ad wluptuoſū cibum ſic hūane carnes a lupis aut in ſepulchro aut poſt bellū hominū wel alio modo guſtate·aliqñ ꝓpter cerebz rabidum Effitiunt em ſicut canes rabidi a tūc quecūqz inuenerint trucidant ſicut a canes aliq·aliqñ ꝓpter opacōnez demonū ut lwies credāt lwies a wtulas falſo in beſtias mutari ſicut pagani putabāt vñ demonis ope potuit illud fieri qđ refert vincē·in ſpeculo hyſtoriali li·vi·c·xl· In gallia

inq̄t an xpi icarnacōez a an bellum puniū lupus vigilie vagina gladiū abſtulit·Et wilh·vbi ſup refert de quo dā viro qui ſe oūti putabat in lupū certis tempibz q̄bus i antris latitabat Illuc enim certo tēpore iuita ope demonis wlut dormiēs iacuit et ſibi interim cū fixus manēt videbatur q lupus ipe factus circuiret pueros deuorando. Et cū illud realit ſolū demō quēdā lupū poſſidēs faceret putabat falſo ſe ſomnās circuire quo mō tā diu demētat? eſt vir ille quouſq̄z inuent? eſt iacē in ſilua raptus mentaliter·aliqñ etiam fit ꝓpter occultū vl manifeſtū dei iudiciū q demonū wl diuino inſtinctu lupi ꝓpter pcta parētū wl puerorū tales damnificāt ſicut factū ē legimus de ·xlij· pueris qui dereliēdo helieū dicēdo·Aſcēde calue aſcē de calue a duobz vrſis de ſilua exeūtibus ſtatim iugulati ſūt·ñij·Re·ij·et de leone q̄ p plxtā dei iuſſum nō implētē occidit·iij·re·xiij· Sic etiam ut i hyſtoriis legim? tēpore Auiti epi vyen·letanie mio res q ante aſcēſionē dñi celebrāt triduo muēte ſūt qñ lupi ātates itrātes ibi lwies wrauert publice hec de?omiat?

ē leuit̄·xvi·dicēs Si nō fece
ritis mādata mea emittam i
vos bestias agri q̄ deuorent
vos a pecora v̄ra Et deu·xxxij·
dētes bestiaꝝ immittā i eos
cū furore tralxentiū sup terraꝝ
atq; serpentiū Rō oñdit de⁹
effectu·ñij·re·xvij·qñ leones
imisit q̄ deuorabāt p̄olatores
in terrā samarie loco wrorū
o dei cultorꝝ positos· Questio
decīa q̄d de raptis feis i anga
ria a alias q̄ restitute sensibꝫ
mira dicūt de aiabus in pur
gatorio in inferno de furtis p
ditis a similib⁹ ſ̄ȳ·q; supstitiō
se agūt ista ope dēmonū delu
se sicut in p̄ma q̄stione dictū
est nec obstat q; cādela adu
ste nō sentiāt qñ fūt in raptu
q; dyabolus mentē interio
rē sic strigit q; exterius nihil
sentiūt Sicut fit aliq̄n in me
lācolicis vl etiā naturaliter
Sicut de quodā viro noie
restituto refert b̄tus Aug⁹·
de ci·dei q̄ qñ voluit rapieba
tur a sensib⁹ adeo q; etiā velli
p cantes nō sēsit Questio·xi·
Vtr dēmones sint q̄ noctur
no tēpore in coll'equoꝝ qua
si strepas fatiūt de crinibus
vbi gutte cere reperiūtur a
plura in stabul' bestiarū facē
videntur ſ̄ȳ·wilh·q; sic nisi
hoīes talia ex astutia facerēt
q artificialiter· Questio·xij·

vtr dēmonū ope caplīones
puerorꝝ fiant sic q; infantes
ponantur qui nō impinguā
tur·ſ̄ semp miseri sunt R̄ndet
wilh·q; sic quando parētes
infantes non oracōibus et
cruce munīūt Tunc enim de
mon vicem infantis gerē po
test vl translacōem facē deo
permittēte·vix tamen talia
sunt credēda fieri opere dēmo
nū ñ littꝝatorꝝ iuditia assint

Questio·xiij·vtr dēmon r
localiter possit transferre ali
quē hoīem de loco ad locum
inuitū R̄ndet wilh·q; sic Si
cut eciam bonus angelus tu
lit i cū anno capitis abacuck
de iudea in caldeā· Exemplū
aliud habes dubio·iij· Sed
ut in p̄cedenti dubio dictum
est a in solucōne p̄mi dubij
credēdū est talia solū ut plu
rimū in spū id est i ymagina
tiua hoīs fieri nō realiter nisi
forte ratio ut tenet dñs Alb·
a vlricus in sūma Qz aūt ali
qñ corporaliter fiat et localiter
patet de puero quūquem cu
iusdā nobilissimi viri q; puer
monachus protūc factus a
monasterio nocte illat⁹ē p
strimo clauso vbi r̄ptus ma
ne sep quosdā dixit ad mḡ
nū ouiuiū delatū ut omedē
ret iussum a p supiora pistri
no imissū ut r̄fert pe·damiā

Et h̄etur ī speculo hystoiali·xxvi·ca·lxiij·q aūt aliqui malefitiati vel amoē mulierē capti dicūt se nō posse otinē qui oporteat eos currere ad amasias·vrē ēm pterea m pte falsū·Nā si dei grām vellēt m uocare a facere qđ ī se est ut cōferentur de pctis deus illa eis dimitteret a grām infundendo robur resistēdi dēmi tribueret Et sic eos ad pc candū nemo posset cogere vl mouere localiter Sed si illa rem nuūt non mirū est si m po testate dēmoīs positi eorū do minus eis dñatur dyabolus vel voluptatis appetit9·Dicit ei b̄tus aug9·m omel·sup il lo vbo ioh̄·vi·nēo potest ve nire ad me nisi pr̄ meus trax erit eū trahit vnūquēq; sua voluptas oñdis oui viridē ramū a te sequit nullo scilicet corporaliter trahēte Sic crisō. dicit super math̄·xx·de asina quā xp̄s eq̄tauit q eū dēmō volūtatē h̄oīs pctō possidet q̄si ad libitū trahit q̄ placet Exemplū dans de naui ī ma ri pdito gubnaculo que ad venti libitū picitur ita equo potēter ēm sidens ita rex tirām
ſ hōis possessionē· ¶ Questio ·xl̄ij̄· Quis fatiat illos stre pitus a lusoīa illa que audi unt aliqñ a videtur ut ēm ī quietacōibz domorū noctur nis vbi pitūtur lapides vel inquietātur pulsu hoīes vel videtur incendi fantastica ig nes vel alie ludicre opacōes Rñdet b̄m wilh̄·et cassianū ī coll̄·prīm Rñq; illa fiunt a sepe ope dēmonū talū q̄ plꝰ nocere nō p̄nt hoībz nisi ī ta libz ptātē dīna ligati ridicu losi enī tales inutiles effectꝰ dēmonū malignorū opa ostē dunt Aliquādo fiunt studio malignorū hoīm qui domos volunt euacuari hoībz vel lu crari tempalia sub titulo fal so apparentiū aiarū vl sub il lo ptextu introducere luxuri am vel furtum omittē Aliqñ etiā fieri possunt ex curiosita te hoīm volentiū terrere pro ximos ioco vel ex fantasticis a melācolicis debilitatibz p ut expiētia docet ī p̄fatis eos qui mundū immundum noue runt Anime enī sive sint dā nate sive ēm purgatorio sive ēm celo nullatenꝰ sūt credēde talia facē·q p̄mis nō legit admissum·reliquis q ēm cari tate fūt ista truphatoria ēm utilia nō ouenūt·vñ nō est dubiū quī dēmōes aliqñ ta les etiā mq̄tudies fatiāt vt error pagan̄icus redeat quo credebatur aīas defūctorū cir̄ tumulos vel circa aras hitaē

nō in inferno. si aūt adessent
anime de purgatorio tales ve
risimilit' aut vtilia opa velut
salubria facerent aut ōnderent
á auxilia a viuis peterēt Si
cut btūs greg. ponit exēplū
t in. iiij. dyalogoꝝ. Que
stio. xv. an dēmones possint
aut audeāt grauiter hoīes lede
re Rñsio ꝑm thō. qꝫ sic Pos
sunt enim deo ꝓmittente qñ
tuplicit̄ ledē vicz in rebus
fama corpore vsu racōis aut in
vita De rebus patet Job p̄.
q. ij. cui pecoā. domū abstulit
aut libros De fama ptz i legē
da btī Iero. ut refert Joh. an
dree in ieronīano qꝫ dyabo
lus se trāsformauit i formā sācti
siluani epi in nazaret amato
ris Jeronimi Qui dēmon pri
mo feīam nobilez nocte in le
cto ꝓcare aut puocaē cepit ad
luxuriā verbis aut dēmde factis
solicitauit ad malū que cum
clamaēt dēmon in specie epi
scī sub lecto femine se abscon
dit vbi requisitus aut inuētus
p luxuriosa verba se mentit9
est esse episcopū siluanū In
crastinū igr sāct9 vir dispa
rente dyabolo diffamat9 est
grauissimē que infamia tandē
circa sepulchrū sancti Jhero
nimi fatēte dyabolo in obses
so corpe purgata est De cor
pore ptz in beato Job qui per
cussus est a dēmone vlcē pes
simo Job. ij. De tali refert sigi
bert9 aut vincentius in speculo
historiali li. xxv. c. xxxvij. qꝫ
tempe ludo wici secūdi impa
toris in parrochia magunti
na quidā dēmon primo sepe
lapides iecit aut q̄si mallio ad
domos percussit Et dēmde pu
blice loqñdo furta pdendo et
discordias seminādo plures
inq̄etauit. dēmde oēs contra
vnū irritauit cui9 hospitium
vbicūq; manebat mecēdit et
ob illius pcām oēs pati affir
mauit. vñ tandē tm agros pro
hospitio hīre potuit ꝓpter qđ
cū pbiteri letanias celebra
rent multos lapidū iactibus
dēmon vsq; ad cruenta cōez
lesit aliqñ quieuit aliquādo
seuit aut per triennīū ista conti
nuauit quousq; ibidē oīa
edificia mecēdio cōsūpta sūt
De nocumento vsus racōis
aut vexacōne interioꝝ sensuū
patet i possessis aut arreptitijs
p euāgelicas etiā historias
De morte aut qꝫ vita eciā quos
dā priuet patet Tobie. vi.
de septē viris sare vgīnis oc
cisis qui ꝓpter luxuriosum ef
frenem appetitū in vgīnē sa
rā eius dē nō erant digni mri
moio. Questio. xvi. vtrum ma v
lefici possint wracit' suis male
fitijs hoīes ledēa si sic q̄bus

modis a q̄bus rebus Dicūt aūt malefici ut dic Isid. viij. ethimo. c. ix. ob factoꝝ magnitudinē hui elemēta subdit cū cutiūt scz opere dēmonū turbant mētes hoīm ac sine vllo venenī haustu violētia tm carminis intermunt ut lucanus dicit. hec Isid. Rndet ꝑm thō. i. ij. cū dis. vij. a. viij. et in. iiij. dis. xxxiij. Et omnīt ꝑm oēs theologos ibidē sentētes q̄ malefici oībus istis modis pōt pcurare lesiones in hoībus a eoꝝ rbz coopante dēmōe i q̄bus dēmon pōt solū ledere vl decipe de q̄bus moīs iam dictum est a principio huius materie de superstitiōibus preserti q̄stione immediate p̄cedēti vicz. xv. de hoc etiam infra dicetur Ad ō aūt fatiunt ista immediate maleficoꝝ opa actione ppria a immediata Sed talia fiunt per dēmones q̄ visis malefitijs immediate ex pacto dudum cū maleficis a principio mundi a tēpe weteris ydolatrie habito scīūt qualē effectū dnt ad intentionē maleficoꝝ pcurare ut exēpli gratia Scopa quā malefica intingit aque ut pluat non causat pluuiā ꝛ dēmon talibz visis q̄ si deus ꝓmiserit ptātē habet in ōma corpalia a in aerē ventos et nubes vt statī talia pcurare a causare valeat. maga siq̄ de signū dat per scopā. sed dēmon illud pcurat a agit ut pluat p dēmois actionē. cui maga mala fide a ope seruit a se tradidit obsequijs illius vl alijs Dic q̄n ymaginem cream vl file ad malefitiēs aliquē maleficus facit vl q̄n malefitio alicui ꝑi aq̄ vel plūbo ymago apparz q̄cq̄d molestie infert tali ymagini tale exprimitur fieri ymaginato id est hoī maleficiato puta pūctura vel alia lesura quecūq̄ q̄ lesio realiter q̄ de infert ymagini per maleficū vel per aliū hoiem. ꝛ inuisibiliter dēmon malefitiatū hoiez eodē mō ledit dei permissione si demeruit reus Questio. xvij. x

an licitū ē talia malefitia tollere Rndetur ꝑm doctoꝛes ꝛb distinctōne. à tolli pōt sine superstitiosis modis ut plicitū exorcismū à p oꝛonē vel intercessionē scoꝝ vel p sacramēta malefitiati cōfessionē vel p presciā ostēsionē seu indicationē alicuius qui scit vbi ē ymago vel p solū motū locale vel mō ogruo simili a sic est licitū aut nō pōt tolli nisi p superstitiosum modū vl p noua malefitioꝝ opera a sic est illicitū. q ꝑm apl'm non

fūt fatiēda mala ut euemant
p bō· Questio·xviij·an ne hij
q̄ in caitate fūt ledi possint p
maleficos sicut hij q̄ in pcto
mōrli ℔·ſm Cassianū in col
lacōne pīm q̄ nequaq̄·tom
em in rebus p dēmonēa suos
ledi pīnt in meritū eoz q̄ pba
cōnez ut in tomis fortūe que
fūt exteiores res fama a sam
tate corpis Sicut de btō Job
patuit qui i talibz lesus fuit
p dēmonē·sed in nullū pctm
tomis toībus mutis p male
fitia trahi pīnt licet temptari
valeāt ab intia a in carne ex̄
ſ nullaten9 violentari Sic
em pomt exēplū Cassian9 de
duobz maleficis qui beatum
Anthomū p tres dēmōes suc
cessiue missos de cella moue
nequerūt licet temptatū se p
hoc sētiret Sed q̄ signo cru
cis a oroe tempta cōi resistit
meffica tia toim fuerūt male
ficia wz in pctoribus dēmon
ptātem maiorē hab;a mag
nā·vñ veritas ait luc·xi· Cū
fortis armat9 custodit atriū
suū in pace fūt oia que possi
det Si aūt fortioz supuenēs
vicerit illū vmusa arma eius
aufert in quibus confidebat

¶ Questio·xix·cur maleficī
instrumta fue malicie pri sac
menta ecīe vel p alia dūma
tangi pcurāt ut filū tralxdo

pri crisma sacrū vel p mag'mē
creā sub palla altaīs ad tē
pus ponendo a similia facien
do ℔·dēmonis instinctu ista
fūt triplici de causa Prio ut
nō solū hoīes p talia pfidi fi
ant·sed etiā sacrilegi dūma
qñtū i eis est otaminādo pl9
dēū creatorē suū offendāt in
timius aīas ꝓprias odemnēt
a plures in pctā ruere fatiāt
Secūdo ut dēus sic gr̄uiter p
hoīes offensus ſm btī aug9·
ſmiam dēmoni maiorē ptātē
in hoīes malos tribuat q̄b9
dēus cōcedit inat9 qđ denega
ret ꝓpitius Tertio ut sic sub
spē bonī appar ētis pluēs sim
plices facili9 decipiat q̄ tacta
dīnis rebz a oroibz a deo pu
tāt etiā aliq̄d numis obtinu
isse vbi solū maiora pctā fūt
omissa· Questio·xx·est cur aa
pluia maleficia a superstitio
nes exercēri solēt sacra cōribz
anni tēpibus a pīserti circa fe
stū natūtatis xpi ℔·q̄ tripli
ci de cā sicut in p̄cedēti dubio
p oia·q̄ festa pl9 frangūtur
pctis mōrlibus q̄ mechani
cis opib9 ut aug9·dicit li·de
decē cordis Superstitio autē
de maxis seruilib9 opibus de
monis est cōtra dīnā reueren
tiā Racō secūdi est special de
klis ianuarij·quia ut Isid·
dicit libro·vij·ethimor ca·ij·

Janus a q̄ ianuario mēsis dictus ē q̄ ī circūcisiōis xp̄i die īcepit volū fuit diuisis facieb9 oficiū vna tāq̄ essz finis anni p̄cedētis a alia tāq̄ eēt p̄ncipiū futuri a imminentis anni p̄tector a fortūatus auctor ī cui9 reuerētiā potius de monis ī p̄dolo wenerati sūt de mōes·vanas omocōes luxuriosas fecerī strenas a iocalia sibi mutuo hoīes tradidērūt·choreas varias duxerī·mēsas prepauerūt de q̄bus mētio fit p̄ beatū aug9·ī multis locis a libris Et·xxvi·q·v·habes fere p̄ totū Hz has corruptelas falsi xp̄iani imitant hodie circa eadē festa·licet p̄dicatiōe sc̄oz extirpate sint ī multis locis a tñ de monū opacōe alicubi trāslata ad tpa carnispriuiū qñ cū laruis a ludis a aliis.superstitibb omb; filia fiūt· ¶ Questio·xxi·vñ·puenit q̄ frie sepe ī maiori multitudie reputūtur superstitiosē se a maleficē q̄ viri Rñdet triplici de causa Prio q̄ pne sūt ad credēdū·Fidē aūt malā dēmō p̄cipaliter q̄rit vñ ecc̄·xix·Qui cito credit leuis est corde a minoabitur. Secūdo q̄ a natura p̄p̄e fluxibilitatē oplexiōis facilioris sūt īmp̄ssiōis ad reuelacōes capiēdas p̄ īmp̄ssionē sep a toz spirituū ut wilh·dicit vbi sup̄ qua cōplexiōe cū bñ vtūtur multū bone sunt·cū male p̄iores sūt Terco q̄ linguā lubricam hñt a ea q̄ mala arte sciunt eis opibus feis vix ēlaē p̄nt seq; occulte cū viēs nō haberāt p̄ male fitia vindicare q̄rūt faciliter·vñ ecc̄·xxv·Cōmorari leoni a draconi pl9 placebit q̄ hi taē cū mulie nequā Breuis ois malitia sup malicia muliēris· ¶ Questio·xxii·vtrū cc credi possit licite q̄ dēmōes īcubi sint a sucubi mulieribus īfestia feias ognoscentes Rñdet aug9·de ci·dei q̄ sic Et Isid·li·viii·ethoz et thō·ī multis locis Quo autē a quibz de causis illa p̄ueniant quō wl an liberari possit q̄s ab hac wracōe vide ī dyalogo quez collegi de foz micarū p̄rietatibus li·q̄nto ¶ Questio·xxiii·an ne posdd sint aliq̄ regule dari p̄ quas agnoscat vtz aliq̄d sit superstitiosū wl nō Dicit aūt superstitiō ut patet colł·ii·sup illo que sūt nacōnē habētia sapiencie ī superstitiōe Dhō·ci dicit ibi q̄ superstitio ē religio sup̄ modo seruata id ē modis vl circūstātiis mal a defectuosis Est wro religio vtus ī hīmās ad exhibendū deo rōne

sue excellētie debitū cultum a honorē tā i cordis q̄ i corpis actibus ℟ scd̄m tho̅ 2.2. q. lxxxiij. q̄ sic saltem i gñe et hātis put exvbis eliciatur ei⁹ sācti a sūt quīq; pria est cū gloia dei sit fins nr̄ pncipal⁹ quē im oibus q̄rē dēm⁹ Attē datur an opus sit ad gloriā dei a homo i ope do det pnci palit gloriā p ipsū q; opus mēs his do sbiciat⁹ iux illō p. cor. x. Siue māducatis siue bibitis siue aliud q̄d facia tis oia im dei gloriam facite Secūda videatur an opus qđ fit a qđ ptīet ad aliquam abstīnēciā corpalē vel ad cor poris exercitiū vt̄ fit refrena tiuū cōcupiscēcie mō virtuti debito fm rītū ecīe l fm mo ralē do ctrīmā. q̄ aplus dicit rō. xij. Racionbile sit obsequi um vr̄m loq̄ndo de corpalibz exercitijs Tercia videat⁹ an opus sit fm statutū vmūsal⁹ ecīe vel fm scripture sacre te stīmoniū l saltez fm pticula ris ecīe rītū à de osuetudīne gñali q̄ fm aug⁹. p lege ha bēda ē vnde btūs gre. scribit aug⁹. anglor epo dicēti q̄ diuerse sūt ecīe osuetudines im missaz celebracōe. mihi im q̄t gre. placet ut siue i rōna siue i galliaz seu im quacūq; ecīa aliq̄d inuenīsti qđ pl⁹ oīpotēti deo possit placē solī cite eligas Diūse im̄q̄t tho. ec clesie osuetudines i cultu diui no i nullo vitati dēme repug nāt a ideo sūt seruāde a eas p tire illicitū ē. ℟ nta inspiciat⁹ an op⁹ adhibitū vl exercitiū ad effectū qui expectat⁹ hīat naturalē ꝓpetatē vel nō de q̄ phīci medici a astrologi i q̄tū tales mlta iudicaē pnt a thīologi ℟ nta osideret⁹ si opus nō est merito res alicu ius scādali dati p̄bēs occasio nē ruine. q̄ tūc licet nō esset superstitiosū tn̄ ꝓpter scād alū essz dimittēdū vel differēdū vel occulte sine scādalo fatiē dū Quicq̄d ē vni ex p̄missis otrariū timens ē ut superstico sū vel ut pctm. ꝓp priam illi citū ē exercē i nouo testamto cerimoialia l iudicialia vete ris testamti n̄ de nouo īstitu ta cēnt ab ecīa l gēte ꝓp idē a ꝓp regulā secūdā fatue fa tiūt vouētes nō pctīmare ca put sabbato vel ieiunaē die dñico tāq̄ melioī die a filia ꝓp terciā superstico se agūt q̄ i rītibz alicui⁹ ecīe pticulaīs im̄pcessionibz l hmōi se nō cō formāt omūitati n̄ aliū de ex cusētur. ꝓpter q̄ tā superstico se agūt q̄ vtūt caracteibz igno tis l noībz suspectis l alligā tionū mꝰ mihil coppantibz

natuāliter effectui q̄ expecta
tur·qz p̄fata de se natuāliter
nullius actiuitatis sunt cum
sint artifitialia solū a quanti
tates ¶ dē est de ymagínibus
p astrologos factis a anu l'
ac lapidibz fuis artificialibz
Siliter quí credūt q̄ celi vl'
stellaz influentia aliquē ne
cessitet ad aliqđ vitiū·ꝓpter
q̄ntā si res scandalosa esset
nōbilit etiā bn̄dictōes aliq̄
q̄ a secularibz per verba deuo
ta fiūt sine mal'ritibus super
ifirmos eēnt saltē nō publi
ce fatiendē ¶ Questio·xxiij·
vtz fascinacōes seu imultua
cōes hant efficatiā malam i
pueris a vetulis mal' Rn̄det
thō·2·2·q·xxxvi·nō est illici
tū cauē si q̄s timeret nocum
tū alicui puero ex oculo fasci
nante quā fascinacōnē sic de
clarat p̄·p·q·cxvij· Nā ut im
q̄t ex forti ymaginacōne aie
imutātur spūs corpis oiūcti
q̄ q̄dē imutacō spirituū maxi
me fit i ocul' ad quos subtili
ores spūs puenūt·oculi em̄
infitiūt aerē otinuū vsqz ad
determinatū spatiū per quē
modū specula si sint noua et
pura contrahunt quādā im
puritatē ex aspectu mulieris
mēstruate ut aristo·dicit i li·
de sōno a vigilia Sic igr cū
aliq̄ aīa fuerit vehemēter omo
ta ad malitiā sicut maxie i ve
tulabz otīgit efficit' ꝑm mo
dū p̄dictum aspectus eius ve
nenosus a noxius a maxime
pueris qui hn̄t corpus tene
rū a de facili receptiuū impssi
onis·possibile ē etiam q̄ dei p
missiōe vel ex aliquo occulto
fato coopet' ad hoc maligni
tas demonū cū q̄bus sortile
ge vtule pactū aliqđ hn̄t·
hec thō· ¶ Questio·xxv·cur ff
plus vrari videtur fantasijs
vl mirabilibz apparicōibus
puerpe a purgacōis sue tpe
q̄ alie infirme psone Rn̄det'
q̄ triplici de causa Pria scđ;
alb·i de sōno a vigilia ꝓpter
odicōnem sue infirmitatis p
tūc horrende ymagines faci
lius natuāliter eis i cerebro
pn̄tant' quas dēmōes l'simi
lia credūt ee cū nihil sit reali
ter Secunda q̄ tales sepe ve
tulas p famulabus hn̄t que
sunt plene sup stitiōibus vn̄
gladio puerpas deserto quo
dāmodo bn̄dicūt gallinam
nigrā lecto oiungūt si puer
pere moriūtur in puerperio
eas iam defūctas in eisdē cal
tijs a vestimentis q̄bus vesti
te erāt viuētibus ꝓpinquare
certo tpe affirmant q multa
filia fatua asserūt Tertia q̄
alie femine sup stitiose puer
peras crebro visitāt q̄ etiam

plura supstic̄osa solent semi
nare ꝓpter q̄ si puerpere cito
talib⁹ credūt nō mir̄ si plus
q̄ alie vel alij infirmi fantasiꝫ
fatuis a deo vrari p̄mittūtur
iuꝫ illō ecc̄i·xxxiij·Fantasia
patitur cor tuum nisi ab altis
simo emissa fuerit visitatio·
88 Questio·xxvi·vtr̄ licitū
sit p carmina scripta vel vba
sac̄ bñdicē infirmos lr̄ies l̄
ūmēta·a an licitū sit eadem
secū deferre a portare q̄ incan
tac̄ois spēm hr̄e videtur Incā
tatores em̄ dicūtur q̄ artem
aliquā vbis pagūt ut dicit
isid̄·viij·li·ethiaꝫ ꝫ·thō·2·
·2·vbi sup̄ q̄ sic septē condi
c̄oibus seruatis · Vna est ut
videatur ne vrba aliq̄d con
tineāt qđ ptineat ad inuocati
ones demonū exp̄ssas vel ta
citas Secūda ne c̄otineant
ignota noīa·q̄ scdm crisо·
talia metuenda fūt ne aliq̄d
supstic̄oīs lateat Tertia ne
materia vrbꝫ aliquid falsi
tatis ꝺtineat·q̄ sic eius effe
ctus nō possꝫ expectari a deo
q̄ nō est testis falsitatis Qr̄
ta ne ibi c̄otineātur vana ut
caracteres inscripti p̄ter sig
nū crucis Quinta ne spes hab
atur in mō scribēdi aut ligā
di ā in quacūq⁹ hmōi vanita
te que ad diuinā reuerentiaꝫ
non ptineat·quia alias iudi

caretur supstic̄osū ee Sexta
ut in alligac̄one prolac̄one
vel scriptuā diuinoꝝ vrbꝫ
respectus solū habeat ad sa
cra vrba a ad intellectū eoꝝ
a ad dei reuerētiā seu ad vir
tutē diuinā a q̄ expectatur ef
fectus vel ad sanctoꝝ reliqui
as a quib⁹ etiā p̄fata expectā
tur secundario licet a deo pn̄
cipaliter Septima ut omit
tat effectus qui expectatur
diuine voluntati qui scit vtr̄
sanitas vel tribulac̄o plus p
sit inuocāti vel min⁹ vl̄ an ob
sit Et hāc c̄o dic̄onem ponit
thō·in·i·2·in materia de gra·
Et di·xv·in·iij·Alias ei licit
tū si nulla dictarū septem c̄o
dic̄onū opus infecerit·p hat
thō·p illud marc̄·vltio xp̄o
dicēte Signa eos qui credi
derūt hec seq̄ntur In nomine
meo demonia eicient lingui
loq̄ntur nouis serpentes tol
lēt ac̄· Tē nō minoris sanitatis
sunt vba dei q̄ scoꝝ reliquie
dicēte aug⁹· Nō ē min⁹ vbū
dei q̄ corp⁹ xp̄i·ꝫ fm ones li
cet reliquias scoꝝ secū reuerē
ter portare ergo qualitercū
q⁹ nomē dei inuocetur rite p
orōnē dñica p salutac̄oē an
gelicā vel alio mō licito spes
hr̄i potest in eo omittēdo effe
ctū diuine voluntati Ex p̄dic̄is
elicit sanctus doctor q̄ pre

dictis seruatis odicōibz p di
uina vba licitū est arcere sez
pētes Et eadē rōne ut dicit q
cuqz aialia si solus respectus
hꝫatur ad sacra vba a ad di
uinā virtutē De hpentibz tn
caute est agendū in incanta
cōibus·qz ut dicit sepe tales
hnt illicitas obseruantias a
p demōes sortiūtur effectū p
apue ī serpētibz·qz serpes fu
it pmū demōis instrumtum
bb ad hoiez decipiendū ¶ Que
stio·xxvij·vñ ortū hꝫant bn
dictiōes a carmiacōes qs w
tule hodie sup infirmos a vi
ri quida fatiūt Rndet qp pn
cipiū hoꝫ fuit sanctissimū·qz
sicut oia demonis instinctu
depuantur mediātibz demoi
bus a malhoibus ita a bona
noia·Nam apli a sancti vi
ri p illud mar·xvi·In noie
meo demonia eicient infirmos
visitarūt a orones super eos
p sacra wrba fuderūt·deinde
sacerdotes deuoti filia rite pe
gerunt ꝓpter qd deuotissime
orones a exorcismi sācti repi
unt in ātiqs hodie ecclesijs
ad oia que hoies facē vel pa
ti poterāt per deuotos viros
applicati olim sine omi sup
stitione·sicuti etiam hodie lit
teratos a sacre thologie do
ctores noui q infirmos visi
tantes filia vba egrotis ap

plicauerūt nonsolū demonia
cis Sed supsticiosi hoies a se
mlta vana a illicita ad istar
hoꝫ inuenerunt qbus hodie
vtūtur circa infirmos hoies
a iumta nec clerus amplius
ex sua desidia licitis vtit vb
visitando infirmos misi raro
ꝓpter qd wilh·dictus duran
di glosator raymūdi dicit qp
talia pfata sacdos religiosus
a discretus a etiā laycus vir
siue mulier excellētis vite p
bate discrecōnis facē pt fusa
orōe licita sup infirmū nō su
per pomū aut sup angulū a
similia·ꝫ sup infirmātes Jux
ta dictū mar·vl·supez egros
manus imponent Nec sunt
hmōi persone phibēde a tali
bus n forte timeat qp ad exē
plū illoꝝ indiscreti a supstiti
osi alij carmiacōis sibi vsur
pēt abusū tuētes se exemplo
illoꝝ ¶ Questio·xxviij·vtꝝ ij
ne credi possit licite qp demo
niaci iuuari possint a melius
hīe p hꝫbaꝫ vel lapidū ali
quoꝝ applicacōez Rndet qp
licet demon talibus immedi
ate arceri nō possit·qz super
oia corpalia potētioz ē Jurta
illd Job·xli·nō est ptās sup
terrā q ei oparī possit·tn per
pfata q naturaliter operīre
habent aliquas mane vel al
terius infirmitatis spēs qb9

demon instrumtalit vtitur in possesso hoie leui9 hre potest demoiac9 Et sm quosdā totalit liberari. vñ. xxvi. q. vlti ma dicitur Et est auctoritas hūi Ero. demonū fustimenti licet pctras vel herbas hre sine incantacōe Ad idē ē mgr in hystoria scolastica super thobiā Et nicola9 de lyra sup p̄. reg̃. de saulis obsessione.

kk¶ Questio. xxix. vtr licitum sit demones adiurare Rñsio sm thō. 2. 2. q. xc. qr sic dūmō modi tenentur debiti exp̄ssi sup̄. q. xxiij. a. xxvi. Pro cui9 intellectu sm eūdē thō. p̄mo nōndū qr iurare p̄missorie ē seipsū immobiliter ordinare ad aliquid agendū Nā ille qui iurat iuramento promissorio p reuerentiā diuini nominis qđ ad ofirmacōez siue p̄missionis inducit seipsū obligat ad faciēdum qđ p̄mittit Secundo nōndū qr adiurare est p quandā similitudinem iuramenti p̄missorij a se inducti alīū ad aliquid agē dū puocare Tercō nōndum qr sicut homo iurando p̄missorie seipsum ad aliq̄d agē dum ordinat seu puocat ita potest alīū ad agendum duplicit puocare Superiores quidem deprecādo. inferiores aūt imperādo seu cōpellendo

Et sic est duplex adiurandi mod9 Vnus quidē p modū dēpcacōis vel inductōis ob reuerētiā alicui9 sacri vel per modū amicitie seu benuolencie Alius mod9 est via impij seu opulsionis p hoc ad positū Primo em̄ mō non licet demōes adiurare. qr vidz ad amicitiā a benuolētiā ptiere qua nō licet ad demones vti De quo dicit origenes super mathēū Nō licet sm ptātem datā a saluatore adiurare demoma Judayc cū em̄ est hoc Isto mō vtūtur mgromātici adiuracōmbus demonū Secundo aūt mō adiuracōnis p cōpulsionē vidz licet nobis aliquid vtia aliquid nō. demōes em̄ in curfu huj9 vite nobis adūsarij cōstituūtur Non autē eorz actus nostre dispoficōi subdūtur. sed dispositioni diuine a sanctorū angelorz. qr ut dicit Aug9. tercō de trinitate Spirit9 decptor regitur per spiritū iustū. possum9 demones adiurādo per virtutem dīni nois tanq̄ inimicos repellere ne nobis noceāt vel spualit vel corporaliter scōm ptātem data a cristo luce. x. Ecce dedi vobis potestatem calcandi sup serpentes a scorpiones a sup oēz ptātē inimici a nihil

vobis nocebit nō tñ licitū ē eos adiurare ad aliq̄d discē dū ab eis vel etiā ad aliq̄d p eos obtinendū·quia hoc pti neret ad societatē aliquā cū ipsis habitā ꝓpter qđ sup il lo xpi·obmutescēa exi Dicit crisō·mar·p̄· Salutifer nob dogma dat ne credamus de mōnibus q̄ tum cū q̄ denūci ent veritatē nisi forte ex spēti ali instinctu vel reuelacōe di uina aliq̄ sancti ad aliquos effect9 demonū opacōe vtā tur sicut legit de bto Jacob q̄ per demōes fecit hermoge nē ad se adduci hec de thō·

ll ¶ Questio·xxx·vtr licet ad iurare iracionales creaturā ſñ· thō·ibidē q̄ sic p modū opul sionis q̄ referri tūc debet ad dp abolū qui in nocumentū nr̄m vtitur iracionlibz creatu ris a tal est modus adiuran di in eccīe exorcistis p quos demonū potestas excludit ab iracionalibus creaturis·si em intētio referret ad iracio nalez creaturam quo ad se q̄ nihil intelligit vana esset·

m m ¶ Questio·xxxi·vtr hoī li ceat aliū hoiem adiurare ſñ· ꝑm thō·ibidē p modū dēpca cōnis licet quēlibet homineꝫ pmo deū a angelū adiurare p inuocacōez diuinoīs vel alicui9 rei sacre Sz per modū opulsiōis licz superioribz respe ctu inferiorū q̄bus etiā iuram ta imponē possunt in casu Nō tñ possunt inferiores superio ribz per adiuracōez per modū opulsionis ncitatē imponē sic se ad iuramta ligare pnt q̄ sic vsurparent potestatē in aliū quā non hnt licz pos sint ꝓpter aliquā ncitatem inferiores suos superioes re strīgē tali gne adiuracōis

¶ Questio·xxxii·vtrū secularibz nō ordinatis ad exor cistatū licitū sit demonia cos adiurare ſñdet ꝑm thō·in ·iiij·dis·xxiiij·q·iij·ar·p̄·sub ar·iij·q̄ sic nō tamē tāq̄ ex officio sicut etiā qđ manus ē mīstrare ad missam ꝑuatam pſertū licet seculari puro can delas accēdere a hmōi q̄ ac colitatus fūt ordis a tñ lay cus pōt ea facē ꝫ nō ex officō

¶ Questio·xxxiii·vtr vez oo sit q̄ maleficē aliēas vaccas lacte ꝑuaē valeant a si sic q̄ le remediū possit applicari· ſñdet ꝑm predicta p ꝑma q̄stione q̄ sic ut pt3·q·xvi· Cū enī ꝑm alb·i de aialibus lac de natura sit menstruū in aiali quolibet sicut fluxus ta lis humoris infirmitate ali qua restrīgit ut dicūt me dici de femina dem potest de mon si a deo pr̄mittitur in

bestia facē Nōndū tñ p solu cōne secū de q̄stiomis q̄ fluxus sc̄z lactis restrictio tri plicit̄ fieri potest· Vno mō ex cōdicōne naturali sic̄ post cōceptum fetū Alio mō ex infirmitate accidēt̄ali sicut forte ex omestione alicui⁹ bestie q̄ lac restringē̄ beat a altera re vacca Tercō mō ex malefitio· Primo mō remedio nō indiget Secū do mō si quis sciret naturale remediū applicare posset Sicut etiā cōn ali as infirmitates p̄t seclusis su pstic̄omibus tactis·q·xxiij·a xxvi· Contra tertiū modū di uina remedia applicari pos sent sicut est dictum·q·xxvi· vnde a deuotis psonis a vgi nibus exptū habeo q̄ adhi bito signo crucis a dominica oꝛone cū salutacōe angelica trimis vel circitez cessat opus dēmonis si est p malefitiū de hoc hūusti capitulo·ix·supr̄ ·ff· Nō aūt licet applicare sup stic̄osa ut quedā fatiūt seruā tes quoddam brodiū de die carnispriuij q̄d nōt supstic̄o p nē dēmois Questio·xxxiij· vtꝛ p sacra verba modis an tedictis a etiaz limatis liceat otra grādines seu otra tempe states procedere· Rn̄detur q̄ sic Certum enim est sicut be atus tho·dicit Job p̄·q̄ dēmo nes grādines fulmina a tē pestates deo permittente p̄ua re possunt sicut otra Job fece rūt cuius oues igne cōsūpte sūt celesti id est de aere desc̄ dente per dēmones p̄curato etiam ad cōsūptionē pasto rū Similiter vel xl mētem ven tū qui domū decidit a septem filios a tres filias interfecit ruina vñ licitis remedijs de moni resistē potest q̄s. hanc em̄ ob causam vnusalit̄ vel cōmuniter in eccīa campane contra aurā pulsantur Cum ut tā q̄ p tubas deo consecra tas dēmones recedāt a suis malefitijs Cū etiam ut popu lus excitatus deū contra tem pestates inuocet Et eandem ob causaz cum altaris sacra mento a sacris verbis ad au rā sedandā p̄cedit̄ comuni ter ex antiquissima cōsuetu dine ecclesiaz in gallia a in germania Fiant ergo talia a nō contra ea que dicta sūt q̄stione·xxiij· Et in alijs hijs occurrere videtur ruā cuilia ·C· de maleficis ꝛc· vbi notā ter dicitur q̄ qui fatiūt illud id est impedientes ne labores hoīm ventoz grandinisq̄ la pidacōne sternātur nō pena sed p̄mio dign̄ sūt·l·eorum ibidem· Questio·xxxv· de genetaliacis a fortuna vtꝛ

aliquí hoīes sint a natuā bñ
vel male fortūati Et quid de
fortuna tenendū sit· Dicūtur
autē genetaliaci ut dic̄ ſiđ·
·viij·et hīo·c·ix·ꝑter nata
liū consideracōez fidez q̄ vul
go mathematici vocantur·
Fortūa vero ut ibidē dicit·c·
·ij·a fortuitis nomen hīre di
citur q̄si deam quandam res
hūanas variis casibus a for
tuitis illudentem vñ a cecā ap
pellāt eo q̄ passim in quoslī
bet incurrēs sine vllo examie
melioz a ad bonos a ad ma
los veit hec ſiđ· Dz talē deā
credere ydolatria essz nec ita
de fortuna loquitur aristo·
·ij·phoz nec ī de fortuna bo
na nec theologi·vñ questio
ī pfate Rñdet sanctus thō·
li·ij·sume cōtra gentiles·q·
·lxxxvij·a seqntibz Dzo quo
rū intellectu nōndū bm eum
Primo q̄ alicui tūc bñ dicāt
a fortūa cōtingere q̄n aliqđ
bonū accidit sibi ꝑter intēcō
nem ꝓpriā sicut qui fodit vi
neam intencōne vites nutri
endi inuenit thesauz potuit
tñ tal' itēcōe alienavicz dñi
sui qui sciuit ibi thesauz ab
sconditū ex intencīōe dirigi·
male aūt fortūari dz si fodiē
do frāgit tibiā Secundo nōt
q̄ in hoīe fūt tria q̄ a tribus
celestibus causis dirigūtur
volūtatis actꝰ intellcūs actus
a corpalia quoz ꝑmum a
deo tm a immediate· Secūđ
ab āgelo a tercium a celesti
corpe dirigit nā electōnes
ꝙ volūtates immediate a deo
dirigūtur dicēte pū·xxi·scrip
tura cor regis in manu dñi a
quocūq; voluerit iclīnabit il
lud Et ꝑbus deus ē qui ope
ratur in nob velle a perficē
ꝑ bona voluntate· Cogmcō
vero humana intellectiua a
deo mediātibus angel' ordi
natur Ea vero q̄ ad corpalia
pertinēt siue sint exteriora siue
interiora in vsum hoīs veni
encia a deo mediātibus āgel'
ꝙ celestibus corpoīb9 dispen
santur dicit enim btūs dyo·
c·iij·de diuinis noībz q̄ cor
pora celestia fūt causse eoz q̄
in hoc mūdo fiunt· Cū igitur
hō sit ordiatus bm corp9 sb
corpibus celestibz· secōm intel
lectū vero sb angel' bm volū
tatem aūt sub deo potest oti
gere aliquid ꝑter intencōnez
hoīs quod tñ est bm ordinē
celestium corpoz vl' dispo si
cōnē āgeloz vl' etiā dei Ter
cio nōt q̄ nihil prohibet q̄
etiam aliquis homo habeat
ex impssiōe corporis celesti
aliquam efficatiaz ī aliquibz
corporalibus faciēdis quam
alius non hz· puta medicus

im sanādo a agricola im plañ tādo a miles im expugnando hanc ecīā efficatiā multo pfe ctius deus hoībz largitur ad sua opa efficacit exequenda hec thō. vñ wilh. ī de vniuso dicit qp p experientiā habetur Si meretr mitt plātare oli uam nō efficitur fructifera. q tñ pr castū plantata fructife ra efficitur. Adūtendū tamē hic dicit thō. qp pfata corpo ris dispositio a etiā angeli pr suasio nō necessitet hoiez ad eligendū q liber est. pōt em homo nō sequi imclinacōnez qlitatis corpal a angeli per suasionē ¶ Rō to nōndū qp ali qō hominū potest accidere hoi a pter intentōez pria a pre ter imclinacōnem celestium corpoz a pter angeloz illūi nacōem. nō aūt pter diuinā puidentiā que est factiua a gubernatiua cuiuslibet entis vn de respectu dei simpliciter nihil dicitur nec potest ee a casu vel a fortuna. sed respu nostre vel angelice nature.

n ¶ Questio. xxxvi. vtrum vel quo differt aliquē ee bñ na tū vel male. bñ fortunatū vel male. bene gubernatū a bene custoditū Rndet thō. ibidem. q. lxxxx. Ex dispositiōe rlicta a corpe celesti in corpore nro dicatur aliqs nō solū bñ for tunatus aut male. ſz etiā bñ natus. scōm vero qp ab angelo illūinatur dicit bñ custoditus. Sed scōm qp a deo im mediate imclinat dr bñ gubna tus Et qñ aliqs ex impssiōe celestiū corpoz imcliatur ad aliquas electiones sibi vtiles quaz tñ vtilitatē ppria racō ne nō cognouit Et cū hō ex lumine intellectualiū sbarū illūinat eius intellect ad ea de agēda a ex dīna operacōne imclinatur eius voluntas ad eligēdū aliqd sibi vtile cuius ra tionē ignorat dicit bñ fortu natus Et econtrario male for tunat qñ ex supiorib causis ad otraria eius electio imcli natur sicut de quodā dicitur Jere. xxij. Scribe istū sterilē viz qui in diebz suis nō pspe rabitur. ¶ Questio. xxxvij. s vtz homo possit ee bñ fortu nat vmūsallt id ē ut aliqs hēat in natura sua aliquā dis positiōez ut eligat spūal ut in pluribz aliq qb dūcta sint p accens aliq modo vel imō modo ſz. thō. ibiō Ex corpe celesti hō pt hre talē impssi onē. qz natura tm ad vnū or dinatur. ea aūt ꝑm q hoī acci dit bene vel male ꝑm fortunā non sūt reducibilia in aliqd vnū. sed sunt indeterminata et infinita. ij. phisicoz Sed

pōt eē q̄ ex icliacōne celesti
mclmetur ad eligendū aliq̄d
cui oīūgitur p accídēs aliqđ
omodūa ex alia mclmacōe
aliud a ex tercia tertiū·non
aūt q̄ ex vna mclmacōe ad
oia Ex vna aūt đma dispo
sicōe pt hō ad oia dirigi hec
tho Questio·xxxviij·vtr
p astra licite futura ognosci
possint qđ đmare đr p astra
Rn·thō·2·2·q·lxxxv·ar·v·
Quedā scíri pnt p certo que
dā nequaq̄ quedā ex iectu
ra non certitudīaliter Certi
tudīaliter pnt scíri per astro
nomos q̄ necessario euenūt
per cursus celoz ut eclipses
a aspectus fideū ad mutuā
Elō pnt aūt scíri per fidera
duo q̄ subtrahūt eis q̄ p cer
titudinē sic scíri nō pnt Pri
mo effectꝰ ostigentes p acci
dens siue in rebz hūanis siue
in naturalibus sicut sūt euen
tus fortuiti a casuales·q̄ ex
·vi·methaphisice Ens p ac
cídēs non hz causā a pōpue
naturalē cuiusmōi est vtus
celestiū corpoz Secūdo me
ri actus liberi arbitrij qđ est
facultas wlūtatis a rōis fle
xūt futura opa hoīm solū a li
bero arbitrio dependencia q̄
nullū corpus pōt sic directe
impmē in rē in corpeam q̄lis
est wlūtas a intellectꝰ Istis

ergo duobz modis ex astris
đmare ē superstitiosū a illicitū
pnt tamē corpora celestia ad
hoc inclmare li·ar·dispoītiue
in ꝑtū impmūt in corpus hu
manū a per ordinē in vires
sensitiuas que sūt actꝰ corpo
ralīū organoz q̄ inclmāt ad
hūanos actꝰ·q̄ tñ vires sen
sitiue obediūt rōi Ex tercio de
aia a p·ethicoz ideo nulla
necitas ex hoc libero arbitrio
ipmít hz cōn inclinacōnē cele
stiū corpoz homo pt p rōem
operari Dicit aūt qs vero vtaf cō
sideracōe astroz ad pcognos
cendū futura q̄ ex celestibus
causātur corpibus puta ficti
tates a pluuias a alia hmōi
nō erit diuinacō superstitiosa
a illicita hec de thō. Dicit eci
am dñs alb·sup·iij·c·de di.
no·q̄ inferiora nō pnt in su
pioribus ognosci certitudi
naliter·sed tm ordinaliter Et
ad hoc ait ad hoc ptholomeū
aristotelē a auicennā multis ra
cōibz Questio·xxxix·vñ vv
ergo puenit q̄ astrologi ex
ordinacōne astroz frequēter
vera pnūtiant ecia in hijs q̄ p
tinēt ad hūanos actus Rn·
thō·2·2·q·x·c·v·ar·v·hoc oti
git dupliciter Vno q̄dē mō
quia plures hoīm passiones
corporales sequūtur a ideo
actus eorum disponuntur

ūt ī pluribus ſm inclinacōez celeſtiū corpoꝝ. Pauci autē ſūt id eſt ſoli ſapiētes q̄ ratione hmōi inclinacōnes mouerent. Et ideo aſtrologi in multis vera pnūtiant a precipue in omnibz euentibus q̄ dependēt ex multitudine ac. Alio mō ꝓpter dem̄ones ſe immiſcētes. vñ aug. dicit in. ij. ſuper gen. ad ltam. Fatendū eſt qñ a mathematicis vera dicūtur inſtinctu quodā occultiſſimo dici qđ neſcientes humane mētes patiūtur qđ cū ad decipiendos hoīes fit ſpirituū immūdoꝝ a ſeductoꝝ operacō eſt q̄bus quedā vā de temporalibus rbus noſſe permittūt vñ cōcludit Qua ꝓpter hono xp̄iano ſiue mathematici ſiue quilibet impie diuinātiū a maxime dicētes vera cauendi ſūt ne cōſorcō demonioꝝ aiam dereptam pacto q̄dā ſocietatis irrecient.

xx ¶ Queſtio. xl. vtꝝ licitū ſit diecturare futura p auguria a per alioꝝ aialiū motus ſeu voces vel geſtus. Augures aūt ſūt dicit Iſidorus vbi p̄ꝰ qui p volatus auiū a voces intendūt aliqua ſigna rerū vel obſeruacōes improuiſas hoibus occurrentes quia auſpices dicūt Auruſpices tm ꝓpe qui oculo a viſu Auſpices vero q̄ auditu a ex voce diecturāt Rñdet thō. ibidem q̄ ſic ſub diſtinctōne tamen Nam cū bruta aīalia nō habeant niſi animā ſenſitiuā cuius oēs potētie ſūt actus corporaliū organoꝝ Ideo ſubiacet eoꝝ aīa diſpoſicōni continentiū corpoꝝ a primordialiter celeſtiū corpoꝝ Et ideo philoſophi et aliq̄s eoꝝ operacōes eſſe futuroꝝ ſigna in q̄ tū conformātur, diſpoſitionibus corpoꝝ celeſtium a aeris continentis ex qua puenīunt aliqui futuri euētus. In hoc tn duo conſiderari oportet Primū quidem ut huiuſmodi operacōnes non extendātur niſi ad p̄cognoſcēda futura que cauſantur per motus celeſtiū corpoꝝ ut ſupra dictū eſt Secundo ut nō extendātur niſi ad ea que aliqualit̄ poſſunt ad hmōi animalia pertinere Cōſequūtur enim animalia cognicōnem quādā naturalē a inſtinctū triplicit̄er. Vno mō per celeſtia corpora ad ea que eorū vite ſunt neceſſaria ſicut ſūt immutacōnes q̄ fiūt per pluuias ventos a alia hmōi. vñ ſi q̄s ex hoc q̄ cornicula frequent̄ a cocitat p̄dicat pluuiā cito vēturā nō ē illicitū. Alio mō inſtict9 hmōi cauſatur

ex causa spūali bō angelo l' ex deo ut patz i colūba super xp̄m descendēte luc·iij·Et in coruo q̄ pauit heliā·iij·Re·xvij·Et in ceto q̄ absorbuit a eiecit ionam Jone·p̄·Alio mō ex cā spūali mala ut ex de monibz q̄ vtūtur hmōi opa cōibus brutoz aialiū ad implicandū aias vanis opiōnibus Et eadē racō videt̄ eē de oībus aliis hmōi·ois igit̄ hmōi diuinatio si extendat̄ vltra illd ad qđ p̄t attingere fm ordinē nature vel diuine puidētie est superstitiosa a illicita hec thō· ¶ Questio·xli· vtz p omē possint futura cognosci Est aūt fm thō·omen verbū ex inspirato prolatū ex quo seq̄tur bonū alicuius Et tūc dicitur omē illius Et ponitur exēplū de rōnis que rētibz locū aptū ut ibi manerent a ciuitatē edificarent· Et cū venissent ad locū vbi nunc est roma vexillarius q̄ ferebat vexillū p̄cedendo fixit illud in terra dicēs Dtemus q̄ hic optīe manebim9 Et hoc verbū fuit acceptū p omine Rñdet thō·ibidē Aliter ē dicendū de omine q̄ de p̄fatis augurijs·q̄ verba humana que accipiūtur p omine nō subdūtur dispositioi stellarū disponūtur tamē dupliciter

Aliqñ fm diuinā puidentiā· aliqñ vero fm demonis opacōem fm primū modū diecturare est licitum vnde gedeon qui in cathalogo sanctorū hebr·xi·ponitur vsus fuit omine ex hoc q̄ audiuit recitacōez a interpretacōnē cuiusdam somnij ut legit̄ iudicū ·vij·Et similiter helizer seruus abrahe ut legitur gen̄·xxiiij· Vidz gedeon obseruauit recitacōnē a expositōnē somnij accipiēs eadem p omīe quasi ordinata ad sui instructōez a diuina puidētia a similiter helizer attēdit verba puelle ordinepīmissa ad deum·hec thō· Secūdo mō cōiecturare est illicitū quo mō receperūt omē seruū benedap regis syrie qui audiētes ab ore regis isrl· achap·hoc vidz verbū·si ad huc viuit frater me9 est accepērt p omine a estimātes rapuerūt verbū ex ore eius atq̄ dixerūt·frater tuus bñdap viuit·iij·re·xx· ¶ Questio·xlij· vtrū ex arte physonomie diuinare licitū sit id ē ex dispositōne membroz hoīs diecturare de moribz hoim·Rñdet alb· li·p·de aial·tractatu·ij·q̄ sic dūmō caute fiat vidz solū de natuā diectualit·ſ de moibz a eleōibz nō diffinitiue iudicādo a ad hoc plures allegat

phos Vbi nōt p̄mo q̄ phi
sonomia ē scīa dōcēs dīmare
id est iectura ē de affectibus
hoīm per phisicas fōrs mē
broꝝ Secūdo nōt q̄ ex mul
tis que sunt in hoīe acapit̄
cōiectura illa· Primo ex san
guīe siue hūore· q̄ ex talib9
passionatur faciēt homo et
afficitur hūore vicz q̄drupli
cī· sāguineo melancolico co
lerico a flegmatico Secūdo
ex sexu masculinitatis a femi
neitatis Tercō ex oculis capil
lis auribz facie a alijs membris
patētibz ꝓpter quod ptholo
meus dicit dīmare melius ex
stellis secūdis a vltimis Stel
las secūdas vocās figuras et
accidētia inuenta in rebz phi
sicis que a stell' superioribus im
pressa materie sām9· sed supe
riores stelle aliq̄n nihil imp̄
munt licet in eis non deficiat
sed in materia inferi9 indispo
sita Tercio nōt q̄ nihil p̄fa
tor necessitat voluntatē· vnde
nullus diffinitiue iudicandus
est ex talibus malus esse nisi
manifestū fit suū malū· licet
prefata aliq̄n inclinent aut
signent inclinacōnē affect9
Vñ p tria potest quis cōtra
talia opari Primo per hoc q̄
membꝝ qđ inspicit̄ est for
te signū p accidēs infirmitatis
alicui9 et nō nature Secūdo
p libez arbitriū quo ut phs
m· iij· ethicoꝝ dicit Dumus
dñi nrāꝝ actōnū Tercō p hi
tū virtutis vel osuetudinem·
vñ Aristoteles refert discipu
los Socratis eiusdē faciē op
time depictā obtulisse phile
moni optio phisonomo q̄
iudicauit illud cē viri luxuri
osi et deceptoris p dolū qđ cū
indignant Socrati retulissent
Rñdit vere iudicauit· q̄ ad
hec natura inclinauit· Sed
illō qđ natuā nō dedit amoꝝ
virtutū a phie otulit sc̄z otinē
cīā a fidē· hec de alb· Certum
autē est q̄ gēcia pl9 valet q̄
ōnia aīdicta· vñ deuoti viri
min9 alijs fūt iudicandi· vñ
artē p̄fatā approbat salomō
p̄v· xvij· In facie prudētis lu
cet sapīa· oculi stultoꝝ i fini
bus terre Et eccī· xix· Ex visu
ognoscit̄ vir a ab occursu fa
cies ognoscit̄ sensatus Sed
iuditia veritas vitare iubet
cū iudeis ait Joh· vij· Nolite
iudicare s̄m faciē· sed iustum
iuditiū iudicate· ¶ Questio
xliij· vtꝝ aliqua vana scīa per
artē notoriā possit acq̄ri Est
aūt ars notoria queda obs
uancia q̄ p ieiunia abstinen
tias a oracōnes vbales cū in
spectōne q̄rundā figurarū seu
caracterū ac placōne verboꝝ
ignotoꝝ a fantasticū q̄s scīam

adipiscī molīt Rñdet thō· ·2·2·q·x·c·vi·ar·p·q ars no tozia illicita a meffica ē Et ideo peit9 repudiāda a fugiē da a xp̄iano Primū pbat q vtīt ignotis caracteribz a vbis ut·q·xxvi·dictū ē vñ sup vacuis signis vtēs tacita de monū pacta hz Secūdū pa tet q null9 demon intellectū hoīs illumiare potest quē ex obstmacōe obtenebraē intē dit sp ut dicit thō·i·pte Acq̄ ficō aūt scīa a sapie fit p illūi nacōez·vñ ut aug9·dic·x·li· de ci·dei·etiā teste porphirio pho demonū opacōibz a ob seruātijs a purgacōmbz aīa nec ōmā nec vrā scīaz adipi scīt Tertiū ptz ex aug̃·li·ij· de doctīa xp̄iana Eadē rōne sicut de supsticōibz ceteis q̃s ibi improbat· ¶ Questio ·xliij·vtz saliatozes pceent udicātes in suis cōiecturis· Būt enī saliatozes ut dicit ſhō li·viij·et hiō·sic dā·q dū eis mēbroz q̃cumq; ptes salierīt aliq̃d sibi exīde pspe rū seu tristē sig̃ficare p̄dicūt Rñdet idē ibidē q sic ſdē ex q̃stiombz·xxiij·a·xxvi·patz vñ ocludit ex supdictis om nibz ſhō·q ī hijs oībus ars demonū ex q̃dā pestifera soti etate hoīm a āgeloz malo exorta est vña cūcta vitāda

fūt xp̄iano a oī pemt9 execra cōe repudiāda atq; dānāda hec ſhō· Questio·xlv·vtz ne licitū sit dies annos obſ uare aut mēses ad exeundū de domo p itinera ad mduēd nouas vestes a ad fatiend̄ si mīlia p hñda pspitate a vi tāda adūsitate Rñdet text9 ·xxvi·q·vi·nō licet a seqntī bus mltis auctozitatibz sum moz pontificū a aug̃·q non vñ ibi iprobātur obseruato res kalēdaz ianuarij sub rī tu paganorū vicz ne aliq̃d plus nouī fiat p̄pter annum nouū ne mense cū epulis pa rent vel lampadibz ne per vicos a plateas chozi ducāt nec caucōes fiāt a tales ana thema fūt q̃ fatiūt ſtē in alio ca·dicit Nō obseruetis dies quī dicūtur egyptiacī glō· quos egyp cij muenerī ut q̃ aliq̃d opus in die tali incho aret malū haberet exitū Tñ ex ātiq̃tate eccīa signat hos dies in kalendarijs suis·hec ibi·vñ aug̃·in enchīridion a ibidē in decreto habet quis existimaret q̃ magnū pctm sit dies obseruare a menses a annos a tempa sicut obſ uant qui certis diebz siue an nis siue mēsibz wlunt vel no lūt incharе aliq̃d eo q̃ fm vanas doctrias hoīm fausta

vel infausta existimāt tpa mi hui9 mali magnitudinē ex tione apli pēsarem9 qui de talib9 ait ¶Nūc ognouistis deū pmo ognīti estis a deo quo oūtimini iterū ad infirma ac egena elēnta q̄b; denuo seruire vultis·dies obseruatis ac mēses ac tpa ac annos Timeo vob ne forte sine cā laborauerim in vobis Tñ bn obseruare q̄s potest tpa qñ luna est incerta quota p secādis lignis ut diutius durēt et min9 a vermibus rodātur Sic de pomo ac colligēdis fructib; ac de similib; que ex naturali phia vel ex arte autētica sine superstitiōnibus suari dñt vel pñt·

¶ Capitulū·xij·

AOno phibetur in coēdo vnū deū superbia q̄ q̄s rēnuit deo obedire sicut hūilitate deū reuerentur debite Vbi pmo videndū erit quid sit superbia quo differat ab inani gloria ac q̄p detestabile vitiū sit Secūdo q̄ sint eius spēs Tercio qñ sit mortale pctm ac de ei9 remediis Circa pmū nōndū sm thō·2·2·q·clxij·ac q̄stiōnib; de malo·q̄stiōe de superbia Superbia est otemptus dei vel superioris vel nolle obedire talibus preceptis Et hoc ē forle ac principale Sz materiale ē audax

seu p̄sūptuosus appetitus ac inordinatus ppie excellēcie dicit pmo otemptus ¶ Vbi b nota q̄ tunc sm thō·2·2·q·clxxxvi·ar·ix·aliquis omittit vel trāsgredit aliquid ex otemptu qñ volūtas eius renuit subici ordinacōni legis vel regule ac ex hoc p̄cedit ad faciendū cōtra legē vel regulam Quādo aūt ecōtra ppter aliquā particularē causā puta cōcupiscētiam vel inā vel desiderium cuiuscūq; alterius rei inducit ad aliquid faciendū cōtra statuta legis vel regule nō peccat ex cōtemptu·sz ex alia causa Etiam si frequent ex eadē causa vel alia simili pctm iteret·frequētia tñ dispositiue inducit ad cōtemptū Vlā sm bern·cōtemptus ē tumor superbie·Dicit cōsequēter in descripcōe superbie nolle obedire qđ declarat cōtemptū id est rēnuere obedire Est enim trāsgressio p̄cepti effectus exterior superbie qui ē in oi mortali pcto Sed cōtemptus p̄cepti est interior actus ac nō est in oi pcto mortali·qđ q̄dā fiūt ex ignorātia alia ex fragilitate·sz superbia ex q̄dā malicia·dicit vl superioris qđ quelib; dem9 superiorē arbitrari ut postea dicit·Vel appetit9 audax·qđ superbia ē i irascibili

de ꝓprio bono ꝓsumpcō que dā qua se erigit cōtra deū vel alios bōies eos vel eoꝝ man data puipendēdo seu otēnen do dicit mordinatus qz si or diate q̄s appeterz excellētias suas non peccaret Nā rex frā tie pferre pōt diuitias suas diuitijs militis Et cōsideranz dona tempalia ꝙ spūalia sibi collata a deo. ꝯ cū grāz actō ne im deū debet ea reducere ꝙ si se extollat de eis otra deū ā primū aut eoꝝ mādata ior diate tūc appetit Dicit ꝓpe excellētie vñ dicit alexander de hal. im suma ꝙ cū supbia sit appetē excellētiam sui Aliud ē appetē excellētiā ꝙ aliud appetē excellētiā ut ꝓpriā. ap petē ei excellētiā cū sit natale bōi ꝙ āgelo iq̄tū sūt facti ad dei ymagiez nō ē pctm. ꝯ ap petē excellētiā ꝓpriā ut ꝓpriā sp ē pctm ꝙ fit multiplicīter ut im spēbz apparebit q̄tuor

a Ex quibz patz ꝑmo ꝙ su pbia duplici virtuti otraria tur directe hūilitati quo ad formale im supbia ꝙ quo ad materiale magnanimitati q̄ vir tus impōrt extēsionez aīmi ad magna ꝙ ardua im omni vtute. secūdo supbia differt ab appetitu inanis gloie seu ab inani gloria Pro cuius intel lectu nō sm aureolū i. ij. dis. xxi. q. ij. ꝙ aliud ē oplacē ꝙ delectari im sui excellentia ha bita qđ ē vane gle et aliud est erigere se super alios qđ est superbie Affectōes enim appetit9 sequūtur oformiter existimacones intellect9 Ho; alia ē existimacō i intellectu existimare quantitatē sue ex cellētie absolute ꝙ aliud ē exi stimare excellentia; suā com patīe ad alios sm excessum pmo hec secūda oritr ex pri ma Primo em intellectus im ordinatus existiat suas suffici entias ee mḡnas ꝙ supm ḡ dus Secūdo ex hac existima cone oritr statī existimacio īsufficiētie alioꝝ q̄ existimat excellentias alioꝝ puas Et hoc duplicīter vel existimado suffitientias proprias mag ni gradus vel suffitiēcias sibi equalīū modicas igitr im ap petitu erunt cōformiter due affectiones correspondentes vltimis existimacōibus dua bus Prima quidē existimati onē qua iordinate existimat excellētiā suā magni gradus absolute sequitur i appetitu delectatio ꝙ complacēcia im propria excellentia que est inanis gloria. sed secundam existimacōnē qua puipēdit alioꝝ bona sequitr erectio ꝙ talis erectio est superbia Et

si erectio talē est respectu superioꝝ vel maioꝝ tūc dicit irreuerentia q sequitur existimacōnē q̄ iudicat q̄s suas sufficientias magnas a superioꝝ quas respectū vero eq̄liū vel p̄fata erectō otēptus qui sequitur existimacōnez q̄ quis bona eq̄lia alioꝝ reputat q̄si nll'a Videt igit' q superbia q̄drupliciter differt ab inani gloria q superbia est in appetitu inanis cabili respectu alicuius ardui cū quodā contēptu aliq̄n a in illo qui nō curat manifesta cōnē Sed inanis gloria est in cupiscabili nō semp de arduo nec semp cū contēptu a semper ē appetitu manifesta d cōnis· ¶ Dubitat q̄ sint radices superbie Rn̄detur q triplices Pria est inordinatus amor sui ex illo em̄ q̄s facilit' retorquet inordinate in se excellencias veras vel falsas Secunda est obliuio cōsideracōnis incauta bonoꝝ suoꝝ q̄ cū oia sint a deo p̄cipalit' aut tōlit' Si pro gratuitis actōez nō in deū dirigūtur se erigit animus in superbiā Tertia est negligētia obliuiscendi deū q primū· Nā si sepe obliuisceremur deū omnipotentissimū sapientissimū et optimū a quo manāt precepta nō facilit' nostra cū erigeremur· Similit' si cōsideraremur debite primū nō facilit' eū otēptui neremus si eq̄l'est ad irreuerēter tractaremus si superior ē Cōsideranda igit' in prio q̄libet quo raro ē aliq̄s tā puer q̄ aliquē magnop desse possit Item q aliquā vtutem occultā habz q̄ caret Item q forte p̄destinat' est a tua dānacōnis ut in iuda a magdalena clarius ip̄rouise in multis e ¶ Dubitat cū superbire sit supra regulā a deo nob̄ tradita ire· q sint regule sm q̄s mensuraē dem̄ opa ne superbiam̄ fe· q q̄tuoꝝ oppositā q̄tuoꝝ spēbz superbie de q̄bz Greg· dicit· xxxiij· moral· Dria ut credam̄ firmit' oia bō nra que nō fūt pcta a defect' a deo nob̄ data Secunda ut si q̄ meritum̄ de p̄cipalissim̄ auctor extitit sine quo nedū sumus aliquid sufficientes facere ad velle bonū· sed nec cogitare ut dicit aplus Tertia est agnoscere bona nra que habem̄ a deo esse mihil aliem̄ nobis asscribendo Q̄rta amare primū f in nullo eū decipiendo· Q̄ntū malū sit superbia patz p̄mo auctoritatibz Est ei q̄si rex regna alioꝝ vicioꝝ vn̄ ps· Emunabor a delicto maximo id ē superbia sm glō· Item eccl·x· Initiū omnis peccati superbia qui tenuerit ea implebitur male dictis· Item thobie·iiij·superbia

nunq̄ in tuo sensu aut in tuo
verbo dñari p̄mittas ¶ In ipsa
em̄ initiū sūpsit oīs perdicio
Secūdo patet exēplis ¶ Et
superbia de sup̄mo āgelo fe
cit pessimū demonē ¶ Isa. xiiij.
quo cecidisti lucifer de celo q̄
mane oriebaīs eccē de ange
lo fit dēmō de nobilissiā crea
tura pessima fit a de celo eiecit
in infernū ¶ Itē eua p superbiā
q̄ voluit effici sciens ut deus
facta est inscīens quod dāmō
ut pecus ps. hō cū in honore
esset nō intellexit cōparatus est
iumentis īsipientibus a filiis fact9
est illis ¶ Itē saul post q̄ hūili
tate in regnū p deū ducit⁹ su
pbie decātura posteri sui a
a dēmōe possidetur p. re. xv.
¶ Itē nabuchodonosor dan. v.
sūpbie depositus ē de solio
regni sui a gloria ei9 ablata
est a filijs hoīm eiectus ¶ Itē
phariseus qui se dixit nō esse
ut ceteros ut se super ceteros
extolleret nō est iustificatus
sed hūil publican9 luc. xviij.
¶ Itē Petrus qui p̄ ceteris pre
sūpsit dicēs Et si oēs fuerint
scandalizati in te ego nō scan
dalizabor math. xxvi. vilius
ceteris lapsus ē p ancillā per
iurando a trina vice ¶ Quo
ad. ij. p̄ncipale de speciebus
superbie nōnō p intellectu ea
rūdē sm thō. q. de malo ma

teria de sūpbia. q. iij. q̄ q̄da
se hñt ancedēter ad sūpbia
ut sūt ex q̄bus oritur facilit
Alia sūt in q̄bus cēntialiter
cōsistit superbia Alia aūt sūt
q̄ osequūtur sūpbiā a ab ip
sa elitāūt Et q̄libet istor ē
multiplex Nā cū superbia sit
inordiatus amor ppie excel
lētie tot erūt ancedētia a cau
sa a origīes quot hō in q̄bs
q̄s excellētiam inordiate ap
petē pōt Būt autē in gne tri
plicia bō Prio infima q̄ dicū
tur fortune ut diuitie delicie
dignitates officior amicia ho
nores Secūdo bona nature
quo ad corp9 ut pulchritu
do fortitudo sanitas a nobili
tas quo ad aiam intellectus
perspicacitas naturalis scīa ac
q̄sita memorie tenacitas Ad
virtutes naturalis habilitas
seu virtus naturalis virtus ac
quisita potestas tolerandi
exercitia spūalia a artes acq̄
site Tercō bō gratie ut fides
spes caritas a alia Cū igitur
homo inordinate diligit se
q̄ est radix oīm pcatorum id ē
cū nō refert oīa bona in deū
sīm o p̄ncipaliter a finaliter
put in sīmo precepto dictū
est quodlibet p̄fator bono
rū facilit hō retorq̄t in se a
se extollit vltra q̄ dor ¶ Essen
cialit vro sūpbia scōm gre-

xxiij mor· cōsistit in q̄tuor
spēbus q̄s declarat scūs thō·
vbi sup· nā ſm Aug9 li· 8e tē
tiaꝝ pspi· Superbia ē immodia
tus amor ꝓprie excellentie ut
cū homo vult sibi aliqđ bonū
solū ideo q̄ hoc hñdo vel isto
mō hñdo excellēcior ē q̄ nō
hñdo vel nō sic hñdo In isto
aūt capitulo solum de p̄mis
duabꝫ spēbus dicetur Prima
igr species superbie est Cū bo
nū quod sibi inest ab alio a
semetipso habē se existimat
Excellentiꝰ em ē q̄ aliqđ bo
nū insit alicui a se q̄ ab alio·
Qñ ergo homo ꝓpter inordi
natū amorē ꝓprie excellentie
mouetur ad estimādū illud
bonū quod habet ab alio se
solū habere a se Et vult eciā
sic habere a seipso: tūc super
bit p̄ma specie cōtra illud p̄·
cor· iij· Quid habes qđ nō
accepisti sup quo glō· aug·
Sciēdū neminē posse discer
ni ab illa p̄ditōis massa insi
q̄ hoc bonū habet q̄ credat
q̄ quicq̄d homo habet a gra
saluatoris accepit· vñ phs
i p̄mo de celo et mūdo Ab hoc
quidem ente scz deo dependet
celū et tota eius natura et ab
vno ente singul cōmunicatū
est eē et viuere· nam q̄cquid
habem9 a deo habem9 aut im
mediate a sua manu potenti

nobis porrecta ut aiaꝫ intel
lectū voluntatē memoriā fidē
et vtutes infusas· aut media
tibus dei nutꝫs qui sunt celū
elementa hoies bestie et alia
tpalia nobis porrecta patꝫ
illđ math· vi· vbi dr q̄ aues
nō nent nec serūt et tamē pat
celestis eas pascit Celō mq̄t
ipse se pascunt licet volent et
querāt· Item ptꝫ experientia·
nā agricola qui interdum ex
vno anno bñ colit vineam
min9 p̄cipit q̄ precedenti an
no qñ male coluerat vineā·
Cur q̄ labor huan9 non suf
ficit· sed solis et cœlor influen
tia aeris temperies et natura
in que de9 dñatur nō homo·

¶ Sed dicis Credo me oia
bō a deo hre ergo careo p̄ria
spē superbie Re· wilh· in sūma
vicōꝝ q̄ etiā ideo dicit de su
perbo q̄ ipē credit bō sua ha
bere a seq̄ scz facit ac si crede
ret Sicut in simili aliquis
dicit non credere xp̄m filiū
dei qui nec illi9 terretur omi
nacōibꝫ nec attrahitur p̄mis
sionibus nec p̄ceptis obtem
perat nec cō filꝫs acquiescit·
ut dicit ber̄n· Sūt autē tria
q̄ntū ad hoc q̄ dr superbꝫ face
q̄si crederet bō sua a se habē
et nō a deo Prio si gloriat in
corde suo de bois suis perūse
ꝓpt q̄ đ apl̄us dicit vbi sup·

quid habes qđ non accepisti. si aūt accepisti q̄re gloriaris quasi nō accepis. Decūdo q̄ tū ad hoc q̄ aliq̄s de bonis suis se iactat cōtra illud Job. xxi. si osculatus sum manū meā. in manu opacō. in osculo vero intelligit laudacō vñ osculū manus est laudacio p̄prie opacōis. Tercō q̄ de bonis suis do grās nō agit ideo ingr̄tus dr vulgarit non agnoscē bñfitū. vñ gre. nō est dignus dandis qui non agit grās de datis. Secunda spēcies superbie est cū quis bonū qđ hz ab alio de gratia cognoscit a fatet se ab alio hre. ſ putat sibi hoc debitū fuisse a p meritis recepisse. Excellētius ei est aliq̄d hre ab alio ex meritis suis q̄ mere de gr̄cia Cū ergo bō p̄pter amorē p̄pe excellēcie moueat ad estimandū illō bonū qđ ab alio hz de gr̄cia hre se ab eo meritis p̄cēdens ut si famulū habes suo labore vix meretē calcios q̄ datis sibi tumica et caligis a calcēs putaret hec se bn meruisse hoc ē superbie. otra deū vel boiem. Scire aūt debes q̄ quicq̄d habes a deo habes p. cor. xij. Deꝰ operat oia in oibz ymo deꝰ in omni actione nra principaliꝰ concurrit. Sed dicis Duicias a

sciam studio a labore p̄prio acq̄siui. quo ergo a deo habeo Rndetur q̄ deus tibi manꝰ otulit pdes ac. a itellectus tui industriā Et hoc ē p̄mū qđ habes sed a deo. hec autē oia velut penna mortua manu scriptoris nō recta nihil fecissent ad tuā sciaz aut ad diuicias tuas nisi summꝰ artifex eē a intelligē tibi dedisſ a seruasſ a hec fūt p̄cipalissima a sine mā industria a imediate a deo vñ luce. xvij. Cū oia feceritis que p̄cepta fūt vobis dicite serui inutiles sumus qđ debuimus facē fecimus a merito iutiles quia nihil deo p̄ficimus. ſ nobis ex sua bōitate merito qđ facere debuimus ac. q̄ dei vissiē serui sumus creacōe racōe cuius oia mā sibi debemus plꝰ si possibile eēt tenemur ex cō seruacōne āplius ex redēpcōne ac. Dicit etiā alexāder de hal. in suma. credē se hre bonū p meritis ingr̄tū credit se q̄s eē causā p̄cipalē merito rū illoz deū vero secundariā est pctm a superbia similit cū se credit hre bonū a deo promeritis ingr̄tū se ponit causā secundariaz tanq̄ ex merito cōdignī illud tribuentē est secunda spēs Credere autem se hre aliqđ bonū p meritis

ponendo deum causam primi palem nō est peccatū. vnde superbus secunda specie appetit excellentiā ppriā ut ppriaz mḡtum ponit se causam pn cipalem dēū vro secundaria hec ille Contra ista quidam putant merita sua tam magna ut merito deus p eis debeat eis dare vitā eternā pseruaē a tribulacōibus ⁊ a similibus Qđ si non facit deus murmurant superbe Ad illā speciē ⁊ ad primā etiā reducitur ingratitudinis vitiū scđz thō. quia ingratꝰ est qui sibi attribuit qđ ab alio habz Cōtra hāc speciē peccās multiplicit' errat Primo qz liberalissimū largitorē deum putat venditorem dū credit emere meritis a deo quia nō ē estimator meriti id est opus nō est de se meritoriū. sed a dei misericordia Secūdo talis putat soluere qđ impossibile est sibi soluere. qz alias oia tenemur deo ut ptactū est Terciō qz ea que in oculis nostris interdum putātur merita sūt demerita. vnde Job. xxj. Ecce q seruiūt ei nō sunt stabiles ⁊ in angelis suis reperit prauitatez. ḡ to magis hij qui habitāt domos luteas que terrenū habēt fundamentū cōsument' velut a tineis Sape.

.lxiiij. facti sumus ut immū di oēs nos quasi pānus mē struate vmúse iustitie nre.

Capitulū .xiij. de eodē.

Via igitur superbia mltis rebz se immiscet ideo hic tria sunt vidēda Primo de duabz vltimis superbie spēbus in capitulo p cedēti enūeratis et quibus rebus se immiscēat Secundo qñ sit pctm mortale Tertio que sunt remedia cōtra eandem Qñtū igitur ad pmū notandū qz tercia species est Cum iactat se quis de bono qđ non habet Excellencius em̄ est habere in se aliqđ bonū ḡ non habē illud Et qñto bonū est maius tāto est excellētius ⁊ tāto maiorē excellētiam habens p hoc consequitur Cū igitur qs ex appetitu pprie excellētie mouet ad attribuēdū sibi aliqđ bonū qđ non hz aut maiꝰ bonū ḡ habeat tūc est tercia spēs Exempli gra. cū homo ppter appetitū pprie excellētie estimat se sapiētē pulchr̄ iustū fortem a sic de alijs bonis nature aut gratie. aut etiam estimat se magis sapiētē aut doctū iustū fortē ⁊ in prenominatis ḡ sit. aut dicit se sapiētē doctū fortē iustū a similia. a magis ḡ sit in talibz dictis

aut etiā si talia alio mō q̄ p
ba oñdat ut ī p̄ciositate
stū ampla familia vel q̄cūq
exteriori alia habitudine ē
b in tercia spē superbie. ¶ Ad id̄
pertinet cū q̄s negat aliq̄d vi
tiū q̄d in se est p hoc ei attri
buit sibi vtutē oppositam l̄
attribuit sibi bonū innocen
tie q̄d nō habet. vnde aug⁹.
in⁹ de ci. dei dicit q̄ excusare
se de pcto omisso ad superbiā
pertinet Et dixi nōnter q̄n ex
amore ꝓpe excellentie moue
tur ad se sic iactando. si em̄ ex
aliq̄ alia causa moueret ut
ex vanitate q̄daz vel delecta
cōe sola quā habet ī mēcien
do vel ꝓpter lucr̄ tūc nō redu
ceret ad superbiā ꝛ ad aliq̄d
aliud vitiū Et licet iactātia
opponat̄ veritati. tñ ꝓpe rōe
cause ex q̄ frequēter p̄cedit po
nit̄ hic spēs superbie vñ dicit
thō. q. de malo vbi supra Et
alex. de hal̄ in sūma licet ī ia
ctātia sit falsa vocis significa
tio. q̄ tñ ei⁹ intētio p̄cipal̄
nō est ut fallat. ꝛ ut excellat
dicit̄ spēs superbie q̄ nō men
dacium iactantia ponit̄ speciē
superbie nō q̄tū ad ipsū exteri
orē actū qui cōsequēter se ha
bet ad superbiam. sed q̄tū ad
interiorē affectū Ex quo tal̄
actus exterior p̄cedit dū sci
licet homo p̄sumit de seipso
ac si habēt q̄d nō habet Et
in talē excellentiam aim⁹ ei⁹
tendit q̄ sibi non oportet nisi
habēt q̄ non habet Et in su
ma dicit q̄ iactantia p̄cedit
ex superbia sicut ex causa inte
rius mota a impellente. Ex
hoc em̄ q̄ aliq̄s interi⁹ per ar
rogantiam sup̄ seipsū eleua
tur sequit̄ plerūq; q̄ exteri⁹
maioā de se iactet licz q̄nq;
nō ex arrogantia. ꝛ ex q̄daz
vanitate aliq̄s ad iactantiā
p̄cedat ca ī hoc delectet̄. q̄ ē
talis habitū a ideo arrogan
tia p quā aliq̄s sup̄ seipsū ex
tollitur est spēs superbie. non
tñ id̄ē iactantie. sed ut frequē
tius ei⁹ causa ideo ponit gre.
spēm terciam Tendit aut ia
ctator plerūq; ad hoc q̄ glo
riam cōseqūtur p suā iactanti
am a ideo scd̄m gre. ex mani
festa gloria oritur scd̄m rationem
finis de hac materia vide in
fra p̄cepto. viij. c. ij. ¶ Qrta
species est scd̄m gre. cū quis
despectis alijs singulariter
vult videri. excellētius em̄
est q̄ quis hēat aliq̄d bonū
q̄d alij nō hnt a pfecto illō
habeat q̄ alij Cū igitur mo
dinatus amor ꝓprie excellen
cie facit q̄ q̄s despectis alijs
vult solus videri habere q̄d
nō habet tūc est q̄rta species
verū est q̄ illud videri plus

ptinet ad mānē gloriā cuius causa est superbia. Vñ dicit thō. vbi sup. q. de malo Nec tū supbie qnqz magis eui dētius appareat p aliq̄ p̄ceden tia a subsequntia q̄p illud m quo essencialit' ofistit ideo be atus gre. spes supbie assiguit scdm aliqs actus añcedētes vl cōsequntes cum tamē oēs spes supbie in quadā p̄supti one anim eēncialit' ofistāt. vlle em̄ singulariť videri cō sequnter ad supbiam ptinet. Essencialit' autē q̄rta pes su pbie in hoc ofistit q̄ homo p̄ sumit de se ac si oēs singulari ter excelleret Ad hmōi enim excellētiam anim9 eius affici tur hoc ibi Supbia enim ior dinate appriā excellentiā appe tit. sz inanis gloria appetit ex cellētie mordiate manifesta cōnē Ad hāc spem reducitur cū qs aliqd bonū habet in se quod alij non hnt Aut ecia excellēti9 possidz q̄p alij a sibi in hoc placet mordinate in q̄tū per hoc sup alios est a eis excellentior. vl cū qs nō habet sz appetit hre aliqd bo nū magis ut p hoc sup alios sit a eis excellentior a per hoc se estimat alijs simpliciť me liorē a sic vult eis p̄ferri nec vult eis in alijs subesse vbi de bet tūc ē in illa q̄rta spē sup

bie Exēpli grā Si qs habet maiorē sciam alijs a in hoc co placet a appetit hre magna pter hoc ut per eā super ali os sit a eis excellēcior est q̄r ta spes Si autē cognoscēt se eam hre de munere dei a com placet in ipsa ideo ut melius noscat q̄d bonū a q̄d malū fit ad se a alios regendū ad dei laudē tūc est vtus Sed si pter hmōi sciam estimat se non scientibz melioē itez ē in ista q̄rta spē. q̄ si ipē excel lit in scīecia a in ista est supe rior. in alio deberet puta ē ali qua bona q̄ ignoraret nacōe quoz alter est multo melior a sicut dictū est de scīa ita de q̄cūqz alia vtute, primo de di uitijs a robore corporalia de alijs q̄buscūqz bonis corpoā libz a spūalibz Ad hāc spem ei ptinet qn̄ quis p̄sūptu ose tendit in aliq̄d qđ ē supra se a supra suā dignitatem ut si quis nō essz sufficiens ad regendum ciuitatem qui ex amore pprie excellencie mo ueretur ad appetendū fieri mgr̄ciuitū a file a insufficiēs ad cuia aiaz. attn̄ ad talem statū appetitu tēdēt a se in gere ret a hoc pter inordinatū amorē ppe excellētie q̄ vellet alijs p̄ferri in statu ep̄ali vl in hmōi alijs esset q̄rta spes

a nūc dicta sint, de hīs in q̄
bus eēntialiter superbia cōsi
stit a de interiori superbia. ad
hāc eciam spēm ptīere videt
iudiciū temerariū de malitia
prim. Vbi nōnō q̄ triplex
est iudiciū. vnū pfectoꝝ de q̄
p̄. cor. ij. spūal' oīa iudicat.
aliud est iudiciū auctoritā
tis de quo sapi. p̄. diligite iu
stitiā qui iudicatis orbē. ter
tiū est iudiciū suspicōis de
quo p̄m tho. 2. 2. q. lx. tria sūt
notanda Primo an iudiciū
ex suspicōe p̄cedēs sit illicitū
Vbi sciēdū q̄ sicut dicit tul.
Suspitio importat opīo
nē mali q̄n ex leuibꝫ indītis
p̄cedit Et cōtingit ex tribus
Vno quidē mō ex hoc q̄ ali
q̄s in seipō malus est a ex hoc
ipso q̄si osciis fue malicie fa
cilit malū de alīs opīat
p̄m illud eccl. x. in via stult9
ambulans cū ipe sit insipiēs
omnes stultos estimat Alio
mō puenit ex hoc q̄ aliquis
male afficit ad alterꝫ Cū em
aliq̄s cōtēnit vel odit aliquē
aut irascit vel inuidet ei ex le
uibus signis opīatur mala
de ipō. q̄ vnusquisq̄ facilit
credit qđ appetit Tertio mō
puenit ex longa expientia.
vnde phūs dicit. ij. rethoricē
q̄ senes sunt maxime suspi
cōsi q̄ multotiens experti sūt
alioꝝ defectus. p̄me aūt due
suspicōis cause maifeste per
tinēt ad perūsitatē affectus
Tertia vro causa diminuit
racōnem suspicōis a ideo su
spitio vicii quodā impōit
a q̄nto magis p̄cedit suspi
tio tanto magis ē vicioſū. hec
thō. Secūdo nōnō p̄m eūdē
q̄ triplex ē gēdus suspicōnis
Primꝰ ut hō ex leuibꝫ inditis
de bonitate alicuius dubitare
incipiat hoc est male de le
ue pcīm. ptīet em ad tēptati
onē hūanam sine q̄ ista vita
nō ducitur ut habetur in glō. su
per illō p̄. cor. iij. Nolite an
tēpus iudicare Addit h can
cel. parisien. Judicare p̄pria
est imacōne aliū ex aptis sig
nis exteriorib⁹ q̄ nō pnt be
ne fieri nō ē ex se mōrle licet
q̄nq̄ sit curiositas vitiāl' q̄n
q̄ mortal' dū homo ab alīs
melioribus aut debitis nimis
impeditur aut dū p hoc in su
pbiam erigitur Secūdꝰ gra
dus dicit thō. est cū aliq̄s p
certo malitiā alterius existiat
ex leuibus inditis a signis
a hoc si sit de aliquo gui est
pcīm mōrle imp̄tum nō est
sine otēptu p̄mi Q̄ em ali
q̄s malam opīonē habet
de aliquo sine causa sufficiēti
ex isto indebite cōtēnit ipsū
a ideo iniuriatur ei Dñ glō.

ibidē dicit Et si ergo suspiciōnes vitare nō possum9 quia hoīes sum9 iudicia tñ id est diffimitias firmasq; sētētias otinere debem9 Cācellari9 etiam dicit Judicare alterius leui suspicione bm pīsupciones exteriores pīsertū vehemētes nō ex se mōrle ē sec9 si firma assercōe interiori vl exteriori illud fieret in magnū primi dedec9 a malū nullus etiā in vita iudicād9 est tāq; dign9 iferno qm spūssctus opatur subito facta igitur a nob nō pona sūt iudicanda zelotipia etiā que est vehemēs amor suspitiosus non satis fidens de re amata a alie suspiciones maliuole ut dū q̄s semp putat irrideri a falli ut quidā melancolica quidā ex religiosis facilit cadunt si nō deprmātur sed si addatur osensus liber sunt ut plurimū mōrlia delicta aut mōrlium delictor vhemens causa Certi9 gdus est ut dicit thō Cū aliq̄s iudex ex suspicōe procedit ad aliquē odemnādū a hoc directe ad iustitiā ptinet vñ est peccatū mōrle Ideō nōndum scōm eundē q; dubia sunt in meliorem partem interptanda ut dicit glō super illo rō xiij Qui nō manducat māducātē nō iudicet Cui9 ratio ē qr ex hoc ipō q; aliq̄s habet mala opinionē de alio absq; sufficienti cā iuriat eia cōtemnit ipsū nullus aūt debet alterū cōtemnere vel qd cuiq; nocumentū inferre absq; causa cogente Et ideo vbi non apparēt manifesta iditia de malicia alicui9 debemus eū ut bonū hrē in meliorē ptem interpretādo qd dubiū est Sed dicores cū homo debet diligere proximū sicut seipsū bz circa seipsū homo debet dubia interpretari in priorē partē scōm illd Job ix verebar oia opa mea ergo videt q; ea q̄ sunt dubia circa prīmos sint in peiorē ptem interptāda sīnīo tho interptari aliq̄d in meliorē ptē vel deteriorem otingit duplicit Dno mō p quādā suspitionez a sic cū debemus aliq̄bus malis adhibē remediū siue nris siue alieis expedit ad hoc ut securi9 remediū apponatur q; supponatur id qd deterius est qr remediū quod est efficax otra maius malū multo magis ē efficax cōtra mīn9 malū Alio modo interptamur aliquid in bonū vel malū diffimendo siue determinādo Et sic in rerum iuditio debet aliquis niti ad hoc ut interptetur vnūq̄q; bm q; est In iuditio aūt psonar

ūt ītērp̄tēt ī melius sicūt
dictū ē hec thō. Nūc vidēd
ē de oseqntibz supbiam īte
riorē q a vulgo vocatur sup
bia. Vbi sciendū q supbia
īperat a īmoluit se multis
opibus exteriorībz a ī gne
qntuplicībz Primo corpi ibi
fūt supbia crīmū oculoz ex
cellencia cerūx erecta labia
magniloqua gressus pōpo
sus a brachia mināria Secū
do ī ornatu corpis omittit
supbia p̄tiositate mollitie ex
neitate multitudīe amplitu
dīne vel strictitudīne Et hec
oīa omitti p̄nt ī peplis caput
ijs tumicis pallijs suffodeātu
ris camisijs cingul' caligis a
ī calciamētis Tercō ī conui
uijs p mutacōnē diuitū mk'
toz a pauper pau coz ī mk'
titudīe fercūloz a ī p̄ciositā
te cibariorz Et p̄m vsum. p̄.
prope. laute. mīnis ardēter.
studiose. Quarto ī equis a
curribz p multitudīnē equo
rū per ornatū coz aut curruū
p mīnis coz frequētē vsū. p
deo enīa p pctis deberemus
qnqz pcditare xp̄i exēplo a
vgīnis marie Quīto ī voce
aut p vba ut iactādo se ā ī
cantu ī quo multi superbiūt
freqntando suauiter vciferā
do a notas frāgēdo nec solū
exteriora, verūetiā simpliciter
oīa bona sup̄ enūerata hoīs
supbia p̄t destruere Vñ bea
atus aug9 ī regula alia q̄p
pe īmquitas ī malis opibz ex
ercetur ut fiant Superbia ve
ro etiā bonis opibz īsidiat
ut pereāt. potest enī q̄s de v
tutibus primo de hūilitate ve
stītū a ī similibz se exaltare.

Notandū aūt q supbia f
multis nocet Primo quodā
mō deo cui9 tēpla erurit Tē
plū īmāt apl's dei p̄. cor̄. iij.
sāctū est qd estis vos. ꝛ hec
superbia deuastat Secundo
nocet sanctis. qī festiuitati
bus coz pl9 solēt multi ī su
perbia vestītū crīmū a seruoz
offendē q̄p ī diebz ferialibz.
Tercō nocet angel' ī custo
diam nīam deputatis q̄ gau
diū hīrent sup vno pctore p
hūmilē pēnitētiā rdēute quo
p̄uant cūm superbia excedi
m9 vñ etiā p̄. cor̄. xi. dr mulier debet hīre velamē super ca
put suū ꝓpter angelos scz ne
offendat eos. vñ glō. ibi an
gelici spūs adesse credēdi sūt
maxie cū dīnis misterijs vel
obsequijs manicipamur id ē
cū eccīam īgressi vel lectiōi
bus sacris aurem accōmoda
mus vel oracōi ī cubīm9 vel
missaz sollemnia celebram9
vel psalmodie operā damus
Quarto nocet alteri cōiugū

interdū cū mulieri supbe vir p phasca nephas expīsas lucrat a ecōuerso mulier viro assentit Quinto nocet ipi superbieti Superbis em̄ dr resistit Jaco·iiij· Sexto nocet alijs exēplis q̄bus datur scādalū a occasio filia faciendi Septimo aīab⁹ in purgatorio·nā cū expīse in apparatu superbie crescūt elemosine paupibus ꝑ a in purgatorio decrescūt·

g Quo ad·iij·pncipale qn̄ superbia sit pctm̄ mortale notat thō·vbi sup̄ q superbia scōm suū gen⁹ est pctm̄ mōrle Accidit tn̄ q aliqui motus superbie ꝓpter sui imperfectionē sūt solū venialia pcta ut q̄ puemunt racōnis inditū aut sūt p̄ter eius osensū Dicit aut̄ de malicia superbie btus gre·q euidentissimū signū reprobor est superbia Et Crisо·sup math· Absit nos ita a dei clemtia alienos facit a gēb̄ne tradit ign̄ ut superbie tirānus Que aūt sit differēti a ī gnitate q̄tuor spēz superbie oñditur scōm alexādr de halis in sūma Prima est de se g̃uissima·q ibi maior deo sit inuria Secūda est min⁹ gr̄tuis·q minor sit deo inuria· aliq̄d em̄ a do se q̄s recepisse fatetur Tercia est de se min⁹ genuis q̄ secūd a verū qn̄ superbia vel aliud quodcūq; vitiū sit mōrle vel nō mensurā dū essz ꝑm q̄tuor regulas de hoc datas in exposicōne secūda a tercia ꝑmi ꝓcepti de dilectōe dei sup oia Quin ꝓ intellectu talium sit hec alia rgula simil quasi ꝑmea sit quita ī ordine Alie em̄ ca·v·sūt posite qn̄ aliquid omittitur nōbiliter contra dilectōnem primi tūc est mōrle qn̄ non tunc est venale Quādo aut̄ fit aliquid cōtra dilectionez primi potest attendi penes ista ꝓcepta legis nature Quod tibi non vis fieri alteri ne feceris Et quod tibi vis rationabiliter a ex debito fieri alteri hoc idē facias Et potest etiam attendi penes scandalū actiuū quod ego infero primo meo malo exemplo Vel in quāto oporteat aliquid esse contra dilectionē primi vel quantū sit illud scādalū ad hoc q sit mōrle nō est determinatū ꝑcise·q in modico facē cōn primū nō est mōrle aut in paruo eū scādalizare vn̄ attendat quilibet penes seipsū q̄d sibi vellet fieri vel nō vellet fieri a ꝓq̄ factū seruaret int̄ se a primū aīcitia vel nō ꝑm hoc iudicet aliq̄d mōrle vel venale· Est igitur superbia peccatū mortale

p primā regulā sup capitulo
qnto posita dū qs semtip sb
iectiom diume subtrahe sic
qp totā vitaz suā a actꝰ suos
ad hūanam laudē et gloriā
mundanā ordmata i hjs fi
nē vltimū ostituita hoc quo
ad manē gloriā q ex supbia
procedit vel qn habet nolle
obedire dei mandatis vel deo
seu cōtemmit uti descripcōne
supbie patuit Siliter est su
pbia pctm mōrle penes quā
tam regulaz Cū qs prios p
sua supbia pfitienda guat si
cut fatiūt nobiles pro fastu
suo paupes exco riātes a vizi
p ornatu mulierū prios dā
nificātes Est etiā supbia pec
catū mōrle p qntam regulaz
cū qs p supbiā nō curat scan
dalizare alios sic mulieres q
dā alios viros ad lapsū p
uocantes a ideo se ornantes
a occasionē dātes lapsui mē
tis Est etiaz mōrle pr ter tiam
regulaz cū qs pter supbiam
trāsgredit pceptū ecclē Si
cut p̄m quosdā doctoes mli
tes excentes torneamēta per
k ecclīaz phibita ¶ Būt autē
remedia plura cōn superbiā
a manē gloriam primū cōsi
deratio magtudis ōmaz per
fectionū cōtra quē deū vel ei9
ordiacōnē qs superbit Con
qs dr Job·xv·qd tumet con

deū spūs tuus Ad hmōi ītuí
tū a dei locucōnē abraham se
cinerē gen·xviij·a Moyses
impedicōris ligue pfitebant
hūiliter exo·iiij· Secūdum
est oīderacō hūilitatis xpi a
factoz vñ phil·ij·xps factꝰ
est obediēs vsqz ad mortem
mortē aūt crucis math·xi·di
scite a me qz mitis sū a hūil
corde Tertiū est oīderacō sui
m perfectiōib9 quas hēmus
nam corpus a eius perfectio
nē·aiam a eius perfectōnē a
solo deo pncipaliter accepi
mus p qbus tnto plus grati
ē debemus qnto excellētioa
dona recepm9 alias ampli9
punremur·faciliter etiā per
dē possum9 oia bō nra·quia
Isa·xl·ois caro fenū a omis
gl'ia eius sicut flos agri Or
tū est oīderacō priaz impr
fectōnū omuniū oibus·nam
corp9 de vilissima materia cō
ceptū est a m vermib; finali
ter putrescet defūctū·medio
vero tēpore superz oia aiantia
m naribus auribz oculoz ea
alibi emittit immūditias p̄t
ea que latēt intrinsec9 p̄m il
lud michee·vi·hūiliacio tua
m medio tui est Aia aūt ebet
intellectu curua est affectu la
bil memoria pna ad lapsū
a tarda ad resurgendum
vnde Jere·xvij·prauū est cor

hominis a inscrutabilie et q̄s cognoscet illud Quintū est cōsideracō impfectionū moā liū·nam nescimus licet spā re possumus an aliqd opus meritoriū fecerim⁹ cūctis diebus vite nostre ¶ Tū quia sepe vicia virtutis palliū indu unt·tū quia obmissio vnius circūstantie debite totū op⁹ vitiat a pauci ibi diligentiā adhibēt·tū quia supbia vel inanis gloria sepe totū opus viciat·vnde Isa·lxiiij· Sicut pann⁹ menstruate vniuerse iustitie nre Et Job·ix· Verebar oia opera mea sciens q nō parcis delinqnti Et gre· ·v·mor· Sepe iustitia nostr ad examen diuine iustitie deducta iniustitia est a sordet in conspectu districti iudicis qd in oculis fulget operantis· Sextū est cohabitatio humilium in corpe a ope Sicut em ille qui communicat superbo induet superbiam ecc̄i·xiij· Sic q̄ cō municauerit humili induet humilitatē·vnde odo epūs parisienſ·in mensa semp an se posuit despectiones paupes a a latere alios·Requisitus aūt quomō posset hoc tolerare· Rndit q quidā nobilis miles eū deducebat Job·v·scz visitans speciē tuā non peccabis Septimū est a forte pptim cōsideracō pprioz pctōz que q̄libet melius scit q̄ alter vel scire debet Si em peccasti sel mōrliter deū a omnē creaturam sibi seruientē offendisti ideo sm dei iustitiaz pamis te suffocare deberet aq̄ submergere ignis inanerare aer inficere bestie deuorare ita de similibz intelligendū est sm hug· Quia sm aug⁹· Pctor nō est dign⁹ pane quo vescitur Quid igr de te qui forte centies peccasti mōrlit Consideremus igit in alijs bona non mala·in nobis vro frequenter nostra mala·

¶ Capitulū·xiiij·

OCcō phibetur primo A pcepto inanis gl'a put est pctm mor le quo pprīū dei vicz regis seculoz a immortalis honora gloria p·thi·i·tollit quodā mō Et rō·p·Qui cū cognouissent deū non sicut deū glorificauerūt a obscuratum est insipiens cor eoz de hoc videndum est primo quāte prauitatis sit hoc vitiū a periculi· Secundo que a quotuplex sit inanis gloria Tertio qn sit peccatū mortale vel non· ¶ Quātum ad primū notādū sm thō·2·2·q·xxxi· Q⁹ inanis gloria differt a supbia·nam supbia nō est inanis gloria

nec appetitio eius·ꝫ supbia est causa appetitōis ꝺmans gle·vñ supbia facit appetere ꝺuersitatē priā excellētiā et ex isto facilius mouetur hō ad appetendū manifestatōnē eius de excellētie et illa ē appetitio ꝺmans gle Et occurrē ibi possūt ꝙtuoꝛ·nā vane gliosus putat in se ee aliquid excellē cia certa dignū ꝙlitez tñ nō est appetit ut alij hoc ognoscant et manifestū fiat vult ut hoc alij approbent laudent et honorēt et in tali laude vl'ap pbatōe delectatur· Secūdo notandū ꝙm eundē qꝫ ꝺmans gloria licet non sit semp pcatū mortale est tñ valde periculosū pter triplicī de causa Primo qꝫ nulli psone pcit Juuenes impugt ut ptz i vitas patrū de pueris vno ꝺ·xij·anno alio ꝺ·xv·ser pētem illese ad mōsteriū portātibz quos abbas flagellauit cur non discerent mites et humiles ee corde Senes excecat ut patz in solitatōe p̄dicante et missaz cantāte eatheumis cū null9 adesse ꝺsi pr̄ obseruās Nobiles picit ut ptz in Ezechia rege qꝫ vnica oꝛone obtinuit p cussionē cētum octuagīnta qnqz miliū hoim·alia oꝛone ·xv·ānos adiectos vite et regressum sol facietē·xxij·horas die qꝫ tñ tāde eleuatus ꝺsi pēnitentiā egisset deo valde displicuisset ut dicit Cassi·de ·viij·pncipalibus vitijs Et oꝛigialit ponit·viij·regū·xx· et Isay·xxxviij·et·xxxix·Rubales ꝺflat ut ptz in fratre mattam westib9 alligāte ut eent lōgioꝛes Cui dem̄ ait·o mō chx si maiora valeres maioꝛa faceres Feminas etiā sancta ꝺficē mittitur ut patet de sancta melaia rōna vidua·ccc· libras argēti sancto banbone p̄sentante cui cū pr̄ ꝺbil grāde rnderet mulier ait pr̄ ·ccc·libre sūt Rnderet pr̄ si ꝺo dediste scit quantum·si mihi mercede pdidisti in celo Viros sanctos decipit ut patet de scō eleutēio abbate de q̄ refert greg·iij·dyalogoꝝ·q cū puerū a dem̄oe nocte ꝛatū ad mōsteriū suū detulisset et ibi puero exīte illeso pr̄ dicet·ecce frēs qūo dem̄ moꝛi alibz illi illusit·statū puer obsidet iterato et pr̄ eleuteriꝰ plorās impat ut nēo cibum gustet ñ puer sanet Rō cū fletu factū ē demon abscessit et pr̄ dem̄ceps hūiliοꝛ fuit·secūdo qꝫ hoc vitū oibz opib9 se ꝺflectit malꝫ q̄dē ꝺ hīs q̄ gloriāt cū male fecerit et exultāt i rebz pessimis pū·ij·bonis etiā ut oraco ꝺ p̄dicatōnī

lectōi correctōi cātui tacitur
nitati westimētis hūili bz reli
gioso icessui ōmis offitijs a
filibz insidiat opibz ut pere
ant qz alia vitia non faciūt·
vñ aug9·in regula ¶ Superbia
etiā twis opibz insidiat ¶ Io
sū pres ut cassian9 refert twc
vitiū assilauert cepvbivna
sblata pellicula otinue decor
ticāda alia restat ¶ tē assilat
scopulo maris ad quē illisa
nauis referta oibz twis stati
mergit· ¶ tē pm gre·latrom
q thesaurz i via recipit onsū
¶ tē pm crisō·Arbor iuxt viam
plantate cui9 poma taro ma
turescūt ¶ tē went vrēti q fru
ctū tenerū statī destruit Exē
plū i vitaspa·vbi frat ut pu
tabatur deuot9 onagros in
solitudie vōiut ut onerā por
tarēt qz cū anthonio frēs rtu
lissent ait· ¶ Ste inqt est welut
nauis plena diuitijs piculo
expōita mais·post pauca āt
tpa flēte anthonio qsitū ē qd
fleret sy·lapsū inqt illi9 de q
in dixistis ¶ te a videte in mat
ta eū flētē: iuerūt a repierūt a
qnto die defunct9 ē Tercō est
twc vitiū detestabile·qi oi
loco twiez repit etiā in solitu
dine·vñ beat9 appolon9 cū
·xv·ānoz exns xeremū intr
ret a ibi p·xxx·ānos māsisset
vōt9 ē ab angelo ut exiret a

p vba sua egiptios ouceret
plures ait Auser a me queso
spm iams gle·cui āgel9·sb
ter pedes pice q̄cq̄d circa cer
uicē tuā repis q fco dyabolū
piecit clamāte et sic pmo li
ber effect9 ē ¶ tē de alio pre q
cū obsessos liberaret ipugt9
ab twc vicō obtinuit obsidē
ri a tandē fratz ozone sana
tus liberat9 ē a demōe a ab in
imi gla·pmo twc vitiū victu
acrius insurgit Et pmū ē in
vite sācte inclwacōne a vlti
mū i victoria qz nec xpm di
mittit qñ eū ipugnaret a i pin
naculo cū eo demō ascēdit·
¶ Sūt aūt quinqz remedia·
Primū ut sollicite videā9 nec
pncipio medio a in fine opis
twi vana gla se imisceat·sed
oia i deo dirigā9 pm illō ps·
Non nob dne nō nob·sz no
mini tuo da gloriā Sic san
ct9 thō·fecisse dr crucifixo qñ
honorabatur cum politice vi
delicet secrete crucē faciendo
sub scapularia dicendo pfatū
wrsiculū Secundo ut xrea
mur ōnia opera nra cū beato
Iob·ix· Ne forte n fecerimus
ut debuimus pm illuc luce
·xvij· Cū omnia fecerītis que
pcepta sūt wbis dicite seru
mutiles sumus qz facere de
buimus fecimus Tercō con
fiderem̄us qñtū malū faciat

qꝫ oīa opa bona pōt destruē
fm illud xpi·recepēt mercē
dē suam qđ xps ait de ypocri
tis math·vi·Quarto ut opa
apparenter rata a bō occulte
mus q̄ tū possum⁹ vt nesciat
sinistra q̄d faciat dex tua ma
th·vi·Quinto vt oremus cōn
tātū vitiū vñ sup illđ thes·2·
do quí pbat corda nra dicit
glō·vt sibí nō bonis placea
mus qđ ñ ipē in nob⁹ optur
vitaē neq̄mus Et aug·idē dí
cit·Quas vīes nocendí hēat
humane gle amor nemo sen
tit nísi quí ei bellum indixerít

d Quo ad·2·pncipale nōn
dum qꝫ gloria in apposito sigt
qꝫ bonū alicuius deueniat in no
ticiā alīus vel alioꝝ ad ap
pbacōem eoꝝ Et sic appetē
gloriaꝫ ē aliquē appetere vt
bonum suū veꝝ vel apparens
veniat in noticiā a ad appro
bacōnez alterius vl alioꝝ·ꝫ
aliquē q̄rē gloriā p exterioā
facta fit p hoc qꝫ aliq̄s opera
sua agit cora alīs aut loquí
tur aut q̄n manifestat p lau
dē alienam vt q̄n honoratur
ab alīs qꝫ tūc vidētes eū ho
norarí maiora de eo estimāt
Et ista ptinēt ad filias māis
gloríe de quib⁹ postea dicet
Secūdo notandum qꝫ non
omis appetitus gloríe ē malus
sed appetitus inanis gloríe se
per ē malus·nam vt thō·vbi
prius dicit ad pfectōnē hōis
ptinet qꝫ ipse se cognoscat·ꝫ
qꝫ ipse cognoscatur a bonis
nō pertinz ad eius perfectōez
Et ideo nō ē per se appetēdū
potest tn appetitus inq̄tū ē vti
le ad aliquíd q Vnde triplí
citer ē vtile a licitū qꝫ aliquís
cognoscatur ab alīs bonus·
Primo ad hoc vt deus ab hoc
mib⁹ glorificet vñ math·v·
Sic luceat lux vra cora hoī
b⁹ ut videāt opera vra bona a
glorificēt pēz vrm qui in cel
ē Secūdo ad hoc qꝫ hoies p
fitiāt i bono qđ i alīs cognos
cunt vt in pcedenti auctoíta
te etiā patz·Et sic fecit apl⁹
ñ·coꝝ·xi·a·xñ· vt discípuli
sui p pseudo apl⁹os nō decípe
rētur vel eis plus crederēt ait
Tervirgis oesus sūa multa
alia q̄ ibi enumerat de se apo
stolus bō Tertio ad hoc qꝫ
ipse hō ex bonis q̄ in se cogno
scit per testionīū laudis alie
ne studeat ei⁹ pseueraē a ad
meliora proficē Et sic licz hēre
curā de fama a eam tueri·Eci
am sic fit in treugis que fiūt
super graduandis in vniúsi
tatibus a scōz hec tria lauda
bile est·qꝫ quis habeat curā
de bono noīe·Et qꝫ puúdeat
quis bona cora hoīb⁹·nō tn
cora deo Rō·xñ·non tn qꝫ in

hoim laude mamt' delectetur
Potest igit' laudabilit' ad
alios vtilitatē gloriā suā q̄
rere sicut a de⁹ suā gloriam
queit nō ꝓpter se sz ꝓpter nos
f ¶ Est ergo nōnō hic q̄ m
gne est gloria triplex· Vna
wā·secūda vana·tercia dy a
bolica·Prīa ē septuplex·wra
qn̄ q̄s nulli⁹ pcti sibi oscius
est de qua·ij·corn̄·p·Gloria
nra hec est testimoniū cōscie
nre·wlor qn̄ dulcedo spūssps
manifeste sentit' qui spūssan
ctus testimoniū dat spūi no
stro q̄ simus filij dei rō·viij·
Sic hic cauendū est ne q̄s
decipiatur ī dulcedie spūali
a sentimētis·q̄ quedā sūt cō
munes mal' a homis Alie spe
ciales tm bois ut btūs bern̄·
tradit ī epla ad frēs de mōte
dei·wrissiā ē et'na gloia·alie
tres sūt ꝑus recitate ¶ Tercio
nōndū q̄ gloriā suā pōt q̄s
q̄rē ut p̄missum est·sz illud cō
petit potissiē pfectis viris·vn̄
a math'·v·xps discipul' ait
q doctoribus Sic luceat ac̄·
nec tn̄ talibus semp cōpetit
sed qn̄ est notabil' necās l'
vtilitas Infirmis aut ē ac̄ imp
fectis non est tā cautū ꝓpter
periculū mamis gloie·q̄ sm
greg· Bona mnotescē hoib;
sine periculo vix fieri potest·
patent hec vbi ꝑus p apl'm
qui ait p·cor·xij· Insipiens
factus sū id est ad modū in
sipientis quodāmō feci glo
riando·vos me coegistis sci
mal' faciliter ac q̄escēdo docto
ribus· ¶ Secūda gloria vi
delicet vana fit qntuplicitet
sm thō· Prio ex pte materie
bone gloie paulo sup ¶ Cum
q̄s appetit q̄ alius appareat
aliq̄ bō in se illa approbēt
tā q̄ bona ac magna q̄ tn̄ nō
sūt in eo ut cū appetit q̄ alij
eū estimēt doctū aut deuotū
a multū doctū aut liberalē a
diuitē aut pulchr nobilē et
sic de similib; cū nō sit talis·
Aut cū appetit ut alij putent
eū fecisse tale opus qđ tamē
nō fecit Secūdo gloria ē va
na cū quis querit gloiam de
re q̄ non est gloia digna ut
de caduca rea fragili Sicut
ē pulchritudo corpis diuitie
crispitudo crinīū a hmōi·ma
ne ei est a vanū q̄ hō hmōi
res caducas fragiles ac modi
cas q̄ omunit' magis nocēt
q̄ prosint tā magnas reputet
q̄ etiam gloriam de eis q̄
rit et vult q̄ alij in eo talia
noscāt a tā q̄ bōa magna re
putēt a approbent Tercō est
vana cū quis gloriā querit
de rebz inutilibus et nociuis
que non sunt apud multos
gūia pcata reputata ut de

fuperfluis fūptibz in otuuiſ
veſtibz edifitijs famlia a fit
gloria ſic vana ex pte mate
rie R̄ſto eſt vana ex pte ei9
a quo q̄s gloiam q̄rit puta
cū q̄s appetit bō ſua wra wl
apparētia fieri manifeſta boī
bus ut ea approbēt quoz tñ
boim iuditiū ē fallibile et in
certū ut boibz ſimplicibz mū
danis a ſecularibz q̄ act9 ho
minū frequēter ſolū extrinſe
cus cōſiderāta multociēs nō
bona a modicū bō eſtimāt
mḡna a excellentia ymo fre
qnter de rebz modicū a nihil
iudicāe ſciūt ut ſi q̄s appete
ret doctus apparē apud ydi
otas et rudes· qz de hmōi iu
dicare non ſciūt Tales enim
noſcunt ſolū ſenſibilia a pñ
tia ut diuitias poſſeſſiones pul
chritudinē a ſimilia modica
ymo talia ſūt bō mīma non
media ut virtutes nec maxia
ut btūdinē facientes q̄ tñ mi
nima bō maxima eſtimāt et
illos qui talia hñt eſtimāt
glorioſos a reuerētur tales
a honorāt· wra aūt bona hñ
tes a vē bō ut vtutes ipi nō
noſcūt a modicū rputāt aut
puipēdūt a q̄ deterius ē cō
temnūt a ideo manē a vanū
ē teſtioniū hmōi honoz ab
eis q̄rere· Quīto mō gloria
fit manis a vana ex pte ipi9

q̄ gloriā q̄rit ut qui gloriaz
ſuaz non refert in debitum fi
nē puta i dei honorē a primi
ſalutē Omne ei bonū de quo
quis recte gloriā q̄rit debet
credē a deo ſibi ee datū a ita
nō habet hō hoc a ſe· ſed eſt
q̄ſi quoddā bonū diuinū a
deo de iſto pncipaliter debe
tur gloria a laus Et ideo qñ
hō appetit ut bonū ſuū alijs
fiat maifeſtū debet hoc appe
tere ad iſtū finem ut deus ex
hoc laudetur q̄ tale bonū lar
gitus eſt Ideo dicit ap̄lus· ij·
cor· x· Qui gloriatur in dño
glorietur id eſt de bono ope
nō querat ſibi gloriā ſed do
Tale enim bonū datur hoī
a deo ut ex illo alijs proſit a
ideo intīntū debet appetē gloi
am de tali in q̄ptū p eaz para
tur ſibi via ad hoc ut alijs
pſit ſicut ap̄lus ut ſupr̄ pa
tuit Qñ ergo homo appetit
gloriā a in illa ſiſtit ā in ſeip
ſū ſolū refert in ſui laudē a re
cōmendacōez a nō in pfectū
primi ā in dei laudē a gloriā
finaliter tūc eſt vana gloia
a manis a pctm· qz quodcū
qz vanū appetē eſt peccatū·
ſm illud ps̄ Filij hoim vſq;
quo graui corde ut quid di
ligitis vanitatem a queritis
mendatiū ac· ¶ Tertia glo
ria vicz dyabolica eſt etiā ex

pte matrie qñ qs gloriam q
rit de pctis nobilibus a de re
bus magis ignominiosis qꝫ
glorios ut cū quis p potētiā
aliquē oppmit a cū nobili
psona luxuriatus est aut ali
quid mmuste a tali recepit a
hastilusit m pctis aut p mlt
to lusit a vult ut alij hoc nos
cāt a approbēt hoc ē dyabo
licū pctm· qr demões sic coram
suo pncipe gloriari solent de
mal' m q alios piecerī Con
tra quos m ps· Quid gloia
ris m malitia q potes es mq
tate· dilexisti malicia sup be
migmtatē mqtatē magis qꝫ
loq eqtatē ppterea destruet
te de9 i finē Quo ad· iij· pn
cipale qñ scilicz mams gla
fit pctm mortle nondū scom
thō· vbi supr qꝫ aliqñ vane
gloie appetit9 est mortle ali
qñ veniale Omne em pctm
qđ fit coñ caritatē est mortle
a solū tale· mō mams gloria
quedā est cōtra caritatē que
dā non Et licet pctm mams
gloie pcise scom se ofidrātū
aput fibi nō cōtingit aliud
pctm non repugnat caritati
pximi ut qꝫ quis appetat bo
na q m ipso sunt wl apparēt
manifesta fiei alijs a laudari a
hoc pcise ppt dei cācōnez quā
hz m alioꝝ laude hoc nō est
coñ caritatem pximi nec aliq
mō m nocumtū ei9 Potest k
tñ mams gloria ee coñ carita
tez pximi mqꝫtū aliud pctm
ei scz mam gloie oūictū est
vñ hec pma regula est qꝫ qñ
cūqz ordmat mams gloria
m aliud pctm mortle tangꝫm
finē ut cū quis vult videri do
ctus ut alij sibi credant a sic
eos producat m pfidiā wl cum
qs se laudat de fidelitate vel
facit simulata opa ut eū esti
ment p bū a fidele a sic possit
eos damnificare m rebus per
furtū wl per alia fraudē nota
biliter pserti dānosā wl cum
qs vult videri dives wl nobil
ppter hoc ut mulierē aliquā
possit allicere m sui amorē et
osensū luxuriosū Tūc qr illō
esset coñ caritatē pximi qr m
magnum nocumentū fieret
pctm mortle Et de illo sona
bāt etiā rgule poite sup de su
pbia qñ fit pctm mortle De L
cūda regula est· qꝫ uis pctm
mams gloie pcise bm se cōsi
deratū a sine oūictiōe alteri9
pcti nō fit otr caitatē pximi
tñ ē ut sic otra caritatē dei tri
plicit bm thō· Primo racōne
materie de q quis gloriatur
ut cū qs gloriat de aliquo
falso qđ est cōtrariū dme re
uerētie sicut illud Ezech· xx
viij· Eleuatū est cor tuū et di
xisti deus ego sū Duo mo

si gloiaretur de oipotētia oī
scīētia vel q̄ essz de9 a sic lau
dari appetēret valde peccaēt cō
tra dei reuerētiam a mōrliter
Sic fecit alex·magnus qui
filiꝰ iouis a multis dici dele
ctabatur·attn cū telo grauí
ter i expugnacōe cūtatis vul
neratus eēt ait·oēs me dei fi
lū clamāt·ꝫ hoc telū me ho
minē eē fatetur Itē idē cū se p
deo adorari vellet q̄dā miles
ei ait Si diꝰ corpus aīo tuo
eq̄ssent capite celū a mambz
vtroscz fines terre capes a
tangeres·Cū sis igitur eq̄l
alīs:alīs te nō p̄feras Sic
fecisse voluit Octauiaꝰ si si
billa maiorē ei nō oñ dissz a
herodes fec·se adorari p deo ut
ptz actu·xij· Silit si q̄s glo
riā queret de aliquo homo tā
q̄ a se hīto a nō tanq̄ a deo
accepto mere gratuito gloi
aretur de falso scz q̄ aliquid
hāret a seipō a nō a deo eēt cō
tra dei reuerētiam pcīm mōr
le Sic fecisse vidz nabucho
donosor monarcha q̄ i pal
lacō deābulās ait·nōne hec
ē babilon cūtas magna quā
ego edificaui i domū regni i
robē fortitudinis mee a i
gl'ia decoris mei dañ·xxx·q̄ lo
q̄nte statim vox sibi ominabat
q̄ septē annis ut bos fenū co
medere deberet a p̄uari sensi

bus Ad illū primū modū
etiam pīnet sm thō·Cū q̄s
homō tpale de quo quis glo
riatur p̄ferret deo·q̄ hoc p
hibetur Iere·ix·Non gloríe
tur sapiens in sapiencia sua
nec fortis in fortitudine sua
nec diues in diuitijs suis·ſz
in hoc gloietur qui gloriatur
scire a nosse me·q̄ ego sū do
minus qui facio mīaz a iudí
tiū a iustitiā in terra·hec enī
placēt mihi ait dñs·¶ Secū m
do mō appetitus inanis glo
rie cōtrariatur dilectionī dei
ex pte eius a quo gloia que
ritur ut cū quis testimoniū
a approbacōez homīm prefert
testimonijs a approbacōib9
dei Sicut contra quosdā de
p̄cipibz sacerdotū dr Joh's
·xij·q̄ dilexerūt plus gloriā
homīm q̄ gloriā dei·Ita ut ibi
habetur·multi ex p̄cipibus
a legisperitis a sacerdotibz cre
diderūt i xp̄m·sed ppter pha
riseos nō ofitebātur ne de sy
nagoga eicerentur qđ erat
apud eos valde ignominiosū
Isti ergo plus refugerūt illā
ignominiā a plus dilexerūt
gloriā homīm a pl9 voluerūt ho
norari a tanq̄ hom̄ reputari
a approbari ab hoīb; q̄ glo
riā dei id ē q̄ appeciert a deo
approbari a coram eo iusti exi
stē Et sm nicolaū de lira de

iustoꝝ nūero ī pte vel ín toto
fuert nícodem⁹ q̄ ad íh̄m vit
nocte a pncipes sac·ioh·ut su
pr̄a ioseph ab aramathia a
n gāmaliel ac̄ ¶ Tercō mō ap
petit⁹ vane gle repugt dile
ctōi dei a lxc exptē ipi⁹ gloi
antis sc̄z q̄ íntētionem suā re
fert ad glaz tāq̄ ad vltimū fi
nē ita q̄ gloriā appetit ꝓpter
seipsū nullo mō referēdo eā ī
vtilitatē pxími á dei lxnorē
finalit̄ Et q̄ opa vtutū ordi
nat vltiate ín gloriā suā tan
q̄ ín suū a optimū sibi ut q̄
ieiunat dat elemosinā a simi
lia ut alij sciāt a eū glorificēt
Et q̄ tāte diligit eā a appetit
q̄ etiā ꝓpter ipsā oseq̄ndam
non p̄termittit facē otra dm̄
sic est pctm̄ mōrle·¶ Nō vero
gloia ē vana aliq̄ modoꝝ su
pra positoꝝ circa secūdā ꝓpo
sicōnez attn̄ nō repugnat di
lectōi aliq̄ modoꝝ nūc p̄
tactoꝝ·tunc appetitus vane
glorie nō est pctm̄ mōrle·sz
solum vemiale ut dicit thō·

Capitulū·xv·

A ¶ Ndecīo h̄ phibetur
ypocrisis nā ex p̄mis
sis patz ¶ Dicut fimi
supbie ē ꝓpria exc̄llētia quā
íntēdit supbus·sic fimis appe
ticōis ínanis glorie est mani
festacō ꝓprie excellētie·q̄ illā
íntendit vane gloriosus·ad
hāc aūt manifestacōnē sc̄ó
thō·2·2·q·cxxxij·ar·v·pōt q̄s
tēdē a directe triplicit̄·Prio
p vba a sic est iactantia Se
cūdo p facta falsa a sic ē ypo
crisis Tercō per facta vra ha
bētia quādā āmiracōnez a sic
est p̄sūpcō nouitatū De ypo
crisi ergo tria sunt dicenda
Prīo q̄d sit a q̄liter omittitur a
q̄ mala sit Secundo q̄n sit
pctm̄ mōrle seu sub p̄cepto
phibita Tercō an q̄s se mio
rē possit oñdē q̄ fit ín re q̄d
vocat proma ¶ Rntū ad·í· b
nōnd̄ sm thō·vbi sup̄ q̄ ypo
crīs duplicit̄ capit̄ vno mō
omūit̄·alio mō ꝓpe Cōmūi
ter seu gn̄alit̄ ypocrisis idē est
q̄ fil̄atio a sic est mēdatiū cō
fistēs ín signis exteioꝝ facto
rū ut cū q̄s per aliq̄ exteriora
signa rez aut factorū aliq̄d
de se signat q̄d ín eo non est
aut meli⁹ aut excellentius q̄
in eo vraciter existat Et isto
mō magn⁹ appanat⁹ vestīū ē
fil̄atio seu ypocrisis nāture siue
sapie Et magnus status et
sūptuosus ī eq̄s seruis a simi
libz est fil̄atio diuitiarū a po
tētie Et sic oīs simulatio seu
ypocrisis est mendatium Et
ideo peccatū ē aliqn̄ mortale
si est otra caritatem·aliqn̄ ve
mále sicut de mendacō dicet̄
infra ín p̄cepto·viij·capi·p·

Causa autē ꝗre simulatio ē pctm̄ ē illa dicit·thō·ibidē qꝫ ad vtutē writatis ptinet ut aliq̄s talē se exhibeat exteriꝰ p signa exteriora q̄lis ē Signa aūt exteriora nō solū sūt vba·ꝫ etiā facta·sicut ergo writati oppon̄it qꝫ aliq̄s p vba exteriora sig̃ficet aliud q̄ hz apud se qđ ad mendatiū ptinet ita eciā writati opponitur qꝫ aliquis p aliq̄ signa factoꝝ vel rex aliq̄d de se sig̃ficet cōtrariū ei⁹ qđ in eo est qđ ꝓprie simulatio dicit

d Tñ sic dicit aug⁹·i li·de q̄stionibus euāgelij·Nō oē qđ fingim⁹ mēdatiū est·sed qñ illđ fingim⁹ qđ nl sig̃ficat tūc est mēdatiū Cū autē fictio nra refert ad aliquam sig̃ficacōnē nō ē mēdatiū·ꝫ aliq̄ figura writatis Et subūgit exēplū de figuratis locutionibz i q̄bus quidē fingim⁹ res nō ut asserat ita esse·sed eas ꝓpōim⁹ ut figurā alteri⁹ qđ asserere volum⁹ Sic igitur se finxit dñs longius ire luc·vltio·qꝫ cōposuit motū suū q̄si volētis longi⁹ ire ad aliud figuratie sigmificandū scz qꝫ ipse ab eoꝝ fide longe erat ut gre·dicit Est igit ut dic̄ thō·simulacō pctm̄ simpliciter·qꝫ nō refert vtꝝ q̄s writo vel quocūqz facto alij mētiat Tñ vlricus dic·si q̄s dat p aliqđ opus vel p vbū duplex aliq̄d intelligere qđ nō est:nō intencōe fallendi·sed intētione vtilitatis conseqntis talē simulacōez non eē pctm Circa qđ tñ notat thō·qꝫ sicut aliq̄s vtꝝ mentitur qñ sigmificat qđ nō est Nō autē qñ tacet qđ ē qđ q̄ dē aliqñ licet ita simulatio ē qñ aliq̄s per exteriora signa factoꝝ vel rex sig̃ficat aliq̄d quod nō est·nō aūt si aliq̄s ptermittat sigmificare quod est·vñ aliq̄s potest occultare suū pctm̄ sine pcto Alio mō capit ypocrisis in sacra scriptura ꝓprie a ē simulatio sācitatis a iustitie quā q̄s nō hz a sic ypocrita est q̄ p exteriora signa factoꝝ sanctitatē a quā cū qz virtutē quā nō habet simulat cū intēcōe ut alij credāt cū talē eē Et talis ypocrisis semp est pctm̄·Sicut a oē mendatiū est pctm̄·ipsa aūt ypocrisis est mēdatiū in facto·vñ ypocrisis duo dicit scz defectū sācitatis et simulacōnē sācitatis ipsi⁹ Ideo aug⁹·dic̄ sup ps̄·lxmj·Simulata eq̄tas nō est eq̄tas ꝫ duplex ē iniq̄tas Est em̄ ibi duplex pctm̄ scz i ypocrita vicz iniq̄tas occulta a falsitas sācitatis in ostensione· Hec f

aūt ypocrib̄ i qñqz plonis se
inflectē solet septus·Primo
in hæreticis de q̄ math·vij·At
tēdite a falsis ꝓphis q̄ xm̄ut
ad vos i vestimtis ouiū intrī
sec9 aūt sūt lupi rapaces Se
cūdo i fictis clericis a religio
sis de q̄bz dr·dū cœa habitu
nō cordē deo se seruire oñdūt
p xp̄m math·xv·ypocrite bñ
ꝓphxtauit de vob Isai·xxix·
Popul9 hic labijs me hōrat
Cor aūt eoz longe est a me
Et math·xxiij· Vewb scribe
a pharisei ypocte q̄ claudi
tis regnū celoz añ hoīes·vos
em̄ nō intratis sc; male viuē
do neqz introeūtes finūtis in
trare sc; p exēpla mala eos in
fitiēdo Tercō i fictis iudicib;
a scabis ac dñis tpalibz qui
cū iustitiā deberēt defendē et
se hoc facē ptendāt intrīsecus
sūt plem dolo a auaricia De
q̄bz math·xxiij· Vewb scri
be a pharisei ypocte q̄ mūda
tis qđ deforis est calicis a pa
rapsidis Int9 aūt plem estis
rapia a immūdicia·w vobis
scribe a phaisei ypocte q̄ sile
stis sepulchris dealbatis q̄
foris apparēt hoīibus spēcio
sa Int9 vero plena sūt ossibz
mortuoz a oī spurcitia Rīto
in fictis viduis a vḡmīb9 q̄
in delitijs viuētes vel neḡtijs
alijs pre honorari volūt vnde

Iob·xx· Si ascēderit vsqz ad
celos superbia, eius a caput
eius nubes tetigerit quasi ster
q̄limū in fine ꝓdetur Qñto i
paupibus ficte mendicātibz
de quibz luc·xx·ait xp̄s Attē
dite a scribis qui volunt am
bulare in stol'a amāt salutā
cones in foro a p̄mas cathe
dras i synagogis a p̄mos ac
cubit9 in ouuijs q̄ deuorant
domos viduaz simulātes lō
gam oronē hñ acapient dā
nationē maiorem· ¶ Sed 8
quō cognoscātur q̄s ypocta
esse Rñdz aug9·sup illo luc·
·vi·nō potest arbor bona fru
ctus malos facē ac·q̄a tribz
cognoscūtur ypocte Primū
est honor oppressio vel perse
quendo vel detrahendo Omnes
enim ypocte detractores sūt
Secundū est facilis replen
sio alioz quod faciunt ut vi
dēā tur habere zelum Tertiū
est impatientia in aduersis
Super omnes enim mouēt
a offendūtur ad cōtumelias
sibi dictas·q̄ querunt glori
am deo dolent ad otumeliā
vnde dicit Iorom̄9 Nō que
ras gloriaz a non dolebis cū
ingloriosus fueis qui laudē
nō appetit nō sentit cōtume
lias· Sed dicēres·sūt ergo h
mali religiosi l' clerici ypocte

Rñdit thō. hītus sāctitatis puta religiōis vel clericatus significat statū quo q̄s obligatur ad opa pfectionis Et ideo cū q̄s habitū sanctitatis assumit intēdens se ad statū pfectionis trāsferre si per īfirmitatē deficiat nō est simulator vel ypocrita. qz nō tenet manifestare suum pctm̄ sanctitatis habitū deponēdo Si aūt ad hoc habitū sanctitatis assumēt ut se iustū oñdēt essz ypocrita a similatoz vñ gre. dicit. xxi. mor. Sūt nō nulli qui a sanctitatis hītū tenēt a pfectōis merita exeq̄ nō valēt hos nequaq̄ credē dū ē in ypocritaz nūero currere. qz aliud est infirmitate pccaē aliud malicia Sed iterz dubitares vtrū aliq̄s simulās sanctitatē ad honorē dei a edificacōez primi pcceat Rñdet pe. de tharentasia in q. libe. duplex est simulacio quedā q̄ fit ab aliquo ut imq̄tas sua palliet a ipē ab hominibz laudetur a bonꝰ reputetur a hec est pctm̄. Alia fit ad dei honorē a primo z edificacōnez ut si aliq̄s religiosus maiorē religionē oñdit corā secularibus q̄z corā suis fratribz ut ipi magis edificētur iste nō peccat sed meret hec ille. Exēplū in bto dñico p quadrageſimā in pane et aqua cū socio ieiunāte ut hereticos conerteret Et sic eps oromēsis dictus olim cōn hereticos albienses hortabatur abbates eadem intencōe ut pdes irent in paupertate.

Quo ad. ij. pncipale notandū ꝑm thō. qz ypocrisis secūdo mō sūpta aliqn̄ ē peccatū mōrle a aliqn̄ veniale. Cū aūt fit mōrle vel veniale ē attēdendō ex fine quē ipē fingens intēdit Si nāq̄ talis finis est otra caritatē est pctm̄ mōrle Sicut cū q̄s simulat sanctitatez ut falsā doctrinā seminet in q̄ sibi nō tam cito crederet nisi sanctꝰ a iustus appareret q̄les sūt omnit hereticī ꝓpter qđ dic̄ dominꝰ math. vij. Attendite a falsis ꝓphetis qui venūt ad vos in vestimentis ouiū intrinsecꝰ aūt sūt lupi rapaces vel cum q̄s simulat sc̄itatē ut idignꝰ adipiscat ecclesiasticaz dignitatē vel ut adipiscat alia tēpalia quecūq̄z cū damno aliorz vel similat sāctitatē ut familiaior fiat alicui mulieri aliene ut eam p hoc decipiat a in suū ossēsū alliciat a sic de alīs hmōi finibus qui sunt otra caritatē dei vel primi hec videtur esse mens sancti doctoris vñ aulricꝰ li. vi. tract.

.iij.c.xxviij. dicit ¶ Cū aliquis fil'at sāctitatē quam non h3 ꝑt' hoc ut detur ei aliq̄d Sicut illi dr q̄b3 math.xxiij.dr. Vewobis ypocrite qui omedi tis domos viduar3 ꝓtm more tale est. q; rapit qđ detur sancto. q; quod datur ei da tur ín noīe iusti]té qñ talem simulacōnem facit ex insatia bili auaīcia. Si aūt aliq̄s ꝓ sua ncātate simulet amplio rē indigencīa q̄ꝑ bēat nō est hoc mortale pctm Sicut fa cīūt illi q̄ omunit' trutām vo cātur de hijs em dicit crisō. q; talis simulacō potiꝰ est cul pa diuitū q̄ꝑ paupeꝝ q̄ ex sui indigencia ad hoc opellūtur

¶ Si aūt scdm thō. finis in tētus non repugnat caritati tūc manet wmale ut cū quis fingit solū. q; delectatur i fic fingendo de quo dicit phs .iij.ethicoꝝ q; magis videt vanus q̄ꝑ malus vel si fingēt ꝓter iocū Eadē enim racō de fictōe a mēdacō ut dictū est ín p̄cedenti capitulo T̄n siue ypocrisis sit wmale siue mor tale pctm est periculosum a multiplicit' nociuū ut patet p̄mo exvbis xpi q̄ ypocritas fere p̄ alijs ipugnat math. .xxiij. septēplicitez Et math. .vi. Exterminat em facies su as ut appareant hoīibus ieiu nātes Et luce.xij. Attēdite a fermēto phariseorum qđ est ypocrisis Et marce.viij. ypo crita eice p̄mū tractē de oculo tuo Secundo q; raro ad me lius cōuertūtur Tū q; se bo nos putāt alioꝝ laude dele ctati Job.xxxvi. Vmcti non clamabūt glō. q; hūane lau dis auiditate superati sāctos se eē miseri etiam cū ín pctis morētur putant Tū q; spūs sāctus eos fugit sine quo cō uerti nō p̄nt Sap.p. Spūs scūs disciplme effugiet fictū Tū eciam q; dyabolꝰ nosciť eē in eis a dormit Job.xl. Sb vmbra dormit ín secreto tha lami. scz i quo nullus fructꝰ stips vacuus a radix ín limo laudis ē fūdatꝰ Ter cō q; fūt simles ste r̄q̄mio mue tecto Sepulchris pulchis cada ueribz plenis. vulpibz quar pell' ē tona a carnes manes. simom q̄ angariatus crucē dñi portauit Et vulpi q̄ se mor tuā fingit quo aduscz cozm cē capiat Cigno q̄ exterius ē albus caro autē eius migra

¶ Quo ad tertiū principale q̄rit' vtr̄ yroma per quā ali quis miora de se fingit sit pc catum Responsio scdm thō. .2.2. questione. Cxiij. Quod aliq̄s de seipso minora dicat potest contingere dupliciter

vno mō salua veritate dū sc; maioꝝ q̄ sūt i seipis reticēt q̄ dam vero minora detegūt et de se pferunt q̄ tn̄ in se eē cog noscūt. Et sic minora de se di cere nō ptinet ad promā nec etiā ē pctm̄ s̄m genus suum nisi p aliquē circūstantie cor rupcōez Alio mō aliq̄s dicat minora a veritate declians pu ta cū asserit aliquid vile de se q̄d in se nō ognoscat. a cū ne gat de se aliq̄d magnū q̄d tn̄ pcipit i seipō eē. a hoc pti net ad promaz a ē sep pctm̄ vn̄ Aug⁹. li. de verb dn̄i. Cū hūilitatis causa mētiris. si n̄ eās pcōz añ̄ mētieris. mē cieēdo pcōr efficeis Et si obi cis illud greg. ad aug⁹. an gloz epm. bonaz mentium ē ibi culpas agnoscēdi vbi cul pa nō est. Rn̄. tho. Oz ad ho mitatē mētis ptinet ut hō ad iustitie pfectōez tendat ideo in culpā reputat nonsolū si deficiat a omni iustitia que vere culpa ē. sed etiā si defici at a iustitie pfectiōe q̄ q̄nq; culpa nō est. nō autē culpaz dicat q̄d p culpa non recog noscat q̄d ad promie mēdati um ptinet Nō tn̄ q̄ promia p defectū ꝑprie opponit iactā cie q̄ ambo osistūt in vbis. in factis autē videt aliq̄d oppo ni ppter crisi p diminucōez suo

mō sic de promia. Ca. xvi.

OVod dcō phibetur presūpcō siue sit no uitatum siue alia. q̄ vn̄ eccī. xxxvij. O presūp a cō neq̄ssiā vn̄ creata es glō. A mala volūtate sc; deficiēte vbi nōnō q̄ pūptio q̄dam est bona q̄ sc; in quibusdam id q̄d in nob est facimus et de reliquo in diuinū auxiliū speram⁹ q̄ de deo pūmimus. Alia mala q̄ q̄s de se inordi nate a nimis cōfidit de vtra q; dicit⁹ iudith. vi. qui nō de seris pūmētes de te a de se p sumētes hūilias Mala pre sūpcio ē duplex q̄dā vocat presūpcio nouitatū que est filia inanis glorie s̄m greg. Alia est pūptio respectu ali oz illicite que etiā non hnt nouitatē seu admiracōnem spei alē Itez q̄dam ē presūp tio q̄ est pctm̄ in spm̄ sanctū Alia ē pcti alleuiatiua de q̄b; duab; habes sup̄ i p̄. p̄cepto vicz de spe Est igitur presūp tio q̄ntuplex Prima bona de meritis vel de dei bōitate ofidē tia humilis Secūda peccati excusatiua in pte. sed bñ faciē di ptelatiua a Tercia presūp tio generalis Quarta spēa lis que dicitur nouitatū pre sūpcio Q̄nta pctm̄ in spiritū sanctū ¶ De pūpcōne igitur b

nouitatū Primo aduꝫtendū q nouitatū muētio ē triplex Quedam licita a vtuosa ut modus acq̄rēdi pfectionēvite spūalis Sic samuel cuneos reperit pphetaꝫ Dauid cātoꝫ numeꝫ·lxxv· asanacho resim in wtei testamento·in nouo ¶ iohānes baptista ¶ tē maria a ioseph matrimoniū virgineū Anthoniꝰ mōcha tū vl potius xps wl iohānes baptista ꝯm crisost·Alia est vana supflua vl modicū peccatū ut mutiliter in artibꝫ laborādo i alchimia a i alijs experientijs vltr̄ q̄ oporteat se occupādo Tercia est nouitatū muētio viciosa q̄ nouꝰ peccādi modꝰ reperit quē alij proficientes in malis imbuūtur·

¶ Secūdo nōnō q hoc vitiū multis generibꝫ hoim se infle ctit Primo in hereticos q̄ de suo ingenio pūmtes noua cōfingūt Secūdo in religiosos q̄ cōn wl supᵃ statuta seniorū sicut phaisei singularia que dā interdū ofingūt visiones ut sc̄ā appareāt a filia Tercō in artifices mechanicos ut futores sartores fabros a eciā hominēs se supbe wstiētes Nō to mercatores cū otractibus rapacibus cābijs reempcōibꝫ vitalitijs a simlibꝫ vanis·Nā cū pro vsurā manifestā lucrari nō audeant pro auaros otractꝰ tāq̄ varijs vitijs adlucrā tē dūt Quinto iudices scabini ad uocati a hmōi nouis modis iniustitiā defendētes Sexto dni tēporales nouos modos illicitos exactionādi repientes in tatijs in steuris a filibus Septio cleric religiosi nouos modos cātādi thratricos ꝓpt̄ questū wl ob apparētiaꝫ reprientes· ¶ Tercō nōnō quando sit mōrale Ad hā q̄n aliquis pūmit aliquid inuenire de scīēcia ut nouos errores utalios in errorē ducat wl nouos modos q̄bꝫ alios nōbilit dep̄mat wl exactōeꝫ indebite inueniat wl in finē quitē dit in mortale pctm aliquē inducat ¶ n hijs a alijs quando caritati dei wl proximi repugnat sicut supᵃ dictū est mōrale pctm est Et quia quis participeps efficit in malis sequentibus que quis p̄mo inuenit valde latū peccatū est a periculosū nouitatū inuencio illicita ut inuento ꝺes westitū superbie deseruientiū nouaꝫ cantilenaꝫ a simlium· ¶ Quarto notandū q q̄uis nō semꝑ sit pctm mortale nouitatū inuencō·tamen periculosū est ut ostendunt plura Prio ut dictū est q aliq̄s tot malorꝫ hic p pcta a in futuro p

penas pticeps efficitur quot mal' alijs futuris a pntibus hoibz occasionē p muētionē nouā ammīstrat Secundo qz oēs muentores nouitatū illicitar oēs mali fuerūt a filij hoim Tlā prim9 muentor auaritie fuit cayn q̄ prim9 ciuitatē fecit gen̄·iij·muriam faciēs illuc fugit mēsuās fecit a termios i agris statuit Ab isto cayn septio gr̄du descendit lamech q̄ prim9 bigamiam repezit a sic p̄mus adulter fuit hui9 filij a filie ones fere curiosas artes repierūt ut hēs gen̄·iij·qz eius filius y abel pr̄ fuit habitātiū m tē torijs Thubalchayn p̄m9 sculptuās mineālū curiosas fec̄·Noema filia p̄mo variā texturā repezit cū a p̄cipio a deo aialū pellibz coopimēta fuerit ordīata Tubalipe fuit pr̄ canētiū m cythara et organo hec oia gen̄·iij·a li·ij·spec·histo·vincentij Hij etiā cū oi sua cognacōe dilu uio interierūt Tertio qz oēs q̄ postea auxert vl' dilatauerūt nouitatū muencōes mali fuerūt a miseab lit' mortui ut ex martiniana patz histo ria vbi legit' qz tuli9 hostilius tera9 de p̄ms rḡibz rōnorū sez post romulū secūd9 q̄ p̄m9 purpura ē vsus a tāde cū tō domo fulmīe arsit Nero imperator q̄tus ab octauiano q̄ piscabat' retibz aureis q̄ sericis fumbz extē dēbātur nullā weste bis induit soleas argēteas mul'feat tādez a rōmis de palatio fugatus extīr romā seipsū int'fecit a lupis dz omestus·Aurelius imperator rōnus p̄mū apud rōnos dyadema capiti imuexit gēmis fulmīe corripit' sed nō moriē Tāde fraude seruifui occisus est Dyocleciañ9 īperator p̄mus gēmas westib9 calciamētisqz immisit Cū ones retro p̄cipes sola purpura vterētur tande weneno perijt Tarq̄nus supbus rex rōnorz a romulo septim9 excogitauit oia tormentorz gna cathenas tormēta carceres cō pedes exiliū a hmōi·hic tpe tarquinū filiū suū qui lucretiam nobilē feminā corrupit a regno a a roma est expulsus in exilium·hec de martiniana Item symon magus wolare wlens corruit occisus Item ethierus mōch9 postea primo iuueis ingenios wlaē wlēs cecidit nō mortuus·ꝫ cōfractis pedibz ut refert vincentius in speculo historiali·Ecce quo oēs curiositatū inuētores grauiter puniti sūt·

Capitulū decimūseptimū·

Arcōdecāo ꝟ phibet preciositas westiū q̄ ex supbia mām gloria vel exp̄sumpcōne p̄cedit Modestia enim ut ambro·li·p̄·de offic̄·dicit Circa exteriorē cultū seu ōatū osistit cui opponit immodestia Circa q̄ p̄mo videndū de illicitis wstimētis Secūdo de hīs q̄ dissuadet taliū supbia Tercio an vilitas vestiū sit laudabil Quātū ad p̄mū est dubiū vtr circa exteriorē ornatū possit eē virtus a vitiū Rn̄det thō·2·2·q·clxix· In ipsis rebz exteriorib; quibus hō vtit non est aliq̄ vitiū·sz ex pte hoīs qui immoderate vtitur eis Sed quia quida dicunt q̄ cū in corde sit virtus·non aūt in westibz Potest q̄s eque deferre tumicā p̄ciosā a in habitu seculari latere cor hūile sic in weste hūili econuerso a quili cor lupinū p̄t latere Io
b circo tria fūt nōnda· ¶ Prio q̄ circa exteriorē wstitū virtutes osistūt siue exercētur·q̄liz oēs vtutes sbiective sint in aia a eētialit·tn circa actꝰ exteriores exercētur qui eoz fūt materia Exēpli gra·mia est mentis habitꝰ·sz in distribucōne pecunie exercetur sic fides cōfessione Sic etiā humilitatē a simplicitatē nomi

nat andromicꝰ dicit thō·habitus moderatiuos westimentoz vnde sicut stultū est dicere Sic cor est misericors nl la vis de opibus mie exterioribus·sic etiaz dicit·ñn̄·ethicoz Eutropelia ponitur habitus modificatiuꝰ verboz vel factoz solacōsoz Secundo nota q̄ p̄z exteriorē wstitum vtutes mēti adesse oprobantur·vñ si hūilit in wstimēto p̄cedis ex corde hoc manauit dicēte Bernh·in apologetico Ex cordis thesauro sine dubio p̄cedit quicq̄d foris apparet vicioz sc; siue virtutum·vnde si precōsum deferis wstitū de corde vitioso p̄cessit·nā sm phm·ij·ethicoz· Habitus semp inclinant ad actus ex q̄bz generātur Tertio nōndū q̄ p̄z exteriorē wstitū vtutes acq̄rūtur·patet q̄ studendo a legēdo scīa acq̄ritur Et eadē racōe hūilia westimēta portando hūilitatis habitus acq̄ritur patet igit q̄ fatue dicant q̄ inquiūt Si cor bonū est nulla vis erit in
C westimēto ¶ Dubitatur secūdo vtr weſtes p̄tiosas deferre sit pctm Rn̄detur q̄ sic vnde super illo luc·xvi· Induebat purpura a bisso dicit glosa gregorij· Si cultus precōsarū westium in culpa non essz

sermo dei nō tā vigilāter ex
pmeret q diues purpura et
bisso indut9 apud iferos tor
q̄batur Et pbatur rōe·q p
cio sū 3 relatiē ita sonat p
cios itas in excessum pri mo
di pmo includit corrupcōez
modi circa pri statū·ſ cor
ruptio l' excessus mōi ē pctm
dic aug9·li·de natuā lōi·pec
catū osistit i corrupcōe hom
qđ osistit i mō spē a ordine.
d Dicit tn thō·vbi sup·Di
illi q̄ in dignitatib; ostituun
tur vel etiā mīstri altaris pre
cōsioribz vestib; q̄ ceteri idu
unt hoc nō est pter sui glo
riam ſ ad signficandam ex
cellētiaz sui mīsterij vel cul
tus diuini et ideo in eis nō ē
vitiosū·Et secm pe·de palu·
in·iiij·di·xxiij·ptiosa vestis
ad pōpam mūdi est i culpa
sed ad honorē dei porta ē la
tria·de hac materia dic·Alex
ander de hal'·i sūma ficvti p
cios vestib; ē i se malū·eo q
vsus vestis debz eē ad necessi
tatē nō ad curiositatē vel vo
luptatē·precōsitas autez ve
stis curiositatē dicit·a ideo i
se malū ē·vñ·i·thi·vi·habē
tes alimēta a q̄b9 tegamur
hijs otēti simus glo·q̄ vltra
tēdit malū inuenit·pōt autē
bene fieri ut cū aliq̄s vtit p̄ci
osis vestib; ex officio digta
tis ut reges et nobiles et eis
assistētes·q̄ licz paupes sint
vtūt tn p̄cios nō ad ostēta
cionē sui l' hōrē·ſ ad honō
rē dnoz suoz Similit a mu
lieres cū vtuntur p̄ciosis vesti
bus n ad ostētacōez sui l' ad
voluptatez carnis sed tm ut
placeāt viris suis vti p̄cios
nō ē eis pccm·Et si dicis q
oia facta sūt pter hoiez·Di
cēdū licz hoc vez sit·tn pre
cōsiotas vestiū nō ē facta p
ter statū qm hoim ſ ppt eos
q̄bus ouenit ex officō digni
tatis hec alexand de hal'·Et
post pauca dicit·et licz muli
eres ornari auro a margari
tis i se malū sit propt' oīūcti
onē act9 ad materiaz idebitā
eo q mulier cū sit facta ad
dei ymaginē nō dz q̄rere de
corē ex artificō·Tn qn de vo
lutate maiorz fatiūt ut oser
uēt eoz grāz·vel ut morē re
gionis vl' ciuitatis obseruēt
cū modestia tn·vl' ut gradū
dignitatis obtuēt excusantur
a pccō Dic de hester legitur
hest·v·q̄ induta ē regalib9 in
dumentis hebat etiā coronā
i capite suo quā n gestabat
cā superbie ſ ut gradū digta
tis obtuaret hester·xiiij·hec
ille· Sed q̄d de vginib9 e
vl' de ill' q̄ maiores nō habēt
hic·idē·Si virgo non ponat

nubere peccat grauit' se p̄cōr
oānāo nisi hoc faciat ut oser
uet gradū dignitatis·q̄ i tali
virgie debz eē ōtus simplex
nō p̄tiosus Sicut dicit iero·
q̄ scz nesciat eē pulchr̄a que
negligat forme bonū a pce
dens ad publicū nō pect9 aut
collū denudz nec pallio reue
lato ceruicē aperiat·sz q̄ celet
faciē·virgo enī dū virgo est
cogitet q̄ dei sūt ut dicatur p̄·
corī·vij· Si aūt ꝓpomit nu
bere nō peccat se p̄tiosr ornā
do ut placeat illi cui ꝓpomit
nubē·moderate tn̄ ut nō puo
cet ad libidinē sz in se habeat
decentiā muliebrē vñ p̄·cor·
·vij· Virgo non peccat si nu
bat ergo nec ornando ut nu
bat hoc ille·Huic occidare
videtur Aug9·ad possidonū
in epistola Nolo iquit de or
namētis auri l' vestis precio
peā habeas in phibendo sen
tentiā nisi in eos qui neq; cō
iugati neq; coniugari cupiē
tes cogitare debent quo pla
ceant deo Illi aūt cogitant q̄
sūt mūdi q̄ placeant vel viri
uxoribz vel mulieres maritis
nisi q̄ capillos nudare feias
q̄s etiā vlaē caput aplus iu
ſ bet nec maritatas decet ¶ Ex
p̄missis patet q̄ p̄tiositas ve
stiū nouē generibus hominū
plus a min9 occiditur Primo
sacerdotibus in dīno offitio cō
cedit' a in eis est cult9 latrie
a quibz optit ex offitio dig
nitatis Dic dns papa ut di
cit alexander vbi p̄us vtitur
p̄tiosis ex officō dignitatis scz
rōni impij quā dignitatē cō
stantin9 dicit rōne ecclie cōtu
lisse vnde in signū hui9 dns
papa defert signa impialia·
Secundo reges a nobiles a
eis assistētes eciā si sint pau
pes Terco quicūq; alius q̄n
hoc exigit ofuetudo regionis
a mores eoz inter quos aliq̄
viuunt·tūc enim possunt p̄
ciosis vestibus vti scdm thō·
a Alexand··vnde di·xli·dicit
Dic in ābis mores eoz cum
quibz viuim9 obseruare mo
nemur·sic de indumētis intel
ligendū est Et loq̄tur spāli
ter de cleicis Cleici etiā q̄ nō
habent de patrimonio crucī
fixi·sed tm̄ viuūt de ꝓprio pri
mo io p̄nt vti p̄tiosis vestibz
ea intēcōne ut seruent gra
dū siue nobilitatis Qui aute
viuunt de p̄rimonio crucifixi
vel sūt in sacris ordinibus cō
stituti peccant vtēdo vestibus
p̄ciosis nisi eis optat ex offi
cō dignitatis ut de papa dictū
fuit vñ sup illo matħ·iij· Jo
hannes habebat vestimētū
glosa seruus dei nō debz hoc
vestimentum ad decorem vel

ad delectacōez·ſ tm̄ ad tegē
dū nuditatem Et·xxxi·q·iij·
ois iactātia a iactura corpa
lis aliena est a sacto ordme
Oēs ergo epōs a clericos q̄
se fulgidis a claris westimtis
ornant emēdarī oportet Ite
di·xli·pīmoniā cū weste hu
mli nō rp̄obam9 sicut a or
natū pter corpis diligētiam
infucatū laudam9 dissolutos
a fractos westibz nō rep̄m9
nec obstat illud·i·pe·i·vos
estis gen9 electū regale sac
dotiū Ex quo vidz q̄ cū habe
ant dnacōez in populo rōne
dnacōis pnt uti westibz pci
osis Rnd̄z q̄ licet aliq̄ hēant
dnacōez in populo·q̄ tn̄ eis
data est in elemosinaz nō te
nētur cā dnacōis tal' uti westi
b9 pcios·pnt tn̄ clerici ut p̄
missum ē westibz pcios uti ex
offitio dignitatis vl'bm prie
cō fuetudinē moderate tn̄ Et
hijs exceptis q̄ exp̄sse phibē
tur extr̄·iij·de·vi·a·lo·cleri
corz vbi dz pāmis rubris á vi
ridibz clerici nō utātur Co
rigias auri l' argēti oīno tū hn̄
tes nō ferāt·ſ neqz anulos n̄
q̄bus optit ex offitio dignī
tatis hec oia alexā·Octo cō
iugate pnt uti westimētis no
bilibz bm suū statū Octo viz
gines nupture ut dictū est
Sexto virgies nobiles etiā
nō nupture·vn̄ cecilia imtus
cilitio a extra aureis westibus
tegebatur Septimo vidue
nupture ea dē rōne sicut vir
gies nupture Octauo hūili
habitu a decēti uti dnt virgines
a vidue in castitate viuere
volentes nō sup̄bo sono re
ligiosi mīme· Dubitatur g
·iij·quot modis in westitu q̄s
peccare possit Rnd̄z bm thō.
multiplicit tā in immoderan
tia q̄ in defectu inter q̄ vtus
mediū tenet q̄ modestia dz.
Ingr peccat·xij·modis in im
moderātia Primo mō p opa
cōnē ad ostuetudinē hoim cū
q̄bus aliq̄s viuit·vn̄ dicit be
atus aug9·iij·ofes·Que otr̄
moꝛē hoim sūt flagitia p mo
rū diuersitate vitanda sunt ut
pactū inter se ciuitatis a gē
tis ostuetudine vl'lege firma
tū nulla ciuis aut pegrin̄ li
bidie violet Turpis enim
est ps ois vmūlo suo nō cō
gruēs ex quo patz q̄ peccāt
nouaz incisionū inuētoꝛes i
westib9 a alijs pegrinis mo
dis se westiētes·q̄ con̄ cōsue
tudinē fatiūt a sub isto otine
tur exneitas westiū id est cū
quis vult habē weſtes alijs
dissimiles·vn̄ soph·i·visita
bo sup̄ pncipes a sup filios re
gis a super omnes qui westiti
sūt a induti veste peregrina

Secūdō mō ꝑt cē īmo dr̃ā cō
ín vſu talīū rer̃ ex íordīato
affectu mētis ex q̃ qñq; otin
gít q; hō nímis libidīoſe vta
tur talíb; ſiue ſm oſuetudīez
eor̃ cū quíb; víuít ſiue etiam
ꝑt eor̃ oſuetudíne ꝛ fit ꝑ ſu
pabundantiā tribus moīs·
vno mō p hoc q; hō ex ſuper
fluo cultu veſtīū gl̃ia; hoīm
queít prout ſc; veſtes ꝛ alía
hmōi ptīnēt ad quēdā ōrtū
ut patuít ín ꝓbacōe ꝑ greg̃·
ín ſecūdo dubio·nemo q̃ꝑ
veſtímēta p̄cípua vel p̄cioſa
ſc; exce dētia ſtatū ꝙp rīū míſi
ad íanē gloríaz querit·Ne
mo etiā vult ibi ꝑtioſis veſti
b9 índuí vbi a nemíne ꝑt ví
derí Rr̃to mō ſcōm q; homo
per ſuperfluū cultū veſtīū q̃rit
delítias ſcōm q; veſtes ordí
nātur ad corpis ſom entū Et
ídeo mollícies veſtīū eſt vitīū
de q̃ matħ·xí·Qui mollibuſ
veſtīūtur ín domíb; regū ſūt
vbi greg̃·Nemo eſtímet ín
fluxu atq; ín ſtudio p̄tioſar̃
veſtīū pc̄tm dr̃eſſe·q; ſi hoc
culpa nō eſſ; nſ̃o modo dñſ
ioħem de veſtímēti ſui aſpíta
te laudaſſ; hanc mollícīē cí
ſoſt·ſup apl'm etiā ín mulíe
bus reprobat eas oſtēdens
non ſp naturalit' delícatas eē
Sed ex oſuetudíne mala ut
apparet ín ruſticis ſcīs dura

ſuſtīnētibus ꝛ ī delicatis vḡi
míb9 q̃ cílitio corp9 domabāt
Quínto modo ſm q; mínímam
ſollícitudínē q̃s appomít ad
exteíor̃ veſtīū cultūm etiā ſi
nō ſit alíq; mordíma cō ex pte
fínís vñ ín vita ſpatr̃ quídā
p̄r vídens ōrtā meretrícē fle
uít ꝛ q̃rentib9 cauſā ait·due
res me flere fatīūt iſtíus mu
líeris ꝓdícō ꝛ q; deo meo nú
q̃ tāto ſtudío meā aíam or
nauí· Ite de ſcō nōno epō ibi
dē ſimilit' legítur q; víſa ōrtí
ſíma meretrice mágaíta no
míne fleuít ob ſecūdā cauſā
dictā has q̃ñq; ponít thō·
Sexto ſuperfluítas ī quātíta
te otīua ut ſūt q̃ nímis lōgaſ
veſtes portāt terīā coopiēteſ
pulues ſuſcitātes pulíces col
lígētes ꝛ demōes ímdū vſ̃
tes Exēplū de p̄re vidēte dya
bolū ridé a q̃ cauſā q̃rēs ſr̃e
demō·ſotīū meū ī caua muli
eris eq̃tātē vidí ꝛ ī tractu lu
tū ímcidé Et de alío ſolitarío
legím9 q; p̄ pauptate matta
veſtē plōgauít ꝛ vocē audi
uít·ſi āpliꝰ poſſes grādioā fa
cēs·ſic q̃dā virí ut lōgiores
ſint fatīūt ꝛ calopedía alta ím
duūt otra q̃s ps̄·neq; ī tibíſ
virí bñplacitū erit ei Et p̄·re·
·xvi·Cū p̄r Dauíd pñtaret
elyab p̄mogemtū tanq̃ reg
no dignū·ſamueli dixit deuſ

ad samuel ne rſpiciás vultū eius & altitudinē statuę eius quā abieci eū nec iux̄ intuitū hoīm iudico Septīo superfluitas in quātitate discreta q̄ volūt hre diuisa paria westiū & potius a tineis comedi q̄ xpm induí Con quos Jacobi·v· Agite nūc diuites & plorate vlulantes in miseriis westris q̄ euenēt vob diuicie vre putrefacte fūt & westimēta a tineis comesta·hern̄· Clamāt nudi clamant famelici oq̄runt vob frigore & fame miserabiliter laborātes Quid cōferūt tot mutatoria westiū extēsa in pticis wl plicata in manticis

b Octauo materie pciosita in serico auro l̄ argēto vbi nō quō deficit in curiositate humana industria Prio fuit westis pell̄ cū lana·q̄ gen̄·iij·or Fecit de9 adę & vxori sue tunicas pelliceas Secūdo pcessit ad purā lanā que lemore pelle quā arte noema repit filia lamech primi adulteri Tercio pcessum est ad cortices herbaz sc̄z ad līnū Q̄rto ad stercora vermiū sc̄z sericū Quīto ad aurifigiū & ad lapides pciosos q̄ nūq̄ viui fuerūt nec ps rei vūetis Nono coloris varietas·nā cleicis p hibet color viridis & rubeus & vari9 Racō q̄ de9 naturaz

welleis in neutro sic coloauit Exemplū Quedā deuotissia vgo talia ferre noluit dicēs ouis q nūq̄ pccauit natura cōtētatur colore Cur ergo que pccauí vtar pciosa De cio westē hñdi inusta importunitas·volentes enī westiri superflue occasionē dāt q̄ pecunia acq̄ritur arte illicita· vñ Jere·ij· In alis tuis inuētus est sāguis aiaz pauperz & innocentū Vndecio ex pte defectus habit9 sit replxnsibil̄ dupliciter dicit thō·sm affectū vnomō ex negligentia hois q̄ nō adhibz studiū vl̄ laborē ad hoc q̄ exteriori ōrtu vtatur sm q̄ oportet· vñ phs dicit·vij·ethicoz q̄ ad mollicię pūcit q̄ aliquis trahat westimētū p terrā ut nō laboret eleuādo ipsū Alio mō & est duo decim9 ex eo q̄ ipsū defectū exteriozis cultus ad gloriā cordiat·vñ dicit aug̃· in sermone dñi In mōte nō i solo rez corpeaz mitrē atq̄z pompa·sed in ipsis sordibz et lutob esse iactantiā & eo periculosiorez quo sub noie bū tutis dei decipit Et phs dicit ·iiij·ethicoz q̄ & superabundantia & immoderat9 defect9 ad iactantiā ptinēt Ideo de hoc Aug9·dicit q̄ nec vestes nimis pcōsas nec nimis

abiectas hr̄e wlut· q; ivtro q; hoies suā gloriā q̄runt·

Capitulū·xvij·

Adhibitat' vtq; mulieres pecēt mōrlit' in supfluo cōnatu R̄n dēt thō· vbi sup· Circa cōna tū mulieꝝ sunt eadem attēdē da que supra cōmūit' dicta sunt circa exteriorē cultū vicz q̄nq; p̄mata duo vltima a in super quo ddā aliud spāle scz q; muliebris cultus viros ad lasciuiā puocat scōm illō puer·vij· Ecce mulier occurrit illi ōrtu meretricio prepa ta ad capiēdas ammas· Po test tn̄ mulier licite operā da re ad hoc ut viro suo placeat ne p eius otēptū in adul teriū labatur vnde p̄mo cor· ·vij· Mulier que nupta ē co gitat q̄ mūdi sunt quo placeat viro Et ideo si mulier oūi gata ad hoc se ornet ut viro suo placeat pōt hoc facē absq; pcto vnde p̄· thi·ij·dicit ap̄lus Mulieres i habitu ōrto cū r̄uerētia a sobrietate ornā tes se nō in tortis crinib; nec auro nec margaritis aut ve ste p̄ciosa p qđ datur intelli gi q; sobrius a modestus ōr tus nō phibetur mulieribus sed supfluus a muliere cūdus ⁊ impudicus Ille aūt mulieres q̄ viros nō hnt nec wlūt ha bere a sūt in statu nō habēdi nō p̄nt absq; pcto appetere placere viroꝝ aspectibus ad ocupiscendū· hoc est dare cir cūstantiū occāsionē Et si quedā hac intencōne se ornent ut alios puocēt ad concupiscē tiam mortaliter peccant· Si autē ex quadā leuitate wl ex vanitate ꝓpter quādā iactā tiaz nō semp est mōrle pctm sed q̄nq; wnale Et eadez ra tio est q̄tum ad hoc de viris Et licz muliēs caput nudātes a pcto possint excusari quā do hoc non fit ex aliq; vanitate sed ꝓpter terre ofuetudinem tn̄ cōsuetudo tal' non est lau dabil' hec thō· ¶ Sed quid de religiosis R̄ndit vlric⁹ li· ·vi·tract·ij·c·x·p̄tiositas ve stiū wl ōrtus tunc est mōrle pctm cū est cōn̄ pfessionem alicui⁹ Sicut cū alique mo nales pfesse pauptatē a secu li abrenūtiacōez ornāt se ad modū theatricaꝝ mulieꝝ wl etiā monachi abiecto habi tu religionis sue deferūt ha bitū clericoꝝ seculariū wl cū hoc p̄cedit ex supbia dānabi liter wl ordinat' ad puocan dū alios ad cōcupiscentias illicitas· ie excusabiles aūt sūt mulieres cū a viris phibite mbilominꝰ immoderate se or nant· patet em̄ q; tūc fatuū

ex superbia vl ex libidie pec
cata aūt oim hñtiū mcitamē
tū libidis ex tali ōrtu redun
dāt ī talē psonā p aggūati
c onē culpe hec vlricus ¶ Sed
quo tenebit se vxor ppt mai
tū suū se cōnās ne preceat alis
occasio ruine existendo Rñ·
durand9 m·iij·dis·xxxvij·nō
solū peccat q dat alij directe
occasionē peccādi·sed etiā q
sciēter a absq; iusta necītate
pponit alicui materiā vñ su
mit occasionē peccādi maxi
me qñ credit eū dispositū eē
ad tale pctm vbi gra·si mu
lier credit aliquē male dispo
situ ad ocupiscēdū eā si scient
a absq; necītate iusta vel de
bita vtilitate pñtet se ei pec
cat·vnicuiq; ei deus manda
uit de prīmo suo·nō aūt dis
plicz satis alicui dānacō pri
mi q sciēter pponit ei materi
am vñ sumit occasionē pec
d candi· ¶ Sz nunq̄d ē mōrle
pctm viris induē muliebra
westimēta a econsulo mulieri
bus induē westimētū virile·
Rñdz alexand·vbi sup Viz
induī muliebri weste a mulie
rē weste virili in se malū ē eo
q vtriq; sexui diusa indumē
ta dedit natua ut dz deu·xxij·
i glō·sup illis nō induet ·tñ
excusat a pctō cū aliqs hec
facit cā necītatis ut si q̄s fre
ret ad mortē a ut occultare
tur westimētū accipet mulie
brev l cū mulier ut seruet cor
pis castitatē weste viri indui
tur sicut legit de beata mari
na a beata eugenia Cū autē
hec fit ex ofuetudie ut possit
licētius libidinē suā implere
vir cū mulieribz a mulier cū
viris sicut aliqñ factū ē·l cū
hec fit ut alij hec videntes ad
libidinē puocentur mōrle
pctm ē hec alexā· Cōcordat
thō·vbi prius dic cult9 exte
riōr oportē debz odicōi psone
fm omunē cōsuetudinem a
ideo de se vicioſū ē q mulier
vtat weste virili vel econsulo
Specialit aūt hec phibetur
in lege deu·xxij·qr gētiles ta
li mutacōe habitus vtebant
tur ad ydolatrie superstitionē
Potest tñ hec q̄nq̄z fieri sine
pctō ppter aliquā necītatē·
vel causa occultādi ab hosti
b9 vl ppt defectū alterius westi
menti vel ppter aliqd aliud
hmōi hec thō ¶ Sed q̄d de e
mulieribz se colorātibz vl alia
figmta ad apparētē pulchri
tudinē adhibētibus Rñdet
Cipria9 li·de habitu vginū·
nō vgines tm aut viduas·sz
etiā nuptas puto etiam oēs
feias oīo eē admonēdas q
opus dei a facturam eius et
plasma adultera nullo mō

dębęāt adhibito flauo calo ẽ
vel mgro puluẽ vel rubęe ā
q̄libet lineamēta naīua corrū
pētē medicamīe man9 deo īfe
rūt qñ illud q̄s ille foīūt re
foīe ostendūt Impugnacō
ista ōm opis ē puaricacō a
ritatis·dei vidē nō poteis
cū oculi tibi non sint q̄s deus
fecit ꝫ q̄s dyabolus īfecit·de
mimico tuo tēpta cū illo pit'
arsura vbi thō·dicit fucatio
de q̄ loq̄tur Cyprian9 ẽ q̄dā
spēs fictionis q̄ nō pt eē sine
pcō que etiā ut nō dubitat
Aug9·in epla ad possidoniū
Ipsis maritis nolētibꝫ dęcāpi
dīsplicęt·nō tn semp tal' fuca
tio est pctm mōrle·ꝫ solū qñ
fit ꝓpter lasciuiā vel in dei con
tempt̄ū de q̄bꝫ casibꝫ loq̄tur
cyp̄an9 Sciēdū tn q̄ aliud
est fingē pulchritudinem nō
habitā a aliud est occultare
turpitudinē ex aliq̄ causa p
uenīētē puta egritudine vel
aliq uo hmōi hec em̄ est luci
tū·q̄ scdm aplum p̄·cor·xij·
Que putamus ignobiliora
mēbra eē corpis hīs honorē
abūdantiorem circūdamus·
¶ Quęrit vtꝝ artifices orna
mentoꝝ supfluoꝝ p̄fatoꝝ facto
res pecēt mōrlit' Rñdꝫ thō·
ibidē Si qua est ars ad faci
endū opa aliq̄ quibꝫ hīes
vti non pnt absqꝫ pccato p
oñs artifices talia faciendo
pccarent utputa p̄bentes di
recte alīs occasionem pecan
di puta si q̄s fabricaēt ydola
vel aliq̄ ad cultū ydolatrie p
tinentia Si qua vro ars sit
cui9 opibus pnt hīes bñ vel
male vti sicut gladij sagitte
a alia hmōi vsus taliū artiū
nō est pctm̄ et hec artes sole
sunt dicēde scdm crisō. sup ma
th̄. Si tamē opibus alicui9
artis ut pluries aliquā male
vterentur q̄ vis de se nō sint
illicite Sunt tamen ꝓpter of
fitiū p̄incipis a ciuitate exstir
pande scdm documenta pla
tonis Quia ergo mulieres li
cite se possunt ornare vel ut cōser
uēt decentiā sui status vel ali
quid etiā superaddere ut pla
ceāt viris·cōsequēs est q̄ ar
tifices taliū ornamētoꝝ nō
pecēt in vsu talis artis nisi
forte inuemendo aliqua sup
flua a curiosa vnde crisost·
dicit super math̄·q̄ ab arte
calceorum a textorum multa
abscindere oportet·etem̄ ad
luxuriam deduxerūt necitatē
eius corrūpentes artem male
arti cōmiscentes·hec thō·ale
xander vbi supra dicit Qui
viris faciunt indumēta muli
ebria mulieribꝫ virilia ut se
mulicē magis excitēt ad luxu
riā a ut licēti9 possint explere

libidinē tales artifices peccāt
mōrliter. De talibz loquitur
Crisō. cū inqt Viros i mulie
rū fors deducāt a mollescere
fatiāt p calciamēta lasciuie cū
fupfluis a nociuis eas arcei
ſtatumq; Et loquitur de arte
textoria q̄ fiunt weſtimēta vi
ris a arte futoria qua fiūt eis
calciamēta muliebria hec ale
8 xander. ¶ Sz nūquid ſi artifex reqrat a petat ut fibi fa
ciat weſtez vane diſpoſicōnis
curioſā vl vanā nouit imuē
tā a ſic de ꝯmibz a c. numq̄d
ꝓpter lucrū dz facē talia Rñ.
mgr hēri. de haſſia i lcūra ſu
per gen. q artifices nō dñt cē
taliū weſtiū excogitatores a
a forcioꝛi nō taliū factoꝛes ñ
forte caſus ſpāl qnqz aliud
expoſcat. Rō eſt q nllus de
bet aliū ad vanitates puōre
nec ad fupfluos fūptus oc
caſionare nec q̄cq̄ inuitē de
bet ut vanā hoies ſuas admuē
tiōes frūolas a cogitatq; no
xios expleāt in ope hec ille.
Sz nūquid taliu ſimōi orna
mēta aliqñ p cōſuetudinē ſi
ne gui pcto pñt deferri Rñ.
mgr Joh. de tābaco. li. de cō
ſol. theo. in hijs q̄ fūt ſolum
mala q̄ ꝓhibita. mltū excu
ſat i toto vl in tāto o ſuetudo
ideo i talibz ex vi ratiōis cō
ſuetudis pſentū ſi pſcripta ſit
eſt cōn ius ſcriptū multotiēs
faciendo. nam a gracian9 ille
gracōſe dicit q̄ ꝓſtitutio vtē
tiū moꝛibz cōfirmatur q̄uis
etiā fupflua ornamēta geſtare
ad oplacendū multis ſāctoꝝ
auctoꝛitatibz repꝛobetur tñ
hoc fine excluſo racōne o ſue
tudis geſtari pñt ſine gr̄ui
pcto. cauſa aūt q̄re in talib9
ſaltez circūſcripto ſcandalo
excuſare valeat cōſuetudo ē
Quia res q̄ ꝓpt̄ ſui nouitatē
a p oſeqns raritatē y magia
tionē excitāt a puocant ad li
bidinē. eo ſcz q̄ ꝓpter āmirai
hoies res hmōi magis oſide
rāt a pfūdius cogitāt Ille q̄
dē res qñ in cōſuetudinē vēni
unt ceſſant y magināconem
excitare a ad libidinē puoca
re. eo q̄ tūc ceſſant quedam
rara eē a āmiracōne digna
cogitatē oſideracōne pfunda
hec ibi. ¶ Quo ad .ij. pncipa b
le nōnō q̄ ſupbiam oꝛt9 diſ
ſuadet p̄mo pctm multiplex
inde oriens Primū eſt inanis
gloria quā rariſſime ibi q̄s
deuitat Exēplū de diuite epu
lone in purpura luc. xvi. vñ
gre. in omel. ibidē nemo ve
ſtimēta pcipua niſi ad manē
gloriam q̄rit. Secūdū ē tūoꝛ
mētis ſup alios. vñ herodes
weſte ptioſa indut9 elatus i
ſeipō ab angelo necat actu.

·xij·Tertiū ē qꝫ cōfūdūt pau
pres talia non hñtes·nā sic
ꝛr apl'm p̄·cor·xi·Coꝛmthi
arguūtur qꝫ p esca suā ofun
debāt non hñtes sic pr̄ westi
menta fieri pt̄ ſm basilū in
regula Rr̄o molle ⁊ effemi
natū effitūt Exēplū de epu
lone q̄ sicut ꝓpt̄ supbiaz pur
pura indueba ad extra ita
bisso ꝓpt̄ mollicie ad intra
ſm glō·Quintū est rapina vl'
furtū aut illicitꝰ labor q̄ a ta
libus facilit̄ exerceꝰ ut sup
flua westimēta habeāt ⁊ spo
liāt paupes·vñ petrus dami
ani de ptemptu mūdi Illa ve
stis nō immerito rapina ee nū
cupatur q̄ duoꝝ vl trū ecia
westū sūma coemitꝰ Rapina
paul dubio pr̄petrat q̄ vani
tatis ardore succēsus dua
rū impēsas westū i vnā redi
git ⁊ primū suū quē sicut se
ipsū amare debuerat i sua nu
ditate relinq̄t Sextū est scā
dalū p̄rimi·nā q̄ scandaliza
uerit vnū exiguus istis qui
in me credūt expedit ei ut suspē
daꝰ mola asinaria i collo eiꝰ
⁊ demergaꝰ in pfūdū maris
math·xviij· Septimū est p
ticipacō oim criminū q̄ aliis
eius exēplo fatiūt vl ad īraz
ſm ps·Peccatū ocomitteꝰ eū
quo dāmō sicut westimētū q̄
cooperitur ⁊ sicut zona q̄ sp

p̄ngit Secūdo dissuadet
superbia westiū exempla sco
rū Prio dei q̄ nobilissimū spi
ritū in nobis westiuit carne
fragili ſm illud Iob·x·Pelle
⁊ carne westisti me Secūdo
deus q̄ p̄mis parētibus fecit
tunicas pelliceas gen·iij· Ite
xster·xiij·ait Tu scis dñe in
firmitatē meā ⁊ n cūtatē meā
qꝫ abhominer signū superbie
⁊ glorie mee qđ ē sup caput
meū in diebz ostētacōis mee
⁊ deteſtoꝛ illud q̄si pānū me
struate ⁊ nō portē illud in di
ebus silētij mei Item iob·xvi·
Saccū cōsui super cutē meā
Ite math·iij· Ipe iohes erat
westitus de pilis camelorꝝ Ite
scōm maximū in sermōe·bea
tissima virgo vir vnā tunicā
habuit Ite xpus scōm crisosto
mū westimenta abiecta hab
bat· Item de ātiq̄s pribus di
cit apl'us hēb·xi·Circuierūt
in melotis in pellibus capr̄in
Ite aug9·dixit ut eius cant
legenda Fateoꝛ de p̄ciosa ve
ste erubesco· Terciō idem
dissuadet multiplex superbi
rū in westitu stultitia quaꝝ p̄
ma est qꝫ exteriora vilia inte
riozibus nobilissimis prepo
nūt scz corpus aie Secūdo
qꝫ dei ordinē pꝛuertūt ⁊ na
ture·quia ancillā scz carnem
preponūt dñe id ē aiem dñe

ꝑpria ancille tradūt Tercio qꝝ plus expēdunt ut oculos alioꝝ pascant ꝙ ꝑpriū vētrē Quarto putant qꝝ expēciosita te selle a frem equꝰ id est cor pus appēdet Quinto qꝝ oia bo na sua wlūt hre bona a ōta ꝛ solā aiam ſm aug⁹·turpe

¶ Quo ad·iij·pncipale qrit vtrū sit virtuosū ꝛ laudabi le deferre wstimenta hūilia nō pciosa wl abiecta Rñdet ſm thō·qdli·x·q·xxij· Quo ad istud aliter est loquēdū de psona publica in dignitate aliq wl in platura ostituta· aliter de psona ꝑuata cui nl la cura regimis wl placomis est omissa In persona em̄ pu blica duo cōsiderātur scz sta tus dignitatis a ꝑprie psone cōditio Circa q duo ita se dz habē ne dignitatis auctoꝛi tas vilet in otēptū a ne ipe in superbiā efferat Vtrūq; igit ei pōt eē laudabile a qꝝ pciosis vtatur ad reuerēciaz auctoritatis inducendam a qꝝ vilib⁹ vtatur raōe ꝑprie hūilitatis Sic dūtaxat ne q ad auctoritatē cōseruandaz fiūt in supbiam degenerēt a ne dū nimis seruat hūilitas regēdi frangatur auctoritas sicut dic aug⁹·hec thō· Ex q̄ seq̄tur qꝝ vtuosū a laudabi le sit in psona publica si ꝑprie infirmitatis intuitu wstimēta deferat hūilia vñ in laudē btī martim epi dz qꝝ post suscep tū epatū eadē in eius wstib; mansit vilitas a abiectio Et de Demostene phō legit qꝝ tamdiu vtebatur toga phi losophica q̄diu fuit vulgo incognitus Sz vita a eloqn tia ognitus ait Malo wne rari vitā ꝛ sapientiā q̄ togā vñ tūc omunib⁹ vtebat wstibus Itē gre·p·dyalogoꝝ de btō equicio abbate dicit· qꝝ tam vil erat in wstib⁹ at qz ita despect⁹ ut si quis illū fortasse nescirz·salutat⁹ etiā resalutaē despiceret vñ vix ā nūq̄ legitur de sanctis qꝝ au ctoritatē suā in regimīe wstiū precōsitate exhibuerāt wne randam·sed potius wstium vilitate moꝝ hūilitate a vi te sācitate ut apl̄s de q̄bz le git qꝝ fuert pānosi id ē vili bus pannis induti Et xpm pannis mr inuoluit id ē ſm bern̄·a alb·vilib⁹·Iō inq̄t bern̄·fit mencō de pellibus ā aliis precōsis suppellectilibz ut nobis omēdet pauptatē habitus ꝛ indumēti vilitatem De psonis wro ꝑuatis q̄bus nulla cura regimis wl placō mis ē cōmissa dō·ſm thōz lo co allegato Meritorie a vtu ose agūt si portāt intuitu ꝑpe

hūilitatis ⁊ amore otēptus
mūdi wstimta hūilia ⁊ hui
liora ⁊ viliora q̄ stat⁹ ꝓpri⁹
m req̄rit ¶ Nec obstāt cauilla
cōes im quor q̄ ꝑmo in otra
riū arguūt Attēdendum ab
his q̄ in wstimētis ouiū ve
mūt·int rinsecus aūt sūt lupi
rapaces Rn̄sio scōm thō·q
hoc ē p vilitate wstiū·q nū
q̄ lupi vilia induerēt n xp̄i
ouiū hec wstimta eēnt ꝓpria
Secundo dicūt talem habi
tū deferentes scandalizare·
Rn̄dit Iero·i epla ad marcel
lā Scandalizat qūempiam
wstis fusciorꝫ scandalizet et
Iohānes q̄ int natos mulie
rū nullus maior fuit qui an
gelus dict⁹ dn̄m q̄z baptisa
uit q̄ camelor wstit⁹ tegmi
ne ꝛona pellicea cingebatur
Terco dicūt cū in corde vtus
lateat nihil officit wstimētū
si cor fuerit bonū Rn̄sū est de
hoc sup̄ Rn̄to obiitū aug⁹·
·iij·de doctrina xp̄iana ⁊ ha
betur di·xli·c·Quisquis·q̄s
q̄s rebus trāseūtibꝫ strictius
vtitur q̄ se hꝫ osuetudo cor
cū q̄bus viuit aut intēperās
est aut supsticiōsus Rn̄detur
q̄ gr̄cian⁹ false allegat·q in
oībus correctis originalibꝫ
bti aug·hꝫtur tēperās ⁊ nō in
tēperās Et sic thō·⁊ ōnes fa
mosi allegāt Rn̄to arguūt de

atū bartholomeū vsū fuisse
purpura clauata Rn̄dit bō
uen·li·de pfectōe euangelica
q̄ illō in legēda rōna nō ha
betur Et si wr est q̄ dr·dico
q̄ ncātate duct⁹ hoc fecit·q
aliud in regione illa calida
wstimentū portabile non in
uenit· Item nō q̄ dyabolus
dixit cōsimilia wrba p ydolū
Cristi etiam wstimentū tuni
ce in cō futilis ptiosū fuisse ne
gat exp̄sse criso·super math·
in ope imperfecto ¶ Qn̄tū w
ro sit merito iū talia deferre
patet p petrū damiani libro
de otemptu mundi dicentem
rex ninue purpura indutus
ꝓpt' ciuitatis excidiū coopt⁹
sacco diuini furoris motū cō
triti cordis hūilitate placa
uit Ezechias q̄z cultu regio
decorat⁹ terribiles regis assi
rior minas tremefact⁹ audi
uit·ꝫ mox ut ipse silicio tegi
tur silicioq̄z tectos ad ꝓphe
tam mittere nūcios non eru
buit ꝓpm quū diem victorie
⁊ optate psperitatis oraculū
reportauit Ela ecce angel⁹
dn̄i cētum octuaginta q̄nq̄z
milia assirior vna nocte per
cussit Egregius ille ꝓphetar
Isayas ad diuine iussionis
imperiū wstimenta depo su
it et trium annorum spatio
nudus ⁊ discalciatus incessit

Erubescat igr dicit pr. dam. huana supbia Ex quo patz q̄ hūilitas westitū deū placat gram meret et primū edifi cat vñ thō. 2.2. vbi sup dicit sic Si vilioribꝫ westibus q̄ ceteri q̄s induatur nō semp peccat. sed si hoc faciat pter macerac̄oez carnis vel hūilia c̄onē spūs ad vtutē tempan cie ptinet. hoc aūt p̄cipue per tinet ad hos q̄ alios vel bo et ex emplo ad pnitētiam hortā tur hec thō. ¶ Ca. xix.

QVarto dec̄o phibe tur h dei tēptac̄o vñ deu. vi. Nō tēptabis dñm deū tuū Et idē xp̄us c̄o tr̄ dyabolū allegauit matb. A iiij. ¶ Vbi p̄mo videndū q̄d sit deū tēptare Secūdo quot gña hoim in illo vitiū incidāt Tercō de gdib9 deū temptā tiū Quo ad p̄mū scdm thō. 2.2. q. lxxxxvij. p to tū Deum tēptat qui experimentū sumit seu explorat ex intenc̄oe rōe alic̄ psone p sua vba vel fa cta de dei potētia sapia pieta te bonitate vel volūtate specu latiue sine speciali dei instictu sine iusta necēsitate vl pia vti litate et sine alijs debitis circū stantijs vel q̄ etiā pter intenc̄oez talia expiē di aliq̄d loq̄ tur petit vl facit qđ ad nihil aliud vtile est nisi ad pbandum dū dei ptātem sapietiam vo lūtatē vl bonitatem. vnde su per illo deu. vi. non tēptabis dñm deū tuū dicit glō. deum tēptat q̄ hns qđ faciat sine rōe omittit se discrimi vel pi culo expiēs vtz possit libera ri a deo Dicit p̄mo q̄ experimē tū sumit seu explorat. q̄ tēp tare est experimētū de aliquo sumē. nullus aūt experimentū sumit nisi de re ignō l dubia Ex quo ptz q̄ ois deū temp tans deū ignorat vl dubitat de aliqua p̄fectiōe dei qđ sēp est p̄cm Ex quo ptz q̄ deū temptare semp est p̄cm Di citur ex intenc̄oe ad dram tēp tac̄oms preter intenc̄onem. ¶ Vbi nōnđ q̄ duplex ē dei ℞ tēptatio. vna intēta alia nō intēta Intēta fit dupliciter. vno mō exp̄sse alio mō inter p̄tatiue Exp̄sse cū aliq̄s dicto vl facto intēdit experimētum de aliquo sumē Interp̄tatiue vero q̄n nō intendit experimē tū sumē p sua dicta vel facta tñ agit vel dicit q̄ ad nihil aliud videt cedere nabile nisi ad experimentū sumēdū vñ q̄ si interp̄tatiue deū temptat q̄ si nō intendat de deo expe rimentū sumere aliq̄d tñ pe tit vel facit ad nihil aliud vti le nisi ad pbandum dei pote statē bonitatē et filia dicitur

racõe ꝓprie pſone·qz ſi quis
expimẽtū ſumeret de deo vl ad
dñm ptinẽtibz non ut ipe expi
mentū ſumens de hijs ſeu ta
lia explorãs talia ognoſcat·
ſed ut ea alijs demõſtret qñ
eſt iuſta ncẽtas aut pia vti
litas·hoc em nõ eſſz tempta
re dñm Dicit p ſua vba vl fa
cta non cogitata ad differẽ
cia infidelitatis·nã infidel in
q̃ tũ homõi in mente dubitat
de dei pfectione puta boitate
potẽtia a filibz Sed dñm tẽp
tare cum directe opponatur
cultui dmo ſeu latrie vel reli
gioni exteriorib; oſiſtit acti
bus Dicit etiã p ſua vba l fa
cta·qz homo dñm tẽptat expſſ
ſe duplicit Qñqz expſſe vbis
qñ homo in ſua peticõne oiã
do vl filia wba formãdo ea
intẽcõe aliq̃d a deo poſtulat
ut exploret dei ſentẽtiã potẽ
tiam vl bonitatẽ vl volũtatẽ
Factis autẽ dñm expreſſe tẽp
tat qñ pr ea q facit intendit
expimentũ ſumere diume po
teſtatis ſiue pietatis a ſapiẽ
tie¶ Dicitur de dei potentia
boitate ac·ſpeculatiue nõ pra
ctice·nã duplex ẽ cognicõ di
uine volũtatis l boitatis·vna
quidẽ ſpeculatiua Et q̃ tũ ad
hãc nõ licet dubitare nec p
bare vtz dei volũtas ſit bõ·l
vtz deus ſit ſuauis Alia pra
ctica affectiua ſeu expimẽtal
dum quis expitur in ſeipſo
guſtũ diume dulcedinis a cõ
placentiã diume volũtatis·ſi
cut de iereotheo dicit dyo·de
diuinis noibus·c·ij·qz didicit
dma ex opaſſiõe ad ipa Et
hoc mõ monemur ut ꝓtem9
dei volũtatẽ a guſtem9 eius
ſuauitatẽ ſcõm illud rõ·xij·
Probetis que ſit volũtas dei
bõ bñplacens a pfecta Et in
ps·Guſtate a videte qm ſua
uis eſt dñs Dicit ſine ſpiali
dei inſtinctu·vñ abrahã non
peccauit gen·xv·cũ dixit ad
dñm·vñ ſcie poſſum qz poſſeſ
ſur9 ſim eã ſcz terrã rpromiſ
ſã a deo Silr nec btã aga
tha q̃ noluit medicinaz reci
pere·qz expta erat erga ſe di
uinã bemuolẽtiã ut l infirmi
tates nõ pateret p q̃bz cor
porali medicia indigẽt l ſta
tim ſentiret dme boitatis effe
ctũ·hz achas peccauit nõ pe
tẽs ſignũ·nõ em ſi petiſſz dñs
tẽptaſſz·qz de9 iuſſit eũ prie
re Et etiã qz pertinebat ad cõ
munẽ vtilitatẽ·Dedẽ wro
qui iudicum·vi·ſignũ a deo
petiſſe legit de victoria repro
miſſa ex debilitate fidei ſcõm
glõ·petiſſe vidz ido peccauit
ſic azachaias luc·p·q̃ dixit
ad angelũ·vñ hoc ſciam vñ
ꝓt incredulitatẽ pũit9 fuit·

d ¶ Vbi sciendū q̄ dupliciter aliq̄s signū petit a deo. vno mō ad explorādū dīnam protestatē aut vritatē dicti eius a hoc de se ptinz ad dei tēptacōnē. alio modo ad hoc q̄ instruat q̄d sit circa aliq̄s facīū placitū deo a hoc nll' omō ptinet ad dei temptacōez dicitur sine iusta ncītate. q̄ si iusta ncītas foret non essz pctm vñ. ij. palipo. xx. Cū ignoramus q̄d agē debeamus hoc solum hēmus refugiū ut oculos nros dirigam⁹ ad te dicitur sine pia vtilitate. q̄ ex pia vtilitate sīa apli pceperūt ut i noīe xpi fierēt miracula. actu. iiij. Similiter de quodā p. dy alogorū refert gre. quī suscitauit puulū ad lacrimas mris eius Siliter q̄uis p̄dicatores p victu corpali nō sint solicīti ut vbo dei et doctrine vacent. si sic solī deo immittantur non deū temptant. q̄ non sine ncītate vel vtilitate fatiūt. ꝫ si sine tali facerēt deū tēptarēt vñ aug. xxiij. cōñ faustū dicit q̄ paulus nō fugit q̄si nō credendo in deū. sed ne deū temptaret si fugere noluissz cū fugere potuissz dicit a sine alīs debitis circūstantijs. q̄ pie a humiliter pretendū est aliquid a deo a sic seruiendū est deo

dicit vel q̄ etiam p̄ter intentōez ꝑter temptacōez dei intp̄tatiuā. ¶ Quo ad. ij. p̄ncipale nōndū q̄ cōñ hoc mandatū excedit q̄ntuplicīter. Primo vritatē inq̄rendo de alia vita quī in fide nutātes reuocant morituros. Secūdo iustitiaz q̄ volūt p duellū oñdi vin⁹ innocēciam a alterius malū. Tercō sapiam q̄ ꝑtermisso studio hūano artes vl scīas desup expectāt p oziones solū. Quarto potē tiam q̄ non fugiūt necem cū possint a debēāt. Paulus em̄ p sportam fugit a xps de templo decessū se nō dimisit. sed descēdit. Quinto bonitatē quī refutāt medicīa alia i casu sine ncītate a vtilitate. Similit q̄ tempus miserēdi deo cōstituūt ut dicit iudith. viij. hij em̄ oēs aliquo mō videntur explorare dīna illicite Quo ad p̄mū q̄rit scūs thō. q̄dli. iij. q. ix. ar. ij. vtrū liceat ab aliquo morientē requirē ut reuelet statū post mortē ex q̄ sic supponēdo hoc tñ dīno iuditio a dīnō non ex dubitacōe fidei de futuro statu q̄si tēptando inq̄rat Et pia a humilis intētio hēatur vicz ad subueniēdum defūcto p suffragia. rō ē q̄ p̄m dam. li. iij. Impletio naturalis desideriī

nō est pctm̄ mīsi aliq̄ mōrdi
nacō adūgat ut ptz de clbo
Naturalit aūt scīē desiderām9
p·meth·Sz cū p̄fatis tribus
odicōibz desiderare scīē statū
alicui9 post mortē mīhil mor
dīate vidz hre annexū·vnde
·ñ·math·xij·Sācta ergo et
salubris ē cogitatio p defun
ctis exorare ut a pctis soluā
tur hec thō·Quidā alius do
ctor addit q̄ q̄ expetēt reddi
tū ut certificaī vellet de statu
illo an vicz celū sit l'infernus
qđ cōmūiter p̄dicat mōralit
peccarz·q̄ mfidel' foret·dicit
etiā q̄ istā peticōez nō dnt fa
cere mīsi hoīes deuotiā illi pos
sūt sic expeti q̄ fuert m statu
isto deuotiā de q̄bz p̄sumitur
q̄ sint saluādi·dyabolus em̄
sepe mmiscē p̄t illusiōes q̄n
sic mortui reuocātur Cōtin
gīt enim q̄nq̄ mortuū ee m
purgatorio a demō m eius
spē dic eū ee m mferno ut aīa
suffragio p̄uetur a vīuus de
deuota vita mortui quā reco
lit mmitaī desistit Secundo
otīgē p̄ t aīaz ee m purga to
rio quā demō dic ee ī celo ut
aīa suffragio p̄uet Sz que
ris nūquīt tenetur vīuus ap
parēti credere qđ aperit Rn̄
det idē doctor posito q̄ defun
ctus reuerteret nō eēt quis
obligatus credē ea q̄ reuela
ret licet etiā eēnt vera hec ille·
Secūdo p̄nt peccare otra
istud duellātes Vbi nōndū
q̄ bm mcolaū de lyra sup ma
teria duelli·Dauid cū golia
p̄·reg̃·xvij·Duellū potest du
plicit accipi Dno mō ꝑprie
a fic ē singulais pug̃ duor
ut p victoriaz vm̄9 appareat
tande eius iustitia p dīm̄ iu
ditiū a alteri9 iustitia Et sic
bm oēs doctores duellū ē illi
citū tam ex pte appellātis q̄
etiā recipiētis a etiā iudican
tis a ofulentiū sc̄z ex offitio a
fauorē p̄stantiū Silit sacdo
tes q̄ darēt bñdictōez talibz
q̄ ibi manifeste est tēptatio
dīna grauit ibi vidz peccare
appellatus mūite seu suscipi
ens mūite grīuius q̄ spōte·ꝫ
offerēs grauissime Silit vi
det de iudice a coopantibus
hec vidz rap mūdi sentētia et
hec mō bm q̄sdā videt loq̄
de duello iuxta ipsū duellū p
hibētia·q·v·monarchiā Et
ex de purgacōe vulgari cum
suscepisti ñ p reuelacōnez di
uinā manifestatū fuerit q̄ de9
vult sic iudicare suā iustitiā
Et hec mō dauid aggressus
ē goliā·q̄ei dixit Ego venio
otr te ī noie dñi vīuētis·nec
ꝑpe sic dauid fuit duellator
sed diume iustitie executor·

Alio modo potest accipi

duellū large ꝓut est bellum
singulare vm9 cū vno absq3
expectacōne dmi iuditij· ꝫ ut
per vtutē artē vl fortunam
vl oibus istis vl aliq̄bz eo
rū cōcurrētibz aliq̄ cōtraúsia
inter eos crimial' vl cíuil' ter
minet' an tale duellū semper
sit mōrle discordant tam the
ologi q̄ iuriste Fit aūt duel
lū triplicit Prio a spūscō ut
in dauid p·re·xvij·a in rolā
do ut hr̄tur i hístoria karoli
Secūdo ꝺm mlt9s p̄sertī ex
parte appellātis cū pct̄o ut
in·ij·mō tactū est Tercō sēp
est gue pct̄m ut in p̄mo casu
Et nōndū q̄ iudicāū ferri cā
dentis a aque feruētis a simí
lia p̄hibita sunt sicut a de du
ello dictū est Tercō peccare
p̄nt coñ hoc wlētes p artem
notoriā vl filez sine hūano
studio sciam adipiscí Nēm
quí nō fugiūt vbi tenētur a
p̄nt dei auxílium ad hoc sine
causa expectātes s coñ ꝺs xp̄s
ait Cū vos pseq̄ntur in vna
cíuitate fugite in aliā math·
·x· Oñ aūt fugiēda sit moꝛs
in xp̄iana pſecucōe a qñ nō
vnctío a oſideratio scandalí
periculū gregis a hmōi doce
re p̄nt· Nam aliq̄n contigit
eodē tempoꝛe a in eodē loco
vnū debere fugē alterꝝ nō ut
de santulo quē gladius feri

re non potuit a de dy acono
recedēte gregē· poīt exemplū
li· dy alogoꝝ Qñto q̄dam fu
gīūt medicīa alia vbi oportet
eciam qꝺ licz agatha fecísse
videatur· tamē ut thō·2·2·q·
·lxxxvi· dic Fecit certa de dei
adiutoꝛio ut supꝛa Quo ad b
·iij·principale nō ꝺm thō·
q̄druplex est gradus dēū tēp
tanciū· ones tm non sūt ꝓhíj
Primꝰ eoꝝ q̄ aīm nō prepa
rāt añ oronem· sed distrahū
tur scient a negligētez q̄ la
bijs dēū honorāt solū Secū
dus eoꝝ qui nō dimittūt añ
oꝛonem debitoꝛibz ranco ēm
tenentes De ambobz dicatur
ecc̄·xviij· Añ oronez prepa
aiam tuā a noli ee q̄si homo
qui tēptat dēū vbi dicit glō·
interli· Temptat dēū q̄ orat
qꝺ do cuit sed nō facit qꝺ iuſ
sit Supra que dicit thō·2·2·
vbi p̄us Oꝝ iste qui añ oro
nem suam aīam nō prepat
dimittēdo si quid aduer sus
quē habet vl aliquis se ad
deuocōez nō dispondo nō
facit qꝺ in se est ut exaudía
tur a deo a ideo quasi interp̄
tatiue temptat dēum a q̄ quis
hmōi quasi interp̄tatiua tēp
tacō videatur ex presūpcōe
seu idiscrecōe peedere tm hoc
ipsū ad dei irreuerentiā perti
net ut hō p̄sūptuose et sine

debita diligentia se habeat i his que ad deum pertinent· dicitur enim p·pe·v· Humiliamini sub potenti manu dei Et·ij·thi·ij· Sollicite circa te ipsum probabilez exhibere deo Unde etiam huiusmōi temptacō est species irreligiositatis hec thō· Tertius eorum qui preter intencōnem petunt vel fatiunt que dicitur in diffinicōnis declaracōne interpretatiua tempta cō Quartus eorum qui ex intencōne talia fatiunt ut ibidē patuit·

Capitulū·xx·

Quinto decō prohibet hic accidia cuius primū est tristari de obsequio dīno sicut caritatis est gaudere in bono diuino· A Quibi tria principaliter sunt videnda Primo de q̄ditate et malicia et origine accidie Secundo de speciebus Tercō de remedijs Quantū ad primū scōm thō·2·2·q·xxxv· Accidia est tristitia de bono diuino qō homo debz facere·dicit primo tristitia ſz nō q̄libet Est em quedam tristicia bona ut illa q̄ opatimur miserie primi sicut mia facit tristari et passionis xp̄i meditacō Talis tristitia quā habemus de pctis omissis in otricōne Alia est tristitia mala i appetitu vindicte iordinato a cōstituit spez pctī ire vel tristicia de bono primi a facō diū vel mutidiā·sed tristicia de bono dīno constituit accidiā·dicit·ij·de bono dīno id est de bonis spualibz istis potissime que bniem p se ordinant in deū ut sūt seruitutes dei exhibēde corde ore vel ope de q̄ b9 dictū fuit a primo p̄cepto particulari vsqz ad sextū Et sic eciā sūt omnia opa virtutū non mor̄tū circa talem materiam·sed mor̄tū ꝓpter deum facta et in deū relata Ex quo patet q̄ est accidia oris cordis et opis Quia q̄s tediū et tristicia hīre potest meditādi fidem sperandi in deū Deum diligēdi quo ad cor quo ad os laudādo orando loquēdo de deo et similia Et in ope multiplicit fit Dicitur osequēter qō homo debet facere·quia si q̄s tristaretur de spuali bono ad quod quis non teneretur sub pena peccati vel mal aut mōalis puta de pficiendo aliquo quod solū cadit sub cōsilio nō esſz accidia Exemplū de iuuene euāgelico qui tristis abscessit cū ei xp̄us dixit Si vis pfectus eē vade et vende oia q̄ habes et da pauperibus math·xix· ¶ Sed b que sūt radices et cause tristicie Rndet q̄ tres·Prima cū

q̄s nō amat dēū nec gaudet
in eo ꝺo oñtēr nō amat opa
ra spūalia nec in eis gaudet
ꝫ tristat. Secūda q̄ q̄s nō
nosćit vl nō adūtit vel non
medităt honestatē a vtiliat
tē ac suauitatē spūaliū bono
rū ex hoc puenit q̄ nō repu
tat spūalia. sed ea vilia a q̄si
nil valētia estimat a triste ea
facit a ea refugit. Tercia q̄
sensus apprehendit spūale bo
nū ut laboriosū a p̄uatiuū de
lectacōis sēsibil a ido sensua
litas a spūali bono fugit ad
delectabilia sensualitatis. Et
tal sensualitas interdū ad se
trahit raconē a wlūtatē que
tristant de spūalibz bonis a
¶ diuinis. ¶ Sed q̄re accidia
est pctm. Rñdet ꝑm thō. tri
plici de cā. Primo q̄ in se ma
lū est tristari de boīs optis
q̄lia sūt diuina. De talibz em
sūma cōplacētia esset hn̄da
Secūdo q̄ immediat9 acci
die effect9 est q̄ facit tedio
sū a grauē in spūalibus diui
nis operandis. Tercio quia
multa alia mala ex accidia
sequūtur i spēbz a effectibus
ea9. Q̄n wro sit pctm nō ꝑm
thō. vbi p̄us q̄ tristitia de bo
no spūali aliq̄n nullū ē pec
catū. ꝫ forte defect9 natuē a
q̄n opus ōnū est solū ofiliū
a nllo mō debitū. Secundo
aliq̄n mateia ē meriti. Tercō
aliq̄n est wiale. Q̄rto aliq̄n
mōale. Pro quorū intellectu
nōnō p̄io q̄ in nob sūt duo
Primū ē caro siue sēsualitas
similr bestijs alijs hoc dēpto
q̄ p rōez p̄t frenari hec caro
hz oplacētiā i luxuria i vana
gloia i gula ira a in filibz. Et
hz tristiciā de oibus q̄ sūt cō
traria carni ut ptz in ieiunio
oōne hūilitate paciētia a cē.
Secūdū ē aia ratiōlis a deo
optimo immediate creata q̄
naturaliť vellet btūficari hec
desiderare deberet vtutes dēū
a btūtudinē a spūalia bō. Et
de solo pcto p̄cipaliter tri
stari. Sicut etiā naturaliter
phi repierūt a de hoc scripse
rūt a fides amplius instruit.
¶ Secundo nōnō q̄ caro cō ꝺ
cupiscit adūsus spiritū a spi
ritus adūsus carnē gal. v.
Qđ idē sēsit rō. vij. dicēs. Vi
deo aliā legē in mēbris meis
repugnantē legi mētis mee
Et idē q̄libet expitur. Exēpli
gra. Ratio iubet diuinē vel re
ligiosū ad matutinā surgere a
p̄mū delectat rōnez. ꝫ mollī
cies lecti a calor corp9 tenēt
q̄ nō vult surgē. Ex isto cau
satur quedam tristitia in sen
sualitate. vñ si ꝓpter talez re
pugnantiā tristitia de bono
spirituali veniat hoī subito

aīm deliberatē aīo otra aut ꝑter volūtatem tūc est solū ꝑmus motꝰ a mere naturalē. Et q̄ diu manet solū ꝑmꝰ et naturalē motꝰ nullo mō dep̄ dens a volūtate tūc nullū est ꝑccatū, moꝛis·sed defectꝰ seu ꝑcīm nature Quia nō est in potestate hois dicēte bō Augustino Non est in ptāte nostra q̄bꝫ visis tāgamur· ¶ Et si homo statim ut hmōi motū accidie rōe p̄cipit īcipit resistere rōi a volūtate tūc illa resistētia est sibi meritoꝛia Sic̄ sepe accidit q̄ homo sentit aliq̄s te diū īexcitio spiritualī rōne sensualitatis q̄s tīn raōi displiceꝫ Ideo etiā resistit conādo p excitia bō delectari in diuinis ꝑ posse talē tristitia nō est pcīm· q̄ in sola sensualitate ꝯsistit ꝫ est matꝛia meriti q̄ volūtas detestatur eā Si uero homo hmōi ꝓmotui accidie nō ꝯsentit ꝑm raōem plene saltē nec sufficienter se ei oppoīt post q̄ ipsū p̄cipit·ꝫ volūtas aliquo mō ad sensū īcliata habet se cū hoc negligent' in resistendo tūc illa accidia est pcīm venīale si fuerit de ope debito Et Et hoc est ꝓpter negligentiā volūtatis que ei imputabilē est Et ꝑm Cassi·de īstitutiꝰ mōchoꝝ etiā i pfectos viros cadit·ꝫ si motꝰ ille accidie ꝑtingit usq̄ ad rōem ita q̄ carne totalit' coīt spūm ꝑualēter a tristitia sic i raōne īuale scente q̄ ipsa raō ex hoc ofētiat in fugā a bonoꝛē aut detestacōnem bonī spūalis diuinq̄s hō facē tenet tūc est ꝑccatū mōrle ut dicit scūs thō· Cuiꝰ raōem assignat· q̄ illud ē mōrle ex gne q̄s de se a se īm ꝓpriā raōnē otrariat caritati ꝫ accidia hmōi est talis· q̄ ꝓprius effectus caritatis est gaudiū de deo a de diuinis rebus cui otrariatur accidia q̄ est tristitia de bono spūali in q̄ tū diuinū Exēplū in simili de ocupiscentia adulteriī q̄s de gne suo est pcīm mōrle· hec ocupiscētia q̄ diu est naturalis motus manēs in sensualitate a nllo mō dependens a volūtate tūc nō est pcīm·ꝫ si hō ei resistit ꝓpter deū ē ei meritoꝛiū·si uero volūtas nō ofētiēdo in op̄ nec in delectacōnē nō excludit ocupiaz·ꝫ ꝑmittit eā morāi in aīo tūc venīale fit culpa·si uero ptīgat usq̄ ad racōnē ita q̄ ratio supata ofētiat in opus adulteriī fit culpa moꝛtalis ita i ꝓposito Simile ē de ira· ¶ Quo ad·ij· ꝑncipale nondum ꝓcessum colligitur ex dictis gregoriī ·xxxij·moraliū Et ex Isidoro

de sūmo bono a Cassiam de ·viij·pncipalibz vitijs et ex wilh·i sūma vicōz qp vigin ti sūt spēs vl modi pcedi ac cidie Prim9 est origo alioz vicz tepiditas q womtū puo cat vñ apoc·iij·xps dicit·scio opa tua·qz neqz frigidus es neqz calidus·sed qz tepidus es a nec frigidus nec calid9 incipiā te euomē de ore meo Euomitur cum in deteriora labi pmittitur hec fiducia tēptandi dyabolo pstat·qz de multis tēptat tepidū vbi nō feruidū Exemplū de olla feruēti cui muscę non insidet hec eciam boiem qsi cōtractū facit·qz scōm bern·Foetitan ideo nō possum9·qz nō mlt tū volum9 Secund9 ē mollities q est ipatientia dure rei de q pū·xviij·Qui molle a dissolutus est i ope suo frater est opa sua dissipātis a repitur omūit i delicate nutritis hec ē culcitr dyaboli·hec facit ut bō velut mue9 globz ad ignē tribulacōis liqscat Tercius somnolentia de q pū·xix·Pigredo immittit sopozem Animetate ei somni phibē debe rēt auicule de mane canētes a galli a ineptia act9 dormi endi q pnt eē imitetas bru talitas surgēdi tristitia ipoz tumitas dormiēdi Oītus ē

ocōsitas pū·xij·Qui opatur terrā suā saturabit panibus q aūt sectat otiū stultissim9 est·vbi nō qz terra siue solū oris octo fruct9 pferre pōt scz dei laudacōez gr̄az actio nē oronē ofessionē vbiz mo dificacōnez abstinētiā fraterna cozrepcōnez a fraternam erudicōez Stultissim9 imāt est·stult9 qz in vita negligit necessaia vite celestis acqui rere·stulcioz qz vitā bostib9 expmit·stultissim9 qz aiz ain terficiētes solet pascē puta corpus a demonē Rūtus est dilacō pōs·Tempus faciēdi dñe dissipauerūt legē tuam Tardāt q dā oūti alij ofitei alij pficī· ¶ Ad oūsionē ac b celerandā mouē deberēt qui qz scz mortis incertitudo luc· xij· Vos estote pati·qz nescitis q hora dñs vr ventur9 sit Secundo multiplex bonū in depuenēs scz vite iocūdita maior viuendi a moriēdi se curitas pene maiois euasio a pmij multiplicitas Tercō piculū male ofuetudis Jere· ·xiij· Si mutaē pōt ethiops pellē suā q vos poteritis bnfa cere cū didiceritis male facē Oītto qz iniquus est in deū i angelū in se et in primū sm illud aug9·pctoz nō est dig nus pane quo wscitur Rūto

qz difficile ē quē vre ad dēū oūti ambro· Pluēs mueī bap tiſmalē mnocētiā ꝓuaſſe q̄z vr rā pmīttētiā egiſſe Sext⁹ eſt tarditas Sicut em̄ accidio ſus differt oūti ſic tardus tar dꝫ pcedit m ope iā mchoato pū·xi· Sicut acetū dētibus a fum⁹ oculis ſic pigꝫ mole ſtus eſt hīs qui miſerunt il lum Quo contra terrere debe rent tpis breuitas malorꝫ m malis ſtrennuitas a bonorꝫ virorum a mulierꝫ ſollercia. Septim⁹ ē negligētia i hoc oſiſtens q̄ hō nō curat q̄lit opus mchoatū faciat vtꝫ be ne l male· ſꝫ hoc ſolū curat ut ab onere laborꝫis mchoati ſe expediat pū·xxm̄ij· Diligēter exerce agrū tuū Jere·xlviij· Maledicūs q̄ facit op⁹ dei ne gligēter alia ītā hꝫ fraudulē ter tales terrere debet et irrati onalīū ut apūa formicarꝫ di ligētia ad cor p⁹ ꝑprīū a dei mtuit⁹ O ctau⁹ ē impſeueran cia quā hnt q̄ op⁹ mchoatū ad pfectū nō ducūt que ſaul dicit p· regū·xv· ad quā vi tandā xp̄us de cruce deſcēde re noluit vñus math·xxvij· pſeuerātia ei cābz eſt dei ioh· ·m̄j· Me⁹ cābz eſt ut faciā vo luntatē eius qui mſit me ut pficiā opus eius· huic dēmō mſidiat⁹ gen̄·iij· Tu mſidia

beris calcaneo ei⁹ Nonus eſt remiſſio· m eo em̄ eſt qui q̄ti die deteior efficit· vrſus Fer uid⁹ m p̄mis medio tepet al get m ymis pū·x· Egeſtatei opata ē man⁹ remiſſa· man⁹ autē fortiū diuitias parat· q̄ otra pū·m̄j· Juſtorꝫ ſemita q̄ ſi lux ſplēdēs pcedit a creſcit vſq; ad p̄fectū diem· Vbi nota quid ſit proficē videli cet ſimul oīa pcc̄ata ꝓpoſito dimittēa exercitia p vitacōe vicioꝝ nccaria a acquiſicōe virtutum apta iuxta ſuū ſta tū arripere· Decim⁹ eſt diſſo lucō· Diſſolutus em̄ difficul tatē muemens m ſuo regimi ne ſe dimittit oīo abſq; gub nacōne ſcom illud pū·xxiij· Eris ſic dormiēs i medio ma ri a q̄ſi ſopitus gubernator amiſſo clauo Talis aīm ſuū non recolligit Eſt em̄ tang̃ puluis quem picit ventus a facie terre a quaſi dolū non ligatum Hanc diſſolucōnē greg· videtur vocaē importu nitatē mentis q̄ mens ꝓpter triſticiā m ſpualibꝫ ſe impor tune trāſfert ad delectabilia corpalia tedioſe ſpualia im plēdo Vnde dicim⁹ eſt incuria que ſuoꝝ debitam curam nō habet Cui opponitur diligē tia· incurioſus ſua non colit culta nō colligit a collcā nō

custodit·vñ vsus Nō mínor
est vtus q̄ q̄rere parta tuei
Hoc vitio laborāt qui audí
ta nō curāt memorie tradere
mēte vl scripto vl ope·q̄ di
lacerate ambulāt et ímmūdi
tias sine rōne sustimēt Coñ
quos ē q̄ ordínate natura p
cedit q̄ ōrtus ínterdū est v
tus a q̄ exteriora notāt ínte
k riorē ímuriā· Duodecím9 ē
ignauía q̄ laborat qui eligit
potiꝰ ím miseria magna pma
nere q̄ aliquantū laboris sb
íre Et vidꝛ idē eē cū pusillam
mitate Nā magnímitas ē v
tus ínclínās ad opera mag
no hōre digna ꝑm phm·íííj·
ethicoꝝ Presúptio ē excessus
ꝗ pusillanitas defectus est spe
cialiter ī hís q̄ specialiter ca
dūt sub ofilio Et ꝑm thō·2·
·2·q·cxxxíj·Pusillanímis defi
cit a ꝓpoc̄one sue potēcie dū
recusat ad id tendere qđ est
sue potētie ómensuratū Et ín
est q̄ matth·xxv·et luc̄·xíj·
Seruꝰ q̄ acceptā pecúniam
dñi sui fodit ī terra nec ē ope
ratꝰ ex ea ꝓpter quēdam pu
sillanitatis timorē punítur a
l dño· Terdécimꝰ ē índe
uoc̄o scz q̄dā ariditas spūal
a carēcia feruoris mental de
qua ím ps·Aía mea sicut t̄ra
sine aqua tibi Et numeri·xí·
Aía mea arida ē ñl respíciens
oculi nri msi man·Oríf aūt
aliq̄n ex supbia q̄ est quasi
mōs gelbe sup quē nec ros
nec pluuia deuocōis ꝑm bñ·
descēdit Aliq̄n ex defectu cibi
spūalis ps·Aruit cor meū q̄
oblitus sū omedē panē meū
Aliq̄n ex accídia·nā alie cre
ature ocío ímpínguātur sed
hō laborē spūali pū·xíj·wlt
a nō wlt piger·Aía autē la
borātiū ipínguabit Decīꝰ m
q̄rtus est trístitia ím dīno scz
officio Et gre·vidꝛ weaē cor
porē q̄ est circa p̄cepta q̄ pti
nent ad cōmunē iustitiā·nō
ínquít aug9·ex trístitia aut
necessitate·q̄ hilarē datorē
diligit deꝰ·íj·cor·ix·hoc vitiū
est q̄ si absinthiū positū ím es
ca dei tē cū oía a deo accepe
rímꝰ iustissimū est ut ei resti
tuendo lete seruiam9 tē pū·
·xxv· Sicut tinea west tímēto
a vtms ligno sic trístitia vi
rí nocet cordi Decímꝰ q̄ñ N
tus tediū vite qđ aliq̄n oríf
ex dei amore a celestis príe·
Sicut patet ím aplo qui cō
cupiuit dissolui a eē cū xpo
Aliq̄n ex malorū pserti alie
nor consideracōe quíbz mū
dus plenꝰ ē Eccē·íj· Teduit
me vite mee vidēntē mala eē
vmūsa sub sole a cūcta vani
tatē a afflictōez spūs Aliq̄n
ex wlxmētia tribulacōis ꝓpe

.ñ.cor.p. Sup̄ modū ḡuati
fum9 a sup̄ vtutē ita ut tedet
etiā nos viuē Aliqñ ex acci
dia a tūc ē pctm̄ a puemit ex
lōga tristicia post quā nōso
lū tedet deo fuīre.ſ etiā viuē
Decimussext9 ē despatio quā
docet aplus fugē pmitentes
.ñ.cor.x. Tele nima tristicia
absorbēatur hmōi Decimus
septim9 ē nā cor a q̄dā mētis
amaritudo otra illos q̄ hiez
volūt ad spūalia excitia indu
cē Exēplū de mōcho accidio
so coñ plātū amaicato Deci
mus octau9 ē istabilitas pp o
siti cū hō in dei fuitio diusa p
poīta mala attēptata freqñ
ter ppositū mutat non ex im
potētia ā ex natiōbili cā.ſ ppt
tedīū q̄ habz i eoz execucōe
spūaliū Decimus non9 ē inq̄
etudo corpis a istabilitas lo
ci ut apparet i multis Vicesi
m9 ē malicia qñ ppt tristiciā
quā q̄s hz i ōmis intīntū ma
l9 efficit q̄ ecia spūalia mo
dica ā nulla estiat a ecia z im
o pugt. ¶ Quo ad.iij.pncipale
nōndū q̄ plura remedia fūt
coñ acadiā.pmū ē consideracō
de testabilitatis huiꝰ vitij ut
apparz pmo i cōsideracōe exē
ploz oim rez laboriātiū.nā i
vita carētibz sola astr q̄tidie
giz mūdi circueūt i hñtibz vi
tā vegetabilē herbe a arboz
minimū intiū hñtes in mlt9

adūſ ad magnā quātitatē p
uemūt. In scribilibz dic salo
mon pū.vi.vade ad formicā
o pigra a cōsidera vias eius a
disce sapiaz.i malis hoīb; q̄t
fūt studia mūdo fuīedi.i bo
nis hoīb9 cecilia q̄si apis ar
gumto sa do fuit.i angel'is
nis a mal' otiua fūt excitia.ſ
cūdū ē q̄ tm̄ displiceat deo
vñ apoc.iij.q̄ tepid9 es nec
pia te euomā. cā ſm glō.q̄
quādā securitatē accipiūt de
bonis aliq̄bz Itē luc.xv. Pau
dīū ē angel' sup vno pcore
sc; feruido pnīaz agēte q̄ sup
.xcix.iustis q̄ nō indigēt pe
tentia sc; tepide viuētibz ſm
greg. Itē luc.xiij.de ficulnea
dz infructifera.fucide illā ut
q̄d etiā terrā occupat.tertiū
est q̄ accidia multū placet
dyabolo.vnde math.xij. Im
mūd9 spūs exiēs ab hoīe inue
nīēs domū vacātē vadit a af
sumit alios.vij.neq̄ores se a
intrātes hītāt ibi. Itē math.
.vij.demōes dixert xpō si ei
cis nos mitte nos i gregem
porcoz a Job.xl.dz dormiē.ſ
dēmō in loco calamip q̄d va
cuitas designatur Secūd reme
dīū ē robil' diusitas occupa
cōnū.ſ ordiata dz eēa robil'
ut doc; exēplū vitaspa.vbi
bto antiquo accidia tępta
to angelus apparuit quē vi
dit pmo fumiculū torquentē

deiñ orantē deiñ sportas texentē a itez orōi vacātē a fic facere anthomū iubētē otra accidiā. Tercīū ē ut cū sētit tristiciaz accidie q̄s inter dū q̄rat bonā societatē cū q̄ veri filr solū de deo a licitis tractz lete. Exemplū in vitas patz vbi sepe illud fecerūt In cuiꝰ figura legitur exo. xvij. q̄ Jo sue pugnāte cōtra amalech orabat moyses leuās manꝰ ad deū cuius manꝰ erant gra ues. sed hur a aaron fustentabāt manus eius ex vtraqz pte. Quartum ut hō se cogat ad exercitium spūalium q̄ fastidit. Etiam habitus delcābilis non nisi p actus interdū tristes multiplicatos a cquirit ex. ij. ethicoz Quātū ut cū magno conatu q̄s meōz retur dei tot bñfitia a si vm ps. Rēnuit osolari aīa mea credat qđ seqūtur. meōz fui deo a dele ctatus sum. oportet aūt hūc conatū magnū eē q̄ hō i tristitia cōstituꝰ difficulter talibus immoratur Sextū est exclusio p posse triū ꝛadicū accidie i pncipio capituli poīta. In cuiꝰ figuā dicit leuīc. vi. Ignis i altari meo sep ardebit quē mutuet sacdos sūbiciēs ligna mane p singulos dies Septimū ē osideratio pene infernā purgatoziū a bītudinis q̄ expectamus vm nrm meritū vl demeritū vñ i vita spatz q̄dam pr cō q̄stus ē priachilli accidiam Rndit alt ideo patris q̄ nō dū vidisti req̄em celi nec penā infernā O clauū a sūmum remediū dei gra ē ps. Viam mandatoz tuoz cucurri cū dilatasti coz meū. vñ i canti. Trahe me ptz te curremꝰ i odore vngētoz tuoz Can. i. ps. Erraui sicut ouis q̄ perijt ac.

Capitulū xxi.

Exto decō prohibetur erubescētia xpm a sequēdi a eiꝰ doctrinā in necessarijs ad salutem. vñ luc. ix. ait. Qui me erubuerit a meos vmoēs hūc filiuꝰ hois erubescet cū veneit i maiestate sua a pris a scōz āgeloz id ē ad modū erubescentis se ostēdit dicēs. nescio vos sicut ait vgibꝰ fatuis math. xxv. et clausa ē ianua. Tria sūt b dicēda a vidēda Prio de verecundia seu erubescētia bō. Secūdo de mala de q̄bꝰ dicatur Ecā. xlix. Est cōfusio adducēs pctm a est cōfusio gr̄az a gloriā adducēs. Tercio de rmediis male erubescēcie. Quātū ad. i. nōnō vm b tho. 2. 2. q. cxliij. q̄ verecundia ē timoz de actu exprobr̄bili facto vl fiendo. Dicitur

ꝑmo tiorē q̄ est reſpcū arduū
poſſibil' reſpcū cui⁹ nō est tri
ſtitia Ex q̄ patet q̄ pfecti nō
erubeſcūt facilit' de futuis ma
lis pretrabilibꝫ·q̄ non app̄
hendūt mala opa ut difficul
tet ab eis mediante grā vita
bilia Item patet q̄ malitiosi
non fūt verecūdi·q̄ ex habitu
facilia putāt mala·ꝺr de actu
turpi in q̄ includit cogitacō
vbū vl obmiſſio turpis·ꝺr
turpis ſeu exprobrabil' Sed
q̄ fūt turpia exprobrabilia
ſeu inhoneſta ſñfio q̄ nudi
tas corpis i adulto reſpectu
alterius Item dicooptura mem
brī imūdi puta genitalīū po
ſterioꝝ a vbꝝ Ex q̄ patꝫ q̄
male fatiāt veſtes curtas por
tātes q̄ ad viros a vbera nu
dātes q̄ ad mulieres et tūi
cas leuātes ſine cā Racō iſto
rū ē q̄ a natura talia vēmur
ut dic̄ bt̄us aug⁹·li·de cīvitate
dei otra dyogenē Item ōne pec
catū est erubeſcibile p̄cipue
tīn luxurie furti ſeu ſubtractō
nis alieni tom a mēdatiī de q̄
bus int̄ cetera ꝺr ecā·xli·Eru
beſcite a p̄ce a mre de fornica
cōne a a p̄ſidētea potente de
mēdatioa a p̄ncipe a a ducē
¶ de delicto· ¶ Q̄ aūt turpe ſit
omne pctm̄ patet triplicit'·
Primo q̄ pctm̄ nuditatem fe
cit erubeſcibilem Nā gen̄·ij·ꝺr
Erāt vterq; nud⁹ Adā ſcz a
vxor eius a non erubeſcebāt
Racō q̄ nullū pctm̄ fecerant
a futuꝝ facilit' vitare poterāt
Interi em̄ q̄ mēs ſupiori obe
diebat creatori quicq̄d infra
mētem erat ut mēbra corpis
a etiā beſtie hoī obediebant·
ſed eoipſo quo homo deo in
obediēs fuit·obediētia multo
rū hoī ē ſubtracta Deo gen̄·
ij·dicit poſtq̄ ambo de fru
ctu vetito guſtauerūt aperti
ſūt oculi ambor vicz experien
tiā habēdo q̄ malū prius nē
te nouerāt Cumq; cognouiſ
ſent ſe eſſe nudos conſuerūt
folia ficus a fecerūt ſibi pzo
mata plura ibi de verecūdia
videlicz q̄ ad vocē dei fugerāt
q̄n deus q̄ fuit adam vbi es·
q̄ deus ait q̄s tibi indicauit ac̄·
¶ Secundo cum erubeſcen
tia ſit fuga rei turpis a pctm̄
ſit opus dyaboli con̄ natura
ꝓmo eo remoto omnia decē
tia forent conſtat pctm̄ eſſe
maxime erubeſcibile a quod
plus est in eius opacōe alia
erubeſcibilia nō fūt teſte gre
gorio dicēte de maria mag
dalena·q̄ semetipsaz ḡuiter
int⁹ erubeſcebat nihil eſſe cre
didit q̄d verecūdaret' foris
Tertiō erubeſcētia est reſpcū
immūdoꝝ·ſz in cōpacōe pcti
alia immūda ,mūda fūt·vñ

math·xv·Que de ore p̄cedūt de corde exeūt a ea coīq̄nāt hoīem·de corde ei exeūt cogi tacōes male hoīcidia adul teria fornicacōes furta falsa testioīa blasphemie hec sūt q̄ coīq̄nant hoīem pō·Co rupti sūt a abhoīabiles facti sūt scz īquī dicit facto vl fiendo·q̄ plura scim9 q̄ eru bescere debemus a nescimus an de facto fuere coā deo hēa mus Plura eciaz sūt q̄ p̄petra re possem9 turpia· Nōndū ·ij·ſm thō·vbi p̄us et phm ·ij·a·iiij·ethicoz q̄ wrecun dia q̄uis non sit vtus eo q̄ vtus dic̄ p̄fectiōez hītus·pfe ctus aūt vir nō timet aliq̄d ut futuz ardūū possibile vl difficulter vitabile Ex̄ p̄ter habitū faciliter vitabile tur pe·tm̄ wrecūdia est hoīū q̄d a laudabil passio a habit9 ofilis eius acq̄rī pōt Lauda bilis īq̄ q̄ntuplicī racōne· Primo q̄ frenū est sensuali tatis qđ dū q̄s habet a mul tis malis p̄seruat actibz a spē de eius correctōe·vñ quīs phs dicit Erubuit res salua est Secūdo est ōzmentū p̄ci osū quo decoratur iuuētus a muliebris sexus·vñ ecc̄ī·vij· Bēa wrecūdie eius scz mulie ris sensate a bone super aurū Tercō est oculus quida mē tis oīdens opus de quo q̄s wrecūdatur eē examinādū an honū a tūc erubescētia est expellēda·si malū tūc est di mittēda ſm illud math·vi· Si oculus tuus nequā fuerit totū corpus tuū tenebrosū erit Q̄rto est p̄uilegiū humane odicōis i hac vita quo carēt oīa aīalia irratiōlia·q̄ nullū eoz wrecūdatur ꝓprie·q̄ tur pe nō p̄cipit ut patet īm eoz actibus Q̄nto grāz a deo me retur·vñ gen̄·ix· Sem wre cundus bñdicit a cham ma ledicit·Et luc̄·p· Ad īgres sū angeli maria wrecūda a timida audiuit·ne timeas ma ria inuenisti grāz apd dñm· Quo otra q̄q̄z malā īm f currūt iuerecūdi p oppositū q̄ faciliter ofideraē potes·vñ Jere·iij· Frōs mētricis facta ē tibi noluisti erubescē Item ibidē·vi·cōfusione nō fuit cō fusa a erubescē nescierūt Ter tio nōndū q̄ wrecūdia que etiam nō est p̄ctm̄ repitur īm multis Primo īm pfectis a se mibus quo ad hītū multū a paz quo ad actū·q̄ nō ap prehendūt turpia ut possibi lia sibi a difficulter euasibilia Sed tm̄ sūt sic dispositi ut si ī eis eēt aliq̄d turpe de hoc we recūdarētur ut dic̄ phs·iij· ethicoz Secundo reperitur

plus ín mediocríť bomís·qz i eís eſt aliq̃d de amore bom attñ non ſunt totaliť ímmunes a malo Terco plus repiendū eſt de verecūdia ín feminís Ñto plus ín virgínib9 adultis Ñto maxíme ín iuuenib; vtriuſq; ſexus poſtq̃ venerínt ad vſū racōnís Verecundia aūt carēt qui ſūt ín pría Ité vſu racōis carētes ín via Adā a eua caruerť ín paradiſo Et malicōſi q̃ míhil appreh̃edūt ut turpe nec malū timēt Eſt p̄terea tríplex verecundia·quedā naturalis vſū racōis p̄uenīēs ſicut alie paſſiones Alia eſt matría merēdi ut iſta que ínſurgit racōe ínfamie ínnocētis Tertia eſt meritoria a ſatiſfactoría ut iſta quā hem9 ín cōfitendo peccata·vñ bern̄·Quātū díſplicet deo ímpudicitia pctōris tātū placet deo erubeſcētia pe
g nítētis· ſQuo ad·íj·p̄ncípale nōndū qz ſm thō·vbi ſup Mala verecūdia eſt timor ínordínat9 de actu non vere ſi apparent' exprobrabili ſeu turpi facto vel fīendo·p cuius declaracōne adūtendū Cū tímor ſit de cētia verecūdie q̃ tū ad p̄poſitū ſufficit tīor vel metus q̃ ſm thō·ín·ííj·diſ·xxix·eſt ínſtātis vel futuri pericúli cā mentis trepidatio·

Et ē duplex met9 quídā qui cadít ín cōſtantē viz·alí9 q̃ nō cadít ín oſtantē viz Coſtans enī ꝓprie eſt vtuoſus a íncōſtās vitioſus·Metūs aut cadēs ín oſtātem viz eſt qñ mín9 malū ſuſtínēdū cogít' metu maíoris mali·hic tímor cadít ín oſtantē virū· cuí9 ratio eſt·quía ſm phm ·íj·ethicoz cōſtans a virtuoſus eſt menſura oīm operū ozum Scít enim quíd fugiēdū a quíd faciendū ſit· Idcírco elígit magis ſuſtínere mín9 malū q̃ maíus malū ínídere vbi vnū fieri oportet a díffert oſtās ab íncōſtāti duplícit' Prímo electōne·qz elígit quodcūqz malū pene pati putā p̄uacōnē bonoz exteriorz fame vel vite q̃ peccare de quo dicit Anſelm9 lí·Curdeus homo Oz p ínfímítis múdis ſaluādis ſcz corpalít' nō eſſet cōmittendū peccatū In conſtās aūt a vicioſus eligít poti9 ſubíre maíus malū puta pctm ꝓpt' delectacōnē annexā q̃ vitare mín9 malū puta perdere tpalía·nā mímimū peccatū eſt maíus malum q̃ máxímū malū pene ſit malū Alía differentia eſt q̃tū ad eſtímacōnē periculi vel pene ímmínētis·qz oſtās nō cogít ñ fortia ꝓbabili eſtímacōne

Inco̅stans aūt p leui estíma
co̅e a fugit quodā mo̅ nemí
b ne pseq̄nte. ¶ Est aūt q̄dru
plex met9 q̄ cadit i ostāte ví
rū Prím9 ē metus mortis ab
eo q̄ intēdit a p̄t occidē Se
cūdus ē g̃uis cruciat9 corpis
puta vberaco̅ torsio icarcera
tio a hmōi Tertius ē metus
stupri q̄ bois viris maior q̄
mortis eē dr Itē si quis dedit
aliq̄d ne stupr̄ paciat vir
vel mulier Q̄rt9 būtutis me
tus Et dicit thō. pe. a alb. q
nō differt vtrū hec p̄dicta q̄
tuor fiant i psona ppria siue
im psona liberor siue vxoris
Itē si q̄s im adulterio vel fur
to vel flagico alio de plxensus
dedit aliq̄d vel se obligauit
ad p̄dicta q̄tuor ptinēt. qr ti
muit mortē l̄ picula l̄ vincu
la Itē si de plxēs9 dedit q̄d dē
plxensori vel pmisit ne p̄deret
p̃uet ad q̄tuor p̄fata. qr pdi
tus prenoiata potuit pati.
Metus aūt cadēs im ostante
vir est qui fit per minas vr
bor ut nisi hoc feceris nō ha
bebis gr̃am meā vel non dili
gam te a finnlia Etiam scōm
legistas tor infamie a vexati
onis nō caderet i ostante; ví
rū a sub q̄tuor p̄fatis. qr tali
bus multis modis subueniri
p̄t Et nota qr metus cadit im
vnū qui nō diceret cadere i
aliū Nō enī ē verisile regē ti
mere debuisse militē paruū.
a minor metus excusat im ca
su feiam q̄r vir Metus igit
cadēs i ostante vir facit qr p
missa vel data tali metu nec
corā deo nec corā eccia tenēt
ut mrimoniū tali metu otra
ctū a alia data vl̄ pmissa. rō
est qr ofensus i talib; nō est
liber mere si co act9. nihil er
go dedit libē pmo metus ca
dens i ostante. vir impetrat
restitucōe; im integrū. ¶ Sed
q̄ritur vtr ille q̄ per metū ca
dētem i ostante vir opulsus
aliq̄d pmittit de tpalibus te
neatur illud postmodo adim
plere Rñdet Alb. m. iiij. Cre
do qr vbi est iudiciū p qđ im
uemri p̄t defensio a iudicāte
etiam co actus dr soluē pmis
sū a optit ei actio ex lege et
ex canone et iudex dr eū resti
tuere im integrū. Si aūt defe
ctus sit iudicū puto qr nō dr
soluere. sed aliquā leuē ppter
cautelā facere pmitentiā de p
misso p̄cipue si fides vel iura
mentū nō interuenit. si autē
iuramētum interuenit dicūt
multi a etiam mihi satis pba
bile vidr eē soluendū. si autē
nō soluit a iuramentū viola
uit a postea venit ad pmitē
tiā vidr mihi nō eē co̅gēdus
ad solucōnē; ꝫ tm̄ ad fracti

ūramēti em̄ dacōez hec Alb.

k ¶ Dubitat an tiorem gñe de timore loqñdo excuset a pec cato Rñsio scōm thō. 2. 2. q. Cxxij. ar. iij. ¶ Timor imtñtū hz racōez pcti ínōȳtū est coñ cordīmē recte racōnis que est regula hūanoz actuū Recta aūt racō iudicat quedā mala magis eē alijs fugienda Et ideo q̄cūqz ut fugiat mala q̄ ꝑm racōez magis fūt fugien da nō refugit mala q̄ fūt mi nus fugienda nō est pctm̄. Sicut magis est fugienda mors corpal' q̄ amissio rerū. vñ si quis ꝓpter tiorem mor tis latrombz p mittēt aut da ret excusaret a pcto qđ īcur reret si fine cā legittā p̄t mul tis tomis hoībz quibz magis essz dandū pctoribz largire tur Si aūt aliq̄s pr tiorem fugiens mala que ꝑm racōez fūt minus fugienda incurrat mala q̄ ꝑm racōez fūt magis fugienda non pōt a pcto to talit' excusari. q. tal' tior mor dinatus essz Sūt aūt timen da magis mala aīe q̄ corpis a mala corpis q̄ exteriora rez q ideo si q̄s incurrat mala aīe id est peccata fugiens mala corporis puta flagella vel mortē aut mala exterior pu ta damnū pecuīe aut si fusti neat mala corporis ut vitet

dānū pecuīe: nō excusatur tōlit' a pcto. diminuit' tn a liquod eiꝰ pctm̄ quia minus wlūtariū ē qđ ex tiore agitur Impoīt' enī hoī quedā neces sitas aliq̄d faciēdi ꝓpt' iminē tē timorē ut faciat wlūtariū mixtū ꝑm phm. ¶ Sz qñ est tior pctm̄ mōrle ꝟ. ar. iij. Ti morē pctm̄ scōm q̄ est mor dinatus put sz refugit quis qđ scōm racōez non est fugi endū. hec aūt mordinatio tio ris qñq; quidē ofistit in solo appetitu sēsitio nō wnīēte ex osēsu rōnis appetitus a sic nō est pctm̄ mōrle ȝ wiale solū Qñq; wro hmōi mordinatio tioris p̄fugit vsq; ad appetitū racōnalē q̄ dicatur wlūtas q̄ wlūtas ex libero arbitrio re fugit aliquid non ꝑm racōez Et tal' mordinatio tioris qua doq; est pctm̄ wniale qñq; mōrle. Si ei q̄s ꝓpter tiorē q̄ refugit q̄s piculū mortis vl qđ cūqz aliud tēpale malū sic dispositus est ut faciat ali qđ phibitū vel p̄termittit ali quid qđ est p̄ceptū in le ge diuina: tal' tior est pctm̄ mōr le. alio q̄n erit pctm̄ wniale. vñ apōle. xxi. ¶ Timidis z incre dul' et execratis pars erit in stagno ignis a sulfuris qđ ē mors secūda hec de thō. q̄e quid igr de timore dictū est

illud ad wrecūdiam applicā
m dū ē· ¶ Ad sciendū qñ wrecū
dia sit pctm wiale vl mōrle
nōdū ſm thō·2·2·q·xix·ar·
·iij·a·ij·q tūc mūdanus est
quo qs mordiate timet amit
tere bō exteriora·hūanus ꝙ
quis tūet ꝓpie psone a perti
nēt ad vnū timorē in re quo
quis a deo recedit ꝓpter amo
rem creature a corpois detri
mentū a timē taliū pdicōnē
interdū est naturale interdū
vitiū Naturale ei est q refu
git ꝓpriū corpis detrimentū
vl eciam damnū tpalīū rer
Sed q homo ꝓpter ista rece
dit a iustitia est cōi rōe natu
ralē vñ phus·iij·et bi cor
dicit q qdā sunt pctōr opa
ad que nllo tūore dz qs cogi
q prius est hmōi pcta com
mittē q penas quascūq pa
ti dicit in diffinicōe de actu
nō vē sed apparētes exprobr̃
n bili· ¶ Vbi nō q duplices
sūt actus·quidā wre expro
brabiles ut in prīcipio capi
tuli patuit Alij nō vē expro
brabiles·si apud filios hui9
seculi de qb9 dicitur Iob·xij·
Deridetur iusti simplicitas·
sup quo gre·li·x·mor·sic di
cit Animꝰ q ꝓpe viri iusti nō
nūq opi recto ostanter immi
titur a tñ hūanis irrisionib;
vrget, miranda agit ac ob pro
bria recipit·q ab hui9 mun
di sapientib; puritatis vtus
fatuitas creditur Quid nāq
mūdo stultius vidz q mentē
wrbis ondere nihil callida
machinacōe simulaē nullas
inuriis cōtumelias reddere
p maledicētib; oraē paupta
tē q̄rere possessa relinq̄re ra
piēti nō resistē pcutiēti vnā
maxillā alterā ꝓbere·sed qđ
abhoian tur egyptij israhelí
te deo offerūt· ¶ Subdítur lā
pas otēpta apud cogitatio
nes diuitū id ē supflua pata
ad tēpus statutū· ¶ Tē nōdū
q malam wrecūdiam multi
hnt ſm q multiplicitez aliq
pccant ut i septē pctis capi
talib; Primo quidā wrecun
dant hūiles eē aut in weste·
cōi exēplū ioh·baptiste ve
stiti zona pellicea math·iij·
Aut non q̄rendo necaria du
bia·cōtra xpi exēplū q in me
dio doctor q̄siuit luc·ij·aut
wrecūdantes qñ nō scāt re
spondere ad quedaz mutilia
sicut homerus ut refert polic
tus q̄ ꝓbleuma pdiculoz sol
uē nequiēs p̄ tristitia mortu
us ē·aut sacramēto reueren
tiā nō fatiētes Cōi exemplū
militis q ptiose indut9 equū
descēdit in luto genua flectē
do ad eucaristiam ſm suā cō
suetudinē ¶ Cesarius refert

in suo dyalogo Secūdo sūt alij wrecūdātes paupertatē q̄ est instrumtū hūilitatis lima pctorum a xpi ornatus· Alij celant genealogiā pau pertz Quo cōi dz dewilh·epō parisien·qui scobā cū q̄ pat' suus pistor fornacē purgaē solebat in camera sua sp ha bebat ut videret se de paup tate eleuatū Et Isa·xlviij·Ec ce excoxi te·ꝫ non q̄si argētū elegi te in camino paupertatis ꝓpter me faciaz ut nō blas phemer gloriā meā altei nō dabo Tercō alij wrētur detr ctiones castitatis a otrahunt cōi exēpla virginū q̄ etiam sāguinē effundē nō erubue runt vñ sap·iiij·Multigena aūt impiorz multitudo nō erit vtil' a adulterine plātacōes non dabūt radices altas nec stabile firmamtū collocabūt a si in ramis in tpe germinaue rint infirmit' posita a vēto cō mouebūt' a a mimetate wn torz eradicabūtur Qrto alij pacientiā recusātes wrecūdā tur nā sopire otra xpi wrbū In pacia vrā possidebitis am mas vras luc·xxi· Qnto alij wrēt' ignoscē in se pcātibz cōi exēplū xpi q̄ to cies pser tim die crucifixiois offensus oia odonauit Sexto alij ab stinētiam wrentur ꝓpt' obliq

qntes cōtra exēplū honorati pmo dyalogoz gre·vbi dz q̄ in ouuio carnes omedere nolēs miraculose piscez obti nuit Septio alij ex inercia a pusillāitate timēt moituis morte annūtiare otr exēplū Isay·dicentis Ezechie dispo ne domui tue q̄ morieris tu a nō viues Isay·xxxviij·Alij vecūdātur infirmis obseq̄ cri stū fugientes Alij wrecūdātur corrigē vitia filiorz ācillarz a familie q̄s oēs valde terrere de beret formida hec xpi sma lu ce·ix·q̄ me erubuerit a meos smones hūc filiꝰ hois erubē scet cum venerit in maiestate sua ac· Quo ad·iij·pncipale p nōnō q̄ ad expellēdā wrecū diā valēt septē Prio o fidēare xpi maximā delionoracōez in sua morte·nā ad festū pascē de oī terra q̄si aliq̄ ihrlm ve nerāt: xps famosissimꝰ i vlo facto a vtute fuerat Crux tui pissiā fuit pena·attn̄ voluit in medio latronū educa a mo ria nudus oio exui que ōnia alia a aliam wrecūdiam ma ximā incutere potuerunt At tamē ad hebreos·rij·ꝓpto sibi gaudio sustinuit crucez confusione contepta quare ut ibidē dicit Exeamus extra castr̄ improperiū ei⁹ portan tes Secūdo videam⁹ exēpla

sactor q̄ wrecundiā postpo nētes vtutibz insudarūt Nā hēb·xi·fide moyses grādis fa ctus negauit se esse filiū filiē pharaonis voluit em magis affligi cū popolo dei q̄ tem porale pcti hre iocūditatem· Susāna magis voluit moi turpit q̄ puritatē mrimoni alez pdē dan·xiij· Itē act·v· Ibāt apli gaudētes a ospcu cōsilij qm digni biti fūt cōtu meliā p noie ihu pati Terco pōderandū est q̄ malūa stul tū sit dimittē opā bō exvere cūdia·nā tales fatūt sic vir q̄ ppt latratū cam culi castrū no defendēt Sic equs q̄ trū cuvmbrosū formidaēt Et sic videtes recti a sam irrisionē cecor curuor a lepr̄osor et ūciditia eor falsa curare non dnt·p nihilo em irrisiones curā dē fūt talū Quo contra leuit·xxvi·dr· Terrebit eos somit9 folij volātis· Qrto va let cōsidrare erubescētiā quā in futuro fustinebūt bō facē erubescentes luc·ix·q̄ me eru buerit a meos sermōes ac· Qnto sexto a septio valet cō fidenare tres radices wrecun die male et illas extirpare· Pria radix est amor placēdi mūdo Señ·definet timere si spare desicis Idē nondū felix es si non turba deridet te ma

th·v·Bū estis cū maledixe rint vobis hoies Secūda elō gatio dei ab aia q̄ si pns essz multū diceret quis illō ps· Si ābulauero in medio vm bre mortis non timebo mala q̄m tu mecū es dñe: alias tūe ret Figura huius est in petro qui xpm seqns a lōge ter ne gauit ex timore a wrecūdia Tertia causa ē auiditas ho noris transitorij qui cum a falsis attribuit facilit pdit a apud neminem vliter ho nor hētur· Si inquit aplus hominibz placerē xpi seruus nō essem· ¶ Capitulū·xxij·

Quia igit superbie vi tiū causat inobedien tiā a p̄ceptorū trans gressionē atq̄ contēptū Id circo dēcalogo septio tria p̄cipa liter de hmōi p nūc fūt vidē da· Primo quibz ex precep A to sit obediēdū Secūdo q̄d sit otēptus a q̄n mōrle pctm Tertio de inobediētia q̄n sit mōrle pctm· Qntū ad p̄mū dubitat an subditus teneat plat̄is suis in oibus obedire sr·thō·2·2·q·cliij·ar·v· Obe diēs mouetur ad imp̄iū pre cipientis quadaz necessitate iustitie Potest aūt contingere ex duob9 q̄ subditus non teneat supiori suo in oibus obedire· vno mō ppt p̄ceptū

maiois ut dr rō·xiij·sup illō
qui potestati resistit dei ordi
nacōi resistit q̄ resistūt ipsi
sibi dānacōnez acq̄runt vbi
glō·aug9· Si q̄d iusserit im
perator nūquid faciendū est
si cōtra pcōsulē iubeat·rursū
si q̄d ipse pcōsul iubeat ⁊ ali
ud imperator nūq̄d dubitat
illo otēpto isti est seruiēdū
ergo si aliud imperator aliud
deus iubeat illo otēpto obtē
perandū est deo Rap·addit·
Si tn̄ dubitat subdit9 vtrū
id quod p̄cipitur sit contra deū
vl nō debet obedire nisi essz
tale q̄dī q̄ nullo mō eēt excu
sabilis ignorātia puta cōtra
articulū fidei p̄cepta vl p̄hi
bicōnes vl gn̄ale statutum
ecclesie Alias bonū sine quo
potest eē salus debet dimittē
interdū pp̄ter bonū obedien
b cie Alio mō dicit thō·non
tenetur infeiori suo superiori
obediē si ei aliq̄d p̄cipiat i q̄
ei nō subdit Dicit em̄ seneca
·iij·li·de bñfitijs Errat si quis
estimat suitutē in totū hoiez
descēdere pars eius melior ex
cepta ē corpora obnoxia sūt
⁊ ascripta dnīs·mens quidē
est sui iuris ⁊ ideo i hijs que
pertinent ad interiorē motū
voluntatis homo non tenetur
hoī obediē·sed in hijs que ex
terius per corpus fūt agēda

In quibz tn̄ fm ea q̄ ad natu
rā corpis pertinēt homo hoī
obediē nō tenetur·fz soli deo
qr oēs hoies natura sūt pares
puta i hijs q̄ pertinēt ad cor
poris sustētacōnē ⁊ pl̄ gn̄ati
onē vn̄ nō tenētur nec serui
dnīs nec filij parētibz obediē
de mrimonio otrahendo l̄ vgi
tate suāda ⁊ aliq̄ alio hmoi
Sz i hijs q̄ pertinēt ad dispō
sacōnez vl dispositōnez actuū
⁊ rez hūanarz tenetur subdi
tus suo superiori obedire fm
racōnē superioritatis Sicut
miles ducī exercit9 i hijs que
ptinēt ad bellū·suus dño in
hijs q̄ ptinēt ad seruilia ope
ra exeqnda·filij9 pri i hijs q̄
tinent ad disciplinā vite ⁊ cu
rā domesticā ⁊ sic de alijs·vl
ric9 i sūma addit laycī nō te
nēt9 p̄latis eccl̄asticis obediē
n̄ in hijs ad q̄z ob suātiā se
i baptismo obligauerūt scz ut
teneāt verā fidē cū opibz q̄b9
abrenūtiauerūt dyabolo ⁊ o
bus pōpis ei9· Clerici aūt te
nētur eis obedire i hijs q̄ per
tinēt ad offitiū cleicale· Du C
bitat9·ij·vtz religiosus teat9
in oibz p̄lato suo obedire hñ
sio scōm thō·vbi sup Et pe
trū de thar·super·ij·di·vltia
q̄ triplex est obedientia pri
ma suffitiēs ad salutē seu ne
cessitatem qua scilicz obedit

q̃s in hijs ad q̃ obligat· obligat aũt religiosus a ad illa solũ obedire tenet q̃ pñt ad regularẽ observacõnẽ ptinere ut fũt pmissa et illa sine q̃bus religiosis pfessio nõ fuaretur ut mutua obseqa et offitia et hmõi Et in hijs plato suo obediẽ est ncãtatis Secunda est obediẽtia perfecta que obedit in oibus licitis· ſ illa nõ ẽ ncãtatis ideo bern· li· de dispẽ· a pcep· dicit Subdit9 nec citra pmissa ẽ inhibẽdus nec vltra pmissum cogẽdus p legẽ obedie Tertia obediencia est indiscreta que in illicitis obediẽt· ¶ Dubitat· iij· vtr religiosus teneatur obediẽ plato suo in hijs que fũt cõtra regulã ſ· ſm pe· dethar· in q3li· Eorũ q̃ religioso a plato suo imũgunt tria fũt gña Quedã fũt ſm regulã ut ea q̃ in regula otinẽtur a ea q̃ ad illor debitã observanciã expediũt vl req̃rũtur In hijs nõ est dubiũ qñ abbati pcipiẽti teneatur monachus obedire ñ excusaret racõnabili impedimẽto Alia fũt pter regulã ut q̃ nec ibi cõtinẽtur nec ad illa expediũt p ordinãtur ut leuaẽ festucã Et de hijs ẽ vi or a omuñ opinio q in lem oribz q̃ sit regula tenetur obedire· ſ nõ in g̃ticoribus Que aũt oio pter regulã sunt in hijs nõ tenet obediẽ· q non tenet nisi qñ tũ se obligauit sua pfessioe· pfecta tñ obedia ecia in hijs obedit Alia fũt cõtra regulã ut quor oppoita ibi pcipiũtur vl phibentur De hijs distinguẽdũ est· q quedã fũt in quibus plat9 potest dispẽsare· quedã in q̃bus nõ pt eo q regula vl ostitucõ phibet Aut ergo certũ est religioso q plat9 in tali casu i q̃ pcipit nõ potest dispẽsare a tũc nõ debet obedire· aut certũ est q pt a tũc debet obedire· aut dubiũ est an possit a tũc ra cõne dubij dico simpliciť q teneť obediẽ· hec de pe· ¶ In dubijs enim obediẽdo E alteri pser tim supeiori quis multiplicit excusatur Primo scdm rapm· in sũma Subditus qui mouet bellũ domino suo sibi mandãte Qñ enim subditus pbabiliť dubitat an dñs habeat iustũ bellũ excusať ibi subditus ppter bonũ obedientie licet forte peccet dñs cõtra deũ malũ precipiendo· vñ aug9· li· otra manichẽũ Dir iust9 si forte sub rege sacrilego milites recte pt illo iubẽte militare vl bellare si q̃ iubet vel nõ eẽ cõtra pceptum dei certũ est vl

vtr sit certū nō est ita ut fortasse reū faciat ꝺ̄q̄tas ꝺ̄perādi Innocēte aūt ꝺ̄litē ostēdat ordo seruiēdi·ſ ꝺ̄telligē scōz wilh·qñ dubitat miles an assint odiōes req̄site ad bellū iustū vicz ꝑsona res cā aīe a auctoritas Ité ſm hoſt· ꝺ̄telligē pbabiliť dubitātē qñ ꝺ̄q̄siuit q̄ptū potuit a prī cōres oſuluit a ſp dubius remāsit ne īoscia sit affectator ignorātie·vñ ꝺ̄ reb9 dubijs homo ꝑ illūmacōne sui labor are debet ut doceat aug̃·libro ·lxxxiij·q̄stionū Et habetur di·xxxvij·ſ· finali dicēs Non ōmis ignorās ꝺ̄mumis est a pena Ille em̄ ignorans p̄t excusari a pena q̄ qđ discēt nō ꝺ̄mueit Ill̄ aūt ignoſci hoc nō potēit q̄ hñtes a q̄ discerent opam nō dederūt Secūdo excusat dubiū aliqualiť ꝺ̄ reddendo debitū ꝺ̄ mrīmomo ꝺ̄ casu q̄ mulier crederet primū virz defūctū a iā aliū duxit et nūc audit p̄mū virz viuē Nā ut thō·dic·q·lrāli super·iij· di·xxxviij· Si post secūd cōtractū oriat aliqua dubitatio de vita p̄oris viri ex aliq causa q̄ certitudinē facere possit nec reddē debet nec exigē debitū Si aūt causa illa faciat pbabilē dubitacōnē debz reddere·ſ non exigē Si aūt sit lewis suſpitio poteſt vtrūq; licite facē·q debet illā causam potius abicē q̄ scōz hoc conscientiā formare hec thō· Tercō excusat ꝺ̄ dubio eciā vbi ſupioris nō arcet māda tū ut ꝺ̄ scrupulosis a timoratis dictū ē supp̄mo p̄cepto de regula tercia pcti mōrtalis· Ité·iij·p̄cepto de sacramēto eucariſtie a de accedentibz cū remorſu pcti Q̄rto excusatur ꝺ̄ dubijs obediēdo religioſi eo mō q̄ dictū est nūc·iij·dubio Quinto excusat q̄s possessor alicui9 rei quā credidit bona fide fuisse ſuā eo q̄ hz cōtinuacōnē possessionis bone fi de iusto titulo a rē p̄scriptibilē ibi eē credidit a sic p̄scriptionē hre locū credit licet iam ꝺ̄cipiat ex aliquo motiō dubitare an res sit ſua·dicit em̄ hoſtien·q talis adhuc dicitur hre bonam fidem a vtē fructibus a sic p̄scribit Debz tamen ab alijs ꝺ̄quirere veritatem ut sic ad eā puemiat a illa pbat p iura canonicaq; ciuilia· Idē dicit bern̄·ꝺ̄ glō· extra de rescrip·ſuper·c·Quoꝺ̄ Idem Innocē·ꝺ̄ glō·ibidē ¶ Dubitatur·iij·quo ꝺ̄ dubijs q̄s sibi rectā cōsciaz deat formare ſ· ſm iohannē de tambaco li·de cōsolacōne theologie·xiij·c·vij·ī dubijs ꝺ̄q̄t

bonoꝝ viroꝝ vita alīs viuē di dz eē regula Est igr respica en dū ad facta bonoꝝ viroꝝ a discretoꝝ Et si plures tales vl ut in plurib; casu tali eis occurrēte sic vl sic se hre iue nires aut estimacōe tua iudi cares tūc a tu siliter agē non formides hec ille Ad idem est Cācell. parisien de gersona tractatu de vita anime lectōe sexta sic dicens Generale da mus documētū credere scz sa liter sapientū et bonoꝝ iu dicō a cōtra eoꝝ omunes sen tencias nō leuit sibimet fōre scrupulos anxios a timidos Falloꝝ si nō iubet sapiēs Fili ne imitaris prudēcie tue Et rursus Noli trāsgredi termi nos quos posuerūt pres tui hoc pcipue necariū ē apud religiosos respectu superiorū suoꝝ hoc etiam apud igna ros dmaꝝ legū hec ille Idem dicit de tumoꝛib9 thꝛologis respcū sme semoꝝ i qb9 vita a doctrina i moꝛib; bonis cō cordat a causā assignat. qv tus lōge certi9 arte opat et iuuenes passionib9 obtene brāt Prefatis ocordat Iero. sup illud pū. iij. dicēs Ne imi taris prudēcie tue prudencie sue imqt imitat qui ea q sibi agenda vl dicēda videt pa trū decretis ppōit Quo ad

·ij· pncipale dotēptu q̄d sit a qn mōle pctm ꝛ. Cācell. de vita aie lectōne. v. vbi sic dicit Consului sūmā dñi Anthisiodorēs. vbi loqtur de cō tēptu a dicit q cōtēpt9 ē appciari rē minus iusto Alio mō est rē negligē a de ea nō cura re ut dū pccans habet circūstācias retrahētes. ſz eas non curat adutere. claudit qz ocu lū q̄d amō avtit tergū ad eas Tercō mō est irasci rei tanq̄ vilia ea aspnai. pmū est ma lū. secūdū pri9. tertiū pessimū Dicamus ergo q in oi pctō etiā venali omittat otēptus dei Primo mō vere interpta tiue Secund9 otēptus inter uenire potest tam in mōli q̄ in solo venali Terti9 otemp tus circa deum precipiētem a erga plātū suū inq̄tū prela tus est nō videtur vn q̄ fieri cū deliberacōe cōpleta absq; pccato mōli a hoc vocatur ꝓprie otēpt9 Nihilominus adutendū est diligenter q refert plurimū dicē aliquid fieri ex otēptu a aliquid eē cū otēptu Sicut refert aliq̄d fi eri ignorāter a aliquid ex ig norātia dicitur q̄ppe fieri ex otēptu qn otēptus est prin cipal causa tal actiōis sic q illo nō exīte nō fieret actio ita q̄s opatur ex ignorantia

qñ illa nõ exiſtẽte nullo mõ fieret illud qđ fit puenít aũt actus nonnũq̃ cũ otẽptu v rewl mterptatiue non tñ ex otemptu·qz otemptus non eſt m cã ſz wl mfirmitas aut debilitas aut ignorantia aut affectio vicõſa aut libidmoſa dñat Sicut pceat aliq̃ſ qñqz ignorãter ita tñ qz nõ min9 oparetur qđ opat ſi illud ognoſcẽt ꝓtrea palã ẽ ignorãtiã tunc non eẽ causã agentẽ·ſz circũſtantem Quẽ admodũ cõtingit i ſb̃ditis q̃ dicũt ſe ſcandalizari de factis ſupioꝝ quos tñ ab actõmbz malꝫ nõ cõpſcẽt ſcandali oſſ facõ a plato vita bona·ſed ita ſibi blandiũt a ſup alioſ querũt excuſacões mpctis·

h Ex hiſs oibz nõ vidẽt regula gñaꝫ poſſe ſumi de diſtmctõe mter mõrle a wmale penes hoc qđ ẽ cẽl nõ eẽ ex cõtemptu Qm̃ ſi capiatur contẽpt9 ꝑmo mõ non eſt necẽ oẽm actũ factũ ex cõtemptu eẽ mõrle dũ ſcz de9 aut plat9 appreciat min9 iuſto ſolũ v malít a ex cõtemptu tali mẽtitur aliq̃s aut o cõſe iocatur wl lẽte reſiſtit ꝑmis motib9 Sbiliter ex ſecũdo otẽptu ꝑt euemre q̃uis nõ ita leuít et freqñter demq̃z act9 q̃ ꝓueit deliberate deliberacõe opleta ex tercõ otẽptu ut mihi vidẽtur eſt ſp mõrlis·hoc em̃ fit qñ pceans attẽdit ad pcipientẽ a ad pceptũ eius licitũ ſiue de9 ſit ſiue plat9 a ꝓpt vilipẽſionẽ a aſpnacõnẽ pcipientis ſuiq̃z pcepti aſſurgit effrenate ad actũ talẽ facẽdũ wl obmittendũ alioqñ non factur9 wl nõ obmſſur9 hoc ꝓprie eſt agere ex otemptu tãq̃ ſi dicat ut aliq̃ Ego i deſpectũ vñ a quia ſic pcipitis agam oppoſitũ hec cancell· pariſien·de gerſo·Ad idẽ eſt thõ·ut ſup pcepto p·de ſup bia Satis etiaz occidare videt hũbtus ſup li·cõſtitucõnũ vbi addit q̃ maioritas a mioritas cõtẽpt9 mſurgit ex multis Aliqñ ex magnitudme rei otẽpte·aliqñ ex nũero cõtẽptoꝝ·aliqñ ex cõtemnẽtis magis debita ſubiectõne·aliqñ ex act9 mtẽſiõe·aliqñ ex frequentia·aliquando ex obſtmacõe·aliqñ ex cõtemnentis modicitate Eſt autẽ differẽtia mt negligẽtiã a otẽptũ ſm beatũ bern̄·q̃ negligẽt9 eſt lãguor mercie·ſz otẽpta eſt tumor ſupbie· ¶ Quo ad ·iij·pncipale quale ſit pctm̃ motredia ſñdz vlricus libro ·vi·tractatu·iij· ¶motredia exhibita plato nõ ẽ ſm ſe mõrle pctm̃ ñ ſit otra ꝓceptũ ei9

Quia ipe plat⁹ ideo mā da tū tpat· qz non vult subditū p qlibet leuí cā exponē diſcrí mím mōle pcti Dixím⁹ autez ſm ſe· qz ex aío nō obediētis ſimplící mādato pōt hoc fieí mōle pctm ſcz cū hoc facit ex talí otēptu auctoritatis pla ti qz ímtēdit ei nō obedire eciā ſi pceret id quod mādat.

Sequít ſecundū pre ceptū Capitulū pmū.

Preceptū ſecundū ē Nō aſſumes no mē dei tuí ímuanū Dlō em habebít de⁹ ímſontē q aſſumſerit no mē ei⁹ fruſtra. Circa qđ po nētur qñ qz capitula Prímū eſt de ímtellectu verboz huí⁹ pceptí ím gñalia de iuámēto licito Alia vero erūt de moís hoc pceptū tranſgrediendi.

b Qñtū ad pmū nōnđ ſm thō· 2·2· q· cxij· Et ſm alexan drum de halis ím ſuo· iij· diſ· ·xxxvij· qz nō eſt ímtelligendū hoc pceptū ſolū de hoc noíe deus qz illud non ſit ímuanū aſſumēdū· ſz eſt ímtelligendū de omní noíe per qđ racōnalí mentí de⁹ ímoteſcit ſicut ſūt illa noía creato⁹ redemptor gubnato⁹ mūdí a ſilia· non em differt per qđcūqz nomē dei piuriū cōmittat· noibus quippe dei debetur reuerētia ex parte rei ſigmficate que ē vna· nō aūt ex parte vocum Ideo dicit ím ſingulari nō aſ ſumes nomē dei tuí ímuanū·

C Secūdo nōndū qz ibi nō C phibet oīs aſſumptio đím noís· qz illa pōt mltis modís bñ fieí ut ioíoibz dei laudibz a bñdictiombus eccīe ac ex oziſmis a ím ſermōibz· nec p hibetur hic oīs iuracō per no men dei· qz illa pt etiā multís modis bñ fierí Sed hic pro prie phibetur vana aſſump tio đuím noís que fierí pōt vana ſcđm thō· vbi pus du pliciter Vno mō ſm ſeipſa ſcz qz non hz fundamentū ve ritatis ut qñ quis falſū iurat q iuratio eſt ḥ phibita a pn cipaliť eſt periuriū a peccatū mortale ut dicetur a hoc vo lūt gloſe· i· exođ· xx· ſup hoc pceptō que dic· nō aſſumes ſcz iurādo p míhilo Secūda eſt deu· v· Nō aſſumes ſcz iu rādo p re que non eſt Secū do dicit aſſumptō đím noís vana ex parte iurātis ut qñ quis iurat vez a tñ ex leuita te a ſine iuditio diſcrecōms a tunc licet non ſit ſemp pecca tū mōle eſt tñ ſemp peccatū a diſpomt ad lapſū a peririū Tercō nōndū qz dei nomen

valde hōrificē tractandō ppē
cās recitatas p̄. pcepto circa
finē in ter cō pcepto particu
laria qñ aliter fit grauit pec
care otīgit. Additur autem
huic sicut a p̄mo pcepto pe
na Ideo qr ad ea ad que ho
mines prom̄ sūt pene tanq̄
medicine ad dē de sūt ſm phi
losophū. iij. ethicorum. Ad
p dolatriā autē p̄m fuerūt in
dei. qr int̄ vl cār p dolatras de
gebāt Ex lingue ecia lubrici
tate hoīes p̄m sūt piurare Ido
br nō em̄ hēbit de⁹ insontes q̄
assumpserit nom̄ ei⁹ frustra.
d Dubitat p̄. an licitū sit iura
re ℞. ſm thō. 2. 2. q. lxxxix. Et
ſm alios doctores omnimōr
sup. iij. di. xxxix. Iuramtū ſm
se nō est malū. ſz pōt ee licitū
a honestū patz p̄mo deu. vi.
dñm deū tuū timebis a p no
mē ei⁹ iurab. Ite apl's iurauit
in epl'is suis. ij. cor. p̄. Ego te
stē deū inuoco in aiam meā.
rō. p̄. Testis est mihi de⁹ cui
seruio Secūdo ad idē ē aug.
li. con. mendatiū Et in sermo
ne dñi in mōte a in sermone
de v̄bis apl'i Tercō patet ex
hona origine iuramēti a fine
Introductū em̄ ē ex vera fide
q̄ credūt hoīes hre infallibilē
veritatem deū a vl'em omniū
cognicōem a punitionē ei⁹o
ipsū in testē dictor̄ suorum
inducūt tanq̄ cū qui nec fal
lere nec falli potest quē nihil
latet ſm̄is etiā iuramenti ee
dext ad certificādum hoīes
de dīs ad finē ēdū otraūsias
ut dic̄ apl'us hēb. vi. nec ob
stat illud math. v. Ego aūt
dico vob nō iurare oīo. qr cū
ibi negatio prepōit signo
vl'i affirmatiuo ē sensus ſm bō
uen. nō iurare oīo dea nō i oi
casu qō vr est. quia non de
bet fieri leuit a fine comitib
dicēdis Si aūt xp̄us dixiſſz
oīo nō iurare cū ibi negatio
seq̄tur sensus essz qr in nullo
casu essz iurandū nec est iura
mentū de sideradū tanq̄ p se
bonū. ſz tāq̄ medicina q̄da
cōtra malum p̄mi sine qua
non curatur p̄mus vl iuua
tur ut dicit aug⁹. sup epl'a
ad gal. Ideo math. v. Sit
sermo vr est est nō nō q. d
aūt hīs abūdanti⁹ est a ma
lo est Secūdo dubitat q̄d
sit iuramentū Rñdet aug. iu
rare p̄r deū est deū testē inuo
re Rab. dicit. Iuramtū est af
firmatio vl negacō de aliq̄ sacre
rei attestacōe firmata Dicit etiā
hostien. qr p fidei interpositō
nē obligat q̄s sicut p iuramē
tū Si q̄reres q̄d est iuramē
tum licitū ℞. qr iurare licite ē
reuerenter deū testē inuocare
ad confirmacōnē veritatis de

qua audiēs nō est certus a cui nō assentit simplicī asser cōe ī causa vtilī ei q̄ iurat l' ei cui iuramtū pstat l' omūta ti Ex quo ptz Primo male iu rare eū qui irreuerēter iurat puta in loco tpe vel vto inde cēti diuinū nomē assumendo in testimoniū Secūdo male iurat q̄ de certis altei iurat ut q̄ cras dies eīta filibus Ter tio vane iurat qñ sine iuram to alter crederet dicēti Ne to vane iurat qñ aliq̄s dicenti nō credit in causa nullī9 vel modice vtilitatis a tñ iurat· Patēt oīa ex descripcōne Qui to seqūtur q̄ōne iuramentū a malo aliq̄ occasionē hz ptz qz a malo ignorantie alterī9 quē certificare oportet ideo dñs ait Sit sermo vr est ē· nō nō· Qđ aūt hīs abundā tius ē a malo est scz ignoran tie nō semp a malo pcī ꝓuī

f Terco dubitat q̄t modis a p q̄ vba fiat iuramtū Ex· m gne triplex est iuramētū Pri mū qñ hō in ducit dīnū testi moniū ad ofirmacōez pntiū ā ptēitoz a vōtuz assertoriū ut cū dicit Testis ē mihi de9 q̄ ita ē vel q̄ ita fuit· aut dic per deū ita fuit a sic de alīs· hoc em̄ est ita sicut de9 est m testis ut dicit Aug9· i quodā sermone de ꝓuriq· vel dicat de9 scīt q̄ wz loquor a sic de alīs silibz locucōibz Secun dū iuramtū dicit ꝓmissoriū cū q̄s dīnū testimoniū in du cit ad ofirmandū aliqđ futu rū ut cū dicit quis per deū ita faciā vel testis est mihi deus q̄ vo lo cras soluere Tertiū est execratoriū cū q̄s se ā ali q̄d fui vel ad se ptinens obli gat deo ut iuditiū suū in illđ exerceat si nō est wz qđ dic· aut si nō faciet qđ ꝓmittit a similia Et hoc vōtur exe cra toriū iuramtū qñ homo crea turā aliquā vel magis ꝓprie bonū qđ ex aliq̄ creatura pci pit deo obligat l' ipignorat ut scz in illo puniat si mī euei at illud p quo iurat aut ita sit sicut iurat ut cū dicit Ita vi uat filī9 meus est sensus mī si ita sit sicut dico ā mī si ipleue ro qđ ꝓmitto nō viuat filius meus ā cū dicit Sic me deus adiuuet est sensus mī si ita sit sicut dico aut fatiā qđ ꝓmit to nō adiuuet me deus ā cū dicit p salutē meā est sensus mī si ita sit non sim saluus Et sic iurauit Ioseph gen· xlīj· p salutē pharaonis ut sit sen sus ñ ita fatiā ut dixi nō sit sa lus pharaonī aut cū iurat q̄s per aiam suā aut per aliā rem quā diligit sic aplus ui dicit ·ij· corn· p· dicēs Testem deū

mudco in aiam meā Et scdm Alexā. vbi pus Execratoriū iuramentū est grue iuramtū qi ibi deus inducit a ut testis a etiā ut iudex scz ut in puniē do oīdat aliquē mendacē a sic det testimoniū otra iurantē pter pnā eiꝰ Tē nōndū bm doctores di. xxxix. tercij non ē maiꝰ saltē bm se, l' ad minꝰ ita magnū ē iuramētū qđ fit p solū deū sicut qñ otingit iurare p euangelium aut super corpus xpi a sup crucē Tē nō ē putandū qp paruū sit iuramtū qñ fit ex iuditiū a fine sollēnitate pmo iuramtū pter deū ē maximū qñ fit ex iuditiū aut fine sollēnitate ut dicit gre. a augꝰ. ad publicolā Ido dicit btus Jer. bm ꝰ in lege dei scriptū Nō periurab in noie meo nec pollues nomē dei tuū Ideoqz āmonēdi sunt ut oēs diligent caueant piurīū non solū in altari seu sanctoꝝ reliquijs. sz ecīā in omuni loqla. Sz dicēres qre tūc facit ista eccīa scz super crucē eucaristiā vl super euāgeliū iurare ac. Et quare iuramēta publica cū cēremonijs plus reputat sy. triplici racōe Primo ut iurās timeat eo magis falsitatem dicē ex hoc qp sibi ad memoriā reducit bñfitū redēptiōis nre factū per xpm

ꝑpter quod nullo mō debet offendere deū Secūdo ut magis ⁊ expressiꝰ recoꝛdet se iurasse a sciat pluribz ostare et sic ñ facilit trāsgrediat Tertio ut ex hoc appareat qp oīo deliberate iurauit ut ꝓpea se ñ excusare possit p hoc qp īopinate a surrepticie applicatus fuit Ꝙrto dubitat dictū ē qp iurare est deū testē inuocare ⁊ cū aliqs inducit in testem fit illo fine ut ipse testis manifestet veritatē circa ea q̄ dicuntur mō deꝰ nō manifestat veritatē que p nomē eius iurat Rñsio scdm thō. 2. 2. q. lxxxix. qp ꝑmo deus sepe manifestat an wz sit quod dicitur eciā in pñti aliqñ per int̄nā inspiratiōnē aliquādo per facti nuciationē dū scilicet producitur in publicum qđ occultū fuit aliquādo eciā manifestatur per pnā mentientis qñ quis execratorie iurauit vbi deꝰ simℓ est iudex a testis Ad ꝓpositū refert vincentiꝰ in speculo hystoriali libro. xxiij. c. xxiij. qp ad karolū magnū venerūt due sororēs ducis cuiusdā francoꝝ cōtra eum de temporalibus rebus conquerentes. karolus igitur negātem ducē iurare fecit per sāctū siluiū martirē qp nihil tenere tur sororibz de hijs in qbz cōñ

eū agebāt q̄ cū letus iuraſſ
crepuit medio ſtatiq; per alū
ſtercora pruperūt·ſanguiſq;
poſtq̄ exiuit oclos aures oſ
q; eius nares vitā infra duaſ
horas termiauit Itē refert idē
li·xiij·c·lxxiij· a gre·turonen·
q; ad ſepulchr bū pācratij
martiris p dyocletianū mar
tiriſati anno·xv·etatis ſue·q̄ſ
q̄s falſū iurare voluerit nūq̄
ad cancellū chori eccīe venit
q̄ aut ſtatī a demone capt9
infamt aut cadēs in pauimē
tum ptinus expirat Itē idem
libro·xxiij·c·xc·Quidaz no
mine berimnus in rebus eccīe
ſancti q̄tūm mātiris falſū fe
rebat teſtimoniū volens au
ferre quandā ſiluā quē mar
tir in ſomnis redarguēs eius
naſū tenendo falſatorē pcla
mauit exp gefactuſq; cuviſū
vxori recitaret·q; faciem aq̄ la
uaret naſus in aquā cecidit·
quo territ9 ad placitū q̄ ea
dē cauſa citatus erat ire recu
ſans naſū aureū cū cathenis
aureis artificialit appendit·
quē itez minis ſactus p viſū
coegit ut naſū artificialē pe
iora nō paſſurus deponeret
in teſtimoniū falſitatis qđ q
factū eſt in eccīa ſancti pfati
Itē idē li·xxiij·c·cix·Quidaz
ſolidū argenteū a pre mutu
auit quē iuramto poſtea ne
gauit ſe accepiſſe a pre Cui
pr Jura mihi p ſanctū ando
manū tewritatē aſſere qđ eū
facēt erecta manu ſtatī oculi
eius crepuerūt·q; die tercia mi
ſerima morte decessit Idem
li·x·c·cxv·refert quō in alexā
dria vidua ditiſſiā melantia
accuſauit iuditialit eugeni
um vgine q̄ ſe veſte mōchi in
duit Accuſauit inq̄ melan
tia eugenīū quē iuuencūlū pu
tauit eo q; ſine copulis ūgi
nolle Et famule famuliq; vi
due teſtimoniū dederūt ibidē
falſū dicentes ſe vidiſſe euge
nīū velle vidue vim intuliſſe
Eugeni9 igr eū ſe vgine oſ
deret pri ſuo iudicī liberatus
eſt Sed nō diu poſt vidue
domus cū oibz inibi exiſtenti
bus celica flāma obuſſit·per
hibebit aūt deus teſtimoniū
veritatis occulte in iuditio fi
nali maiſeſte q̄n illūinabit
abſcōdita tēbraz a maiſeſta
bit conſilia cordiū p·corn·iij·
Et illud teſtimoniū nulli iu
rāti deficiet· Quōto dubitat b
q̄a q̄t req̄runt ad hoc q; iu
ramētū ſit licitū hz·q; tria Je
re·iij·poſita vbi dr Jurab vi
uit dns in veritate iudicio iu
ſtitia Sup q̄ dic Jero· Tres
ce dnt comites iuramēti Judi
tiū vicz veritas a iuſtitia Pri
mū horz qđ ſe tenet ex parte

iurātis ē iuditiū discrecōis ut
scz nō iuret leuit'·hz cū discre
cōne a discussione qntuplicā
Prio qllō qs iurare wlt pos
sit facē Secūdo an sit faciēd
a quid ex hoc sequi possit et
accidere Tertio locus debit9
a tempus debitū·in cōtuitio
em a loco solacōso a sic dete
pere periculosū est iurare·qr
ibi minus o fuerit homo deli
berare Silit' qñ qs inascitur
Qrto an subsit cā racōnabil'
a nccia qz vna ē vtilitas pri
q nō credit ñ qs iurauerit vbi
tñ prio non expediret nō cre
dē Alia cā ppt' quā qs pt iu
rare ē vtilitas sui scz iurantis
ut i casu q oportet hoiez se ex
purgare p iuramtū Alia cā ē
ut exceat' publica iustitia io
iudices hñt opellē testes ad
iurādū i casibz de vitate dicē
da Alia cā ē o mūis vtilitas
ut cū pncipes mt' se volūt facē
federa pacis a subditi iurāt fi
delitatē suis supioribz a p cō
suetudie ecīe buāda a nto
ut fiat reuerētia a deuote Cā
ē qr i qlibz iuramēto p nomē
dei siue fiat i iudicio siue ex iu
ditiū adducit' i testē de9·ideo
qlibz iuramtū dz cū maxia
reuerētia fiei ppt' singularissi
mū hōrez quē hō tenet' tāto
dño tāq tremēde maiestati
p quāto ē de9 q noiat' a i te
ste adducit' oi terreno dño a
teste reuerebilioe ob cui9 rei
oñsionē puei iurare nō pmit
tūtur añ etatez pubtatis·qr
deliberare plene nō psumūt'
puri ecīa nō admittūt' iurē
qr pfuit' ex poni eos reuerētiā
debitā iuramto nō exhibere·
a·xxij·q·v·dr honestū ē ut q
scās audz iurare hoc ieiun9 fa
ciat cū oi honestate a timore dei
ex qb9 ptz qr male faciāt hij
qz fere sp secūdū verbū est·p
deū·p deū sāctū·p creatorem
meū·sic me de9 adiuuet·testis
est mihi de9 a p filia Si em
famuli pncipū audiēte eoz
dño nō misi cū timore a reuerē
tia cū noiare audēt ut coram
papa fit perfectissimē pater Et
cora regibz ābasiatores eos
noiando caput a genua icli
nant a oppositū faciēdo par
ū pendere iudicantur dños
qñto plus cū sūma reuerētia
deus in testē assumendus est
Secūdū a tertiū circa iuram
ti comites se tenet ex pte eius
quod p iuramentū cōfirmat
Est em secundus comes veri
tas ut scz vez sit id qd quis
iurat iuramto assertorio a qr
qs ppōt facē illd qd iurat iuā
mēto promissorio a ut adhibe
at diligentiā sibi possibilē ut
adipleat a vez faciat qd iurā
tūt Tertiū ē iustitia a requrit'

in iuramēto pmissorio ut sc̄z illud qđ q̄s pmittit mediāte iuramento pmissorio sit licitū nec sit impeditiuū melioris hom̄is sit nullam includēs in quitatē q̄ntū hoī apparere pōt hūanitus q̄n iurat Qñ igit vnū deficit de tribus commitib; aut pluā defitūt ē iuā mētū illicitū ⁊ tñto peius q̄nto plures ⁊ pncipaliores circūstantie defūt Qñ vero tres comites assunt iuramētū est licitū ⁊ meritorīū pmo cultꝰ virtutis latrie Vñ augꝰ in sermone de purio Qñtū in quit ad me ptinz iuro magna necessitate opulsus cū video q̄ nō iurē nō mihi credi a ei qui mihi nō credit nō expedire q̄ nō credit hac pr̄pēsa rōe et osideratōe deliberata cū magno dico tiore coram deo ita est aut testis est mihi deꝰ a sc̄at xp̄s q̄ sic est. Capitulū iij.

A Contra hoc p̄ceptū peccant multi. pmo puri. Vbi tria sūt pncipaliter notāda Primo q̄d sit puriū Secundo quotuplex fiat puriū et q̄n sit mortale vel veniale pctm Tertio an puriū sit maius pctm q̄ homicidiū a q̄ pene sint puri. Est autem puriū ut dicit mgr li. iij. di. xxxix. Mēdatiū iuramēto firmatum a capit ibi

mendatiū large tam p eo qđ dicit cōtra mentē q̄ p eo qđ nō dicit coñ mentē dū tamen sit falsū qđ dicit Vel sc̄om alios puriū est iuramentū illicitū a indebitū vnde qđ cui q̄ e tribus comitib; iuramēti defuerit sc̄z vitas iustitia vel iuditiū puriū est non tamē eodē ordie Sed pmo quidē et pncipaliter puriū est q̄n deest vitas. secundario autē q̄n deest iustitia Quicūq; enim iurat illicitū ex hoc ipso falsitatē incurrit. q̄ obligatus est ad hoc q̄ cōtrariū faciat Tertio vero quādo deest iuditiū. q̄ cū indiscrete iurat ex hoc ipso periculo se cōmittit falsitatē incurrendi Et sic capit puriū large a nō est semp mortale pctm puriū istis modis oibus. Secum Ibo nōndū q̄ qui scienter iurat falsū. scienter inquā quo ad dictū a quo ad iuramentū ē vere. tpe puriusa est semp pctm mortale Cuius ratio assignatur sm thō. vbi prius quia puriū de sui racōe importat oēptū dei. vñ de se ipsa tat irreuerētiā dei ipsū iducē in testē falsitatis. q̄ p hoc significat vel q̄ deus vitatē non cognoscit a sic testificat falsum ex ignorātia aut signifi catur q̄ testificatur falsitatē

quoꝝ vtrūqꝫ ē magna dei ir
reuerētia Est em̄ sic deū mu5
re tātū ac si dꝰ nō ognoscēt
witatez a sic ex ignorātia te
stificet falsū vel si cognoscit
eā tūc ē ac si scientꝫ approbet
a testificet falsitatē tez pu
riū ꝑniū est mortale· qꝫ dire
cte cōtra p̄ceptū dei scz nō as
sumes nom̄ dī tui in uanū Et
otr illud leuic· xix· nō pīurab
in noie meo Ex q̄bz seq̄tur
qꝫ pīurū ad minꝰ nouē mo
dis omittit Primo qn̄ q̄s fal
sū iurat solle̅mtez in p̄ntia iu
dicis q̄ deliberauit tā de dicto
qꝫ firmato qꝫ de iuram̄to Tal
pīuras nonsolū mōrlit· sz ecī
am enormit pecat· vñ p tres
digitos q̄s poit sīgficatur qꝫ
corrpus aiam a famā impig
norat deo derelicto ipsi dya
bolo· nā ibi ꝑpter circūstātias
grauꝰ q̄s pecat· qꝫ in iudicō
Et qꝫ multū deliberate periu
rat ut dicit Rap· q̄ im̄q̄t iurat
per deū multū obligat· qui
vro p deū a euāgelīū magis
obligatur q̄ istis adiūgit sā
ctoꝝ reliq̄as magis obliga
tur a ita crescētibz solle̅mitati
bus crescit obligacō Secun
do pīurū facit q̄ ex iuditium
vl nō solle̅mt falsū iurat deli
berās prius de dicto a de iura
mento a tal ecīa pecat mōrli
ter minꝰ tn̄ qꝫ p̄cedens· Vñ
thō· 2· 2· q· xcviij· ar· iij· vult
qꝫ grauꝰ ē pcm̄ si quis per
euāgelīū solle̅mit iurās pe
iuret qꝫ si per deū omnīū p̄mo
piuret· tū ꝑpter scām dalū· tum
ꝑpter maiorē deliberacōnem
Quibz equalit hmōi de pri
tis grauꝰ est si q̄s per deū iu
rās periuret qꝫ iurās p euāge
līū Et sūt talia periuria val
de grauia pcta· qꝫ cū deus sic
assumitur tāqꝫ testis falsita
tis assumitur cōn secundū p
ceptū Est em̄ ut paulo ante
dictū est ac si dꝰ nō cognos
cat witatem a sic ex ignoran
tia testificetur falsū vel si cog
noscat eā tūc est ac si scient
approbet a testificetur falsita
tez quoꝝ vtrūqꝫ est magna
diume witati iuria Cer
tio pīurat q̄ ex lapsu līgue iu
rat Si quidē aduertat se iu
rare a falsū eē quod iurat nō
excusatur a pcto mortali· si
cut nec a dei cōtemptu· Nam
ad hoc qꝫ aliq̄s pecet mōrli
ter saltē nō ex habitu requi
rit qꝫ suū peccatum plene
sit voluntariū directe vl int
pretatiue quod dicitur ꝑpter
istū qui cum deliberare possz
deliberare contemnit Si ex ta
li contemptu deliberationis
ex furrepcōne periurat vide
tur multis qꝫ talis non est ex
cusandus a peccato mortali

nō aūt sic per oīa de isto qui deliberare obmittit nō ex cō
tēptu ꝫ ex negligētia·si aūt
nō adūtat aliq̄s se iurare fal
sū nec falsū eē qđ asserit tūc
non vidꝛ hr̄e íntencōem iurā
di nísi ex hītu male íntrodu
cto fortę iuraret ꝺeo a crími
ne pīurij excusat·. Sicut cū
q̄s uāt íomuím ꝑmone nō
aduertēs quē íuocet a ad
quid·sed ex q̄dam ꝺfuetudí
ne mala aut alía furreptiōe
mala iurat tunc non pecat
mōrliter·sed approṕmq̄t ad
e mōrle· Qr̄to pīurat q̄s io
co falsū sciēter ꝺfirmando a
mōrliter pecat vñ dicit scūs
thō·vbi p̄us q ille q̄ iocose
pīurat nō euitat ꝺmam íre
uerētiam·sed quo ad aliq̄d
adaugęt eā·magnū em̄ est
a maiꝛ irreuerētia dei cū ín
ioco assuīt testionīū falsita
tis q̄ ex aliq̄ ncātate hīs et
sicut homo nō euitat ꝺmam
irreuerētiam sic nec peccatū
f mōrle· Qnto pīurat a pec
cat mōrliter qui iurat aliq̄s
wr̄z qđ tn̄ credit falsū q iurā
do mentit a fallere mtendit
mediāte iuramēto a íntendit
illud qđ credit falsū ꝺfirma
re mediante iuramēto a p te
stímonīū ꝺuímū Exēplí grā
mercatoꝛ hꝫ duo dolia vím
ad wndēdum ín vno scit cor
ruptū vímū eē ín alio sanū·ꝫ
a casu trās ponūtur vasa ísta
Sí igit mercatoꝛ íntendit
ambo ín eqlí ptio wndē a ex
erꝛore iurat q ín·a·dolio sit
sanū vímū ín quo ín writate
ita est·sed mercatoꝛ putat so
lū sanū vímū eē ín·b·dolio·we
rū iurā do pīurus ē·q mētit
a coñ coꝛ loq̄tur Sexto pīu
rat qui dubitat an sit wr̄z qđ
iurat a tn̄ dicit se scíre q wr̄z
sit Et si hoc ex ꝺliberacōe a
ex ꝓposito facit est mōrle pec
catū a maiꝰ si est sollēmsatū
Racō est q talꝫ iurat se scíre
certū eē sermonē sic eē a hoc
est mēdatiū·q nō scit sic eē
sed ꝺubitat ē ergo mēdatiū
iuramēto firmatū Scita igí
tur ꝑ scitis ꝑt q̄s iurare Cre
ꝺita solū ꝑ creditis a ꝺubia
ꝑ ꝺubijs ꝺcīt q̄s iurare wl
tacē Septīo pīurat ille quí
falsū iurat qđ credit eē wr̄z lí
cet nō tā grīuiter pecet sicut
quītus cū ille nō íntēdat fal
lere sicut quītus nec íntēdat
mēdo sep nomē ꝺí testionīū
eius íducē nō tn̄ est a pctō
ímmunis·q ut dicit bōuen·
sup·iij·ꝺi·xxxix·Quāuis talꝫ
nō otemnat writatē ex certa
scíentia aꝺducēdo eā ín testí
monīū falsitatis otemnit tn̄
ex ípa temeritate Adeo eī no
mē ꝺí tribile ē a wnerabile

q̄ nullus dz ipsū i testē assu
mere ń noueit quid loq̄tur a
sit certus de vritatē dicti sui
Nā ignorātia nō excusat i to
g to m tali iuramto. ¶ Octauo
pzīurat q̄s q̄ iurat falsum de
liberans de dicto. sed non de
iuramto Et sic forte pt cōtin
gere q̄ hō pīuret sine pcto
mōrtali. tñ ad min9 est vm̄ale
grossum a piculosū a multū
appropiāt ad mōrle pctm.
Nono otīgit aliquē iurare q̄
nec deliberat de dicto nec de
iuramto. sz totū pfert ex q̄dā
surrepcōe nō ex ofuetudine
vel habitu siue q̄n iurat in cō
mūń ꝑmone nō attēdēs quē
muocat a ad q̄d. sed ex qua
dā surrepcōne iurat a sic nō
peccat mortaliter sed vm̄ali
ter. min9 tñ q̄ ille q̄ deliberat
de dicto non de iuramento.
Qz em̄ ex surrepcōe p̄cedit
pfecte vlūtariū non est Ad
hoc autē q̄ q̄s peccet mōrlit̄
requīritur q̄ suū peccatū sit
plene vlūtariū directe l'int̄
ptatiue qz additur ut m. iij.
h patuit. ¶ Quāte vro grauí
tatis sit pzīuriū quo ad. iij.
ptz p sāctū thō. vbi pzius a
qdli. p. q. ix. ar. ij. ex q̄nq̄z. tū
q̄ m se grui9 ē q̄ homicidiū
ꝑm thō. tū q̄ diuīm nomiń
quedam abnegacō. tū q̄ dei
m suo noie infamacō. tum q̄
ab eccīa grauit̄ puńt. tū eci
am q̄ a gentibz horrendū cē
setur. oia p̄tez q̄ tū patent p
thō. m qdli. vbi ꝑus vbi sic
dicit apls dic ad hēb. vi. ho
mines per maiozes sui iurāta
ois otraúsie eoz finis ad con
firmationē est iuramtū Frustra
aūt i cā homicidij cōtraúsie fi
ńs essz iuramtū si homicidiū
grauí9 essz q̄ pīuriū. pfumē
tur em̄ q̄ q̄ maiozē culpā ho
micidij omittit nō vereret mi
nozez pzīurij incurrē. vñ ex
hoc ipō q̄ in causa cuiuslibet
pcti defertur iuramēto maīfe
ste oñditur q̄ pīuriū p maxi
mo pcto dz hōi nec immerito
q̄ pīurare nomē dei videtur
quedā dñi nois denegatio.
vñ secūd locū post ydolatriā
pctm pīurij tenet ut ex ordi
ne p̄ceptoz ptz. Dz a apud
gētiles iusiurādū erat honoā
tissimū ut dz in principio me
thaphice Item ꝑm bern. nec
de9 nec hō pōt dispēsare in p̄
ceptis ꝑme tabule. sz pīuriū
ē cōn p̄ceptū ꝑme tabule ho
micidiū aūt otr̄ p̄ceptū secū
de tabule. nō occīdes cū q̄ de9
l'hō pt dispēsare ergo pīuriū
ē gui9 homicidio Item pīuriū ex
obiecto ē pctm in deum: homicidium
ex obiecto in primū. Dz ex ob
iecto attenditur gūitas pcti
principaliter ergo etc. Q; autē

homicidiū g̃uq̃ punit ī eccle
sia·rō ē q̃ grauius nocumē
tū interdū hoībus imminet
etiā ex minoi culpa scōm iu
ditiū tn̄ dei maius pctm gra
uius punit hec thō. Rich.
tenet q̃ homicidiū sit g̃uius
piurio. q̃ cōn caritatē q̃ pri
mq̃ est diligēdus. Periurīū
vero est cōtra virtutē latrie
Periurq̃ em̄ iurat verū qđ fal
sū est Quartū q̃ eccīa g̃uit
punit piuriū pt; q̃ piurus
dz agere pēnitētiā. vij. annis
xx̄ij. q. i. p̄dicās Et hostien.
dicit li. ij. Q̃ piurq̃ tumcū
q̃ agat pēnitētia; testificari
nō pōt q̃uis alij pēnitētes li
cet fuerint crimiosi possint
testificari intellige q̃n semel
cōn piuriū pbatū est. rō dā
est q̃ alias nimis piuriū fie
ret Et q̃ ipsū iuramentū est
de se substantia testionij. In
famis est piurq̃ iuramto pro
missorio q̃n piurat sollēniter
a q̃n p tali piurio fert otra
eū sentēcia diffinitiua in cau
sa accusacōis acē. Ad dete
stacōnez piurij fatiūt q̃tuor
alia. Primo q̃ prior est quo
dāmō dyabolo. q̃ dēmō res
sacras timet a q̃si vereat De
moēs ei credūt a otremiscūt
iac. ij. a philip. ij. In nomie
ihu oē genu flectat celestiū
terrestriū a infernoz. piurus
veo nom di sactissimū nō re
ueret Secūdo piuras quo
dāmō prior ē fure q̃ piuras
fura sacrilegus eē vidz Sac
legq̃ ei est q̃ rē sacrā furat i
uito dño. sic piuras phibēte
deo nō assumes nom dei tui
muanū a sacrilegiū quodā
mō omittit Tertio piurq̃ q̃si
falsarq̃ ē. si q̃s sigillū alicuiq̃
dñi ad ofirmādū aliquā veri
tatē sibi cōmissam iferret ad
aliqđ ofirmandū falsū ipē fal
sariq̃ iudicaretur Et si hoc fa
ceret de sigillo pape de facto
eēt excōmūicatq̃ Sic cū deq̃
promisit hoībz ut assumāt no
mē suū ad ofirmacōez vrita
tis Si vtātur noie eius ad
ofirmacōez falsitatis falsariq̃
sunt quo ad dēū a excōicati
ista excōicacōe q̃ dicit ap'lus
p̄. cor. xv. Si q̃s non amat
dñm ihēsū anathēa sit Quar
to quū illicite iurat quasi la
queū ad collū suū pōnit p̄m
illud pū. vi. Illaqueatus es
vbis oris tui a captus pro
prijs sermonibz Iuramentū
autem transgrediens quasi
sexprīs manibz in aīa iugu
lat ppt̄ hoc picula dicit scrip
tua Eccī. xxiij. vir mltū iurās
replebitur iniquitatea non
discedet a domo eius plaga
Et ps. Quis ascendet in mō
tem dominī id est in celū Et

sequitur q̄ nō iurauit in dolo
primo suo ergo a sensu ot̄a
rio·dolose iurās nō ascēdet·ꝫ
descēdet in infernū·a ecclā·xxiij·
Iuracōi nō assuescat os tuū·
multi enim sūt casus in illa·
k Remedia ergo cōis piurīū
quisq; sibi dz adhibere p̄sert
im assuet9 piurāe Primo ut
nō diffidat qñ cū ꝓprio cona
tu dei gr̄ia hoc vitiū possit
eradicaē Exēplū noui militē
i piurijs assuetissimū tādē cō
pūctū p ꝑmones qui eū dedi
scē nō valeret piuria tandē
sibi inflixit tocies a carnibus
vna die abstinē quotiens p
iurīū faceret a fecit licet in cuia
foet magni p̄cipis et plene
sanat9 ē Audiui de quodam
alio q̄ q̄cies iurauit guttam
sui sāguis p punctura de cor
pe extorsit·potest q̄s tocies
quocies iurat si diues ē dena
rīū i elemosinā daē alias nō
dandū·vl̄si paup est aliq̄d
orare Secūdo debet quilibet
i aio statuere poti9 velle emo
limēto corpali carere q̄p in cō
suetudie piurij pseueraē ꝑm
illud xp̄i math·xvi·Quid p
deit hoi si vniuersū mūdū lucre
tur: aie vero sue detrimētum
patiat Et sic tandē habitū
malū deponet a lucrū tēpale
hāre poteit Exēplū Cesarij in
dyalogo duo colomien·mer
cato ēs ad quendā cōfessorē
venert de habitu piurādi cō
querētes quib9 p̄sua sit ut p
annū vēderēt sine iuramēto se
cert a āno euoluto ad confesso
rē redeūtes se dixert valde de
pauperatos eo q̄p sine iuramē
to null9 ei crederevellēt q̄b9
cōfessor secūdo p̄sua sit demo
nis illud ee negotiū nec cura
dū·sed secūdo āno cepti ob
nuare qđ cū facerēt maiores
fidē hoies in ipꝭ sine iuramē
tis hntes q̄p ātea eos multū
ditauert Ercō inspicienda
sūt testimonia paganorum
iuamenta in maxima reuere
tia hntiū a sine iuramēto ver
ba eoz tam firma tenuisse ut
eis credēt Exēplū·i·metha
physice ut sup Itē in vitis pho
rū Dolō phus ait ne metia
ris pbitatē iureiurādo cercio
rem haberi·Cuius em dictū
nō habet sine iureiurādo pō
dus ei9 q̄z iusiurādū vile est·
Itē ibidē xenocrates phus pla
tois discipul9 fuit q̄ ut ait va
leri9 tāta; auctoritatē fue sapi
entie attuleat ut cū de re aliq̄
testimoū coactus a iudice di
cer; et ad ara accessisset ut iu
ra; oia sewre retulisse· phi
bit9 ē a senatu iurare· Ortō p̄
oib; osi dixet q̄sq; mala p̄no
ta ipi9 periurij· Qñto orz de
um ut hoc vicīū euadat·

Capitulū.iij.p̄cepti.ij.

Contra hoc p̄ceptū fatiunt secūdo ⁊ cautelas. ¶ Vbi videndū erit an qñ et quātū ⁊ cautū iurame tū liget. Fit autē ⁊ cautū iuramentū quintuplicit. Primo qñ irreuerēter fit iuramentum vel leuit vel sine cā rōbili. qz tūc comes iuditij seu discretio offendit etiā si verū sit ⁊ licitū p quo iurat. ¶ Secūdo fit ⁊ cautū iuramentū qñ q̄s ⁊ deliberate iurat ex ipetu sic q̄ si plene deliberasset illud nō iurasset. Et tūc ꝑm wilh. q̄s seruare tenet si licitū est qđ iurauit. Sufficit em̄ ad hoc q̄ sit obligatus q̄ ⁊ tendерit deū ⁊ducē teste illo rei qua dixit. ¶ Et si hō ꝓpter obmissionē deliberatiōis sufficiētis ad vndecūqz iurat ꝑmissoie aliq̄d sibi ipossibile tūc deest iuditū ⁊ ē illicitū ⁊ sic iurans ꝑccat ꝑmo si illud qđ iurat credit sibi possibile fore cum tñ sibi sit ipossibile: nō excusat a pcto tōliter. qz ꝓt reuerentiā dñi testionij nō debz iuramtū adhiberi nisi ⁊ re ⁊ q̄ firmiter certus eet. vñ ibi deficit iuditū discretiōis. nisi forte qđ erat ei possibile qñ iurauit reddat ei postea ipossibile puta si q̄s iurat pecuniaz se soluturū q̄ postea ei vi vel furto subtrahit. Tunc vidz excusari a fatiendo qđ iurauit licz teneat facere quātū i se est ut soluat ⁊ ipleat qđ ꝑmisit. ¶ Et sepissime ⁊ cautē cōtra p̄ceptū secundū fatiūt hij q̄ causa lucri de facili iurant ut oēs vendētes ⁊ emētes tales sepissime falsū iurāt ⁊ sic ꝑ iurū ⁊curruta mōle pctm. Qđ maiꝰ erit si ⁊ dānū ꝓximi fic iurant ⁊ q̄nqz ꝑ qua re se nō remissiꝰ dare iurāt. ¶ Et sepissime cōn hoc secundū p̄ceptū ⁊ cautē iurāt ⁊ pccāt qui absorpti passiōe ire aut ex ebrietate ⁊ ludis etiā ꝓhibitis ut taxillorū enormiter aliq̄n falsa aliq̄n ⁊ honesta vel etiā ⁊ iusta ⁊ de se pctā i tali dispositiōe iurāt. qz voluntas tunc vehemēs est ad velle iurare ⁊ passio rōnez absorbet ut nō possit ꝑ tūc deliberare de hijs q̄ iurātur. ¶ Ideo cōn hoc p̄ceptū sepissime pccāt ex puersa cōsuetudine et falsū iurāt ⁊ piurāt etiā ex lubrico lingue ⁊ si aliq̄n nō ꝓierāt id est falsū iurant tñ semper pccant. qz leuiter sine causa ⁊ irreuerenter iurant. Ideo ⁊ cautū iuramentū fit racōe eius quod iuratur. Nam ꝑm thō. Rich. ⁊ omnēs theologos ⁊ iuristas. ¶ Sic ⁊ cautē iurat q̄s quādocūqz

iurat aliq̄d qđ̄ derogat cari
tatis actui Et p̄t fieri m qnq;
casibz Prio cū q̄s iurat facē l'
obmittē qđ̄ alias essz mōrle
pctm ut q̄ aliquē ꝓpa aucto
ritate g̃uit' velit ledē l' imimi
citiā ad eū gerere cū nā mōre i
quo casu peccat piurando et
peccat iuramtū implendo sic
a m secūdo casu q̄ sequtur Exē
plū de dauid q̄ iuauit temeā
rie velle nabal occidē·si retr̄
ctauit bn̄ ut dicit ambro·li·
de offic· Secūdo qn̄ q̄s iuat
aliq̄d facē vl' obmittē qđ̄ ali
as eēt vmale solū ut q̄ velit
mētiri offic̄ō se iocose vl' fabe·
Tercō cū iurat' aliqđ idiffe
rens qđ̄ ex circūstātia efficī
possz viale l'mōrle ut cū iura
tur aliqđ qđ̄ vergit i detrioē
exitū ꝓpter aliqđ qđ̄ de nouo
emergit qđ̄ fuit imp̄medita
tū· sic̄ ptz i iuramto herodis
q̄ iurauit puelle saltāti se da
turz qđ̄ petisz·hoc ei iuramtū
potrat a p̄ncipio cē licitū m
tr̄lecta debita odicōne sc; si
petēt qđ̄ dare licēt a deceret·
sed ipleō iuramti fuit illicita
ut dicit btūs ābro·li·de offic·
Qr̄to cū iuratur aliq̄d qđ̄ ē
cōn osilū euāgelicū l'nōbil'
tm ipeditiuū· sicut cū aliq̄s
iuat se nō intraturz religionē
vl' q̄ nō fiat clericus à q̄ nō
accipiet plac̄ō ei i casu q̄ exp
dit eū accipe ai hoc casu pec
cat q̄dē iurando dicit thō· q̄
peccat ꝫ ē gue pctm a nō te
netur buare iuramtū· potit ei
obiicē spūs scō· sed multo me
li9 facit nō implēdo hmōi iu
ramtū. silit' qui iuraret se nō
otinētē pmā sunz cū ex mrimo
niū essz· vñ p̄· de pal'· super
·iij·di·xxxix· dicit qn̄ aliq̄s p
misit nō mōrle nec viale nec
aliqđ bonū· sz pura ꝓuacōne
melioris hmi ut si aliq̄s iuat
se nō intraturz religionē à nō
buaturz vg̃ mitatē l' nō factu
rū bonū alicui ñ in q̄ tū cari
tas l' p̄ceptū eo get talis pec
cat· iuramtū enī dz cadē sup
materiā debitā a sup bonū ex
se a forliter a tūc licēt ꝓuet
maius bonū valet tñ ut iura
te aliquo se velle cōtrahē cū
aliqua mrimoniū· qn̄ aūt nl'
lū bonū iurat sed solū malū
cuiusmōi ē pura ꝓuacō meli
oris hmi nō valet sed peccat
q̄s i iurādo a obligat ad cul
pā Quinto qn̄ q̄s iurat qđ̄ ē
maioris hmi ipeditiuū l' cū iu
rat id facē qđ̄ meli9 essz nō fa
cē q̄ facē vl iurat nō facē id
qđ̄ meli9 essz facē q̄ nō facē·
Exēplū qn̄ iurat q̄s se nō iciu
naturz vl nō velle iustū mi
ditio vl nō accomodare pe
cuniā vl nō intrare domū sor
tis vl nō vendere rem suam

p minozi ptio l'nō ome dere
secū vel nolle retiere famulū
quē melius eēt retiere vel nō
loq̄ ꝓrio vel nō facē ei conso
lacōez que oia melius essz fa
cere q̄ omittē & sic de silibus
Tal non est obligatus ad
seruandū qđ iuauit Et pbāt
oia qñq; p Isid. in fine oim is
li. ij. dicentē Et allegat mgr
di. xxxviij. tertij d. In malis
ꝓmissis rescinde fidē. i tuz pi
uto muta decretū Et thō. as
signat racōez. qz p se mala
maiozis tom impedītia sub
iuramento cadere nō pnt Et
sc̄m bern. Qđ p caritatē isti
tutū est conī caritatē militaē
nō dz Et tn sicut rich. dicit &
wilh. ꝓpter reuerentiā sacra
menti đm nois inuocati et
ad punicōnē temeritatis sic
iurātiū & ꝓpē reuerētiā eoz q̄
p̄sūt & ad tute ābulād nō dz
q̄s auctoritate ꝓpria veni re
conī qlibet iuramtū imeautū
Sed p aliq̄bus dz recurrere
ad aliquē superiorez suū qui
a tali iuramto debet absoluē
ipm vel declarare eū nō fore
obligatū marie quādo pōt
oriri dubiū Vtz obseruacio
wrgat in priorē exitū q̄ non
obseruacō Tn cōtra tria pri
ma qñ manifesta sunt ꝓpria
auctoitate otrauenē potest
Cōtra qlibet vro iuamen
tū qđ respicit rei vitatē & de
rogat caritati vel eius pfectō
mvl disponentibz ad eā pōt
hō venire ꝓpa auctoritate in
casu necitatis. hec sētialiter
Rich. durādus dicit Si iuā
mentū essz icautū ex eo q̄ iu
ras nō sufficiēter deliberauit
vel illud qđ promittebat erat
res indifferēs seu parū valēs
vl plus nocēs vuēti q̄ expe
diens vel sicut pnt alie circū
stācie inueniri circa iuamen
tū q̄ reddūt ipm incautū nō
est tutū q̄ tale iuamentū in
termittatur sine auctoitate
superioris potentis in talibz di
spensaē. ¶ Ozto pncipaliter
iuamentū incautū fit interd
a coactis & p metū vbi sunt
plures casus Primus q̄d de
eo q̄ opulsus p metū iuauit
se aliquid factuz l datuz. Ric
durādus di. xxxviij. & i. xxxix.
Cir tertiū iuamentū promisso
riū a ē coactū p metū qui ca
dit i ostantē vir. a p metū q̄
nō cadit i ostātē vir. si prio
mō sic nō ē obligatoriū i fo
ro otēcōso. qz cogēti nō ope
tit actio otr coactū ut obser
uet iuamentū. Quātum vro
ad foz scientie tale iuamē
tum est obligatoriū si illud
qđ promittitur est licitū & si iu
ras sensit in promissum quan
tūcumq; fuerit p metū iustū

coactꝰ vñ si q̃s non ꝛplet qꝺ̄ coactus iurauit iuramẽto p̄ missoꝛio prierat a peccat mo̾r liter ñ talꝫ sic coactꝰ p metū cadẽtẽ ꝛm ostantẽ viꝝ fuerit p hñtẽ potestatẽ ab obligacõe absolutꝰ·q̃ p nllm tpa li dꝫ hõ facẽ aliquã ꝛreueren tiã dei ꝫ deo·ſ̄ hoc fieret ñ ꝛm plerꝫ p̄missum nihilomiꝰ talis hꝫ remedũ a potest re petẽ ꝛm iudicẽ qꝺ̄ coactus iuꝺ̄ uit a soluit·p̄t etiã petere ab epõ ut cogat illũ absoluẽ ip sũ a iuramẽto Si non poterit ad hoc ꝛducí soluata repetat q̃ licet iurauerit soluẽ nõ tñ iurauit nõ repetẽ Qꝺ̄ si iura uit etiam nõ repetẽ tũc dẽnũ tiet eccie ꝛm formã euãgeli cam Si peccauerit ꝛm te frater tuus ut eccia illũ opellat ad pẽnitẽtiã ꝛm q̃ uiet absolutio iuramti ꝫ restitutio male acq̃ siti vꝫ acceptꝰ Itẽ põt iudicí denũciaẽ a ille ex offitio tẽt alĩũ opellẽ ad restituẽdũ Si vꝫo iurauit nõ denũciare iu dici tale iuramẽtũ est illicitũ nec obligat a ideo nõ obser uandꝰ cũ vꝫgat ꝛm detꝛioꝛez exitũ utpote exñs conñ iustiti am a cõtra vtilitatẽ publicã Et p̄serũ hoc p̄t denũtiaẽ dñ mõ hoc faciat pncipaliꝫ intẽ cõe salutis etne Si vꝫo iura mẽtũ p̄missoꝛiũ fit coactũ p metũ q̃ nõ cadit i ostantẽ vi rũ tũc iuramtũ est obligato riũ i foꝛo sciẽe foꝛcõi rõe q̃ fit iuramtũ coactũ p metũ ca dẽtẽ ꝛm ostãtẽ viꝝ a itez ꝛm fo ro otẽtioso·q̃ ꝛm iura talis metus nõ iudicatur sufficiẽs ad aliq̃d cũ iuramẽto p̄mittẽ dũ Et sic apꝫet q̃d sit dꝺ̄· de coactõe ad p̄missoꝛiũ iuꝺ̄ mẽtũ Augꝰ·ꝫ hmone de piu rio sic dicit Si q̃s coactꝰ p vita redimẽda vel q̃libet cau sa vꝫ necẽtate p̄iurat·q̃ plꝰ coꝛpus q̃ aiam dilexit·tres q̃ dragesimas pmitteat alĩ iu dicãt tres ãnos vnũ i pane a aq̃ Ex quo seq̃tur q̃ ille q̃ nõ ꝛmtẽderet soluẽ qꝺ̄ coactꝰ p̄mittẽt cũ scienter falsũ iuꝺ̄ ret tẽrez ad pemitẽtiã illã de rigoꝛe· Dꝫ de assertoio seu p batoio iuramto est secũdꝰ ca sus·vbi dicẽꝺ̄ q̃ q̃cũq̃ facẽt iuramtũ assertoꝛiũ iuꝺ̄ fal sũ ꝫ icaute sic peccaẽt iuꝺ̄ a p̄iuriũ ꝛncurrẽt a ad hoc fa tiendꝺ̄ nullus cogi p̄t·si tñ q̃s oppositũ facẽt ex metu tũc co actõ excusaẽt a tãto·ſ̄ ñ a to to·q̃ ad peccãꝺ̄ nllm coactõ fieri p̄t sufficiens libꝛo arbi trio nã oẽ malũ pene fustimẽ dũ foꝛet a q̃libet antẽq̃ mmi mo pctõ peccare dẽbẽt Est ei mmmũ pctm maiꝰ oi malo pene p̄sciſe vñ qñ ꝺuus iuꝺ̄at

aliqȝ falsū vel illicitū dño eo
gēte ātq sūt puri·nolite ait
xp̄s timē illos q̄ occidūt cor
pus· ¶ Vtr̄ uero iste peccet
q̄ inducit hoiez ad iurandū
quē p̄babiliter credit pura
tur̄ qui est tertius casus vel
sic recipit ab eo iuramentū·
rñdz ꝑm thō·bōuen·z rich·
Inducēs aliū ad iurandū aut
hoc facit fiē psona publica a
ꝑm ordinez iuris a hoc facit
nō tanq̄ psona publica·sed
priuata·Primo mō si q̄s in
ducit aliū etiā p̄cipiendo ad
iurandū q̄uis credat eū iura
tur̄ falsū non peccat·q̄ facit
illud quod ex officio tenet̄
facē·vñ nō tā dici debet illū
ad iurandū cōpellere q̄ pars
adūsa q̄ hoc petit a iudice·si
autē iste q̄ inducit ad iurā
dū sit p̄uata psona aut publica
nō tñ hoc facies ut psona pu
blica puta otra ordinē iuris
peccat mōrtaliť·q̄ talis est scien
ter p̄rio suo causa pcti mōrtis
z sic spūaliť homicida p̄priā
aiaz a alterius necās cui gla
diū p̄cerādi tradit Exemplū
refert augus·i ꝑmōe quodā
Qz quidā fidelis innocens rē
accomodauit cuidā quā ille
reddere negauit Cōpulsus
ergo p accomodantē iurare
p̄cāuit a alter rē p̄cidit·
cui rapto in nocte ipa iudex
aīt Cur puocasti hoiem iuā
re quē sciebas falsum iuare·
ille rñdit·q̄ rē meā negauit
Et iudex·melius eat ut rē tuā
pdes q̄ ut aīaz eius puerio
pimeres·pstratus igit̄ tam
graūiter cesus ē ut i dorso vigi
latis plagaz vestigia appa
rerēt·sed indultū ē ei postq̄
emendatus ē Ideo idē Auguſt·
in ꝑmone de decollacōe Joh·
baptiste Ille q̄ hoiez puocat
ad iuationē a sāt eū falsū iu
ratuz vincit homicidā·q̄ ho
micida corpus occisurus est
ille aīam·pmo duas aīas·
Ite tal̄ qui aliū peierare p cu
rat debet pēnitere·xl·dies in
pane a aqua et·vij·ānos se
q̄ntes a nūq̄ debet eē sine pe
nitētia·xxij·q·v· Si quis se·
Quinto p̄cipaliť iuamētū in
cautū fit a dolosis de quo di
cit thō·i sūma sic ar·vij· Et i
scripto q̄ iuans simpliciť si
ne dolo i foro cōscie nō te
net̄ nisi secm suā intencōem
In foro aūt otētioso obliga
tur secm q̄ verba omūiter so
lent accipi Si aūt dolose iu
rat̄ seruari dz secm sanū itel
lectū illius cui iurat̄ Et licet
racōe iuramti nō obligetur
nisi secm suā intētionez Tñ
tenet̄ ad hoc ut ali9 ex tali
dolo nō ledat̄ Et hoc fit q̄n
secm intencōnez recipientis

ſ ímpletur. Dubitaſ cīr p̄dicta Primo vtr ím iuramētis poſſit diſpēſari a p quē Rñdet thō·2·2·q·lxxxix· In iuramtis p̄miſſoꝝ ijs diſpēſari p̄t ſicut aī wtis·qr ī aliquo caſu p̄t eē illicitū vel no ciuū iuramētū ſiue id qđ iurat et p oñs nō ē debita materia iuramti Et ídeo nōn dō q illud qđ cadit ſb̄ iuramto p̄miſſoio aliqñ eſt manifeſte repugnās iuſtitie utputa qr eſt p̄ctm l maioris bī impeditiuū ut ne ímtret religionē a tale iuramtū diſpēſacōne nō índiget· Qñqz aūt aliq̄d iuramto p mittit de quo dubiū eſt vtr ſit licitū l illicitū pficuū l nociuū ā ſimplicit aut ī aliquo caſu a ī hoc p̄t q̄libet eps diſpēſare Qñqz wro p̄mittitur aliq̄d ſb̄ iuramto qđ ē manifeſte licitū a vtile a ī tali iuramēto nō vidr hr̄e locū diſpēſatio wl omutatio niſi aliq̄d melius occurrat faciendū ad omunē vtilitatē qđ maxime videtur p̄tinē ad poteſtatem papē quī habet curā vniuſalis eccīe wl etiaz abſoluta relaxatio·nam ad vnūquēqz p̄tinet irritare iuramtū qđ a ſibi ſb̄ditis factū eſt circa ea q̄ ſubdūtur eiꝰ poteſtati Sic p̄ poteſt irritare iuramētū puelle wl vir vxoris·numeri ·xxx·Durādus dicit ut ſupra

Dubitaſ·ij·an iurās poſſit licite obtinē dilacōnē l abſolucōnez ab eo cui iurauit ſñſio ſm thō·vbi p̄us a rap· Si iuramtū factū eſt ī fauorem dei a p̄r illud homo íntē debat ſe obligare deo wl cultui dei vel ad pietatis opus· tūc non p̄t abſoluí ab hoīe niſi p omutacōem in melius ut dicetur de wto ut qr velit íntrare religionē cū ſocio ire ad ſāctū Jacobū cū ſotio ire otra infideles cū eo a ſic de dicendo pſalteriū ſimł tūc nō poteſt abſoluere aliū iq̄ tū cōcernit dei fauorē wl pietatis opus·ſed bñ iq̄ tū aliū tangit vñ q̄ſi duo iuramēta fūt ire ad ſāctū Jacobū a hoc alter non poteſt relaxare Et cū ſotio ire qr ſotius p̄t relaxare Si wro fit in fauorē hoīs iuramtū alteri ſi ille ſpōte abſolueit poſtea nō tēnet· Et idē de dilacōne a eccia; ſi nō íntēdebat ſe obligare ad o ſ tm hoī mihi lomin9 nō poteſt abſoluí ab hoīe q̄n iurauz ſe aliq̄d factuz ī fauorē dei Sicut ſi iuraſſez tibi qr dare ticio·x· floꝛenos ī fauorē ipi9 ticij nō poſſes mihi remittē hmōi iuramentū Thō·addit p̄fatus niſi forte ſit interpoſita conditio ſcilicet ſi videbitur illi

g

tui ꝑmittit vl aliquid tale•
b Dubitatur•iij•qñ ille qui audit aliquē aliū iurare falsū et ipē scita tacet•an teneatur hoc manifestare•hec qstio mouetur ideo•qz dicit leuit•v• Aia q̄ audiuit voce iurantis falsū testis qz fuerit qz a ipse vidit a oscius est nisi indicaueit ꝓbit inq̄tate sua•dic̄ tn thō•in suma Et rapm•qz ex quo moyses in p̄dicta auctoritate non expssit cui hoc essz indicand sufficit isti ut se ab hoc pcti vinculo absoluat si indicet talibz q̄ magis possent pdesse q̄ obesse piuro siue eu corrigendo siue deū p eo placando utputa sacerdotes vl honestia discreti pres Et ad hāc denūtiacōez de talibz psonis faciēda tenet q̄libet quotiēscūqz videat aliquē vicinū p̄apicō id ē pctō omittendo Sic soluit qstionē istā August•li•qstionū•super leuit•xxij•q•v•h vidz•Ca•iiij•

Q Ontra secundo p̄cepti No assumes ac• pecant adhuc tria genera pctoz•pmi sūt blasphemi•secūdi sūt adiurātes illicite•tertij sūt p creaturas illicite iurātes de q̄bz est dicendo p a eodem• C Cir p̄mū nōdū scdm thō•2•2•q•xiij•q blasphemare est vituperare excellē tie p̄apue dine derogare seu outiari•Dicatur vituperati•qz deus oio de bonus est a excellens•Dicit p̄apue dine•qz blasphemia omitti pōt in scōs a dina•Sicut em deus in scis suis laudat mq̄ tū laudantur opa q̄ deus in sanctis suis efficit ita ex blasphemia q̄ fit in sanctos ex osequenti in deū redundat• C Dicit derogare• b vbi nōnd qz sūt tres quodā mō spes huius pcti blasphemie a semper deo derogatur• Vna ē cū attribuit deo qđ ei nō ouenit•ut cū aliquis dicit qñ ipsi puniūtur in sevl in suis a alij pctores nō puniunt talit Ecce deus est iniustus Similiter maledicētes deo ut luso es ei impcantes q̄ nō pnt deo meē•sic q̄ vellent deū nō eē iustū ut pcta eorū nō puniet•sicut etiā isti in inferno fatiūt•Sic etiā pcat deo attribuentes mēbra que inq̄ tū deus nō habet Et peius q ui deo attribuūt mēbra que noiari de pbo viro cēnt verecūda Et pessime qui deo attribuūt que in eo nō sūt Exemplū p̄mi•Iurātes p caput dei a p filia mēbra Exēplū secundi ut p dei posteriora a p alia verecūda mēbra Itē filie vidz qñ quida a deo puniūt qui dicunt nunqđ latrones

sum9 q̄d fecim9 vbi hoc me
ruim9 Cū tñ alias dēū sepe g̃
uit offendert Spēs blasphe
mie alia ē cū a deo remouet
qz ei oueit ut dicētes dēū nō
ē iustū dēū nō ē wz hoiem
dēū nō ē in eucaristia dēum
nō eternaliter pumre pctm
mōle post hāc vitā Tertia
spēs ē qñ creatue attribuitur
qz deo appropiat ut q̄ p ma
go det graz q̄ creatura aliq̄
puta verbū vel factū pnūtiet
futura soli deo nō sicut cār su
C pstitiones aliqñ fit C Secūdo
nōndū ꝑm thō vbi p̄us q̄
blasphemia ꝑm gen9 suū est
pctm mōle Rō est q̄ pctm
mōle ē p qz hō sepatur a p̄
mo pncipio spūal vite qz ē
caritas dei vñ q̄cūq; caritati
repugnant ex suo gne sunt
pcta mōlia blasphemia āt
ꝑm genus suū repugnat cari
tati q̄ derogat dīne bonitati
q̄ est obiectū caritatis Et ite
rū q̄ est cōis secūdū p̄ceptū
Sūt aūt ꝑm thō vbi prius
tres g̃dus blasphemie i dero
gāte eī dīne bonitati secm
tres p̄fatos modos q̄daz de
rogant ꝑm solā opinionē in
tellectus alij derogāt deo ꝑm
opinionē intellectus oūicta q̄
dam affect9 seu wlūtatis de
testacōe Et vterq; mod9 dr
blasphemia cordis si non p

dit ad extra Alij aute primū
modū vel secūdū vel ambos
lingua p dūta ē blasphemia
oris p̄ma mala secūda pcc
tercia pessima Et sūt ꝑm ge
nus suū omnes tres gradus
maxia pcta Sed dicerez est
ne semp pctm mortale emit
tere blasphemiā cū q̄ dā abs
q; deliberacōe blasphement
Rñdz ibidē thō blasphemia
p̄t absq; deliberacōne ex fur
repcōe p̄cedē duplicit vno
mō q̄ aliq̄s nō adūtat hoc
qz dicit eē blasphemiam qz
potest otīgere cū aliq̃s subi
to ex aliq̄ passione in verba
p̄magmata prumpit quoz
sigmficacōnez non cōsiderat
Et tunc est pctm veniale et
ideo non habet ꝓprie racōnē
blasphemie alio mō q̄ñ ad
uertit hoc eē blasphemiā con
sideras sigmficata verboz a
tūc nō excusatur a pcto mōr
li Sicut nec ille q̄ ex subito
motu ire aliquē occidit nec
se sedentē Tercō nōndō q̄ p
vitando hmōi pcto quinq;
mala blasphemie sūt o fidei
da Prio ecciā a hoc pctm mul
tū pumt q̄ xxij q v talis q̄
iurat p caput dei ā p capillos
eius aut aliq̄d hmōi dicens
quasi deus ꝑm dīnitatē talia
habeat Si clericus est deber
depom Si vero est layeus

anathematisai qđ ꝑm bōuē
turā i ·iij· di· xxxix· itelligēdū
est de illꝭ quí turpiter ⁊ irre
uerēter noiant mēbra cristi
⁊ quodā exq̄sito modo iurā
di dúicdunt eū mēbratī ⁊ po
tissime q̄ iurāt p eíus mēbra
que etiā ín nobis ꝟrecundū
esset noiare Et eēnt p illa p
fidētibꝫ religiosis ⁊ seculaibꝫ
gússtiē puníendi]dē videtur
etiā íntelligens de hijs q̄ de
ỽgíne bn̄dicta ⁊ sanctis dei
iurādo ínhoneste loquūtur.
aut q̄ aias suas dęmonibus
deuouēt vl alía dicūt hoꝛren
da Secūdo detestabile ē hoc
vitiū· qꝛ peíus est puríio· vñ
glō· sup illꝭ ephe· iij· Blas
phęmia tollatur a vob· dicit
peíus ē blasphęmaꝛe q̄ peíeꝛa
re· Qui em̄ pierat id ē falsū
iuꝛat nō dicit aliq̄d vel sentit
aliq̄d falsū de deo sicut blas
phęmus Bz adhibet testem
tanq̄ sperās q̄ deus sup hoc
nō testificet ꝑ aliqđ euídēs
signū· Vñ pene púrio debi
te etiam ísti blasphęmo debe
rentur de ıustitia Tertio est
detestabile· qꝛ blasphęmia p
põderat homicídio· vñ thō·
ibíđ dicit Homicídiū ⁊ blas
phęmia si oſiderēt ꝑm obie
cta ín q̄ peccat maxímū ē blas
phęmia· qꝛ ē directe pctm̄ ín
deū· homicídiū aut ín prímū·

Sí aut oſiderēt ꝑm effectū
nocēdi sic homicidiū prepō
derat· plus enī nocet homi
diū ꝓrio q̄ blasphemia deo
qui nō moritur· Tñ qꝛ blas
phęmus íntēdit nocumtum
ínferrí honoꝛi dńo simplici
ter cuius pccat q̄ homicida
ꝑmū tñ locū tenz homicidiū
ínter peccata ín prímū omissa
Qñto est detestabile· qꝛ hic
a doc⁊ a seruís dei moꝛte sepe
punítū repímus· vnde leuit·
·xxiiij· Filiꝰ rixās cū alio quo
dā ⁊ blasphęmās deū capit
ín carceratur Et deus p moy
sen rñsū dedit q̄ lapidarí de
beret a statū lex sāxita ē· Qui
blasphęmauerit nom̄ dńi moꝛ
te moꝛiat fiue ciuis fiue pe
grínus fuerit·]tē refert vin
cētius ín speculo hístoriali Qꝛ
rex frācie philippus q̄ncūq̄z
peepit ín tab̄na vel alibi homi
em etiā mlitē blasphęmasse cū sb
merſit ⁊ de hoc edictū firmū
posteris añ moꝛtē suā reliq̄t
Qñto hoc pctm̄ ē detestabi
lissimū· qꝛ ꝓprīū est ōnīū dā
natoꝛ· vñ dicit glō· sup illꝭ
apoc· xvi· Estuauerūt homes
estu mḡno ⁊ blasphęmauerūt
nomē dńi hñtis ptatē supeꝛ
has plagas·]n iferno mq̄t
positi q̄uis sciāt se p merito
punírí dolent tñ q̄ deus tāta
potētiā habeat q̄ plagas eꝰ

infert·hoc aūt ē dicē thō·blas
phemia Et credibile ē q̄ ppt9
resurrectō ez cit eis etiā vocat
E blasphemia ¶ Cir·ij·vicz ad
iuracōez nōnō ꝑm thō·2·2·q·
·lxxxix·q̄ adiurare nō ē aliū
ad iurādū inducē·ꝫ ē ꝑ quā
dā filitudinē iuramēti a se in
ducī aliū ad aliq̄d agendū
puōre Pro cui9 declacōe ad
ūtendō q̄ ille q̄ iurat iuramto
ꝓmissoio ꝓ reuerētiam dñi
nois qō ad cōfirtionē sue ꝓ
missionis inducit seipsū obli
gat ad faciendū qō ꝓmittit
qō est seipsū imobilitē ordia
re ad aliq̄d agendū Sicut
aūt hō seipsū ordinare pōt
ad aliq̄d agendō ita etiam a
lios·supiores q̄ dēp cādo
Inferioēs aūt impando·Cū
igr vtraq; ordinacō ꝓ aliqō
dñū ofirt ē adiuracō Et fiet
ꝑt ad q̄q; gn̄a rez Ad dēū
ad subditū sibi hoiez seu ad
se ad ꝓximū eqlē vl supiorē
ad dēmonē a ad creaturā ir
ratiōlē·ꝫ diuisimo de·Prio ei
cū hō fit dns actuū suorum
nō aūt dns eoz que ab alio
fūt agēda ideo sibīpi ꝑt ne
cessitatē iponē prez dñi nois
muōtionē·nō autē hāc ncā
tatē ꝑt aliis iponē ñ sibi sub
ditis qs ꝑt ex debito ꝑstiti iu
ramti cōpellē Si igr aliq̄s ꝓ
muōtionē diuini nois vel cu

ius cūq; rei facre alicui nō si
bi subdito adiurādo ncātatē
agendi aliq̄d iponē intēdat
sicut impōit sibīpi iurando
talis adiuracō illicita est·q̄
vsurpat ptātem i aliū qua
nō hz a eum mititur opellere
quodāmō Cū ꝑpter aliquā
ncātatē q̄ sūt supioꝛes suos
inferioꝛes tali gne adiuracō
nis ostringē pnt Et ideo pn
ceps facerdotū ut ozige·dic
sup math·Ihsū illicite adiu
rauit p dēū viuū·q̄ subdit9
eius non fuit·Si vro adiu
rans intēdat solūmō p reue
rentiā dñi nois vl alicui9 rei
facre aliq̄d ab alio obtinere
absq; ncātatis impōnicōe ta
lis adiuratio licita ē respectu
quoꝛūlibet Et sic adiuram9
dēū dicēdo p passiōez a crucē
tuā libera nos·Sicut hoiem
dēmonē a angelū Et sic ptz
secundō a tertiū Est em̄ mod9
adiurādi sic duplex vnus p
modū opulsionis a ē illicit9
ad eqlēa supiorē de quo i p̄
mo·secūdus est p modū dēp
cacōnis vl inductōnis ob re
uerentiā alicui9 sacri ¶ Quo f
igr dēmon possit a nobis ad
iurari licite vl nō·Rndet q̄
non licz dēmōes adiura rep
modū treuolētie dēpcacōnis
seu inductōis·q̄ ille mod9 vi
det ad quādā treuolētiā vel

amicitiā ptinere q̄ nō licz ad
dēmōes vtica sic mgromātici
vtūtur adiuāc̄oibus a muo
cac̄oibz vel incātac̄oibz dēmo
nū ad aliq̄d ab eis obtinen
dū adipiscēnd vel addiscēd.
Secū do aūt adiuac̄ois mō
vicz q̄ ē p opulsiōez licet no
bis ad aliq̄d vtica ad aliq̄d
nō licet. possum9 ei dēmōes
adiuāndo p vtutē dīm nois
tāq̄m mimicos repellē ne nob
noceāt corpalit̄er vel spūali
ter ꝑm ptātē datā a xpō ꝑm
illd luc. ix. Ecce dedi vob ptā
tē calcādi sup serpētes a scor
piones et sup oēm vtutē imi
micī a mhil vob nocebit. Et
mar. vltō In noīe meo dēmo
nia eiciēt Et rō istius est q̄
dēmōes i cursu huius vite no
bis adusarij ostituūtur. Nō
aūt corpactus nre dispoīc̄oi
subdūtur. ꝛ dispoīc̄om dīme
a scōz āgelozscd̄m Aug9.
iij. li. de trin. non tñ licitū ē
dēmōes adiurare ad aliq̄d
ab eis addiscēnd vel etiā ad
aliq̄d p eos obtinēd. q̄ hoc
ptinēt ad aliquā societatem
cū ipīs habēdā. Vñ crīso. su
per illd Obmutescc a exi ab
eo dicit. Salutiferū nobis
dogma dat ne credamus de
mombz quātūcūq̄ dēnutiēt
veritatē misi forte ex spāli im
stinctu vel reuelac̄oe diuina
aliq̄ sācti ad aliquos effect9
dēmonū opac̄oe vtātur. Dic̄
de btō iacobo legit q̄ per de
mones fecit hermogenē ad
se adducī et sic patet. iij.

Ex p̄dictis seq̄tur ꝑmo q̄ 8
nulla alia ptās hz dēmonē co
gē ñ diuina. angelica a hūa
na nō ex natua sed ex gīa et
vtute dīna Et rō est. q̄ non
est potestas sup terrā que ei
opetur qui factus est ut nul
lū timeret ut dicitur iob. xli.
Dñ glō. ibid Oia humana
supata si meritis sāctoz sub
iaceat. Exēplū ē de mltis san
ctis nec obstat illd thob. vi.
q̄d raphael thobie fumoī di
xit q̄ fum9 pticule cordis pi
scis poīti sup carbones exti
naet oē genus demoniorū.
fumus em̄ hoc nō fecit ut dic̄
mcol. de lira. q̄ res corpalis
nō imꝑmit in rē pure spūalē
Sed p fumū dēsignabat vir
tus expulsiua meritoria tho
bie q̄ fuit vtus orois thobie
cui9 merito raphael expulit
dēmonē sarā liberando ꝓpter
q̄d dicit ibidē. raphael app̄
hendit dēmonē a ligauit eū
in supioribus egipti. nec ob
stat illud p̄. reg. xvi. vbi ad
citharisac̄onez Dauid spūs
malus in saul quiescit. quia
nō fuit libratus saltem ut de
mon non rediret sed melius

bēbat vtute dīna īmediate vl mediātibus angel'scīs ex merito Dauid q̄ laudes diuinas ī cithara canebat p salute saul'sicut a sā deuocōmb9 Melodia aūt coopabat' ad deuocōe; Sic̄ a q̄rti regū iij· Heliseꝰ fecit adduci psalten ut mens eius ī dēū eleuaret' nō tamen melodia īdemonem agebat ¶ Tē naturālē disposicōnē melodia bonam potenat facere a malā īminuere rōne quoꝝ demon mīn9 potenat wxare de q̄ materia plenus repies li·v·īm dyalogo de formicis Secūdo patet ex p̄fatis falsitas quorūdam librorꝝ ī scriptis mgromāticorū et exorcísmorꝝ q̄ p talia caracteꝛ'sata dēmones se putāt cogēa wxare secluſa virtute dīna nō attēdētes illud xp̄i Hoc genus demoiorꝝ nō eicitur nīsi īieiumio a oꝛone·p ieiumiū em̄ sm bēdā corpus a p oꝛoe; spūs leuat' ad dēū ut calcet dēmoīa Terc̄o sequitur q̄ exorcísmi quidā debērent exaīnari p frātes an aliq̄d fuperstitiosū cōtinerēt·tūc em̄ nō eēnt admittēdi ne posteriora priora fierēt poꝛibus Sic̄ exēplū poīt greg·li·p· dyalogoꝝ de q̄dā p dēmonē obsessa ptꝰ coptū eccīaz īmtrāte cū sacerdotis cuiusdā iuua mē mīhil iuuaꝛet ad īcātatores eam duxerūt cognati a legio ī eam īntrauit· ¶ Quīto b an liceat adiurare īrratiōlem creaturā Rñdet thō· Adiuratio q̄ q̄s vtit' ad īrratiōlē creaturā p̄t īntelligi dupliciter· vno mō ut ipa adiuratio referatur ad ipsā creaturā īrratiōlē sm se Et sic vanū eēt īrratiōle; creaturaz adiurare cū nō īntelligat locucōnē Alio mō ut referat' ad eū a q̄ īrratiōlis creatura agit' a mouetur a sic dupliciť adiurat' īrratiōlis creatura·vno quidē mō p modū dēp cacōis ad dēū directe qꝺ p̄tiet ad eos q̄ diuina īuocatiōe miracula fatiūt Alio mō p modū opulsiōnis q̄ refertur ad dyabolū q̄ īm nocumētū nīm vtitur īrratiōlibus creaturis Et tal' est mod9 adiurādi īm eccīe exorcísmis p q̄s dēmonū p̄tās excludit' ab īrratiōlibꝫ creaturis ¶ Cir̄·iij·an liceat p creaturas iurare Rñdet' sm gor· sup math·v· Iurare p creaturā q̄druplicit' ot̄ingit·p̄mo ipsā tāḡ aliqꝺ dīnū īplorādo a sic stricte p̄ūtur iurās cā·xxij·īm duobꝫ locis a ecīā sic q̄s p̄ur̄ū cōmittēt mēdaciū p creaturā iurādo ut ibidē dī· secūdo ot̄ingit iurare p creaturā iuramentū tanḡ per rem

vilez cōtinendo. Primū pertinet ad infidelitatē et semp ē pctm̄ sicut a secundo qđ pertinet ad dolositatē Tertio deū q̄ in ipa creatura p̄fidet tāq̄ testē inuocādo a sic Joseph iuauit per salutē pharaonis gen̄. xliij. Et ecclia iurat p scā euāgelia Quarto otingit iurare p creaturā tāq̄ eā ad vsū quē iuans indē sperat deo impigno ando Et sic fit iuamē tū execratoriū ut testis ē mihi deus in aiam meā Tertio a quato licitū esse potest ut sup̄ tactū fuit. Capitulū. v.

Contra secūdū p̄ceptū Non assumes ac. peccāt etiā wta frana gentes. Vñ de voto p̄mo videndū est q̄d sit. secūdo quātū pctm̄ sit infringere votū. tertio de eius dispēsatōne. Quātū ad p̄mū nōndū p̄m magr̄m in .iiij. di. xxxviij. et. thō. a alios thologos Qz votū est cōceptio spontanea melioris p positi ai deliberatōe dei vel sanctis eius firma cū intētione se obligādi. Pro cuius intellectu nōndū q̄ ad licitū a opletū votū plura exigūtur q̄ tangūtur in descriptōne eius. Prio est ceptō alicuius a spūsco in intellectu facta. Secundo exigitur q̄ nō sit de malo Nā ꝑ suptū votū nō pōt esse de malo ibi melioris vbi p̄suppomitur q̄ sit bonū. malū ei potius nos ordinat a deo. votū ei nō est vinculū iniq̄tatis. vñ Isi. In mal̄ p̄missis rescinde fidē. in turpi voto muta decretū. vñ iudei plures q̄. xl. quivouerūt se neq̄ māducaturos neq̄ bibituros donec occiderent paulū actu. xxiij. Male vouerūt Tertio exigit q̄ nō sit de necario a nob alias fiendo qz melioris ad bonū em̄ necessariū puta q̄ alias est p̄ceptū nobis obligamur ex alterius auctoritate a hoc ꝑprie nō ptinet ad votū cuius obligatio est ex mera voluntate. vnde nō ut dic durandus qz ad idē potest q̄s obligari pluribz obligatōibz ideo nil phibet quī ad illā ad qđ obligamur p̄ceptū ex alterius auctoritate obligemur etiā per votum ex ꝑpria voluntate. Vñ firmiter tenēdū ē q̄ vouēs cōtinētiā a omittēs adulteriū vl̄ simplicē fornicatōez peccat duplicit vicz pctō adulterij vl̄ fornicatōis a nihilominus fracto voti q̄ vis illud votū sit large a improp̄e dictū. qz votū ꝑprie dictū ē solū de hijs q̄ sūt in nr̄is libertate Quato exigit q̄ nō sit bonū indifferēs quia tale ut sic non ordinat in deum. Item

qz nō sit de mínori bono ibi
meliois bonī Rō est qz mins
bonū respū maiois bonī hz
rōez mali a ideo nō pt cadē
sub wto inq̄ntū ē impēditiuū
maioris bonī Quinto exigitur
qz sit oēp cō libera ibi spōta
nea Ex q̄ ptz q̄ possint wuē·
qz q̄libet pt wuē ea q̄ sūt in
sua libtate a ea i q̄bz est sui
uris·vñ impuberes sui religi
osi clerici a vxores i q̄busdā
b nō pnt wuē ¶ Sexto exigit
deliberacō ibi ai deliberacōe a
addit ad drām wtoz q̄ sūt
ex surrepcōe i q̄bz nō mueit
plena rō wti an aūt deliberā
tio ad wtū exigat dicit rich·
Votū dz a wlēdo·vñ sicut in
nob ē duplex wlle scz plenū
qd est deliberatiuū a semiple
nū qd est wlle ex surrepcōe
Sic etiam est duplex wtū
quoddā hns plenā racōem
wti a quoddā surrepticiam
siue semiplenā a de rōne pmi
est qz sit factū ex deliberacōe
nō aūt de rōe secūdi·tale em
pōt fiei ex surrepcōe a qz nō
hz plenam rōnē wti ideo nō
obligat de necessario sed tm
de ogruo ex eodē wmētes et
ex de iur·ad nram Et ideo w
mire cōn tale wtū etiaz ppria
auctoritate nō ē pctm mōrle
Septūo dz deo wl scis eius·
qz nō est ad hoiem ppie vn

rich·dicit qz de forma voti ē
ut fiat deo·ex·e·ti·magne·c·
p·Racōē qz homo i wto ob
ligat se ad faciendū aliqd bo
nū Nulli aūt alij a deo pt hō
de iure obligare se totū·qz si
bi soli ouemt de iuē protestaf
sup hoiem totū a nullus pt
recipe de iure obligacōem ni
si ouemat ei de iure protestaf
in illam rēa ideo soli deo pōt
fieri wtū ppie loqñdo de vo
to·quia tñ salus totius hois
multū pmouetur per oīoes
sāctoz a illud aliquo modo
possumus sed non plene qd
impetrare valemus sanctis
aliquo mō cōuemt protestaf
sup hoiem totū a ideo protest
fieri eis aliquo mō wtū non
tñ plene racōnē hns wti hec
rich·Octauo dicit firta ai
scz deliberacōe ¶ Primo enim C
exigit deliberatio Secūdo p
positū wlūtatis qd exigit de
liberacōez Tercō ex ppōito p
cedit pmissio i q̄ pficit ratio
wti quā pmissionē seu firmi
tatē thō·sic declarat·wtum
quandā obligacōnē impor
tat ad aliqd faciēdū l'omittē
dū obligat aūt hō se hoi ad
aliqd p modū pmissionis q
ē rōis actꝰ ad quā ptiet ordi
nare·sic em hō ipeīādo l'cep
cādo ordiat quodāmō qd si
bi ab alijs fiat Ita pmittēdo

ordinat q̄d ipē p alio facere debeat. Sed pmissio q̄ hoī fit nō pōt fieri nisi p vba l̄ q̄cū q̄ alia exteriora sig̃. deo aūt pōt fieri pmissio p solā mētis orē cogitacōnez. q̄ ut dr p. re. xvi. Oīes vidēt ea q̄ parent. de⁹ autē intuet cor. hec thō. Aliqui ut gorra nūeri .xxx. ad dūt intētiōe obligā di se ad adimplēdū pmissum dicētes ex nuda pmissiōe et ex deliberacōe facta non obligari pmittentē. Sola em̄ deliberatio nō fit pmissionem quā addicōez rich. nō ip̄o bare vidr. Dubitat an expediat voue. R. rich. Voues aut vtz bona quoz obstatio vidr p habilit̄ ap̄oz cōnata ⁊ infirmitati sue spāli ⁊ imap̄oz cōnata. Prio mō expedit hoī voue. q̄ p hoc amplius fit volūtatē suā i bono ⁊ excludit a se p mag̃ pte libertatē malefatiēdi ⁊ facit actū vtutis latrie ⁊ ideo vuendo meret ap̄ter qd̄ vuet. vnde ps. Vouete et reddite dño deo vr̄o. Secūdo mō nō expedit nec licet. q̄ tale vtū nō hēret discrecōnē comitē. cū p hoc vues magis se videat illaqare q̄ augere securitatē de sua salute. Sic dicit thō. .2.2. vbi p̄us. Dubitat an melius sit aliq̄d facē ex vto q̄ sine vto. rndet thō. ibi dē q̄ sic triplici de causa. Primo q̄ vue est act⁹ latrie q̄ est nobilissimā vtus. Illō autē qd impat a nobilioē vtute melius est ⁊ magis meritoriū. Secūdo q̄ q̄ vuet pl⁹ se dō strictū q̄ qui nō vuet. Sicut q̄ daret arborē cū fructu q̄ q̄ daret tm̄ fructū. ut dic anselvn̄ ⁊ p̄mittētibz gre augēt. Tertio q̄ p vtū volūtas im mobiliter firmatur ad bonū facere autē aliquid ex volūtate firma ad bonū ptinet ad perfectiōez vtutis ut ptz p ph̄m .ij. ethicoz ⁊ rich. rōez assignat dicēs sic. Cū deus acceptet opus ap̄ter opantez tm̄to magis acceptat opus q̄nto est ab hoīe ad eius seruitiū spālius dedicato. Sz ceteris pibz idē cū eq̄li sc̄z caritate ⁊ letitia spāliter dedicat hō ad dei seruitiū p vtū q̄ sine voto. Vlā vtū ut dicit pe. de pal. m. iij. Nō est piculosū de sua natura ꝫ ex culpa nō fatientis ideo expediens est voue. Et licet melius sit non vuere q̄ p̄missa nō reddere tm̄ melius est voue q̄ nō vuere. sicut melius est baptisari q̄ nō baptisari. Et tamē melius est non baptisari q̄ postmodū retrorsum ouerti

Dubitatur an pēnitens f

de eo qđ wuit licite alias nō cōpletur9 wtū·ñ qz nō vult frangē wtū nunq̄t tal' mere tur Ř ñsio scđm anſel·li·de si militudīb; qz plus talis me rētur q̄z simile facies nō ex wto Et exēplificat de vulnera to cauterisādo q̄ timēs absā sione; malaz carniū ne vio lēter medicū ledat se sponta nee iubet ligari quē cū vrere medicus incipit: incipit tur bari ligat9 a nolit velit resā dic' putridū recedēte passiōe grās tam ligatoīb; q̄z medi co refert Dicit etiā pe·de pal' tal' adhuc pl9 mere' ceteris pib; q̄z si sine wto fil'e facēt. Prio q̄dē qz bō wlūtas suffi cit ad meritū ſm ber̄·vñ a pncipio qñ wuit a non solu it tantū meruit quantū qñ sine wto soluit a huic mer to sup additū est meritū iusti tie quo vult facē qđ pmisit. Secūdo qz licet sit tristitia ī hoc qz wuit a q̄dam volun tas tñ in soluēdo qđ wuit et inwnerādo wtū est wlunta riū Tertio est etiaz videtur qz non demere' in hoc qz vl let nō wuisse·qz sicut a pn̄ cipio nō tenebatur wuē sic wto ex post facto tēba' sol uere vel dato qz penitē de bo no sit sibi pctm tñ nō ꝓpter hoc impedi' qñ velendo bonū mereat' māie si sint diuersi actus· Nūc secundo videndū est quo wtū liget vbi Prio notandū qz wtum ligat ad fatiēdū rem possibilē·vñ deu· xxiij·Cū votū woueris dño deo tuo nō tardab' reddere· qz req̄ret illud dñs de9 tuus Rō est ſm thō·qz oīs pmis sio licita facta cum intencōe obligandi se a cū deliberacō ne·si acceptetur ab eo cui fit obligat pmittentē nō tm ex pcepto legis diuine·sed etiā legis nature·sed votū licitū est hmōi pmissio a omnē ta lem pmissionē recipit de9 er go ac·Dicitur notant' possi bilē·qz ſm thō·in·iiij·Quic q̄d wtū impediret si presens essz dū wuetur etiam aufert obligacōem wto facto·vnde si wuet' possibile iaz a fit id postea impossibile nō obligat proqñto est impossibile ut si diues wuēt destruere eccīam qui depauperat' postea ut in fra dicetur·Secūdo nōndū ſm thō·vbi prius qz wti fra ctio ꝓpria auctoritate est sep pctm mōrale nisi forte fuisset racōnabilis causa a tūc non posset haberi recursus ad au ctoritatē plati aut dispensātis aut wtum omnino cātis pe·de pal'·in quarto di·xxxviij·di cit sic·primo omnis wlūtaria

vti fractio ē mōrtis·qz redde ē necessitatis a tociēs quociēs frāgit·dū tñ assit actus exteior a interior·sec9 si exterior tm·qz pctm p se ē in actu interiori. Et hoc intelligē in vto negatio·ut exēpli grā in illo q̄ vuit nō bibē vinū·secus affirmatio puta cū q̄s wueret ieiunare tūc em nō quotiēs comedit totiens peccat·ꝫ solū secūda vice·tertia autē a deinceps nō maxime si nō ex cōtēptu ꝫ q̄si nō reputās sibi possibile pl9 illa die ieiunare patus ieiunaē si iā nō fregisset a patus alia die integra ieiunare ex illa·secus si in contēptū·puta si oio frustra fregerit a adhuc fractus si nō fregisset·hec ille·de hoc dubia sūt apud doctoēs p̄serti de affirmatio nō ex cōtēptu. Tertio nōnō sc̄dm eunō thō·in materia de iuramto·2·2·ar·viij·Votū ex sua rōe ē magis obligatoriū q̄ iuramētū saltē primo p̄stitū ut sic qz obligatio vti causatur ex fidelitate quā deo debemus sc̄z ut ei promissum soluamus·obligatio autē iuramēti causat ex reuerētia quā debem9 hoi ex qua tenemur q̄ wificem9 illō qđ p nom ei9 promittimus·ꝫ ois infidelitas irreuerētiā cōtinet·sed nō conuertit illud·vidr em infidelitas subiecti ad dñm ee maxima irreuerētia a ideo vtū ex racōe sua magis ē obligatorium q̄ iuramētū·dicit nōnō primo p̄stitū ut sic qz richdistiguit de iuramto·Aut ei fit hoi aut fit deo·Primo mō nō ita fortiter obligat sicut vtū·qz obligatio q̄ fit deo in vto ē fortior obligacōne q̄ fit hoi·Secundo mō magis obligat iuramētū ceteris pibus Votū em nō importat nisi promissionē deo factā ex deliberacōe cum intētione se obligādi·hoc autē totū importat iuramētū a addit testionium p̄mē veritatis ad maiorē cōfirmacōez promissiōis. Dubitat p̄·an vtū sp obliget ad obbuātiā siue impletiōez vt thō·in scripto q̄cq̄d fiendū vtū impediret si pns eēt etiā vto facto obligacōnez auferet·vñ si aliq̄d ē possibile cū wuet a postea fit impossibile tollet obligatio q̄ tū ad hoc·ut si q̄s diues wuēt edificare eccīaz qđ postmodū p ficere non possit pauptate superuemēte nō obligat·hoc tñ sic intelligēdo q̄ si factus ē oio impotēs absolutus ē a toto·Si aūt ex pte ita q̄ totū perficē nō pōt tūc remanet solū obligatus ad illud qđ

k potēstā nō ad aliud· Dubi tat· ij· vtr wuēs wtū licitū teneat· statū soluē ipsū Rn· sm rich· Obligatio wti cau satur ex pa wlūtate a intē cōne vn leuit· xxiij· Qō semel egressum ē de labijs tuis ob seruaba facies sicut promisisti dño deo tuo a pria wlūtate locut9 es ex ore tuo Et ideo si de wlūtate a intētiōe wuētis fit obligare se ad statū soluē dum: statū soluē teneat· Si ad certū tempus vel sub cer ta cōdicōne non tenetur sta tim soluē· sed nec tardare dz vltra q̄ intēdit obligare se deo Dicit· em ibidē Si wtū wuetis dño deo tuo non tar dabis reddere· q̄ req̄ret dns deꝰ tuus illud a si moratꝰ fue ris tibi reputabitur in pctm wilh· rod· dicit Cū aliq̄s ali q̄d wuit sine odicōe vel tpis pfixione teneat· illud exequi statū cū potest nisi in wuēdo aliud in mente habuerit tam detur ei tempus ad arbitriū bonī virī ad disponēdū de re bus suis Cōcordat thō· ad dens in scripto q̄ si is qui vo uerat intrare religionē ex mo ra circa dispēsacōē rex pba bilit9 timeret perpetuū impe dimentū tenetur vlteriꝰ non
L differre· ¶ Dubitatur· ij· an wtū subitū minꝰ scz deliberā

tū obliget Rn̄det pr· de pac· in· nij· di· xxxvij· q̄ wtū subi tū non obligat ad pmissum nec ad pctm perfectū nec ad bonū pfectū ut puer q̄ iratus pri vel magro wuet vel iurat in trare religionē vel bn̄ potat9 Talia em q̄ calore ira cū die fiūt p nō facto hri dnt Sed verū est qō sic subito fit qō nō ad sententiā rōnis que non requirit magnā morā tēpis puenit Sed qn̄ scies est q̄d iurat vel wuit tūc tenet· misi cū eo dispēsetur racōne minꝰ plene deliberacōis Sicut ecia am q̄ calore concupie inflā matꝰ aūt bn̄ potatus nō tn̄ pfecte ebrius iurat vxorē du cē vn̄ illa deliberacō tpis vel etatis q̄ sufficeret ad obligā dū se dyabolo p mōrle pctm̄ sufficit ad obligandū se deo p wtū a sicut ex ira occidēs· q̄ ex electōe seu habitu nō pcat fit· ꝫ ex passione iu ditū roꝰ turbāte nō excusat· ex toto q̄n̄ sit mōrle ꝫ in pte Habuit enī in pte q̄d facēt nc de vo to in ppōsito suo modo ¶ Du bitatur· nij· an solū ppositum aliqn̄ aliquē obliget Rn̄det idē ibidē q̄ sic in illo casu qn̄ q̄s intrt religionē cū ppōsito remanēdi a deo ppetuo famu lādi qō eq̄pollet wto simpli cī· sed nō sollēni· ex religiōe

Cōsulti vbi dr qd statī tētur ad aliā religionē intrare Et quāqd nō fit ligatus vi voti qr non pmisit seo solum ppo fuit tn ligatur vi statuti i reli n gione aliq remanē Dubitatur·v·vtr votū sub condicōne emissum obliget vētez ff·fin rap. Conditio duplex ē gnāl q in voto semper intelligi dēt illa non existēte nō ligat Exēpli grā· Si de vo luerit ibo romā si potēo Alia spāalis puta si intrauero lō bardiā ibo ad sāctū marcū l si filius meus fuerit libātus de infirmitate visitabo sāctum Jacobū a filia hec cōdicio si defecerit id ē nō extiterit nō obligat ex voto Alias sic·xxx ij·q·viij·nō solū ex de odicōe oppo·vtr Et hoc intelligas vbi tō voti obligacō poneba tur in cuētū cōdicionis alit si alias fuerit cō causa vl eē si fecit votū ob causā a publice a nō exprssit causā sed votum Tūc ppt cō causā vl oscīam ut alia trā hēt a ppter scanda lū tollēdū tētur implere extīn de voto magne glō· wilh· dicit Cō causa ē qn non tm ex vna cā obligauit se sed ec ex alia Exēpli grā aliqs vult qr ir ad sāctū Jacobū qd re debat qbi inuenīet frez suū nihilominus ppt redimēda

pctā sua i hoc casu quis itel lexerit frem suū decessisse āte qd iter arripiet nlominus tn ire ppter aliā causam tēbitur idem intelligas quocies cūqz vueat aliqs ex duab9 caub vl plurib; vl sub duab9 odi cōmbus vl plurbus a nlomi nus intēdit se obligare qlibz istarz causarum vl cōdicōne exstante Dubitatur·vi·an votum sub cōdicōne factum q condicio non impletur p pter culpā vuentis sit obli gatorū ff·Rich·qd sic a poi tur excūsse p casū extra de spō sa. Sicut ex lris vñ cū aliqs deo vuet aliqd spāle obseq um si a pceo de q tēptat pb uaueit eū si mādat i illd pre catū nlominus tenetur iplē votum·qr qd deus eum nō p seruauit ab illo pctō stetit p eū nō p dēū q illū a pctō illo pseruasset si ille voluisset Du bitat·vij·esto qd aliqs hor rēs omittē aliqd magnū sce l9 qd nūqd intēdit cōmittere vueat qd si omittat intrabit aliquā religionem quā non vult sz horz intrare a postea il lud scel9 omittit nūqt tētur intrare religionē ff·Rich·su p·nij·di·xxxviij·qd sic·qr vo tū sub odicōe factū de re bō ppter finē bonum ē obliga torū exstante odicōne siue

illa odicō sit bona siue malá
q ut alias tenui· ¶ Dubitatur
·viij·an votū de nō vuēdo alí
qd nō illud qđ vuet exp̄mat
verbo·dicto·vl scripto sit ob
ligatorius·ꝫ·q sic p astaxā·
li·i·c·de voto· ¶ta q si postea
vueat a votū suū vbo l' scrip
to non exprimat peccat·naz
tale votū ē bonū qz p vtī ex
·pssionē in verbo l'scripto ha
bet de voto facto ētioz ogní
cio q p̄cauet in vuēdo p̄ápí
tacio q̄rūvtrūqz est bonū· ní
hilomnꝰ tn videt q tēat illđ
votū si alias sit licitū qz cum
vuere sit bonum a spūsan
cto ofultū p illđ pš· Vouete
a reddite dño deo vro· ideo
votū de nō vuendo nō obli
gat·vñ votū de q̄ ꝓposita est
q̄stio nō obligat ad nō vuēđ
sed obligat ad exprimēdū
p verbū vl scriptū si cōtinge
r ret emittere votū· ¶ Dubita
tur·ix·vtz votū factū sb odi
cōne inhonesta sit obligato
riū stāte odicōne·verbi gra
Aliqs vuit se pegrinaturū
ad sānctū Iacobū ut prospe
tur i furto·hoicidio·l' adulte
rio Queritur postꝙ omisit fur
tū·adulteriū·vl hoicidiū vl
simle vtz tēatur pegrinarí
ad sanctū iacobū ꝫ·astax·in
sūma vbi prius q nō Sz du
rāđ ꝙ qđli·nñ·q·penul·distin

guit·hoc mqt gñalit ē vez q
cōdicō q ē cōtra naturā cōtra
ctus tollit cōtractū a facit ip
sū eē nullū qz inducit oppo
sicōnez ad cōtractū Cōditio
aūt inhonesta q ē otra natu
rā otractus pmissiōis vl obli
gacōis pōt eē inhonesta dupli
cit·· qz qnqz ē inhonesta a il
licita nō solū ꝺm se ꝫ ec·in ha
bitudie ad illud qđ ꝓmittit
vbi gra·si aliqs dic·fic ꝓmit
to đo q si possum ꝓpetra ē hoí
cidiū ego in gra aut actōez dicā
fatiā missaz sollēnē·qnqz vto
ē inhonesta i se ꝫ n i habitudine
ad ꝓmissum vbi gra si qs di
cat fic ꝓmitto q si otūgat me
pccaē ieiunabo ut dimittat
mi pctm omissum·si prio mo
ē inhonesta votū n ē obligato
riū qz ē contra naturā ꝓmissiōis
l' cōtractꝰ a p ons tollit obli
gacōez·et tale votū n pōt iple
ri sine detrimento salutis qz il
lud qđ ꝓmissum ē rōdit illí
citū ex circūstācia inferēte i vo
uēdo a soluēdo·qz si qs soluat
ut obligatꝰ ex odicōe ea cōdi
tio n infert sic illico oz ut sol
uat ex motiō illicito ut ptz in
titulo qđ ē pctm·si secundo
modo videlicet q cōdicio in
honesta nō ē otra naturā otra
ctꝰ tūc extāte odicōe votū ē
obligatorium· Richđ·tz ec i·ij·
mēbro q n licz ut vueš se ie
iunatuz si occidat inimicū suū

s ¶ Dubitatur·x·vtrũ si ꝗs wtũ fecit de carnibꝫ nõ comedẽdis ⁊ infirmet ita ꝙ a medicis dr ꝙ est in periculo ñ carnibꝫ vescatur a ꝙ aliter non põt euadere infirmitatẽ Rñdꝫ hug·xxxij·q·j·finali nõ solũ tal dr põcepto maioris etiã sine precepto potest carnes comedẽ qr est causa necãtatis a in hmõi wto condicõ tacita fuisse vidr nisi necãtas cogeret a põceptũ maioris adesset ¶ Dubitat·xi·a quibꝫ teneatur abstinẽ qui wuit vl cui inunctũ est ieunaẽ in pane ⁊ aq̃ ff·de·pa·in·iij·dis·iij·Ab õmibꝫ istis tẽtur abstinẽ vicꝫ brodio expsso de carnibꝫ vel piscibꝫ qñ sũt nimis odõsata vel ũpsana vel burreta ex substancia pisoꝝ extracta ꝙ hec non videntur vre v aq̃· ¶ Dubitatur·xij·an sacdos qui tẽtur ex wto vel obe diẽtia vel pẽitentia ieũare vno die in pane ⁊ aq̃ an eadr die celebrãs debeat sumẽ vinĩ pfusionẽ post sũpcõem de calice ipius eucaristie vñ pe·pa·in·iij·di·xij·dic ꝙ dẽt sumẽ vinĩ pfusionẽ qñ non est aliam missaꝫ celebratur9 ipsa die ut dr de conse·eadẽ pte ꝙ nec votũ nec pẽitẽtia nec obe diẽtia debꝫ immutaẽ ritũ ecãe a ordinacões cõciliorꝝ

plura alia dubia vide in sũmis

¶ Quo ad·iij·nõndum bm thõ·⁊ õnes ꝙ in wto põt fieri irritacõ dispẽsacõ a commutacio Rõ ꝙ wtum nõ est vinculũ iniquitatis nec impediuũ meliois tm·qr p caritate instituti ẽ sed sepe otingit ꝙ ꝗs malũ wuit a tũc ẽ irritũ·aliqñ quis wuit minus bonũ a tũc ẽ in melius cõmutãdũ But aũt tres dispensatoes wtoꝝ·papa a su9 vicarius Epus a su9 pẽitẽtiarius·platus religiõis a cui omittit Papa sol9 pt dispẽsaẽ in wto religionis si ẽ dispẽsabile in wto otinentie in wto crucis vel terre sãcte a sibi retinꝫ wtũ ad limina petri ⁊ pauli a ad sãctũ Jacobũ Epus ãt in aliis Et nõ ꝙ nũq̃ sine alicui9 pfatoꝝ auctoitate ꝗs dẽt wtũ infrigere nisi necãtas vrgeat a superior hẽri non possit·Rõ est qr nullus dẽt eẽ iudex in pria causa·

¶ Sequitur põceptũ in·Capitulũ·i·

Preceptũ·iij·sic ponitur exodi·xx·Memento ut diẽ sabbati sanctifices · Sex diebus operaberis a facies omnia opa tua septimo autem die sabbatũ a

dñi dei tui ē·n facies in eo oē opus Vbi tria tāgūt de qui bz pncipaliť agēs ē·Prio p hibēt opa q̄dā p q̄ festū frā gi pōt ibi·n fatiēs in eo oē opꝰ Secūdo iubet scificaē festū ibi memēto ut diē sabbati scī ficēs Tercō mādat ut laboze mus ētis diebz et cto festiue mꝰ ibi·vi·diebz opabris·vij· b aūt die sabbatū dñi ē·Pro q̄z declaracōe nōnō prio q̄ i wteri testamto duplicia festa fuēr tvz sabbatū qđ istitutū fuit originaliť tiplicī de cau sa·Primo in grāz actōem ad deo vacādū·vñ exodi·xx· Sex diebz fecit deus celum et terrā·et septio die req̄euit id ē cessauit a nouis creaturis ddēdis vñ sm tho·2·2·q·clxxij· Sabbati pceptū erat mora leptim et parti cerimoniale· Morale q̄ lex nature dictat deo oim rez pncipio aliquo tpe vacādū pcius q̄ creatu re·Cerimoniale aūt fuit quo ad diez septimū idō fuit figu ra req̄ei xpi in sepulchro que futura erat in sabbato ut di· Augꝰ·li·iiij·sup gen·ad lrāz Secūdo in auaricie restrictō nem mſi enim deus die sabba ti feiandō mādasſz auaricia p acq̄rendis tēporalibꝰ mmū creuisſz Tercō ut laborātes fa muli et serui licite in corpe et

aīa recreaēt q̄s imiscoz des mmis alias ḡuassent vtz qz tāgit exo·xx·vbi int pceptū illō dz·n facies in eo oē opꝰtu um·Ecce restrictio auaritie i dnīs·Et filiꝰ tuus et filia tua et seruꝰ tuus et ancilla tua iumē tū tuū et aduena q̄ē intr̄ por tas tuas ecce tercū·Alia ha buerit in wteri testamto festa pter sabbatū ob spēalia bn ficia eis collata·sicut p libera cōem p iudith fcā Ite p hester et filia Sic et in nouo testam to duplicia bz ecclia festa pri mo diē dnīcū loco sabbati·se cūdo festa xpi et scoz in meoziam spālīū bnfitioz ecclie pstitoz ¶ Fuit aūt sabbatū i diē dñi c cu q̄ntuplicī de cā röbiliť trāf latū Prio ut cessante figura sabbato pasche q̄n xps rēq̄e uit in sepulchro cessaret et sab batū pnte veritate et immedi ate trāsferetur in diē sequen tē·ois em dei cultus tpis a cre acōne vsq; ad dnīce resurrectōis diē q̄dam nox fuit Secūdo ob meoziā creacōis tocꝰ mūdi hac em die ad lrāz deꝰ in pncipio fecit celū et trām et lucē Tercō in meo riā bnficij recreacōis q̄ p pas siōez ad gloſam xps puenit re surrectōez Eps ei dnīco die solū cōsecrari dz ut hēt·lxxv· di·c·ordinationes epoꝝ

Et maior ā q̄ xp̄s fecit quodā mō illa die fecit mūdū creaē in ebo auit a lucē de q̄ postea sol factus ē · vñ ⁊ apr̄ie dr di es sol · xp̄us resurrexit · spm̄ sāctū misit ⁊ natus ē in mundum a ut Innocētius dic̄ · q̄ libr dnica dies ē pmago dnī ce r̄surrectōis ob q̄s ec̄ causas maior dei influxus i eccīa expectari pōt q̄ alio die simplici sicut a de loco osecto cre dit q̄ in eo ćtius hō exaudi tur orād o ceteis pib9 Q̄rto ne iudaysaē videamur omune festū cū iudeis tenēdo ido etiā feiare sabbato die suspectū essr de iudaysmo · Q̄nto i figurā a mēoriā future resurrectōis nr̄e in corpore a amā Secūdo nōnō q̄ quā q̄ nō liceat feiare sabbato ñ quis velr iudaysaē sicut a antix̄ps ordiabit ut dic̄ gre go · de ose · di · iij · puent · tam sabbatū būssime vgmi i spetialē honorē est p cleri deputatū triplici de causa · Primo qr i sola dei mr̄e lum fidei sabbato obūbr̄tū pmāsit aplūs a alijs de xp̄o titubātibr Secundo qr sicut a ieiunio feie sexte fit trāsit9 p sabbatū ad sollēmitatē dici dnice sic etiā a miseia pn̄tis vite fit trāsit9 p btāz vgmē ad statū gloie Tertio qr sabbato sepe legit

btā vgo maria pcedribr miā cula a bn̄fitia p̄stitisse · vñ legim9 in histoīs q̄ olim in gretia a nona die sexte ferie velū intr̄ qđ ymago virgis eat dīna vtute se appeiebat ⁊ sic pmāsit vsq̄ ad nonā sabbati qn̄ iterr dīmitus se retraxit ei9 exēplo lati sabbatū ec̄ in laudē vgmis osecrauert ·

¶ Tertio nōndū q̄ triplitia sūt festa eccīe q̄dā sūt a dicūtur precipua a maiora festa eccīe a sūt dies dnicales xp̄i festa btē vgis ⁊ aplorr Alia sūt festa eccīe satis cōia per orbē · Alia sūt q̄ epi spāliter in suis dyocesibr instituert · :

¶ Q̄rto nōndū q̄ apter qn̄ qz multū peccāt q̄ hoc p̄ceptū trāsgrediūtur Prio qr in vet̄i testamento pena mortis plexū ē vñ nūi · xv · dr de quo dā quī colligebat ligna in sabbato quē moyses ⁊ aarō rclusert in carcere a q̄rentes q̄d ei facere debrent ꝯ · deus morte moriatur hō iste obruat eū lapidib9 ois turba ex castra · mistice aūt ligna die phibito colligit q̄ matriā ignis infernal colligit talis lapidibr id ē duis obiurgacōib9 piciēd9 est qn̄ i festis trāsgredi nō dimittit Secūdo in nouo testamēto ecīa g̃ uiter punitū est · Refert enī

greg̃. i. dyalo. q̃ q̃dā nupta maito ī vigilia dedicac̃ois scē sebastiam victa occupia a viro suo se n̄ abstinuit ī castino aūt cū ꝛmoꝛsu c̃o scē wꝛe cū dia victa a pcessiõe se n̄ sb trꝛit. vñ ī eaꝺ a dēmõe publice wꝛai cepit. quā cū sacꝺos palla altaꝛis iuuaꝺ wllꝫ: eū ec̃ dēmõ iuasit ⁊ ofudit. hāc igꝛ aici p incantatoꝛes iuuaꝺ pcuaꝺ uerūt. si m ipſ oiurac̃ombus legio dēmonū m eaꝫ intrauit ⁊ tot wcib9 clamaꝺ cepit q̃t dēmonibus accepta eāt. quā tn̄ dēmum sāctus epus fortunatus p plures dies ⁊ noctes oraꝺo libꝛauit. Terc̃o q̃ magne mgr̃itudis vitiū q̃s incurrit cū sex dies sibi cū magno conatu expēdit ⁊ vnū diem nō m dei honoꝛē ⁊ ꝑpriam aie salutē ofumat ⁊ cū tot dei bn̄ fitia medita negligit. Rn̄to q̃ quo dāmõ m tres psonas diuinas pcat. m pꝛem cuius potētia mūdū creauit. m filiū cuius sapia mūdū redemit. ī spūm sanctū q̃ tali die m mūdū uit. ⁊ m x̃ hūamtatē q̃ nata tali die visibilit ꝑio appaꝛuit. Rn̄to q̃ m l'tū cece pccāt festis ei pccātes fatiūt sic̃ ille q̃ loco sacro pccaꝫ qꝺ vti q̃ turpius ēq̃ n̄ i sacro peccare. Tēpus aūt a deo sacr̃tū ē ⁊ tē dedicac̃oꝫ xpi m dedicac̃oem dēmonis wꝛtūt ⁊ tē per totā ebdomadā ꝑpter labꝛes mūdi fūt ī anima ⁊ dominico die turpes sunt m aīa licꝫ mūdi ī wstimētis. Rn̄to nōnꝺ q̃ m gñe. xñ. fūt p q̃ festa violaꝛi pnt. Prio pccā do mōꝛlit q̃cūq̃ gñe pcā ꝼm thō. vbi ꝑus. Et alex. de hal'. ī suo. iij. di. xviij. Lewic̃. ei ꝺꝛ. xviij. Oē opus ſuile nō facies m eo sc̃z sabbato. ſuit aūt hō pctō vn̄ ioh. viij. Qui facit pctm̄ ſuꝫ pcā. vnde glō. ambꝛ. luc̃. xiij. di. Lex ī sabbato ſuilia opa facē. i. pcās aggꝛuari phibet. Rn̄ō ē q̃ pctā mōꝛlia cõmittit, obſuātie festoꝛū m q̃ tū ipedi unt applicac̃oꝫ hois ad deū qꝺ est finis festi. Et q̃ ut dicit thō. magis ipedit hō a rebus ꝺnis p op9 pcā q̃ p op9 licita tū q̃uis sit corpale. iꝺo magis cōmittit hoc pceptū agit q̃ pccat ī die festo pc̃o mōꝛli q̃ qui op9 corpale alias licitū facit n̄ tn̄ p̃xiale pctm̄ fit violac̃o illi9 pcepti. vñ aug9. li. de. x. cordis dic̃. meli9. i. mn̄9 male faceret iudeus m agro suo aliq̃d vtile q̃ ī theatro sedendo ocius existeret ⁊ meli9 faceret feie lanā eaꝫ m die sabbati q̃ tota die ī neomenijs suis im pudice saltaꝛent. Et dicit h Alexander de hal'. vbi supra. Qꝺ qui pccatum moꝛtale ī

die festo omittit: duplíciter peccat mortaliter & incurrit reatū duorū pcōrū mortaliū eo q̄ ex empli grā formícator agit cōtra duo p̄cep. scz ñ mechabe ris & sabbata sānifices & sic de pzimo & homicidio ac̄. vñ seq̄ vidz q̄ sic peccās formícādo sufficiēter si vult ofitei optz q̄ dicat in ofessiōe formícatā fuā in die festo feci Dic̄ in sili funatus in loco sacro tētur, ar cūstādā locī exp̄mē q̄ tales circūstācie aggrauāt in infinitū Secūdo infrigi pōt sabbatū faciēdo op9 seruile. q̄ leuic. xxiij. dz Oē op9 seruile nō faciēs in eo scz sabbato ¶ Pro cuius intellectū nōndū sm thō. 2. 2. q. Cxxij. q̄ pter seruitutez pcī adhuc q̄tuplex ē seruitus. vna q̄ fit peccādo mortaliter de q̄ dcm est alia est q̄ fit p opus latrie q3 vicz ptinz ad dei cultū Et pter tle seruile opus q̄s mētur in festo nec phibetur h. q̄ plus q̄s ad q̄etē sabbati disponitur vñ ecia in vetri testamēto licuit sabbato circūcidē hostias mactaē & offerre archā circumferre ibrīch & similia. Et hodie licet docere verbo & scripto. vnde Jo. vi. Circūcisionē accipit hō in sabbato ut nō soluat lex moysi a matth. xij. ¶ Dac dotes i sabbato sabbatū vio lāt id ē corpaliter operātur in sabbato & nū. xxiij. di. glō. fabria hmōi artifices ociantur in die sabbati lector autē dime legis vl doctor ab ope suo ñ desimit nec tñ otamina tur sabbatū sicut nec sacēdotes in tēplo violāta sñ crimine sūt Alia est seruitus q̄ hō seruit altari vl sibi ip̄i & tlia opera seruilia sunt duplicia q̄ dā sūt spūalia ut mētis exercitacō & talia ꝑ nō dicūtur seruilia. q̄ ouciunt hoīm sm mētē sm quā est hō seruus dei & nō hois vnus ei homo non ē seruus & prius altezius secm mētē sm corp9 a talib; sez utilib; nō optet abstinē in festo quo ad illa q̄ sūt de se licita hō estā recta Ex quo pz q̄ q̄s nō tētur in die festo abstinē ab ipis opib; spūalib9 q̄ ecia ab ipso operāte ordinantur ad tēpale lucz & ad aliud hmōi tale bonū ut si aduocatus in die festo studet in hijs q̄ die crastia vlt ꝓponere ꝓpter tēpale lucz & rusticus cogitet de aracō & tezre sue quā crastia die vlt arare tlia ei sm p̄dictā sētentiā sc̄i thō. nō sūt seruilia saltē mateī aliter cum sint spūalia & īterioza de istis dicit richa. i. iij. dis. xxxvij. q̄ hō p execucōe huiusmodi actuum interiorum

ꝯ exciō ñ meruerit pcīm mōr
lem ꝑpt' eor excitiū excludat
illa vacatiō quā tūc dr cultui
dīno ex necītate. Alia sūt
opa hoīs corpalia. ꝯ sunt du
plicia q̄dam seruis ꝑpa utpo
te ad q̄ quilibr non tēnt sed
ad q̄ tēntur serui dīnis ut sūt
arare. cabr coquere. metere. ꝯ
actus mechanici ꝯ hmōi. nō
em tēnt quilibet sibi aut al
teri ad talia extra necītatem.
sed seruí tēntur ad talia dīnis
suis quor sūt ꝑpria. ꝯ oia ta
lia phibebātur in vteri lege
per hoc mandatū eo q̄ otrai
abant obseruātie sabbati qr
phibēt applicatiōnem hoīs ad
dīna. nūc vro in noua lege ñ
est tā stricta phibitiō in die do
minico sicut fuit in die sabba
ti. Quedā em opa dr cedūtur
nūc in die dīnico q̄ in sabbato
phibebātur sicut arbor dcoc
tio ꝯ alia hmōi q̄ licet neces
saria fuerit poterāt tn puenire
Et etiā in q̄busdā opibr phi
bitis facili9 dispēsatur in no
ua lege ꝑpt necītatē q̄ in vteri
lege. ꝯ ratiō e qr obsuatiō sab
bati fuit figuralis figura aūt
ptinet ad ptestatiōem vitatis
quā vitatē nec in modico pte
riē or. ꝯ ideo fuit sabbatū tan
stricte obsuādū ut figuā cor
responderet ipsi rei Obsuatio
vro dīnice ñ e figural' cū non
figūficet futurū sed e omemoratiō
p̄teriti r̄surrectiōnis xpi ꝯ rep̄
setatiō p̄ntis q̄etis aiar quar
nūc hnt p xpi mortē. Alia rō
e qr olim sm tho. in vteri lege
obsuātia sabbati fuit moral'
ꝯ cerimonial' seu figural'. Et
obsuātia tal' sabbati mutata
e in dīnicū diē ordinatiōe eccie
ideo hodie obligamur ad ob
seruātiā dīnice ñ ex hoc tacto p̄
cepto sed tm eccie mādato Alia
vro sūt opa hoīs corporalia
omunia seruis ꝯ liberis ad q̄
quilibet homo applicatur cor
poralit' q̄ de sui natura aut ité
tione agētis ordinantur ad
lucrū tēpale. aut ad aliquod
bonum corpale tā q̄ ad finem
ꝓximum ꝯ immediatū ut sūt
oēs actus mechanici. cultura
agrorū. vinearum. ꝯ similia
mercatura placitatiō iudicia
otēcōsa ꝯ filia Ista eccia deter
minauit eē huiusmodi ꝯ statuit ea
in diebr dīnicis ꝯ in aliis festi
uitatibr ab vsu eccia institutis
nō eē exercēda misi vrgeat ne
cessitas aut suadeat pietas ut
patet de ose. di. iij. rogatiōes.
Et. xv. q. iiij. ꝯ extra de feriis.
c. ōnes Tertiō infringitur
festū p hoc q̄ aliqui ñ legitti
me ꝑpediti negligūt audire
missam. quilibr enim xpian9
ex precepto primo tēnt ad
dēum actualiter diligendum

Et vidz scō m·iij·di·xxvij· qp hoc sit diebus festiuis ita qp oī die festiuo a potissiē diebz dnicis ⁊ pncipalibz festis te neatur se hō recolligere ⁊ deū su per oīa actualit diligere ⁊ forte hoc determiat dīm mādatū illud. sabbata sanctifices ut vnusquisq maneat apd se recolligēdo se ⁊ ascēdēdo in deū suū. Et ecclia specificat hoc qn tū ad missaz audiēdā die dō mico de ose. di·i·missas ¶ Qui to infringit p eos q̄ nis tar de in vigilia festi labrāt opa phibita ⁊ q̄ in die festo nis cito labrāt nō scz termiato festo Qui aūt q̄s tēatur festū inchoare l terminare hz·rap·qp regularit a wspa in wsperaz ex·e·oēs· Festoz tn intūa fi nis iuxe eoz q̄litatē ⁊ iuxe diū sa regionū cōsuetudies cō sideranda dnt Et sicut magnitu do diez exigit celebrari sic p us incipere ⁊ tardius desere ter miari wra racōe vidz extra·e· qm Quinto offendūt p dicta cōem in festo nō audietes l irridētes eos q̄ audiūt wl alios de p mōe tractātes ⁊ in p mone dormiētes magē em est ne gligentia cibū corpis per sex dies q̄rere ⁊ aie cibū per vnā horā fastidire· nullus ei pt p cepta intelligere nisi discat pdicatoz aūt ē doctor dei p̄cepto rū Sexto offendūt superbi we stitu superfluo pōposo hastilu diis ⁊ filibz Septio vēdētes auare ⁊ emētes mercatores ⁊ istitores· Octauo luxuiosi cl tu wstiū· ptis· tactibz· cātibz· ⁊ wrb· potissiē choreis insistē do ut opleāt luxuiosā wlup tatē· Nono gulosi potacōnib9 wl comessacōnibz se inuz gitātes ⁊ fercula nis lauta p curātes Decio iracūdi litigio si ⁊ lusores Vndecio iudicis psidentes sine cā wl pietate Duodecio accidiosi q̄ dīm cultū ad quē tēntuz puta sez mones missaz ⁊ filia fastidi ūt ⁊ triste audiūt Et sic pz de phibitis in·iij·mādato

Capitulū Secūdū

Secūdo videdū erit de isto qd mādat affir tiue vicz ¶ Memto A ut die sabbati sūficies nō em sufficiat a sensibilibz abstinere sz optz cultui dīno se applicare Vbi nōndū q festiuitas sci ficat nouē modis Prio i au diendo missaz ⁊ dīna officia de uote· Qui em ut rich· dic ob mittūt audire missaz peccāt gr uit nisi sint ex aliq rōbili cā le gittie excusati vn dz de conse di·i·missas· Die dnico secula ribz ⁊ a forcōri cleicis dic ar chidyacon9 totas audire spe tiali ordie p̄cipim9 ita ut an

bñdictōnem sacdotis egredi
populꝰ ñ psumat·qđ si fecerit
ab epo publice cōfūdātur·i·
g̃ uīt corripiāt vsq; ad rubo
rē vl excōicent Apparat ibi
dic·hoc sup missas p̄ceptū ee
vñ q̃ diebꝰ dñicis missas nō
audiunt cōñ hoc p̄ceptū fati
unt qđ deū ñ sup oia diligunt
in festiuit atib; dñicis ꝯ filib;
ñ excusentur ut sup dictū est
p̄cep·i·c·v·g·Et dñt ibi deū
sup oia diligere Secūdo sāfi
cat festū per audientiam a le
ctionē ꝯ collacōem; vbi dñs in
sermōe·Tercō audiēdo l' ab
audiētib; q̃rendo q̃s excōice
tur q̃ festa a que ieiunia sint
nec̄ario p ebdomadā celebrā
da a tēnda·Q̃rto oscīa; emū
dādo·r·mari ei tūc attēt dꝰ
te rꝫ xp̄ianꝰ q̃lit deū offende
rit p ebdomadā a otē·satisfa
ctōem; p pccīs exeq̃ facere bō
filia·vñ greg̃·in rḡistro Dñi
co die a labore r̄eno cessando
ē atq; oīno orōib; insisten
dū ut si q̃d neḡligentie p sex
dies agit die r̄surrectōis dñi
ce expiet Q̃nto attēte medi
tari d; lō dña bñfitia sibi sin
gularit ꝯ alīs cōit miseicor
dissīe collata q̃ sūt tā innume
rabilit multa a tā iestiabilit
magna ut in gētē flāmaꝫ cari
tatis accēdē lxant i corde me
ditātus a sic grās agē d;p ta

libꝫ ꝯ p vtutib; si q̃s fecit·me
ditet gaudia p̄rie·p̄as infer
ni·a miseias mundi ut sic sul
piret ad eterna Exēplo illiꝰ
q̃ legit p totū tps vite sue in
trib; libris quoꝝ p̄mus erat
rubeus i q̃ legit caritatē a pas
sionē x̄i a sanctoꝝ Secūdus
erat nigeꝫ in q̃ legit penas in
fernī Tertius aureus i quo le
git gaudia celi ꝯ·Sexto de
bemus orare deum beatam
virginē a sāctos ab eis velut
pauperes suffragia mendi
cando cōtra vulnera aiē ꝯ con
tra hostes corpis a aie·Sep
tio p indulgencijs debemus
ābulare si deuocōi occurrit l' q̃
ete i vno loco p caritatis aug
mēto pseuerare·Octauo opa
miseicordie corporalia imple
re in leprosorijs in hospitali
bus apud etiā alios paupes
ñ minꝰ q̃ xp̄m visitādo q̃ ait
Q̃d vni ex minimis meis feci
stis mihi fecistis Nono opa mie
spūalia cōplē·informādo de
auditis l' lectis in scriptura in
moribꝫ ancillas famulos·ico
las domus·maritū a pueros
q̃ talia ignorāt qꝫ in defectu ta
lū magꝫ cecitas i eccīa cātur·
Secūdo nōnō q̃ huiusmodi op
factū i festo excusaē pnt tria·
aliq̃n a toto·aliq̃n a tūto·p̄
mo necātas·secūdo pietas·et
tio operis putas·Primo

excusat ñcātas. qz legē non
bēta fit multiplicāt. Prio ex
cusat qm̄ imm̄m̄z piculū vite
p incursū hostiū tūc licitū est
pugnare p sua cōmūitatis
ncīa defensione Sicut fecit
machabeus. i. mach. ij. Sic
i bello iusto licet facere fossa
ta et muros repare. Secūdo
si hō essz i tali ncītate ostitu
tus q ꝑt defectū ncīonz cor
pis essz i periculo amissionis
vite nec possz aliūde suo defe
ctui succurrē tli essz licitū qđ
cūqz opus seruile exercē p vi
ta ꝑria obseruāda a alterius
ideo Math. xxij. xps excusa
bat discipulos q ꝑt ncīata
tē cōfricabāt spicas manib9
d i sabbato. ¶ Terco si imm̄et
bi ncītas egritudis corpo
ralis pōt i festo operari licite
opus corporale ptinēs ad sa
lutē corpis ꝑrij vel alterius p
curādā ideo medici pnt medi
care et infirmi medicamē reci
pere. vñ xps Io. vij. arguēdo
iudeos dicit. Quibi indignā
q totū hoīnē saluū feci i sab
bato. Sicut em̄ bibim9 et co
medim9 i festo ꝑt salutē sic
et medicamē appon̄ pōt vñ
gre. ad cues rōnos et pomē
de cōse. di. iij. peruenit ad me
platū ē a pūsis hoibus vbis
pdicatū ēē ut die dñico nul
lus deat lauari. Et siq̄dez p lu
xuria aut voluptate q̄s lauari
appetit hoc fieri nec reliq̄ quo
libz die cōcedim9 si ātp ncīa
tate corpis hoc nec die dñi
cō phibem9 Et archidy. dic
sup p ncītate ergo nō licz la
uari i festiuis dieb9 ñ ncīata
tis causa Eadē rōe nec minu
ere sanguinē nec barbā rade
re nec vngulas scindere pan
nos āt et calciamēta induim9
hijs diebus ea ncītate q̄a co
medim9 hec ille ¶ Rndeo si im E
mineat ncītas vitādi rei ex
teriꝰ danū ut si iacētibus se
getibz in agro a feno i ptis et
immineat tēpestas q tlia cor
rumpat a multū deteriꝰet a
forte abducat a sole sepata
nō sunt phibendi ad mīm re
rū tollē in festis a indēmitati
sue ꝑcauē vel adhuc stātib9
vuis invitib9 et superuemiat
frigus destruens a si est visi
mil timor de incursu hostiū q̄
alio die hmōi res destruerēt
l auferrēt a etiā hoines circa
collectōnē taliū rez caperēt l
occiderēt tūc licet operari dic.
host. ne in modico momēto
pereat omodītas celesti pui
sione cōcessa. patent illa per
xpm Math. xxij. dicētē Quis
ex vob hō q̄ habuerit ouē et
ceciderit sabbato i foueā nōne
tēbit et leuabit eā In sili ei ca
su licitum ē ex indulto ecīe

dñicis et festiuis diebꝫ prec̃
q̃ in sūmis maioribꝫ festiui
tatibꝫ allecia piscari cerusiã
muasaiñc̃·ex̃ dc̃ feriis·c·licꝫ·
¶ Ñto excusãt seruꝰ rustici
q̃ iusto metu opellũt a dñis
ad labrãdũ festis diebꝫ·¶ Nã
si sine opulsione p labore ipe
tũtur nõ dñt dñis obedie·qz
nõ est licitũ nec honestũ·dñi
tñ grauit peccãt·Silit q̃ ad
ducũt i festis cẽsus dñis sine
cõpulsiõe l'ncãtate aliq̃ pta
cta supi9 ad finẽ istũ vicꝫ ut
alijs diebꝫ ꝑtis a solitis la
boribꝫ vacẽt nõ oio excusan
tur nisi arta ncãtas cõpellat
Similit regulares a sacerdotes
q̃ dñicis dieb9 absqꝫ ncãta
te quadrigãt aut hmõi alia
faciũt qz alios corrũpũt exẽ
plo ꝰ filia alijs faciẽdi occa
siõez dãt·Silit excusant wc
tores mertũ ad nũdinas re
motas l' ad loca remota a ali
az rez si sine gui incõmodo
ñ possũt dieb9 festiuis vacaẽ
ab eundo aut q̃drigãdo idem
vidz de cursoribꝫ q̃ ex cã rõna
bili a ncãtate dieb9 festiuis
ad loca remota ãbulãt a fine
grui incõmodo suo aut alio
¶ rũ vacaẽ nõ possent·¶ Per
excusari possunt mumtores ꝰ
wctoes pegrinoz a sufferra
tores equoz q̃ talia faciũt in
festis·si hec ꝑncipalit faciũt

ꝑt necessitatẽ eoz p q̃b9 fa
ciũt talia a tũc etiã licite reci
piũt sallariũ p laboribus suis
Si vro faciũt talia in festo
ꝑncipalit ꝑt q̃stũ a ꝑt in
probã cupiditatẽ lucrandi n
vidz quo dc̃ant excusari Sed
illi q̃ eos dc̃ talibus req̃runt
excusãtur si racõnabilem ha
bẽt causaz a necessaria a aliaꝰ
sibi nõ potrãt prudere·Dec
oia a illa in q̃nto membro di
cta sunt snialit wilh·in glo·
Ray·Septimo q̃ vadũt ad
mercata q̃ fiũt dominicis die
bus a alijs festis maxime pcꝰ
puis·si q̃s faciat hoc nõ con
suetudinarie ꝯ aliq̃n ex aliq̃
necessitate·nõ credo dicat idez
q̃ pecc; mortalit Si autem
hoc ducat in cõsuetudinem a
faciat ex cupiditate lucrãdi
sic̃ fatiũt mercatoes q̃ ꝑt fre
quẽtãda mercata aut nũdi
nas vix aut nũq̃ intrãt eccias
suas credo q̃ peccãt mõrit
mercata tñ que fiũt ex victu
alibus necessarijs ad quẽcũ
qz diez festũ de pane vino car
nibus a huiusmodi in credo
illicita eẽ·aut de facili phibẽ
da dũ tam̃ se ꝑter hoc nõ sb
trahant a diuino seruicio hec
wilh·ibid·¶ Sed cũ dictũ h
sit q̃ possit indulgeri hoibꝰ
ut i dieb9 festis labrẽt cum
ncãtate artãt Quereres q̃s

dabit licētiā istā ꝛ. ꝟm wil. ꝙ epūs locū si comode adiri possit alias sufficiat simplicis sacdotis dispēsacō discreti tn possit ec ee tāta necītas a tas notoria ꝙ auctoitate ꝓpria possent facē. Sz ꝑ quāta necī tate liceat operaī i festis hoc potiꝰ ad arbitriū hoīa discre ti viri limitādū ē ꝙ ꝑ aliquā doctrīnā gnalē determinādū.

¶ Secō excusat i hūlibus opibz i festis pietas opis mꝫ tiplicit. Prio arare agros pau peꝝ a eis q̄ dūgare vl eis alio mō laborare. Si em dic ide ibi de in diebz dnicis a alijs ma ioribz solēnitatibus sc festis xpi bte virgis a i diebz aplo rū tlia faciāt non vidr licitū sed cetēris festiuitatibꝰ licet seq̄ osuetudinē regionis quā scit eps locī nō reprobat si aūt dubitat an sciat eps lo cī a fustineat recurere dēt sac dos adepm ut sup hoc ab eo ctificet. Ad hoc aūt ut talia licite fustineant licite fiāt opt ꝙ ꝑ hmōi laborē nō re uocētur laborātes a dnis au diendis q̄ tenētur audire a ꝙ talia pncipaliter fiāt ꝓpter deū a non ꝓpter affectū carna lē a spe remuneracōnis terre ne i pastu etiā hoīm aīaliū laborātiū a ꝙ necītas pauper tatis illiꝰ cui talia fiāt hoc vi

deat exigere sic etiā exceptis pncipuis festiuitatibz credo ꝙ nō sit prohibitū a cōsuetudī cōtrariū liceat aliq̄d operaī circa edificacōnē eccīarū a sacro rū locoꝝ a ad opꝰ mīstrorū eccīe ꝑ aupertꝝ pserti eorū qui reddit⁹ nō hnt ita tn ꝙ la bor nō pueniat ad multā fati gacionem a tedium ex diu turnitate laboris. ꝙ nō credo ꝙ deant in eis laborare ꝑ to tā die nec ad multā fatigacōnē nec dnt ꝓpter hmōi laborem obmittere audicōnē misse in tli festo nō ei delet dimittere id ad qđ tenent ꝓpter aliud ad qđ nō tenent hoc de wil.

¶ Tercō excusat interdū ser k uilitate opis modicitas vn diat ide. ꝙ licz nō sit licitum scribere aliquod grāde in die festo ut de sexterno ad sexter nū sic nec licet alia opa hui lia operaī. Scolaes tn lectio nes suas q̄s non possunt in scripto meore ome dare scri bere pnt. Similiter hmones q̄s stilo a plūbo nouerunt scribere possunt ut credo pu to ec ꝙ studendo q̄s in aliq̄ li bro possit corrigere si aliq̄d cor rigendū sit locare aūt operas suas aut alienas cōducere die bz festiuis ꝓpter corrigēdos li bros non est licitum. Et sic dicitur de correctō e libri sic

sic ꝑt de laboribꝫ alijs intelligi ut si qs nō intendō operādi ꝛ alias ut forte dēabulādo transiēt in die festo p vineā suā ad aquā a trāseūdo purgꝫ modicū qđ p incuriā manseāt purgādū ad ꝛparꝫ modicū de sepe q in aliq̄ ptē rupta ad inclinata fuit aut iuxta vites erigat vnū palū vel duos inclinatos ad aliud puū faciat qđ sic trāseundo occurrit faciendū hec wilh· ¶ Ideō q̄reret q̄s vtr xp̄ianus toto die festiō obligatus sit hōre aīm recollectū ⁊ se exercere in sup̄ nōtis nouē exercitijs ℟· q· licet illud esset bonū· nō tn̄ est hō ad hoc obligat9 vtutr illi9 p̄cepti p̄mo in multis casibꝫ ꝑt se occupare exercitio operū exteriorum cum a talibus distrahentium ut cum necessitas vrget· aut pietas suadet· p̄mo dicūt alii qui doctores ut cancellarius modern9 q· i die festo potest homo assumere sibi aliquam recreacōem spaciū vel solatiū dūmō hoc fit sibi honestum ⁊ talit fiat ut n̄ omittātur illa pcta p que offendit de9 ⁊ potissime mōdia ut fūt ebrietates· p̄iuria· rixe· detractia· carnalia· vba opa· aut carmina luxurie ⁊ cetera filia q· i dieb9 festis fūt duplicia pcta ꝗm de choreis· illewzo autoritatꝫ sanctoꝝ que sonāt q· i dieb festis nihil nisi oꝛom aut bo aut huiusmodi vacandū sit ut dicit Alexander de Hal· in suo· iij· intelligēde fūt q· nihil cōtrariū vacacōi diuinoꝝ aut huiusmodi vacacōnes impediat agendū ē ut fūt opera seruilia ꝓhibita vbi n̄ necessitas vrget nec suadet utilitas Vn tho· dic· i· iij· di· xxxij· q· licet n̄ teatur hō toto die festo orare ⁊ oibus hoīs tēt tn̄ se toto die ad hoc paratū ad orandū· Et addit ibi q· act9 mortalis licet careat culpa tn̄ q· rōnez dēpmittit ꝓpter carnale delectacōnez ⁊ hoīez ad spūalia tēdēn sunt· ió i diebꝫ festiuis ⁊ alijs i q̄bꝫ ē p̄cipue spūalibꝫ vacandum n̄ licet petere cōiugale debitū· Exēplū vide paulo sup̄ gre· dyalogoꝝ· presenti p̄cepto· ca· p̄mo· f·

Capitulū· iij·

Ideō ad hoc mādatū memento ut die sabbati sacrifices reducat reuerētia ⁊ sanctificacō septē sacramentoꝝ noui testamēti Sicut enim sanctificantur tempus ⁊ locus· ita sanctificari debet septē sacramēta de quibus in sequētibus dicet laic9 q̄ptū ad ea q̄ fūt necessaria ¶ Vbi primo notandū q· a fm hugo· de sancto victore

a mgr̄m di.i.nn̄. Sacram̄ta
fūt īstituta ppt̄ wlnera pcō
rū sanāda Est em̄ eccīa wlut
apotheca wl dom⁹ prudētissi
mi medici contra oēs infirmi
tates antidota suffitiētia cōti
nēs vbi infirm⁹ ē pct̄or medi
cus ē xp̄us. minister medici ē
sacerdos. antidotū ē virtus
sacram̄ētor. sed vasa antido
ti fūt sēsibiles forme. vñ. sac̄
b mēt or. Secūdo nōndū q
tm̄ septez fūt sacram̄ta noue
legis. q̄ p̄m tho. septē fūt wl
nera q̄bus grauit̄ h infirma
mur tria fūt pct̄a q̄tuor sunt
pēnose occasiōes pct̄or a se
q̄le p̄mū malū est pct̄m oi
ginale coīn qđ ē baptism⁹ Se
cūdū ē wmale pct̄m coīn qđ
est appropīate īstitutū oleū
extreme vnctōis. Tertiū est
mōrale pct̄m coīn qđ est peitē
cia. Q̄rtū est infirmitas ad
bonū coīn quod ē ofīrcio Q̄n
tum ē ignorancia wror coīn
quod ē cord. q̄ cordiatus dēt
ēe doctus ut possit docē. Sex
tū est concupīa effremis coīn
quod est mr̄imoniū. Septi
mū est affectio ad terrena a
caduca cū tepore wl torpore
mordmato coīn quod ē euca
ristia vbi visibilit̄ deū viden
do ad inuisibilia rapi a acē
c di inuitam. Tercō nōnd q
septē sacram̄ta eor efficaciaz
a virtutez hnt a diuīsis diuīsi
mode Primo a deo pncipali
ter q̄ deus solus grāz creata
pct̄m dimittit Secūdo a pas
siōe x̄ tang̃ a causa meritoria
nā xp̄us in p̄mo instanti sue
ocepcōnis se pr̄i obtulit p re
dēpcōe generis hūani q̄ obla
cō ofūmata fuit in cruce q̄ ob
lacō q̄ ex sūma caritate p̄cess
it a sūmo nobilissimō filio dī
ideo acceptissima pr̄i fuit Et ad
illud loquit̄ bt̄us Aug⁹. xx
ij. de ciui. dei cir̄ pncipū vbi
dic̄ de xp̄i latere fluxisse sep
tē sacram̄ta huius āt passio
nis meritum hodie ē in accep
cōe pris a cōi catur solēti sac̄
mentū aliqđ recipē lex enim
dīmitatis est p̄m anb. Cur de
us hō q̄ p nullo pcō cū sit
infinitū malū deus placari wlt
n sibi offeratur maior bonū q̄
pct̄m malū ēt hoc fit q̄n p̄r
xp̄s passus offert illō videt
welle apls Rō. v. vbi abūda
uit delictū supabūdauit a g̃
cia vñ ec̄ in passiōe x̄ oia sac̄
menta p̄figurata fuerūt Baptis
mus in aq̄ lateris Eucaristia
in sāguine lateris Cōfirmacio i
aggressu terribilissimē mortis
Pēnitētia in lacrimis xp̄i Or
do q̄ fuit hostia a sacerdos.
Mr̄imoniū i gnacōe filior
eccīe p apcōez lateris Vnctō
extrema in effusiōe sāguinis

multiplicis Terco hñt efficatiā a fide ecclie sine q̄ fide collata nō valerēt Qñto a caīte fuscipietis q̄dā hñt maiorē efficatiā a hoc vltimū p̄m q̄ maius ē p̄m hoc etiā plus haurit de medicīa vasor gre Juuat aūt mīo mō receptio sacramētor hoies q̄ ut cōiter dicūt doctores vī hñt ex opere operato id ēex vtute ipor signorū ex pacto x̄i a fide ecclie a ī sacramētis dat gr̄a nō exigitur q̄ hō se sp disp̄ōt·ſz exigit q̄ hō gre se non oppōt·

d Quo ad sacramēta in spāli prio de baptismo sunt tria sciēda Primo quē fructū deus p hoc sacramētū nob dederit·secundo q̄ fieri dñt a oferētib9 hoc sacmētū Terco quis tēatur scire talia·de prio ponūt q̄ñq; fruct9 Prim9 ē remissio pcī originalis q̄ sicut oēs in adam morīūtur ita oēs ī xp̄o viuificant scz per baptismū ·i·cor·xv· Secūdo dant oēs vtutes vicz·caītas·spes·fides·iustitia·tpātia·prudētia·fortitu·ut dr̄ mīa tū ē in cle·de fide trin·a fide catholica Terco caracter spāl imp̄m mt aie q̄ cedit ī glīa; ppetuā bti·a in ofusiōe et natī dānati de q̄ caractere dr̄minat ab inocētio extī·de bap·a ei9 effectu c·maiores·Qñto ōnis pena pcōr̄ rlaxat q̄ p baptismū hō cōsepelit xp̄o passo a regenerat p̄m aplm Cōsepulti em sumus xp̄o p baptismū ī morte Qñto ianua celi baptisato apitur ī cui9 signū celi apti sunt sup xp̄m baptisatū luc·iij·Que aūt fiei dēant a secularib; qñ baptisa ē eos or· Sciēdū q̄ tñto cauca9 hñt pcedē qñto maior vicz ifirmi tis p̄m ppetuo fruēdi defectus p̄t omitti p vnū vbū additū l sb tractū·Prio ibi videāt ut materia sit apta vicz ut sit aq elemtalis pura a natura l Ex q ptz q̄ apta materia sūt aqua pluuial·maris·flumis·stagni·putei·l fontis a aq resoluta ex rore·pruina·niue grācine·glatie·Et fiei n̄ p̄t ī aliq alio liquore·ut vino·cerusia·vrina·medone·oleo·lacte·brodio exp̄sso de piscib; l carnib; rosacea sublimata seu alchimica·sudore·saliua·nec de bureta extracta de sba pisorum· nec in niue·glatie·grādine·a pruina n̄ sint rsoluta·dubiū aūt ē a baptiset q̄s ī liriuio· tipsana extracta de sba ordei balneo sulphureo a lutosa aq· Secūdo videat ut forma sit debita q̄ ad ea q̄ sūt de ncētate sacramēti a etiam de necessitate vitandi peccatum For aūt baptismi quā tenet

romana ecc̄a est ista Ego baptiso te ī noīe p̄r̄is ⁊ filij ⁊ spūssc̄i· Et h̄etur exti de baptismo ⁊ eius effcū Si q̄s Et p̄t̄mittit̄ ꝑ p̄rū nom viz Jo. ¶ kathol̄ria de ritu rōne ecc̄ie· Sz p̄cedentia oīa nō sūt de necītate sacrām̄ti Amē· ꝛro nō ē de necītate baptismi nec de eēncia sacrām̄ti nec de necītate p̄cepti misi vbi consuetudo pticularis hoc h̄et q̄ vmū sal̄ osuetudo hoc nō h̄et nec ē de fō xp̄i licet li ego sit de necītate nō sacrām̄ēti· sed p̄cepti ecc̄ie vmū sal̄· ī li baptiso ei p̄ia ps̄o a intelligit̄ ⁊ ē sēp regula iuris q̄ mutacō q̄ cūq; mō fiat ī fō ecc̄ie astrica sac̄mēto ꝛ obligat ad p̄t̄m nisi ex impotētia vel ex necīte fiat· Et consuetudo ecc̄ie ligat ut statutū Secuta osuetudo ꝑticularis ligat ut lex Quis āt scīe tēatur hāc formā di· pa· ī· nij· di· v· Formā baptismi forte non oēs scire tēnēt· nisi quib9 incumbit ex offitio ut curatus vel obstetrix cui se ꝑmittit· Et nō solū p̄nt seculares in casu necītatis baptisare sed debēt q̄ si nō occurreres morti corpois cū possis eēs reus mortis sic multo magis si nō succurras morti aie vñ si hoies appetūt diuicias corporales ut h̄ēt eleōsinas tm nō appeterēt plus diuicias spūales vicz scīaz ut h̄ent spūū eleōsinas q̄ maioes sūt Adūtēdū tn q̄ si non sit p̄iculū de tardacōe baptisādi h̄ēt q̄s expectare ꝑdoneū ministrū· q̄ solus sacerdos h̄et ex officio baptisare nec alteri licz misi ī necītate tn q̄ncūq; sua oscia dictabit ei q̄ puer ē ī p̄iculo moriēdi anq̄ veni at potēs ⁊ volēs a debēs baptisare ipse nō solū pōt sz ecia debz eū baptisare si scīat forma baptismi ⁊ simplices debēt q̄rere a trātis an bñ baptisauerint l̄ an debitā formā scīāt ī piculo ec̄ si solū manꝰ vel aliud mēbrum nascatur baptisādū ē ꝑm Thō· a plures alios ⁊ ꝑm sco· ī cimiterio sepeliēdum h̄ec ille ¶ Tercio baptisās d̄ēt attendere ut si mul fit ablucō ī aq̄ a forme prolacō vñ dic̄ Augꝰ. super Joh· omel· viij· Accedat verbū ad elem̄tū ⁊ fit sacrām̄tū non aūt accedit rite saltē misi fiat simultas tal̄ qđ declarat sco· dic̄ Voluit xp̄s nos obligare ad tā subtilez simil̄tatē quā vix hō possz ꝓpere vel seruare siue enim sacerdos ꝑius imergat vna imersione vbi mois ē ter mergere a postea incipiat verba cū secūda immersione siue ꝑius

icipiat vbā dicat·ego bap
tiso te īmergat ā aspgat ī ca
su cū vb̄ seq̄ntibus sufficiēs
ē simultas dūmō tn̄ placō n̄
fimiatur añ mcepcō em ablu
cōnis·nec abluō añ mcepci
onē placōis·Qr̄to q̄sq; bap
tisatus m se a m suis cōtinue
meditaī debz q̄d p miserī pa
trim pro eo ac si met baptiza
tus pmissū vicz resignare dya
bolo a pōpis eius·Et licz illō
nō sit ppetū q̄ est de neces
sarijs·Certū tn̄ ē baptizatū
grauiꝰ peccare q̄ nō baptiza
g tū cetris pazibus·¶ Qnto vi
dēdū ē ut leuās n̄ sit mōchus
Ite ut n̄ sit cōsāguineus l' af
finis·ut dicet de ofirmacōne
Ite ut sit vnꝰ n̄ osuetudo ob
stet Ex pmissis oibus ptz q̄
baptismus ostituit cristianū
ut familie xp̄i asscribatur ut
dei filiꝰ adoptiuus sit·sz p con
firmacōez militibz x̄ asscribi
tur ·:·

Capitulū·iiij·
Preceptī·iiij·

Secū dū sacmētum ē
ofirmacōis·cuiꝰ fructꝰ
sūt tres pncipales·
Primus q̄ caracter spāl' aie
A ibi imp̄mit·¶ Rō ē q̄ cōfir
tio ē sacmētū q̄ lō deputat
ad aliqd sacr̄ puta ad cōfes
siōez fidei a ostātē eiꝰ defensio

nem vñ a ī frōte recipit hoc sa
cmētū p impssiōez sig̃ crucis
epo dicēte·osigno te signo
crucis ne erubescas xp̄m cru
cifixū ofitei vbo a ope·vnde
tbo·dic q̄ xp̄ianoꝝ duplex ē
pugna spūal'·vna q̄ q̄s pug
nat cōm ipsdictes salutez sui
ipsius·a hoc oibz idicit·sz ad
hoc nō dat sacramētū cōfir
tionis·sz ad fisted̄ fortiter
in pugnaq̄ q̄s nomē xp̄i in
pugnat a ut iuict9 x̄ ofessor
pmaneat Et huic pugne n̄
oēs exponuntur·nā q̄uis cu
iuslibz baptizati a credentis
sit cōfitei fidē quādo cōfessio
ab eo exigitur n̄ tn̄ ē cuiuslī
bet se libere exponē sz tm cōfir
mati Et hoc ptz in aplis in q̄
bus hoc sacramētū inicium
sumpsit q̄ añ aduentū spūs
sācti cōfirmātis eos erant fo
res clause cenaculi ppter me
tū iudeoꝝ postea vero repleti
spūsancto ceperūt cum fidu
tia loqui a publice verbum
dei predicare Etiā xp̄s eis pus
ait Sedete in ciuitate donec
indua mini virtute ex alto lu
ce vltimo Dic etiam videm9
q̄ qui ad mūdi miliciam eli
guntur eis imprimitur ali
quod signū permanēs ut au
reū baltheū vl' file·Et oli cau
terio brachiū taliū sig̃batur
ad drāz alioꝝ·Et etiā i hello

dīmicatuī ctis sigmis ofign
tur sica im mlitia fidei p ofir
macōnē fit Secūd9 effcūs
ē spālis a noue gre sacramē
tal'mfusio. Rō est qz confir
cio dr̄putat suscipiētē ad alī
qd sacrū qd digne sm grām fie
ri nequit qm nō ē spe cōsalaus
m ore pcatoris ymo dr̄pu
tat ad op9 arduissimū amo
rme caritatis ut ammām suaz
ponat quis p xpo]deo dr̄ cō
secra. di. v. c. nouissiē. dr qm
ofirmcōe datur spūssc̄us septi
formis grā cum omni plen
tudie sanctitatis Tertiū effcūs
est qz im ofirmacōe cōtrahitur
cognacō spūal' sicut a i bap
tismo vn dic̄ pr̄ pa. i. nn̄. dis.
vn̄. Sicut inter baptisātē a
vxorē eius mrimonio cōsum
mato a oēs filios ei9 ex vna
pte a baptisatum a prem a
mrem eius ex altera Et silit̄ i
ter leuantē dr̄ sacro fonte a
vxorē ei9 mrimonio cōsūma
to ex vna pte cū filiis suis a
baptisatum ex alia pte cum
pr̄ea mre eius otrahit cog
nacio spūal' q mrimonium
impedita dirimit Silit̄er oī
bus ill' modis ē dr̄ confirmā
te a cōfirmato a tenēte eū a vxo
ribz a libr̄is ut h̄etur libro. vi.
de cognacōe spūali. c. i.]tez
sic n̄ debēt plures leuare bap
tisatū si tm̄ fiat spūal' cogna
cō ad oēs otrahit nō q dr̄ in
ter illos ad mulicē si mr̄ quē
libet eorz ex vna pte a bapti
satum a pntes eius ex altera
Sic etiā ē p oia de tenētibus
cōfirmatū dr̄ cōse. di. iiij. nō plu
res Et libro. vi. de cognacōe
spūali. c. ii.]tē sic vir nō dz
tenere vxorem nec filium ei9 in
baptismo qz si sciēter fecerit
puat se iure petēdi debitū Si
aūt ignoranter nō ppter hoc
separatur Sic p oia dr̄ cōfir
macōe. xxx. q. i. dr̄ hijs Et dr̄
cognacōe spūali i decretalibus
hec pr̄. Qualit̄ aūt ofirmā
dus se hre debeat Sciēdū p
mo q illi q perfecte etatis sūt
monei dnt ut cōfiteātur q̄te
nus mundi dona spūssancti
valeāt accipe ex dr̄ ose. di. v.
Vt ieiuni Secūdo debz recipi
ens eē ieiun9 n̄ necessitas vrge
at ut dic̄ mgr̄ i. nn̄. di. vij. Et
dr̄ cōsecra. di. v. ut ieiuni. Ex
cipiūtur aūt ibi infirmi a pri
clitātes more]deo ec̄ ppter
mlitudinē ofirmādo rz sustie
tur ut a nō ieiuno dr̄etur a su
scipiatur. cōgruēti9 tn̄ ē ut si
at a ieiunis a a ieiunis susci
piat' vbi fieri pōt. Tertiō pui
dei dz dr̄ apto tenēte in ofirmi
one Cir̄ qd pr̄. nōt cū tho.
qz mulier pōt tenere virū a
econūso a mulier mulierez a
vir virū. Tenere enim debet

ofirmād9 i signū qz ifirm9 m
dig; ab alio fustētai·hoc au
tē signū locū h; mulier l' viro
tenēte ¶ tē ñ plures vno tēre
dñt i cōfirōne sic nec i b ap
tismo i q tñ forte cōtraria cō
suetudo excusat de ose·di·ñij·
nos pluēs Et qñ mos eāt cri
mē ñ eāt ¶ tē sic i baptismo ñ
baptisatus ñ d; tēre baptisā
dū·sic etiā i ofirmacōe ñ ofir
matus ñ d; tēre ofirmād de
ose·di·ñij· ¶ In baptisāte ¶ tem
nec q leuauit m baptismo d;
tēre i cōfirmacōe n̄ m necāta
te ¶ tē ñ dñt se tenē mutuo cō
sanguinei wl affines qz suf
ficere eis d; vinculū naturale
a carnale Qr̄to b̄m Rich·d;
frōs ofirmati ligari donec de
ficcetur ne forte sordes cōtra
hat Et b̄m hugonē·ij·de sac
mētis pte·vi·c· vltio · Decet
cōfirmatū ñ lauare caput sep
tē diebz ppt' septē dō spūssan
cti Et etiā qz spūssancti aduē
tus septē diebz celebrat' Qñ
to attendi d; quibz sit dādū
hoc sacramētū vicz qz oīb9
xp̄ianis mutis qz signo p̄nt
cōfiteri xp̄m mulieribz viris
morituris etiā ppt' meritū obe
diētie a signū caracteris·pu
eris etiā dari possz qz nō po
nūt obicē gre hui9 sacramē
ti·Circa septēniū tñ dicit pe·
de palu·cōsultū ē dari ut me

morētur de sacramēto ñ itera
bili facilius· ¶ Vltio q̄ritur
an ofirmacō sit sacramentū
necessitatis idest ad salutē;
necessariū b̄m tho·q non
est sic necessariū qz sine eo n̄
possz quis saluari quia puer
nō ofirti saluantur· D; sic ē
necessitatis q cōtēptus eius
dānabil' est Armican9 li·ix·
de questionibz armenor sic
dicit Mihi vidētur confirtio
sic eē necessaria qz si haberi
potuit habeatur·idco m adul
tis eius acceptō h; vigorem
p̄cepti ut mihi videt' hec ille
postea illud multiplicit' pfua
det D eo·di·m·ñij·di·vij· Cō
firtio non est sacramētū ne
cessitatis ad salutē n̄ adulto
oblata ōnimoda oportuita
te sic qz tūc ñ cōtēnat·vñ ep̄
de sen·ex·ñ ē plen9 xp̄ianus
q otēnit ¶ iudicaret' aut otēp
t9 si oīmoda oportuitate ob
lata ñ suscipet·hoc de seo· Ad
ult9 b̄m seo·ē q sig̃ h; vsus ra
cōis·di·eē pr·pa·vbi p̄us Cū
hō tēatur semel i vita cōfirti
si possit a negligat licz aliter
sacmentū ñ otēnat mortalit
pecata dānatur moriēs sine
ofirmet' tūc si potest wl si
pēnitēat a confiteatur de hoc
quod m samitate potuit a ne
glexit· D similit' si quis bellū
aliquod mortale intret qui

pri9 cōfīrī potuit a neglerit
dēret silr tunc de hoc ofite
ri vel ofīrī si possj tē cōfīrēo
est necessitatis sacramētū vbi
imminet confitēi coram tirā
no a hēt confirmantē a ōnia
parata quia tunc vix pōt ex
cusari a cōtēptu vel pīsumpcō
ne hec de pe·pa· Capi·v·

a Tercīū sacramētū ē or
dīs vel poīa9 ordīa
cōis Vbi nōndū
fm mgrm di·xxiij·niij·et tho·
a alīas doctores ibidē q̄ sac
dos quilibet habet septē p̄ui
legia p̄pter que multū hono
rand9 ē ab alīs a se custodiē
d9a pētis a deo si bene viuit
valde acceptus·Prio em̄ ad
spālē si cultū ē septies admi
n9 pl9 q̄ seculais ofecrat9 nā
ordines sūt septē a i quolibz
ofecratur spāliť a in quo libz
rāpit spālē grām sacramta
lē quaz vna est pfectior alia
fm grad9 ordinis q̄ in quo
libz deputatur ad spālē actū
dīmū ad quē gīa exigit spāl'
Si igr locus sacer ut cimite
riū a ecclesia ac altare a vasa
sac̄ puta calix a mōstrācia a
westes sacre ut corporale pal
le idumenta p missa a hmōi
sunt ruerenter tractāda que
tn̄ oīa sūt in ra cōnalia: cui ra
cōnal' sacerdos septies sact9
deo non plus eēt honorād9s

Secdo q̄ quilibet sacdos vl
tra lay cū hēt septē caracteres
aie sue impssos spē differētes
idelibiles p quos hīa in iudi
cō a in alio seculo agnoscet
i quo ordine fuit q̄ et sīgcula
in magnū gaudiū si saluabi
tur cedēt l'i magnū tormētū
si dānabitur vñ cuilibz sacdo
ti orandū ē illō ps̄·Fac mecū
signū i bono vt videant qui
me oderūt a confundantur qm̄ tu
dne adiuuisti me a consolatus
es me Tercō q̄libz sacdos hz
effect9 clauiū regni celestis
saltē vbi hz ppl'um de q̄b9 dr
math·xvi·Tibi dabo claues
regni celoz a q̄cūq; ligaue
ris vel solueris·dicit em̄ tho·
vbi pri9·q; clauis realiter ē
caracter sacdotal' cuius effe
ctus est septuplex·Primus
pcta delē si repit i ofitente a
hoc dispositiue Secūs mackal'
pctōz tergere Tertiū grāz ac
q̄rere dispositiue Q̄rtus pnaz
purgatorij imminuere Quin
tus pna satisfactoia ligare
Sextus exomūicaē q̄n ē in
epō sacdote archidiacono l'
electo habente iurisdictiōem
Septim9 indulgencias daē
si est in epō Quarto sacdos
hēt ptātem corpus xpi cōsec
re·Et licēt opinio sit an epa
tus sit ordo supra sacerdociū
Tn̄ dicit sco·q̄ cq̄d de hoc sit

actus nobilissimꝰ i eccīa sim plicit' ē oſecracō eucaristie Et iō supmꝰ grad9 siue nobilissi mꝰ est sac̄dociū ꝓpt' nobilita tē actꝰ ad quē disponit vicz consecracōnē eucaristie Sex vro alij mīstriozes ordies sūt q̄ in nobilitate sic se excellūt ut Primꝰ sit hostiarius Secūdus lectoratus Tercius exoz cistatus Q̄rtus acolitatus Q̄ntꝰ ſbdyaconatus Sextꝰ dyacōtus ⁊ sac̄dotiū supmus mēsura do penes nobilissimū actū cōsecrādi eucaristiā·p̄ſa toz em̄ ordinū quilibz dispo nit aliq̄liter ad eucaristiam· Hāc aūt potestatē eucaristiā scz oſecrādi nec āgelus habz nec hō alius q̄ tū cūqz potens ā scīs sanctus ā bonus·q̄dā mō em̄ sac̄dos cū qui celos vrbo creauit vrbo r̄creaē hz Et cum quē castissimā virgo se mel genuit q̄tidie q̄dāmō r̄ gn̄are potest Q̄nto sac̄dos est vlut alt' gabriel ac hāge lus a celestis q̄dā pamphus medias inter deuotā aiam vl spōsam eccīa; a xp̄m eius spō sū cū celebrā do orat et offert vota āmaz sūmo p̄ri a clem ciam p̄ris r̄nūciat ꝓpo Ac de mū oūngit xp̄z spō sū cuilibet hoī misse assistēti deuote·Est eciā sic baculus dom̄ nobilissi mi otētī i sermo spūz sac̄mta

lia q̄d sermōū p̄ celestis p eū q̄tidie dirigit mūdo Quāte dulcedis a solacōis ē deuo to sac̄doti tātū sacramēta vbo ofīcere·p̄ o cui' hōe contracta re mambz ore sumēa alijs mi nistrare Dexto sac̄dos ēvtilis simꝰ eccīe qz nullus xp̄ianus rite efficāt ncātate dempta n̄ p sac̄dotem nullꝰ m xp̄i mili tē oſecratur n̄ p sac̄dotē epm in cōfirmacōe nulli enim p̄ēm dimittit n̄ p sac̄dotē Oēs fac̄ pirent spūs·si eucaristiā nllus consecret nec aliquis mumri p̄t melius ad mortē q̄ p sac̄ dotem dātē eucaristiā a vncto nez·nec bñdicī i mrīmonio q̄s p̄t frauose n̄ p eūdē nec āma bz post hāc vitā sbueitur sa lubus q̄ p eucaristiā sm gre· i·ñ·dya·mo nec p pcco ē h fici p̄t maiꝰ q̄ vt p eo xp̄s of feratur p̄ri m eucaristia vt dic tlo· Septīo vita sac̄dotis; d bī tō ē āgelica·q̄dā em̄ āge loz sm dyo·a dam·i celo do habēt assistere Sacerdos ve ro m terra idem habet facere deo m altari a m choro Alij m celo a alibi deo mīstrāt·hz sac̄ dos m terra cristo preter hoc omnes āgeli m celo triplicia habent offitia videlicz lauda re benedicere a p̄dicare que m terra sac̄doti sunt ꝓpria Ex istis sequūtur plua do cumta

salubria. Prio qꝛ ois hō sclaris tñ potissime i magno honoꝛe tenē debet sacdotem fiue bonū siue malū ptz qꝛ p̄fata maxio honoꝛe fūt digna Jdo dauid malū ꝛ vnctū saul qꝛ mōrlē suū imminū ledē noluit p. re. xxiiij. Sic fec ostātim9 iperatoꝛ vt refert rufin9 q̄ cū intrassz locū mcem oāliꝝ a pres quosdā repirz imē se hē re turgia acceptis ab eis ōmium turgioꝝ a q̄rimoniarū libell eos in finu colligēs fecit exuri ne cui hoim innotescē possz pctm sacdotū vña aliqbi fertuꝛ dixisse a pomtuꝛ dixe vi. i scripturis Jmpatoꝛ cōstātim9 dixisse narratur we si ꝛpriis oculis vidissem sacdotē dei. aut aliquē eoꝝ q̄ mō chi co habitu amicti sunt p̄ cātēclamidē meā explicarē a coo prirem cū. ne ab aliquo videretuꝛ. Secūdo seqūtur qꝛ grauiter peccant sacdotes raro celebrātes vl im9 imsi indigne mistrātes a aliis pctis mōrlib9 se imq̄nātes ptz qꝛ cū crescūt dona. crescūt ecīa ꝑm gre. donoꝝ macones a suus scīes volūtatē dñi sui a nō facies plagis vapulabit multis luc. xij. Jdeo etiam xp̄s maxime i sacdotes muerit malos cū vemultiplex eis p̄ dixit math. xxiij. Et qñ de coꝝ templo ownēdētes ementes eiecit math. xxi. Terco seqūtur qꝛ grauit pecant q̄ sacdotib9 coperātur ad peccandū puta ludēdo cū pulose ouiuēdo a p̄ctū luxuriā do tactu verbo munus cul'ul' actib9 qꝛ oēs tres maculāt sacdotes dñi a idignos rddūt maxis homis que facē possent hom sacdotes Quarto sequit' qꝛ grauit̄ peccant seculares sacdotib; indiscrete detrahentes ptz qꝛ tales maxie honorare tenētur a nō infamare. Quo otra de9 exo. xxij. p̄cepit diis nō detrahes a p̄ncipi populi tui nō maledices Quinto seqūtur qꝛ mres a pres ac aliꝝ nutritiꝝ sacdotū honoꝝ deo multū regtiari tenētur a letari debēt qꝛ eoꝝ misterio aliquis fact9 est sacdos ptz qꝛ pticipes sunt spūalius honoꝝ operū talīū sacdotum q̄ aliꝝ plures hec fūt tria sacramēta vic; baptis mus confirco7 ordo solū caractes ipmēcia indelibiles quorū raco em assigt pe. de thar. sup. iij. dices Cū caracter sit signū distictiuū scom statū fidei im ecīa militāti scēdū q̄ triplex est distinctio. vna toti9 exercitus ab exercitu otrario que fit p caracterē baptismi altera militū forciorū a populaib9 infirmoib9 que fit p caracterē confirmois. Tertia

ducū ab vtriusq; q̄ fit per cara
ctē; ordis· Prim9 ip̄imtur ad
fidei fuscepcōe; Scōs ad ei9
cōfessiōe; seu defensionē Ter
ci9 ad doctrinā fidei siue tradi
cōnē· hec ātē triplex distinctō i
triplicē sepacōem electiōe po
puli isr'l sig̃ficata ē· nā i elcōe
et sepacōne eor; ab egyptijs
sig̃tur Caracter baptismal· i
sepacōne bellatoz; ab ībellibz
Caracter cōfirmacōis· i sepatiōe
vero leuitaz; ab alijs caracter
ordis· hec p· vñ ecclā tho· dic·
q; in cuiuslibz ordis fuscepcō
ne q̄s dux efficat̄ q̄ ad aliq̄d
pfectū xp̄iani Capi· vi·

A Sectionis extreme sa
cr̄m̄tū exeūtib9 de hoc
mūdo ē īstitutū vbi p̄
movidēdū de eius efficābz secū
do quo fit recipiēdū tertiō an
fit necessario recipiēdū Quā
tū ad· i· nōndū sm tho· i· nij·
di· xxiij· et alias q; quīq; sunt
p̄ncipales effectus hui9 sacm̄
ti Primus et p̄ncipal' sm tho·
ē ablacō reliq̄az pcti nō aūt
dicūtur rliquie peccati hītus
vel dispoticō es peccatoz; sed
debilitates ex talib9 conseqn
tes et alias animā ad malum
occasionātes· vnde p̄m9 effe
ctus est quedā sanacō spūa
lis que datur contra quādā
debilitatem vel īmeptitudinē
ç̄ in nobis relinq̄tur ex pcto

actuali et originali ostra quā
debilitatē roborat̄ hō per hoc
sacm̄tū· vñ pe· de pa· declarat
illo vltimo dicēs q; mortē ista
te imminet guttā tēptacōis imi
ci calcaneo insidiāt Et causa
tur ex q̄tuoz p̄nio ex meoia p̄
cedentiū delictoz ex q̄b9 i despe
racōe; illabi q̄s possit Quinto ei
pluries et grauioib9 pctis q̄s
cōsecit tīntomagis merunt in
tēptacōib9 delei ibi āt imminet
grauissimā tēptacō Secundo ex
hibitib9 malis q̄ in otrariū gre
iclinātē aptunc hō pn9ē ad
malū pcti Tertiō ex iclinacōe
aie ad corp9 infirmū cui itēta
ē magis ptūc et p oēs min9
aia sibīpsi intēdit naturaliē
ei diligit corp9 a q̄ sepai sm
phm· et ethico· terribilissimū
ē Quātō pacietur tūc visiones
terribiles hō ex hijs ōmibus
aia debilior efficitur et gutta
ma imminet tēptacō Ideo q̄n
pugil iungitur cōm demoni;
sic ofirmdus cōm mūdi ifir
mitas spūal' p hoc sacrām
tū tollitur i pte l'i toto et hoc
si infirmus vtitur ratiōe sillo
gis infra· c· xi· B· si āt infirmus
iā perdidit vsum racōnis lap
sus i frenesim ita q; peccare nō
potest tūc adhuc restat ei eo
infirmitas ab actu gloiem pe
na debita pcti actualis cōm
hāc q̄ ē secūda infirmitas etiā

datur vnctio dic̄ pe·de pā·ut
pugnās i fine vicat a purga
tus fine graui purgatoio ce
lū itret a ꝑpt̄ has duas infir
mitates fit vncto vnde t̄plex
p̄t ee ibi infirmitas·p̄ma corp
alis·secūda spūal ad resistē
dū tēptacōi·tercia spālis ad
obligacōem pene Secund9
effectus ē secūdarī vicz sam
tas corporal hūc aūt nō idu
cit nisi ꝫm qz expedit ad finē
p̄ncipalē scz ad sanacōnem
spūalē a tē sp̄ inducit dic̄·tho·
dūmō nō fit i pedimētū ex p̄
te recipientis· Tercio si immi
net dicat idē aliqs p̄ctm mōr
le vl̄ veniale q̄ ad culpā tollit
ipsū dūmō non ponatur ob
staculū ex p̄te recipiētis ita qz
attritus p̄t fieri cōtritus si nō
p̄us fuit pe·de pa·addit·po
natur em qz duo infirmi sint i
extremis·ābo solū attriti nō
potentes confiteri q̄z vn9 iun
gatur alt̄ nō p̄m9 potest sal
uari a alt̄ damnari·qm̄ p̄mo
vnctōnis sacramētū de attri
to fecit cōtritum nō fic i secū
do· Itē ponatur etiā eos ee cō
fessos tn̄ in cōfessiōe potuerit
haze tam imperfectum dolorez
qz fuerunt ficti respectu sacra
menti penitencie·stat p̄mū p
vnctōnē fieri contritum nō se
cundū qz nō vngitur· Itē po
natur eciā esse cōmunicati ad
huc vni delebitur pccz; qđ al
teri nō delebitur nō vncto Rī
tus ē hilaritas mētis nō actu
alis sed habitual q̄ fit p aug
mētū gracie habitual si p̄su
ita infusio noue gracie sacra
mental q̄ p̄cedencia efficit a
cōetus quida sacramtal Ri
tus effect9 est p̄fessio queda
vltiate xp̄iane fidei·sic ofiro
est p̄fessio queda inchoate fi
dei p baptismū Et ista innuit
iaco·v· Infirtur quis ex vob
inducat p̄sbiteros ecclesie
oret super eū vngentes eum
oleo in noie dñi a oracō fidei
saluabit infirmū a alleuiabit
eū dominus a si in pctis fuerit
dimittentur ei Quo ad·ij· Tri
tria obseruanda sūt·Primo i
ungēd9 dz ee pnitens saltez
dolore attricōis alias fictus
obstaculū sacramto poneret
Secūdo debet uti racōe actu
vel aliqter de ꝑpinq̄ vsus fuis
se·ido pueris nullatn9 ē dās
nec fatuis·nec furiosis seu am
tibus qui nūq̄ racōne vsi sūt
qz sacramentū hoc req̄rit vt
p̄sit qz ex quada deuocōe su
scipiatur quā p̄fati nūq̄ ha
buerūt·Frenetici tamen a amē
tes si i mēte sana ostituti hoc
sacramētū petierūt eis dari
potest iā alienatis a racōnis
vsu dūmō nō faciūt irreuerē
cia sacramto·vnde ligati p̄nt

p̄nt enim tales eē in peccato a in alijs defectib; Et qr sanj prierūt Ido ei9 effectum hre possunt in infirmitate Ter cō oportet vt sit infirm9 in periculo mortis constitutus· Ratio ē qr nō quelibz sanitas spūalis est effect9 huj9 sacramēti sed vltima a p̄fecta q̄ dispōit imediate ad actū glorie nec in q̄libet ecclīate corpali sub uenit vtus dīna sed in extrea defitēte auxilio hūano Ido opt vt ad hūc effectū solū in periculo mortis constitutis dz dari Denib9 eciā dat9 qui mori unt9 eciā sine aliq actuali infirmitate· qr defect9 natuē reputatur in eis p actuali infirmitate nō ego dz dari sanis nec oi infirmo adulto nec in q̄libz periculo mortis· qr nō datur decapitādis l' bellaturis Aut nauigātibz· qr mors talīū immz ex cuētu fortune nō ex defcū natuē An āt in eab infirmitate pluries sit dādū Ex· sm tho· qr sic qn̄ est diuturna infirmitas vt p dropisis tisis a similes sm qr homo pluries in pīculo mortis constituitur Si aūt quis sanatur a recidiuat tūc a forcōri pōt iterari in periculo mortis Quo tempore aūt primo possit iuuenib9 dari in extremis constitutis: appaet qr tūc quādo eucaristia eis datur· Et ā post eucaristiā vel an̄ sit dādū consuetudim videt rēliquēdū sit in eucaristiā sumē nō possit vngi d9 esse· Dicit eciā pe· de pa· qr si q̄s exp̄sse nō petiuit hoc sacramētū an̄ p̄ uatus fuit rōe qr forte de periculo n̄ credebat tūc eciā nō vtēti rōne pt dari et debēt qr ad hoc deuocō p̄cedēs sufficē pōt si forsitan esse ei de side rasse āmōitū Quo ad iij· an vnctio sit sacramētum necessitatis· Rn̄det Armi can9 li· ix· de q̄stione ar me nici capi· xxvi· qr nō est sic necē qr sine eo nul9 saluetur adultus· tamē si infirm9 sit forte in pcis mōrib; vel vno potest contigere qr nō adiutus alioz sacramētoz ecclīe suffragio nec vnctōnis sacramēto finaliter sine contricōne dānabitur q̄bz tñ adhibitis de9 sibi contricionē dabit Ido opt' possibilem casū expedit hoc sacramētum recipe Et capi· xxix· dic· Constat iux̄ p̄fata qr pōt ee casus in q̄ dato hoc sacramēto infirm9 saluabit9 qui alias dānabitur Cum igitur lateat sacerdotes eccīe quando ille casus instat semper ā pro maiori parte fūt incerti quādo insteterit artātur ex cura quā gerunt p illi9 sacramēti rēceptiū fucare Alioquin enim non vidētur quin ānās infirmi peiclitent

Et ex isto seq̃t necãtas huiꝰ sacrãmti in casu scz necãtatis talꝭ tẽ eius necãtas arguitur ex magꝝ vtilitate eiꝰ q̃ ei tã vti le sacrãmtū negligẽt cū isto indigẽt nõ imẽito deū offen dere vidẽtur q̃n sine õm difficultate ex pte sui infirmꝰ possz acquirẽ qui eñ sine difficultatẽ a molestia pt melioꝰ facẽ vel magnū bonū cõmodum spuale acq̃rẽ si negligat nõ vido q̃ sit sue salutis negligẽtior a bñuolẽtie dñe contẽptor imo amicus dei nõ eẽ ouĩcitur· qz eiꝰ bñplacitū cū illo pficẽ põt non explet q̃n sine difficultate a molestia posset facere vt dictū ẽ vidz ego hoc sacrãmtū necẽariū eẽ ad salutẽ ita q̃ si cõmode haberi potest habeatur· hec de amicano

Capitulū septimū.

De mrimonio qd cõsistit in osensu duoꝝ signo cõsensus a mẽ psonas legittias sunt tria videnda· Primo que eius efficacia· Secundo que mrimonij intoitū inficiant Tercio q̃bꝰ mõis sãficetur mrimoniū et quã itencõnẽ hze debeant cõtrahẽtes Quãtū ad pmum nõndū q̃ effectus mrimonij sm tho· a alios in· iiij· cãr· di· xxvi· sunt quidz Primus est gracie sacramẽtalis collacõ ꝓpt difficultatẽm ꝓpetue obligacõis a ꝓpt uuamen ne cessariū in operib9 mrimonij vñ q̃n queritur cū oia sacramẽta fluxerit a passiõe xi a ex cõsequnti p sacramta cõformur passiõi xpi que fuit penalis· quo cõsiderantes pñt conformi passiõi xpi pbũ cū mrimoniũ sit delectabilis· thõ· Quãtũs mrimoniũ non oformet passiõi xpi q̃ ad pnã tñ conformat q̃ ad caritatẽ p quã p ecclesia sibi in sponsã cõiungenda passus ẽ Et ilã sicut aq̃ baptismi hz q̃ corpꝰ tãgat a cor abluat ex tactu carnis cristi· ita mrimoniũ hoc hz vicz offerre grãz ex hoc q̃ xps sua passione illud repsentauit a nõ pricipalit ex aliq̃ sanctificacõe sacerdotis Et sicut aq̃ baptismũ cum forma verboꝝ nõ operat immediate ad graciã sed ad caractẽm· ita actus exteriores a verba exprimẽcia cõsensum directe faciũt nexum quẽdã q̃ ẽ sacrãmtū mrimonij Et hmõi nexus ex virtute dñe institutiõis dispositiue operatur ad graciã que gracia concupiscẽtie fomitẽ in sua radice habet reprimẽre hoc tho· Secundꝰ igitur effectus est diminutiõ cõcupiscẽcie propter collatã gratiaz Sed diceres si matrimoniũ concupiscẽciã p grãm

hēt minuē ergo virginēs a deuoti oēs dēbēt otrahē hȳ·thw· wȝ hoc essȝ si nō eēt aliud efficaci9 remediū p opera spūalia a carnis mortificacōe ezā p similia Tercia9 effectus consistit in bois mrimonij q̄ sūt fides vt neut' aliēo maculetur thro sacramtū i.dest indiuisibilitas seu vinculū ꝑpetuū signās vionē xp̄i a ecīe Et ples ad cultū dei educāda hoc tn bonū plis ē in obligacōe sb condicōe sc; si euenit q̄ fusci piat gratāter a religiose educetur vnde ē ibi obligacō pro semp a ad semp nō impedire istud bonū studiose Q̄rtus est excusacō vel decor in actu q̄ alias essȝ actus turpitudis· Null9 ei prudēs dz pati in actu nā ñ p recōpēsacōe eglis tom vel maioris Sz in coniugio virginea fcie racōnis in actua accidit· Tū q̄ rō absorbet·tū q̄ caro t'bulacōnē patit' hm apostolū·i·cor·vñ·tū ecīa q̄ nlli ptūc grē ꝑphtiaz oferūtur in actu ego tria bō p̄dicta expectāt ut fiat recōpēsatio taliū Q̄rtus effect9 consistit in accidentalibus bonis hm wrsus· Hostes conciliata eo discrimin hæres·bis ligat alma notat ius trāsfert auget amorē Quo ad·ij·nōndū q̄ ad recipiēdū q̄nq; p̄fatas vtilitates req̄ritur vt accipiens sacramtū mrimonij in sex p̄cipue se licite teneat· Alias peccatū immet pcti mortl tempore raneū·a diuinū hm doctores Primo videat cōsensus vt nō sit in pcto mortali vbi nōt Scotus q̄ quādo queritur quis sit mīster mrimonij vidz vt pluimū q̄ ipsimet otrahentes mīstrēt sibi hoc sacramtum vel mutuo vel vt q̄·ȝ nec hoc requiritur necessario ȝ cum oi contractu est sacramtū nā aliqn pōes contrahūt p filio a filia pntib9 nō exp̄mentib9 sig̃ pria Si igitur ibi ē sacramentum oporteret dici q̄ mīster ē indifferēt' qui potest eē mīster in contractu matrimonij ōnes em̄ cōsentes duas gr̄ tias accipiūt q̄ due sūt grei amīab9 contrahentiū a hoc wȝ ē misi sit obex peccati supmortl hmca in de Deo em̄ sufficit ad grāz p̄cipiendā q̄ contrahens nō sit fictus respectu sacramti ȝ oportz q̄ ꝑ pus petuet q̄ illō sacramtū nō dat ꝑmā grām·hoc Scotus· Secundo caueat cōsentiens ne in contractu solū vl' p̄cipal' intēdat superbiā auaiciā l'luxuriosā voluptatē·q̄ dicit wilh·pisi·de sacrīmētis Qui mrimōio cōtraria intēdūt mlt̄ peccant vbi gratia q̄ amore explēde libidis fue

tm̄ formīsectis mr̄imonia ieūt
¶ Sicut' qui solā ppt' wlupta
te. Aut solā auaīciā Aut solā
supbiā mīsta ot̄raxit mr̄imo
niū bonis matrimōij. aut ex
clusis aut neglectis hoc est
nō cuātis talit' coīlxntes mlt'
tū p̄ccant qz nō i sācrificacō
ne. sz in ipuritate t̄reno⁹ sac̄
mētū recipiūt ymo abutunt'
isto sacr̄m̄to a wisi sicut' p̄ccāt
mōrtif' dicit wilh'. si fit q̄s ad
ultus aut adeo puectus a eru
ditus vt talia noscē deat mei
to i tales em̄ dēmoniū hz po
d testatē thob'. vi. ¶ Sed q̄re
res ē ne mt' tales matrimoni
um sz. qz sic qa si amore libi
dinis sue explendē sol⁹ illos
moueat vel eoz alter ad oīa
tm̄ onera mr̄imōij vt̄q; se ob
ligat pactōne g̃ali. hoc est
ad vxorē regendā a buādaz
ei fidē tlxi a alia onera. Dic
em̄ si q̄s baptisaet̄ur cā luxu
rie tm̄ ocupiscēs spēz alicuius
xp̄iane mulieris quā alit' hr̄ē
nō posz nisi baptisaet̄ur vere
baptisaet̄ur aver sac̄r̄m̄ētū
baptismi r̄cipet. Dic a iste ve
rū sacramētum matrimonij
p̄cipit licet nō recta intēcōne
Cōsensus etiā iste a si amore
libidinis fit tm̄ mr̄imōialis
tm̄ ē nō formcarius aut ama
toz⁹ nō em̄ in solā libidinē
consentit. sed eciā i oīa onera
matrimonij a ad oīa illa se
obligat. sicut a ille q̄ cā luxu
rie sue explendē tm̄ baptisat'
nō in solā luxuriā consentit sz
eciā i hoc vt baptizetur a xp̄i
anus fiat a ad oīa agenda
a fusti mēda q̄ xp̄iani sm̄i fūt
se obligat ipsa fusceptione
baptismi. hec wilh'. Ideō ca
ueant coīlxētes ne int' eos sit
affinitas vel cognacō spūal'
aut' cōsāguinitas mr̄imonij
otr̄ectū impediēs a dirimēs. ali
as sibi debitū reddēdo alt' ad
mm⁹ adulterium vel formicacō
nē omittēt ¶ Ir̄to debet in cō
tractu confessus fuisse in mēte
a exp̄ssus in voce signo l' scrip
to deficiēte enim alt'ius oscu
vel si nō fuit exp̄ssus nullum
mr̄imoniū esz coram deo q̄n
to videat ne sciēter sit votum
deo factū int' ptes de cōtinēcia
alias vuēs p̄ccaē posz mōr
liter a deo sponsam sūbtrahēt
nec sine pcō mōrh sēcz mul
tos vnq̄ postea posz petere
debitū nec p̄sūmptas tp aliū in
tali mr̄imōio esz multū spēra
da ymo etiā grauit' videtur
p̄ccare qui wtuā ducit sciēt'
qz cooperatur ei ad pcm̄ mōr
le causā dando fractōms voti
¶ Similit' alij q̄ tales tr̄dunt
nuptui. qz hō. i. dicitur non
solū fup̄. excludūtur a r̄gno
dei qui mortalia faciunt. sed

ecíam qui consentiunt fatiẽ
tibus vbi glō· Consentiẽ est
tacere cum possis r̄darguere
vl erroꝛem adulãdo fouere
Sexto caueãt ne clãdestine
nupcias celebrẽt· sed bñdcõ
nẽ recípiant in facie ecc̃ie vbi
nõ sunt bimubi· neut' enim cõ
iugũ tenetuꝛ reddẽ debitum
alt̃i statim contracto mr̃imo
nio dicit thõ· i· iij· di· xxxij· ⁊
sm wilh· sup ray· peccat mõꝛ
lit' qui ãte bñdictõnẽ nupci
alẽ vxoꝛem ognoscit in loc̃o
vbi ẽ consuetum bñdictõnẽ
E adhibꝛ Valet aũt bñdcõ
mr̃imonialis a fit ꝓpt' mlt̃a vt
notat hũbertus de officõ epi
Et wilh· pisien· de sacrãmtis
Q̃nq; enim mr̃imonio ãnecti
tuꝛ steilitas conꝰ hãc valt̃ ea
de bñdictõ· q; pũ· x· bñdictõ
dñi diuites facit Inteꝛ dũ dis
coꝛdia oiugum sed bñdictõ
domi valet ad pacẽ· nũi· vi·
Sic bñdicetus filius isr̃l Cõ
ũtat dominus wltũ suũ ad tẽ
a dꝛt tibi pacẽ Interdũ demõ
accipit potestatem in conꝰhen
tes vt ptz thobie· iij· de demõe
qui ĩterfecit septem viros sa
re Sed conꝰ hoc valet bñdcõ
quia ibi est crucis signũ q; ꝑ
fugat demõem· Interdum in

coniugib9 caro dominatuꝛ si
cut equus ⁊ mulus Ideo malo
amoꝛe oiugunt conꝰ hoc valt̃
bñdictõ sancta· q; dat grãm
eccle· xl· grã sicut ꝑ dictus in
benedictõnibus· grã autẽ ele
uat mentẽ ad spũalia· Inter
dũ mr̃imonio adiuncta ẽ mlt̃
ta ꝓspitas ducẽs ad malũ fi
nẽ Sed bñdictio diuina ecõ
uerso adducit abundãciam
spũaliũ bonoꝛ ducẽncũ ad
bonũ finem ps· bñdictõnem
dabit legislatoꝛ ibũt de vtute
in vtutẽ vid· de9 in sion Quia
ergo benedictio diuina cõco
mitatuꝛ iuo cacõnẽ dñi nois
quã facit sacdos in sua bñdi
ctõe sm illud nũi· v· Inuoca
bitis nom meũ sup filios isra
hel ego bñdicã eis Ideo meõ
nabiliteꝛ bñdicit mr̃imonii
aliq; Quo ad tertiũ nõt f
wilh· vbi supr̃ Q; cũ mr̃imoi
um sit sãcta a sãficatiua a ꝓfe
cta societas mais a frie in spr̃
hũana· Et sũtas sit sm dyo·
elongacõ ab execracõmib9 et
otamiacõibꝰ vicioꝛ a pcõꝛ
a adhꝛẽcia tõlis ad deum Id
circo septuplex ẽ sũtas matri
monii suãda a conꝰhentib9 Pri
ma ofistit in elõgacõe a turpi
tudine et execracõe phibitoꝛ
q; conꝰhentes intendere debẽt
ut se lõge fatiãt ab hiis· Se
cũda consistit in custodia a

a retractōe cōsortis ab hmōi
Tertia cōsistit in subiectōne
sui ad alterū aīm iugo ppetue
seruitutis quo se alt' altri sub
dit absq; pticipe. Quāta ī su
scepcōe oneis vicz puisionis
a educacōnis nō em̄ leue est
onus viro puidere de pgnā
tib9 em̄xis a nutriētibz Silit'
custodire puulos a erudire.
Similit' a in mulie dolor pt9
erūnositas pgnāciū quibus
cō dolet viza miseria nutrien
ciū a similia Quāta ē ex suscep
tione regimīs ipsi9 vxoris qp
tum ad vitz qui ecīa regē ha
bet totā dom̄ vbi mulieī ope
tit ps solicitudinis non em̄ r
cepit vxorē tm̄ ad ei exhibēda
necēaria victus a vestitus. sed
ecīa ad regēdū in cōpositōe
morū in correctōne a pfectōe
eius nec leuis cura a modicū
est onus cura mulieis vnus
Exta ex frcū plis ad dei cul
tū nutriens. Septīa ex ipso
sacrām̄to idē sacre rei signo
Est em̄ signū cōiūctiōis xpi
a ecīe xpi a fidel' anime. xpi
a bt̄oz patrie. hec sūt sācifica
cōnes de quibz viz loq̄ apo
stol9 p̄. thess. ij. Hec est vo
lūtas di sācificacō vestra vt ab
stineatis a fornicacōe. vt sciat
vnusquisq; vestrū vas suum
possidere i sācificacōe a honoe
non in passiōe desiderij sicut
a gentes q̄ ignorāt deū non
ei vocauit nos de9 in imūdicī
am sz in sanctificacōez in xpo
ihu dño nro. ¶ Ca. viij.

De pēnitēcie sacrām̄to
cui9 tres sūt ptes s̄m
crisost. otricō ofessio
a satisfactio. Primo videndū
ē de origie contriciōis Secū
do de condicionib9 contricio
nis necessariis Et tercō de effe
ctib9 contricōis ¶ Quātū ad A
p̄. nōndū p̄mo q; s̄m mgr̄m
di. xvij. nij. Contricō ē dolor
volūtarie assumptus p pctis
cū pposito ofitēdi a satisfatē
di Dicit' p̄mo assumptus op
tz em̄ in otricōe q̄ coīter habe
tur p̄cedere quedā secus de p̄
uilegiata vt in latrone mag
dalena a paulo vbi deus fon
tem mie aperuit vt fierz s̄bito
q̄d in alīs paulatī Sic ei sa
nauit q̄sdā subito xps alios
q̄tidie sanat successiue medi
ante cursu omuni fic a in aīa
bus fec vt thō. dic' com̄ genti
les Secūdo dicitur volūtarie
non om̄ acte pt' hoc pericolosū
ē in extremis p̄mo pēnitere.
ut habes sup̄. c. vi. A. Tercō
dr dolor. s. q̄ sit displicabilitez
maior cuiuscūq; p̄uatione ci
tra deū Et hic dolor ē volunta
tis. nec optēt necessario q; se
sualit' doleat vnde stat q; p
p̄re mortuo sensibilitez plus

doleat nō intellectualit' et gaudeat peccatore de dolore tali Et q̄ diu dolebit? Ry. semp id est quando recolit se male fecisse. Quarto cum p̄posito confitendi et satisfaciendi Secundo notā dū p̄m bonauē. q̄ quinq; sūt p̄ambula contricōis vt plurimū nā pen̄tētia actualiq̄ē immediata dispositiō ad gr̄az oritura incipit p̄m ordinem. Primo a fide cuius actus p̄mus ē quo homo cognoscit et credit dei bonitatē et iustitiā Et q̄ illi deo bonitati displiceat ois pec̄z Et q̄ diuina iustitia peccatis sic offenditur q̄ nullo mō dimittit iultum. cōsequē terq; hō cognoscit se mala cōmisisse et dei offensā incidisse p iustitiā soluēdā Secundus ē actus tristitie vtilis q̄ timet se et naliter miser futurū p̄p̄t' peccatum et retrahitur isto modo a pec̄tis p̄p̄t' metum gehenne in quo timore quis si solū maneret desperaret Tertio tertius actus fidei ē quo credit deum tā infinite misericordem vt ad veram pen̄tētiā remittat oēm offensam et in amicū dei recipiat pēr tētē Quartus ē actus spei de venia consequenda p̄p̄t' dei miam et bonitatē quib9 patus ē indulgēa et in amicitiā reassumē pen̄tētē Quintus ē p̄positū emēdādi vitā et reuertēdi ad deū et se ei cō federādi et satisfaciēdi p̄ gemitū confessionē et satisfactionē Et hec oia inuuntur lu. xv. p filiū p̄digū p̄mū ibi. dicaz illi sc̄z pēr. pēr peccaui in celū et coram te secūd ibi Jam nō sū dignus vocari filius tuus. tertiū ibi Et surgens qđ nō fecisset nisi de p̄ma clemētia p̄sumpsisset. q̄rtū ibi Et ibidē vicz Surgēs q̄rtus ibi venit Et sic ptz q̄ p̄ma incipit a timore huiliavt videbitur terminatur in amore filiali. tuuat ecia ad p̄ncipiū ostricōis mala cōsideranē q̄ facit pctm̄ mōle p̄capue de q̄ in p̄ncipio libri hēs de trāsgredientib9 p̄cepta ca. p. d. Quo ad. ii. nōnd̄ū bm mgz̄m in. iij. in pluribz distinctōib9 de pma a tho. a sco. q̄ ad hōnd̄ā ostricōnē l' dispositiōnē sufficiēte ad eād̄ē p dilectiōne oim pctōz mōrtiū exigunt plura. p̄mo diligens discussio cōsciē distincta p̄cogitatiō oim pctōz mōrtiū de q̄bz hō nō ē p̄us sufficiēt' contritus a cuius libz corr cū ecclīa tijs aggūatibz maxie cū circūstātijs in aliud genus mōris pcti trahentibus hēat aūt ad mēorādū diligenciā fiēri dicetur ca. ix. f. et ca. xij. f. Dicit p bat mgz̄ in. iij. di. xvi. Et p august. libro de vera et falsa pen̄tētia Et ad minus in p̄ma ostricōe. i. attricōe et p̄paratōe ad

cōtriconem exigēr vt doleat de
singul' q̄ mēorie occurrt mōr
libz a eciam de singul' eorz cir
cūstāciis q̄ pcā spēm mutāt
idest i aliud gen9 pcti mōrl'
trahūt de quib9 circūstāciis
clarius dicetur in matia ofessi
onis. Rō dictorz ē qr optz vt
in sequēti mēbro dicet de sin
gul' detesta cōnē spāalē habē
memorie saltem occurrētib9
vnde p̄ceptū eccīe Oīs vtriusq;
sexus li. v. de pēn. et remiss. di
cit oīs vtriusq; sex9 fidel' post
q̄ ad annos discrecōnis pue
nerit. ōnia sua pcā saltē semel'
in anno fidelit' cōfiteatur. de
hoc Ezechias rex ait ysa. xxx
viij. Recogitabo tibi oēs an
nos meos in amaritudīe aīe
mee Secundū ē displicen
cia seu detestacō singulorum
mōrliū pctorz suorz q̄rī p̄di
cta p̄cogitacōne poterat esse
mēor. Est aūt detestacio ista
nolicio q̄ pēnitēs nollz se illa
sua p̄teita pcā fecisse. ā ē vo
licō condiciōlis q̄ vellz se nō
peccasse si esset sibi possibile. ā
optatiā vt vt mā nō peccasset
ita otra deū qr autē singula q̄
memorie occurrunt oport
at in spāali detestaī hoc ptz
p̄. Ezech. xviij. vbi dr9 tradi
dit modū iustificādi impiū
dicēs Si impi9 egerit pēnitē
tiam ab ōmib9 peccatis suis q̄
operatus est et custodierit om
ia p̄cepta mea. s. ꝓposito et
fecerit iudiciū id ē scrutiniū su
p cōmissis et iustitiaz. i. exterio9
effectualit' cuiq; qđ suū ē tri
buendo deo sibi et prīmo vitā
viuet et nō morietur Idē vult
apl's. p. corī. xi. vbi dic. Pro
bet autē seipsū homo et sic de
pane illo edat Idē vult glō.
sup illud ps. Lauabo per sin
gulas noctes lectū meū. Dic
per singlas noctes intelligē
dē temus singula pcta super
quib9 singularit' flere dēmus
ad hoc vt lauetur lect9 mē cō
scīencie. Rō est qr per singla
pcta mōrlia facta est spāalis
auersio ab incō mutabili deo q̄
rei mutabili homo adhesit.
Itē otricō p cōfessiōem explī
catur. sed oportet de singulis
mōrlib9 ofitī igr etiā oportz
de singul' otrī Et licet illō ab
oībus sit fatiēd. Est tn̄ singu
lariter necessariū istis q̄ adhuc
aliq̄ malicia ita infecti sūt vt
illam vir vl non dimittē ꝓpo
nāt. indigent hij tādiu lam
tari. q̄ dum per dei grām de oī
bus doleāt Cōcordat pfatis
tho. in. iiii. di. xvij. dicēs q̄ tū
ad p̄ncipiū cōtriciōis id ē q̄
tū ad attricōnē q̄ hō cogitat
de pctō a dolz a se p̄parat ad
cōtritionē optet q̄ sit detesta
cio de singul' peccatis que q̄s

ím mēoía hz adhibita díligē
cía ad mēorādūa muemēdū
ea ñtum wzo ad t'minū cō
tríciōis scz qñ ipsa dísplicen
cia fortuz caritatea fit contri
cio·tunc sufficit qz fit vna cō
mumís de ōmbꝰ símł· Ter
cīū rquísitū ē vna gnał dete
stacō ōníū pctōz suoztā ob
litoz qz ignoątoz q pctōz cō
mísita nō scíuít et adhuc ne
scít qt fuerūt pcta p mtellcū
aūt oblitoz ꝓcatoz nōndū
ſm thō·q oblíuio de alíquo
potest ee duplicat' vno modo
sic q tōlit' a memoríā exade
rita q homo nō possit illud
iquírę nec memorarí Alio mō
sic q ptím a memoría exade
rit a ptim rmāneat Dicut cū i
generalí recolo me alíqd au
diuísse sed nescō i spęcialí qd
fuerit Et tūc requíro ím mēoía
ad cognoscendū a remmíscē
dū· Sic ecía dicatur alíquíd
ee oblítum duplicat' vno mō
sic q i gnalí maneat i mēoía
sed nō ím spęcialí vt cū homo
recolit se vnū wl pluą cōmísi
sea nescat q vi3 an supbia an
auaítia wl luxuía wl gula Et
tūc debz homo cū díligencía
recogitaę vt muemat pctm i
spęalí quía hō tenetur de qlí
bet suo mortalí memorato ím
spęalí contrí spęcialiter Si āt
muemire nō pt·nec ím pticula
rí memorarí: tūc sufficat de eo
contrí ſm q ím memoría cōti
netur scz dolę q cōmísit qdā
mortale de quo nō est mēor.
Et debet nonsolū sic ím gnalí
dolere de quodā pctō omísso
a oblíto sed debet ecíam cum
hoc dolę de oblíuiōe que sibi
ex negligentia ꝓpa contīgit.
Alio mō pōt pctm ee oblí
tū sic q ipz oino a mēoía exci
dít nec aliquā de eo hz notí
az ee adhibita sufficiēti diligē
cía q tē n tētur homo de eo cō
trei ím pticulaí q ím potęcía ex
cusat eū a debito a sufficiat ge
nerał contrícō de oī co ím q de
ūum offendit Et dicat bōuē.
q pmítēs nō debet de oblítis
conteri ím gnalí sub condicō
nevt si ūū ím aliq pctō offen
dít sed debet de eis cōtrei sb p
babilí estímacōe·dz enī pba
bilit' a wísilit' estiaę q i mīs
offendit dūa sic er hac estí
macōe doleat ac si cert9 esset
tūc est were otritus de eis adi
mittūt sibi illa oblíta sic og
níta q detestatur ím pticulari
De ignoratis wzo pctis q
mō sit contrędū vbiviez qs
pcauit sz nescit ea fuisse pec
cata· Cōndū pmo ſm thō i
qr to distmctōe·xxi·q ígno
rancía eiꝰ qō q̄s scíre tenetur
non excusat cum qz ipsamet
ígnorācía est pccatum· Vñ

cū aliq̄is nō cōfitetur pcta
ꝑt' hoc q̄ nesciat ea ee pcta ⁊
suo mō videtur si nō cōteitur
de aliq̄b9 pctis ꝑt' hoc q̄ ne
scit ea ee pcta ⁊ potissiē ꝑter
ignorancia iuris dmi tūc nō
excusatur alias heretici excu
sarētur qui aliq̄ pcca m q̄bz
sunt nescīut esse pcta Et etiā
excusarētur simplices qui ex
negligencia. à ex defidia ig
norāta q̄ ignorata ex negli
gencia scīutur p diligēciam.
ideo tētur hō facē qđ m se est
ut pcta sua cognoscat. qtūs
de eis oterat ofiteatur ⁊ satis
fatiat Et si queis p qualē dili
gencia fit repellēda a ignorā
cia Rñdit crisost. sup matħ.
ome. xxix. Si velles scriptu
ras ingredi vitatē nūc poteris
oratiōibz. nūc q̄rēs m scriptu
ris. nūc pulsaēs tomis opibz
nūc interrogaēs sacdotes nē
B istos nūc illos C Ex quibus
ꝑm bōuē. sup. nñ. Et wilħ. pi
sien. de fidea legibz. Elicitur
q̄ quatuor sunt ignorācia cōn
ignorāciā Primo tenetur q̄s
discere salutaia sibi Et hoc p
verbi dei attentā audiēciā. p
libros sacre scriptuē diligen
tem lectōnēa p cordialē me
ditacōem. debet em quilibet
ꝑm status sui exigēcia talibz
intendere nō solū m q̄dragesi
ma. ꝫ ecia i ōm die festiuo cū

ad hoc sit instituti⁹. si enim
p alios dies temporalib9 ite
dis cui nō m die festo legi di
mtēdēs. Si q̄ ꝑfata fecissent
quāta ia ignorata dicisset
Sdo exigit vt quis frequnt
conuersetur cū bis boib9 de re
bus loq̄tur salutaibz et q̄rat
de eis q̄ ad dei ptinēt honorem
a suam salutem C Tercio ca ꝺ
ueat a pctis grauib9 que iaz
cognoscat a si incidit statī cō
terat alias ꝑm gre. Pctm qđ
p pmitēciam nō deletur mox
suo pōdē ad aliud trahit pre
catū a lumē racōis cecat vt p
bat mgr m. nj. di. xxxvi. vnde
rō. i. Enūerati q̄busdā pctis
a negligētijs dic ꝑtea tr di
dit illos de9. sc̄z pħos i passi
ones ignominie q̄ deū ognos
cētes nō fic deū gloificauerit
Q rtū est vt quis crebro de
uotis oracōmb9 deū a sāctos
muocet q̄tenus cum de neces
sarijs potissiē dignetur illū
nare q̄ois sapiēcia a dño do
est Sic scūs tho. fuit illūina
t9 a doa ecia ab apostol' de q̄
dā dubio instruct9 hoc ei fa
tiēdo pluīma q̄s discēt de hoc
ecia repies infra p̄cepto. ix. c.
inj. k. l. C Ad ꝑpositum igitur ⁊
qñ q̄s incipit scdm bona ue.
super. nñ. Cognoscē pccata
que ꝑus ignorabat tunc tēt
de eis in particulari conteri a

cū hoc cōtrī de ignorācia sua q̄ sibi ex sua culpa eueit a dēt ecīā istā ignorācīā emēdare p̄ posse Alias non vidēr eē verus p̄mītēs qñ ē de necessarijs ad salutē Quādiu aūt ignorat aliq̄ pcta: dz de eis otrī īgna līt qñ hō dolet ī cōi de oī di offensa p ipm cōmissa doleat ecīā in generali de ōmibus pc catis oblitis. Et post q̄ hō cō tritus ē in p̄ticulari de ōmibus sibi cognitis a ecīā de ōmibus oblitis in generali Tūc debet homo estimare se wlīsimlit se ecī am in multis offendisse deum que ignorat a nō nosc̄it esse peccata Et de talibus debet cō trī in generali a cū hoc de sua culpabili ignorantia seu trās sa a p talib9 hūlit wmā p̄ce tur hoc dēt lex dī in ps. delī cta q̄s intelligit glō. q. d. nul l9 ōma Deo additur ab occl tis ⁊c. ⁊ ab aliēis p̄ce tuo Et alibi. Delicta iuuentutis mee a ignorancias meas ne
k memmeris dñe. ¶ Sed q̄rēs quāt9 dolor seu quāta displi cēcia exigitur ad contricōnē fr. ſm thō. duplex ē dolor cō tricōnis. vn9 in wlūtate a est ipa contricō met seu displicē cia peccatī a debet eē maior de pctis q̄ quīcūq; deliberatus dolor. à quecūq; volicio eius de wlūtatis de q̄cūq; tempo à

li re Quia plus wlūtas debet detestari pctm. q̄ contra deū q̄ nolit q̄dcūq; dānū in alijs reb9 maxie qñ homo de vtro q; deliberat et ea ad minorem compat de9 enim debet super omnia placere cū ōnia alia fi nalit sint in ipsum ordināda Et ideo pctm q̄d ab eo auferr a eū offendit debet sup ōnia wlūtati displicere Deo Jere. vi. luctū vni gementi fac tibi vbi glō. dicit dolet penitentē q̄d facere debeat. nā pctōr nō hz nisi vnā āiam ⁊c. Et alia glō. nihil dolēcius morte vni gemē ti Et ita ſm rationē a wlunta tem nihil debet eē detestabili us a magis nolitū q̄ pctm Et addit thō. ⁊ dicit. q̄ ecīā in casu in quo oportet hoiem peccare mortaliter Aut mori Aut aliā quācūq; penā tole rare tenetur homo in tali casu omnē pnā peligere a potius fustinere q̄ peccare mortaliter Aut q̄ velle peccasse a habere voluntariā a deliberatā com placencīā in mortali peccato preterito Tamen quādo non imminet talis casus necessita tis. tūc null9 est de hoc temp tādus eo q̄ homo non scit de facili affect9 suos regere aut mēsurare Bonauē. ecīā dicit. q̄ magnū ē piculū a stultitia ab aliq̄ infirmo idē in vtutib9

in virtutib9 impfecto vel ēc a seipso hoc querē scz an vellet mori aut quācūqz penā fusti nē vel mōrliter peccarē. q hoc est se vel aliū tēptarē a nllo penitente de bet confessor hoc querē. sed si sponte quis illō dicāt signum ē magne pnie. Alio est dolor sensibil in pte scz sensibilia a tal nō est neces sarius ad contricōem p mōr lib7. Primo q nō est semp in ptāte nra. Secūdo q si ē pcēz p actū volūtatis sufficiēt nas citur. ita p actū volūtatis vicz p detestacōnē pcti volūtariā que ē cēncialit contricō suffi cienter tollitur sine dolore se sibili pctm laudabil tn esset si habētur moderate. Q rtū requisitū ad contricōem est ut hō cessz a mōrlibus a vt ēc habeat ꝓpositū sibi cauendi p futuro nō solū de pctis cō missis de quib9 nūc dolz ꝫ eci am de oib9 mōrlibz a occasio nibz ꝓpmqs racōne quor vi sibiliter essz postea iterū casu 9 in mōrle pt illō p diffimicio nē pnie gre. q ē pcta p trita plāgēda plāgēda iterū nō cō mittē idē habē ꝓpositum nō ea amplius admittendi. d id ē mgr in. iij. di. xv. q. xiij. Racō ꝓpositi isti9 est q si hō nō habēt tale ꝓpositū nullū mōrle scz cōmittendi tūc ha beret volūtatē alicuius vel cō placēciam mortal pcti Dicit ecia Aug. li. de vera a falsa pe nitencia Scio deū inimicū oi crimīoso Quo ergo q̄ vnū crimē rebuat de alio recipit we nia nā luc. xiij. a ioh. vij. To tū hoiez sanū fecit in sabbato Et nullū demōez in eo rliq̄t q̄ legionē habuit luce. viij. Ex q̄ patz q nō otrītur qui odiū graue cōtra primū rtinet te q̄ occasiones certas pcōr vi tarē nō ꝓponūt ut o cubinas vxuas a hmōi te qui nolūt revocarē seductos mal osilij a moribus per eos aut diffa matos iuste Quantum req̄sitū est ꝓpositū cōfitendi p loco a tpe sm ecclie p̄ceptum oia sua mōrlia pus non ofessa a de quib9 pus nō est legit tūe absolutus a ēc ꝓpositū satisfaciendi deo p istis peccatis

Tertū req̄sitū ē motus li m bri arbitrij in deum qui videt ēc marime dei delectō sup oia sō est sm tho. in. iij. p. q. lxx xv. Quia tal dilectō dei ē cau sa detestacōnis pctor finali ter ꝓpt deum a iq̄tum fūt dei offensiua a cōn hominē ipsi9 facta vt ptēbit statī de hoc ec hēsij. c. xi. pnti p̄cep. h. Septimū req̄sitū ē vna gnalis de testacō oim pctor mōrlium Ad wrā em pniam requirit

dicit tho. ibidē q̄ homo dicat
peccatū mg̃tū ē contra deum
Et post pauca subdit. Si ci
displicz hoī aliqđ pctm eo q̄
est contr deū sup oīa sibi di
cm̄ qđ requiritur ad raconē
wre pnie tunc ecīa displicet
sibi oīa pcta mōrlia ꝺo ma
gist. i. iij. di. xxi. btūm Aug.
allegā do dic Arbitriū libtatē
q̄rit de⁹ non necītatē. caītatē
a nōsolū timorē a subdit op
tz nonsolū timē iudicem. sed
a diligē ergo oportet q̄ hō
deū sup oīa diligat a q̄ actu
alis dei dilcō sit sibi cā a eum
moueat vt detestetur pctm fi
naliter ꝓpt deum sz mg̃tū ē
dei offensiuū a otra ei⁹ hono
rē. Exq̄ pz q̄ si hō pcta sua
detestetur solū q̄ sunt oppo
sita virtuti morali a solum q̄
redditū cū mdignū a vitupa
bilē q̄lit ecīa phi cognouert
detestāda ee pcta. a si solū de
testaet̄ eap̄opt turorē pene
amissiōis vite et ne ig̃tū illō
esse sibi mcō modū ibi fistēdo
sine vltriori relacōe im deū tūc
hō solū q̄ret fuū omodū a fu
gret fuū mcō modū a nllo mō
q̄ret deum a illi⁹ horē otra
illō apli p. cor. x. Siue man
ducatis siue bibitis ꝯc. nec ta
lis detestatio esse act⁹ vtutis
q̄n circūstācōnata debito fi
ne a p oīs nō fort et gratia

nec fiet otricō ꝺō nullū tolle
ret pctm p mo ipsa esse vicii
a actuale pctm q̄ circustācō
nata idebito fine ap oīs eni
nō esse attricō wā q̄ de ogruo
mētur gre mfusionē et peōīs
remissionē sed esse actualiter
offendens a ita meretur p̄ias
Exemplū p̄mo de anthiocho
de quo. ij. mach. ix. q̄ de pcca
to qđ cōmisit m dei fidēles nō
ē a ꝺo miam osecutus q̄vt di
cit tho. wmā fuisse assecutus
si vē p̄mituisse nō āt wre pmi
tuit q̄ nō ex amoē iusticiē de
pctis cōmissis ꝺolebat sz ex ti
more pene quā expectabat vt
ex ꝺoloē pene quā fugiebat.
Sic dēmōes a dānati oēs pe
mitētiā agūt magnā p pctis
nō q̄ deū offendert sed q̄ ico
modū eorum maximū ē hō li
cet ista septem puncta sint p
babilit ex doctoib⁹ sacre the
ologie dcā. tn qui de talibus
pserū. ij. a. vij. concionibus
vult p̄dicaē caueat ne popu
lū scādalisetur vl despaē faciat
sed more prudentis medici a
fm pastorale treati gregoīj
caute loquat̄ itavt duros et
dissolutos t̄reata emolliat
pusillanimes aūt despaē de
wnia non faciat. Quātū igr̄ o
ad. z. p̄ncipale q̄n homo op il
la septē sup dicta se p̄paret
a deueit ad illā vn̄ gnalem

dim suoꝝ mōrliū dctestacōe; bñ circūstāciōtā maxie circū stancia debiti fims ꝑm dicta Et qñ hmōi dctestacō ē satis magna p tota tātis peccatis tūc mox ifor̄tuz caritate a fit cōtricio. Et in eo dē istanti de us multa bona ofert pmitēti nō ex valore cōtricōis p̄cise seu attricōis. sz ꝓpt meritum passiōis xp̄i qz icāpit iā aliq̄ mō vmḗ se xpō ꝓpter quā vni onē passio a meritū xp̄i sibi suffragatur p modū influx9 ꝑm tho. in. iij. p. nō in q̄. ex va lore otricōis p̄cise qz brevis a pua est a non sufficiens sa tisfactio p pcto mōrli qđ est aliquo mō infinite malicie eo q̄ p ipsū infinitū bonū cōtēni tur. Sed dimittit pcta a alia bona cōfert ꝓpter meritū xp̄i qui sua passiōe nob meruit q̄ qñ hō i fide xp̄i a ꝓpter dū dctestatur pcta sua scđm mo dū p̄missum. tūc dr̄ dimittit ea ꝓpter hoc q̄ dei filius sibi di lectissimus p pctis istis sic p ōmib9 alijs mortuus ēa đo p̄ hostiā se obtulit pl9 ꝑm An sel. Cur deus hō đo placentē q̄ pctm sit malū a nociuum. Sūt aūt effectus otricōis seu bone attricōis ec̄ aīq̄ q̄s osi tentur actu. i. scđm xp̄i exem plū luc. xv. ōia pcta mōrlia pmitēti in istanti dimittūtur a p̄ celestis ei tāq̄ filio p̄di go reūtēti mia motus occur rit ei et̄naz pnā i tpalē omu tando. Scđo amicus đi effici tur ita q̄ miq̄tatū ei9 ampli9 nō r̄cordetur ad mā ꝑm Ezec h. xviij. qđ sig̃ficat osculum p̄ris Tercō gr̄a caritas a cet̄e virtutes i baptismo infuse a p pctm pdite aie ifūdūtur. Et hec est stola p̄ma Quarto lx res etene p̄cie efficitur q̄ hē ditas p fidei ānulū in baptis mo datur ei a nūc fides caita te fo r̄ta cert̄a est de et̄na feli citate Quinto oia opera viua oli a mortificata p pcta r̄uiui scūt vt vlut caltiamta pdes affectuū āmō mumēt. ¶ Pre ꝑ fatas septē odicōes were otri cōnis brevi9 p̄stringens cā cella. parisien. Joh. de gerso na iter p̄ti suo int̄ cet̄a sic di. Scies miser cordissim9 p̄r de us a cognoscēs nām fragili tatē pmaxia a ad malū pni tatē multiplicab9 vijs morli vita durāte patissim9 ē nob delicta r̄mittē a grāz ofere fi dūta rat wā cit̄ a ex corde tres sibi sb scriptas veritates por rigamus Pria veritas dñe sic vl sic con̄ tuā bnitatē pecca tū qđ mihi displicet racōne cuius pniaz ago q̄ te offen di q̄ totus es venerandus a colendus. q̄ qz mādatū tuū

trāsgressus fū. Secunda veritas dñe bonū habeo ꝓpositū ⁊ desiderium tuo iuuamine me diāte mihi in futurū p̄cauēdi ne incidā in p̄ctm̄ a occasiōes iuxta possibilitatem vitiū euitandi. Tertia veritas domine bonā hr̄o voluntatem p̄ctōr̄ meor̄ confessionē integralit̄ faciēdi p̄ loco ⁊ tempe ꝑm tuum ⁊ sācte mātis eccīe mandātū ⁊ p̄ceptum. Has veritates si aliquis q̄licūq; loco ⁊ tempe sincerit̄ nō ficte à mēdacio ter ex corde pnuncia ueit securꝰ existat se i salutis ⁊ gre statu ⁊ sic ēt à vitā eternā mereri q̄uis oia crimia omnisse. Si ecīa talis absq; alia confessiōe continuo decederet in absencia sacerdotis dormiēdo. à alio quouis mō morte subita p̄uentus de finalit̄ saluabitur acerbissima pena purgatorij mediāte. ¶ Ex q̄ nōndū ⁊ salubre cōsiliū elicit̄ ut xp̄ian9 quilibz singulis diebꝰ bis à semel sero vel de mane. à saltm festis diebus redeat ad cor suū consciencia; examinās antres p̄missas veritates pfecte valeat cū corde sinceritate ⁊ si sic tūc intra statum salutis se eē cōsidat. q; si eas pura mēte fateri nō valz obstāte voluntate peccādi q actualit̄ delectatur. à in q̄ ꝓposito q ās occasiōes

p̄catoꝝ vitaē renuit quēad modū illi qui p̄ctis carnibus mersi refugere nolunt. à vsuras suas. à iniustas mercationes ⁊ lucra otinuāt vel iuste retinēt alienū. quiq; alterius odio vel vīndicte desiderio flagrātes in nocendi ꝓpōito plene verāt certissime sciāt hīj a cōsimiles nō ep̄m. à papa; eos absoluē posse. q; q; talibz; salutare consiliū detur vt p̄ seipōs vel alios bona que poterunt operētur orādo vel elemosinās dādo q; deꝰ eoꝝ corda illūinet ⁊ ad bonū dirigat ⁊ conūtat hec cācell. ¶ Sz quo otrico ē hīnda de venialibꝰ sz. tho. i. ij. di. xvij. q; ad delecōnem venialiū nō exigitur actualis cōtricō de oībus. nec sufficit habitualis contricio pro delecīōe omniū semp̄r. sed sufficit media contritio. sc; quor̄dam displicentia in speciali nisi q; in deum feruide feratur vbi p̄tūc sibi implicite omnia sua displicent venialia. Tñ optet semper q; anim9 nec implicite nec explicite illi venali inhe at q; sibi vult dimitti. alias voluntas curua esse hec intelligere q; ad reatū pcti. sz de pena plus et minꝰ dimittit̄ ꝑm q; plꝰ dolz vel apciꝰ deuotū rimedīū fuscipit vt aquā bndictā disciplinā ⁊ alia hmōi.

Capitulū Nonū

Onfessio ē secūda pt̄ pēnitētie de q̄ tria sūt vidēda. Primo q̄ ei⁹ fructꝰ seu effectus. Secundo quo quibz & qualiter sit cōfitēdū. Tercō de ofessiōis gn̄al' effectibz & p̄rietatibꝰ. Quantum ad. i. nōndum ꝑm thō. & sco. & bōuen. di. xvij. nij. q̄ nouē sunt effectꝰ confessiōis & sacramental' absolucōnis. Primꝰ est magnū meritū cōfitētis & fuga tīs. Secundꝰ est p̄cepti de quo in hoc p̄cepto xp̄s ait Joh. xx. Quoz remiseritis pcta remittuntur eis. Obtinet ec̄ q̄s hoc p̄cep. ecc̄ie. q̄z p̄cepto z trāsgressio ē graue pctm. Secundo valet ad augmtū gratie si quis priꝰ ea habuit. Tercō valz ad gracie noue infusionē si ea priꝰ caruit faciteq̄ de attrito cōtritū. Si ei dolor attricōis pēitētie nō fuisset sufficiēs dispositio ad otricōez tūc cōfessio & absolucō ei sup adiuncte supplerēt eiꝰ defectū dūmō pēnitēs ipē tūc nō ponat obicem gr̄ie p cōmissiōem actual' pcti mortal'. Quarto confessio & absolucō infinite lōgā penam infernā & acerbā valde mutant in tpalē pēnā & purgatoriā & hoc facit confessio & absolutio hīte in ꝓposito etiam aī q̄z hō ofitetur scz q̄n conteritur vere q̄ sic aī cōfessionē moriēs finaliter saluabitur. Et quia p̄fata pena q̄q̄ fit finita tn̄ in ꝓpoꝛcōnata est viribꝰ pēnitētis in hac mūdo viuētis p vim clauiū in cōfessiōe & absolutione intrinsecū ista pena p ofessionē & absolucionē minuitur q̄ remanet ꝓpoꝛcionata viribus pēnitētis ita q̄ satisfactiēdo pōt se ab ea in hac vita tōlli q̄s literaliter. Ideo q̄nto cōfessio & absolucō sacrāmētal' in proporcōnata huius viribꝰ pēnā cōtrito debitā rōdit ꝓportionata huic & p oēs pēnā finitā minuit ampliꝰ. Sexto ofessio & absolutio ec̄ pēnā p pctis debitā ꝓpter vēcundiā pl⁹ minuit q̄ ꝑus fuerit imminuta. Et ideo q̄nto pl⁹ quis ofitetur. tīnto sibi pl⁹ pena minuitur & tociens ofitēti possz q̄ois pēa sibi dimittetur p p̄fata. Septio cōfessio valet ad pcti cogitationez q̄n fit discreto confessori. Octauo valz ad ofcie assecuracōez. vn̄ cū dauid coram p̄pha ofitebatur pcō suū statim audiuit ab eo Tīnstulit dominꝰ pctm tuū. 2. re. xij. vn̄. 2. cor. i. Ista nra hec ē testiomū cōscie nre. Nono ꝑm thō. spālem ōrtum impīmit faciei aie deo honorificum proximo exemplarem & dēmōi terribilē

Quantum ad .ij. principale de quinq; circūstātijs satis necessarium est dicendū quis vbi quā quid quo xpianꝰ teatur ofitēri Primo quis confitēi tēatur Secundum plures doctores quod adultus habens vsū rationis quicunq; baptismū susceptū peccauit mortaliter per adultū aut intelligit Secundo nō aliquē tantę ętatis .s. vnius quę habet tantum de discretione quantum sufficiēter ad cognoscēdum quid iustū quid iniustū et tale intelligere debet Et quia prius instructus et interrogatus ordinate percipit quid iustum quid iniustum et intelligere debet quod in vno citius fit quod in alio In nonnullis etiā malicia supplet ętatē tacite pticulariter in eis Tertio fuit quorundam dubium Primum quod de muto tertio quod de ignorante per deum actum penitentie communiter secundum doctores quod tales per signa actus confiteri possunt notatum confitenti quod confessori Similiter non habentur signa vtriusq; nō tunc fiat per interpretē etiā secularem qui tacere tenetur sicut confessor principaliter Secundum tñ videtur nō esse necessarium confitēi per interpretem sed talis qui non habet sacerdotem prędoctum scientē habet impossibilitatem confitendi homini per donec propter quod ut dicit sco. sufficit sibi confiteri deo cum proposito ista peccata confitendi etiā sacerdoti oportunitate oblata Tertium dubium nunquid nō habenti sacerdotē penitentem licet mittere confitendo peccatum per scripturam Secundo a sancto doctore in quodlibetis videtur quod sit con racionē confessionis sacramentalis scriptura missa sacerdoti absenti Tum quia scriptura talis de sui natura semper est patula cui cunq; legēti Tum quia absenti tolleretur verecundia quę in ecia ps maxima satisfactionis Tum etiam propter pericula que seq possent in reuelando peccatum hoc xps docuit fuisse sacramentum vt videtur secundum Aug. et magistrum dicit xvij. In luce .xvij. precepit leprosum vt se penitarēt sacerdotibus Quarto quod de illo quod nullum mortale sed solum veniale peccatum licet secundum multos quod non tenetur ofitēri ratione diuini precepti quod contra mortale solum latum est. Sed ratione precepti ecclesie Quinto vtriusq; sexus tenetur secundum quosdam Secundo quod tenetur aliquis ofitēri secundum mortalia peccata cum quibus odicombustivicz omnia mortalia et circumstantias ad mortale trahentes duabia quedam circumstantias mortalium secundum quosdam quantitatez quasdam Mortalia tenemur ofitēri quibus prius non est rite ofessus et de quibus potest habere memoriam dicit. Scotus pmissa inquisitione diligenti secundum possibilitatem

fragilitatis hūane Rō est qz
per qđlibz pctm mōrle efficā
tur q̄s dei īmmicus a sepatur
ab vnitate q̄dam eccīe. Con
fessio aūt dirē īstituta est vt
q̄s oīn dat deo a eccīe reco cili
atus ¶ tē p ōne mōrle naufra
gatur hō a p tabulā secundā
pnie pt9 baptismū solū sal9
acq̄ritur. Sed ecīā dictū est
mōrlia illa ofitei quoz p̄t hē
re mēoriā vt tactum ē Et dic
sco. qz hō debz tantā diligen
cīā apponē īscrutādo oscīaz
suam a īquirēdo mōrlia a se
cōmissa q̄ntam diligēcīā ap
ponēt prudēs vir circa aliqđ
multū arduū qđ valde essz si
bi cordi. Hz ostat qz homies
p tpa alib9 arduis querūt dili
gētissime vias. amicos a me
dia prudētissime. vñ Aug. a
allegatur a mgro di. xvi. dic
Sit p atus facere p recuperā
da vita aie que facēt p euitā
da corpis morte Et sb dit cū
gaudio em facē debz īmmōr
lis futur9 que faceret p differe
renda morte moitur 9. diut
na igr deliberā cō locum maxi
me hz īn diu non ofitentib9
a conterentib9 raro a grosse
viuentibz ¶ Oportz ecīā oīa
memorata a singla vīa a eīdē
confessoi confitei. Rō qz con
fessio fit sacdoti loco di. Sed
in contricōne ōnia a singla

deo debēt oīndi. ergo a īn con
fessiōe. Et in casu quo confes
sor p̄mus ꝓpter casus rēserua
tos nō possit absoluē ab ōnī
bus. tn ofitens tenetur p̄mo
ofessoi cōfitei oīa a singla a
de illa a quib9 nō pōt absoluē
confessor debet eū ad supiorē
rēmittē. Dicitur notanter oīa
mōrlia qz sive sint o sensus si
ue ꝓposita sive verba sive fa
cta sive obmissa mōrlit ōnia
sūt confitenda. additur vīt
ex pte confitētis q̄ erubescere
dēt coram xpi vicario que facere
nō erubuit coram oīpotēti deo
Ex pte ecīaz cōfessoris vt sciat
de singul'iudicare a sic hēm9
qz oportz ofitei mōrlia ōnia
que īn mēoria habēi possunt
cum sacerdoti ¶ Oportet eē
ter cō ofitī mōrlia cū circūstā
cīis aggḡuantibus a īn aliud
gen9 pcti mōrl trahētibz. Si
cut sūt ille q̄ spāli phibicio
ne p̄cepto ia phibentur vbi
gra Accipe alienū phibet ibi
non furtum facies. Sed si q̄s
de loco sacro accepit vl rē sa
crā alia prohibicōne phibe
tur ¶ deo oportet amb9 ofitei
vicī de furto a de sacro loco.
Siliter si fornicat9 es cū ad
ultera vel cum mōīali vel cō
sanguinea. hec circūstancie i
aliam spēm pcti mōrl trahūt
ergo sūt ofitende. Sic forte

est de hoc q̄ q̄s mortaliter peccat die festo. q̄ p mortale p̄cz pl9 violatur festum q̄ p op9 me chanicū de hoc hēs capi. p̄. h. hui9 p̄cepti p̄dēcia em̄ mortalia equalēt duob9 mortalibus

¶ Oportz eciā. ñ. q̄tas pcō rū mortalū dicē q̄ meratur q̄s q̄ q̄cies ē circūstātia vñ oportz dicē. p̄ma vice fci cū talibus circūstātijs a secūda vice tliter a taliter Oportet eciā ꝑm aliq̄s dicē q̄ntū vel circūstācias q̄s dā q̄ licet nō mutent spēm ad dūt tn̄ nōbilē q̄litatē malitie q̄ deformitatis ut i furto mltū addit ad pauz vñ qn̄ q̄s tles circūstācias nosci ex se vl ex confessoris inq̄sicōe eciā sūt ofitēde ꝑm mltos Tho. tn̄ di. q. pō opti Sco. di. q. nō ē certū eas ofitēdas eē sz tutū est fieri k vtile Oportz ei q. q̄s ofitea tur pcā q̄ dubitat a sint de malia vl mortalia Quia ꝑm bō uen. qn̄ hō aliq̄d male fuū credit eē mortale Aut dubitat pbabiliter an sit mortale. a veiale ca sic dubitat an ofitēri teneat an nō Si illud nō cōfitetur tē exponēt se discrimini i hys q̄ sūt salutis dimittēt ꝑ tē securiorē quā facilit9 sequi possz Et tho. di. xxñ. Quādo q̄s dubitat de aliquo pcto a sit mortale tenetur illd confiteri dubitacōne manente Quia q̄c

quid cōmittit aliter obmittit i q̄ dubitat eē peccatū mortale peccat grauiter discrimini se cōmittens. Debet ergo confiteri rem prout habz in corde nō dicendo se peccasse mortaliter. sed iudiciū confessoris de hoc relinquendo. ¶ Tertio L adūtendum vbi vel cui quis confiteri teneatur ꝟz. ꝑm tho. in. iiij. dis. xvij. q. non om̄ sed sacerdoti hñti iurisdcōnē i cōfitētem Et sūt plati q̄tuor ꝓp. habz iurisdcōnē in omnes ꝑs in dyocesanos plebanos in parochianos suos Et prelatus collegij vel monasterij vel ordinis in sibi subiectos Et quilibet ꝑfator potest potestatē suā alteri committē qui eciam ꝑm cōmissionē pōt absoluē

¶ Sed quomodo tenentur m ad celacōnē ofessionis hoies a eciā ad alia celanda ꝟz. ꝑm doct. cōit i. iiij. di. xxi. Q. vij. sunt sigilla hoiem ad tacēdū artācia misi de re aliū de sciat. Primo ligatur ad tacēdū cō fessor de pctis a circūstātijs a psonis i confessiōe preceptis Secūdo mō confessor q̄ audit cōfitētē a casu vel a ꝓposito vel it9 ꝑtādo signa mutuū vba y de oma ignorātis Tertio quicūq; q̄ audit ab aliquo p̄cēdēcia reuelacōnē confessionis. adhuc tātur tacere. Quātō confitēs qui

reuelacō e mūctōms pnie p
babilit er crederet ofessoz̄ le
di tenetur celaē alioquī werē
da prīs fuī n̄ coopiēs l' disco
operiens cū cham maledici
tur. Q̄nto qñ vn9 ab alio pe
tit ofilīū recōmendās vt hoc
celet á hoc accipit ad celādū
tenetur celaē n̄ alīūde deob
ligaet ur vt ptz infra p̄cepto
viij·c·iij·D·xiij·c· Dexto q̄ p
cepit ab alio werba q̄ ex natu
ra facti tal' fūt malie qp ruelā
cō nocet: tenetur tacē minus
tamē q̄ si se ad hoc obligasset
Septīo Iuus auscultās a p
posito wl a casu secretū qđ tr̄
ctat' i curia dm̄ suī tenetur ce
lare. si frāgit: ius ciuile gui
ter cū puñt. ius dīmū. Octa
u9 mod9 vocat' sigillū secre
ti. aut dic̄ pe·de pa·vbi prius
qp oēs tlia sigilla frangētes
de quib9 dcm̄ ē pec cant gui
n̄ alīūde sciāt l' ordo correc
cōms fraternē wl denūtia cō
ms vl' p̄sumpcō hom̄ viri cui
oz reuelacō em quocūq̄ de
p̄fatis alie fiendū exposcant

Q An aūt possit fieri lay co cō
fessio. Rn̄or qp in nullo casu
necē ē lay co ofiteri. qz cū cla
ues n̄ hēat nō p̄t absoluē sed
qñ q̄s nō hēt sacdotē sufficit
Apositū ofitendi wz tm̄ vt di
cit magīs. di. xvij. q. alij docto
res pluēs. penītēs tal' articu

lo mortis nō hns sacdotē nō
tenetur sed potest confitei se
culari vt w recūdia sibi cedat
in satisfactōnem a alter sibi
o filiaī possit. vt oñdat suū
posse facē. Debet ecia cōfitēs
diligenter cauē ne alteri9 fa
mam sicut alias ecīa tenetur
i cōfessiōe ledat manifestādo
alti9 p̄sone occultū p̄ctm̄ gr̄
ue. infamans quā p̄sonam
ofessor actu nosc̄it aut nosce
ret w̄risimiliter p futuro nec
confessori sc̄isc̄ati debz eā pa
tefacere n̄ pri9 circa istam per
sonam sua. sup hoc form̄
correctionis fraterne á cēnt
forte aliq̄ cause ꝓpt̄ quas ecī
am ex̄ cōfessionē possz aut de
ret illi sacdoti illas res denūti
are aut alias deferre. alias di
cēs vl' ultēs dicere peccat detr̄
hendo. Et si cui ex inadūtēcia fa
ctū est. á ex ignorancia debz
illō confitei qz i sacrām̄to pe
nitencie multū est p̄ctm̄ vitā
dū. vnde peccat q̄ in ofessiōe
dicit vitā mei ista. coīter fa
ciūt vl' cōmūe est hoc p̄ctm̄ i
ciuitate wl i p̄ria mea l' nos
ones sum9 tales. Sed dicet O
res quid ergo faciēdū ē m̄ in
pctō circūstationato taliter
qz nō possum ei9 spēm exp̄mē
re nisi aliū notē vt si filia cū pa
tre peccauit. Rn̄ det qđz que
rere aliū cōfessorē habentem

auctoritatē quē si nō opteret repit petat licēciā alterī sacerdoti confitēri. Et semp talē qrat q̄ nec noscat aliū nec ꝑ aliū nec ꝑ aliū noscatur ꝙ fit. Et si nullū ꝑ iret qñ noscet aliā p̄sonā diē bonē. ⁊ duram. Si ecia imminentis casus necessitatis vt qñ se putat statī moriturꝰ q̄ famā p̄mi q̄ tū potest debz custodiē sed magis dz suā ꝙscīam purgare Thō. in. iiij. di. xvii. q. de confessione ar. iij. d. In casib9 illꝭ quādo confitens facit sacerdotem suū hereticū Aut sollicitatorē ad malū Aut fragilem q̄ ad peccatum qđ quis ei confitetur fit pnus vel si reuelator eē confessionis pbabilit̄ estimatur vel si peccatum cōn ipsum cōmissum sit de q̄ quis cōfitēi debet. Et in casibus in quibus probabilit̄ timētes periculū sibi vel sacerdoti ex confessione ei facta tiet debet recurrē ad superiorē vel ab eo dē petere licēciā alterī confitendi. Et si licēciā habere nō possit. Idem est iudiciū q̄d de illo qui nō habet copiā sacerdotis vnde magis debet diligere laycos ofitēti nec in hoc tīsgredit aliquis p̄ceptum eccie. Quia p̄cepta iuris positiui nō se extendūt vltra intēcōnē p̄cipientis que est finis p̄cepti. Hec autem ē caritas scdm apostolū. Vnde

bernā. dicit illud qđ est institutum p caritate nō debet violitaē contra caritatem. Sed cōfessio pro caritate instituta ē que contra caritatem militat; si homo ad cōfitendum vni sacerdoti accederet in casib9 necessitatis nec fit aliqua iniuria sacerdoti si i p̄cedētib9 casib9 ab eo diuertitur. Quia p̄uilegium meretur amittere qui cōcessa sibi abutitur potestate. Hec de thō. Ité caueat confitens ꝑm p̄fata q̄tum potest ne confiteatur reuelatori confessiōis vel ei q̄ pn9 fit ad odium audita confessiōis materia vel ad luxuriā aut sic de alijs. si nō necessaria ibi abscidat vel aliū confessorē ꝑm p̄dicta q̄ Nā qñ circūstācie mouentes ad libidinē peccatū aggrauantes nō tñ ad aliud genꝰ peccati mortalis trahunt. tales qñ qꝫ dñt a pñt laudabilit̄ retineri adhibita debita diligētione ꝑm ꝙsideracōnē turpitudinis circūstāciaꝝ q̄ pximitatis ad malū ex eiꝰ confessiōe siue in confitēte siue in confessore loqui et d. tho. vole ti meditari cōfitēda de luxuria opteat p̄ domare carnē p ieiunia ⁊ hmōi a ꝙsideratē vilitatē pectoris. Infirm̄ p̄as abstinentia sic detestari ne caro incalescat Qđ si n̄ iuuat opt; vtiq; necessaria ibi facta sacramēti ibi iuuat

põt ne noceat ꝑm illũ marci
vltio· Et si mortifer ꝙd bibe
rit nõ ac̃ ¶ Ñ tus mod9
in ofitente dẽt ꝺuarí vicꝫ vt si
wlt absoluí optet de ncãta
te a sb̃ pena noui pcti q sit i
caritate vel attritus· vñ a sco·
dicit q hõ tenetur cõfiteri cũ
displiçentia pcti cõmissi a cũ
ꝓposito abstinẽdi a pctis ꝙ
ec̃ cũ ꝓposito obediẽdi in ꝺuã
do istam satisfactõem a pnã
quã ab ipõ sac̃dote sibi ipsi
tã vlũtarie assumpsit siue in
se fuscipiet Et tꝰ nauẽ· dic q
si accedit ad ofessiõem a absolu
cõem sine p̃missa dispoicõe
ꝓbabili ꝑmo accedit cũ cõtri
a dispoicõem vt q sibi placꝫ
aliqꝺ mõrle pec̃ tũc peccat
mõrliṫ q illũ sacramtũ q̃ tũ
in se est nritum facit qꝺ non ẽ
sine cõtẽptu· piculũ ergo est
nolẽtib9 restituere iuuidiaꝫ
tenẽtibꝫ a car̃lẽ amorẽ tenẽti
b9 luruio fũ· iste tñ q̃ fictus ẽ
id est q̃ nõ hꝫ ꝓpositum cauẽ
di mõrlia ſi ꝓpo mit omittere
vel nõ displiçent p̃tẽita mõr
lia audiend9 ẽa sibi pnia im
ponenda p emolicõem cordis
sed non est absoluẽdus· q si
ctio tal ẽ sibi pctm mõrle si
¶ sic vellet absoluí· ¶ Itẽ caue
at ofitẽs ut ptũc nõ fiti in exõ
mũicacõne maiori· q a nll̃o
pctõ põt absoluí nõ põ absolu
tus a sñia excoicacõms maio
ris ¶ Itẽ ofessio sit vra vt nl ibi
dicat hõ sciẽter falsũ ficte se
laudando vl vituperãdo etiã
se q tunc mentiẽdo coñ men
tẽ loq̃ndo fieret pctõr ¶ Itẽ sit
nuda absq obscuritate vbõ
rũ occultante pctã aut circũ
stãcias· sed cõfitẽs oia cõfitẽ
da quãtucũq sint turpia ex
p̃mat vt põt honeste a dec̃ẽ
talit tñ a cũ talibꝫ verb ut cõ
fessor plene a clare intelligat
pcti sp̃ma circũstãtias aggꝝ
uãtes ¶ Nõ tñ q̃n idẽ tẽp9 cõ
fitẽdi obligandũ est ¶ Vbi ¶
nõnꝺ q ex p̃cepto ecc̃ie oĩs
vtriusq in decretal· tenetur
hõ ad cõfessionẽ i oi ãno ad
min9 semel a potissiẽ in q̃dra
gesima añ pascha q tunc q̃
libet tẽtur cõmũicare Sc̃ꝺo
dic· sco· ex p̃cepto ꝺ̃mo ille q̃
cõmittit mõrle de quo nõ est
cõfessus tẽtur illud cõfiteri q̃n
cũq est in mortis articlo q
q̃libꝫ q̃n sibi imminet iuditiũ
damnacõms a iudiciũ mi e:
tẽtur se ad mĩam preparare
q̃ntum põt Sed ibi ẽ hmoi
sc̃ꝫ in infirmitate vbi merito
formidat sibi mortẽ imminẽ
Secundo q̃n cũq se expont
actibus piculosis ad mortẽ
sicut in bello mõrli in naufra
gio a ĩ silibus Tercõ q̃n wlt
exercere act9 q̃bus specialit

debetur reuerencia. ut qñ vult cōmunicare vel celebrare p̄ con fiteri debet post mortale pec catum hīta sacerdotis copia. Subdit sco. Et in similibus simile est iudicāū Rīto qñ q̄s hēt p̄sencia ei⁹ q̄ potest eū ab soluere et verisimiliter timetur q̄ non sit illius aut alterius ab soluere potētis presencia vnq̄ in posterū hīturus Item quin to tenetur quādo cōscientia er ronea aut dubiū p̄babile an geret ad cōfitendū Item sex to quādo voluīt certis tēpo ribus velle confitari Ex p̄cedē tibus oīb⁹ ptz et manifeste seq̄ tur q̄ in certis casib⁹ ē necca rio confessio iterāda Prio qñ quis diuidit cōfessionē sic q̄ scienter et appōito refuat ali quod mortale qđ oīno nō vult confitari Aut qđ nō vult illi sa cerdoti sz alteri confitari Tal tenetur oīa p̄cōfessa iterato cō fitari ecia tacitū pctm q̄d tacu it scient Secūdo qñ confitēs ē in excōmunicacōe maioi. q̄ tūc dic̄ thō. i. nīj. di. xviij. nō pticeps cē potest sacramētoꝝ n̄ p̄us a vinculo absolutus p̄ fato Tertiō qñ quis ostendit satisfacōnez aut negligit ipleꝛe satisfactōnē et satisfactōis obliuiscitur Tunc p̄m aliq̄s confessionē oportet iterare Alias nesciēt satisfactōnē in iūgere. dicit tn bōuē. q̄ p̄m⁹ et tertius casus intelliguntur qñ confitens mutat confesso rem Ex. Illā si precedenti confite tur et talis memoratur de pec catis tunc nō oportet iterare Aut nō: tunc oportet p̄m ali quos iterari Item nō oportet iterari ppt̄ peccati obliti recor dacōnē. sz sufficit obliti con fitari peccatū et obliuionē p̄ negligentie et alia p̄confessa i generali dicere puta cū plu ra confessus fū: oblitus fui et iam de istis Quo ad. iij. p̄n cipale de generali confessiōe nōndū est q̄ generalis cōfes sio est duplex q̄dā g̃nalis et publica q̄ fieri solet in accessu sacerdotis ad altare post p̄mo nē ad populū In religiōibus ecia quibusdā in p̄ma et an cō pletorium hec valz ad remissio nē venialiū qñ q̄s dirigit cōn ea cōfessionē illā ad dilecōnē culpe coꝝ et pene toti⁹ ul ptis p̄m exigētia duo cōis et actua lis contricōnis etiam in g̃nali. Alia ē generalis sacramētalis i fine ofessiōis vbi post scita et confessa ptic̄ulariter dat quis se reum in multis alijs prout de ignoratis supra dictū est et etiā de oblitis Et talis valz ad delecōnem etiam mortalium et alioꝝ Et plus q̄ p̄cedens non sacmēnlis qui bi ē vis clauiū

Capi·x·de satisfactōne

Satisfactō qꝛ ē tertia ps pnie ꝺcīr ca eam tria sūt videnda Primo q̄ de causa optet fieꝛi et in quib9 ofistat· Scō de remediis coīt ꝛcidūū pcti Terco de pricio eoꝝ qui tardant A conūtia satisfacere ¶ Circa pmū nōnō ꝑm thō·i·iij· di·xiij· ad videndum quomō et cur oporteat satisfieri do similitudo accipi ꝺz in huāmōi hō q̄ offendit primū peccat coīt amicitiā in q̄tum sibi affectū debitū nō impedit Et eē peccat coīt eq̄litatē iustitie in q̄tum rē alteri debitam sb̄trahit· Sic pcto2 q̄tū ad affectū pcti amicitiā ꝺi violata per iobedientiā ꝺi me legis debitū sb̄trahit Ex pmo amittit grām et incurrit offensā Ex secundo mētur penam cui9 etiā post act9 pcti cessationem manet debitor et semp2 vsq3 ad pnām de pcto· illa autē obligacō ad penaz wo cat reatus pcti Contingit autē inter homines aliqn ꝺimitti offensā alicui et hoc p reparacōem amicicie nō ꝺimissa pena satisfactoia vt cū offendēs placat offensū vbis et taliter q̄ recipit eū in pristinā amicitiā· attn offensus adhuc ab eo exigit satisfactōem ad damn illati recōpensacōem

Aut rei ablate restitucōem vl̄ fil̄e aliquod Hic ad ꝓpositū qn̄ hō per pniam se deo subiicit p pctis conterendo et confitendo in voto ad mim9 deus remittit sibi pctm̄ quo ad offensā q̄ recipit eū ad amicitiam restituendo sibi grām gratūfacientē· ꝫ nōdum sibi pctm̄ dimittit quo ad totaz penaz· ꝫ eternā mōli debitaz sibi mutat in tēporalē qn̄ otritus ipropriacōtam tn̄ virib9 penitētis in hoc mūdo et ideo in purgatorio luēdam scōm thō· a bō uē· Cū vero ofitet et absoluitur tūc eaꝺ penavi clauiū sic minuitur q̄ efficitur ꝓportio tavirib9 penitētis hic et in toto abolei pōt per satisfactōem in vita p̄nti Et vim talē ꝺimi nuēdi xp̄i passio penitētie sacramento otulit Et sic ptz cā quaē oportet satisfactōem fieri ¶ Sed queres p qñto tē Spōe l̄ per quot opera purgatorium abletur per satisfactionem hic vel in purgatorio ꝫ. rich· fisachie· sup· iij· di· xvi· Quis hanc pfūditatē inuestigaet· cū aplus clamet O altitudo diuiciaz sapiencie scie dei q̄m incōpl̄hensibilia sūt iudicia ei9 Ꝺz ne estimes illū sume bonū odio l̄ iudicia absconꝺisse Ꝺz poti9 ex bonitate sua p nīa vtilitate magna Dicit ei ꝑm

illud gen̄. viij. q̄ sensus a cogitacō hominis fūt ad malū prona vnde si sāt quāta sue culpe debeatur contricō vt deleatur ratus pene et ne l'purgatorij iā ad maiora non tēdat sed his contētus multa purganda coacerua et Cum tñ purgatorij pēa ōnē mūdi penā excedat Sed que fūt opa p q̄ satisfacere possum⁹ ℟. ꝑm doct. xv. di. nij. Ad hoc q̄ op⁹ aliquod sit satisfactorium deo p pcās quīq; requirūtur. Et idē intelligendū de passiōe satisfactoria. Primū oportz q̄ sit op⁹ bonū a bene factū cedēs ad honorē dei p̄mo contra a penā mētur illud agens ꝑm pluēs ecia doctores opus satisfactoriū optz q̄ sit caīta te formātū. Secūdō ē q̄ sit pēale de sui natua ita q̄ homo p tale op⁹ subtraheret sibi aliquā delcā cōnē corpalē aut omo dū corpale a vtile tpale. op⁹ ei bonū nō pēale iō nō satisfacit. q̄ illō pctōr qui peccādo pl⁹ iusto hūit nil de suo sūbtrahit q̄d tñ requirit iustitia. sed peccatoz per tale op⁹ solū pficiuntur deo oportet op⁹ satisfactorium ee bonū vt cedat ad hōrē dei a pēale vt aliq̄d cōmodū subtrahat peccatori qui nimis hūit sequēdo ꝓpriā voluntatez contra dei p̄ceptum Deo dic. Aug. de vera a falsa pnīcia. Sūt digni fructus virtutū q̄ nō sufficiūt pēitētibus. pna enim grauiores exposulat vt doloroa gemitibz mortuꝰ ipe tret vitā Alia rō q̄re opus satisfactoriū dz ee penosū. q. dz ee p̄seruatiū a futura culpa Et iō ne facilit' redeat ad omissa tū tā q̄ afflictiuū expertum a medicinale debet ee penosum pene ei fūt medicine. ij. Eth. Sz cōm si sic tūc q̄nto q̄s essz virtuosior a caīte maior tñ tanto minus satisfaceret. q. non a modicum est penosū assuetis talibz ieiunare Item oracō eadē racōe nō essz satisfactoria. Nazianzi. v. dz tm stat quis in vobis oret a psalat. Rñdet tho. ad ātho. Quā do diminucō penalitatis pueit ex parte actus. tūc diminuit satisfactionez. Nā certis pibz minus satisfacit q̄ ieiunat cū pisci bz q̄ q̄ cū pānis aq̄ Et minus satisfacit q̄ dat denariū p̄ duo q̄ q̄ dat florenū Sz diminucō penalitatis q̄ puenit ex promptitudine voluntatis quā causat caītas a habitus non diminuit efficaciā satisfactoris Quelibz igit oracio ecia bz vi satisfactoris. q. q̄uis beat suauitatem

ſpūs tñ hz ec̄ afflictio em car
nis ſpūi ſ̄b ſequ̾etis vñ gre
ſup Exech. dū creſcit i nobiſ
fortitudo amoris itimi ifirmi
ꝓculdubio fortitudie cām
Tertiū eſt vt ſit volūtariū vt
ſic ſit hois vñ ſi ab aliq̄ tōlit
muolūtatio a remitente exige
retur pēa ille nō ſatisfaceret
ſz forte ſatis patēt vñ apd
deū nō eſſz op9 ſatisfactoriū
ſi eſſz opus mere iuolūtariū
Quātū ē vt ſit aſſumptū ab
hoīe ad hoc a ꝓpt illū finē vt
per ipſū puniat i ſe pctm ſuū
ut ſic placet ſibi deū quē offē
dit p peccatum Rñdtū ē ut illd
op9 ſit alias ñdebitum i deſt
ut ad hoc op9 homo nō tene
atur aliūde. qz ſi ſic tūc non
ſatisfaceret p pctō iſto qz nō
eēt correſpōdēs illi ſm iuſtici
am ſed alī Sed cōñ ſi ſic
tunc nullus poſſet deo ſatiſ
facē qr̄one creacōis gubna
cōnis recēpcōis a ꝓpter alia
dēmus deo ōne opus bonum
ſm illud xp̄i luc. xvij. Cū fece
ritis oīa q̄ ꝓcepta ſūt vob dī
cite ſui iutiles ſum9 qd debu
im9 facē fecimus Ex. thō. qp q̄
uis hō ōne qd ꝓt deo deat de
bito decētie nō tñ debito neci
tatis a ꝓcepti qr̄ nō exigitur
de necītate ab hoīe oīe qd ꝓt
facere p mo hoc ē impoſſibile
toti conatū imynū dirigē cū

cūr multa opteat diſtrhi Eſt
āt hoī quedā mēſura a deo cō
ſtituta ad quam tenetur a q̄
ab eo exigitur ſcz obſeruātia
mādatoz dei. de reliquo vro
ſcz de opib9 ſuperogacionis
ꝓt facē p pctis. potuiſſz tñ de
us nos obligaſſe ſic vt q̄cq̄d
poſſum9 tenem̄ur ſz ex maxiā
miā ñ fecit ſz ſolū obligauit
vt ꝓcepti ad decalogū a ad
ea q̄ ꝓceptū i eo cōtinētur de
reliquo poſſumus opa ſatiſ
factoria exce Exēpli gra dñs
liberal habet huū emptīcium
quē ſi vellet iuſte poſſz artaē
ut q̄cquid lucretur dñi eſſet
ſed ex liberalitate dñs miſeri
cordit ſolū petit ut de vine a
mag̃ decē mēſuas tm vini det
ānuatim de rſiduo ad omoꝺ
ꝓpuma ſuoz lete viuat Dic
ec̄ de9 tm decalogū a nob exi
gita q̄ in eo otinētur iplicite
p modū ꝓcepti Sunt igr̄ ut ex ꝑmiſſis iferri poteſt ſex
opa ſatisfactoria in gne capi
endo op9 ſatisfactoriū gene
raliť vicz p itrioꝛib9 a extrio
ribus laboioꝛ actib9 Primū
ē otricō intrioz p pctis a ecia
dolor oſequns in corpe pz ge
mitus a hmōi a hec otricō tā
ta poteſt ēe ut etiā ōnē penā
deleat. Ex quo patet primo
qp quilibet qñcūq̄ de pecca
to preterito recordatur debet

dolere de eo Et quocāens hoc
facit tocies minuit pnā· Si
si recordetur cum delectacōne
tunc augz pnā Secundo ex
pedit vt sepe cum amaritudie
anime de p̄teritis sponte doleam
9 hoc enim facit̄ hominē se
curiorē de dī āicīcia delēt p̄az
magnā hūiliāt a a recidiuo
p̄seruāt· Secundū op9 satis
factoriū est oris confessio q̄ hu
miliat se q̄s mala ꝓpa dicēdo
nacōne cui9 pna ecīa minuit
pro pctis Vnde expedit disti
cte confitei a nude vt humli
tas maior ibi sit a medicamē
apcī9 apponatur Tercīū satis
feoriū op9 est passio pnosa
verecundie confessionez oīs
q̄ verecūdia ecīa multū tollit
pnā Vñ Aug· ¶ alex· ma· di·
xvij· q̄rti· Ruī p vos peccastis
p vos erubescatis Erubescēcia
ei ipsa ptē hz remissionis Qr̄
tū ē elemosīā Quītū ieiunīū
Sextū ē oracō Et hec fūt tria
in gne q̄ cōtrerwcant satisfa
ctoria· Nā p elemosinā intel
ligitur oē illd̄ q̄d ex mia expē
di vl̄ impēdi pōt prio ivtilita
tem p ieiunīū itelligitur oīs
corpis afflictō siue p abstmē
cias siue p vigilias pegrinacī
ones aspitates vestiū· duricī
as strāmtoz discalcōnes pd̄
vel labor corpal̄ Ad idē sunt
flagella q̄bz h pūmur q̄ licz
nob nō infligam9: ea tñ alīus
de inflicta accipim9 patient̄
ꝓpt̄ deū in purgacōez nostrā
Ro· v· tribulacō pacīam ope
ratur· pacīecia aūt ꝓbacōnez
idē pctōz purgacōnē vt dic
glō· p oracōnē wro intelligit
oē op9 exteri9 ad cultū latrie
ptinēs a ad hoc ordinatum
ut hō p hec adiutus a stimu
latus ascendat i deū cōtēpla
tiue vt oro weal̄ psalmodia
sacrificia oblacōnes a similia·

¶ Donūtur āt tria p̄fata i ge
nē· p̄mo vt p oīa q̄ hemus a
do bō satisfaciam9 elemosīā
de reb9 exteriorib⁹· ieiunio de
corpe a oīone de āima Secū
do q̄ cīr tria contīgunt pcā
Ruedā emī fūt in rebz vt auā
cia Alia in corpe vt luxuria a
gula Alia in spū vt superbia i
uidia a accidia ergo per oīa
p oīb9 satisfaciēdū ē vicz per
elēosinā con̄ auaīciā per ora
nē con̄ superbiā Et per ieūniū con̄
luxuriā Tercō q̄ tria bō tēpo
ralia tres radices fūt oīm pec
catoz Auaricie ei radices fūt
exterioa bō con̄ q̄ grāde remedi
um ē elēosīā Radix superbie e
uidie accidie ac ire ē i spū cō
tra quā ē oro· radix vo gule e
luxurie i carne con̄ quā ē ieu
nād Ex q̄bz p̄z q̄ cuilibz ofūl
tū ē vt videat ad q̄d vitū pl9
inclīat9 ē vt otr illd̄ assumat

Hapti9 op9 satisfactoriū Dz dubiū est an quis i mōrali pec cato possit satisfacē rndr primo ꝟm sco. quī pmiam sibi i cōfessiōe a m absolucōe mūi ctam a sacdote a cōfitēte vo lūtarie assumptā abiciat volū taie a sine rōnabili cā ane cessaria nolens eā implē eiobe diēs a illa mobediēcia ē pccz mōrle qr est trīsgressio pcepti ecīe a vicarij dei ꝓpter illd piculū est sanū consilium vt confessor nō mūiçat pctōri pēnitenciā misi de cōsensu suo nec aliquā ñ de qua sperat qr eam impleat ymo a ofessore āmōend9 est ofitens an sibi eā cōpetat recipe a verisilitez pōre Secūdo dicit tho. a cō mum9 doctoes licz sco. co nrī um teneat. qnlls satisfacere pōt extra dei caritatem Opa tīn penalia extra caritatem fa cta que reliquissent effectum quī ia m otrito essz nō opter iteraī vt m eleōsina a macera cōne carnis fiei potest. Est ei fere tīntū penosū dedisse vnū florenum sicut dare de nariū Et similiter vbi per abstinen tiā effect9 m carne relict9 essz

Capitulū vndecimū

Quia m satisfactōnis i unctōne a ꝓpa impoi cōne semp prudendū est cōñ recidiuū pcti ꝟ dico

h tria erūt videda. Primo de remediis cōñ recidiuū peccati Secūdo de piculis eorū qui tā dāt conātia satisfacē Tertio an vnus p pctōre vno satis facere possit a an tal mereat

Quīntū ad i. nōndum qr a doctoes quosdā i ꝓpōito bñ exptos tres de hoc dantur rē gule. Prima est qñ quis ē in grauī pctō a quo deficeāt sa naī a pseruaī: statuat sibi fir miter obseruaē aut ad tēpus voueat qr p qualibz vice q̄r cidiuat vnā vel plures de tri b9 ptibus satisfactōis velit i plere vicz qr post pctm omis sū infra tres dies reūet i pa nea aq̄. Vl pma die dicat. v ñ. ps. Secūda reūet i pane a aqua. Tercia det eleōsinaz vnū solidū. l qr q̄cies cōtigit eū recidiuaē qr tūc infra vnū vel duos vel tres dies se obli gat ad cōfitendū hmōi rme diū wrus pemtens raciōbili ter debet acceptaē qr videm9 multos ꝓpter penas a vicijs cessare ut fures a latrones.

Secūda rgula seu ꝟm cō silīū est qñ quis se sētit pnū ad certū viciū: statuat firmē ul ad tempus se woto obligz qr si cōtingit eū tā vehemēter temptaī de illo pctō qr ee oī no debeat intra se sic agere ñ ulomin9 ātea dicere velit

septem psalmos pmitēcia les aut flectē genua coram cruce tociens vel oracōnem aliquā dicē vlit beate marie vel alij sācto añ q̄ op9 illud nepha riū pficiat· Racō q̄ sic fiei po test vt deus cum temptacōne faciat puētum ppt' oracōes a hūlia cōes ¶ q̄ hō cessz a ma

¶ lo ¶ Tercia q̄n pctōr de cto vicō tēptatur: statuat firmit' ¶ ad hoc se assuefaciat· q̄ q̄n sentit se ad tale pctm̄ mclīa ri mox aīm suū tñ ffeat ad co gitādū aliq̄d t'ribile sibi futu rū p tl'e pctm̄ puta dānacōez et'nā mortē īmmīētem amis siōez virtutū a cōsorciū ōnīū sanctorz ¶ dīa regni celorz so cietatē demonū ignīū flāmas Ratio q̄ illa valēt vt rō i p̄sē cia temptatiōis a sēsualitate obūbrata a allecta nō possit tunc pfectā a solidā cogitaci onē de deo a bone state vtutū hāe· Per p̄fatum tercium mo dum facilius resipiscit reduci tur a frenatur a malo ad bo num· nā p illa t'ribilia racō q̄ si sopita excitaī potest q̄si ad fugiendū causā tāti mali Rñ tūc cuiq; emī quis temptaetur acrit' si penalia itēse q̄s medi taetur a firmit' quis crederet talia se incursurz desistēt acep to malo vt pt; im volentibus luxurijs· q̄n p̄cipiunt homes

videre vel se decapitādos Tūc em̄ excitata racō dicēt Quor fium tendis nūquid p tā leui tātū bonum vis perdē hec re media ī foro pmitenciali ipo sita vel a se spōte extra for pe nitētie assumpta fūt cī actu tocio dīno efficacissia īmedia con̄ rādua Sed q̄ hec pau ci ofessi talia remedia aggre diūtur a perseverant' seruant Idcirco pauci vere pmitentes reperiūtur vt ī estate post pa scha tñ sactū rei crebro pbat euētus ¶ Quo ad ·ij· pncipa le nōndum q̄ peccatorē conū sionē suā tardātem terrē dnt a ad conūsiōez inuitaē q̄q; Primū est pericul̄ mortis a q̄ rara est vera a sera pmitencia· nā p̄m ōnes doctoes ī ·iiij· di· xx· q̄ diu q̄s in hac vita vtil racōe potest salubriter a vere pmitere vt pbat August· ide vēa a falsa pmitencia p latro nē lu· xxij· a ezech· xviij· Qua cūq; hora ingemuerit pctōr vi ta viuet ¶ nō morietur p mvnā lrām vt magist· allegat Sed tñ ab eo qui diu pus distulit pmitere vix a multum difficil ter potest in extremis hatri vera pmitēcia sufficiēs ad sa lutē Quia a hō moritur ita fb ito q̄ nō adūtit se mori fiat dor miēdo a tūc expedita res ē q̄ tūc iudicatur sicut repitur

Aut pctōr adūtit se moi sed
p vnam hōrā ā mortalā modi
cā tūc qz homo in repētinis
opatur ꝛm habitū·ideo non
vidr qz bituatus ī pctis tā re
pēte fiat bon9 aut moitur q̄s
lāguore p̄cedēte sic adhuc
qui prī9 distulit pnīterevix
a multū difficulter p̄t i extre
mo hr̄e veram pniam sufficiē
ter ad salutē·qđ ꝓbat scō·ex
verbis bti aug̃·in dēwā a fal
sa pnīa q̄tuor racōnibus Et
mgr̄ allegat dr·xxi·qz ad cō
triconē exigitur vsus li·ar·q̄
racō diligēter de pctis dēlibe
ret a volūtate libera detestet
ea Sz istor vsus vbi statim
imminet mors tribilissiā tūore
a dolore vbemēter impditur
vñ Aug̃·Difficile ē vt tūc sit
vera pnia q̄n tā fera venit q̄n
cruciatus mēbra ligata dolor
sensū oppримit vt vix homo
aliqđ aliud cogitare valeat
melior tn̄ ē sera q̄ nlla· Sic
habes sup̄·c·vi·a· Secun
da ratio ad vrā pniaz req̄rit
ordīnata displiscēcia de pctō
Ad hoc āt qz displiscēcia vale
at a ordīnata sit oportet qz sit
debite circūstāciōta a maxie
circūstantia finis a prīcipiī
actūi pīncipal vt scz sit volū
taia a ꝓpter dēū Sz difficile ē
tūc hr̄e actū sic circūstancio
natum·qz qui vsqz tunc fuit
īpēnitēs nō vidr ex seipo extor
q̄re displicēcia nouā ñ timo
re pene imminētis a sic nō ꝓp
ter dēum fit sz ꝓpter sea tm ꝓp
ter vitare malum dānacōm̄
sue·p̄ sumitur enī si esz remo
tus a timoe mortis a dānaci
ōnis:nō extorqueret a seipō
displicētiā pctōr sic nec pus
fecit cū fuit san9 nec vidr tūc
me elicē displicētiam hmoi·
Sicut nec mere libē ī pelo
naufragij quis merces picit
sz solū timore pricli maior
Sic hns displicēciā pctōr
solū timore mortis a dānacō
nis eaz vidr hr̄e talē displicē
cia in eo nō est mere libera a
p oseqns nō multum placēs
do nec accepta sibi Sdo aug̃·
dicit ibidē·Nllus expectz q̄n
peccaē nō p̄t arbitrij: libta
tē queit de9 ut delere possit cō
missa a non nrā tatē·caritatē
a nō timorē tm quia nō i so
lo timore viuit homo· Qui
ego sero pentet oportet nō
solū time re iudicē sed dilige
re·qz sine caritate nemo p̄t
salu9 eē non ergo timeat tm
penaz q̄ petet sed anxietur p
gloria·hec aug̃·Tertia racō
ē mal9 habitus vsqz tūc con
tinuatus a i cōsuetudinē ver
sus multum inclinat ad pec
cata a ad eoz placentiā a sic
valde retrahit hoiem ab actu

vere pēnitēdi ꝑm quē actū pe
nitēdi vē optz hoiez pcā fo
rtit' detestaī Sicut' hītus īordi
nati amoris ad mundū q ad
alia pūcia radicati īm pctōre
īpediunt multū displicēciā p
pctis mltū nāqz difficile ē vt
hō affectū suū quē toto tēpe
vite sue ī hmōi res fortit' ich
nauit sbito ab eis ꝛtrahat aī
cōnīū flectat Vnde Aug·d·
hec conūsio si cōtīgat alicui
ciā ī fine despīādū nō est de
ei9 ꝛmissiōe Dz qm vix ā raro
ē tā iusta conūsio timendū ē
de eo qui pēnitz sero maxie cū
filij q̄s illicite dilexit sint pse
tes mūdus avxor ad se wcēt
q ceꝛa q̄ illicite dilexit mltos
ex hac solz sera pītētia decipe
hec ille· Intellige li·psentes ī
seipb·aut ī suis fantasmatibz
q̄ ꝛtrahūt a forti displicentia
pctōz Nīta rō qīto aliq̄s ē
mīn9 dīns act9 fuit tīnto ad cō
tricōnē requirit intensior di
splicencia vt sit sufficiens ad
delecōnē culpe Dz iste ī extre
mis positus ē min9 dīns actuū
suoz qtunc nullo mō ē dīns
actuū exteriorum ad peccandū
non enīm pōt mechaī ā furaī
q similia amplius facere ego
requīritur īm eo bm strictam
iusticiā itēsiorē act9 displicen
cie ad ei9 iustificacōnē q̄ ad
iustificacōnē sam cū tīn vixa
difficulte hre possit eque īmtē
sum Et ideo vixa difficulte pt
tunc hre wrā pēnitencīāa suf
ficiēte ad salutē Vnde Aug·
vbi pus·Age pēnitēciā dū sa
n9 es Sic sic agis: securus es
qz pīam egisti qn̄ peccare po
tuisti Si vis pīaz tūc pīo
agere qn̄ peccare nō potes pec
cata te dimisere rūt non tu illa·
¶ Nuitat·v·ad statū se a pctō f
cōnūtendō multiplex scriptue
q sōz doct·psuasio vn̄ ecc·v·
ne tādes cōnūti ad dīnm ne
differas de die ī die·sbito em
veniet ira illi9 q ī tpe vindicē
disperdz te ¶ tē Eccīastici·xvix·
repromissio neq̄ssiā multos
pdidit nequā vicz·quia pec
atoz ꝛpromittit sibi quod ē
ꝑnium deo de futuro tempe
disponere Cōtra illud actuū
pmo Non ē westr nosse tpa
vl' momenta q̄ pat' posuit ī
potestate sua·nequiorē est p
missio illa·qz cū temp9 finiti
valoris sibi a deo datū fatue
expēdit Adhuc tn̄ pīsumit qz
de9 multum temporis adiciet
sibi·neq̄ssiā ē illa pmissio·qz
tal' non solū temp9 sibi datū
pdidit pmo eciā ī otumeliā
ipsi9 largitoris expēdita ī fu
turū expēdē wlt ¶ tē tardantes
cōuti ꝛrē debēt illō gen̄·vi·c
vij·vbi licz ad pītēdū dati eēnt
lxībz·cxx·ānī·tn̄·xx·ām recisi

fuert ꝓpter ipniaz ⁊ tē luc·xij·
ꝺr illi q̄ dicēb at aie fue·Aīa
mea hēs multa bō repita m
ānos plīmos·rq̄escē·ome de
bibe·epulare:stulte hac no
cte aīaz tuā repetēt a te·q̄ āt
ꝑparasti cuí9 ert ⁊ tē luc·ibidē
Et vos estote parati qr q̄ ho
ra nō putatis filius hois veni
et ac·Ad idē ē Aug·i ſmone
de inocētib9 Hac iq̄t aia dū
sic hois pena pcēor pcutitur vt
moriēs obliuiscatur sui q̄ vi
uēs oblit9 ē ꝺi Et Hre·q̄ tibi
veniā ꝓmisit diē crastinū nō
sꝑspō dit Qui ꝓmittit pmitē
ti veniā non ꝓmisit peccanti·
B Dñs nōt dñs alb·sup illo
Joh·ij·Quis scit si conuta
tur a ignoscat·conuratur in
qr ab ira scz ad miaz licet em
verum sit qs ꝺr Ezech·xviij·
Quacūq; hora pctor ingemu
erit oim iniqtatū ei9 non recor
dabor āplius·tñ valde incertū
est vtz ad vltīam egritudi
nē pmitē cia differēti graz da
re velit·i tali ei casu dicit gre·
Qui nō velt cū potuit iustū ē
ut infligatur ei nō posse cū vo
luit vñ pu·p·Vocauí a rēnu
istis extēdi manū meaz a nō
fuit q̄ aspicēt·dēspexistis oē
consiliū meū a increpacōes
meas neglexistis·ego quoq; in
teritu vro ridebo·Sequitur in
Joh leca ignoscat id ē qs scit

si ignoscē velit qr uis certū sit
contrito ignoscī tñ inœrtū ē
an sit vere otritus ⁊ deo eccēs·
vij·Nemo pt hūc corrigere
quē ille dēspexit Et ꝛ·matth·
ix·ornuit sceles9 vicz āthio
pē9 ad dñm a quo nō erat mi
ser cordiā cōsecuturus·hec al
B Huic osonāt verba aug·i
ſmone de pnīa vbi dicit Si
qs positus i vltīa ncītate vo
luerit accipere pniam a accipit
mox reconciliabitur ei hic va
dit fateor nō illi negam9 qs
petit ꝫ non pſumimus qr bñ
hinc exit si secur9 hinc exierit
ego nescio dare pmitentiam
possum9 scilicet extīorē sed se
cuītatē nō·nūq̄d dico dāna
bitur·sed nec dico qr saluabi
tur·Si vis de dubio liberarí
age pniam dū san9 es·si sic
agis dico tibi qr secur9 es·qr
pniam egisti eo tpe quo pec
care potuisti due res fūt à ig
noscatur tibi à nō ignoscatur
Quid horr tibi fit futurr nescō
ergo tene certū a dimitte in
certum idest age pniam sanus·
hec aug· Sed quo ad·iiii· H
pncipale dubiū est an viu9
p te viuo pctore satisfacere
possit ſy·tho·i·iiij·di·xx·vnus
apō hūanā amicicia p alio
pōt satisfacē·ergo multo ma
gis apō deū·tñ qr satisfactio
est etiā in medio cō futurr

lapsum in futura pcta Et quia vn9 nō pseruatur a pctis per satisfactōnē aliena dco nō ē pmittēdo vt vn9 viu9 pro alio viuo penitencia agat nisi in ipo pītētē appareat aliqs defectus corporal' p quē fit impotēs ad fustinēdū satisfactōnē vl' spūal' p quē nō fit pmpt9 ad portandū penā Vnde confitēti potest dupler satisfactō imūgi vna ppt'itis·alia p futuris·ecia vnū op9 pōt ppt' ābo imūgi Satisfacē igr pōt vnus viuus p viuo alio et penitēcia agere vt dicit pe·de pa·i·nij· di·xx·sm doctores cōit' in mltis casibus Primo qn̄ forī imūi ctōnis sacramēlis illud cōtinēt vt si dicat·oīa ieuuma que tu feceris vel alij p te fiant tibi in remissionē pctōrū Tunc alter9 ieunū p me facit p me satisfacit Similit' si tibi imūictū ē ire ad scm̄ iacobū p te vel p alīū vel ieūare p te l' palū·scdo si ē oīmoda in dīa tunc idē est verbi gīa Si impositum est alicui dare pecuniā nō omino idem est si tu das vl' alius p te de tuo Sed si tuus tu9 de tuo daret ecia te in gīa cillo in mortali constituto satisfacer et·Siacō quia elemosina essē in casu tali tibi meritoria ergo hoc op9 ē satisfactorium Tercō qn̄ qs nō pōt satisfacere per se tūc potest facere p alīū·qz tal' vid'volūtas imponentis q̄ noluit ad impossibile obligare nec ad purgatoriū dirigē Vnde cum dr in pitēcia ieunes·itelligitur idest p teipsum si potes si nō: fac per alium· Sicut ecia fca est pitencia p nobis p xpm·

Sed tamen vt supra dcm est adūtendū qz qn̄ quis potest satisfacere p seip fm qn̄ pnitencia data sibi est in ime diū· Si tūc talis alio mō nō recō pēset: certū est qz non sufficit p alīū fieri satisfactōnem· ut si ieūiū est tibi impositū ad domādū carnem con luxuriā non sufficit qz alius p te ieunet quādo cārem tuā vis nutrire nec aliq̄ eq̄pollenti edomare· Dec petrus de palude·

Sed nunq̄d meretur satisfaciens p alio· Respōdet thomas petrus de palude·qz quicūq; in caritate p alio satisfacit p viuo vel mortuo sibi ipi mētur sed non satisfacit p se ipo p alio solum vnde p se ita tenetur ac si nil feciss·Sike est qz q̄p alio cōmuni creditori solvit illū solū liberat nō seipz nisi suo noīe illi soluat licz apō illū de āicicia laudē hēat Dn̄ volētes p se satisfieri vt prudēter a fidēlit' agāt Tria dīnt notāt' huic·Prio satisfaciēs sit i

caritate a talē q̄rant qz scom
coiozem a tuc̄ozem opionez
Act9 q̄ nō ē ideo acceptꝰ nō
p̄t eē satisfactoib; p fatente
nec p alio· ergo q̄ wlt pniaz
suam alteri imponē ñ welit se
piculo exponere aliq̄li dz q̄rē
hominē de quo c̄ficiat q̄ sit
in caritate viuens caute Se
cūda doctrina q̄ wlt pniam
suam alteri minigere debet sa
tagē q̄ nō solū ille sit bonus
sed q̄ sit melioz se· vt non so
lū sit satisfactoia· ꝫ eciaz ma
gis satisfactoia· vñ hec ē ētia
cā p̄pter quā licēt alteri pniaz
tuaz ponere eē vbi tu posses
met· s· satisfacere q̄n· s· tu vis
meliozib9 occupari· ꝫ nō p̄p
ter amoz ē carnis quā bñ vis
alias domare ꝫ q̄do magis
eaz vis facere Tercia regula
cōfulendū est diuitib9 nobi
libus potētibus a hmōi alijs
pc̄ozib9 q̄ queāt p̄ticipacī
onem honoz que i religiōib9
sūt q̄ ibi sūt penalitates plu
res q̄ alibi a magis acceptē
deo q̄ alibi Sed adhuc ē
dubiū· cū tres sint ptes satis
factōnis oz o· ieiunū· a eleō
sina: q̄ eozum est magis satis
factoriū ꝫ· dur· di· xv· q̄n ali
q̄ cōpant inter se debēt cōpa
ceteris pib9 existentib; Et hm
hoc dō· q̄ supposita pai gra
wl caritate ieiunū est magis

satisfactoriū q̄ elemosina wl
oro idirecte tn a cōcomitatie
elemosinā ē magis satisfacto
ria· Primū pbatur q̄ suppōi
ta caritate illō est magis satis
factoriū q̄ō ē magis p̄ale q̄
i ope satisfactoio forīlis cōdi
cō exp̄te opis est p̄alitas· ꝫ
ieiunū est magis penale q̄
elemosina wl oro cōp̄hēdendo
sub ieiumio quicq̄d ē corpis
afflictiuū vt disciplina vigi
lie a similia ergo ieiunū est
magis satisfactoriū nec ob
stat illō· i· thi· nij· Corpal ex
ercitacō ad modicū valz pie
tas aūt ad oia· q̄ differt me
ritū a satisfactō · meritū enim
ē ad acq̄rendum p̄miū ad qō
req̄ritur a sufficit bonitas op̄
risa q̄ō melius ē magis mei
toriū Et sic dare elemosinā
est magis meitoriū q̄ ieiu
niū cū sit opus bonū dantis a
recipiēti· ieiunū aūt ñ sic Sa
tisfactō autē cū ordietur ad
expiacōem pene req̄rit q̄dē
opꝰ bonū· sed formale i ope
est penalitas q̄ per penā re
cōpensatur p̄pter qō ieiunū
est magis satisfactoriū Indi
recte aūt a cōcomitatie eleōsi
na est potior pars satisfactō
nis probatur q̄ illa est poci
or ps satisfactōnis in q̄ conti
nentur virtualiter alie ptes
satisfactōis vt de se ptz Sed

elemosina est hmōi vt patz
p̄mo qz eleōsiā eū cui dat cō
stituit debitorē ad ieiunādū
a orādū a faciēdū alia q̄ pōt
ei qui dedit loq̄ndo de debito
morali nō cuuli. Scdo qz ele
mosiā ppt̄ dēū data ē q̄si q̄dā
oblacō ꝺo facta ꝺm pḃz·nn̄·
etḃ·Oblacō āt deo facta vm
oꝛois ḃz freq̄nt̄ ei pl9 ipetrat
donū q̄ supplicacō. Tercō cū
bō exhioā ad ꝺseruacōez cor
pis ordinētur sḃtractō eoꝝp
eleōsiāz vtute otiet ieiunium
Et plerūqz otīgit qd aliq̄s ar
cius vuit ex hoc qd sua dedit
Jgr eleōsiā oplecā9 ḃz vm sa
tisfactōnis q̄ oꝛo vel ieiunū
Et ppt̄ hoc elemosiā indicit
ut vmūsal medicīa pcti luc·
xi·date elemosinā a ōma mū
da sūt vob a thob·xx̄ij·Elemo
siā a morte libat a ipsa est q̄
purgat pcta ait raphael a fa
cit mueiē miaz aet nā vitā hec
dunād9· Ca·xx̄ij·de sacram
to eucaristie

POstremo de nobilissi
mo sacm̄to eucaristie
videnda sūt tria pnca
palit Prio q̄ exigātur ad coi
cādū sine nouo pcto·cū aug
mēto meti·Secūdo q̄s frcus
bn̄ cōicanciū Tercō q̄ exigan
tur ad frequēt̄ cōmunicādos
AQ Quantum ad p̄mū nōndū
ꝺm thō·a alios doctoꝛes i·nn̄·

cār maria ꝺi·ix·a seq̄nciū Ad
sumēdū eucaristiā sacmēlit̄
a spūalit̄·xv·exigūtur ꝺm q̄
q̄squis se pbare debet·Probz
mat apls·i·coꝛ·xi·seipsū ho
mo a sic de pane illo edat c̄.
Primū ēvt cōicans sit homo
nā sol9 hō hoc sacmentū pōz
se sume pōt sacrmēlit̄ a spū
alit̄ saltem·nō ā gel9 bonus.
nec mal9 nō aīa exuta i pur
gatorio libo vel i iferno nec ai
mal brutū·pbatur qz iste so
l9 sumit p se sacm̄talit̄ a spūa
lit̄ q̄ vtit̄ sacramto vt ē sacra
mētū a xpō incorporatur Scd
sic null9 p̄fatoꝝ valz ego alte
p̄misse vr·pbat̄ qz ille solus
vtitur sacro·ut ē sacramtū q̄
vtitur spēb9 sēsibilibz a velāti
b9 aliqs spūale cōtētū a qui
xpō āplius vel de nouo incoꝛ
patur Scd null9 istoꝝ ē hmōi
nis hō·Ex q̄ patz maximū donū
dei·nā q̄ i pria sūt xpō fruunt̄
lecā9 q̄ nos Scd nos xp̄m i eu
cari·sumim9 frcuosi9 qz pficē
possum9 i eēncia alia accentali
p̄mio·btī xp̄m hn̄t secū9 sed
nos mabilius Secūdo ēvt Scd
q̄s sit hō viatoꝛ nō opl̄xsor
Et io viatici cū ꝺr vt nos pbuet
ab hostibz a ab ipedimtis vie
vn̄ si apparerēt aliq̄n sci puta
pr a mr defuncti petētes sacr
mentū Sicut q̄nqz ē factum
nō debet sacdos eis mīstrare

sed p̄t in missa sacrificiū tale p̄ eis offerre· Tertiū est vt q̄s sit fidel⁹ a baptisat⁹ ideo nō ē dandū catheumis nec videē dnt infideles q⁹ null⁹ ñ ad xp̄i populū assc̄ptus baptisma tis sac̄mēto debet admitti ad sanctā eucaristiā Quartū ē ut q̄s sit adult⁹ nā mas cul⁹·xñ ñ· a femina·xñ·sed p̄ tūc p̄ us vel posterius q̄n p̄ccare p̄nt mortaliter· discrenē cibū cor poralem a spūalia dūocōnū dētib⁹ hoc sac̄mētū mastica ē in septīo octauo vl alio quo cūq; debito anno a hoc iudi cō bonī viri relinquēdū est a statuto synodali vl ofiu etu dinī bone nō p̄iudicaē debet

Quintū ē ut q̄s sit mēte p̄di tus ꝓpter dēmoniacos a amē tes Vbi sciēd⁹ q⁹ si faciunt ge stus pricolosos a sūt furiosi de q̄b⁹ possit ꝓpendi q⁹ eicerent corp⁹ xp̄i vl tractarēt ipudi cē vl irreuerēt in hoc casu nō ess̄ eis eucaristia ministrāda ꝓp̄t reuerēciam sacramēti Si aūt sit amens a non furiosus. s̄z tm̄ loq̄ns mania a alienus a sensu· distinguēdū est q̄a p̄tendit actus a signa deuoti oīs ad sacramētū· Et sic de termiat·c·de ose·di·ñ·c·de in firmitate th̄i eucaristia non ē negāda Aut nllum ptunc p̄ tēdit actū vl signū deuocōis· tūc curr̄edū est ad tēp⁹ p̄ce dens passiōe⁹·vl em̄ tunc pe cūnta deuocōem ad sacramtū p̄tendit·si alias nō imminēt pericl̄um possz quidē sibi lice te dari Sed nō viso dicit pe· de pa·nceatē magnā·sed si tal amens habēt lucida iter ualla: possum⁹ dare eucaristia ꝛ tpe lucido·demoniacis aūt·s· possessis a dēmōe si hnt deuo cōnem ad coicandū dari dēt ꝑm tho·Nam Cassi·collacōe serem dicit q⁹ mlti per illud li berati sūt a demone·p̄ dictis o⁹ b⁹ concordat tho· Sexd tum ē vt sit ieiun⁹ ieūnio na ture·Rō ꝓma q⁹ sic placuit spūscō q̄ hoc p apl̄os eccīe fiēdū tradidit vt dicit Aug· ad mq̄ficōnes ianuarñ· Se cūda ꝓpter reuerēciā corpora lē·dignū ei ē vt pāis celestis p̄cedat ōnē terrenū panem Tertia vt maior deuocō hab⁹ q̄ solet impediri sepe p cibū l potum·ois igitur pcio vl ci baco ꝓpe quo cūq; fine fuerit sūpta impedit dignā eucaristie sūpcōem vt dicit pe·de palu· Excipiūtur tres casus in q̄b⁹ nō ieiun⁹ pōt coicare Primo racōne infirmor⁹ de quor⁹ pri culo tūetur ne sine viatico va dāt: tales cōmūicādi sūt etiā nō ieiuni· Secdo sacdos q̄ su mit aquā puā p erorē p vio

post eucaristiā tenet integrū
sacramētū postmodum pficē
Tercō i pasch̄ues otinget re
posset q ātēq eucaristiā qs de
glutiet vinū pceat in stoma
chū ¶ Item estate otingere pos
set coi canti cuilibet cui⁹ pala
to adhereē posset nec deglutiri
nisi diluetur vino vel aq̄ pus
Stomachū intrāte ¶ Ex q̄bus
pt q si cib⁹ aut potus ppe su
matur rone medicine solius
nō intencōe se nutriēdi impe
dit eucaristiā. ¶ Item si qs hēri pa
turā in ore posuit a hodie tra
ciat impedit eucaristiā. ¶ Item q
pbādo vinū seu gustādo vl ci
bū aut aquā casu deglutiet li
cet statī euomerz nō alterat̄ū
in aliquo: adhuc ipediret q
esset comestio l'bibicō n in ali
um oductū guttuis trāsisset a
statī eiectū esset tunc nō ipedi
ret ¶ Item vero fiet deglutico ca
sual' saliue vel reliq̄arz cibi vl'
aque remanētis post lotiōem
dētiū vel oris nō impedit dicit
ecia Richb. q si sacdos añ mis
sā lauet os a casu gutta aq̄ i
trat stomachū nō credo q iō
teatur dimittē missam maxie
in die sollēni cū non videatur
impediē dignā pparacōnem
nec ruerecia sacramēti. Et de
similib⁹ idē iudicium habeat
¶ Item si quis salea acceto per
fundet dentes a quicq̄d face
rz dū tn nō deglutiet siue me
dendo siue lauādo nō esset co
mestio nec bibicō Et licet os
nō sit ieiunū tn stomach⁹ ie
iun⁹ est ideo nō impedit Reli
quie ecia aque ex q casualit
non exposito os abluendo
traicīūtur licz nō sint comise
in saliua nō impediūt ¶ Co
cī vel tabernarij vel mīstrātes
ad mēsā qui cibū vel potū po
nūt sup linguā solū ad pbā
dū a statim picāūt q̄us ppt
ruerecia pmi duo ptūc debe
rēt a talib⁹ se cōtinere a terciaus
altri pbā cōmittē tn non ipe
diūt Si aūt qs talia deglu
ret licet statī euomet nō alte
ratū ipediet hec oia pe. de pa.
Dicitur autez ieiunū nature
qd incipit ab abstinencia pre
noiatorz a media nocte dicit
ecia lādolfus n cibus vel pot⁹
digest⁹ fuerit sano iudicio mi
nistratis l'rapietis eucaristiaz
non debet sumi hec sacramētū
dormiendo tn post cibū non exi
gitur n mq̄tū qs sine somno
idevotus efficetur. nō multū
ecia decet bibere post matutinas
sero dcās a multo min⁹ come
dere n ecitas vrgeat. Septi
mum est vt sit sine ofia pcti
mor̄l post diligētē discussio
nē ofie sue. vñ ap⁹. i. cor. xi.
probet aūt seipsū hoc sic de pa
ne illo edat ¶ Ubi nōnō pm

thō. dist. ix. pe. de thaī. sco. q̄ duob⁹ modis p̄t oīgē aliquē cū pcto mōrli accedē primo cōsciam de hoc hābdo. secūdo nō. Primū fit triplicit. pmo sic accedētes cū conscia pcti mōrl quoz cōscia consurgit ex certitudie sufficiēti vt qui scit se fornicatū l scit se i actu pcti mōrl interioi vel exteioi puta q̄ sibi sunt conscij pcī mortal nō de eo dolētes tles accedēdo peccant mōrlit q̄ cō tenūt Et q̄ indigne mandu cāt iudiciū sibi māducāt. q̄ abutūtur sācto sācto⁹ Et mē tiūtur se i corpaī xpō qđ euca ristia figurat Secō fūt q̄dā hābtes conscīam pcti mortis q̄z cōscientia cōsurgit ex certitu die pbabili. puta q̄ dūi mo rose delectati fūt et tūent fuisse mortē cōsēsū et tūc sic accedē do fine cōtricōne adhuc pec cant mōrlit q̄ dispensāti se cō mittūt cūr tātū misteriū Ter cō quis hēt oscīam pcī mōr lis cuiꝰ cōscia ex leui cōsurgit ut hō scrupulosus qui tiet de leui delcācōne ne fueit pctm mōrle et talit accedens dicit pe. de thaī. nō peccat mōrlit qđ verū ē ꝑm pe. de pa. q̄n fir mam cōscīam nō hēt ꝓ timo rē quēdam l vacillacōnē cui ꝛmittitur vñ pe. de thaī. dic. i ꝑmo casu q̄s cōtēmt i secūdo se dispensāti cōmittit sed ter cō nō Secundo quidam sūt q̄ nō hnt cōscīam pcī mortal et tñ sūt i pcto mōrli ignorā ter Et hoc eciaz fit tripliciter Et prio q̄n q̄s ꝑpauūt seq̄ dis cussit ꝑpacōe sufficiēti diligē tissīē cōscīam examiando et pi tos cōsulēdo et tal accedēdo n̄ peccat ꝓ ꝛmissiōem pctoꝝ si q̄ latēt accipit et mētur. viđz aūt ista examinacio diligētis sima quam tradit sco. dicēs diligenti inq̄sicōne hita ꝑm possibilitatē nre fragilitatis quantā. s. diligenciam facēt prudēs vir i arduare quam vellet exaiare seiose Quā ec i q̄sicōnē optet differentē esse ꝑm diuersitatē pēnitenciū vt maioꝝē apponat diligenciā quia forte dūcī⁹ non est cō fessus et minꝰi aīm suū posuit pctā sua vt ea mēoziter ꝛtinere ret et suo tpe dist mcte cōfitē retur p̄missa in sup cōtriciōe et cōfessiōe sufficiēti ꝑm pba bilitatē coꝛespōdētez ad pre dictā inq̄sicōem si tūc cōmu nicz nō peccat pmo si aliqua alia pctā latēat p illō sacr̄m dimittētur. Alij fūt q̄ cōscia; suā examinant pbabiliter et confitētur. Et tales dic pe. de thaī. accedētes nō peccāt sed tñ remissionē pctoꝝ nō acci pūt nec merētur Sed thō.

vbi ꝑus dicit Si quis p ꝗtuor sig facta diligēti mq̄si cōe sue oscie q̄uis forte nō sufficiēti ad corp9 xp̄i accedit alicui mō pctō mōli in ipō remanēte qđ ei9 ogmicōnē ꝓterfugit nō peccat ymo magis ex vi sacramti pcām rmissionē cōsequetur Dñs aug· dicit in q̄ dā ꝑmōe q̄ qñ corp9 xp̄i mā ducatur vnificat mortuos·

B Que aūt sūt illa ꝗtuor signa dicit tho· Certitudo habēdi nō pōt an aliq̄s sit sine peccato mōli·i·cor·nij·mihil mihi conscius sum sed nō in hoc iustificatus sū pōt tn de hoc habēri aliq̄ cōiectura p̄cipue p ꝗtuor signa sicut dicit Bernā· ymo cū quis deuote vba dei audit· q̄ q̄ ex do est verba di audit Joh·viij· Secundo cū q̄s se ꝓmptū ad bn operādū inuēit Quia ꝑbacio dilcōnis exhibicō est opis vt dic̄ gregō· Tercō cū q̄s abstinēdi a pctis in futurū ꝓpositū h3 Quarto cū de ꝓteritis dolet q̄ in his vna pēnitēcia dissimilit ꝑm gre· Tercō sūt q̄ neutro mō se discutiūt· sz negligent Et tales dic̄ pe· de tha· peccant mōliter accedēdo q demerēt maxie si negligencia sit magna· dicit ecia Bco· q cōtritus q̄ h3 copiā cōfessoris tenetur confiteri sub ista lege vicz ꝑdet aūt se ipsū ho Octauū req̄situm est vt q̄s nō sit conscius cōnei crimine nōtus vt duella ẽ vel ꝑsertim impetēs· Et publicā pēnitenciā agentib9 nō debet dari ñ opleta pnia nec histrionib9 nequicōsis nec suspensoribus ꝓfanis Intellige de sanis q̄ quisq3 appareat emenda aliq̄ post eor cōuersionē· Nonū ē vt sit in corpore mundus

H C Vbi nōndū q̄ q̄druplex est immūdicia· Prima corpalis oīuncta cū immūdicia spūali ꝑm witatē sicut in vigilia formicātes qui in crastinū celebrāt vel statī Secūda ē corpal' oīuncta immūditie spūali ꝑm quādā similitudiez vt in somnijs fit sordidis cum pollucōibz· Tercia ē immūdicia corpal' horroꝛe causās in ꝓpris· sj nec in re nec in ymagine oīuncta pctō vt lep̄ mēstruū fluxus semis ex debilitate nature cātus· Q Arta ē indifferēs vt ee sordidū pedib9 lutoꝭ l'fuligie tactū a sudātē· Pria ipedit· secūda si ex cā p̄cedēti ivigilia vel paulo añ per mōle pctm ē egressa ipedit ec Tertia ipedit vt nō publice q̄s celebret a crebro comūicet sed occulte nō impedit celebrare Q Arta ē indifferēs nō lotis eminib9 māducare ẽ n cōmūnat hoiez ꝑt' ruerētia tn mūditia

duarī ꝑtīs como de fiei pōt
¶ Decimū est vt sit ꝗs sine pi
culo vomitus Et idē ē de eo ꝙ
stomachū hēret taliť dispoſi
tū qꝫ a se fūpta cruda egēren
tur ꝓtūc enim etiā fiēt irreue
rencia sacramto a coīcare ꝗſ
nō deberī dicit pe. de pa. Vn
decimū ē vt ꝗs non sit appaī
cōe miraculosa phibitus Si
enim īspēbꝫ illū appareret fru
stū carnis puer vl aliq̄d hu
iusmodi nō essent tūc spēs il
le papiende. Racō qꝫ xp̄s in
stituit qꝫ sumētur eucaristia ī
spē panis a vini. Duodecimū
ē vt recipiatur a mīstro p do
neo nō a muliere nō a lapco
nec a dyacono vbi pt copia
sacrdotis hēri nec a quolibꝫ sa
cdote. ß a pp. epō a plebano
ꝓrio vl a prelato ꝓrio l ab
eo cui aliquis talū licenciā
dederit p doneo sacerdoti. s. nec
etiā a quocūqꝫ plato. ß a nō
excoīcato nō interdicto non
suspēso Tercīūdecimū ut reci
piatur tēpe debito ut ad mi
nꝫ semel in anno ꝟm diuer
sos status a diuersis diuersi
mode Qrtūdecimū ē vt fiat re
cta intētione secm quā xp̄us
īstituit p medicīa vicꝫ aie nō
corporꝫ nec ad maleficiū Qn̄
tumdecimū ut fiat cū actuali
deuocōe qꝫ ei eucaristia datur
vere in cibū a potū; fideūda

est māducacō nra realī q̄ o si
stit in speciebꝫ attricīoe. sacra
mētalī autē consistit in interi
ori intellcūs ⁊ affectꝰ rumina
tione p fidē ofideūdo xp̄i pas
sionē dignissimā eiꝰ incarna
cōem ⁊ similia bñficia a spe ful
ti ad amorem eiꝰ accensi eius
vnionē desiderem⁹ qꝫ sīc no
cet a panꝫ p dest cibus corpis
in stomachū traiectꝰ sine ma
sticacōe oris a calore stoma
chi Sic nec eucaristie sacrm
n ruminetur vt p mittitur et
caritate in xp̄m calescamus.
Actualī em deuocō causat ex
tioze a amore Cum oz isurgit
ex ofideracōne nroꝝ defectuū
a xp̄i magnitudie a iustícia
Sed amor iūgendꝰ est quo
xp̄m nedū velut pissimū pa
trē a bñfactorē ymo vitā cor
dis desiderem⁹ amplexibus.
¶ Quo ad. 2. pncipale de effe k
ctibꝫ eucaristie ꝟm tho. sūt sep
tē nobiles di. xij. nij. Et rapi
untur ad filitudiem cibi cor
poralī Prim⁹ ⁊ pncipalissimus
qꝫ nos deo per amorē āplius
vnit Iste ei cibꝰ nō xp̄m in nos
facit mutari ß nos in xp̄m ꝟm
illō xp̄i ad aug. Cibꝰ sū gra
dium crescea manducabis me
nec tu me mutabis in te sicut ci
bū carnis tue sed tu mutaberis
in me Secūdꝰ est statum cō
dep ditoꝝ in pacōe cuiuscūqꝫ

dēfect9 p̄cedentis Tercius est augmētū oīm virtutū Quartus remissio p̄cōz̄ vel aliū oīmū aut multoz̄ quo ad cul pā ſm q̄ deuocō mīoza maioz ibi fuerit Quintus est remissio peccatoz̄ mōrtiū si iuenit in subiecto nō in conſcia mō supī dicto vel tacto Sextus ē remissio pene debite p̄ mortalia vel alia in toto vel in p̄te Hoc dicit thō facit Eucaristia solū qn̄ est sacrificiū vt in missa p̄ aliquo lecta q̄ certū valoꝛē habet ad satisfaciendū Et vltra illū hoc efficaciam ex deuocione ministri a p̄curatis missam Septim9 ē remissio fomitis vt minus p̄mi simus ad vitia facili9 em̄ cauet q̄s futura ecia mōrtalia roborat9 hoc patet hoc thō vbi p̄us Quo ad iij p̄ncipale de freq̄ntacōne eucaristie q̄rit scūs thō i iij di xij An q̄libet die possit q̄s eucaristiā sumē Ar i hoc sacramēto req̄rit ex p̄te recipientis dispoſitiones ad xp̄z q̄d facit amoꝛ a reuerēcia sac mēti que ad donū timoris p̄tinet Primū mōtat ad frequētacōnē huius sacramenti q̄tidiana m sed secundum retrahit vn̄ si aliquis experimentaliter cognoscēt ex q̄tidiana sumpcōne feruoꝛē caritatis augeri a reuerencia nō minui debēt q̄tidie communicare Si autē sentiēt per q̄tidianam frequētacōnē deuocionem minui a feruoꝛē nō multū augeri: tūc debēt ītermittere vt cum maioꝛi reuerēcia a deuotione postmodū accederet vn̄ q̄tū ad hoc vnusquisq; relinquē d9ē iudicio suo Et hoc ē q̄d Aug dicit Dixit q̄spiā nō esse accipiēdā q̄tidie eucaristiaz Alius affirmat quotidie sumēdaz fatiat vnusquisq; q̄d ſm fidē suā pie credit faciēdū ee hoc August Et p̄bat exemplis z actoꝛ cēturioīs Quoꝛ vn9 recepit dn̄m gaudēs Ali9 dixit Nō sū dignus vt intres ſb tectū meum a vteroq; misericordia consecutus ē hoc thō

Capitulū xiij

QVm aūt inter ea que A sanctificāda sūt locus dei cōtineatur Idcirco de sanctificacōne a vnctiōne sanctoꝛ locoꝛ puta altaris eccie a cimiteriū ta sūt videnda Primo cur eccie sanctificari debeant q̄ Secundo cur oracōnes vel alii cultus latrie in eccia fiant do pl9 placeāt a qui9 impetrent ceteris p̄ib9 q̄ si ex locis sacris fierēt Tercio p̄ q̄ deberent loca deo sacrata Quātū ad Ex primū nōndum q̄ eccleſia fre qn̄tāda ē ex de causis q̄s scūs thō posuit sup illud Iobs ij

Nolite facere domum pris mei domū negociacōis Ecce ia iqt frequētāda est pter sācton̄ reliquias sacramton̄ efficatias officiō frequētias angelon̄ residētias multas mdulgēcias a mortuon̄ mdigencias· hec thō· i postilla dicreo dibtus qui· i regula sua In oratoio nemo aliqd agat n̄ ad qđ factū est vnde a nom accepit a causā assignat dicēs vt si forte aliqui pter horas ostitutas si eis vacat orare volerint nō sint eis impedimēto q ibi aliquid agendū putaue rūt· Sed dubitatur an tē pe gre debeat eē locus oādi spāl videtur q nō q mulieri Joh· iiij· de loco oādi querēti Ihs rndit Venit hora in q vi adorabo es adorabūt i spu a veritate· Rndit huptus in regule exposicōe Telō ē in loco ponēda tal fiducia q credat aliquis alibi se nō posse exaudiri sic fecert aliq iuxta Et curandū ē ex alijs tribus causis de loco primo q si nō eēt aliqs locus deputat oracōm tūc nescireturn vtq hoies orarent vel nō a multi obmitterēt orare· Secūdo quia vadēs ad locū orandi plus laborādo amplius meretur· Tercō ut orōis locus ad oādū excitet a moneat· sic locus omedi excitat appetitū cibi a mē sale ad idē a sic de alijs Dubitatur· ii· q i oratoio possint fieri licite Rndr p̄m eūdem q triplices fūt actōes in gne Quedā fūt spuales vt pdicacōis audiētia a ea q noiata sunt p tho· a talia regulariter pnt ibi fieri· hoc ei inuit nom oratorij quod ab oracōe dr accipiendo oracōem gnaliter p ōm exercicō quo aia erigitur i deū p̄m q oracō a dam· diffimitur oracō est ascensus mētis in deū vn̄ a sup illo math· xvij· Hoc genus demoniorū nō eicitur nisi p oracōem a ieiunijū glō· dicit ozo gnalis nō solum est i verb ꝫ iōm bus que in obsequijū dei a fidei deuocōem gerimus Sicle dictū fuit supra de ptibus satisfactōis tribus Alie vero actōes sunt necitatis a fine pcto pos sunt ibi fieri dispsatiue· nam ecīe cum ōmibus conamitis suis dnt tenei mundē nec debēt ibi ouiuia fieri vl homines ibi iacē a sua suppellectilia mittē n̄ pter hostiles incursus a mcēdia repēntina seu alias necessitates vrgentes· sic tn vt necitate cessante res i lō pstina reportētur Idpbant sumiste ex· de custō· eucaristie· R· di· xlij· ca· penultio a vltio· Ite apt metū paganon̄ hēticon̄

pinatar seu p̄donū pōt ecc̄a i
castella seu muni. Et p̄nt ibi
hr̄e refugiū nō solū cleric. sz
ecc̄a layc. defendere ecc̄am
a q̄ in ea fūt p̄batur vt p̄us.
Et ad id̄ē ¶ Rap. ¶ Hostiē. ñ
ergo licet i ecc̄a comedē bibe
re vel iacē regulariter sed dispen
satiue ex causa Tercō dicit
hūbtus sunt actōnes q̄dā q̄
vir aut nūq̄ sine pct̄o fiūt
tales nūq̄ debent ibi fieri nisi
forte in necc̄itate peregrinādi
de q̄b9 dicetur i tercō mēbro.
¶ Quo ad .2. p̄cipale nōn
dū q̄ sm hūbertū vbi prius
Quātus orones ¶ alia sb oā
cōe otēta in ōi loco possint
fieri sm illd. i. thi. ij. In ōi lo
co leuātes puras manus T̄n
opetentius ¶ frequēti in oratō
rio effundūtur septē de causis
ul'ra cōmib9 Prima q̄ pie cre
dendū est q̄ deus facili9 exau
diat in loco sibi deputato ad
hoc q̄ in alio. vñ. ij. par'. vij.
oculi mei erūt aperti9 aures mee
erecte ad orōnē eius qui i lo
co isto oraueit Secūdo q̄ cre
dendū est q̄ angeli sancti lo
cum talem sanctū magis fre
quētent q̄ est dom9 dei vnde i
hui9 ri ag̃umētū Iacob gen.
xxviij. vidit angelos dei ascē
dentes ¶ descendentes in loco
qui dicitur Bethel idē dom9
dei. Ipsi aūt sunt q̄ necessarij
sunt ip̄s orantibus ad ferēdū
oracōes nostr̄as cora deo Ter
cō p̄babile ē q̄ demones qui
libēnius impediūt oracōes nō
audeāt ita accedere ad hmōi
locū sanctū sicut ad alia ap̄t
terrorē quē incutit eis locus
sanctus vñ geneb vbi prius
Quā terribilis est locus iste
q̄s vere est precipue de demo
nibus ¶ r̄to q̄ oratorū con
secratum est i honore alicui9
sancti. p̄sumautem est credē
q̄ sāctus patronus ecc̄ie spe
ciale curam habet de conuēi
entibus ad locū sui patrona
tus sicut p̄ceps terre de hīs
qui ouemūt ad loca sui domi
nij. sicut inuenitur de b'tō Ia
co ¶ hoc de multis alijs sancti
spēaliter inuitātibus sua loca vi
sitantes. Et q̄ orātibus non
modicū necc̄arium ē aduocatorū
sanctor̄ qui fūt potētes apud
deum sm illud Iob. v. Ad ali
quē sāctor̄ conuertē. Cōsulci9
oratur in locis sacris q̄ alibi.
Quinto ibi est frequent'cior
p9 xp̄i otmue à hoā misse ad
minus. Rone cui9 q̄libz ecc̄a
excellit tēplū. p̄mū salomōis
in q̄ nūq̄ tātū bonū fuit In p̄se
tia aūt xp̄i si q̄s forti fide oāt
ci9 exaudiri pōt oās fidē la
tro ap̄e xp̄m in cruce magda
lena ¶ chananea cito exaudi
ebantur xp̄o p̄sente ergo in

fide accedendo q̄ plꝰ mereaꝝ pōt
q̄ p̄ncia corporal xp̄i fatiētis
miracla hodie tā cito exaudi
possumꝰ q̄ olim vñ Joh·xx·xp̄s
illis thome inuisse vidꝛ dicēs
Quia vidisti me thoma credi
sti·bti qui nō viderūt & credi
derūt· Sexto in eccl̄ijs sunt ali
quie sanctorꝝ nec dubiū thia
coparí ad efficaciaꝝ nostre
oacōnis qñ fuerint venerate
Ideo quo ad quitū & sextū he
b·ix·dꝛ Mana qđ figurabat
corpꝰ xp̄i & virga aaron & ta
bule mosi tā q̄ eorꝝ reliquie
custodiebātur in archa testa
mēti siue oracla oa nō alibi tā q̄ cō
petentia oacōnia archa cōnā
Septio ibi sunt ymagines
crucifixi·bte virginis & sācto
rū siue angelorꝝ ut frequēter
q̄si libri laycorꝝ·hec aūt sensi
bilíter in mentē introducūt ho
rū mēcoriam que introducta
multū valent freq̄nter ad ex
citandū deuocōem·deuocōnis
aūt affectꝰ summe facit oraci
onem efficacē vñ Aug·ad p
bā de oratio deū·dignioꝝ seq̄t
effectus q̄n feruēcioꝝ p̄cedit
affectus ꝑm illū p̄·cor·i·Ad
affectum coꝛdis respicit deꝰ
picloſū est depigē ymagies
luxuiosas Ezech·viij· In ora
tio eciā fit ocursus multoꝝ
Sicut em̄ ferꝝ ferro acuitur
sic deuocō fidelium mutuo exci
tatur·impossibile ei ē p̄ces mul
toꝝ non exaudiri Jte matth·
xviij·vbi duo & tres ac̄ Q̄n F
tū ad·z·p̄ncipale scz de dño
nestantibꝰ eccl̄as adutendū
q̄ de eccl̄a q̄libet intelligi pōt
illud gen·xxviij·q̄ terribilis est
locus iste non est hic aliud nisi
domꝰ dei & porta celi vere etei
dñs est in loco isto vñ nrreue
rentes eccl̄as p̄ciores quod ā
mō sunt q̄ dēmones q̄ terrent
a locis sacris ꝯ non hoies illi
mali·vñ cōm̄ tales terribiles le
gitur hist̄oia·ij·machab·z·
de helíodoro p̄ncipe cui inrue
renter templū intranti appa
ruit equꝰ terribilem hns ses
sorē optimis adornatus·isq;
cum impetu heliodoro p̄ces
calces elisit qui aūt ifidebat
hebat aurea arma Alij āt ap
puerūt duo iuuenes q̄ circum
steterūt eū & extraq; pte fla
gellabāt sine intermissione·
Subito aūt heliodorus cecí
dit in terrā & in sella gestatoria
deportꝰ ē ex erario & iacebat
mutus absq; oi spe salutis p̄
uatus·ꝯ post p̄ab9 omē sāc
dotis vita ei donata ē Sūt B
aūt plura per q̄ inreuerētia sa
cro loco siue sit cimiteriū siue
eccl̄a exhiberi pōt q̄ tangit
gre·decimus Et ponūtur in ge
nerali cōcilio lugd·a li·vi·de
immūnitate eccl̄e & cimiteriorꝝ

C·decet·Decz ī mq̄t domū dñ sāctitudo·decz vt cui⁹ ī pace fact⁹ ē locus ei⁹ cultus sit cū debita veneracōne pacificus· Sit itaq; ad ecc̄ias hūil' et deuotus ingressus Sit ī eis q̄ eta cōuersacō deo g̃ta īspiciēti b⁹ placita·q̄ ofiderātes nō solū īstruat sz refitiat·Et addit q̄ q̄ciens noīatur nom̄ ihc̄ su xp̄i ibi sp̄ualit' īter sac̄ miste ria flectāt⁹ genua coꝛdis ꝛ illud capitis īclīnacōe q̄s te stetur null⁹ ibi sedicōez exat̄z oclamacōnē moueat īp̄tū ꝛ omittat Cessent ec̄ ī locis ill' vīúsitatū ꝛ societatū q̄lī bet ofilia·otētiōes ꝛ publica plāmta Cessent vana ꝛ mūdo foꝛcáus fcda ꝛ ꝓphana colloquia Cessent ofabulacōes q̄libet Cessent ī ecc̄ijs ꝛ eaꝝ cimiteriijs negocia et p̄cipue nundmarum ac foꝛi cuiuscū q; tumultus ꝛ omnis ī eis secularium iudicioꝝ strepitus cōquiescat·nulla ībi causa pꝛ laycos crīmial' maxie agi tet⁹ Sint loca ead̄e a laycoꝝ congregacōib⁹ p̄mitus alīena Et ponit ibi causā illam nevbi est p̄dōꝝ vēnia postulāda: ibi peccandi occasio detur·à comp̄hendātur peccata ¶ cōmitti·hꝛ vbi p̄us ¶ Secūdo habet emunitatem hāc ecclesiavt multi ad eā confugientes·vita tue ātur corporali de illo btūs Augustīnus p̄·de ciuī·dei ca·p̄mo dicit q; etiā bārbari pꝛpꝛcerūt basilicē apostoloꝝ rome etiā pagānis ad eā ofugiētibz postea pꝛ pluā capitula p̄bat q; pagāni vet̄es ꝛ ecc̄iā romanā nōnūq; legun tur pꝛpꝛcāsse ī coꝛpoꝛe fugiē tib⁹ ad deoꝝ suoꝝ templa Et ca·vij·cōcludit q; id q̄ó bar bari ofugiētib⁹ ad apostolorū tēplū latissimū pꝛpꝛcerūt hꝛc xp̄i nomīa·hꝛc crīstiāo templo tribuēdum quisquis īmutet cecus quisquis iuꝺi nec laudat īmḡtus quisquis laudāti rīluctatur īsan⁹ est hꝛc ibi·vnde null⁹ ad ecc̄iam confugiēs īde pꝛ vīm abstrahi debet Excipitur p̄mo latro qui stratas publicas īsidiis ꝛ aggressuris obsidet Secūdo qui denocte agros vastat vl combuzit Tercō q̄ ī ecc̄ia commīsit malefitū sperans se ab ecc̄ia defendi q̄ó semper p̄sumitur nīsi contrariū probetur·Et tales ecc̄iā ī alia ecc̄ia extrahi possunt·Quarto si confugiēs sit seruus qui si p̄stita a domino caucōe de īpunitate nō velit de ecc̄ia exire īmutus expellitur ꝛ redditur domino·Quinto hꝛetici quīvīs dētur ī tꝛtijs concludi Alijs autē ecc̄iam iudeis·paganis

ymo de excoicatis·si cōsuetudo de excoicatis tenet debent rectores eccīaꝝ saluare vitaꝫ a mēbr̄·hec oīa per diuersa iura probātur sed breuitatis causa dimitto.

Capitu·xviij·de sēficacione sabbati

Tercia ptica tertij p̄cepti de sāctificacōe sabbati ē. Et ex diebꝫ operabis vbi labor mādatur A ex̄ dies festos. Circa qđ tria sūt videnda. Primo qn̄ labor sit in p̄cepto. qn̄ m̄ offilioꝝ qn̄ phibitus. Secdo q̄ possint de eleōsinis viuē sine laboꝛe manuū m toto vl̄ m pte. Tercō q̄ bꝰ modis laboꝛ exercēdus ē debite. Quātū ad. p̄. nōndū q̄ sup·ij·tꝛactꝫ·iij·vbi dr. Si q̄s nō vult operari nō manducet si quis nō obedit verbo vīo p epl̄am hunc nōte et nō m̄ sceam cū illo vt cōfundatur B glō·p̄cipit vt operēt. Vbi queit gōra vtꝝ operari mam bꝰ sit p̄ceptum. Qꝛ sic patꝫ p glōz·et textum p̄allegatū. Et q̄ sicut quedā sūt bō p se ut sanū eē quedā p accēns et ppt̄ alterꝫ vt medicari. Prima aūt appetenda sunt sibi semper et ōmbꝰ secūda m casu et aliquibꝰ sic quedā precipiūtur ppter se et p se bō vt deū colere. ꝓntes honorare. Et hec sunt ſp̄

habita opoꝛtunitate ipl̄ēda et ab ōmbus. Quedā vero p̄cipiūtur ꝓpter aliud vt generacōm̄ vacare ꝓpter multiplicacōnem et oseruacōem hūa m̄gnis. Et hec non sēper nec ab ōmibꝫ sunt implenda. sed aliqn̄ qn̄ scꝫ necitas horū ꝓpter que data sūt mmīet. nec subuenitur ab alīs. Laborare vero et operari māibꝫ non ē de hīs que sūt bō et p̄cepta ꝓpter se dicit em̄ de se op̄ differēs nō virtuosū sed ē de hīs q̄ sūt bona et p̄cepta ꝓpter aliud. vñ non ligat ōnes et sem p sed aliquos et i casu necitatis ppt̄ quā p̄ceptū ē. C Preceptū aūt est partū propter necitatē spūalem advitāda scꝫ pcta que ex occō nascūtur partim propt̄ coꝛporalē ad acq̄rendū scꝫ vñ sustentetur coꝛpois sanitas et vigoꝛ vbi ergo occurrit alicui necitas spūal' q̄ ex occō implicatur pctis que n̄ per laboꝛē pōt vitare debet laborare. vbi ecīa occurrit necitas coꝛporal' q̄ aliunde nō pōt necessaria inuenire debet laborare. vbi ec occurrit necitas vtraqꝫ sil'ut q̄ alias non pōt mō licito et honesto viuē sine pcto vl̄ furti vel adulacōms vel hmōi necessaria inuenire: debet laborare. alias exceptis, hīs tribus casibus

nullū puto trnc̄ ad labozā
p̄ se Aliqñ tñ expedit labora
re Aliqñ nō Si em̄ hō alias
hēt necessaria mō licito a alias
pz exercitiū spūale sufficiēt vi
tat pcta q̄ quis nō tract labozā
re. si tñ vacat opi spūali l̄ tē
porali vtiliozi vl si vacat vtili
ozi: tñ pz labozē hūc ab illo
opere nō impeditur nō bilit ex
pedit laborē. qm̄ p̄fectiꝰ est
vtrūq; facē q̄ alterū tm̄ Diau
tē alias nō expedit vt qñ ip
ditur exercitiū vel publicum vt
lectōis ā p̄dicacōis publi
ce vel p̄uatum vt lectōis vel ora
cōis p̄uate hec gor. Concor.
tho. ī tractatu cōn impugnā
tes cuā gelicam pauptatem.

¶ Dz nōndum q̄ p̄ter exer
citiū mānuale alia sunt exercitia
spūalia licita corpoꝛeā mul
tum aggrauācia. puta oracō
deuota meditatio bō. studiū
licitum lectō vtilis laus dīna
confessiōis audiēcia. dacō cō
siliozū in causis spūalibz vel
temporalibz a huiusmōi Qui
bus exercicijs imixtē do licite nl̄
ꝰ cēnsei debz p̄tunc eē occōsus
quia spiritualis labozē p̄ali
oz corporali q̄ntuplicī de cau
sa secm̄ medicos. Primo q̄
labozes spirituales extenuāt
viēs naturales a ānmales q̄s
labor exteꝛior tanḡ corporale
exercicium vigoāt Secundo
quia laborum spiritualium
quidā erant die ac nocte p
somnia dura Sed laborē corꝛ
poralē sequitur somnus qui
etus a pz consequēs bō digē
stio a vitium fatigata ꝛ restau
racō. Tercō q̄ vires spūales
magis lese sunt originali pec
cato ꝫo maiorē difficultatē
patitur homo cū illis operan
do q̄ cū viribꝰ exteꝛioꝛibus
Quīto labor corporal caloꝛē
natuālē confortat corpꝰ mu
dificat a agilitat. sed spūalīū
labor ml̄tū caloꝛē naturalē cō
culcant a extīgūt hūoꝛibus
replenta ex sanguineo melā
colicum faciūt Quinto labor
spūal emulos hz malos spi
tus impedientes. ne homo ad
veritatē a spālit ad virtutem
peruemat sz nō sic de corpoꝛā
li ¶ Cū igitur idē carētia tā
corpoꝛal q̄ spūal exercicij q̄nq;
q̄ mala facit Primo dat locū
dyabolo. vnde sācti prēs dix
erūt. occupatū vno de demo
ne sed occōsū imnūeis tempta
ri Et ꝫo. Semp aliquid boni
facito vt te dyabolus inueniat
occupatū Secūdo graue dā
nū sustinet sine cā ivmea sui
corporis que est ānma. Tertiā
de ore solū quis octo fructus
possz colligere qui sūt detlaus
dacio grārum actio a oracio
confessio modestia verecun

abstinēcia fraterna erudicō
vicior correctō Terciō occōfus
brutis ē deteriōr brutis ei cōpe
tit comedē·sed de occōso dicit
aplus·j·thess·iij· Si qs nō
vult opari nō mādūcet Or
to cōsumit tēp9 ⁊ nihil noui
lucrātur⁊ se facit receptaculū
oim sordiū vñ bern· Omniū
tēptacōnū⁊ cogitacōnū ma
laꝝ⁊ mutiliū sentma⁊ semia
riū est ociū·Exēplum dauid
occupatus bell'nō luxuri at9
est sed tempe otij adulterijū
a homicidiū cōmisit·j·r e·xi·
Sic etiā⁊ salomō circa tem
plū⁊ alia occupatus nō cecí
dit sed occōsus Q ñto otiū fa
cit fugē sanitatē corpis⁊ aie
q̄ sequūtur pl9 laborē q̄ otiū
ut patz exēplo cathene de ferr
ro quā nō vsā rubigo consu
mit grauí9 q̄ si quis ea vtēt
quia⁊ si vsu ocumitur tñ mi
n9 q̄ rubigine⁊ ecia de albat
O cio fus ecia nō ꝑt ac q̄rere
habitū vtutū q̄ habitus ge
neratur p act9 freqñtatos sic
etiam aia occōsi semp manet
nuda Quo ad·j·pncipale
nōndū ꝑm tho· tractatu cōñ
ipugnātes pauptatē euāge
licā·Et·2·q·clxxxvij·ar·v·
q̄nouē sūt gña hominū q̄ ex
cusari pñt a labore manuali
in toto vl'in ptē a vti possunt
elemosinis Primo plati ecie

⁊ cleici qz apostol9 oñdit·i·
cor·ix·dicēs Nescitis qm̄ qui
in sacrario operātur q̄ de sacra
rio sūt edunt·qui altario de ꝑ
uūt cū altario ptícipant Se
cundo religiosi ꝑcipue mēdi
cantes eadē racōne quo ad
plura qua⁊ cleici q̄ orāt lau
dant studēt ꝑdicant celebñt
sacramenta ecia queō ad mi
n9 oferunt ꝓpter que operaꝑ
cōitate ecie facta tā iuste su
stentacōem ab alijs recipiūt
qñ faciūt ad q̄ instituti sūt si
cut stipēdiarij⁊ famuli reꝝ tē
poralū ꝑciū sui laboris Tercō
phie studio vacantes·a liris
arcēdi vt scolaes q̄tales non
pñt studere⁊ fil'laborāe⁊ ec
clesia de tlib9 frem̄ sperare pōt
ꝑ rpublica futurā·Qñto ispi
ratiā⁊ vocati spāli istictu spūs
sancti ad volūtariam paupr
tatē quoꝝ exēplar fuit btūs
alexius qui mēdicauit plu
bus annis·nā i edissa ciuita
te in atrio ecie btē virginis
xvij·ānis ad elemosinā; sedit
a postmodū in domo patris
totidem ānis⁊ velut mēdicus ē
nutritus licet a pre ignorae
tur· vnde xps iuuei decalogū
seruanti ait Si vis perfectus
esse vade⁊ vende omnia que
habes⁊ da pauperibz Q uīto
iualidi ad laborā dū vt puer
vl'senes vl'egri alit' talibus

em̄ clericus si l̄x̄t vel alij secu
laes puidere d̄nt. Sexto ele
mosiā ecīā vti p̄nt qui labora
re p̄nt. si nō tātū vt se a suos
nutriē possint. reficiū em̄ de
elēosinis accipe p̄nt. ut sunt
īrēdū debiles mulieres vl̄ senes.
Septio si q̄s diues oīa sua
dedisset paupibz a in seculo l̄'
ligiōe manens egerz. nec ar
tē opr̄ādi scirz vel exercere nō
posset ꝓpt' dissuetudinē Talis
de elēosinis victitaē posset sibi
datis vel monasterio ad qđ se
otraxisset. Octauo p̄nitentes
aliq̄ medicaē p̄nt vel elemosi
nā recipe puta hij quibz p̄ quī
uibz p̄cīs mūctū est. Siz ta
les si h̄nt d̄nt īpturi de suis bo
nis quātū ipi osumerēt alijs
paupibz. Nono p̄nt elēosiās
accipē aliq̄ ꝓ loco l̄structuā
cōitatiū vel dōmo suicōvalenti
Et sic mēdicāt aliq̄ ꝓ eccīis
alij ꝓ pōte. alij ꝓ reparacōne
vie Oīs istos modos ꝓbat
scūs tho. licitos tractatu q̄ su
p̄. Et. 2. 2. Quiero sb talium
nūo nō cōtinentur a tñ ocōse
viūt ecīā de reddit̄ibz ꝓpriis
nec recōpensant put tenētur
oracōibz vel alijs dōmis ad q̄
aptitudinē h̄nt Aut q̄ elēosi
nas fidelīū r̄cipiunt tales no
cent sibi a paupibz alijs a p
Primū dicīt. Er quibz pz
q̄plura genera hoīm debent

per capita r̄pīāī populi corri
g quī ocōse viuere volūt dri
mo clerici r̄ligiosi ocōsi. Se
cūdo nobiles ocōsi. quī eo q̄
diuicias nō h̄nt a p̄decessori
bus poci9 de predātura alia
mala fatiūt q̄ velint laborare
Ad quē tñ laborem in tali ca
su tenētur Tercō validi mēdi
cātes varijs mēdacijs ꝓplum
dicipiētes R̄ito vsurarij lucri
a xp̄iāi: cū vt risq̄ in lege eo
rū sit p̄hibitū R̄nto xp̄iāi cā
bijs mal'a cōnectib9 p̄ruīs isi
stentes Sexto incantatrices
ꝓphetisse dēmonū de vatici
nio earz elēosiāz recipientes
Septio ciues. reddituati ec̄
ocōse viuētes nlī ꝓfūt nō do
cui nō sequuntur no primo. q̄
nō mercantur. nec laborant.
sed alios inficiūt se destruūt
a omnia noua mala intrōdū
reperiunt. heu q̄ m'ti reperiū
tur qui talem statū desiderāt
habere Quo ad tercū p̄ncipale notat mgr̄ henric9 de
hassia super gen̄eb. iij. In su
do rewltus tuicaē. q̄ quinq̄
requirūtur ad hoc q̄ quis rē
artificialem faciat vel naturalē
fieri procurz. Primum est re
cta intencio. que est vt ipse su
is laboribus necessitatem vi
te acquirat cōpetentem sibi a
cōi vtilitati deseruiat. Secūō ē
ut op9 suū vtilit' sine falsitate

a sophistica cōe faciat Tercium ē q̄ certis tp̄ib9 ab eccīa ostitutis hoc ē festiuitatib9 labōes suos intermittat vt diuīs plen9 vacare possit Qrtū vt op9 suū legaliter a scōz iustitiā ciuilē vēdat sine fraude iur̄ eius valorē pēsatis ōnib9 exptē mat̄ie opis a labōr a statūs otinuādi laborātis Quintū est q̄ non sint artifices curiositatū a vanaz nouitatum inuētores inuestib9 edifitijs vt magis lucrentur vide de hoc p̄mo mandato de curiositate a de superbia.

Sequitur q̄rtū p̄ceptū.

Receptū quātū capitulū p̄mum Diliges primū tuū sicut teipm Nōnō q̄ sicut sub p̄cepto dilectōis ōi opīrendūtur tria p̄cepta prime tabule de q̄b9 hactenus dictū est: sic sub p̄cepto de diligendo primū cōprehēdūtur septem p̄cepta secūde tabule ꝓpter q̄ xp̄s ait math. xxij. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo a ex tō aīa tua a ex oī mēte tua hoc ē p̄mū a maximū mādatū. Secūdū simile ē huic diliges primū tuū sicut teipsū. In hijs duob9 mādatis vniuersa lex pendet a ꝓphe

circo aīaꝝ descēdam9 ad septē p̄cepta residua necesse est dicē de p̄cepto dilectōis primi Et ponētur quatuor Prio quo tenemur diligē nos ipsos Secūdo quo tenemur diligere primos sub precepto Tercō de ordie diligēdi Qrto quo pficē debem9 i diligēdo primū put est consilium.

Quo ad. p. tria ponentur Primo q̄d sit diligere se Secūdo q̄ req̄rūtur ad bene diligere se Tercō cur nō est spāle mādatum de diligendo se l'saltē nō tā exacte posit sicut alia mādata Quintū ad p̄mū nondum sm tho. li. de p̄fectione spūal' vite. ca. xiij. q̄ diligē se est sibi bonū velle Sz quevl' quot sūt tibi bona rn̄ dz q̄ q̄nq̄z. Prio maximū bonū ē felicitas tua scz deus immediate i patria tibi vnēd9 Secundo virtutes a vitatio vicioz q̄ sine hijs null9 bt̄ ficabit Tercō sāe aliq̄les q̄ sine hijs nesciētur quo virtutes essent acq̄rēde a vitanda vicia Quarto bona corpis vt fortitudo. sensuum viuacitas. pulchritudo sanitas ac. Quinto bō exteriora vt fama a possessiones ac pecunie. Prima tria debuīt p̄n̄cipalit̄ aie. duo residua corpi. Prima tria in meliori hoī. alia duo exteriori hoī

Sz q̃rēs q̃ de quīqz bōis diligēdo dr q̃s se diligē Ex. ph̃s. ix. eth. vbi q̃rit q̃s ē philāt9 idest amator sui Ex. Dr q̃ diligit ptez pn̄cipalē sui i. aiam 7 ei9 bō pn̄cipaliť talr dr philātus a virtuosus Qui vero diligit pn̄cipaliť ptē sui minus pn̄cipalē vicz corpus a eius bō nō ē philātus. qr a maioi fit dēnoiacō huic concordat dictū ps. Qui diligit īmq̃ta tem odit aiaz suā Et xps ait q̃ odit aiam suā idest aialē a sēsualē vitā hoc ē corpis delicias ī vitā et nā custodit eaz Ex q̃ ptz qr pctōres se nō diligūt sz oditunt Q Rītum ad secundū erq̃ q̃s se diligendo pōt se male diligē vt pn̄cipaliť corpalia diligendo. Et ec̄ bñ se diligē Jō ncē ē scīē q̃l dēat eē dilcō sui vt fit bō sedz quā ecīā ncē eit prim diligē wlut fm q̃d dā exēplar hoc tradidit thō. vbi p̃us dicēs. qr ad sui licitā dilcōnē q̃tuor req̃rūtur. Prio vt dilcō sui sit wrax. secundo rcā. terco scīa a q̃rto efficax. Prio vē se amat q̃ sibi bonū aliq̃d de quīqz p̃ noiatis wlt a nō vult sibi qñ qz oppōsita p̃fatis qñqz bōs Dilcō em̄ ī duo tēdit. ī eū cui aliq̃s bonū vult vt ī te si te diligis a īm bonū q̃d optas tī sz illō abusiue diligē dicīm Di

ligendo ei p̃sēē nō ei sz ti vis bonū. qr p̃sas destruet quē comecas. sz tu fortūnatus Sic de pull. sic de vīnoa de alīs filib9 q̃ ī vsū nīm tīm seūt sz illa oditio diligendi se nō sufficit ad bōz dilcōnē Secūdo ego ncē ē vt dilcō tui sit rēcta a iusta seu ordiata q̃d sit qñ mai9 bonū de qñqz p̃noiatis īpōnis mīoi bono Manifestū aūt ē qr bō aie sūt optima. puta būtudo a virtutes Sz sēa a corpis bō sunt media Exīora vero sūt īfima bō Jō sūt optīa bō būtudo a virtutes. qr te iuito nec dēmōes nec bōies te talib9 p̃uaē q̃t sz solū tua wlūtas nō aūt sic de bōis corpis a exīoribz Ex q̃bus ptz qr nō rēē sz curue se diligit q̃ picul et labīb9 ior dīmate corp9 suū īrōbiliť destruit p bōnis exīoribz Sic faciunt ebrioſi hastiluſores auaī a hīs filesRō qexīoa p̃ferūt bōnis corpis Quo otr Job. ij. dicitur pellē pro pelle 7 omnia scz temporalia extēi ora dabit hō p amīa sua. i. p animali seu corpali vita vl sanitate Sīliť ptz qr nō se diligūt rēē q̃ bonum racōnalis aie contēnunt īmbiantes wl īmbrētes bōnis corpis vt faciūt spaciatū euntes die festi uo a fic sermōez negligendo

Studētes potibz a alijs dēlitijs vacātes neglecto studio Cleici a religiosi ouiuijs exorbitātes neglectis officijs debitis. hij em fūt de quibz vbi sup dr Qui diligit ifīq̄tatem odit aiaz suā. Et q̄ istū secūdū mos diligendi se videtur eci am q̄dā phor gentiliū hūisset ex. ix. Et hīco. ptz a ex. x. a ex. i. iso tercō necē ēvt dilecto sui sit sācta. dr aūt aliq̄d sanctū ex eo q̄ ordinatur ad deū vñ altaē sanctū dr q̄si dedicatum a alia hmoi que diuino misterio mancipantur. Qui igr diligit se ꝓpter deū a spāliter ex caritate infusa sancte diligit se a ei9 dilectio deo dicata ē Rōnabile ei ēvt dilectōnē sui q̄libet ordiet i deū. q̄ pceps sūm9 est oim fons būtudinis collator gre a. scie. rex etiaz coepis a amē vñ aplus dicit phil. p. mihi viuē xps ē a mor lucr. Et p. cor. x. Siue māducatis siue bibitis siue aliud quid faciatis. ōma in gloriam dei facite Et q̄ non sufficēt ad cōsequendam būtudinē q̄ quis etiaz se sācte diligēt n etiam bonū velle ad op9 prodiēt sm illd xpi Nō ōis qui dicit mi dne intrabit in regnū celoz sed qui facit voluntatē patris mei q̄ in cel est. ipse intrabit in regnū celoz. matth. vij. Id circo quāto necē ēvt dilectō sui sit efficax a operosa ac intētiona operans p locoa tpe p deū deiū honoz in ore in manu in pdib; in expēsiōe pecuniaz ad elemosinā ut sic būtudo virtutes scia a alia ad būtudinē valētia acq̄rantur. Quintū ad. iij. pn E cipale Cur deus non tā exacte pcepit dilectōnē sui vl nō tā clare sicut dilectionem dei a proxim. Sndetur q̄ pceptū est diligere se debite a ibi diliges primum sicut teipm ex psse satis poītur Triplex autē rō est q̄re non tam exp̄sse pcipitur. Prima q̄ ad se diligendū inordinate hō alias satis inclinatus ē. Secūda q̄ natua inclinat ad diligendō se ec sm aiaz vt ptz ex phor dcis Tertia sm aug9. q̄ i dilectōne dei dilectio sui ī cludi tur. q̄libet em debet diligē se sancte i deū. ergo pl9 deum Capitulū. ij.

OExpimi igr dilectō ne tā videda sit pri mo quo brē sit dēbz Secūdo cur sit dēt Tercō q̄liter p alias dilectōes ifīciatur Pro pmi intellectu notādū A q̄ dilectō p̄ria de necessaria est hoī q̄ hō sm phm ē aial politicum i. est sociale patet

illō p mltiplicē scriptuā·Nā
tātā dilcōem xps voluit nos
hre ad prios vt dicerz pxtro
qreti q̄es dērz dimittē prio
i se peccāti he·qvsqz septu agi
es sepcies·i·q̄dzigētis nona
gita vicib9 fm ieo·Itē ioh·x
in·ait mādatū nouū do vob
vt diligatis iuicē sicut dilexi
vos·nouū q̄ ad pfectiōmū xpi
mos diligēdi nouū ē·qz nos
nouos facit de vetustis vt ex
pōit thō·i postill' nouū qz se
p ligat ac si de nouo ligaret
vñ rō·xiij·nemi q̄ cp̄ dēatis ñ
ut iuicē diligatis Ido vt ieo·
ait Cū iohes moiturꝰ it' discī
pulozman9 ad eccīaz ducēt'
et crebro dicēt·Filioli diligi
te iuicē Et q̄dā q̄rēt Cur hoc
toties rplicaret he·mādatū do
mi ēa i eo oē mādatū impleī
pōt hinc ad rō·xiij·Qui dili
git pxim suū legē ipleuit·Et
sbdit nō adulterab·ñ occides
nō fuabis nō falsū testionīū
dices nō cupisces rē pxi tui
Et si q̄d aliud ē mādatum in
hoc vbo instaurat' idest otīet'
et iplet' Diliges pxim tuū sic
ipsū In isto ēt otīetur pcep
tū dilcōis di q pxi9 nō pt oz
dīare diligi ñ ppt' deum alias
dilcō ñ ēet scā Dz ppt' qd vnū
qdqz illoꝝ magis hāc ēt ob
cāz vt dic aug·de ciui·di sepe
vnū p rliq̄ poitur·hoc etiā vi
detur inuē xps Ioh·xv·dicēs
Hoc ē pceptū meū vt diliga
tis iuicē sic dilexi vos·dic me
um qm dilcōem pri de9 diligit'
¶ Scdo nōndū q̄s sit pxi9 fr
frat' nr' Nā illā qōez mouit le
gispitus xpō pt9 hoc pceptū
luc·x·Pro cui9 solucōe xpus
mouit parabolā de eo q̄ incidit i
latrōes pt9 quā q̄situit Quis
ti videt pxi9 he·legispitus ille
q̄ fecit ei miam he·ei xps vade
et fac silit' Ex hoc aug·li·i·de
doctrīa xpiana sumit solutio
nē q̄stiōis Et allegat magis.
m·nij·di·xxviij·q̄ volunt·Qz
primus cēsed9 est quelibet
racōnal' creatura cui a nobis
exhibendū est officium mie
ri a qua nobis exhibendum
est Nō ei ppm̄q̄tas gñis facit
pxim̄ū sed opus mie impēsū
Ex quo pt3 qz quilibet est nr
proxim9 qui hic viuit quia
cuilibet potest a nobis impē
di miseicordia vel nobis ipen
di·Secundo qz aie in purga
torio sūt nostri pxim qz ano
bis rcipere pnt miam suffragi
oꝝ Tertio qz ecīa āgeli i celo
qz nob miseicordie opa im
pendere possunt Quarto oēs
aie beate eadem racōne Qui
to xps eadē racōe xps inquā
fm qz homo·sed nec dēmones
nec anime dānate sūt pximi
nri qz nec nob opa mie nec

nos ipſ ipēdim9 vñ ōne bti
ficabile eſt nr primus vt ōi
ter dicūt doctores i. iij. di. xv
C ij. C Terco nōdū ꝑm thō.
li. de perfectō eſpūal vite vbi
ſup. Et. 2. 2. q. xlvij. deus non
ꝑcipit vt primū totū corde
diligam9 qz nō ē vle noſtr
bonū ſed pticulaē bonū nec ꝑ
cipit vt diligam9 primū eq
lit ſibi vel eque fortiter a eq i
tenſo affectu qz cordiate q
ad mtē ſiō ez diligē primū de
bem9 ſcōm aug. ut poſtea di
cetur vicz ut ꝑmo aiam nrāz
ſecūdo aiaz pri. terco corpus
nrm diligam9 Sed debem9
primū noſtrū diligere ſicut
nos. hijs ſuppoſitis dic thō.
li. quo ꝑ us a. c. q perfectō di
lectōis proxi que neceſſaia
eſt ad ſalutē ītuor debet ha
bere ſcōm ītuor in ꝑcedēti ca
pitulo tacta in ſecūda pte de
diligendo ſe. vñ multū eadē
quatuor ꝟ rememorāda ſūt
nā de dilectōne proxi que ca
dit ſub oſilio i ſeqnti capitu.
determiabitur Primo igitur
oportz qd dilectō ꝑi ſit vera
ut dcm ē Ruicūqz autē aliqd
aſſumit in ſuū vſum nō vere
amat illō ſz magis ſeipſū vt i
ꝑmo mēbro de dilectōne ſui
dcm fuit. Sz ſicut aliqs res
aſſumim9 in noſtrum vſū ita
eciaz a bōies ipſos. Ex quo ſe

ītur qd ſi prios eo tm̄mō di
ligim9 in qntum in noſtro vſū
venire pnt. maīeſtū ē qd eos
nō vere diligim9 nec ſic noſ
ipſos Et quidē appaet hoc i
amicicia vtilis a delectabilī Qui
enim amat aliquē qz eſt ad
ſuā vtilitatem a delectacōem
ſeip̄m amare cōuincit cui ex
alio bonū delectabile ꝟ vtile
queit nō illum ex quo queit.
Tales ei tā falſe amāt prios
ſic̄ tu falſe dicis amaē piſces
galliatos quos tuo ſtoma
cho vis. nō autē eis bonū vis
ſed tibi. Ratio autē quare di
lectōnem prim̄ oportet eſſe
vrā nō fictam ē qz caritas ut
deſcribit aplus eſt q̄ procedit
de bono corde a cōſcia pura a
fide nō ficta Et p. cor. xiij. Ca
ritas nō qrit q̄ ſua ſūt. huj9
rei etiā ſeipſū exēplū dat apo
ſtol9 p. cor. x. dicēs Nō qrēs
qd im̄ vtile ē ſed qd multis ut
ſaluī fiant C Becūdo ad det d
minatū modū diligendi pri
mū ſic̄ ſe hz ut ſit iuſta a rectā
optet igr ut eo ordine q̄s bo
na primis optet quo ſibi qn̄
qz ſupr̄ tacta debet optare p
cipue quidē bona ſpūalia de
inde bō corpois demū q̄ in ex
teioib; reb9 oſiſtūt vñ tā tibi
q̄ prio bītudiez; vtutes oīā
do de ſideranda ſēs ſine cōdicōe
abſolute dicendo. O de9 illa

mihi ofer· rāc̄ō est quia talia
bō nulli obē possunt orādo
aūt p scīēcia p bonis corpis
a exteriorib9 condicōlit' ipli
cite peti dnt puta si p sunt ad
būtudinē· Rō est q talia mlt'
tis obsunt multis ecīā p sunt
Sed cui p sint nouit de9 cui
cōmittit' p condicōnem hūc
etiā modū sac̄tes orāe dcuit
vt hēt̄ur ī vitas ph̄orum ¶ do
aug̃· de doctrīa xp̄iana dic·
nō eque diligatur qđ mim9 l'
ām plius diligendū est ¶ Ter
cō ex p̄dicto mō p̄capitur vt
sit scā primi dilectō pro quo
nōnđ q ī dilcōne primorū
semp otīgit plures ouenīre vel
adiuuari· Ruīđ em̄ ouenīt ī
aliq̄ naturali vmōe scđz gna
cōez mar̄ialē puta q ex eisdē
pntib9 oriūtur· Alīj vro oue
nīt ouenīecia q̄dā ciuili pu
ta q sūt eiusdē ciuitatis mūi
cipes sub eodē p̄ncipe a eisdē
legib9 gubnātur Alīj ſm ali
qđ officiū l' negociū aliq̄ cō
uenīēcia vnītur· Sic̄ q̄ sunt
sotij ī negociādo vel militādo
vel fabricādo· Et hmōi prio
rū dilectōes honeste quidē a
rēe p̄nt esse· Sed nō ex hoc
sancte dicūtur· ſz solū ex hoc
q dilectō primi ordinatur ī
deum· Sicut ei homines qui sūc
vni9 ciuitatis cōsortes ī hoc
cōuenīūt· q vni sb dūtur pri

cipi cui9 legibz gubnātur ¶ ta
oēs homines īq̄tū naturalit' ī
būtudinē tēdūt hūt quādaz
gnalē cōuenīēciā ī ordine ad
deū sic̄ ad sūmū ōmū p̄ncipē
a būtudis fontē a toti9 iusti
tie legislatorē cui9 honeficō a
gubnacōe vnītur· Bonū āt
cōmune ſm rectā rōnē est bo
no ꝓpo p̄ferēdo vt deret natuā
de vacui p̄uēcōnē a membra in
cordis vel ī capitis defenſōe
Et caues ī ciuitatis a cōitatis
ꝓpugnacōne ego ī sumpsi9
a primi dilcōe cū sint pticla
ria bō dilcō sancta efficitur
qñ ī deum vnīūsale nostrū bo
nū ordinatur· vñ·i· ¶ Joh·iiij·
hoc mādatum hem9 a deo vt
qui deū diligit diligat a frēm
suum ¶ Quarto ex mō dilcō
nis īstruimur vt p̄xi dilcō sit
efficax a oposa vt sicut vnus
q̄sq; nō solū sibi optat bona
aīe a corpis ſz ēt effectualit' ad
hñdū laborāe dz Sicut etiaz
ad bonū nō sufficit bonū ha
bere affectū ſz ecīā effectū hre
re oportz ſm illđ·i· ¶ Joh·iij· Nō
diligamus verbo neq; lingua ſz
opere a veritate· Oīa illa tradit
bo· ſnialit' li· de p̄fectōne spi
tualis vite· ¶ Ex p̄missis seq̄t·
ptim regula mgralis· quādo
quis peccat mōrtaliter contra di
lectionē proximi que est qñ
aliq̄đ committitur nōbiliter

contra dilectōez ꝓxīmi tūc ē mōrle pcēm· qñ non tūc ēxe mīale· Qñ aūt aliq̄d fit cōtra dilectōez ꝓxīm pōt atten di ꝑs iſta p̄cepta legis na tuē· Qd tibi nō vis fieī· altēi ne feceīs· Et poīt thob· iiij· a quod vis tibi ratiōbilit fieri ex debito altēri hoc idem fati as· a ponit matth· vi· Et pōt etiā attēdi penes ſcandalum actiuū quod ego īfero ꝓxio meo malo exēplo Bz mḡ to oporteat aliq̄d eē contra di lectōez ꝓxīm vel q̄tū fit illd ſcandalū ad hoc q̄ fit mōrle nō ē determinatū p̄ciſe quia īm modico facere ctra ꝓxīmū nō eſt mortale ā ī paruo eū ſcādalizare· vñ attēdat quī libet penes ſeipm q̄d ſibi vel let vl nō vellet fieri· Et p qd factū huaret īmē ſe a ꝓxīmū amicitia vl nō ſcdm hoc iudi cet aliq̄d mortale vl vīale.

h¶ Secūdo ptz ex p̄miſſis q̄ q̄libz volēs ꝓxīmū ſuū peccare mortalit· aut cui placeat de liberate pcēm mōrle alterius· ille ī hoc peccat mortaliter· qz q̄cq̄d deliberate fit cōtra cari tatē illd ē mortle· ſz velle ꝓxi mū mōrliter peccare ā gaude re delibate de pcō mortli con trariat caritati dei a ꝓximi· dei ī quē deberet ꝓxīmū ſācte di ligē· ꝓxīm cui vult tātū ma lum Terco ſeq̄tur a fortiori q̄ ille peccat mōrliter q̄ ꝓxi mū ad mōrlit peccādū ex deli beracōe īducat ā īducē miti tur· ut cōfilio· iuſſione· auxi lio īducere ītēs ad fortīcā dū p̄candū ad filia ptz qz vult malū mōrle ꝓxi· quē ſic odit nō diligit quē tñ ef ficatit ſic deberz diligē ut ab eo malū auterz ī bonū ſuade ret· ¶ Quo ad· ij· p̄ncipale ī nōnd q̄ pluā ſūt motiua ꝓxi mū diligēdi elicita ex dictis bti āb3o· li· de offic· a bti an ſel· li· de filitudimbz Primū ē dīna iuſſio cui diligētiſſiē ē obediendū ut patuit ī p̄mo nōbili et p̄mo p̄cepto dm il ld ps· Tu mādaſti mādata tua cuſtodi nimis· Secūdū ē exēplū brutoz aialiū ſe ſo lo iſtictu nate ī ſua ſpē amā tiū mirabilit· plꝰ aūt tenetur hō rōe predit· vñ eccī· xiij· O ē animal diligit ſibi ſile· Simile ptz ī mere exiſtētibz ut aq̄ nō otrariat aque ſz cō cordat· ignis ignī· aer aerī· a terra terre alteri· Tertiū ē cognacō a vnitas origīnis· Vñ dm Aug9· li· de doctrīna xp̄iana Nō putandꝰ eſt ꝓxi mus ſolū qui conſanguineꝰ eſt Adā a Euā īmēdaꝰ a ſic oēs fratres erīmꝰ· nec ī aliq̄ ſpē tie p̄fecta aialiū repit q̄ ab

vno pncipio pdierit sic oēs
hoies ab vno pmo hoie Qr̄
tum est fraternitas spūal' me
lior carnali nā ones xpiani vnū
patrem xpm matrē vnā btissi
mā virginem mariā ecciam
catholicā habemus vn̄ math·x
xiij·Patrē nolite vob vocare
super terrā vn9 em̄ pr̄ ē vr̄ q̄ i
celis ē Qntū exēplū est xpi q̄
pncipū medūm finē decur
sus fue vite p nob etiā mimi
cis posuit·vn̄ Joh·m̄·Sic de
us dilexit mūm vt vnigenitū
suū daret ut oīs qui credit in
ipm̄ nō peat sz habeat vitā eter
k nā ¶ Sextū ē exēplū angelo
rū q̄ ec̄ pessimos hoies ex caita
te custodiūt vn̄ math·xviij·
videte ne contēnatis vnū ex
hīs pusill'·Angeli em̄ eorū
cel' semper vident faciē pris mei q̄
i cel' ē Septimū ē exēplū mē
bror hūani corpis ad huiē
dū sibiinuicē·Nam si pes infirm
man9 leuit palpat caput se i
clinat alt pes ad medicū pe
ditat dorsum se curuat·videt
oculus auris medici pcepta
auscultat ita de alīs·Cū ait
tō ecclia vnū sit corpus ita sin
guli alter alteri9 membra idē fa
cere debrem9 nec aliqs membr de
spitiedū eēt Vnde Rō·xij·mlt
ivnū corpus sumus singuli
aūt alterius membra·Octauū
est similitudo homis ad deū ad

cuius effigiem quilibet est i
māte formatus baptismo rfor
matus·vnde sicut quida puer plus
plus diligūt qui sūt filiores
pri quē dilexerūt Sic a nos
si patrē deū diligeremus mul
tū sibi similem quēlibet diligē
mus mens enim vicz memo
ria intellectus a voluntas sūt q̄
bz capaces sumus oēs infiniti
bonitatis vniuersal' Jdcirco etiā
ut sco·dicit super·iij·de caita
te Caritatis habitus inclinat
habentē ad velle habere deū
a se a ecclam ad hoc inclinat vt
deus diligatur et capiatur a
proximo saltem cuius amici
cia sit deo grata Caritas ei nō
est habitus puatiue amore in
dilecto querens Sicut cupi
ditas vel zelus que socium nō
vult habere vel in se retorquet
omnia·Nonū est intuitus mlt
tiplicis bonitatis ex dilectōe pxi
seqntis q̄ vtilitas detur eē occa
sio nō cā pncipalis saltē sicut
ec̄ tibi odor bonus ē occasio co
medēdi nō cā sz saitas corpis
vl' delectatio eius ē cā comedē
di·Ex dilectione etiā pxi seq
tur amicicia suffragium solo
lacō a vita ppetua ¶ Quo ad L
iij·pncipale nōndū q̄ dilcō
pxi q̄ mltiplicit meri possem
heu p q̄tuor falsas pxi dilcō
nes sophisticatur a falsificat
qz ivtil' ad vitā etnā efficit

Prima ē carnal' q̄vt pluimū
est int' psonas diuſoꝝ ſexuū
ſcz ſolum appt' delcācōes car
nales a sp est mala nſi q̄tū i
ter cōiuges rōne mr̄imonij
excusatur. hec dilectō nōnū
q̄ a spū scōz aplīvba icipit
q ad carīlia degeneat ī ſefibi
lit' vñ ad dep̄hendēdū talem
falſitatis amorem ſe ſub pal
lio bonī abſcōdēte. Sciendū
q dep̄hēdi pōt p q̄dā inditia
Est aut̄ p̄mū inditiū carīlis
amoris q eo capti adiuicem
locūtur pauca de ſpūalibz a
virtutibz a multa de tpalibz
et iutilibz a ad talia v̄ba vix
ſufficit tēpus eis hec ſetiēs ca
ueat ne caute capiat' ne laq
us hūiliet eū. Per oppoītum
ſpūalis dilectō proxi paſcit'
ſpūalibz et paſcit ac ociosa
fugit. Secūdū inditiū carīt'
amoris ē q inq̄eto corde co
gitāt de ſe iuicē cū fūt a ſe ab
ſetes. p̄mo q̄dē fit de bonis se
cūdo de iutilibz. demū de noxi
is. Sed ſpūalis amor q̄eſcit
in deo eū quē vere amat cōmē
dat deo oꝝombz q̄eto corde
nec cōpatitur nec o gaudet
dilectō niſi q̄tū rō dictat re
cta. Tertiū inditiū ē inpaci
encia odilā ut ſi quē diligit
vnus alt' triſtatur vel timz se
min9 diligi triſtat' ſi bō alie
no largiūtur ſi failiaritas ei

arrideat. Bz caritas oēm bonū
diligit a odiligi letat' bone
ſtea de bñficō alteri ipſo cō
gaudet. Qrtū inditiū carīlis
amoris fūt munuſcla dulces
re fudaiola a hmōi trāſmiſ
ſa q̄ bm Jero. xpi amor nō bz
nā talia oſeruata dilectionē
nociuā nutriūt a inſpecta in
ficiūt. Sed ſpūalis amor bz
puas a crebras oꝝoes exhor
tatoias allocuciōes a piaꝝ
ncātatū ſubuēciones. Qrtū
inditiū ē in ordinata diſſimila
cio vicioꝝ ad iuicē p dictō ma
ioris pfectus ī caſu quo alte
rū lōlit' diſtaē oportēt a defē
ſio alterius in aliquo vicio vel
excessu. Sed caritas bm illud
Apoē. iij. dic cū xpō. Ego q̄s
amo arguo a caſtigo. ¶ Be m
cūda dilectio pxi ē cupiditā
tis q̄ q̄s aliū diligit ꝓpter lu
cr̄ ſolū. ſic bui diligūt dños
qz volūt bre lucr̄ ſcz p̄cūa
ſic ecōuerſo dñi ſeruos. Sic
eciam diligim9 equos nros
vineas boues a ſimilia. Et illa
dilectō nō ē meritoria qñ p̄ce
dit ex ſolo amore ſeu affectō
ne ꝓpriū cōmodi. Tertia dile
ctio ē naturalis fūdata ī oīū
ctōe naturalis origīnis ut cū
volumus alicui bonū qz cogn̄
tus vel oſāguineo a ſic pntes
liberos a cogn̄ti oſāguineos
diligūt q̄ dilectō pōt eē bona

ul' mala p̄m diuīsas circūstātias. Sed nunq̄ ē meritoria illa natualis dilectō qñ q̄s diligit aliū solū ideo q̄ cognatus ei' ē. Sic etiā bruta diligūt fetus suos. Vñ gre. i ome. de apls. Iste weracit' caritatez l̄et quis amicū diligit in deum a mimicū p̄ter deum. nam sunt nōnulli qui diligūt p̄rios scz p̄ter affectōez carnis a cognacōnis q̄b9 tn̄ in hac dilectiōe sacra cloq̄a nō condicūt. Et aliud ē q̄ spōte ip̄editurz natue. Aliud q̄ p̄ceptis dnīcis ex caritate dēt obīe. hij nimirū a p̄imū diligūt a tn̄ ista sublimia dilectōnis p̄mia n̄ assequūtur q̄ amore suū nō spūaliter sz carnaliter ip̄edūt. Si q̄s tn̄ diligit cognatos nō solū ideo q̄ cognati sūt. sz etiā p̄p̄ deū a ex caritate infusa tūc fit dilectō meritoria. gra ei nō destruit naturam sed eā digit a ordinat. Q̄rta dilectō p̄ri est socialis q̄ quis alteri vult bonū solū ideo q̄ ē socius ei' l' amicus cōciuis o patriō a familiaris sibi q̄ pōt ee bona vel mala p̄m circūstāciās. Et qñ fit solū p̄ter societatē tūc non est meritoria vñ matth. v. Si diligitis illos qui vos diligūt quā mercedez hēbitis. Dilectō igit ista quarta potest ee mala ut i hijs q̄ se iuuāt ad pcēm bō sed nō meritoria i hijs q̄ sine caritate i vobis se iuuāt. Meritoria si fit p̄p̄ deū.

Ca. iij.

De ordie āt dilectōis ita sūt vidēda a p̄rio de núo a gradu diligendorū. Secdo de ordine q̄ p̄ris effectibus p eleōsinā vl' aliter sibi ip̄is fit. Tercō an pctōres sint diligēdi. Q̄rtū ad primū sciendū q̄ p̄imo intellectū nōndū p̄mo q̄ p̄imū vl' quis met pōt intelligi diligere triplicit'. P̄imo mō cū placētez a delectatiue idē q̄ q̄s delectatur a cōplacētiā hēat in bono q̄ aliq̄s possidet. Secundo mō aliquid diligitur affectatiue seu optatiue vel desiderative. Tercō mō effectiue nam dilectō ē voluntio bonī a illa dilectiō ordinat affectia seu optatia illius. Aūt dilectōnis sūt pluēs effectus vt eleōsina corporal' vl' spūal' a oratiō bō alia. Et exhibitiō talū effectuū ordinat dilectō effectiua. Secdo rime morādū q̄ bō nob a p̄ris desideranda sūt triplicia quedā maxiā ut bona utilia media ut virtutes. Tertia infima ut corpoī debuietia a q̄b9 male vti possum9 ut scīa honor diuitie a filia. Tercō nota q̄ cū caritas inclinet ad diligēdū dilectū bō meliorē a optia q̄ ordo nccarie ē ibi vñ sup illo cāti. p̄rio ordinauit in me caritatē

Ambro. dic. Multoz caritas
inordinata ē qđ ꝑmū ē ponūt
tertiū a qrtū. peccat qui pre
postere agit. nā scire quid fa
cias a nescie ordīē fatiendi
nō ē pfecte cognitōis Ordis
nāq; ignorācia oturbat me
ritoz formā. Ordo igitur di
ligendoz ꝑm mgrm i. iij. di.
xix. prout elicit ex august.
li. de doctria xpiana Ambro
sius vbi ꝑ9 a Jero. sup ezech.
osistit i. xij. gdibz Jā primo
oim de9 diligend9 ē. ꝑmo af
fectie sic sup ōia vt diligat
ꝓt se tm a alia oia diligant
ꝓt deū relatie i eū ordīādo
ea a tā firmo amoe ei qs ihe
reat q hō poti9 velit seꝑa oēz
creaturaz nō ee q deū non ee
a q hō ꝓt nullam creaturaz
deliberata a scienter faciat ali
qd con ꝑcepti deī sibi dilecti
in quo tñ dz caueī vt hēs pre
cepto. z. c. vij. k. Secūdo di
ligat sup oia cōplacentera
delectatie sic q nulli velit bo
nū sicut do Tercō effectie di
ligendus ē super ōia maxi
em effectus exteriozis carita
tis sibi exhibendi sunt puta
bonoza ueretia a spāt. ofor
mitas voluntatū. obia. laus. g
ciarū actio a filia ꝑm illd ps.
Laudate eū ꝑm multitudiem
magtudis eiꝰ. Ex quo patz
q bñ sibi timē hnt q boi mt

dū reuerēcius futuūt q deo a
econuerso timē hnt ꝓsidentes
talē bonorē sibi fieī permittē
tes vt dicit glosa hester. xiij.
quā ob cāz mardocheus vene
rāi noluit aman malū Se d
cūdo gdu q̄libz tenet seipsū
diligē q̄tū ad aīaz sibi bonū
voluntatō put expositū est ꝑmo
capitulo. plus affectie i deest
intensiori affectu seu actū dile
ctiuo q̄ primo qz tenet intē
sioī affectu a voliō e sibi ipsi
velle bonū bitudis a virtutū a
actuū bonoz q̄ cuicūqz alteri
boi Et tētur se firmius diligē
ad illa ita q min9 possit auti
a dilectōe sui q̄ cuiuscūqz al
teius post se. Ex quo ptz q n
solū bon9 hō ex caritate ꝑmo
malus dz secm legez se plus
diligē a intēsius amoe opta
tio q̄ primū. saltem ordīa
to amoe qui sez ē respcū p di
ctoz triplitiū bonoz non tñ
q̄ diu ē malus dz se plus pri
mo bono diligē oplacenter
a delectatie qz nō cōplacere
ꝫ tristari dz de eo qđ nūc est
a desideraē q fiat bonus. Et
sibi hoc q̄ to ti9 pōt a diligēci
us q̄ cuicūqz altei procuraē
Quilibz etiā hō tenet ōnes
boies viatoes diligere eqlitē
a sic seipsū referēdo eqlitatē
ad patriatē boi qđ optat qz
q̄libz tenetur primo cuilibet

optare ⁊ velle eā dē beatitudi
nē i dest eqlez būtudinē quā
sibi optat ⁊ eandē pfectōez v
tutū ⁊ grāz qz hoc est diligē
pximū tuū sicut teipsū .i. ad
idē bonū ad qđ teipm vt wlt
Aug⁹ sup illo gal. vi. Opem
bonū ad ōnes Et apls dic .i.
cor. vij. Volo oēs hoies ee si
cut me .i. ad tātū bonū licet n
¶ tīto affectū teneam ¶ Tercō dē
du post seipm tēt qs mt oēs
maxime diligē intensiue pn
tes suos. Quia qnto res dili
gibilior est ipsi diligēti magis
iūcta Et qnto magis ⁊ pius
diligebat ab ea ⁊ qnto plu
ra ⁊ maiora beneficia fuscepit
ab ipsa: tīto plus ⁊ intensi9
dēt eā diligē Bz pntes alicu
i9 sūt homōi qz pmo dē du iū
cti dilectōe puenientes natos
q eis ee post deū nutrire ⁊ disci
plinā tradidērt ergo ac. Bz
di. qđ si pentes eent mali nō
ne tūc ceteri minus pximq letiā
exnei tm eent amore pntibz
ipōnēdi Ex. qz oplacet ⁊ delec
tatiue dēm9 plus diligē meli
orē. qz dēmus plus cōplacē i
bono suo adepto ⁊ in maiori
bono plus qz in minori bono
Bz hō sicut amore optatio
⁊ desideratio tētur se plus di
ligē intēsiue ecīa si malus sit
Ita etiā optatiue ⁊ desideratiue
dz hō plus diligē pntes ma
los qz alios viatores qscūqz
bonos qz dēt intēsioi actu eis
optatiue ⁊ desideranter vitā eternā
⁊ vt boi fiant qz cuicūqz alteri
viatori eciam melioi Et dz eci
am hō maxie ad hoc conari
et cooperari sm exigētiā status
sui vt bom fiant ⁊ caritatē acq
rant ⁊ i ea permaneant. Non
aūt debet approbare eorum ma
la facta. qz hoc essz eos odire
Quarto post parētes debet hō
maxime diligē intēsiue filios
⁊ filias. Quinto deinde fratres
⁊ sorores Sexto osequentes
plus pximquos qz minus pxi
quos Septimo domesticos
plus qz exneos Octauo exne
os Et hoc tuandū ē tam sm
ordinē caritatis ifuse qz sm or
dinē rectum nature quē cari
tas nō aufert sed pcipit ⁊ re
gulat Et nōt Richard9 ter
cō di. xlix. qz intensio dilectō
nis attenditur sm propinq
tatem ad deum que ē bonitas
ipsius diligibilis. potest ergo
dicit ipse tanta eē bonitas ex
tranei vel minus conūcti Et
tam parua bonitas ⁊ propin
quitas mihi magis cōūncti. ut
pote qz nō attinet mihi nisi i
tercio vel in qrto gradu qz ex
maiori affectu debeo diligere
exneū magis bonū qz magis
iūctum mihi ⁊ minus bonū
hoc; eciam innuit Ambrosi9

cū dicęp domestici hoīm sunt
etiā malī filijs p̄ponḋi Nono
dem9 inimicos diligęvt bono
natuę eoꝝ bonū velimus Ex
mq̄tū fūt inimici idest iuste
nob nocę cupiētes. nō debe
F m9 eos diligere ¶ Rō secun
dī qꝫ tūc pcēz amarem9. Rō
p̄m ē qꝫ etiā sunt p̄imi scōz
illō p̄ceptū math. v. Diligi
te inimicos vestros bñfacite
hijs q̄ oderunt vos Pro quo
ꝑm tho. nōndū qꝫhmōi dile
ctio natuę inimicā pōt duplī
citer cōsiderari. vno mō in ge
neali ꝫ sic diligere inimicū ē
de ncītate salutis. ut cū q̄s i
gnāli diligit p̄imos ab illa
generalitate inimicū non ex
cludat. alias pccaęt mōrliē
cōn caritatē. Alio mō cōsideā
tur dilectio p̄imi i sp̄ali vt
scz q̄s i sp̄ali moueatur mo
tu dilectōis actual ad inimi
cū suū. ita ꝙ actualiē velit a
opt; sibi bonū. illō nō est de
ncītate p̄cepti Exēplum qñ
cogitas de sorte inimico non
oportz ꝙ stati optes sibi bo
nū actualiē. Rō ē qꝫ p̄ceptū
de dilectōe inimici ē affirm tm
iō nō obligat p sp. ℔ p̄cepti
ē vt non odias eum vt nūq̄
velis a optes sibi mala intē
cōe nocēdi. qꝫ nō odire pri
mū est p̄ceptū negatīm. ido
obligat semp ad sēp. Est tn
vt dicit tho. de ncītate caritā
tis ꝑm p̄paracōez animi vt. s.
homo hęat aiam paratum ad
hoc vt i singulari inimicū affe
ctiue diligz si ncītas occur
ret Ex ꝙ absqz ncītatis ar
ticulo hō hoc actu ipleat pfe
ctōis ēa adhuc maioris pfe
ctōis si amoę elicito actu feā
tur dilectie inimicū cū affe
ctu volendi sibi bonū potissiē
qñ inimicus actu offēdit vt
xp̄s i cruce accādit de hac ma
teria plenius dicet in p̄cepto
quīto de homicidio. Decimo
vndecimo avlīo diligę debe
m9 ex caritate corpa nrā ad p
ximoꝝ eis volēdo bonū. Ex
aūt corpoi bō. cibus. potus.
aer. gaudiū. tristitia. sōnus
vigilia. abstīntia. a tā pspa
q̄ adūsa imq̄tū thia debūt
spūi. iq̄tū vero spūm i vtuti
b9 ipediūt. talia a similia nō
sūt bō corpori sed nocīua qꝫ
dānatur per thia eternaliter
vel ad illud dispōnitur Ité q̄
tuoꝝ dotes anīme sūt optia
corpoi q̄ fine labę vie nō ac
q̄rim9 ¶ Ex p̄missis oīb; cō D
clusiōez illā nō doctoꝝ coiter
q̄ q̄uis quilibet ōnes alios
hoies ex p̄cepto teneatur in
genere diligere sic seip̄m. i.
ad eīle bonum nō tn oportz
ip̄m in quēlib; spāliē a eīli
ter affectū dilectōmis dirigę

Sed dubitatur cū mlte alie sint o dicōes q̄b9 mēbra xp̄i mutuo cōmunicāt p̄tez tacta ut relacō vxoris ad maritū. Si hȝ ad p̄rem spūalē habiti ad prelatū discipuli ad mgr̄z a dñm ad huū a econúso Cur de hȝs n̄ fit mēcō p amb. Rx. bo nauē. di. 2. i tercō q̄ oēs reducūtur ad p̄fatas vt p̄ma vxoris ad dilcōnē sui. Sc̄da ad dilcōnē p̄ris carnal dilcō patris spūal et p̄lati filiꝰ vltīa duo ad dilcōnē domesticoꝝ Sc̄do dubitaꝰ vtꝝ p̄r carl pl9 sit diligend9 p̄re spūali. rñdet ibidē Rich. m tercō q̄ sic Quia licet p̄r spūal mag det nō tn ita vere est causa beneficij qđ impēdit cū nō det filio illđ bñficiū n̄ mīstet aliꝰ p̄r aūt carnal dedit filio esse nature sicut causa efficiens a bñfitū nutricōis a do etrne bonoꝝ tn magn9 debetur p̄i spūali ꝓpt statum beneficiū a eciā ꝓptez subsidiū Tercō dubitatur an oūgatus pl9 teneatur diligē vxorez q̄ pntes Rx. sm thō. q vxor cōiungit vi rovt vna caro Mat. xix. Erūt duo i carne vna Ideo mtēsi9 diligitur vxor hȝ maioꝝ ruerē cia est pntibz exhibēda rōne p̄ncipij Vnde m quibusdam magis dz vir assistē pntibus q̄ vxoi Sed q̄ tū ad vmonē carl cōpule a cohabitacōm relictis ōmb9 ad hxrebit vxo ri nō simplicit relictis oibus q̄ nō hȝs que ad pntes pti nent quib9 eciā subuemēdū est Quāto dubitatur an ere aturas irracōnales licite dili gere possim9 Rx. tho. m sūma q̄ nō tanq̄ ad ea ad que āi cicia habeatur sed sicut bō q̄ alīv olumus m q̄ tū sez ex cai tate wlumus eas obuari ad honoꝝ dei a utilitatē hoim Et sic eciam deus eas diligit. Et h p̄dit. xij. gr̄dus eē diligen di Ex quo ptz q̄ male faciūt q̄ canes aues eq̄s vestes pecu niam a hmōi plus q̄ āiaz vel corpus i sev l'm alīs diligūt

¶ Quo ad. ij. prm cipale. cui magis sit bñfaciendū. rñdet tho. m. nij. di. xv. dicēs Et dic phus. ix. Ethicoꝝ Illud faci le nō est dē mmā e ꝓptez mul tas diuīsitates boni a necessa rij. tn hoc est tenēduz q̄ sēp magis reddēdum est debitū q̄ bñficiū impēdendū vt ipse dicit ibidē n ex pte altera assit maioꝝ bonitas wl necessitas a ideo pentibus a ꝓpinquis a bñfactoribus a eis a quibus spūalia accipit hō magis de bet elemosinā facere si idige anta ceteris paribus melioribz magis a magis idigētibz Et sic sm has tres conditiones

dñt grad9 i elemosinis ꝑsti
tuí sc3 ꝑm honestū necessariū
a debitū Assignre aūt i singu
lis qñ vnū alti eoꝝ ꝑferatur
ē ipossibile qz singulaes odi
cōes q attēdēde sūt ifinite sūt
a nō cadūt sub arte. de hjs
autē vnctio docet a prudētiū
osiliū hec tho. ¶ Ruo ad iii.
pncipale qritur cū oēs debe
amus diligē an etiā pctōres
dēam9 diligē hec tho. 2. 2. q. xx
iiii. Et mgr in iij. dis. xxix. In
pctōribz duo sūt cōsiderāda
sc3 natuā a culpa Decm na
turā quā a deo hñt capaces
sūt bitudis a io ꝑm naturaz
sūt ex caitate diligendi a sic
dēm9 eos diligē. s. optādo eis
vitā eternā. pmiaz de pctis.
iustitiā a alia bō ad vitā et
nam ꝓmouētia. Sed culpa
eoꝝdo ē cōtria a ei displicet
a ē ipeditiua eoꝝ salutis Et io
ꝑm illā osideratioēz sunt oēs
pctōres odiendi ymo pz a
mī a filij a ꝓpinqui vt docet
luc. xiij. ido ps. Imqs odio
habui. vñ greg. in pasto. ex
ponēs illd ps. perfecto odio
oderā illos dicit Inimicos di p
fecto odio odisse ē a qd facti
sūt a deo diligē a qd fatiūt in
crepare prauoꝝ moꝛes pmē
vite p desse Et ꝑm august in
sermōe quoda Esto filis me
dico medicus ei odit egritu
dinē a vt liberz egrotū febrē
pseqtur nolite amare vicia
amicoꝝ vrōꝝ si amatis ami
cos vestros ¶ Capi. iiii.

Oꝛro nc qrto vidēdō
ē de dilectiōe pximi
vt cadit sub cōsilio
de quo tractāda, sūt tria ꝑm
tria p que dilectio pximi ad
perfectōez tēdit ¶ Prio de ex A
tēsione dilectōnis fraterne.
Secūdo de imtētiōe ei9 Ter
cio de efficatia seu effectu ei9
que oia ponit sāct9 tho li. de
perfectiōe spūal vite. c. xiiii.
xv. a. xvi. Quātū igitur ad i.
sciendū qd i extēsione dilecti
onis pximi est triplex gdus
Quūt ei quida qui aliquos
hoies diligūt vl ꝓpter benefi
cia impēsa vel ꝓptez naturalis
cognatiōis vinculū aut ciuil
amicitie Et iste dilectōnis gr̄
dus ēmis ciuil amicitie coar
tatur. vñ dns dicit math. v.
Si diligitis eos q vos dili
gūt quā mercedē hēbitis non
ne a publicani hoc fatiūt Et
si salutaueritis frēs vrōs tm
q̄d āpli9 facitis. nonne a eth
nici hoc faciūt. Sūt alij q di
lectōis affectū ec ad exneos
extēdūt dū tn i eis nō iueniat
aliq̄d quod eis aduersetur Et
h quidem dilectōnis grad9
quoad mō sb natue limitibus
coartatur Dis ei hō naturalit

ē oīs hoīs aīc9 qđ oñdit qz
alīū ernātē ivia dīgit7 a casu
sbleuat· Sed qz naturalit' se
ipm magis q̄ alīū hoiem di
ligit: ex eadē ratiōe pcedit vt
alīq̄s diligatur a ei9 cōtrīū
odio hēatur Ideo oseqns est
ut ifra natural' dilectōis limi
tes īmicoz dilectō nō ophē
datur ¶ Tertiū aūt dilcōis
gd9 ē vt dilcō pri eciā ad mi
micos extēdat quē q̄đ dilcō
nis gradū dns docet Matth·
v· dicēs· Diligite īmicos ve
stros bñfacite hys q̄ odērūt
vos Et ī hoc pfectō ez dilcōis
dēmōstrat ee· vñ ocludit sub
dēs Estote ergo pfecti sicut a
pr vr pfect9 ē Qn aūt īmmi
ci dilectō sit nccaria nō osul
ta solū m pcedēti capi· patuit
Qz autē dilectō imici sit fūma· ptz quia m dilectōnibus
alīis ad diligēdū mouet ali
quod aliud bonū puta vl' be
neficiū exhibitū vl' cōmunio
sāguis vl' vnitas caītas ad ali
quod hmōi Sed ad diligē
dū īmicos nihil mouere pt
nisi sol9 de9 diligūtur ei īqntū
sūt dei q̄si ad ei9 ymaginē fa
cti a ipīus capaces· Et qz dēū
oībz alīs bonis caītas pfert·
nō osiderat certū bonū detrīm
tū qđ ab hostibz patitur· ad
hoc q̄ eos odiat· ſz magis cō
sidrat đmū bonum si eos dili
gat· vñ qnto pfectius viget
in hoie caītas dei: tnto facili9
animus hōis flectitur vt dili
gat īmicū hoc de tho ¶ Quo C
ad ij· sciēdū q̄ secūdo pfectio
dilcōnis pri cōsideratur bm i
tensiōem amoīs manifestū ē
em q̄ qnto aliquid mtēsius
amatur tnto facilius alia ap
tez ipz otēnūtur· ex hīs ego
q hō ppt' dilcōnē pri dimittit
ul' cōtēnit osiderari pt an sit p
fecta dilectō pri· hmōi dilcō
nis pri triplex gradus īuenī
tur Sūt ei aliq̄ q̄ bō exteioā
otēnūt ppt' dilcōnē primoz
dū ea vl' pticularit pris ad mi
nistrāt l' tōlit' oīa necātatibz
erogāt prioz qđ vidz apīus
tangere cum di· Si tradide
ro ī cibos paupez omnes fa
cultates meas· Et Can· viij·
dicātur· Si dederit homo ōnez
sbstāciā domus sue p dilcōe
q̄si nīl despiciet eaz· vñ a dns
hoc cōprhendere vidz cū dicit
matth· xix· Si vis pfect9 esse
vade a vende ōīa que hēs a
da paupibus a vei sequē me
vbi oīm bonoz exticioz abdi
cacōez ad duo vidz ordinare
sc̄z ad dilcōnez pri cum dicit
da paupibus a ad dilectōez
dei cū dicit sequē me· Ad idez
etiam ptinet si quis damnū
īm exticioribus rebus pati nō
recusset propter dilectionem

dei a pri· vñ aplus cōmēdat
quosdam dicēs hēb·x· Rapi
nam bonoꝝ vestroꝝ cū gau
dio suscepistis Et proū·xñ·
Qui negligit dānū ꝓpt amí
cū iustus ē Ab hoc ei dilectō
nis ḡdu dēfitiūt q̄ de bonis q̄
hñt ꝓximis ncēitatē hñtibꝫ sē
uemē nō curāt·vñ·i·ioh·iñ·
Qui habuerit sēam mundí
huiꝰ a viderit frēm suū ncēita
tē hñtē a clauserit viscera sua
ab eo: quō caritas dei manz in
eo: Secūdus aūt gr̄ dꝰ dí
lectiōis ēvt aliq̄s corpus su
um labꝫibꝫ exponat ꝓpt ꝓxí
moꝝ amorē cuius rei exēplū
aplus i se oñdit di·2·thessz·3·
In labōe a fatiga cōe nocte a
die opantes ne quē vrm gr̄
uaēmus Ad idē rfert Si q̄s
tribulacōnes a psecucōes ꝓ
ter ꝓximoꝝ amorē pati non
recusat·vñ a apostolus·ñ·co
ri·i· Sīue tribulamur ꝓ vra
exhortacōe a salute Et·2·thi·
iñ·dic Labōro vsq; ad vicu
la q̄si male opans sed verbū
dei nō ē allegatū Ideo oia su
stīneo ꝓpter elēctos vt a ipi sa
lutē osequātur·ab hoc āt gr̄
du dēfitiūt q̄ de delictis nil ob
mitterēt a aliq̄d i commodi
sustinerēt p alioꝝ amorē Con
quos ꝺr amos·vi· Ve q̄ dor
mitis i lēis eburneis a lasciui
tis i stratis vr̄is·q̄ comeditis
agnū de grege a vitulos de
medio armēti·q̄ canitis ad vo
cem psalterii sic dauid·puta
uerit se hēre vasa cāticī·biben
tes i phialis vīnū a optīo vn
gēto dēlibutis nil patiebant
sup cōtricione ioseph Et eze
ch·xiii·ꝺr ſō ascendistis ex
adūso neq; opposuistis mu
rum ꝓ domo isr̄l vt staretis i
ꝑlio i die dñi Tertius aūt
gdꝰ dilectiōis ēvt aliq̄s am
mā suā ꝓ fribꝫ suis ponat·i·
Ioh·3· In hoc cognouimus
caritatē dei qm̄ ille ꝓ nob am
mā suā posuit a nos dēmꝰ ꝓ
fribus animas nras ponere·
Vltra hūc āt gdū dilectiōis
itēdi nō ꝑt·vñ Ioh·xv· Ma
iorē hac dilectōem nemo hēt
ut aiam suā ponat q̄s ꝓ ami
cis suis·vñ in hoc pfectio fra
terne dilectionis cōstituitur
Tamen aiam i dest vitā cor
poralē nō vitā anime que de
us ē q̄ aufertur ꝑ pcm̄ mor
le: ponē ꝓ proximoꝝ salute
cadit sē ncēitatē pcepti i ar
ti·ncēitatis puta si q̄s videꝝ
aliquē ab infidelibꝫ seduci de
berꝫ se mortis piculo exponē
vt eū a seductione liberaret·
Sed vt aliquis extr̄ hos ca
sus necessitatis ꝓ salute alio
rum mortis periculo se expo
nat pertinet ad perfectionem
iustitie vl̄ ofilii Cuiꝰ exēplū

ab apostolo acápe possum⁹ qui dicit·2·cor·xi·Ego autē libētissimē impēdar a supimpē dar ipse p animabus wstris glō·perfecta caitas est vt q̄s patus sit p fribus mori habz autē quādam similitudinez mortis conditio seruitutis q̄ mors ciuil' dicitur ¶Deo ad eā dem pfectōnem dilectōis p tinere vidz q̄ aliquis seipsū seruituti subitiat ꝓpter primi amorem aq̄ se mortis pculo exponat licet hoc pfectius vi deatur eē q̄ hoies naturalit' magis mortē refugiūt Omia tho ¶Quo ad tertiū cōsidē ratur ecia fraterne dilectōis pfectio ex effectu·Rnto em maio á bō primis impēdim⁹ tīnto perfectior dilcō eē videt' Sūt autē cir hoc ecia tres g̃ d⁹ considerandi Sunt em q̄ dā qui pris obsequūtur i cor po álibz homis puta q̄ westiūt nudos pascūt fālicos a alia opera miscordie hmōi infir mis mīstrant q̄ sibi dns reputat exhibēi·vt ptz ¶Math·xxv·Secūdo sunt alīq̄ q̄ bona spūalia largiūtur·q̄ tn non excedūt condicōem hūanā· Sicut qui docet ignorātē cōsulit dubitāti a vocat errātē de quo cōmendatur ¶Job·iiij·Ecce docuisti plōs a manū lassas roborasti vacillantes firmuerūt p mones tuas a genua tremēcia confortasti ¶Circo ſ sūt ec alij q̄ dō spūalia a dō sup̄ naturā a racōem excēden tia primis largiuntur scz do ctrinā dmoz manuductiōez ad dēū et spūalū sacramēto rū cōmūicacōez de hijs domis facit mencōez aplus gal·iij· di·Qui tribuit nob ipiritū a opatur virtutes in nobis· et secūda thes·ij·Cū accepi stis a nobis verbū auditus dei accepistis illd n sic verbū hoīz sz sic ē vere verbū dei·hmōi igr bonoz collatio ad singu larē quādā perfectionē ptinet fraterne dilectionis q̄ p hec bona hōvltio simi cōiungitur in quo sūma hois pfectio cō sistit·perfectio hec ostēditur ¶Job·xxxvij·vbi dr·Nunqd nosti semitas nubium mag nas perfectas sciencias·p nu bes autē p̄m btm Augustinū sācti p̄dicatores intelligūt habēt ille nubes semitas sbti lissimas scz predicacōnis vi as a perfectas sciencias dū se suis meritis nl eē scīt q̄ ea q̄ primis impēdūt supra istos existūt Additur aūt ad hanc perfectōez si huiusmodi spiri tualia bona non vni tm vel duobus sed toti multitudini exhibētur Quia p̄m philoso phū bonū gētis pfectius ē a

dm̄i9 q̄ bonū vnius hec oia thomas

Capitulū. v.

Quartū p̄ceptū qđ p̄mo loco sub p̄cepto dilectiōis pxi otinet

A Exo. xx. sic ponitur Honora p̄rem tuū a mr̄em tuā ut sis lōgeuus sup terrā Vbi notā dū primo q̄ p̄ter p̄rem nr̄m quem quotidie iuocamus in oratione dn̄ica adhuc ꝑplices sunt p̄res quos honorare d̄e mus. Primo carles hic. Secūdo spūales p̄lati de quor nūero fuit apls dicēs. i. cor. v. Ego p euāgelium genui vos Tercō ptātes tpales seu dn̄i. vñ fui naaman. ñ̄ñ. Regū. v. ei dixerūt Pat̄ si rē grā dem dixiſſz apheta certe facē debueras De p̄mis pentibus p̄mo tria sūt nōnda a primo q̄bus motis filij pntes debēt honorare Secūdo q̄bus modis honorē debēt eis exhibere Tercō quotuplicit̄ cōn p̄ ceptum hoc contīgat peccaē

B Quintū ad p̄mum q̄ stricte hoc mādatū sit fuandū doc; p̄mo violācium dira maledi ctio nā gen. ix. Cam deridēs p̄ris sui verēda in semine suo maledictus ē gen. xlix. Rubē licz eēt p̄mogenitus Iacob cū bn̄dictur9 alīs isti dixit nō crescas q̄ ascendisti cubile p̄ris tui Esau vna tor9 pax in tabnacul̄ inhitās benedi ctionē p̄mogenituē perdidit quā Iacob mīi obediēs iuēit gen. xxv. a. xxvij. Secundo idē suadz vite filioz abbrevi acō. nā deu. xxi. Si genuerit hō filiū otumacē a pteruū q̄ nō audiat p̄ris vel mris ipe riū apphēdēt eū a ducēt ad se mores cūtatis illi9 a ibi accu sabūt eū de comessacōibz luxu rijs a cōuuijs a lapidabit eū ois pp̄lus sm̄ia ē ibis Sic duo filij heli correpti a patre nec emēdati fortes vna die occisi sūt i bello capta archa p̄. re. ij. Tercō idē suadz ml̄ C tiplex natoz bn̄dictō. nā h i p̄cepto illo spēaliter lōgitu do viuēdi i p̄mū p̄mittit̄ sup ple si filio valet ad salutē vl̄ ad omodū maius Si ei nō ad hoc valēt diu viuere pla ga eēt diu viuē nō p̄mū q̄ diu i pcās viuētes p̄ius dā nantur Et p oppoitū diu bn̄ viuere bn̄ficiū dei magnū ē Sic sem filius noe qui p̄ez honoraueāt. qui sem vidz fu isse ꝑm ml̄tos melchisedech rex salem quē ostat diutiſſi me vixiſſe vic; annis plus q̄ 600. ex gen. xi. Rō etiā ptz i bn̄dictiōibz ioseph quē pat̄ oibus filijs prelexit eo q̄ obediēs fuerāt i arduis ut pa tuit in exitu vltio ad pascua

vſus frēs h mḡ Joſeph quā
tam materiā pacēcie caſtita
tis quātā potenciā adept9 ſit
a ſemē ei9 pt3 gen̄·xxxvij·xx
d xix·xli·a·xlij·multiplicāt ¶ Qr
to idē dcet filios iudeos ẽga
ntes pia tyrannoz puſio aut
hūiliacō·nā dauid ſaul dū
im pſecucōne manſur9 im eiuſ
dem pncipio ſolicite mrem a
pzem omēdauit regi moab
p̄·h·xxij·Rechabite cū libiſ
ad uſſum pris eoz ionadap
im ppetuū nō biberūt vinū dō
mū nō edificauerūt ſemētē nō
ſerebāt vineā nō plātauerūt
a ſolū im tabnaclis māſerūt
n̄ m ncātate guerraz Jere·x
xv·Ideo p̄ cunctis iſrahelitis
laudātur a deo·Sic etiā pfe
ctōnis exēplar ihs erat ſbdi
tus illi ſcz pntibus·Et im mor
tis agonia de mre ſolicitus v
gīnē vgīnī cōmēdauit Joh·
E xix· ¶ Qnto idem dcet paga
noz multiplex erudicō vt dc
et valei9 libro qnto p plura
exēpla·Nā filia quedā cuius
mr icarcerata a fame necāda
iudicis oſeſu obtuuit vt mrez
viſitaret p cuſtodes·tn̄ p9 qſi
ta ne alimētū afferret q̄ filia
mrez dū lactās tādē p cuſto
des exploata ē mrez alere Rō
cū iudex pcepiſſet vite mrez fi
lie donauit i pietatis munuſ
a loc9 oſectus diis a pl'o vt

alij ſcribūt Itē ibidē valerius
dicit de Coraliano rōno qui
cū a rōmis p̄ſcriptus rex alio
rū fact9 eſſet·Et rōmis nllate
n9 nec pācio nec dotibus recō
ciliari valeret vxmētē ad eū de
roma mre ſtatim a filio obti
nuit romanis pacē Itē ibidē de
filio creſi regis refert q cū fi
li9 ei9 mutus videt ab alio q
dā p̄rem debere occidi nec li
gua nec viribus hūc p̄rem eē
de mōſtrare poſſet In pietatis
mun9 lingua ei9 ſoluta ē a lo
cut9 ē hūc p̄rem a alia clare
eloquens im multoz ſtupoz ē
¶ Sexto idē ſuadet creature
inacōles celi aues·Nā ut di
cit am·exameron·v·Cicomē
pie aues pentes ſenes nuda
tos plūs tegūt fouēt alis a
nutrūt alimentis Et ibidē di
citur q admiranda ē cornicū
clemtia Nā cū pntes per lon
geua ſenectutē plumaz tegu
mie a alaz rīgīmie mirabi oti
gīt cornices iuuenes ppis pēnis
eos foueāt a colleō alio paſcūt
qñ ēē pntes eoz ſenectūt eoſ
fultro alaz ſuaz ſbleuanta
ad wlāō exercēt vt im pſtimos
vſus mēbr̄ diſſueta ruo cēta
reducāt ut dic̄ batho·i de ppe
tatibz rex a ſolū ut hiſtoiog̃
phi ponūt wltuēs pētes fiē pie
finūt a vt refert wil·idē apibz pte
ſcda apes iuuenes noīe ope tm

sed etiā in fetu q3 tuuāt mr̄es
Hb Septio illō docent in sēsi
bilium exēpla vnde pe·rauē·
Tolle aduū a sole arescāt·ramū
ab arbore arescet·mēbrū a
corpe a putrescet Sic sepā
filiū a deuocōe prīa a iā nō
est filius q3 collega istarū de
quib3 dixus a prē dyabolo
estis a opa pris vestri vultis
Hb ficere Quo ad·ij·pncipa
le nōndū ꝑm thō·2·2·q· Cxx
ij·licet in hoc pcepto exp̄ma
tur solū honoracō pntum in il
la tñ honoracōne intelligit
mādari sustētacio eorū a q̄c
quid aliud a suis libris ipis
debitū ē Sic int̄pt̄atur xps
math·xv· Et supra illo ephe
vi· Honora prēm tuū a ma
trem tuam dic glō· Jubemur
pntes honorare id ē obsequi
um pietatis a ruerētiaz exhi
bē ac necāria mīstrare Con
fisitit aūt ruerētia exhibēda p
entib3 ꝑm Alex· de hal·in tri
b3 Primo in affectu vt libēi pn
tes amēt·eis bō optēt p eis
orent a exīde timeāt eos ac
reuereātur a offensā eorū ca
ueāt xp̄i potestatē quā a do
in filios hñt quox sunt pnci
pia p9 deū Secūdo osistit in
signo exīori a reuēcia q̄ fit
assurgēdo·sup̄ se locādo vbū
porrigendo loquēdi a silib9

Tertio osistit in effectu vt eis
obediāt in oīb3 saltē que per
tinēt ad vtilitatē ac necāitatē
rei familiaris a que ptinēt ad
bonos mores q̄ saluti necēs
saria ꝑm illō ephe·vi· Obedi
te filij pntib3 vestris in dño id
ē ꝑm iusticiā a fidē dīi dei Et
colo·iij· Filij obedite pntibus
vestris in oīb9 id ē vt ꝑus ex
positū ē Quarto osistit in fustē
tacōne eorū fiendā p tria·vz
to p cōsolacōnes·facto p mi
steria corpalia vbi opus ē·a
dono tpali q̄ p iustū emī ē q̄p
entes puēos debiles nutriāt
tā dignū ē vt filij fortes pen
tes debiles iuuēt Dubitat ¶
cūr hoc primo vtz homo ma
gis debeat diligē prez q̄ ma
trez·hanc q̄stionem mouet
sene·li·declamacōnū vicz an
filius poss9 tēatur alere prez
q̄ mrēm Sub hoc casu Qui
dā pater a piratis captus ad
filiū mittit p auxilio hñdo q3
mater cēca domi manēs nec
hñs aliud o filiū q̄ filiū eū p
cepit manē·eo q̄ vtrūq3 iu
uare nō posset·quē ergo iuua
bit filius Sen·fortiter ābas
ptes rolvāt q3 nō soluit·legi
ste tñ rndēt in statu·de patria
ptāte in glō·q̄ cias9 hēat prez
alere q̄ ex legis p̄sumpcōe
vt comiter pl9 filis9 spēat hrē a
prē Et thō·2·2·q·xxvi·ar·x·

dicat q̄ magis tenetur diligē
p̄rē. Ruia dicit b̄tus Iero. su
p Ezech. q̄ post d̄m oim p̄rē
diligend9 est p̄r̄ a postea ad
dit de m̄re. Q Dbi nō ndū q̄
in istis op acōmb9 ut q̄dā di
cunt quos tho. nō reprobat
hoc q̄ h̄ 3r intelligendū ē p
sevt vicz itelligatur cē q̄stio
de p̄re ig̃ tum pat̄ est An sit
pl9 diligend9 matre ig̃ tum
mat̄ est. pōt enim sb̄ dit tho.
in oīb9 hmōi tāta cē distātia
vtutis et malicie vt amicicia
soluatur vel mīuat ut dicit
phs. viij. Ethi. Et ido amb.
dicat q̄ hoī domestici sūt mat̄
filijs ꝓponēdi. Sz p se loquē
do p̄z magis diligēd9 ē q̄ mr̄
Amātur enim p̄r̄ a mr̄ vt pn̄
cipia q̄dā naturāl oīgis. p̄r
aūt hz excellētioē pn̄cipij ra
cōnē q̄ mr̄ q̄ p̄z ē pn̄cipium
p modū agentis mat̄ autē p
modū pacientis a matie. Et
ideo p̄z p se loq̄ndo ē magis
diligēdus Tñ hoc spēs aicitie
de q̄ nō loq̄mur ē aicicia q̄ de
bet p̄r̄ a mr̄i sm gn̄acōis rō
nē Est ei alia spēs aicicie q̄ di
ligim9 amātē Alia q̄ gn̄antē
Prima spē possum9 pl9 diligē
vnū. Secūda spē aliū. Nā mres
naturaliť plus diligūt filios
q̄ p̄res ꝓpt̄ tres rōnes. Prio
q̄ pl9 laborāt in eoz gn̄acōe
vñ ponunt ibi magis de suo

Secūdo q̄ magis sciūt q̄ sūt
sui filij q̄ p̄res Tertio q̄ stati
natos secū tenēt a nutriūt n̄
ūt p̄res sic a oīa guicos cū q̄
bus magis nutriti sumus vl
ousati ūplius diligim9 q̄ ai
cicie naturali a dūgitur aīci
cia social. Et hoc totū redit
ad hoc q̄ pl9 pōit mr̄ de suo i
filio q̄ pater Sed plus de eo
q̄ filius ē ponitur a p̄rē q̄ a
mr̄ē. q̄ pat̄ dat virtutem for
mātiaz q̄ est dispōsitō ad no
bilissiāz aie rōlis formā mat̄
vero materiā a ido naturāliť
hō plus p̄rē diligit a cōsan
guicos exptē p̄z hoc de tho.

Q Dubitatur. 2. An filij a filie
m vocacōe vtoz a pntibus
attēptatis deant obedire &c.
sm tho. 2. 2. q. lxxxviij. q filij
a filie sb̄ pntū l tutoz degen
tes tutela sūt in statu tripliciť
Quidā qui nondū hnt vsū
rōnis a tales q̄tūcūq; anno
si non pnt aliquid vouē. q̄
nō possunt deliberāe Alij aūt
sūt qui añ anos pubtatis. i.
masculi ante decimūquartū
annū femelle añ duodecimū
attigerūt vsum rōnis. Et ta
les pnt q̄tū i ipb ē vouē sine
pcto. sz vtū eoz pōt irritari p
pntes quoz cuē remanēt ad
huc subiecti que vocacō eci
am sine pcto fieri pōt a pntibz
vel tutoribus. Rō quare nati

wuētes nō pecant q2 ímpli
cite subitelligitur si pntes cō
senserímt. Rō q2 parentes r̄
uocando nō pecant q2 vtūt2
iure suo Quātumcūq3 tn pfa
ti filij añ annos pubertatis
sint dolí capaces nō pñt ob
ligari wto solēní religiōis ꝓp
ter eccie statutū qđ respicit
id qđ ím plibz accidit Terciō
sūt qui vouēt post ānos pu
bertatis a tles si sūt líbere cō
dicōis q̄tum ad ea que sunt
sue ptātis a sue persone pñt
se obligare wto religionís l̄
simplící wl solēní sine wolun
tate pntum. Et eadē racō est
de alijs wtis a cōtrahere pñt
nō sūt aūt sue ptātis tales sē
per quo ad dispensacionē ꝛ do
mesticam ꝺcirco nō pñt alí
q̄d wuere quod sit ratū sine
m cōsēsu prís Dubitatur. iij.
an filij teatur obedíre pntibz
carnálibus q̄tū ad oia Rndit
tlw. qđli. ij. q. v. ar. i. q̄ nō ꝛ
ím q̄busdam. nā cum obedié
cia plato ḋeatur ad illa se ex
tēdit debitum obedíētie ad q̄
se extēdit ius placōís hab3
autē pr̄ carnálís ius placōís
ím filiū p̄mo quidē q̄tum ad
domesticā cōꝛuacōē ꝛ Sic ei
est pr̄familias ím domo sicut
rex ī regno vnde sicuti ſbditi
regis tenētur obedíē regi ím
hijs q̄ ptínent ad gubnacō

nē regmīꝺta etiā filij a alij do
mestící tenētur obedíē pr̄fa
milias ím hijs q̄ pertinēt ad
dispensacōē3 domus Secūdo
q̄tum ad mor3 disciplínā vñ
aplus dicit hēb. xíj. Pres qui
dē carnís nostre habuimus
eruditores a obtp ab amus
eas. D3 ei pr̄ filio etiā discípli
nā vt pñus dicit ꝺIn hijs ego
tētur obedíre filius pr̄i carnáli
a nō ím alijs vñ illud colł. ꝛ.
Filij obedíte pntibus wstris
quo ad oia. íntelligit̄ oníа
ad que se ius placionís extē
dit ídeo etiā nō exhibz irrue
rētiā pntibz qui eis non obe
dit ím hijs ī quibz eis obedié
nō tētur Quo ad. iij. prím 12
cipale pt3 ex p̄missis q̄ mlti
plicit̄ nati peccāt otra hoc p̄
ceptū ím pntes Prio q̄ pntes
irridēt paupes aut debiles. l̄
reat hos maledictio cham
gen. ix. Secūdo quidā pen
tes duris wrb otristāt cōtra
aplm dicētē. i. thi. iij. Senio
rē te ne íncrepaueris ꝛ obsec
vt pr̄em íunioꝛis vt frēs an9
vt mīes. iuuenculas vt soro
res ī ōní castitate Terciō alij
parentibus maledicūt cōtra
illud exo. xxi Qui maledíxe
rit pr̄i a mr̄i morte moíatur
Et exod. xx. Qui maledíxerit
patrí wl matrí extinguetur
lumē ei9 i mediis tenebris a

moriet̄ur i pctis suis ac̄. Qr̄to q̄ morte pntū suoz optāt ex eoz odio aut appetitu hō risvl hereditatis vñ pūb. ix. Qui affligit prē; eit ignomi niosus a infelix Qrto q̄ pnti b9 paupib; vl indigētib; nō ministrāt p posse con illis Ecca stici tercō filisuscipe senectaz patris tui a si defecerit sensus ei9 p sapiaz vl ipatiēcia suppo wiaz da illi Sexto q̄ nō obe diūt. ꝯ p̄tue recalcitrāt i hijs vicz q̄ ptinent ad pris ipetū q̄ iubētur lapidari vbi supra. Septio q̄ manus violentas in eos mittere nō Con quos ex od. xxi. Qui percusserit prem vl mīez morte moriatur Octauo q̄ pntib; defūctis p suffragia nō subuenīūt. con quos pū. xix. Qui affligit prem eit ig O nomiosus a infelix ¶ Dubitat primo q̄re huic pcepto addit promissio pmij plus q̄ alti mā dato Ex. 8m Alexā. de hal. in suo t̄ cō a alias primo ut ad sustētatiōez pntū allicerēt filij ex pmio quēadmodū pentes allicīūtur ad nutū eoz; filioz ex natura Secūdo q̄ ogruū ē ut vitā p telantes i pentib9 filij tles ecia recipiāt logitudi nē vite i seipb Tercō q̄ pcepta dāt̄ de eis ad q̄ i q̄busdā hō nō inclinatur a modicum Sz ad sbuenīēd filijs pntes inclinatur mlt̄ūer ecōuso mo dicū Deo nece fuit mādari sic videm9 ecia q̄ trūcus pūdet ramis nō ram trūco Corpus mēbris nō mēbra oia corpi sol radio n radi9 soli. fons ri uo nō riu9 fonti. ¶ Dubitat p ij. vtz alīqs pcepto pris post sit cōpelli ad mrimonīū vtra lxēd. rndit tho. iij. scrip. di. xx ix. arti. vl. Cū i mrimonio sit quedā huius ppetua: p̄ nō pt cogere filiū ad mrimoniū per pceptū cū sit libe odicōs ꝯ pt cū inducere ex raconabi li cā. Et tūc sic se hēt filio ad cām illā Ita se hēt filius ad p ceptū pris vt si rō illa cogat de necitate vl honestate a pceptū filit cogat alias nō. hec tho. ¶ Dubitatur. iij. vtz q invitis pntib9 filius possit in trare religiōez. rndit tho. q. xi. q. v. ar. i. Distinguēdū ē q aut iste q hz ppositū intrādi religionē videt se i seculo nō posse viue sine pcto mōrtli vl nō de facili. Si tūet sibi de pri clo pcti mōrtl cū magis teat saluti aie fuerūt ē q̄ coepo rali ncitati parētū n tenet in secl̄o remanē Si aūt videt se posse i secl̄o ouīsai absq; pcto Adhuc distinguēd ē q aut si ne ei9 obsequio parētes nul lo mō viue pnt a sic tenetur eis subuenīa alia opa pfectōis

pretermittēa peccarz eos di
mittēs siveo sine eo obsequo
pūt pntes aliqliť viuē nō āt
honorificē nō ppť hoc tenet
opa perfectōis dimittē Se
cus aut est in illo q̄ iā religio
nem intrauit qz cū iā sit mor
tuus mūdo ppť professionez
solutus ē a legeq̄ in mūdo aī
obsequijs pntibz tenebatur
sm doctrinā apli rō vij. In
illť autē spūalibo puta oīōi
bus a hmōi eis tenetur suē
Et hoc qđ dictū ē de introitu
religionis pōt dici etiā de ob
seruācia virginitatis a de alijs
opacioib9 pfectiōis. hec tho.

R ¶ Dubitať nij. vtrz ille cuius
pr nō pōt sustentaī a filio n
otrahēdo accipiat dotē vnde
prem nutriē possit tenēatur
contrahere vt prem sustentz
Re. tho. eodez arti. Casus ppo
situs nō vidz de facili possibi
lis vix ei otingere pt qui q̄s
pntes sustētare possit absqz
mrīmonij otractu saltē mai
b9 opando a mēdicando Bi
tn hoc otīgēt eēt idē iudiciū
de virgitate seruāda ī isto ar
ticulo a de alijs pfectōis opa
cōmbz sicut ē de introitu reli
gioīs vt prius dictū est. hec
thōs.

¶ Capitulū. vi.

DE honore secūdo pri
vicz spūali exhibēdo
videndā sūt ca. Prio

videbiť q̄ stricte mandatū
sit plātis spūalibus obediē
Secūdo ī q̄bz sint a q̄liť ho
norādi. Tertio quot modis
cū eos hoc pceptū nō suet

¶ Quātū ad. i. nōnō q̄ pať A
spūalis est quicūqz plātus
rgens ī spūalibz aliquē quē
doctria euāgelica geneauit
vel hz nutrize pfert̄ si eucari
stie sacrām tū vel alia sibi mi
nistrat spūalia vt sūt pp. epūs
plebanus a vices eorū gerē
tes. confessores. pdicatores. ab
batisse. pōrisse. vnde apli⁹
p. corī. v. Ego p euāgelīū ge
nuiws de hijs itelligiť illō
mādatū apli obedite ppositis
vīis a subiacete eis ipi ei
puigilāt quasi rōnem p aīa
bz vris reddituri ut cū gau
dio hoc faciāt nō gemtes de
hijs xpus ait luc. x. Qui vos
spnit me spnit. Et ut nō solū
vīs sz etiā maľ obrdiē dēra
m9 doctz matħ. xxiij. xps vbi
sic dr Ihus locutus ē ad tur
bas a ad discipulos suos di
cens Sup cathedrā mopsi se
dēbūt scribe a phaisei Oīa er
go q̄cūqz dixerit vob̄ suate
a facite sm vēo opa eorū no
lite facē dicūt enim a ñ faciūt Et
ad id dēbūt apte. Exēplū in
vita sprm vbi dr q̄ ad quen
dā solitariū veit q̄dā pbiter
cuius dā basilice ut cōsecrz ei

oblacōnem ad coīcandū q̄dā
aūt wnit accusās sacerdotem
apud solitariū venit ergo p
ſbiter q̄dā vicewolens cōſecrā
re oblacōnem idest celebrare
missam Dz solitarius pulsā
ti nō apperuit & sic sacerdos di
scessit & wx ad solitariū Ecce
tulerāt ſibi bwies iuditū meū
Et fact9 ē velut in excessu mē
tis solitari9 videbatq; q̄ſi pu
teū aureū fitulā aureā & funē
aureū aquāq; valde bonam
hauriēdā tvidit quēdā lepro
ſū & refūdētē ivas vidit igit
hoc solitarius & cupiebat bi
bere ſz noluit ꝓpt leproſū qui
hauſit Et wx. Cur nō bibis?
nā iſte ſolū hauſit nl inq̄na
uit. Exp ge fact9 solitari9 mi
ſteriū intellexit & mittēs p sac
dote ſic ꝑus erat solit9 ab eo
D oblacōez ſūpſit ¶ Dz q̄rit i
q̄b9 laici tēantur ſuis ꝓlatis
eccīaſticis obedire. Rñdet vl.
li. vi. ti. nn. ca. xv. Laici non
tenētur ꝓlatis eccīaſticis obe
dire ñ i hīs ad quor obſuā
ciam ſe i baptiſmo obligaue
rūt ſcz vt teneant verā fidē cū
opibus & abrenūciāte ſathana
& ōmib9 pompis & opibus
eius & p conſequēs q̄ctum ad oē
peccatū vitandū & ſpuale bo
nū ꝓſequēdū In alīs aūt acti
bus non ſb dūtur eis ñ q̄tū
ad iſta ptinē ſeu reducī pnt.

¶ Quo ad ſecūd9 pncipale
nondum q̄ bonor debitus p
latis eccīaſticis per multa eſt
exhibēd9 Primo vt bonū eis
corde optem9 & nonūq̄ p eis
corde optem9 ne ꝓpter peccata ſubdi
torem9 ne ꝓpter peccata ſubdi
tor ꝓlato grā verbi dei ſubtra
hatur. q̄ dic gre. ſup Ezech.
omel. xij. Aliqn ꝓpter malos
auditores bonis tollitur bmo
doctoib9. Aliqn vero ꝓpt bo
nos auditores datur bmo do
ctoib9 etiā mal Bnuole val
de ſe hūit dauid erga letalē i
micū ſaulē p9 vnctū regez &
iaz a deo abiectū nō obſtāte
q̄ i regē iā vnct9 eſſz dauid.
Quia em ſaul vnct9 dn̄i fuit
māſuetiſſīē ſe ad eū hūit da
uid ut p3 ꝑmo Rg. ca. multis.
Rñto pl9 ad sacerdotes eccīe
ſeptēplicit9 do oſecratos noſ
bnuole hre dēmus Ite aliqn
ꝓpt pcta ꝓpria dē9 pmittit reg̃
re ꝓpcta Job. xxxnn. qreit fi
cut ꝓpls ſic sacerdos Et ſic ſup
ſic & dns ei9 ꝓſa. xxnij. Ergo
ad hoc malū euitād optād ſb
ditis ē ne dū paſtor ꝑabrup
ta gdiē grex i pcipitiū laba
tur vt gre. dic ¶ Secdo ſbdi
ti ſtudē dnt ut bō de ꝓlatis di
cāt & eos hōrēt l de corr mal
taceāt ñ vbi locū hz frna cor
recōis mō licito ſpat emendā
qrillis ad quēlibz fiendz. Ego
pl9 cēſ ꝓlatū nā de pīvlo occiſo

redditurí sumus rōez ut verí
tas ait q̄ to plus de mal o ꝯ
plato detrahēdo alias nl seq̄t
míſi infectō populi p cēz ꝑ
E um ¶ Terco tenēt ſbditi ex
ad ruerētiā gestuū ꝓt excel
lētiā status eoꝝ ꝯ dignitatiſ
ꝯ tales ſm magis ꝯ minus·
vñ aplus·i·thi·v· Qui bñ p
sūt ꝑſbitei duplicē hōre dig
hab̄etur maxie q̄ laborāt iv
bo ꝯ doctrina· Qñto domís ꝯ
obuētiomibz honorādi sūt p
lati eccīaſtici puta decās ꝯ ob
lacīoībz ac alīs eoꝝ iuribus
q̄ tlia sūt eoꝝ stipēdia ad su
ſtētacōez vite eoꝝ ordinata
Et illō ꝓbat apls p· coꝝi· v·
dēs Scriptū ē nō ifrenab oſ
bouis triturātis· dignus ē ei
operari9 mercede sua· vñ ꝯ ma
th·x·idē ꝫ Dign9 ē operari9
cibo suo hoc ei dixit q̄n misit
discipulos ad p̄erndū ꝓpli
bo ꝯ mōibz· Nō ē q̄ m ifi
mitū sūt meliora spūalia tpa
libus·i·coꝝi·ix· Si nos vob
spūalia semīamus nō mag
nū ē si nos carnalia vestr̄ meta
m9· Qñto dñt hōrarí i man
datis q̄ p̄cepūt vt i vitādis
excōicatis suādis festiuitati
F bz ꝯ hmōi ¶ Quo ad·z·pnci
pale nōnd q̄ tot mod̄ ꝯ pli
mis ꝑt dehonorari platus ec
clesiastic9 q̄t mōis honorari

Prio iuidētes plātis q̄ ad p
sonā Secūdo q̄ eis detrahūt
leuit̄ ꝯ multiplicit̄ ifamādo
vel maledicūt coñ illō apli
actu·xxiij·Pncipē ꝓpli tui nō
maledices· Terco q̄ eos ge
stib; dehonestāt sine rōbili
cā vt cū eis ludentes illicite
luxuriātes Et sic cham verē
damoꝝ prnoꝝ ꝯ defectuoſo
rū detegētes coñ illō exo·xx
ij· Dijs ñ detrahes ꝯ pncipē po
pulitui nō maledices· Qñto
q̄ eis debita i decās oblacōnī
b; ꝯ alīs ſbtrahūta iuribuſ
eoꝝ coñ illō mal·; Dic dñs
iferte oēz decāz i horreū meū
vt sit cib; i domo mea ꝯ eccī·
xiij· Fili si hēs bñfac trcū et
deo dignas oblacōnes offer
Qñto q̄ p̄cepta plātoꝝ cō tē
nūt i hijs i q̄b; obediē tenēt
vt i excōicatiōibz suādis pci
pue sēe mris eccie Et q̄ diebz
dñicis otēnūt audiē missas
ꝯ alīs festitatib; ꝯ itercē di
uinis ſm eccīe ordiacōez ꝯ p
cepta ꝯ ieiūia ab eis rite iuſ
ta trāsgrediūt ¶ Capi·vij·

De tertio pre vicz plato
seculari honorādo tria
ponētur Primo q̄ nccē
a rōbilit̄ sint honorādi· Se
cundo i q̄bus sint honorādi·
Tertio q̄t mod̄ coñ ꝯ ho
norē fiat ꝯ coñ hoc p̄ceptū
¶ Suātū ad·i·nōnd q̄ prēſ A

secularīū psonaꝝ sūt oēs vicꝫ
qui gubernare hñt aliquem
vl aliquos de secularibus in
foro eoꝝdē. Sic igr prfamili
as ē pr vxois filioꝝ fāuloꝝq
domū ihitātiū. Sic pncepſ
ul sigfer seu capitaneꝰ pat ē
ſbditoꝝ sibi. Sic mgr suoꝝ
scolariū. Et rex suoꝝ i regno
q̄ oſiliū cū mgrociuitū oim ci
uiū. Subditos aūt obedire
q̄ncē sit suis plātis ⁊ pribꝫ
pfatis ꝑmo docꝫ ꝑmo ipetat
scriptuā. Scdo scoꝝ exēpla.
Tercō phoꝝ do cumta Rr to
ē irronalīū facta. Et qnto n
ſecientiū rgimēta. Nā quo
ad ꝑmū xp̄us ait Reddite q̄
sunt cesaīs cesari Math. xxij.
hic petrꝰ ꝑma pe. ij. dic. Sb
iecti estote oi hūane creatuē
ꝓpt deū siue regi q̄si p̄cellēti
siue ducibus q̄si ab eo missis
ad vīdictā malorꝝ laudē vo bo
noꝝ. Paulꝰ ē di. rō. xiij. Qui
ptāti rſistit di ordīacōi resi
stit doct. ij. illud scoꝝ exēpla
nā xp̄us tributū p se ⁊ petro
ex piscis mīsteio tbuit mat.
xvij. nec pilatū plātū seu iudi
cē xp̄s negauit cui ait nō hē
res i me ptātē vllā n̄ ti datū
fuiſſz desup. Joh. xix. Pau. ad
cesarē appellauit ⁊ iudices i
uōuit ifideles vt pz actu. xxv.
mauicꝰ cū suis sotys ydola
tis dyocleciā oꝛ maxiāō ipa
toib⁹ militarē nō rēnuit vbi
deo vō nō coīriū ipauit. Ex
q̄b⁹ ec̄ pt̄z q̄ tā mal q̄ bōis
plātis obediēdū ēt pt̄z p pce
dēncia. Et p dauid q̄ veneat⁹
ē saul nō dū de p̄itū publice
p deū vel pl'm vñ ꝑma pe. ij.
Seruī sbditi estote i timore
dīs ⁊ nō tm bōis ⁊ modestis
ꝫ ec̄ discol. Ptz. i. p phica do
cumta nā aristo. y conomico
rū libꝝ p rgimie domus. Et li
bros politicoꝝ p rgimie ciui
tatū ⁊ regnoꝝ elegātissiē cō
scripsit. Sic pluā exēpla po
mt valeā⁹ ⁊ cet. ¶ Doctidem
q̄nto tā bestialīū bōim q̄ ma
cōnalīū vita. vidē⁹ ei p̄dones
vm obediē. Sic a latrōes q̄
fine obia nlla pax pzseueāt
sic gall⁹ gallias rgit gr⁹ gu
es rex apū apes et caput mē
bra i corpe ⁊ talia exacte fuiſ
plātis obediūt. Q̄nto idē ptz
etiā i nō ſecientibꝫ. In toto ec̄
vniuſo de⁹ ordīauit q̄ nobi
liora dere obediē nobiliorib⁹
sic angl's p̄est bōi aīa corpi
celestia terrēis ⁊ hūidis lūa
ꝛ ōm terre cū suis vegetabi
lib⁹ p̄est sol. ¶ Quo ad scoꝫ d
p̄cipale nōnō q̄ subditi se
culaēs dēnt i q̄libꝫ dōmē suos
plātos. Prio bō eis optādo ⁊
deū p eis orādo vñ. i. thi. ij. ob
secro fiei oīones p̄mo p regi
bꝫ ⁊ hijs q̄ in sublimitate sūt

Et baruch pri. Orate p vita nabuchodonosor. Rō ē qz ꝓpter pcā ꝓpli aliqñ ꝓpcta data ꝓplis. Et ꝑm greg. qz plati aliqñ nō corrigunt ꝓplm ideo ipsi plati i fatu antz a peccāta ꝓplus punitur ij. regū vltō vbi dr de dauid q peccauit a tñ ꝓplus punit9 fuit. oraē ego oportz p platis Secūdo honorādi sūt vbis ut bō de eis sbditi referāt Rō qz qñ illis nō fit ꝓpls eius r calcitrat etiā i licitis a sic tur bat respublica Et sepe ea q apparēt malefacē vel obmittē plati ipsi talia emēdaē nō valēt vl ꝓplus iudicās errat temerarie iudicādo. iō paul9 ait actu. xxiij. Scriptū ē pñcipē populi tui nō maledices Terciō dñt gestibz honorari festiuitatibz a aliis licitis. i. pe. ij. Deū timete regē honorificate qcqd ei ei fit deo fit a q̄ omnes ptās. Quarto sūt platis tributa dāda exactiones licite p re publica theolonea a steure. qz sine talibz coibz sbfidijs prudētes ofiliarū officiales cātatis a stipēdiarū a milites sua offitia fil a laborādo p victu facē ñ pnt deo. i. corin. ix. Quis militat stipēdijs suis vnq̄. Et rō. xiij. Reddite oi bz debita cui tributū tributū cui vectigal vectigal. Quinto obediēs ē platis i hijs iqbz sūt aliq̄ cor sbiecti eis ut milites capitaneo i rbz bellicis familia pfamilias in domesticis. cives ofiliarijs i ciuilibz

¶ Io tho. 2. 2. q. C. iij. qrit an E sbditi teneātur platis i oibz obediē hz. qz nō ſz i hijs vbi sūt platia sbditi eis astricti vñ pmo sbditi nō tenentur obedie ei q̄ vsurpat sz dñiū si bi ñ ꝓpt scād alū l maiꝰ malū vitād obediendo tñ i licitis nō q̄s peccaz Nec secūdo sbditi tenētur obedie platis vbi ipe rāt vnū a alt maior plat9 sb q̄ē pmus iubz aliud Est ei regula a bto aug9. monēs qz duobz platis cōtraria p̄cipienti bz obtpans ē maioi intellige i licitis Terciō nll dz obedie vbi platus iubet aliq̄d qđ pccz eēt qz cū de9 hoc phibe bat p pcedētē regulā q̄ē oim dñs deo ē obediendū Tñ ꝑm ray. a alios plimos q̄ sūt sb diti ñ dico aīci l nō subditi ta les sbditi qñ dubitāt aliqđ eē illicitū vel licitū dñt platо obediē ñ eēt tale q̄d i q̄ nul lo mō eēt excusabil ignoran tia. puta otra articulū fidei p cepta l phibitiones l gnāle statutū eccīe Rō ē qz dubia sūt i meliorē ptē iterptāda.

¶ Qrto sbdit9 ñ tenetur obediē F dño l plato si p̄cipiat ei i q̄

nō subdit eī puta si ītromittēt se de actib9 amme mteiorib; Vñ sen. li. iij. de beneficijs Erat si quis estimat sibi ututē in totum hoiem descendere pars eī9 melior i deest aīa exceptā ē. Corpa obnoxia sūt a assēripta dnīs. mens q̄dē ē sui iuris Ideo dicit cōsequenter ibi. In hijs que ptinent ad īteiorē motū volūtatis hō nō tenetur homi obedie. sz i hijs q̄ per corp9 exterius sūt agēda nec in talib9 ōnibus Quīto igr in hijs etiam q̄ per corp9 exteri9 sūt agēda hō nō tenetur hoi obedie in ōnib9 talib9 qr nō in hijs q̄ ad naturā corpis pertinēt sz soli deo qr in ista parte ōnes homines natura sūt pares puta in hijs q̄ pertinēt ad corpis sustētacōem a prol' gnacōem. vñ nec tenētur sui dnīs nec filij parētib; obedire de mrīmōio coīsulendo vl' virginitate suanda. a alio quo hmōi Sed in hijs q̄ ptinēt ad dispēsacōem actuū a rez hūanaz tenetur sb dito suo supioi obedire sm rōnez supioritatis Sic miles ducī exēcit9 i hijs q̄ ptinent ad bellū. hec tho. Quīto ad tertiū pncipale patet ex p̄missis qm multiplicit' sb dīti fatiūt otra hoc p̄ceptū debō nādo platos Primo eis mala faciendo vel p eis non orādo cū tm̄ p oib; orādū sit per oracōem dnīcā Secūdo qui eis detrahūt vñ exo. xxij. dijs nō detrahxs glō. iudicibus Tertio qui sine tio reā reuerētia sūt ad eos coīa illud rō. xiij. prīceps dri mi ster est tibi in bonū Si autē maleferit time. non eī sine cā portat gladiū a post pau ca Sb dīti estote nō solū ppt' iram sed etiā ppt' oscīam Ideo ei tributa p̄statis Quarto qui steuras subtrahūt tales p tm to sūt prioes q̄ pdones p q̄to i plues q̄s peccat q̄s puat iste q̄ subtrahit p̄stātes ec tributa tria nō pdūt sed tm top9 merētur q̄nto rem coēm id ē dnīā pl9 q̄ ppaz curant. Ubi pt; quoīūdā modica caritas q̄ muīti sūt ad talia. Q̄nto q̄ eis rebellīsāt ymo poti9 deo. vñ ea q̄ coīa p̄latos sūt deus sibi fieri dic ut pat; nūeri. xiij. vbi ppl's dr murmuāsse otra mopsen aaron. Attn de9 ait vsq; quo detrahit mihi ois ppl's iste quousq; nō credet mihi in ibidvsq; quo ml titubo hec pessima murmuat coīa me Sic p. ix. xiij. Q̄n samuel iudicē ppl's petiuit ut regē eis daret dns ait nō te abiecerūt sed me ne regnē sup eos. Sequitur p̄ceptū v. s. Non occides.

Incipitur Preceptū Quintū scz Nō occides Capitu. pmū.

Preceptū Qntū est Nō occides. De q̄ tria pncip aliq̄ sūt videnda. Primo de homicidio in se. Secundo de caus homicidij vicz primis appinquis q̄ sūt ira inuidia. Odiū detractō a alie filie in uidie tē recōciliacōis obmissio a fraterne correctōis q̄ oia ca sunt vel esse pnt homicidij corpis vel aie a hic phibent. Tertio de scandalo a de derisione q̄ occasio sunt occisiōis aie a corpis. De homicidio ī se tria ponentur primo quo iuste q̄s occidē possit a quot modis iniuste. Secundo quo alie lesiones corpales etiam sb hoc pcepto phibēt. Tercio de hijs que valent ad fugiendū a detestandū homicidiū. Qntū ad pmū nōndū hm thm. 2. 2. q. lxiij. q. duplex est occisio. queda iusta. alia iniusta hic phibita. Ad occisionē iusta hois tria requirūt. Primo causa iusta vt q̄s occidatur p culpa p quā tal ez morte a occisionē meruerit. vñ exo. xxij. maleficos ne patiaris viuere. Secundo ordo vt fuetur in occisione iuris ordo a maxime q̄ hmōi occisio iubendo vel exequendo fiat ab eo q̄ hz auctoritatē legitime ptātis vt iudex vel p̄latus vñ nūeri. xxv. homicida sub testibz punietur. Et deu. xvi. filio obediēs pntibz iubet ad semoes ciuitatis a ad portas iudicij ducā. rō. xiij. q̄d iudicas alienū suū dño suo stat aut cadit. Tertiū requisitū ē iustus animus ita q̄ iudex mādās a minister exequēs occidat ppter bonū finem a recta intētiōe vt ppter obuationē iustitie a correctōe ez culpe vñ deu. xvi. qđ iuste iuste exeq̄ris iudex ig. vel pceps vel aliq̄s hm talia tria occidēs non peccat vt aug. p bat. i. de ciui. dei a hec occisio nō phibet. Iniusta occisio homis nō aialiū irronaliū im q̄ q̄s dñiū hz qz hijs licite pōt vti occidendo deo alia ē occisio hois iniusta hic phibita a fit quadruplicit. Primo qñ occiditur innocēs q̄ nullā pnā meruit. Secundo qñ occidit nocens a q̄ meruit puniri. li ez nō meruit morte. Iz minorē pnā. Tertio qñ qui meruit morte occiditur nō seruato legittō ordine iuris maxie qñ occiditur ab eo q̄ modo hab; auctoritate; legittime ptātis. Quarto qñ q̄s occidit

p culpa sua ⁊ ab hñte auctoritatē ꝫ nō fit iusto aio l'fine ut amo ev'm dicte v'l ꝑpt' aliū
C aliquē debitū finē C Fit aūt trīsgressio xv mōis cōn hoc p̄ceptū put colligit' ex thō 2 2 q lxvij Et ex alexā de hal' i suo tercō q xx Prio qñ iudex vel alt' occidit innocētē wlūtate puta eū q̄ nll'am penā ap̄ iudicē meruit Exo xxij Innocētē ⁊ iustū ne occidas Secdo qñ iudex v'l alī? wlūtate ⁊ scīēt' occidit q̄ meruit penā corpalem sed nō mortē puta aliā penā carceris sc̄z verberacōnis v'l similē Tercō qñ iudex l' alt' occidit wlūtate l' innocentē v'l nocentez nō suadente ordīne iuris p̄tacto maxime si occidēs nō h̄z auctoritatez legitīe ptātis vt qz nō iudex v'l qz in bello nō iusto occidit hostē Vñ actu xxv Nō ē cōsuetudo romanis qz aliqs dānetur Priusq̄ is q̄ accusatur p̄sentes h̄eat accusatores ⁊ locū defendēdi accipiat nll's enī vt dicit Aug de ci dei h̄z auctoritatē recipiēdi vitā alterī qui auctoritatē a deo non accepit qui dicit deut xxxij Ego occidā ⁊ ego viuere fatiā plucia ⁊ ego sanabo ac Quīto q̄ occidit hoiem mala ītē cōe etiā alias reū ⁊ accusatū sufficiēt' puta suo ev'm dicte aut appetitu pene Quinto q̄ occidit opulsus necessitate euitabili tñ puta qz iuadēte necessitate occidere wlēte euadere possit fugiendo v'l adiutoriū alior̄ inuocando ⁊ nō vult ꝑpt' vrecūdiam Aut alio aliquo mō possit se saluare ꝫ nō vult ⁊ occidit eū tal' homicida est cōtra hoc p̄ceptum ut coit' tenēt doctores C Sexto qui dando operam rei illicite ⁊ quā euitare deberz occidit hominē casu ꝑ tez intencōnē vt qui violenter petit vterū pḡnantis nō intendens occidere infantem nec matrē si mors sequatur mulieris v'l fetus: reꝰ est homicidij maxime si fetus fuit animatus Exo xxi Qui dat operam rei illicite Dl'si q̄s picit lapidez v'l iaculū verbus locū vbi trānsitus hominū esse cōsuevit Idē est iudiciū ⁊ sic de similibus Septimo qui dando operā rei licite non tm adhibēdo diligenciam debitā occidit ꝑter intencōem hoiem Vt si q̄s in loco publico vbi cōsueuerūt hoies trānsire secat arbores nō dat operam rei licite Sed si nō adhibet diligētiaz debitā vicinos circūspiciendo Aut alte clamando vt sibi caveant homines: occidatur aliquis: reꝰ ē homicidij De quo casu deut xix habes ⁊ sic de aliis.

Octauo quiv ult aīm tendit
alīum īmuste occídere coraz
deo homicída est· etiā si nun
q̄ exequatur opere· vnde su
p illud deu· v· Nō occídes· dí
cit glō· revl voluntate Nono
quī tubz aliquē iuste occídi
ut pilatus manḋauās xp̄m
p̄cepit dari militibz a crucifi
gi ¶ Decímo quí suadet a osi
lium dat ad īmiquā hominis
occásionē· aut p tali īmq̄ ho
mínis occásione īstat fienda
a rogat a sic scḋm marcū íu
dei xp̄m crucífixerūt homa ter
tia línguis vnde scḋm aug9·
periculose decípiuntur q̄ esti
māt nō homicídas illos q̄z
consilio fraude vel exhortací
one homines occídūtur Vn
décimo q̄ odit primū q̄ vult
desidérat vel optat sibi mortē
a hoc solū ex appetitu vindí
cte a malū alterí9 vnde· i· Jo
h· iij· Qui odit fratrē suū ho
micída ē scz mente a voluntā
te· quā deus p̄ncipaliť respi
cit· Duodécimo qui negligit p
posse a morte libeare hoiem
quē nosćit positū ín extrema
necessitate a periculo vite· ut
cū nosćit aliquē hominem ín
tali articulo cōstitutū· q̄ cír
eū apparēt signa pbabília
extreme necessitatis futuḋ· ñ
ei subuemátur· si tunc homo
negligit illi p posse subuemḋ

de suo dando á aliū de ptuā
do: homicída reputať a agit
cōtr̄ p̄ses p̄ceptū· vñ Amb·
pascę fame moriēte si nō pa
ueis occídisti Et aug9· lí· cō
tr̄ faustū Si icurras ín eū fa
melicū· q̄ moi posset ñ porri
gendo cibū sibuemias iam tu
homicída tenebris ¶ Tercōde
cimo mlier q̄ ē cā aborsus· seu
ex nímia īgluuie· á ex nímia
strictitudíne westimētoz ad
lasciuiā ordínata· á ex nímia
agitacióe forte ī chorcis cor
pois á alīs filib9 vams· á q̄
cūq; alio īdebito mō Et si fe
tus iam sit aīatus: tūc pctm
est gūius q; ē vez homicídiū
Cir̄ hūc modū tā viri q̄m mu
lieres ītrḋ rei sūt q̄ luxuriant
cū ímpregtis· vñ dic dñs Al
b· lí· suo de aīalibz lí· ix· trac·
p· ca· 2· Sepe accidit ínquít
q̄ quedaz mulieres sil abor
tiūt a concipiūt· ita q̄ ī vno
concubitu vnus exít p abor
sū a alter íntrat p cōceptum
a hoc freqñter accídit ī hīs
q̄ multū delectātur ín copu
Sepe etiam contīgit q̄ qñ
vir copt cū muliere pregnā
te post octauū mense cōple
tū mulier aborsū facit a ideo
piculosum est tales moueri
saltādo aut chorisando post
cōceptum· qñtūcūq; semen
bene receptū sit· Nulla autē

f

alio⁊ aīa alīū femīa oīno ab
hoie ꝛapit à fustiet coptū p⁹
ipregīacionē·mlier vero tē pl⁹
appetit·equa tñ aliqñ simle
patit Dec ibi·]dē libro·x·tr̄
cta·2·c·2·dicit q⁹ cauēdū ē eci
am·tā viro q̄ ip̄gnate mlieī
a multis alijs Casus mq̄t ab
ortus concepti fetus fūt mlti
valde Aliqñ fit abortus ex p
cussiōe·à ex casu ab alto·à p
exercitiū corporale laboriosum
aut ex vehemti saltu·Adhuc
q passiones aīme aliqñ fati
unt abortum Sicut ira vehe
mens·à tristitia·aut timor·
Silit facīūt aliqñ frig⁹ sup
fluū aeris ⁊ eciaz supflua cali
da Vnde lōga balnea medi
ci eciā eis phibent Fit eciā ali
qñ abortus ex ꝛplecōne vehe
menti aut sacietate plurima
nauseata]dē·li·ix·tract·2·ca·
viij·dicit Femina obstetricā
di mdiget magno exercitio·eo
q⁹ de facili im ptu piclitātur ⁊
mr̄a ptus ñ vterq; caueatur
valde hec de alberto que tam
non sunt ōnia p̄dicāda vul
go misi quedā ⁊ cum cautela
maxima ne discāt malefacē
qui nesciert· Quarto decimo
peccat cōm hoc p̄ceptum qui
dat mulieī venenum sterilita
tis aut mulier que hmōi reci
pit ꝓpter hoc vt iā non concipi
atur puer·à quocumq; alio

mō illicito impediūt voluntarie
ne omixtione viri ⁊ mulieris
fetus cōcipiatur· Quinto g
decimo peccat homicidio qui
sibi manus mittit se voluntarie
occidendo·misi ex speciali dei re
uelacīōe certa hoc fieret ut de
sampsone dicit aug̃·p̄mo de
ci·di]n quolibz alio casu pec
cat mōrliter se occidens a tñ
to grauius qñto agit contra
naturalē inclinacōem q̄ quili
bet tenetur se diligere ex nat
one ⁊ diligit naturaliter a fic
peccat cōm naturalē inclinaci
onē idest cōm caritatem fui ⁊
contra iusticiā omunē cuius
mēbrū ē a sibi adimit hō tps
penitēdi hic eciā reus ē fui q̄
sic vivit vl agit ꝓpt̄ quod vi
tā suam notabiliter abbrevi
at ⁊ notabiliter accelerat mor
tem Vnde]ero·dicit Elon ꝛ
fert vtrum puo tempore aut
magno te interimas Et hoc
ſm bōuē·in·iij·dis'·xv·conti
git duplicit'·Primo cū quis
sibi diminuit vitā ⁊ acceleat
mortē ⁊ facit hoc scienter volū
tarie ⁊ ex intencōne Et de illo
loquitur]erom̄·⁊ est grave
peccatum Sit exempli grīā
inter plura vnū exemplum·
Aliquis sic se sānctū putat vl
iustum vt securus de glaia
impaciens pro patria se af
fligit per indiscreta ieiunia

vigilias ⁊ cetera exercitia cor
palia ⁊ ꝓpter hoc sibi abbre
uiet vitaꝫ ut cito sit cum xpō
¶ Les male agūt ⁊ pdūt nō
nunq̄ vitā pñtē ⁊ futurā ¶ Si
cut simle legit̄ i collacō pa
tꝝ collacōe .2. mopsi de pre q̄
se in puteū p̄cipitauit ¶ Secū
do cōtingit hoc cū q̄s sibi ab
breuiat vitā ⁊ accelerat mor
tē · dādo opaꝫ rei iutili supua
cue ⁊ illicite · ut solet fieri p mi
miā ⁊ apulā ⁊ supfluaꝫ pota
cōeꝫ ¶ Illud ē cōn pñs p̄ceptū
¶ Quo ad .2. pncipale nōt
tho .2. .2. q. cxxij . q̄ licꝫ in hoc
mādato exp̄mat̄ solū homi
cidiū cū dr ¶ Nō occides · tn i il
lo hicidio tā q̄ i pncipalio
ria ⁊ mario corpis nocumto i
telligūtur omia alia corpis
nocumta phibita ⁊ natuāli
um lesio · puta mutilacō · vl
neracō · icarceracō · vbā gui
lesiua ⁊ filia . pmo phibetur
etiā affectus talia iferēdi l̄ op
tacō vel ofiliū iussio ⁊ oseus
¶ Sicut dictū fuit de hicidio
vñ in talib⁹ cōn hoc p̄ceptū
faciūt multi · Primo iudex vel
ali⁹ q̄ i no cēte verberat vul
neat ⁊ similia facit qui talia
in eo non meruit qđ sibi im
ponit ¶ Secūdo iudex vel alius
qui no centem ledit vulnere
carcere ⁊ similib⁹ · sed plus q̄
meruit ¶ Tercō qui talia face
ret no cēti nō sm ordiē iuris
maxime qn̄ ledēs nō hꝫ puni
endi legitīa ⁊ ptātē ¶ Quarto
iudex vel p̄uata p̄sona muti
lās vl ledēs no cētem etiā sm
ordinē iuris qui nō facit ta
lia iusto aio · sed vindicatio
¶ Quito qui dat opam rei illi
cite ⁊ p hoc ledit aliquē i cor
pore ut in exemplis prius de
homicidio patuit ¶ Sexto q̄
dat opam rei licite · nō tamē
adhibꝫ diligētiā debitā ⁊ sic
ledit vt pus ¶ Septio qui in
tret suadet vel auxiliū dat vl
hmōi · ut iusta lesio iusto p
ximo iferatur vel etiā qui ma
litiose retrahit eū q̄ hoiem de
fendere voluit · aut cōseruare
ab hmōi iusta lesiōe ¶ Octa
uo qui ex odio optat aut de
sideat prio hmōi mutilacōeꝫ
vel lesionē · aut gaudet] deo
solū q̄ no cumētū primo est
illatū ¶ Nono q̄ mutilaet se]
mēbro aliquo dempto casu
quo mēbrum eēt no cauū cor
pori seu piculosū rone putre
dinis · nisi hoc aliq̄n ex spāli
instictu fieret spūssancti · sic
de marco pollicem sibi ampu
tāti legit̄ · ul origene q̄ se ca
strauit ut fideꝫ int̄ mlieres si
ne suspicīōe p̄dicaē valeret
qđ licitū fuit si a deo habuit
alias nlli licet se mutilaē Rō
p̄ma q̄ nllus nisi dns ⁊ res

publica ptātem hz aliquē p̄
uaē vita ā mēbro viuo Qui
dic Ego occīdā ea ego viuē fa
tia Sc̄da rō qz etiā āputato
mēbro q̄ cūqz ad pct̄m in cli
nāte l' coopante vicīū i volū
tate in nllo ē eradicatū. Nlī
ergo vt dic̄ crīs. sup matth. li
cet se castraē corpalit mēbrū
abscīdēdo. ꝛ mēs castrāda ē ea
corp9 silit p fugā mlieꝛp ie
iunū p custodiā visus a alio
rū sēfuū a maxīē p vigilacōez
aie ad expurgādas cogitacī
ones malas Ibi ei ē radix pec
catī ea ēncia puta in wlūtate
sm crīs. vbi p9 sup vbo But
eunuchi q̄ se castrūerūt ꝓpter
rgnū cēloꝝ Nō igr mēbroꝝ
absīsionē dic̄. ꝛ cogitacōnū
Absīdē em mēbꝝ dēmōiace
ptacōis ē Nōnō tn qp pn
ceps q̄ pē cātati. a regno q̄ ē
pfecta coitas hz i suos subdi
tos pfcām ptātē coherēdi Et
iō pt eis p se l' p aliū q̄ ei9 ptā
te fūgitur ifligē pnas etiā ir
repabiles. maiores a mioreſ
sm meritā delictoꝝ Seruādo
p̄fata tria i pmo mēbro posi
ta p̄r veō q̄ solū pest familie
domestice q̄ ē ipfecta cōmū
tas habet ipfectā ptātē co
herēdi. s. solū sm leuiores pe
nas q̄ non infert irrecuperabi
le nocumentū quem admoꝺ
est wlnera cō mediocris quā

iubet spūssc̄us per salomōem
pū. xiij. d. Qui parcit virge
odit filiū Et infra noli subtrahē
disciplinā a puero Si em p
cusseris eū virga: nō morietur
Tu virga p cutis eā a aīam
eius de inferno liberab. Ecclā pr
familias tria tenetur sibi sb
ditis. Primo nutrimentū cor
poris Sc̄do doctrinā q̄ corre
ctōnibus vel wlnere mēdum
cresc̄at Sed sine scio paruva
let Idco etiā debz dare exēplū
bonū q̄ si non lxt: tieat illud
Apli. i. thi. v. Si q̄s suoꝝ a
maxime domesticoꝝ curā nō
habet. fidē negauit a infideli
ē deterioꝝ Quo ad. iij. primā
pale ad cessandū ab occasio
nea lesiomb9 alijs nō inferē
dis multa valent. Prio docet
talia ab hōmnai natuā nam
ōne aīal diligit sibi sil' Ecc.
xiij. Et raō natural' docat pri
mo nō inferēdū q̄ sibi odit fi
ei Sc̄do cohibere debēt mīg
na pna quā ex scriptuā legi
m9 infligi mua soleb9 tā i pnū
q̄ i futuro vñ mat. xxvi. Oēs
q̄ acceperint gladiū gladio pi
būt Et gen. ix. Quicūqz effu
derit hūanum sāguīē: fundet
tur sāguis illi9 q̄ potest itel
ligi tā de futuā q̄ de pnti pēa
Tercō hoc ꝓ huī9 pcīvicz
effusionis sāguīs quia cla
mat ad deū contra adūsariū

m Sunt aūt quatuor pcta clamātia ad dñm· quor quā tū ē homicidiū aī alijs trib9 qr sūt qđ dā homicidiū ꝺco etiā clamare dicunt ad deū Primū ē homicidiū genē· ix· de p̄mo hoie homicida dr· vox sanguis fris tui abel clamat ad me de tra sc̄z ad te vindictā dñi ꝺco sb̄ditur· Maledctus eris sup terrā que aperuit os suū: a suscepit sanguinē fris tui de manu tua genē· ix· Secūdum ē oppressio innocētū de quo exo· 2· Clamor filior israēl ad me venit· vidiq afflictionē eor qua ab egyptijs opprimūtur· Tertiū ē pctm sodomiticū· de quo genē. xvi· Clamor sodomor et gomorreor multiplicatus ē Rr tū est detentō mercedis mercēnarior de quo Iacob· v· Ecce merces operarior q̄ messuerūt rgiones vras q̄ fraudati sūt a vob: clamat a clamor eor in aures dñi sabaoth introiuit· In pctō ei cōm naturam effunditur illd qđ potuit eē materia hūanā corpis In oppssione vero innocētū a dctōne mercedis mercēnarior vita paupib9 auferēt· vñ Ecclesiasti· xxxiiij· panis egētū· vita paupis ē q̄ defraudat illū hō sāguis ē· Et ibid· Qui aufert i sudē panē· qsi q̄ occidit proximū suū· Et ibid· Qui effundit sāguinē a q̄ fraudē facit mercēnario fratres sūt·

Quarto deberz phibere ra cō naturalē· vñ seneca ferma rabies ē ista sāguinē a vulnē letalia hec ē abiecto hoie in filuestre animal trāsire· Quāto cohibere deberz custodia āgeli primi quē imuadēs graviter offendit matth· xviij· Videte ne otēnatis vnū ex hijs pusillis· Angeli em̄ eor in cel̄ semp vidēt faciem pris mei q̄ in celis ē· Dixit ei offendere regem frācie qui sb̄ eius latere tutū imaderz· Sexto q̄ frēs sum9 pl9 oib9 aī alibz q̄nes vnū prēm habemus a in celis vnū xp̄m sc̄z q̄ quē libz tam p̄ cōse redemit· vnde dicere derz illd genē· xxxvij· Quid p̄derit nob si occiderimus frēm nrm̄ a celauerim9 sanguinē eius Septūo ymago dei in proximo quam vilipē dit quis a inhabitacio spūs sancti· cui9 templum ē hō· vñ genē· ix· postq̄ de9 dixit Qui cūq effuderit hūanū sanguinem fundetur sanguis illi9 subditur causa Ad ymagiez quippe dei factus est hō ꝺco a habitaculū dei est hō· i· cor· iij· Nescitis quia templū dei estis vos a spūs dei habitat in vob Si quis aūt tēplum

dei violauerit dispdet illū deus Nec valet si q̄s dicēt hoc cō cludē de lesione iustoꝝ qz q̄ ad q̄dā gui9ē ledē occidēdo pctōrē q̄ iustū Quia ps dic mors pctōꝝ pessia Eo q̄ sta tī forte dānat Hz p̄cōsa ē i conspcū dn̄i mors scōꝝ eius

a Vnc de caub Ca·2· Vicidñ videō ē q̄ sunt ira ꝛ mutidia put xp̄s nōt math·v·d· Audistis qz dictū ē antiquis nō occides q̄ aūt occiderit re9 eis iudicō Ego aūt dico vob qui irascāt fri suo reus erit iudicō Ecce phibicō ire Et statim nā coꝛē mutidie phibēs sb̄ungit Si ergo offers mun9 tuū ad alta reꝛ ibi rcordatus fueris quia frat tuus hēt aliquid adūsū te relique ibi mun9 tuū ꝛ va de pri9 reco cōciliā fratri tuo ꝛ tūc veniēs offeres mun9 tuū

b C De Ira igitur Primo viden dū q̄ malū vicū sit Secūdo q̄n vicium sit ꝛ quando non Tercō de remediis contra Ira Quātum ad pmum nōndū qz Ira ideo est magnū vicū qz capitale Ex quo bm Bre·li· xxxi·mora· Sex nascūt filie vicz Indigcio tumor clamor cōtencō blasphemia ꝛ rixa· q̄ postea declarabūtur Vn̄ deus Ira multū offenditur Primo qz p talia pcta hospitium dei turbatur Ephe·iiij· nolite cō tristare scm di spm· gre· dū ira aim pulsat spūm sco hitacō ez fuā turbat pmo qn̄qz prez a filiū ꝛ spm scm de hitacōe coꝛ dis eicit ad pabolū introducat Quia sic bm ps· In pace fa ct9 ē locus ei9 scz dei Ita i ira locus dyaboli C Secūdo qz C ymagmē dei in tēplo coꝛdis dissipat vn̄ Job·v· Diz stul tū ire ficat ira cūdia Sup quo gre· Mā suetudo i nob ymagmē dei suat q̄ semp tn̄q̄llus ē hz ira dissipat que multis v tutibz p̄uat Tercō qz tēplum dei mcēdit vn̄ ps· Incendēt igm scuarū tuū i ira Et p·co rm·iij· Nescitis quia tēplum dei estis ꝛ spūssanctus habi tat in vob Si quis aūt tem plum dei violauerit: dispdet illum deus Secundo malum ire ostenditur quia homim valde nocet In anima· coꝛp reꝛ rebus In aia quidē ꝓpter vicia p̄tacta Aiam enim que ad ymagmē dei est formata multis malis assimilat· Primo qz iratus est velut hō ligneā hns domū· cui q̄nqz accidit q̄ wspe diues ē ꝛ mane nihil hz qz ignis totū vastauit sic ec facit ira domui coꝛdiū Quo con ait apls Ephe·iiij· Sol nō occidat sup ira cūdia vra Secdo assimlatur demoniaco

de quo 3t marci·ix· Magr̄ at tuli filiū meū ad te hñtē spm mutū qui vbicūq; apphēde rit eū: allidit eū et spumat a stridet dētibus Tertio assimi latur olle mmū hñti de igne q̄ ebuliendo emittit qđ in ea erat optīma postea crepat· vnde puer·xv· Os fatuoꝝ ebulit stulticiā Quāto rāmp no assimilat qui ignez ex se producit ꝑm ioseph̄ ex im petuentia sua alia destruit· Quinto testijs a apro cani rabido 7 vso assimilat ira Ideo circo assimilatur serpentibus ignitis qui interfecerūt filios israhelin deserto numer·xxi· Nocet etiā corpoi multiplici ter Prio amaz reddit hoiem quia ira ꝑm dam̄·ē euaporatio fel a scōm Augustī epi stola ad nebridiū Ira crescē te auget fel in corpe Secūdo tristiciam mgeit·animꝰ gau dēs etatē floridā facit·hz spūs tristis exsiccat ossa puer·xv ij· Tercō mēbris valitudiez a sanitatē adimit quia totū corpus ꝓpter sanguinis ebu licōnem a spirituū turbatio nem alterat̄ scōm medicos Quāto vita ciciꝰ puat·vnde ꝑm ph̄os Aialia iracūda bre uioꝝ hñt pporcos ceteris pa ribz Quinto dēmoī interdum corpus totū ꝓpt̄ irā possidēs tradit̄ vt accidit interdum blasphemātibus i ira Eloq; etiā rebz·qz iratis familia tri ste seruit Amici tales fugiūt a prudentes hoztēt·ex q̄bus pauca tp alia iātis procuāt Tercō malū ire ostēditur ꝺ qz dyabolo multū placz Pri mo qz valde potens efficitur ad destruēdū hona virtutū mediāte ira sic etiā homo me diāte igne qui est maxie ac tiuꝰ multa mala facit de quo igne pōt intelligi illō Johel· p̄·ad te dñe clamabo·qz igs comedit speciosa deserti a flāma succendit oia ligna regiōis Secūdo placet dyabolo qz racōnis cecitatem inducit ira ad quā sequūtur multa ma la·vñ sicut pū·xiiij·ꝺz· Regi sc̄z celesti acceptus ē minister intelligens Sic rḡi infernali cecus· Etiam iratus se ipa cientē facit filios vxorem fa miliam a extraneos a illicita oia sibi licita putat iratꝰ·qz ois ira appetit vindictā sb ra cōne a apparētia iusti Ideo puer·xv· Expedit magis vsq; occurrē raptis fenestris q̄ fatuo cōfidenti sibi in stulticia sua Tercō dyabolo placz qz bō multa sibi procurat p irā Non enim vnū hominē p iram luc tur·sed interdū genealogiā totam vel pāiam p iras·vñ

pū·xv· Vir iracundus rixas
prouocat qui aūt patiēs est
mitigat suscitatas· Exemplū
de cane iracunda qui omnes
alios puocat Cñtum ad
secūd̄ qñ ira sit pctm· natura
vel meritū Sciendū q̄ scd̄m
tho·i·2·q·lvi· Et·2·2·q·clviij·
Et phm·ij·Rethō· Ira septem
gradus pōt habē· Prim9 est
ymaginacio vera vel falsa de le
sione vel puipensione facta tibi
i psona tua vel reb9 amicis a hu
iusmōi Et ibi ē fūdamtū oīs
ire Quia q̄libz ira a tali icipit
ymaginacōe q̄ sepe falso imīti
tur iterdū etiaz vero· Ex quo
ptz q̄ virus humil̄ q̄ oīa sibi
illata putat iusta eē a dei mi
sericordis salutarē flagellum
difficult̄ irascitur· q̄ tribula
cōes nō recipit vt lesiones ꝟ
sic dī pīs medicinales icāsio
nes Scōs gradus ē post q̄
quis iudicauit se lesum vel vi
lipensum ab alio cū naturāle
sit nocumenta repellere: sur
git quidam vel vemēs a īpetu
o fus animi motus qui ē appe
ticō vindicte vel motus incli
nans fortit̄ ad vindictā īroga
cōnem a ꝟ appetitus vindictē
potētie irascibil̄ē ira put est
passio Vñ sup illo math·v·
Omis q̄ irascitur fri suo dicit
glō· Ira ē vel vemēs mot9 aī ad
nocēd̄· Hec ira si ē taz subita ī
aliquo ut p̄uenīat oēz delibe
racionem rōnis a omnem mo
tum volūtatis· Dicitur p̄mus
motus· Et quia nō est in po
testate nostra sicut nec ceteri
p̄mi motus Sed cōz nō ē pec
catum· sed pena potest eē pec
cati· Hec ei ira nō ē peccatum
q̄ diu nō dependet a volūtate
positiue· scz eā volendo a p̄ua
tiue ei nō resistendo cū possit
Vñ August· sup illo ps· Ira
scimini a nolite peccare· Si sur
git motus ire q̄ appt̄ penam
peccati nō est in potestate ura
saltē mō eat cōscientia vt ei nō
consentiat ratio· ut mente que
rgulata est scd̄m deum huius
m9 legi dei· si adhuc carne ꝟ
uiuum9 legi pecti· Ad illū aūt
motum qui est appetitus vin
dicte vel repulsionis nocumē
ti idest ire sequūtur naturaliter
tria· Primo euaporacō fellis·
Vnde august· in epistola ad
nebridium· Assiduitate ire
scendi fel crescere eciā medici
affirmāt Cremēto autem fel
lis rursus a facile ac ꝑpe nul
lis caus existentib9 irascimur
Ita q̄ suo motu animus fcit
in corpe: ad eū rursus cōmo
uēdū valebit Secūdo sequi
tur ascensio a accēsio ſāguis
circa cora cordis dilatacio·
Vnde marialiter Aristo· diffi
nit iram, dicēs Ira est accēsio

sanguínis cir̄ cor totū etiam
corpus oñter caleſcit Tercō
ſequtur turbacio cū iordinacō
ſpirituū cū humorū·q tria cō
plectēs dam̄·ſic dicit ira eſt
feruor ei9 q̄ cir̄ cor eſt sāgui
nis ex vaporatiōe fellis vel p
turbacōem fiens Sicut ei
ad motū localē naturaliť ſeqū
tur ī corpe apto calor·ſic ad
appetitū vindicte vel repulſi
onem nocumēti naturaliter
ſequūtur ín corpe p̄fata tria

f Tertius g̃dus eſt cum ro
poſſ̄ pcipe talem dordinacō
nē cū volūtas poſſ̄ moderárí ł
extīguē cū neutrū fit·ſ̄ negli
genť ābo ſe hñt cū tñ poſſent
vigilācia ſua talia rep̄ mé cū
tūc fit ira pctm: vmále q̄dē
qñ ira p̄ueit rōnē ſic ut p̄mit
tit cū vltr̄ non progreditur
nōbiliť vigili ei aio homo ī
trioā tā q̄ onū bonorū cū ma
lorū p̄ncipaliſſimā aſſidue cu
ſtodire debz ne hoſtis qua
cūq; pte ledęret·ſ̄ quia hoc
pauci faciūt Idcirco vās viz
tutes pauci poſſidēt·licz mlti
de exteriorib; magnā vim faci
ant·vñ·i·thi·ñ̄ñ· Corpal ex
ercitacō ad modicū vtilis ē
pietas aūt ad oīa·Quātus
g̃dus eſt qñ rō percipit iraz
cū appetitū vindicte·ſed tñ de
liberacīōem rōnis ira p̄uenit
cū tūc volūtas pōt ín irā oſentīe

ſaltē surrepticie:poſitiue ira
volendo vl ī ea cōplacēdo·ā
p̄uatiue ei nō reſiſtendo·ſed
eā ín aīo otinuat vl iualeſcē
ſimūl cū sic ē vmále ſed maiꝰ
q̄ ín tertio gr̄du:ſaltem quā
do ira adhuc recens eſt q̄ de
liberātione rōnis moderárí nō
potuit qđ ordp̄ter eos q̄ ſta
tī irati verbis maledicis ſeu
maledīs vel gladio p̄xios
ledūt q̄ non excuſantur ut s̄.
de blaſphemia patuit p̄cep
to·2·c·ñ̄ñ·d. Quintus gra b
dus cū duo ſeqñtes sūt quos
xp̄s p̄hibuit math·v·dicēs
Oīs q̄ irascitur fri ſuo reus erit
iudicio Qui aūt dixerit fratri
ſuo racha reus erit conſilio·
Qui aūt dixerit fatue·reus erit
gehēne ignis Vnde dicť tho·
2·2·ubi p̄us dominꝰ math·v·
tm̄ ponit tres g̃dus ire:non
ſp̄s·qui gradus accipiūtur
ſm̄ p̄cessum hūanū actus ī q̄
p̄mo aliq̄d ī cordē cōcipitur
cū g̃tū ad hoc dic·Qui irasci
tur fratri ſuo Secūdo aūt cū
p aliqua signa exteriora ma
nifestatur exterioꝰ etiā añ̄ q̄
rūpat ín effectū cū g̃tum ad
hoc dicit Qui dicit fratri ſuo
Racha qđ ē iteriectio irascē
tis Tertius g̃dus ē qñ pctm̄
interius cœptum ad effectū
p̄ducitur·Est aūt effectꝰ ire
nocumētū alterius ſub rōne

vindicte Minimū aūt nocumentorum est quod fit solo verbo Et ideo quantum ad hoc dicit. Qui dicit fri suo fatue Vñ sm Augustinū in primo gradu est vnū scz ira tm In secundo duo scz ira et vox In tercio vbi tria scz ira et vox et iniuriosa vituperatio mis expressio. Et sic patz qd secundo addit super primū et ea super vtrūq; vñ si primū est petm mortale in casu in quo dns loquitur sic dcm est: multo magis alia Ideo singule eorū ponūtur correspondencia aliq; ptinētia ad odēnacōem. Sed in primo ponitur iudicium quo minus ē Quia ut Aug̃. dicit. In iudicio adhuc datur locus defensioni In secūdo vbi ponitur obiectū in quo iudices inte se offerūt quo supplicio damnari debeat vel oporteat In tercio ponit gehēnā ignis. q est certa damnacō. Et licz aliquib9 minus videatur qd aliqs p minimo nocumento qđ fit solo vbo sit reus gehēne ignis Crisostomus ondit hoc nō minus ee. cū q̃q; pua verba pluā homicidia perpetrent et ciuitates et regna euerterit nec tm puū est times frem stultum vel fatuū vocare auferēs prudenciam et intelligenciaz quo homines ab irracionalibus distant. Exempla vide vinē. i spe. histo. Primo quo narses Rome patricio9 cui pta lia tōz ab hostibz liberassit Et imperator Justinus cui rōmis ingratus fuit narsetis in patri cui creassit: vxor Justini ia nā seti ostā timo polim exulāti fice deisoie demandauit In costā tinopolim rmeam cū puellis tuis in gemeo feiaz lanaz pesa diuide. Ad q̃ verba narses rn dit Tale se telā ordituz quā diu viuet nō deponet: qđ a se cit nā et longo bādos depannoma vocauit q̃ to tā ptaliaz i breui obtinuert. excepta roma et rauēna Sic cū spado i patois eraclij rogasset dōvl eleosinas militib9 distribuēt et sarracenis ipatoi militantes ide peteret: Spado eis dixit. vix sufficit ipator daē rogas militib9 suis Rn to magis cai b9 istis Qui exacerbati ouocatis alijs sarracenis i breui romā quibus malo vastauerunt

¶ Rn aūt ira sm predictos tres gradus sit mortale vel qn venale petm. Tenota primo sm tho. vbi pus q ira fit q̃ tuplicit peccatū. Cum enim ira sit appetitus vindicte vindicta sit iniusta q̃ duplicatur primo quādo quis exigit punitū vel vult illum punire qui non meruit. Secūdo quādo maiorem penam illi infert. q̃ ifligere appetit q̃ ille demeruit

Terco si tāta quātā demeru
it· ꝑ non ꝑm ordinē iustitie·
ut qr̄ velit pūire aliquē p seip
su cuius superior nō est a ꝑm
ptermissio ez alteri9 ad debi
tū ordinē iustitie req̄siti Quā
to si iusta3 pena a ꝑm ordinē
iustitie infert: nō tn̄ bō intē
cōe aut nō ꝓpter bonū a debi
tū finem Debet ei intētio pu
nientis eē bonū ipsius pūiti
aut obseruacō iustitie omūis
a dei honor ita ut præcās cor
rigat se l' alij p eius exēplū·
a dei honor fiat vñ semp pec
cat q̄ ex odio l' racoē i malū
alterius vindictā appetit a ut
pūiens dicat strēnuus a bo
nus iusticiarius· a ꝓpt lucr
a ꝓpter saciari vindicta· aut
ꝓpter alium malū finem Quā
to ira fit pctm ꝓpter modū
indebitum id est non bn̄ mo
dificatū etiam si p̄fata caueā
tur saltem q̄dam utpote si
q̄s nimis ardēter irascatur in
terius l' si nis exterius mā
festat signa ire Ira igitur ꝑm
tho· qn̄ ꝑm q̄tuor modos pri
mos vel aliq̄ eor homo iferr
aut vult iferre talē vindictā
alteri est de suo genē pctm
mortale· qr̄ ptrariatur iustitie
¶ caritati Quot tn̄ otīgere q̄
tal' illacō i iuste vindicte
ecia volicō inferēdi a ecia ira
ad hoc iclinans eēt solū pec
catū veniale ut cū q̄s appetit
se vindicare i aliquo modico
qs̄ q̄si nihil est r̄putandō ita
q̄ illud ita modicū sit q̄ si
actu inferretur non essꝫ mor
tale· ut si q̄s parum trahat alī
enū puerum p crines vel alī
qs̄ hmōi faciat vel etiā man;
veniale pctm ꝓpter impfecti
onem actus ut cū motus ire
subito oriat in aio a puenit
iuditiū racōnis ut in andās
declaratū est Quān autē q̄s q̄n
to modo irascatur appetēs vin
dictā ut si q̄s nimis ardēter
irascat interius l' nimis exteri
us manifestat signa ire Hic
ira ꝑm se nō habet ex suo genē
racōem pcī mortal· pot tn̄
otīgē q̄ sit pctm mortale pu
ta si ex vehemētia ire aliq̄s
excidat a dilectōne dei ꝙ pri
hec similit tho· Dicit q̄dā alī
us doctor· Si cōsideret īor
dinacio ire ex pte modi iras
cēdi puta q̄nis ista vindicta
iuste debite appetat q̄n tn̄
multū inordinatus ē motus
ire a nimis vehemēs interius
a exteriūs tunc credo si pec
cat ex habitu vicioso sc; ex sup
bia l' inuidia l' ex ira etiā ibi
tuata voluptate vbi habitus
ea principia ex q̄bus tal' mo
tus procedit sūt mortalia Credo
ec q̄ illa mordiacō ire sit pec
catū mortale Racio est quia

referetur i eūdem finē vitii vñ
præcedit vel si nō præcedat ex hi
tu vicioso· ꝫ ex hoc graue scā
dalū cōcitatur Puta qꝫ ille
cuiꝰ quē irascitur mō iocūdia
to vl' alij audiētes vl' videteꝰ
ad pcta mōrtalia impellūtur p
hoc qꝫ motus hmōi ire tā in
ordinatus ē qui alias ad di
cta pcta nō mouerētur pcē
mōrtale credo i dicto mō omit
ti Si tñ tal' motus inordina
tus non præcedēt ex habitu vi
cioso· nec graue scandalū ge
neraēt· ꝫ ex naturali oplexio
ne irascētis pueniret qui for
te multū essꝫ colericus ⁊ debil'
ul' infirmus ⁊ alias nimis co
lera infectꝰ possꝫ eē peccatum
veniale nisi tunc debilitas ul'
motus colē inordinatam ac
censionē ire causās ex culpa
mōrali pueniēt puta ex nimia
ebrietate vel gula vl' aliquo
hmōi vl' ipse motus inordina
tus ire intrinsecꝰ incrascentē inflā
maēt qꝫ a caritate derivl' proxim
caderet Capitu· iij·

QVbitatur ꝟ prio quo
mō ira sit capitale vicium Rñdet tho· 2· 2· vbi
prius Ira dr vitiū capitale eo
qꝫ multa vicia ex ea oriātur·
Tū ex pte obiecti qđ m' tum
hz de racōne appetitus inq̄ptū
scz vindicā appetitur sub rōe
iusti ⁊ honesti qđ sua dīgta
te allicit Obiectū ei seu causa
p̄ma ommis ire i nob est ap
petitus vindicte sub apparen
cia vel existēcia vt si aliqs no
bis intulit iniustū aliquod·
iuriā vl' pupendit nos apt'
que melio sit vindicta fibi in
fligēda Tū ecia qꝫ ira ex suo
impetu mētē hz p̄capitaē ad
inordiata q̄q̄z agenda Deo
glō· sup illo pū· xxix· Vir ira
cundus puocat rixas Ianua
inquit vicōrum ommium est ira
cūdia qua clausa virtutibꝰ
intrinsecus dabitur quies q̄
aperta ad omne facinus ar
mabitur animus Ira enim dr
ianua vicōrum p accidens q̄
dem remouēdo vicij phibens
id est impediēdo iudicium rō
nis per qđ homo trahitur a
malis Directe autem ⁊ per se ē
causa alioꝝ specialiū vicioꝝ
que dicūtur filie eius· Et bm
grego· li· xxxi· mora· Sūt ꝫ
sex duo i corde ca i ore a vnū
in facto· Prima filia est indig
nacio qua homo illum cōtra
quem irascitur reputat indig
num vt sibi quid tale fecerit
quod videtur esse quedam
vilipensio pmo quidam cō
temptus proximi Secunda
est tumor mentis ut cum ira
scēs replet animū suū dulcer
sis cogitacōibꝰ amaris· qbꝰ
apō se aliqn cogitat diūsas

vias seu indicādi a hz multi
plex propositū alterī nocen
di Et hmōi sūt magna pcta
qz non solum in actu exterio
ri pctm est: ꝫ magis i volun
tate etiaz si nō implet ad ex
p opus Tertia est clamor q̄
est inordīata a confusa locu
cio quo aliquis quo ad mo
dū loquēdi exterius deviat
iam suā Quarta est blasphe
mia cuius sūt tres spēs ut di
ctū fuit in .2. pcepto. Quinta ē
otumelia cū quis ex ira prū
pit in verba opprobriosa a i
uriosa q̄ sunt coīa primum.
Et hoc fit fr eqñter ex ira. qz
cū ira sit appetitus vindicte a
nulla vidcā sit iato ita pmp
ta sicut cōtumelia Ilō in eam
statī prūpit. Est em cōtume
lia ꝓprie cum quis maifeste
a coī honorez alterī dicit si
bi defectū suum soli aut coraz
alijs. Et est maior otumelia
cū quis corā multis dicat ali
cui defectū suū eo q̄ per hoc
magis dāmificat in honoē a
reuerētia sibi ab alijs īpēden
da. pōt tn etiā dici otumelia
cū sibi soli dicē in q̄ tū sez ille
q̄ loq̄tur coī audietis ruerē
tia agit quē vidz vilipendere
ex hoc q̄ maifeste verba coī
eū pfert Et sumūtur q̄nq̄ p
eo dē. ouitū. otumelia a i pro
perū Exemplum cū q̄s dicat

Tu es filiꝰ meretricis fur. mi
ser. vl silevl cū aliq̄s alterī i
propeat q̄ in pauptate eius
sibi pluā dedcit. ſm illō ecc̄a.
xx. exigua dabit a multa im
perabit Nbi ſm tho. 2. 2. C
q. lxxij. nōndū. q̄ qñ intēcio
pferētis coī aliquē cōuitū
a contumeliā ad hoc fert ut
p verba que pfert alterī ho
norē minuat. tūc ē pcz mor
le. non minꝰ q̄ furtū a rapi
nā em minꝰ hō amat suū ho
norē q̄ rē possessam. vñ xps
illō voluit Math. v. qui dix
erit fratri suo fatue reus erit
ielxne ignis Si q̄s vero alterī
verbum leuis ouicij aut otu
melie dixerit nō aio delvno
rādi. ꝫ ex animi leuitate. a ex
leui ira. sine firmo ꝓpōito ali
quē delvnorādi ꝫ forte vlt
ipm leuit a modicū otristā ē
tunc pōt ee veniale Si quis
vero alterī dixerit verbum cōui
cij non aio delvnorādi. sed
ꝓter correctōem. tūc pōt eē
sine pcto si alias sit bn exer
citationatū. Sicut ei licitū ē
aliquē sibi sbiectū verberare
a i rebz dāmificare cā disciplie
fica a vbū ei ouicioſū cā disci
plie dicē Sic xps luc. xxiij.
vocat duos de discipulis tar
dos a stultos Et aplus gal.
3. discipulos suos vocat insesa
tos a stultos. Dicit tn btūs

Aug̃· i p̄mone dm̄ i monte q̄ raro a ex mag̃ necessitate fūt hm̄oi obiurgac̄ones exhibē de im q̄bus nō vt nob̄ ꝑ dño fuiatur īstigem9 Addit tho· q̄ im vsu talīū verbor mag̃ di screc̄o p̄uanda ē necessaio vt vic; q̄s tl̄ib; verb̄ cautea mo deāte vtat̄ i correc̄one a alias q̄ possī eē tā graue oūciū q̄ p̄ cautelā platū auferret ho norē ei9 con̄ quē p̄fert a tē possī l̄o peccare mōlit̄ ecīā si nō intendēt dēhonoracōem· Sic̄ ecīā si q̄s aliū ex ludo im cautē picēs guit̄ ledat nō ca ret culpa Sex filia ē ira pr̄ quā intelligūtur oīa nocum ta q̄ ex ira p̄ris inferūtur exī oī facto siue in corpe siue in reb9 q̄ multiplicāt̄ fit vt con stat ptz igr quātis mal̄ inat9 pateat ptz ecīā q̄ cōfitēdo n̄ sufficit dicē act9 nr̄a exī9 plata a p̄cepta· ꝑ optet ecīā intēdo ā gūia ofitēi a plangē

d Dubitatur· ij· q̄t sint spēs ire Ex· p̄m tho· 2· 2· vbi ꝑus Et hūptū in exposic̄one regule be ati Aug̃· Et ph̄m· iij· ethico rū q̄ tres· Ira am ea que dñs Math̄· v· ponit sunt gradus ire ut dic; ē im alio capi· Est p̄ ma species ira acuta· secunda amara· tertia difficilis Dam· li· ij· vocat eas felleā mamā a furorē· Sc̄om p̄mā quida; acuti fūt q̄ ꝑtiet ad originez ut qui mīms cito irascūtur ex cā q̄libet leui Tales si cito ira scūtur a cito remā petūt sunt sicut aq̄ q̄ cito calescit a stati frigescit· q̄ ē mim9 malū hīj nō sūt meliores ꝓpt̄ize freqn cīā cū oīs hō dēat eē tardus ad irā Jac· i· Sed ꝓpt̄ celerez satisfactōez· cito ei culpā suā recognoscūt Jtē sic̄ signū ē bo ne oplexiōis se cito purgāti a supuenīēte ifirmitate· Jta ē signū bone oscīe se statim remē pticōe mūdaē Jtē delicta fūt tīn togūtio ā: q̄nto diuti9 tenēt aīaz ego a otrario· tīn to leuio ra: q̄nto cici9 eā dimittūt· Est ego ꝑma spēs leui9 pctm Tū q̄ ea moti culpā suā cici9 og noscūt Tū q̄ cito se purgāt ab illa iniuria· tū ecīā q̄ min riā in altez omissam nō plō gāt c De secunda specie sunt e amari quoz ira multo tpe du rat a manz· In q̄bus tristicia difficult̄ absorbetur n̄ diutur nitate tpis q̄ non p̄rupit ad exteriora sig̃ ira cunctie Tales tardi9 irascūtur a advenīa re tēdā tardi9 iclinātur sil̄es fre ro q̄ tarde ignescāt a difficil ter infrigidatur q̄ ꝑtiē Ta les triplicāt peccant· Primo quo ad proximū· quia post offensam caritatem fraternā quā turbauerūt differt repa

Secūdo i se q̄ satisfactionē
saluti fue ncār̄iam ptrahūt
facere Tertio in dēū q̄ irā dei
cōn se exorta occasione offē
se cōmisse i suū suū otēnunt
placaē Tles triplici laborāt
vitio Quo ad p̄. accidie q̄
tardi ad bonū. Quo ad secū
dum ire que nōdū i eis seda
ta ē Et quo ad tertiū supbie
q̄ ex supbia procedit q̄ ledēs
satisfacere dedignat hoc tri
plici fumiculo collo eius ap
penso i baratr̄ mergit amar̄
Quo cōn ps. Disrūpam⁹
vincla eor̄ nr̄a piciamus a no
bis iugū ipsor̄ De tertia spe
cie sūt difficiles q̄ ita obstina
ti sūt q̄ nō dimittūt desideri
um vindicē: misi puniāt Tles
nunq̄ volūt petere veniā simi
les lapidi albestō. de quo di
cit august. in de ciui. dei q̄ se
mel accensus nunq̄ extinguit
Hos tres gdus August. po
nit i regula dicēs. Melior ās
est q̄ q̄ quis ira sepe tēptet tñ
veniā i petraē festinat vt ei di
mittat cui se agnoscit fecisse
iniuriā q̄ q̄ tardius ira scitur
ad veniā petēdam tardius i
cliatur. Qui autē nunq̄ vult
petē veniam. sine cā est in mō
stro etiā si inde nō piciatur.

¶ Rñ aūt ille tres spēs sunt
pctā mōrtalia sr̄. q̄dā doctor
in eo casu vbi acuti q̄ minus
sunt mali peccant mōrtalit nō
ē dubiū amaros a difficiles
peccaē mōrtalit. Et tñ to grauio
ri reatu q̄ to peiores sunt in
moribz. siue motus ire ipō q̄
sit ex imusta vindicta desidera
ta vel illata. vl ex inordinato
mō inascendia hoc ptz p Au
gust. i regula. q̄ ira acutor̄
i grauib⁹ crescit i odiū a itñ
tū reatus eius aggūatur q̄
facit trabem de festuca a facit
aiaz homicidā. Qui em odit
fratrē suū homicida ē. i. Io. z.
In difficilib⁹ ergo quor̄ ira
nō cessat donec imuste pumi
ant ptz q̄ ira sp ē pctm mor
le. ñ vindicta illata eēt mini
ma iniuria. sic̄ si q̄s modicū
de niue vel guttam aque sup
aliquē picerz l puer̄ aliquē
indebite p capillos traheret.
In amaris autē quia ira cōū
titur in odiū p̄m reatū suum
trahit in spēm pcti mōrtis.
In acutis tñ appetitus vindē
indebite possz indeliberatus ee
apuenire inditiū rōnis qđ i
alijs nunq̄ vel rarissime cōti
gē possz. Dubitatur tertio ¶
Qñ ira sit licita a meritoria
Rñdet scōz tho. vbi p̄us p̄m
btm gre. in moza. Duplex ē
ira vna vocat ira p vicio de
q̄ p̄us dictū ē. Alia p zelū cū
q̄s ex amoē dei primi a iusti
cie irascitur pcto pprio. aut

pria appetit vindictā iustaz
sez in eum qui peccauit a tan
tam quātā demeruit a fm or
diem iusticie ad honorē dei a
mō debito. Et tali ira nō solū
licitū ē ymo expediēs a debi
tū aliqñ vti ut ptz p crisō. sup
math. dicēte Qui sine cā ira
scitur reꝰ eit qui vero cum cā
non erit reꝰ Nā si ira nō fuerit
nec do ctrina pficit. nec iudi
tia stāt nec crimina oppscunt
Itaqz q̄ cū causa nō irascitur
peccat. Pacīēcia em̄ ira racōna
bilī vicia semmata negligen
ciam nutrit a nōsolū malos
sed a bonos iuitat ad malū.
Itē gre. v. mora. Si nīl a ira
ex virtute surgerz ōme aī ad
ūsiōis ipetū p gladiū phīme
es nō placasz hanc irā q̄ he
ly nō habuit in sea in suis g̃
uit' punitus fuit. De hac ira
dicit ps. Irascimīa nolite pec
caē qđ quidā male solū ītel
ligūt sibīpb irasci licitū fore
z si primos ut nos amaē pci
pimur restat ut sic primoz
erratibꝰ sicut nris vicijs iras
camur hec sīnialit' gre. Dē di
cit Aūst. m. a. ñ. Ethicorū.
Hic Exo. xi. cū loqretur mo
ses pharaoni a iste noluit
audire exiuit a pharaone ira
tus nimis Hic etiā Exo. xvi.
cū phiberet moyses ne vsqz
mane buarēt māna israhelite

Illi mane buātibz a māe sca
turiēte verumibꝰ iratus ē moy
ses cōn eos Hic videsvitulū
aureū ⁊ tabulas decalogi. Exo. xx
xij. Sile de eo dē moyse legit
leuit. x. Et nūer. xvi. Hic xps
Mar. iij. Cū circūspexisz dns
cum ira in deos qui obserua
bāt eū otristatus est sup cecī
tate cordis eoz Dubitat
quarto quādo licitū sit vti irā
⁊. fm Greg. v. moral. q̄ du
plex ē ira. vna racōem puemi
ens ut patuit i scdo pncipa
li vsqz ad quartū gradū inclu
sive Alia ē racōnē fulp. rām
subsequēs. Sūt ergo tres re
gule. Prima homo nō dz vti
ira racōem puemēte. ⁊ q̄sta
tim percipit eam debz ei rīsistē
tōlit' excludēdo nec aliquā pe
nam īferat quousqz animus
tōlitez quiescat. Hacō est q̄
ira racōez puemens trahit ra
cōnem a sua rectitudine. vñ
habet racōem mali Ira enim
deliberacōem racōms puemi
ens cecat racōnem ut iudicet
iniuriam illatam que non est
iniuria vel maiorez q̄ fuit sic
in alia vicia ira pcipitat. Se
cunda regula Ira racōnem se
quente est aliquādo vtendū
Exempli grā quando homo
pfecte cognoscit pcm alteri⁹
fm oēs circūstātias a quiete

¶ Quintū Preceptū Capitulū Tertiū

a integre deliberauit de salu
bri pena a vindicta p illo pec
cato infligenda. attn adhuc
se pcipit ho timere a negligē
te in exeqndo dictatā penam
tūc assumē pōt ira tātā quā
tam pōt regē rōne ideo vt ex
eqtur melius pdcātaz penaz
Hec ei aliqn locū hnt in iu
dice respcū reipu. ¶ In mgro
respectū scolaris ¶ In dño rspe
ctu bui ¶ In plato respectū sub
dite a ¶ In viro respcū vxoris.
Racō dicti ē ut dicat tho. vbi
supra. qz passio ire sicut a oēs
alij motus appetitus sensitiui
ad hoc data sūt: ut ho pmpci
us exeqtur illa qd rō dictat
Alioqn frustra essz i hoie ap
petit9 sensitiu9 Ex pdictos au
tez casus nūqz vtendū ē ira. qz
nil p deest ira alias a obē pluri
mū. multa mala pcipitādo
facilie Tertia regula ē qn̄ quis
ira pdicto mō assumi possit
cū deliberacō ep istro virtutis
a eius adiutorio Illis tn non
expedit oib9 hoibus indiffe
rent. nō quis imperfectis sp
sed pfectis. Rō est qz nō oēs
apter difficultatē hoīs vsus
ire scirēt eaz regē rōne a odi
um a alia vicia nata esset ira
gnare. nō aūt sic i hoibz vir
tute pfectis. Simile est i me
dicinalib9 Nā aliqua medicīa
ha licita sūt pito medico ad
hibere q̄ sat modificare ea q̄
phibetur impito ¶ Oia pre
dicta pbātur auctoritate exē
pla rone Auctoritate beati
gre. v. moral. dicētis Cū am
m9 perzelū mouetur curā dū
sumope est: ne hec eadē ira q̄
p instrumto virtutis assum
tur mēti dnetur nec q̄si dna
p̄eat. sed q̄si ancilla ad obse
quiū p̄parata a rōnis tergo
nunq̄ recedat Tūc em robu
sti9 coīn vicia erigitur cū sub
dita rōni famulat. nā quan
tūlibz ira ex zelo rectitudis sur
gat si imoderata mētē vicerit
rōnis ptinus huiē otēnit. a tn
to se ipudentius dilatat. qn̄
to ipacē vitiū virtutē putat
Exēpl pho. illa patēt Hela
vt dic valeius li. xi. Archita
magister pitagoē a platōis
villico suo iratus. Rogasset
nāt a te supplicū nisi iratus
eem. maluit em impunitū re
linq̄re q̄ apter iram grauius
iusto puniē Sic socrates ut
dicit sen. li. x. de ira Cū seruus
eū offendisset quē habebat di
scolum ei dixit Cederē te nisi
iratus eem Correpcōem em em
seruī i tēpus distulit samus
nec fuit ausus se ire cōmittē.
Erat aūt i eo ire signum vcē
sbmittere a loqui pcius. qz
appaebat sibi tūc obstare ¶ ta
diogenes ut dicit sen. libro

z·de ira·Cū de ira dissereret ado
lescētulus pteruꝰ i eū ospuit
Interrogatus vero an irascē
tur cōm istū ait nō irascor sed
dubito an irasci optet Hic
de platone dixit vt dicit valeriꝰ
lib·p̄·Cum adūsus seruū dēli
ctū vehemēcia exarsisset z·ponē
istū statū tumcā a p̄bē scapu
las verberibꝰ iussit sua manu
ip̄m cēsurꝰ postmodū intelli
gēs se irasci·iā i alto manu
suspēsa q̄situs ē a spūsippo āi
co suo q̄d ageret Exigo iq̄t p̄
nas ab hoīe iracūdo oblitus
qz iā sui·q; alīū quē poc eius
castigaret mueneat abstulit
sibi in suū potestatem Cui
q̄t spūsippe istū verbā·nolo
ut sit iste meꝰ ptāte·i·m mea
qui in sua nō ē Rōne ecia ge
nerali p̄fata patet ꝑm thō·i·
2·q·xlvi· Quia q̄uis homo
sit animal māsu etū ofideātis
m generali racōe recta a tpa
tissiā hūana cōplexiōe·tn cō
fiderata colera hois magis de
facili inflāmātur mlti ad maz
q̄ ad cōcupiaz l'aliā passiōez
nec q; ira ē passio vehemētissiā

Capi·iiij·v·p̄cepti·

SEptīa filia ire p̄t pō
m maledcō q̄ sepe ex
ira oritꝰ De quo vi
cō trāctat ut sequitur tho·2·2·
q·lxxvij·Est enim ꝑm eū ma
ledicere imp̄cando imprādo

Aut optādo pnūciare contr̄
alīū malū a ꝑb racōne mali a
nō ad emendacōnē alterius
sed solū in malū eius·optare
autē a impio mouē ad malū
alteriꝰ ꝑb racōne mali ꝑm se
repugnat caritati· Quia de
bem diligere primū volēdo
bonū ipsius Et idō ꝑm gen
suū est p̄catū mortale· Vñ
p̄·cor·vi·neq; maledici neq;
raptores regnū di possidebūt
Et est hmōi maledictō tīto
grauius peccatū·qnto male
dicat quis plone qua magis
amare a ruerei debet Vñ leui
xx· Qui maledixerit pri aut
mri morte moiatur Subdit
tho· Contingit tn verbū ma
ledictōis platum peccatum
esse vel male vl'propter puita
tem mali qd quis altei male
dicendo imprecatur ul'etiam
propt'affectum eius q̄ profert
verba maledictōis cui sci ex
leui motu l'ex ludo l'fuzzepcō
ne aliqua talia verba ꝓfert
peccata enim verborum maxi
me ex affectu pnsātur Di
ctum est autem notanter in
descripcione maledictionis·
sub racione mali et solum in
malum eius cui maledicatur
Quia si quis imprecetur in
peret aut optet malum ali
cui sub racione boni sic est li
citum·nec ꝓprie maledictio ē

eo q̄ intētio p̄n̄cipalis non̄ fertur in malū illius sed in bonum Contingit enim optare malū alicui sub ratione dupli cis bonī quādoq; sub racōne iustīa sic iudex iuste maledicit illū cui p̄cipit iustaz pnāz iferri Sic etiam ecclesia maledicit anathematisādo· quādoq; sub racione vtilis optat malum vt q̄n̄ quis optat alīquē peccatorez patī egritudinē vel simile· vt melior efficiatur· vel a p̄secucōne bonor desistat Et q̄uis maledicere bn̄ possit fieri s̄m p̄dicta· tamen creatuis irracōnabilibz homines regulariter non debent maledicere· tū q̄ illud cōiter fit ex irrōnabili quadam· tū quia solet indiscrete fieri in malum hominū quorū sunt Tamē vt tho· ibidē dic· Maledicere rebus irracōnabilibz in q̄ntum creature sunt dei: est peccatum blasphemie Maledicere aūt eis sc̄dm se cōsideratis ē otiosum et vanū et p consequns illicitum pmo maledicere ē adeo illicitum ut etiā dyabolo fieri nō debeat vnde puer· xxij· dū maledicit impius dyabolū maledicit ipse animā suā idest maledicto culpe et pene se subicit· q̄ cum dyabol9 sit natuā bonus p̄ctm̄ ē saltē ut sic ei ma

lū optare vn̄ btus Iudas in canonica sua dicit Cū michael archāgel9 cum dyabolo disputans altercaret de moysi corpe nō est ausus inferre iudiciū blasphemie s̄ dixit imperaz tibi dn̄s vbi glō· Diligēter intuendū ē q̄ si michael archāgel9 dyabolo sibi adūsāti blasphemiā dicē noluit· sed modesto s̄mōe eū coercuit· q̄nto magis hoīb; ōmis blasphīa est cauenda Quā uis em̄ in wlūtate malus sit dem̄on· tn̄ natura nr̄a bona est

¶ Ad cauēdū aūt vicia male dictiōis monē dn̄t exempla sacre scripture et bonorum xp̄ianorum Sā xp̄s cū maledicet̄ur sp̄ in cruce· nō maledicebat p̄· pe· 2· Paulus etiā dicit· i· co· iij· Maledicimur et bn̄dicim9 Et petr9· i· pe· iij· Nō reddentes malū p malo· nec maledictū p maledicto Exempla etiaz xp̄ianorum bonorum ad idē sūt q̄ oñdūt q̄ iterdū maledicētes siue iuriti sint siue volentes in malū exaudiūtur vn̄ Bre· iij· dyal· refert q̄ cū simplex et sanctissim9 florentin9 pastore hērz vrsū ouiculas pascentē· discipuli quatuor cuius dā sancti p̄bis q̄ dicebat eutichius· vrsū in capo occulte occidēt· de quo cū florentius valde tristaret̄ur eutich9 flēte

frē; velit o solai Cui florētius
Spēo i oīpotēte deū qi hac
vita añ oculos suos vidicta
accipiēt q̄ mox ut vsū oculi
dert Statī aūt q̄tuor rei disci
puli elephātio morbo pcussi
mēbris putrescētib9 interierūt·
Vñ ōm tēpe florētius flebat
se suo cicadā pclamās Ite ibi dē
ferēt grē·q cū faul9 cuius dam
stephani p̄sbiti negligēt' ei p
uēt clauit p̄sbit' wm dyabo
le·discalcia me famulo sic lo
qñs statī autē demō affuit
correpte fūme caligarū se sol
uerunt i signum demoniace
seruitutis Ex q̄ pt; dicit gre·
dyabolum pmptissimū ee im
maledictōnibus ad puniendum Similē in quāto refert
de romāo filiū q̄nquēnē nut'
entē q̄ mox blasphemare cō
sueuerat cū ei aliquid resiste
ret vñ i pris sinu pestilēcia la
borās simile ad apparētiā de
mōis fatiēs necatus ē Sic ce
sari9 in dyalogo suo dis·v·re
fert q vir quidā mot9 ira cō
tra vxorē ei ait·vade dyabole
mox autē illa per auriculā de
mōe; intrāe sencies furiebat·
Cū quidā sanct9 abbas sup
caput ei9 legere; euāgeliū sup
egros man9 imponēt Illa ter
bilissimē clamabat Et cū demo
ni ipsa rēt vt exiret· Ille rndit
nō du wlt altissim9 postea tñ
modū quo dēmō intrauerat
ipsa patefecit Ite q̄dā iratus
dixit filio suo vade dyabole
quē mox dēmō rapuit nec vn
q̄ comp̄uit Item puella quā
quēmis cū lac comedere; pr ei
iratus ait dyabolū comedas
in ventrē tuū mox ātrata ē
puella vsq; ad maturā etatē
In q̄ cum limina apostolorū
petri a pauli visitaret liberata
est Sed ātea dēmoni ea ait
me egresso hec nūq̄ post hāc
vitam sentiet aliquid purgato
rium·hec Cesarius Sic·xxi·
de ciuitate dei refert Augusti·
de vidua nobilia diuite hñ
te septem filios et tres femel
las eis maledicente· Omnes
autem statim tremore omni
um mēbrorū terribiliter fūt
pcussi et ciuium suorum ocu
los verentes in ortem dispēr
si fūt omnibus spectaculum
facti miserum Et si nunq̄ ma
ledicentis op cō implerētur·
tamen semper ille qui maledi
cit seipsum primo maledicit
ut verificetur illud gen·vicesi
mo septimo quo ysaac deia
cob ait· Qui tibi maledixerit
sit ille maledictus· Circa d
principaliter videndum est de
remediis ire· Sūt autem que
dā remedia contra ira ppriam
quedam contra alienam· Re
media ire prope sūt nouem

Primū est radicē ire euellere
q̄ est amor sui īordīatū a su
or. Qui ei ardēt diligit mor
dīnate se. amcos. filios. tpa
lia a honoes. statū credit sibi
iuriā illatam eē vel se puipē
di. vt dicat Arist. ī. rethoice
vñ Ecā. xxviij. scōz ligna sil
ue. sic ī gmis exardescit a scōz
virtutē hois sic iracūdia illi9
cit a bm substāciā suā exalta
bit iram suam Secūdū est si
lentium Nā natura ire est ut
plata magis fetueat vñ pū.
xxvi. Qui īponit stulto silen
ciū iras mitigat. vñ scūs pat
ysaac reqsitus. Cur demōes
eum tātū timerent. Rñdit ex
quo fact9 fū mōchus. statui
apud me ut iracundia extra
guttur meū non pcedet Et
ps. Posui ori meo custodiaz
cū obsistēt pctor adūsum me
E Tertiū remediū est exēpla
pacienciū īspicē pncipalis
sīe xpi passionē. de quo gre.
dicat Si passio dñi ad mēo
riaz reuocetur. nihil adeo du
rū est qđ nō equo aio tolere
tur. ī cuius figuā numer. xxi.
Filij isr̄l lesi a bestijs ignitis
īspecto serpēte eneo id ē xpō
crucifixo sanati sūt Ad idem
valēt exempla Job. Exēplū
etiā illius mulieris nobilis de
qua refert cassian9 ī collā. pa
tr. que petiuit viduam iracū

dissimā ī qua pacīam discēt
Talibz em exēplis velut op
timo clipeo aīa numeī pt Rr̄
tū ē cogitare quō deū sepe p
prīs malī contēpsimus vl p
uipēdimus a qp indigemus
etiam ī pprīs defectibz a pris
supportai. vñ gre. v. moral.
Est alius huande mansuetu
dis modus vt cū alieos excel
sus ospicimus: nra q̄bz excel
simus delicta cogitem9 Cōsi
dēata q̄ppe īfirmitas ppa pec
cata nob excusat aliena. pa
tient nāq; iniuriam illatam
tolerat. q pie memīnit qp for
tasse adhuc habeat in quo
deat ipē tolerarī Deo tā facili
ter quis īascūtur. qz pprios
defectus q̄bz a deo vel primo
supportant non agnoscunt
vñ pū. xix. homo indigēs mi
sericors est Seneca regū am
mos īduimus: illi obliti sue ī
firmitatis aliene debuūt q̄si
iniuriam acceptīt Quintū F
remediū est osolacō dīne or
dīnacōis Nullū ei malū nob
pōt īferrī nisi dīna ordīnaci
one: qđ maxim dz eē fidelibz
Deus em est velut medicus
fidelissimus qui aquā tribu
lacōis cuiq; pprīat: bm sue ī
firmitatis exigētiā. ps. Sta
tuit aquas quasi in vtre. scz
de celo eā dispēsās filijs vñ i.
ecclī. x. Fidelis deus qui non

patiet vos tēptari sup id qđ
potestis ꝟ fatiet ecīa cū tēpta
cōe puētū vt possitis sustinē-
hanc rōnē assigt xps petro
Joh·xviij· Calicē quē dedit
m pr ñ vis vt bibā illū. Sine
quo nec filn zebedei pñt sedē
ad dxtrā a sinistrā i rgno po
testis iqt xps bibē calicē quē
ego bibitur fū·math·xx·de
us ē velut pr principalr q filiū
quē diligit castigat Apoc·z·
ego quos amo arguo castí
go nevicz ꝟm aplm sim ad
ulterim filij· Si mqt ex disci
plinā estis·cuius participes fa
cti sūt oēs ego adulteri non
filij estis hxbr·xij·deus ec ē ve
lut mr misericordissiā q licet
castigz filiolū·tn nō sup mo
dū·Nā ysa·xlix·Nunqt obli
uiscī pt mr infantē suū vt nō
miserеatur filio utei sui·Et si
illa oblita fuerit:ego tn n ob
liuiscar tui. Dextū ē ofideracō
vtilitatis ipsius tribulacōis·
nā wxato es nri sūt sic apes q
licet pungant tn diligūtur·
qr mellificāt. Sic imici licet
rodāt:tn pnā p pctis minu
unt prudētes fatiūt decorant
patiēciā augēt ꝟ meritū a ce
lo pmiū ps·. Circūdederūt me
sicz imici dicit xps sicut apes
et exarserūt sic ignis i spinis
Septim ē cōsideracō nrē ipo
tētie. Sūt enī qđam q wrecū
dantur si nō tribulantes eos
verbo vel facto ledunt. Sed
sciat hō etiam mimis opotē
parcē. Unde Aug·homo tibi
ouicū dicit a tumes a iratus
es pulicib resiste si pōtes ut
dormias Octauū ēpcere ami
sereri insano·nam iratus alt
quē impugnans:rōne impte
vlī toto nō vtitur a sic recuſ
ē stultus et quodmō insanus
qb naturalit clementes sum
Vñ pū·xiij·q ipatiēs est ex
altat stultitiam suam. Nonū
ē puia ofideracō oīm malorū
que sibi possent inferri·vnde
Bre·v·moral·mens solicita
antequ qđlibet agere incipiat
oēs sibi qs pati putat otieli
as ponat qtens sui receptio
ris pbra cogitās otra aduſa
se ppaet Que mirū vemēcia
tīto forcior excipit:qīto se
cautior ex pscia armauit Qui
vero improuid ab aduſita
te deprehenditur qsi ab hoste
dormiens mu emitur·hec me
dia sūt necpe. Sed principali
ter inuocādū ē m ōmb auxili
um dine gre sine quo nl pos
sum. Remedia aut otra ali
enā ira sūt tria Primū ē mollē
rnsio·hoc ē mirabile natura
levnum vbi molle frāgit du
rū Unde pūb·xv·responsio
mollis frangit iram·Exemplū
in vitaspatrū vbi discipulus

machariū eū pcedēs ait ad sa
cerdotē ydoloꝝ lig̃ portantē
Quo vadis dēmon q̄ iratus
vulneaūt gutter discipulū
Cū autē macharius supueī
ens sacerdoti diceret Saluetis
laboātor hoc verbo lenitus p
machariū confusus est i mō
chū· vñ cā vulnerationis red
dita vulneatū ābo in mōste
riū portauerūt hō em iratus ē
velut olla buliens· cui aqua
frigida supfundēda est vñ p
ū· xv· Os fatuoꝝ ebulit stul
ticiam Secōm remediū ē silē
ciū· verba enim sūt velut lig
na· si saltē sint vba irato dis
plicibilia· ꝫ ad extinguēdū ig
nē oportꝫ materiā lignorū i
minuē· vñ eccī· ix· Nō litiges
cū hoīe litigioso ꝛ non struas
in ignem illius ligna· Secu
rius ergo essꝫ interdū ab ira
to recedere qui nollet cōbuī
sicut ꝛ ab igne rō· xij· nō vis
defendētes kmi sed date locū
ire Tertiū remediū ē bñfici
um· Bñficia ei irato ipēsa sūt
velut carbones ignitiva lētes
p caritate primi Deo púbi·
xxv· Si esuriēt inimicus tu
us cība illū Si sitierit da illi
aquā bibere· prunas ei ogre
gab sup caput eius ꝛ dñs rō
dēt tibi.

Capitu· v·

Ō muidia q̄ vt plu
mū ē cā hoicidij· de q̄

Job· v· puulū occidit inuidia
Tria sūt pncipalit videnda
Primo q̄d sit Secūdo quāte
noceat Tertio de remedijs·
Quantū ad pmū Inuidia dic·
btus aug9· ē odiū felicitatis
alienę Dam· li· 2· dicit q̄ ē tri
stitia de alienis bonis Et dr i
uidia q̄ nō pōt videre bona
alioꝝ Vñ ambro· li· de offic·
Inuidus bono torq̄tur alie
no· nihus aūt pt videre equa
nimit illō de quo torquetur·
Pro cuius intellectu nōnō sm
tho· 2· 2· q· xxxvi· q̄ inuidia ē
tristitia de alieno bono in q̄
tū q̄s aliū excedit i bono ap
parēti· pcipue de quo ē gl'a
vel in quo hoies appetūt ho
noraria in opione eē Inq̄ tū
alienū bonū diminuit vel p
priā excellentiā vñ gre· xxxi·
mor· Inuidia ex iami gl'a
vel ex supbia nascitur Quod
sic ptz· Nā cū supbus inanitr
glorios appetit sup alios
excellē ꝛ magn9 apparere ꝛ
ognoscit in alio aliqd bonū
tūc timet q̄ in hoc ipsū alter
excellat vl sibi equetur ꝛ tūc
tristatur in q̄tum hoc minuit
gloriā suā ꝛ excellentiaꝫ quā
habēt i opione hoim Ex hoc
ei q̄ ali9 in aliquo bono sibi
equat· aut eū excedit ipē in
n9 glorios estimatur: q̄
tūc nō sup alios ipē excellēs

putatur Exemplũ Tu scis artifitiũ in cũtate venit peginus q̃ eq̃lit' tibi vel melior te operatur de q̃ ipse laudatur. Si tu times eũ tibi equalẽ aut te excellere ex doles de fama eius l'bono. qz fama tua mmoz erit hec tristicia de alieno bono ẽ iuidia vera. Et vidz pncipalius eẽ tristicia de gl'a alteri9 mq̃ tum mmuit gl'az tuã quã appetis. Sic similit' ẽ it' diuites nobiles p̃dicatores mgz̃os a simles quo ad pulchritudinẽ fortitudiẽz sciam vel eem deuocionẽ ex de quo cũqz vero vel estimato bono de q̃ quis gloriã queit. Secundo notãdũ ẽm thõ. vbi ꝑus q cũ in iuidia sit tristicia de alieno bono. Quadruplex ẽ tristicia q̃ de aliẽis bonis in alio ogmtis põt oriri a solũ q̃rta est iuidia. Primo em̃ quis tristatur de bono alteri9 mq̃tũ ex eo timetur nocumẽtũ vel sibi vel alijs bonis. Et talis tristicia nõ est iuidia sed magis timoris effectus a põt eẽ sine peccato a laudabil' vñ pu. xxix. In multitudie iustoz letabit' vulgus Cũ impij supserit pncipatum gemet populus Et gre. xxi. moral'. Euemẽ plerqz solent vt nõ amissa caritate a inimicis nos ruina letificz a rursus eis gloria sine iuidie cl'pa contristet Cũ ei ruente eo q̃sdã bn̄ erigi credim9 et prosciente illo plerosqz iuste op pm̃ formidamus Secundo mõ potest quis contristari de bono alterius. n̄ ex eo q ipe habet bonũ. sed ex eo q nobis deest bonũ illõ qõ habet ipse Et hoc proprie ẽ zelus vt dicat phus. ij. Rethor. Et si zelus iste sit circa bona honesta laudabilis ẽ. Vñ. i. Cor. xiij. Emulamini spualia Et Jeo. i epistola ad alethã. de instructiõe filie dicit habeat socias cum quibus addiscat. quibus imideata q̃z laudib9 mordeatur. Vbi sumitur iuidia pro zelo q̃ q̃s debet imitari ad proficiendũ cũ melioribus Si aũt sit de bonis tpalib9 põt eẽ cũ pcõ a sine pcõ. Tertio mõ aliquis tristatur de bono alterius mq̃tũ ille q̃ accipit bonũ ẽ eo indignus q̃ quidem tristitia nõ põt oriri ex bonis honestis ex quibus aliquis iustus efficitur. sicut phus dicit. ij. Rethoz. si de diuicijs a de talibus q̃ possunt puenire dignis a indignis. Et huiusmodi tristicia secũm veritatẽ nemesis a pertinet ad bonos moẽs Si hoc ideo dicit. quia confidentia bati ipa bona temporalia sm se prout possunt magna vi dri nõ rspitiẽtibus ad eterna

Sz ꝑm doctrinā fidei bō tpa
lia q̄ puenīūt idigmis ex iu
sta dei ordinacōe disponunt
ad eoz correctōez vl ad eoz
dānacōez Et hmōi bō q̄si mi
hil sunt i opacōne ad bō fu
turā q̄ seruātur hoīs Et ido
hmōi tristitia phibetur i sa
cra scriptuā Secm illd ps.
Noli emulari in malignātibz
neq; zelaueris fatiētes iniqui
tatē Et alibi pene effusi sunt
gressus mei q; zelaui sup in
quos pacē pctoz vides. Ter
to mō aliquis tristat de bo
no alicuius ip̄m tum alter ex
cedit ip̄m in hoīs a hoc ꝓpe
est inuidia a hoc est sep pra
uum ut dicit Arist. ij. rethō.
Ruia dolz de eo de quo ē gau
dendum scz de bono pximi ꝑm ca
ritatē cui etiam directe cōtra
riatur ut dicetur ¶ Quō au
tē fiat inuidia vel male pctm
vel morle nōn dum terciō q̄
tres ibi sunt ḡdus. Primus
vbi materia originalis cā inuidie
est originalis boī alieni excellētis
in hoīe vane glioso. Talis
enī facilīter timet de diminu
cōe sue glie et tristat facilīt
de bono pximi vñ ꝑm greg.
xxxi. mora. Inuidia ex inani
gloia naturaliter ex eadē radi
ce etiā ꝑm phm. ij. rethō. mlt
e sunt cause inuidie Primo
scitudo aliquoz ꝑm genus
cogniconē statuā habitū ab
opionē. Racio ē. q; ad istos
tm ē inuidia q̄bus bō se velit
equare vel ꝓferre hoc autē nō
ē ñ respectū non multū distā
tium. Nullus enī nisi insan⁹
studet se equare vel ꝓferre in
gloria hīs q̄ multo maioēs
eo sunt puta plebeus regi l'
econsuli: ideo hīs quibz mlt
um distat loco vel tēpe l'sta
tu homo non inuidet sz q̄bus
est ꝓximus. Nam cū ꝓxim
qui videātur in gloria excedē
eos intimur excellēcia ex eorū
glia qua contra nostrā volū
tatē pollent tristari incipimus
a sic inuidē. ¶ Secūdo faci f
liter inuident pusillanimes.
q; oīa reputāt magna glio
sa q̄ nō hnt. Tercio senes fa
cilīter inuidet iuuenibz quos
putāt possidere q̄ ipsi non ha
buerūt l'nō habēt Capitur tm in
uidia sic cetere passiones q̄n
q; Sicut dic Anzeolus sup
ij. di. xxi. q. ij. quasi ꝓ qua ꝺ
naturali inclinacōe ad passi
onē inuidie Sunt enī ut in
q̄ti appetitu sensitiuo appeti
bilitates q̄ues fatiētes in cor
pe reales tāls mutacōes cōse
q̄ntes oplexiones corpm na
turales Vñ q̄ sunt oplexiōis
frigide et hūide sunt naturali
ter magis inclinati ad inuidi
am. ut patet de multis pue-

mlieribꝫ a q̄busdā hoībꝫ flec
maticis Et rō ē qz tales q̄lita
tes passiue fūt. ideo ē i corpe
aptitudo ad casū a dep̄ssiōez
p̄ t' qđ ī appetitu sēsitiuo oī
tur p̄portiō' qđ aptitudo
ad dep̄ssionē a ad casū vt fa
cilit' dep̄mat' a cadat ad ap
p̄hēsionē hom̄ altius Vñ sic
ē q̄ ōm̄a alia quđ r̄putant
supiora respū sui Ideo timēt
confudi naturalit' a dep̄hēdi
Raciōe igitur talis cōplexio
nis qñ q̄s videt hom̄ ī aliq̄
statū inclinat' ad inuidēdū
tūc fit cōformis tñs mutacō i
corpe puta quidā ca fus ma
nifest9 ī vultu a p̄penditur ī
uidia. Et hoc mō accipiēdo i
uidiā sc̄z p naturali aptitudi
nem passiōe vl eciam ut tal'
passio est p̄m9 motus. vt sic
nō ē pctm̄ ꝯ pēa pcā vl pcōz
largo mō cū sit pena pcā ori
ginal'. hec de aureo. Vñ Au
gust. li. prio ofes. dicē. puulum
quēdā collactaneū suū torno
vultu aspexisse a istud inuidie
attribuit. Vidi inquit ego
a exptus sū zelantē puez nō
dum loquebatur a intuebat'
pallid9 amaro aspectu colla
Bctaneū suū. Secūdus gra
dus est quedā sbita a nō de
liberata tristicia de hono pri
mi mḡtum excellens ē Tercī
us ē tristicia talis mōi delitēa

ta seu perfecta Prima est vemi
ale pctm̄ ꝯ tertia ē mōrle pec
catum Vñ tho. vbi prius de
vtroqz dicit Inuidia ex gne
suo est mōrle pctm̄. Denus
ei pcā ofideratur ex obiecto
Inuidia aūt p̄m racionem sui
obiecti cōsiatur caritati per
quam ē vita aie spualis. p̄m
illud p̄. Joh. iij. nos scim9 qm̄
tñslati sum9 de morte advitā
qm̄ diligim9 frēs. Vtusqz ei
obiectum a caritatis a inuidie
est honum primi p̄m cōsiū
motū nā caritas gaudet de ho
no primi p̄m illud. i. cor. xiij.
non gaudet sup iniq̄tate con
gaudet āt veritati Inuidia aūt
de hono primi tristatur. Vñ
ex suo gne cōumicatur pctm̄
mōrle esse inuidia Ideo Job
v. puulū occidit inuidia. Dz
nihil occidit spualit' nisi pec
catum mōrle. Sed hic dem ē
sup ī quolibet gne pcā mōr
lis inuenīutur aliqui ipfecti
motus in sensualitate existē
tes q̄ fūt pcā vel alia. Dic m
genē adulteriū p̄m9 mot9 co
cupiscen ī genē homicidiū p̄mus
motus ire. Ita etiam in genē
inuidie inuenīutur aliq̄ p̄mi
motus. q̄nqz etiam in viris p
fectis q̄ fūt pcā vel alia. hec
tho. Quārt9 q̄d9 inuidie ē pcā i
spāl scm̄ qđ dz inuidēcia fraterne
gre. vñ tho. i. ij. di. xlij. dicit.

Inuidia duplex ē quedā q ē dē zelo siue exaltatione bonis. Et quedā que ē dē exaltatione grē sicut q multi ad dēū conuertūtur vel aliqd huiusmōi. Et talis inuidia solū ē pctm in spūm sanctū. vñ ibi dē bonitate. dicit duplicit pōt aliqs inuidē aliene grē. vno mō quia ex hoc minuitur bonū ppriū cuius pmotiōez appetit singularitēr a sic ē pcm capitale. Alio mō q vlus amīe sic ē dēpuatus. ut sic nō videt bonū in se. sic etiā nolit videre bonū in alio a tūc ē pcm in spūm sanctū hoc autē ēi illē maxie qui vix pnt in alio videre bonum. Et ita alio mō ē capitale vitiū a alio mō peccatū in spūm sanctū a isto mō nō pcedit nisi ex magā corrupti one a malicia voluntatis que adeo gustū puertit ut bonū faciat apparere malum a ecō

H úso Secūdo principaliter videndū ē de inuidia quātum noceat a q sit detestabile ppt nouem. Primo nocz ppo sb iecto in corpo ē multipliciter qz ē tristitia. Oz tristitia secōz thō. 1.2. q. xxxvij. saltē mala multa mala facit qz aggrauat aīm ut interdū mot9 corpis ex telor impediatur a fit hō stupid9 a intēsa tristicia pōibz aie passionib9 maiz nocumē tū infert corpi vñ pūbi. xxv. Sicut tinea vestimēto a vermis ligno. ita tristicia viri nocz cordi. qz anim9 gaudēs etatē floridā facit spūs tristis exsiccat ossa Et ecā. xxxviij. de tristicia festiat morz. sed hoc wz ē de tristicia q spem nō hz ānexam. Sicut contricio habet spem a gaudiū de remissiōe a intuitu dōne mie Secūdo damnosa ē inuidia qz recipit eā hñti societatem ecclie ps. Particeps ego sum ōnium timentium te a custodiē tiū man. tua. Aug9. pnsēt in uidi quātum bonū sit caritas que sine labe nro aliena bona nostr facit Ideō inuidia nulli pcit. De nocenti notū ē de innocētibus ptz Cū capn inuid9 abel fratres ipius Joseph eūdē a saul dauid sine causa sint plecuti Tales prio res fūt pilato de quo math. xxvij. Sciebat q p inuidiā tradidissent eū. Rīto inuidia valde difficulter curatur. qz ē velut ignis grecus qui in aq tribulacōnū ardet a difficulter extīguitur Ideo gal. v. nō effitiamur inanis gle cupidi inuicem puocantes inuicē inuidentes sup quo Cypr anus zelus iste morz nō habet pmanēs iugiter sine fine cū alia finiatur scelerā. Quātoqz ille

cui mūdetur crescit i successu
milioꝛe tñto mundus luceꝛ
igmb9 mar desc¶nto mun
dia oñdit hoiez pusillam mē
ꝛ infims reb9 opat Job. v. p
uulū occidit iuidia. nobiles
fūt coicatiui vt pz in hoib9 in
leone In aqla Econtrio igno
biles fūt iuidi. Dexto signū
est p qd demon suos cognos
cit. Sicut caitas econtrio Jo
hā. xiij. In hoc cognoscūt q
mei estis discipuli si dilcōnez
habueritis ad mucē Septio
sotij fūt dyabolī in lucro ꝛ in
dāno. qqñ dyabol9 lucr̄tur
ꝛ male succedit homī iuido
hoc lucꝛ suū putat ꝛ econtrio
Vñ cū fm tulliū Amicoꝛū sit
idem velle ꝛ nolle ptz. xpōitū
Octauo pdito dēs plerūqz ef
fitiūtur pū. xxiij. ne comedaſ
cū homine iuido ꝛ ne desiderēs
cibos eius. qm i filitudinem
ariolī ꝛ cōiectoꝛis est iat qd
ignorat Comede ꝛ bibe dicet
tibi ꝛ mēs ei9 nō est tecū. No
no mundus grauissīa aie infir
mitate tenetur. gustū em aie
ad o infectū hz vt bonū inimi
putz malū ꝛ econtrio psa. v.
Ve q dicitis bonū malum ꝛ
malū bonū ponētes tenebras
lucem ꝛ lucez tenebras ponē
tes amaꝛ in dulce ꝛ dulce in
amaꝛ. Tercō principalit
de remedijs mundie nōndū
qꝛ cōn ea valēt qnqz. Primo
ut hō ponat dilcōnez i ea bō
q pnt simlr a mltis hīn a sin
gulr plene Sic ē pdicacō Eu
cāistie cōio dei sup oia dilcō
ꝛ regnū celoꝛū. vñ gre. Qui
facib9 mundie carere dēsideat
illā hēditatē appetat quā nu
mer9 possidēcū nō angustat
vir em iustus p hoc qm tz
nl appetit aliēis pfectibz mun
dē nesciat Secō mspicē debe
mus quātis fraternitatibz iū
gimur oīs ei primus ē frater
natural qꝛ oīm vnus fuit pz
ad ā. multi sunt frēs nri spua
les Quoꝛ oīm vnus pat xps
ē ꝛ mr vna vgo būssīa maia.
Sicut ꝛ mr vna sancta eccīa
Sumus em mēbra vm9 coꝛ
pis eccīe. i. coꝛ. xij. Si q̄d pa
titur vnū mēbꝝ opaciūtur cē
tera mēbra Tercō cōn mundia
valz ex dicacō ꝓpe supbie qꝛ
ex ea oritur Dñ dā cōn sup
biā vl manē gl̄am valēt etiā
hic ¶nto valet cōn mundia
meditacō mltiplicis dāmq̄ od
ex ea pueīt vt i secūdo mēbro
patuit Sic ei grecus igs ait
naꝛ acto solz extīguit sic m
undia ofideracō e infructuosi sta
tus quē hz ꝛ amaritudie ꝛ cō
fūp cōne virūm pōt extīgui Qui
to valet otra iuidiā exercitiū
in opibus mie circa ꝓximos
vel inimicos vnde prou. xxv.

Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illū: si sitierit potū da illi pu nas ei congregabis sup caput eius et dñs reddet tibi. Tria ei dicēt oppon̄itur iuidie q̄z p̄ or dol⁹ de miseia p̄ri posteior uero de felicitate p̄rivñ de mi seicordia 22. q. cor. xi. q̄s ifir̄ tur. Ego nō ifirmor. De mui dia vero Jude Johis. xij. q. ū das murmurauit de effusiōe vngēti sup caps ihu ca. vi.

Nunc de filiab⁹ mui die differēdū ē. Primo q̄ occasiones sunt hoi cidij corpal. Secdo de odio i spāli q̄d sit et eius ꝓpetati bz. Tertio an pctōres se odio hēant. Quantum ad p̄mū no tādum ꝑm tho. 2. 2. q. xxxvi. Et ꝑm gre. xxxi. moꝛa. Quicq̄ sūt filie q̄ ex muidia oriri pos sūt vicz susurriū. detractō. ex ultatio in adūsis. afflictio i pspis p̄ria odiū. Qđ sic ptz naz in conatu iuidie ē aliq̄d tāq̄ p̄ncipium et aliq̄d tāq̄ mediū et aliq̄d tāq̄ termin⁹ Principiū quidē ē ut aliquis diminuat glaz alterius vel i occlto et sic ē susurracō. l ma nifesto et sic ē detractō. mediū aūt ē. q. aliq̄s intendat dimi nuere glaz alteri⁹. Aut pōt et sic est exultacō in adūsis. Aut nō pōt et sic ē afflictō in pspis. Terminus aūt ē in ipō odio

Quia sic bonū delectans cau sat amoꝛē. ita tristicia odiū. Quo ad. 2. scīēdū q̄ differ runt ira. muidia. et odium ꝑm tho. 2. 2. q. cētesima quin q̄gesimaoctaua. Ira ei ē p quā appetimus malū p̄ri ꝑm quā dā mēsurā. put scz bz ratiōez vindicte. odiū āt ē p q̄ dēsi deꝛatur malum p̄rimi absolu te. Et ira est interdum cā odij quia p̄z hoc q̄ aliq̄s appetit malū vindicte sb zōne iusti. et cū hoc frequēter facit puēi tur ad appetitum mali abso lute in p̄rimū q̄ est odiū. In uidia vero ē tristicia de bono alieno. vn sic̄ tristitie oppoi tur gaudiū: sic odiū amoꝛi causatur odiū tā ex ira q̄ ex iuidia. ꝑ directius ex iuidia et ex eo q̄ q̄s tristatur de bo no p̄rimi statū displiceētiā seu odium facilit capit. Dubi tatur p̄mo vtrum deus possit odiri ab aliq̄. Rndet tho. ibi dē deus potest dupliciter ab hoie apprehendi. vno modo ꝑm seip̄z puta cū p essēciā vi det. Alio mō ꝑm effectus scz cū inuisibilia deꝛi p ea q̄ facta sūt intellcā ospiciūtur deus p essēntiaz suam est sūma bonitas quā nullus pōt odio hēre sic visā q̄ sic non bz misi rōnez diligibil nō odibilis q̄ ibi nil mali apparet intellectui.

Sūt ät effectuū ꝺ̄mox duo genera q̄ꝺ q̄ nllo mō p̄nt cō trariaī wlūtativt eē viuēcia ín telligēcia talia sunt ōmb9 etiā appetibilia Et put de9 ē taliū effectuū auctor ecia ñ p̄t odíri. Aliꝭ fūt effcūs dei q̄ repugnāt inordinate wlūtati. sīfli ctō pene cohibicō pctoꝝ p legē ꝺ̄inā repugnātē wlūtati pctoꝝ Et q̄ñtū ad tales effectꝰ de9 p̄t odiri ab aliquíbꝫ inq̄tūm vicꝫ deus appl̄ē ditur ut pctoꝝ phibitor a penaꝝ flictor. Sed ꝺ̄o dubitat an odiū dei sit ḡuíssimū pctōrū simplicit. ꝟ. ꝟm thō. ibidē q̄ sic. q̄ñ ē deliberatū. rō q̄ optimo oppoīt pessimū p phm viij. ethi. Sz amor dei quí ē optīm oppoītur odiū dei ꝺ̄ō cū primū sit optimū. Secundū ē pessimū ymo odiū dei ex deliba cōe ē maxie pccz in spūm scm ꝟm q̄ pccz in spūm scm noīnat aliq̄ꝺ genꝰ spāle pcti ñ tñ cōputat. it. spēs pcti in spūm scm. q̄ gñ alit. uēitur in oī spē peccati in spūm sanctū. vñ odíum dei manus pctm est infidelitatis peccato q̄ ex eo oritur Et vt effectus ex causa. Dubitatur. iij. q̄ possimus aut debeamus odire. Rñdetur ꝟm thō. ibidem licet odio habere illō q̄ꝺ a dyabolo deriuat. ut peccatum aut ōne illud q̄ꝺ pertinet ad defectū ꝺ̄ine iusticie aut quíe quíd a deo abducit nos ꝟm q̄ a ꝺ̄o abducit. Sed naturā fris graciam et huiusmōi cū sint a deo sine peccato nō possumus odire. De primo dicit luc. xiiij. Sí q̄s wnit ad me et nō odit p̄rem aut mrem nō potest ee meus discipulus Et Rō. p. detractores deo odibiles dr secundo. i. Joh. iij. Qui frem suū odit in tenebris est ibi videnda ē. ne sub weste wodíj se occultet odium fris. Quo ad tertiū vtrum peccatores se odiant ꝟ. q̄ sic vñ ps. Qui diligit iniquitatem odit aiam suā. deo aut9 itelle ctu nōt h thō. 2. 2. q. xxv. Vbi queit Vtr peccatores se diligant Amare seipsū Vnomō coē ē oībus Alio mō ꝓpū ē bo nocū Tertiō mō ꝓpū ē malor Or ei aliq̄s amz id q̄ꝺ seipm eē exístimat hoc cōe ē ōmibꝰ Hoc ät ꝺ̄o eē aliq̄ꝺ duplicit Vno mō ꝟm sūam suāa natuā Et ꝟm hoc ōnes estimāt bonū cōe se eē illō q̄ꝺ fūt. f. ex aīa et corpe cōpositos Et hic eē ōnes hoies bonā mali diligūt seipos inq̄tum diligunt fui ipsor cōseruacōem Alio mō ꝺ̄o eē hō aliquíd ꝟm príncipalitatem Sicut princeps ciuitatis dicitur esse ciuitas.

Vñ qđ pñcipes faciūt đz ci
uitas facere. Dic aūt nō oēs
existimāt se esse illđ qđ sunt
Principale enim i homine ē
mens racionalis. secūdariū
autēz ē natura sensitiua a cor
poral. Ruorꝑ mū vocat apo
stolꝰ iteriorē hominē ut ptz
2. cor. v. Homi aūt existimāt
pricipale i seipsis rōnalē na
turam siue iteriorē hominez.
vñ �means hoc existimāt se eē qđ
fūt. mali autē existimāt prici
pale i seipsis naturam sensiti
uā a corpalē scz exteriorē hoiez
vñ nō recte ognoscētes seip
B sos nō vere diligūt ¶ Et hoc
ꝓbat philo. i ix. Ethi. p qui
qđ q fūt amicitie ꝓpria. vnus
quisqz em amicus Primo q
dem vult suū amicū esse a vi
uē. Secūdo vult ei bō Tertio
operatur bō ad ipm Ruāto cō
uiuit ei delectabiliter Quinto
ocordat cū ipō quasi in eisdē
delectatus a cōtristatus. Et
�means hoc homi diligūt seipōs qꝑ
tum ad iteriorē hoiem Rua
etiam vult ipm obseruari i
sua integritate. Et optant ei
bona eius que fūt bona spiri
tualia a ad assequēdū operaz
impēdūt. Et delectabiliter ad
cor redeūt. quia ibi inueniūt
bonas cogitacōnes i p̄senti
a memoriam bonorꝑ teritо
rūa spem futurorꝝ bonorꝝ ex

quibus delectatio causatur.
Similiter etiā nō patiūtur i se
ipsis dissentionē voluntatis
qꝑ tota aīa coꝝtēdit in vnū
Econtrario aūt mali nō vult
conseruari in interioris hois
integritate. nec appetūt eius
spūalia bona. nec ad hoc op
antur. nec delectabile est eis
secū ouiuē redeundo ad cor.
qꝑ inueniūt ibi mala p̄ sētia
p̄teita a futuā que ablorrēt
nec etiā sibijpsis ocordāt ꝓp
ter cōsciam remorđētem �means
illud ps. Arguā te. a statuā
cōtra faciē tuam Et p idem p
bari pōt qꝑ mali amāt seipōs
means corruptiōez exterioris ho
minis. Dic autē hoi nō amāt
seipōs odiūt ego mali seipōs
means principale sui vicz aīaz.

¶ Capitulū. vij.

Hic necessariū ē scire A
quō inimicā vel pctō
res sint diligēdi vel
odiēdi de quibus xps p̄cep
tum dat mat. v. dicēs Audi
stis qꝑ dictū ē diliges pxim
tuum a odio habebis inimicū
tuum. Ego autē dico vob di
ligite inimicos vestros bñfa
cite hijs qui oderūt vos a ora
te ꝓ p̄sequētibz a calūmantibz
vos ut sitis filij p̄ris vestri q
in celis ē Qui solē suum oriri
facit super bonos a malos a
pluit sup iustos et iniustos

vbi dicit glō. q̄ inimici nostri trib⁹ mōis pugnāt cōn nos .s. mentali odio vbali oppro brio a corpali nocumento siue lesiōe in exteriori bono ut nō tur in verb̄ p̄dcis Sed ibi ecō traio t̄a iubet veritas inimicis impēdenda vicz diligere cor de bn̄ dicere orare opib⁹ sb̄uenire de q̄bus trib⁹ videdū est Primo quo corde sint diligē di inimici vbi tria occurrt declarāda. p̄mo an inimicor̄ dilectō sit nob⁹ possibil. Secō si sic Cur inimici sint diligendi a nō odiēdi Tercō an ad cor dilectō ex necessaria sit spā lis actuacō ¶ Quintū ad. i. rpiuntur tā ecā racione a infecti volūtate vt affirmēt a quib⁹ credant sibi impossibile esse q̄ inimicos diligāt otr̄ quos scriptura scōr doctria a pbo rū ac naturaliū exēpla Nam math. v. dr. Si dimiseritis hoīb⁹ pcca cor dimittet a vobis p̄r v̄r celestis debita vīa Super quo gl̄ō. videtis frēs q̄ cū dei gra in ptāte nostra positum est quo a dño iudicemur Inquit em̄ dns Si dimiseritis dimittetur vobis Si non dimiseritis non dimittet vob⁹ In ptāte aūt nostra est dimittē a nō dimittē Exēpla hēmus gen. xlv. Vbi post extremā iuram pz frēs illatā Joseph. ex amicicia singlos osculabatur a super singlos flebat sic Exo. xxxij. Moyses a pl̄o crebro veratus cui iā p̄ pe lapidabat̄ tn̄ ait ad deū Si n̄ dimiseis pctm̄ pli tui dele me de libro quē scripsisti Et. ij. re. p. Dauid cui fil⁹ inimicus se mei in fatīe maledixit maluit p̄ere a letales inimicos flere nouit a eos dēdocēdentes punire. ideo ait in ps. Si reddidi retribuentibus mala decid ā meito ab inimicis meis iamis Jo. q̄z. iij. sic deus dilexit mūdū vt vnigenitū suū daret vt oīs q̄ credit in eū nō peat sz hēat vitaz eternā Atrō. vj. Sic nos xp̄us dilexit q̄ tradidit semetip̄m p nobis in mortē Justus p iustis cū tn̄ inimici essem⁹ Et p se pr̄ seqntibz in cruce ait. p̄r ignosce illi q̄ nesciūt quid faciūt Quem btūs stepha. seqns p inimicis se lapidātib⁹ act. vij. flexis genibz clamando ora bat Vbi p se stādo orauerat dicēs dñe accipe spm̄ meum. ¶ Ad idē sūt scōr doctā a exempla. nā q̄ possibile sit nobis inimicos diligē pz p aug. q̄ de suo pigro q̄ nō vtebatur viribus sibi a deo collatis sic dicit Seruū pigr̄ q̄ sm̄ hist̄oiam euangelicā talētum dn̄i sibi creditum fodit in terram

nec ín eo negotiatus est nō
dānaret deus·si ea que nullo
mō fieri potērāt p̄cepisset·Et
btūs Iero·Anathema sit q̄
dicāt dēū p̄cepisse ímpossibile
Preterea si tot mulieres pueri
q̄ tam delicate puelle flāmas
ignes q gladios ymo bestí
as equanímiť ptulerūt p xp̄o
q̄ tñ nobis fuerunt símiles.
Cur nō possem⁹ ouicia q iíu
rias equanímiť tolerare q ími
micos diligē Símile docent
exēpla phorum vt ín vitis eoꝝ
legitur nam pitacus philo.
cum ductor cēt mitilēsium cō
tra athenienſ·quoꝝ dux fuit·
firmo ex pacto singulare cer
tamen ín dixit pitacus q sub
sauo occultato rthi cū firmo
nem ínuoluēt q occidēret·ac
triūpho potitus ī p̄cipē mi
tilenſiū leuaretur p̄cipatui
post decēniū resignauit tiā ci
uitate optime ordínata·Cū
q3 quidā oparí⁹ eius filiū se
cum ín gerēs ītersecisset q oc
cisor ligatus p cues pitaco
p̄ntaret ipm absoluit dicēs
Indulgentiā ee supplicio po
tiorē Sic eschines philo·q
oratorum maxím⁹ cū sua eloqn̄
tia athenas regēt q ibidem a
demostene oratore ī orando
victus ī iudicio·rodis apter
ignomíniā pgeret q ibiō ro
gatu ciuitatis primo suaꝝ q

demde demostenis oratione
claissiāꝝ recitaret q cūctis vt
usqꝝ eloqn̄cíam mirātibus q
plus demostenis Sic ait lō
ge amplí⁹ mirati eētis si ipꝝ
porātem audiuissetis ímmi
cí sui testis q cōmendatorem ex
cellētissim⁹ effect⁹ ibiō habe
tur·sic etiā valerius de vitis
phorum refert de socrate·q semel
ictu calcis pcussus cū quidā
eius tolerantiā mirarētur·ait
Si asinus me pcussisset calce
vñ eū ī iudicium cōuenirem
Cur igitur nō sic equanímiť
fustí merē ictus hoím sicut p
cussurā irrōnalīū·Q3 etiā ími
micis possum⁹ pcere ptꝝ a si
milí·nā si tu expectarēs ab ím
patore magnū donū q te ipa
torem offenderꝝ vel pcuterꝝ Cu
ne sumptuꝝ donū podes·nec
facto nec verbo apter tale do
nū vindicares·Cur igitur nō
facēs símile p eterna prīa ími
mico pcedo Quo ad·2·pn̄ d
cipale Quō ímimicí sint dili
gendi q ꝝre·Nondū primo
quis sit ímimicus Est autē ími
micus ille q̄ affectat optat
aut voluntarie ifert·aut ifere
conatur alteri malum culpe·
aut pene ī aīa corpe vel reb⁹
Et hoc facit nō ad correctio
nē pxi·nec ad iustitiā execen
dā nec ad aliud bonū aliqd·
sz tm altel ad malū vl etiam

quí mala ītenciōe gaudet de malo prími Aut tristatur de eius bono·Dicitur ꝑmo q̄ affectat altēi malū nō ad correctōnē eiꝰ ꝫ tm in malū suum puta ex odio rācoē vel amími amaitudíne Quia si quis vellet altí malū pene vt carcereꝫ vel tēa pauptatē infirmitatē ⁊ hmōi a solū ad correctōnē fuia ꝓfectum aīe eius·Aut ꝓpt̄ cōmunē vtilitatē ⁊ facerꝫ illud non ex amaitudíne amími rācoē vel vindicta·sed fraterna dilectōne·Talis nō esset ímimicus alterius cēnsēdus sed amicus qz pdesse conatur q̄uis obesse videatur Sīc parentes puníētes pueros suos a magrī scolaēs·nō sunt eorū ímimici estímādi ꝫ amici Sic cūdo ōr nō ad iustícia exercēdā Quia q̄ vult á ímfert altí malū pene amore exequendē iustície nō est ímimicus psone puníēde Unde lictor nō ē ímimicus eiꝰ quē occídit mediāte iustítia nec iudex filit' dummō non odio vel rancoē ꝫ solū ꝓpter cōmunē vtilitatē illa fatiāt·amoē pclaíssime iustície·Dicitur ter cō vel ꝓpter alíqd aliud bonū·qz medicus quí prodesse íntendit tāq̄ āícus vrit ínfirmum quē sanare íntendit·Dicitur quāto vl quí mala ītenciōe gaudet de malo prími á tristatur de eiꝰ bono·Quia si íntencōne bō facit vt de tristícia múdie fuit dictū nō ē ímimicus cēsendꝰ Ex quíbꝰ ptꝫ qz homo potest licite velle ín casu amico suo malū·s·pauptatis ínfirmitatis mortis vel hmōi·dūmō sine rācoē fiat a bō ītencōe ad bonū precantis l' cōitatis seu iustítie Vt gre·dic·xxij·moá li·Sed vt ibidē sb dit ad lxc seruāda val de necessarū ē sb tilíssime discrecōis examē·ne cū nra odia exeq̄mur fallam sb specie vtilitatis alienevide licet estímātes nos mala ímicis nris velle ꝓpter correctionem·vbi ex odio volumus rācore vel mala affectione·Et statim loquítur de tirāno ꝓpt̄ facínora puníto·Sb tilit' māt pēsare debem⁹ q̄d debem⁹ ruīe pctōris a q̄d iustície dei ferentis·Nā cū prūdū quēq̄ oīpotens deꝰ pcusserit a odolendū ē miserie pēnitus a gaudēdū est iustície iudícis

Secūdo nōndū q ímími eo duo sunt cōsiderāda·pmū est ímimicitia odū seu rancor quē hꝫ ad prímū fuū a bm illa nō debemus ímimicū diligē hoc est q nō debemus velle q sint ímimici nostri á alioꝝum aut vt hēant odiū ímimicitia a hmōi wrsus nos l' proxios

quia hoc essz velle eoz mala
a peccata contrā caritatem Et
hoc tenēt cōiter doctoes i.z.
di.xxix.a.xxx.a thō.2.2.q.xx
v. Quo ostenditur ēe in mimico
ipsi9 naturā secm quam ad dei
imaginē creat9 ē capax glo
rie nobiscū a noster primus
Et secm hoc dicendū primo q
ex pcepto tenemur mimicos
nostros nō odiē secz naturā
secz quam sūt nri prī secūdo
q tenemur eos secz naturaz
non solū nō odiē sz etiā tene
mur eos diligere. ¶ tavt veli
m9 eis bō felicitatis et ne vir
tutū a bona naturē fortune i
q̄tum eos talia promouēt ad
bēitudinez eoz Primū patz p
u.xxv. Si ceciderit mimicus
tuus: ne gaudeas ne forte vi
deat deus a displiceat illi a a
uertat irā suaz ab eo a cū ab
illo auterit ad illū dirigat q̄
de mimici ruina gaudebat Et
exo.xxiij. Si videris asinū mi
mici tui in luto iacentē: nō p
teribz misi prius eleues cū Si
mimici asin9 nō est relinquē
d9m luto. qñ tō minus xpi sā
guine redēptus a si y magie
infigmitus nō dz negligi hō
Jō.i. Joh.iij. Qui odit frēm
suū homicida est. Et scātis q
ois hōicida nō hz vitā etnā
in se manētem. Ideo doctores
exponunt sic. Qui odit frēm

suū q̄d pius est q̄ nō diligē
eum: homicida ē sm̄ps9 spū
aliter a fratris sui corpaliter
dispositiue tn̄ Secūd patz qz
math.xxij.pcep.ē. diliges p
ximū tuum sicut teipm Sed
inimic9 ē prim9 tuus. vt patu
it sup̄ ¶ tē mat.v. dns pcepti
ue dicit diligite mimicos ve
stros. bnfacite his qui odē
rūt vos ¶ dem pbat mgr i.iij.
di.xxx ¶ Racō autē quare te
nemur mimicos diligē ē qz
dilecto quā rps nob pcipit
qua tenemur diligere prim
est caritas que hntē facit at
tendere q̄ alibz prim9 viator
ē ad pmagine dei. dei capax
a beatitudinis q̄ capacitas
cū sit naturaliter in mimico a in
amico: ōnes tenemur diligē
ad tale bonum. Deus em̄ est
vniuersale bonū in nullo minu
bile ex cōicacōne sui ad aliū.
cui bono fauē demus a opta
re vt ab oibz bonis viatoribz
bonoetur. Diligamus ergo
in mimico oē illd qd̄ est in eo a
deo a odiamus in eo oē illud
qd̄ ē a dyabolo Sic ei medi
cus infirmum diligit. sz febrē
pseqūtur. Et mr filiū diligit.
sz eius scabiē odit ¶ Quo ad B
tertiū principale vtz ad di
igendum mimicū exigatur
pal actuatio mentis. Non
um sm̄ tho. vbi s. q̄ dilectō

nature ímímicí pt duplicíter oſideraí. Vno mō ím gñalí q ſic eſt í pceptō vt cū aliquís í gñalí díligít prímos: ab íl la geneálítate ímímicū nō ex cludat Vñ quí oraét ex delí beracōe: cordē wl ore dícendo dñe da pacē huíc cítate l'rgí omí. dēpto talí ímímico meo: peccaét mōrlíť q cōñ caítatē ageret. Alío mō cōſideratur dílcō prímí ím ſpēalí vt ſcz alí quís í ſpetialí moueatur mo tu dilectiōis actual' ad ímímí cū ſuū]ta q actualíter wlit ꝛ optz ſibí bonū]líud ſm tho. non ē de ncítate pceptí Exē plí gra. Cū qs cogitat de ſor te ímímico ſuo: non ē pceptū q ſtatī wlit l' optz ſibí bonū actualíť Quía pceptum de dilcōne ímímicoꝝ ē affirmatí uū]deo nō obligat p ſp Bz pceptū ēvt nō odíat eū ꝛ nū q affectz wl optet ſibí malū íntencōne nocēdí Quía non odíé prím ē pceptū negatiz]do obligat ad ſp ꝛ p ſp Eſt tñ ſm tho. hoc de neceſſítate caítatis. ſm ppacōnē aí ut. ſ. homo hēat aím patū ad hoc ut í ſingulaí ímímicū affcūe ꝛ etiā effectiue díligēt ſi nccí tas occurrēt. Sed q abſqz átickō neceſſítatis homo hoc actu ímpleat: pfectōms ē Vt Aug. ꝑbat í enchēidion. Et ut íbidē díć. cēt adhuc maío rís pfectōms. q hō magno conatu ꝛ pfecto amoé elícíto ferretur dilectiue í ímícū cū affectu ſibí wlendo bonū po tíſſimē dū iſte ímímicus actu of fendít. vt fecērt xps í crucē ꝛ ſtephan⁹ moítuꝰ Ca. víí.

Secūdo cū ímímící noſ A perſequātur ore debe mus eís dílectōis be nefitia oſtendere nō ſolū cor de ſz etiā ore qō fieí pt tripli cíť de quíbus p pnti trctabí tur. Primo de recōcíliacíone. Secūdo de vítāda calumnía Tercō de oracōne ꝛ de ímpn dēda benedictōne. Quōtum ad primum valet illud Ma th. v. Sí offers munꝰ tuum ad altare ꝛ recordatus fueſ q fratꝛ tuꝰ hz aliq̄d adūſū te relíque íbí munꝰ tuū añ alta re ꝛ vade prīo recōcíliarí fratrí tuo Vbi prīo nōndū q̄ō ſit tē plum ím quo offerēdū ſit mu nꝰ q̄d altaꝛ ē ſup quo ꝛ quid munꝰ ſeu ſacrfitiū Tēplū ē aía mōa ꝛ corꝑ q̄ fūt ꝺo p̄ paſ ſiōez í baptiſmate cōſecta te ſte apl'o. í. cor. z. neſcítis q̄ tē plū ꝺí eſtís wſ Et itez tēplū ꝺí ſcm ē qō eſtís wſ Et alíbí empti eſtís ptio magno gl'í ficate ꝛ portate deū ím corꝑe wſtro. Altare eſt fides wra ꝛ firma de quo hbre. vltō.

habem⁹ altare de quo edere
nō hnt q̄ tabnaculo deseruí
unt. Fundamentū em̄ aliud
quis⁹ ꝙ fidē ihesu xp̄i nemo
pōt ponē p̄ter id qđ positū ē
qđ est xp̄us ih̄us. i. cor. iꝛ.
Quia sine fide ipossibile est
placē deo. hēb. xi. Munera a
oblacōes sūt actus p̄n̄cipali
ter interiores aie. ut medita
cō bonoꝝ. oplacētia dīnoꝝ
affect⁹ a oro mētal dei dile
ctio a p̄rimi Et hīs similia.
Ex q̄bꝫ interius in tēplo cor
dis oblatis dꝫ homo p̄rupe
ad actus exteriores latrie vel
dulie. ut ad iubilacōnes ym
nū orōnes vocalē oblacōnē
opa mie corpalia a spualia
a similia q̄ sine interioribus
mueribꝫ fere nulla sūt Et ista
est exposicō ꝺm Aug⁹. De
cuꝺo nōnꝺ ꝙ ista mūera nō
ee̅nt deo gta si nō eet in offe
rēte caritas frāna Vñ nullū
op⁹ē deo acceptū sine carita
te teste aplo p̄. cor. xiij. dicē
te. si liguis lingua loq̄r a ange
lorꝝ ac̄. Et ideo facturus ali
qđ opus bonū qđ est mun⁹
dꝫ quide bonū p̄positū nō to
taliter dimittē. ꝛ mun⁹ relin
quere an̄ altare id est hmōi
opus differre a ad fratres p
gere pedibꝫ corpis vel aie et
reconciliari fratri. satisfatiēdo
verbo facto vel utroq; a tuen

offerre dꝫ munus tuū. Vnde
Aug⁹. in sermōe dñi in mōte
Cū aliq̄d tale oblaturi sum⁹
in interiori tēplo: pgendꝫ est
ad reconciliacōes cū fratre di
mittēdo tale munus spūale.
pgendꝫ est nō pedibꝫ corpis
ꝛ motibꝫ ai hūiliter te ex af
fectu p̄sternēs fratri ad quē
cara cogitacōe occurras in cō
spectu eius cū mun⁹ oblatu
rus es. Dꝫ si frat̄ p̄ns ē a ad
eū ire potes nō sil̄ato aio le
mē atqꝫ in grāꝫ reuo caē vemā
postulando. Si hoc cora deo
p̄us feceris pgēs ad eū non
pigro motu corpis. ꝛ celeri
me dilectōis affectu. atqꝫ in
de venies id ē intētionē reuo
cans ad id qđ agere cepas.
offeras munus tuū. hoc ei re
mediū est cōtra pctm̄ ire qđ
ꝺm aug⁹. supbi amplecti nō
valēt Inflati em̄ hoc medica
men caritatis a hūilitatis ꝛ
ire nolūt. Tertio nōndū c
q̄ tribꝫ moꝺis otingit fratrē
hre aliq̄d con te ꝺrio modo
si ille habeat con te iram aut
odiū q̄uis tu illi nullaꝫ inu
riā feceis nec fueis sibi iūste
a p aliqđ debitū causa istius
odij ā ire. sed forte suspurrato
res aliqui suis suspurrijs hoc
fecerunt Aut ille forte frater
sponte assumpserit sibi con
tra te irā odiū vel indignacōeꝫ

ex falsa vl solū estimata iniu
ria quā credit ex leui a fratre
la suspicione In isto casu non
est preceptum vt ad eum va
das a coneis petere reconci
liacionem sui cum nullā sibi i
uriā feceis. Esto tamen consi
lium magis meriti se humiliare
coram fratre modo statim di
cendo a eum ad pacem a concor
diā vocare Et esto adhuc ma
ioris meriti a perfectionis hoc
agere cum fratre quē tu non
offendisti sed ipse te Vñ cri
sost non dicas mihi nocuit
non ego illi. Si enim p gla
salutis tue habet deus amici
am facere: tu offensus debes
preuenire offendentem vt du
plicem gloriam consequaris
vnam scilicet quia magis offē
sus es aliam quia prior ad ami
D icitiam moues Et est aduer
tendū quia in illo casu non debet
homo a fratre sibi sic fine cau
sa irascenti venire petere. ex
quo nō ire eum deliquit. Sed
vadat ad eum a se apd ipsum
excuset siue caritatiue declaret
quia in eum non peccauit a fine de
merito odii eius iracundie Et sic eum
a rancore ira reuocet. nisi for
te homo timet quia humi
lis reuocatio similit in detri
mentū fratris cederet in iuste
irascentis qui forte aut superbiret aut audacius alijs noce
ret Et cum hoc timeret caute
us esto vt interim die proxime
rancorosum inducendo ad concor
diā ponere et a inocentem petē
do p dimissione offense Vnde
Aug in p mōe dñi in monte.
Tunc habet frat aliquid aduer
sum nos. cū nos eum in aliq le
simus. nos aut aduersus eum
habem9 si ipse nos leserit Vbi
nō est opus pgere ad recon
ciliacionem sed tm dimittere
sicut tibi a dño dimitti cupis
quod ipse cōmiserit. Et in ser
mone de concordia fratrum
cui9 initiū dies isti. dicit Au
gust. nolo vt meciaris. nolo
vt dicas illi. da mihi veniam
qte nosti nō peccasse in frem
tuū sed tu scis q iste peccauit
in te nō tu in illū Et oli venie
ad frem tuū qui in te peccauit
nulla ab eo petere veniā debet
tm inter vos ee alij pacifici q
illū obiurgent. ut a te prius
veniā petat. Tu autem esto
pat9 ignoscere prius ex cor
de dimittere iā dimisisti. Quid
adhuc quid facias. oa p illo
ut petat a te veniam qua sci
ei nocere si non petit. Sic E
cundo contingit fratrem ali
quid habere contra te vt si ha
bet contra te iram vel odium
Ideo qr tu ei iniuriā feceris ei
iniuste cā a occasio illi9 odii
fuisti In illo casu des obmissis

alīs actibz tuis fratrí a te le
so p̄muría sibi illata satisfa
cē actu āvolūtate ei mō su
pra dicto ut meli9 poteris re
cōciliari vñ crīb⁹ sup illo v ade
p̄us recōciliaī fratrí tuo dic⁹
in p̄sona dei ego libenť otem
nor⁹ ego libenť honoris mei
pacior dānū libenter ego do
minus expecto seruos tm̄mō
dos ī amicitiā wm̄atis ¶ Dade
ego ut scias qz pl9 diligo cō
cordiā fidelīū meor⁹ q̄ mūe
ra qz munera hoīm nullū fati
unt deo lucr⁹ Caritas wro il
lor⁹ di glazopatur ꝓpter hoc
itaqz oia facta sūt ꝓpter hoc
deus homo factus ē ea ꝓpť hoc
vmúsa negotiatus ē. vt hoī
nes ad caritatiuā concordiam
in bono cōgregaret. Et iterū
q̄ d'u homines fideles īter se
aliquā dissensiōez habuerit
mun9 eor⁹ nō suscapiť. oraco
nō exaudítur. nec de9 vult cē
amicus fidelīū q̄ d'u ínter se
fuerínt ínimící Et oñter dic⁹
Qualis aūt p̄cessit offensio
this dz sequí recōciliatio ¶ Si
opib9 offendísti: opibz recō
ciliare ¶ Si cogitatu offendí
sti: cogitatu recōciliaē ¶ Si v
bis offendisti: wrb recōcília
re ¶ deo etiā xp̄s matth. v. sta
tī post p̄fata wrba vbi docet
recōciliacōem fraternā dicit.
Esto ofentiēs adúsario tuo
cito dū es ín via cū eo. ne for
te tr̄dat te adúsarí9 tuus iu
dicí a iudex tradat te mīstro
et ī carcerē mittaīs Amē dico
tibi. nō exies ide donec rodas
nouíssimū q̄drātē. vbi scēm
aug. per adúsariū ín via itel
ligitur ille cui ínuriaz fecísti
Per iudicem xp̄s p mīstr⁹ de
mō p carcerē īfern⁹ a donec
capiatur nō p distātia tēpis
fimita ꝛ ínfinita. penas enim
ibi positus semp redderet a nū
q̄ psoluet ¶ Terco mō otin
git q̄ frater tuus hz aliquíd
adúsum te vt sez cū tu sibi ín
uriā fecísti. hoc hz coñ tecū lí
cet sciat q̄ sibi ínuriā fecísti si
ue nesciat nullaz tm̄ coñ te hz
ꝓpter hoc irā odiū vel rācorē
In isto casu nō oportz ledētē
petere wníam a ad concordiaz
reducere. p mo ī casu nō expe
dit: ut si lesus ignoret sibi ínu
riam factā. q̄ hoc fatīē do sibi
manifesta occasio rācoris da
tur ¶ n̄ debito ústicie oportet
ut leso satisfiat cui abstulísti
honorē vel res. p wrba wl fa
cta satisfaciendo. vñ Aug. ín
epla ad macedoníū. Si alie
nū. qm̄ petm̄ ē cū rodí possit
non redditur: non agitur pe
nitētia ꝛ fingitur ¶ Si aūt wā
liter agitur: nō dímittit pec
catū nísi restituatur ablatū.
¶ Sūt aūt cir̄ p̄cedētia. x ij. b

dubia q̄ mouet hūbertus in expoſitiōe regule bti Aug̃. et ſoluit. Dubitatur p̄mo Quē modū tenē dz q̄ reconciliare vult frē quē offendit. Rn̄dit triplicē vrbo placz cito et mā ſuetudie. Primo q̄dē q̄libz tenet ad ſatiſfactiōez illi quē leſit vrbo in rixā do Argumē tū ad hoc ē Exod. xxi. Dbi dz q̄ ſi aliquis rixati fuerit et percuſſerit alt alterū et mortuus nō fuerit. ſz in lēō iacuerit: tenebitur eidē ad expēſas in medicos. Sed hoc vrz eſt de leſione tñ. ergo et vrbo ſatiſfacē debet q̄ vbo leſit cui vbis aliq̄n gui? quis ledatur q̄ plagis. Pe cūdo cito tenetur etiā ad ſatiſ factiōem q̄ in reſtitutiōnibus q̄n ſine die dñtur: oī die dñt. Ita et Hyndē Eph. iiij. Sol nō occidat ſup iracūdiā vrā. Tertiō eciā in ſatiſfaciēdo ſic dz caue a mō ſup bo vel aſpitate q̄ ſatiſfactiō p̄fit ad curaciōez ire fraterne. ppt illa dic aug. in regula Qui ouicō vel male dicto vel eciā crimis obiectu aliquē leſerit: memineritſatiſ factione q̄nto cicius curare q̄d fecit. ¶ Dubitatur ſecundo p q̄t quis ſatiſfacē debet Rn̄de tur per tria poteſt hmōi ſatiſ factio eē. vna p vbā vt cū q̄s petit venīā de offenſa ab offē ſo. Sic faciebat Aug̃. ſcribēs Jeromīmo. obſecro te p man ſuetudiez ihu xpi. ſi leſi te ig noſce mihi. Alia ē p corpis humilitatem. Sic fec̄ ſemei dauid cui maledixit. ij. Re xix. Semei pſtratus coram r̄ ge ad eum dixit. nō reputes mihi ad iniquitatē. neq̄ me mineris iniuriā ſerui tui ac̄. Tercia ē per obſequia. Sic Jacob muneribus voluit pla care fratrem ſuum Eſau Rō. duodecimo. Si eſurierit inimi cus tuus ciba illū. Si ſitit po tum da illi. q. d. per hoc pla cabis illū et redibit amicitia. ¶ Dubitatur tertiō an quili bet offendēs teneatur ad om nes huiuſmodi ſatiſfactiōes Rn̄. q̄ non. Sicut ledēs alīū in rebus non tenetur niſi ad certā quātitatē rei reſtituēde Ita et offendēs in vrbo: nō te netur ad oēs ſatiſfactiōes. ſz ad certam ꝑm quātitatē offē ſe. Dubitatur quarto q̄ ſta tim offendēs teneatur reconci liare offenſū Rn̄. Aut offenſus eſt abſens a p̄ns. Si abſens ſufficit offendēti apoſitū ſatiſ faciendi ſine mora cū poterit ſicut in reſtitutiōibz. nec opor tz q̄ vadat in hoc caſu pdictz ſz ſufficit aio. Si vero ē p̄ſes Aut fuit lewis offenſa Ita q̄ nō creditur offenſus grauit turbatus vel grīus. Si lewis

qz hoc tm̄ deus dimittit·nec satisfactō quia ista soluitur tūc ꝯ·q ē acceptacio satisfactionis vel imdicacō recōciliacōis verbo vel facto exp̄ssa·vt cū offensus offendētez flectenti genua eleuat vel dicit dns peccat tibi vel peto vel satisfactū ē mihi vel similia Dubitatur septimo an post huiusmōi satisfactōez l' eciā añ facta dimissiōe imtnseca licet sig rācoris retinē ꝯndet sig noz hmōi quedā fūt ꝓpinq̄ quedam remō·ꝓpinqua que ingert probabilē suspicionez de rācoe vt cū aliquis nunq̄ vult alteri loqui nec toruo vltu sp eū respicit nec filia Et ista nulli licet retinē·q ab omni spē mala abstinēdum ē bm apostolū·Et sicut eleazar9 abstinuit a carnibz q̄ similes erāt porcinis ne scādalisaret·Ita nemo debet illa signa facē p q̄ probabilit̄ crederet eē in odio Remota fūt que non ingert argumtum de odio licet odium subsequtur vt sunt subtractio familiaritatis nec huiusmoz aliquoz nec similia Et ista licz timere oibus dummō nō fiat malo aio·primo potest eē interdum meritoriū cū fit ꝓpter bonum alterius Quod autē interdum dz q hoc nō dnt facere perfecti·si intelligatur q hoc

pt differri satisfactō vsq; ad tēp9 modicū Quiero ḡius: dz sine mora satisfiei Cū rōne debiti qđ ōm die debetur Cū eciā rōne caritatis fraterne·dēt eī opam daē ne ira crescat in modicū nec trahē fatiat de festucca aiam faciat homicidā ut aug·ubi pus dicit Dubitatur qñto vtz lesus in casibus p dictis teneat dimittē offendenti impenitēti nec satisfaciēti Cū deus cuius mia huānā excedit in infinitū nunq̄ dimittat ipenitenti·Rndetur q sic q tū ad remissionē imtnsecaz cordis quo ad rācorē vel irā nō rōne illius q̄ ipenitens ē bz ratiōe fuñ pfi9 ne peccet nō est aūt simle de deo cuius ira non ē peccatū impenitenti tm̄ peccanti in nos nō tenemur dimittē dimissione exteriori vñ luc· xvii· Si septies in die peccauerit in te frater tuus et septies in die conuersus fuit dicēs penitet me: dimittē illi dic glō·Nō iubemur passim peccā dimittere·sed penitenti que intelligenda fūt q ipēitenti peccāti in nos nō tenemur peccata dimittē dimissiōe exteriori vel q nō tenemur in foro pniali impenitēti dimittē Dubitat sexto·qd sit illa dimissio exteior quā dimittit offensus offendēti nō ē pcc;

non est pfectionis. Vere est
Alit' nō videtur ee vere. Dubi
tatur octauo Vtr̄ moriat⁹
teneatur querē reconciliacōe
moriātis ipō nō petente sz.
q nō tenetur ex hoc solo. sed
racōne fraterne caritatis possz
teneri in casu. sc; si crederetur
pbabilit' q p hoc liberaēt ai
mā eius ab odio mōrtia nō
eēt occasio mali in eo vl'in ali
is hmōi excellens hūiliacō.
Q; autē; dauid moriatus q
fuit reconciliacōnem a saule
nō petīte a filia opā scō;
nō opt; q imitemur q; mg;
Ne pfectionis opā fuert Du
bitatur. ix. Esto q aliq̄s offē
dat aliū verbo in secreto a pe
tat offensus satisfactōem in
publico nūq̄t tenetur ad hu
iusmōi satisfactōē; offendēs
vel econuerso offendat aliq̄s
aliquē in publico vlt satisfa
cē tm in secreto nūq̄t sufficit
ei Rn̄sio ad pmū q n̄ tētur n̄
forte qđ fcm fuit i secreto pu
blicū fuisse. Dic fur q latent'
accipit non tētur publice sa
tisfacē. Ad. ij. dō. q nō suffi
cit argumtū ē ad hoc actu. x
vi. de paulo. cui publice cōdē
nato ad carcē; nō sufficit oc
culte liberai sz publice. Dubi
tatur. x. ponatur q aliq̄s ipo
fuerit alti culpā a lesus n̄ vlt
accipe satisfactōē; a ledēte. n̄

dicat se mētitū fuisse. nūq̄t te
netur ad hoc ledēs Rn̄. Si le
dēs scit se dixisse vr̄; nllom
dēt dicē cōn̄riū nec hoc debet
ab eo req̄ri Si aūt scit vl' cre
dit se dixisse falsū l'oubitē hm
q hēt i oscia sua sic dicē debet
sic restituere tētur q̄s rēabla
tā cū dāno sue rei. pot tn adi
cē aliq̄ alleuiancia culpā suā
vicz q ex ai turbacōne illud
dixit. l'q ita audierat l'crede
bat tūc licz mō reputet falsū
Ad hoc āt q dicat se mētitū
fuisse nō tenetur. q p hoc re
uelaēt secretū mētis fue pcēz
qđ sibi multū nocēta aliis n̄
p desz q ita restaurat fama
alti p hoc q ognoscit se falsū
dixisse sicut si dicēt se mētitū
fuisse. hec omnia humpertus
Dubitatur. xi. Quid facē O
debeat offendēs qui petit vmi
am a leso sed lesus non vult
dimittē Rn̄đ. August. i quo
dam sermone sic. Si frī tuo
pter te offenso in corde mera
humilitate et caritate non fi
cta dicis dimitte mihi et ille
noluerit tibi dimittere noli eē
solicit? Serui estis ālem dn̄m
dominum habetis Conseruo
tuo debes cū rogasti: noluit
tibi dimittere. itez pcilla dn̄m
amborum et quod tibi dimi
sit dominus si potest exigat
seru? vult August. q petēdo

wmā a suo tlia post vel āte
aso liber ē. licet si intulit dā
num p illo satisfacere debz le
so q lesus grauiter peccat. cu
ius vt dicit aug. oraco nō ex
auditur. munus nō accipit
nec dimittitur peccatū. Du
bitat. xij. vtz platus a ali?
superioz racioe istius p̄cepti
de recōciliacōe fratris teneat
vemam petere sm modum
dictū a subdito suo q̄ eū iiu
ste lesit. Aut in corrigēdo mo
dicū lesit. Rndet aug. i pdi
cto sm mone dicēs. Sūt perso
ne humiles p ordinē scli hu
ius a q̄bus si petimus wmaz
extollūtur i supbiam Et sub
dit duz vidz ut iubeā q̄ si dō
ns peccat in seruū suum iiu
ste litigādo in iuste cedendo q
filia q̄ dicat ille isti. Ignosce
da mi wmam non quia non
debet facē: sz ne ille incipiat su
pbie. Quid ergo faciat dns
an oculos dei pmteat eū. Et
si nō pōt dicere seruo suo. q̄
nō oportet. da mi wmā blāde
tn illū alloq̄tur. blanda emi
appellacō wmie ē postulacio
Et i regla dicit aug. Ann ne
cessitas discipline vos dicere
dura verba cōpellit. Si eciā
vos ipsi excessisse mos scitis
non a vob exigitur. vt a vob
subditis wmā postuletis. ne
apud eos q̄s oportet eē sub
iectos dū mimū suatur hūi
litas: regendi frāgat aucto
ritas. Quo ad. 2. pncipale
sciendum. q̄ xps alio modo
iubet ore benefacere. vicz im
micis benedicēdo. eis non de
trahēdo vn rō. xij. nemi malū
pro malo reddētes. sed bene
facite psequntibus vos benedi
cite et nolite maledicē. Et i
xps iubet math. v. dicēs Ora
te p psequētibus. vicz p opa
et calumniātibz vos scz per ver
ba. Calumniari etem est mti
defectū i aliquo iuenire vel cri
mē sibi ponere. Et ē duplex
calūniator. vnus ē qui falsū
crimē a defectum alteri impo
nere mtitur Aut si verū tamē
occultū impōit publice non
suato ordine dmi iuris Et fa
cit hoc tm i malum alterius vt
ide pūiatur l diffametur Al
ter ē q̄ etiā benefacta ab alio
nitatur ostēdere mala. aut fi
cte facta vt eū per hoc ppori
tam oñdat. aut vt ad penaz
vl malā famam apud alios
trahat. Sz dubitatur vtz
aliquis peccet infamiā nō re
pellēdo Rndet tho. q. 60. li. ix. q.
vi. ar. 2. Dtrūq; s. cōceptus
fame et appetitus pt eē lauda
bil et vicios⁹ Fama emi non
ē necessaria hoi propter seip̄z
sz propter primū edificandum
Appetē ergo famā propter

ꝓxim caritatis ē Appetere ve
ro ꝑt' seip̄m ad mañ gl'am
spectat Et eccl̄iō rio otemptus
fame nacō e fuit ꝑfi9 humilita
tis est· Rone vero ꝓxim ē ig
s nauie cruditatis Illi ego
quib9 incūbit ex officō vl' ex
statu pfectionis alior saluti
puidere peccāt· ñ infamiā ꝑp
am iuꝝ posse repellāt· Alij ve
ro q̄bus magis custodia fue
salutis imminet p̄nt fue hūi
litati puidētes famā l'i famiā
otemnere Sed cū ifamia du
plicit' r̄pellatur· scz occasiōe
subtrahendo· Et linguas de
trahencū cōpescendo· Primo
mō ōnes tenentur infamiam
vitaē· alias sine scādalo acti
uo fieri nō possz· qđ semper ē
pctm Sed secūdo mō nō tēt'
nisi q̄ntū debet aliquis saluti
ꝓximi puidere Vnde Greg·
omel·ix· sup Ezech· dicit lin
guas detrahencū sicut nō de
lem9 nro studio excitare ne
ipsi peāt ita p suā malicīā ex
citatas dem9 eq̄nimit' tolerare
ut nob meritū crescat Aliq̄n
ecīā cōpescē nedū de nob mā
la dissemināt eorū q̄ nos ad
bō audiē poterāt corda ino
cētū corrūpāt Et ifra hij etei
quor vita i exemplū imitacō
nis est posita dñt si p̄nt detra
hencū sibi verba opescere ne
eor p̄dicacōem nō audiāt q̄.

audiē poterāt i p̄uis moibz
remanētes bñ viuē cōtenant
hec de tho· p̄nt tñ saluo ꝑfe
ctōis statu pfecti orare deū ut
liberentur a calūmātib9 nem
eor ꝑsecutiōe ruāt vñ ps· Re
dime me a calūnijs hoim ut
custodiā mādata tua Ruo
ad· iij· p̄cipale vltemur ecī
am ore orare cordе ꝑsequē
tibz a calūmātibz nos· q̄tūs cō
uertātur Et hec ozo a fidelibz
diligētissimē ē obseruāda· q̄ ex
audibilissimā ē a maxie meito
ria q̄ ex magn caritate procedit
Cōsūmata ei caritas facit p̄ imi
micis orare magno desiderio
ut conuītāt' ab errore vie sue
nec q̄cq̄ vt dicit crisost· sic ꝓpi
cīū ē ut inimicos amare ꝑ pse
q̄ntibz a calūmātib9 orare Et
vicēusa mt' oēs mās ozones
ista prior ē ꝑ piculosiorā inro
nabiliorē q̄ oram9 ut nos de9
vindicz de inimicis nris· Tales
ut Crisost· dicit sagittas p̄micō
sas infigūt a dignos se effiti
unt ut malū qđ inimicis ipīcā
tur eis de9 infligat Et sm eūdē
Cū a ꝓxis molestamur non
hominī cui cōpati debemus
sed demoni hominē vexanti i
dignari debemus Si enim
ipē hō naturaliter hominī fe
bricitanti grauiter condolet
nō irascitur Cur amme demo
niacis infirmitatibus presse·

quando mūriatur nō cōpa
teremur Capi·ix·

Et tercō mō diligēdi
mīmicos vicz bñfaci
endo cōñ eoz psecuti
ones vbi tria sūt dicēda Pri
mo vtz ex p̄cepto teneamur
mīmicos nros diligere effa
ue sic q eis bñficia ip̄edamꝰ
ꝛ exīoza signa dilectōis oñ
damus Secō an sit magis
meritoziū mīmico benefacere
q̄ amico Tercō q̄ malū sit rā
coz̄ contra p̄ximum tenere

AQuintū ad p̄mū nōndꝫ ꝑm
tho·2·2·q·xxv·q bñficia a di
lectōis signa q̄ quis exhibz
p̄xis m cōmuni vel p to to po
pulo alicuius ciuitatis vel p
alicuius mōsterij coītate·ta
lia bñfitia a dilectiōis signa
exhibēd mīmicis ē de necītate
p̄cepti Ita q homo m tali ca
su etiaz mīmicos suos ip̄e mi
micicia a gnalitate non exci
piat ꝑm modꝫ de mteioꝛi dile
ctione supꝝ tactū Quia effec⁹
a signa caritatis exteioza de
bent p̄portionaī mteioꝛi affe
ctui Dilectō autē ut supra ta
ctū fuit m coī etiā ad mīmicū
ē p̄ceptū Et si mīmicis p̄fati
effectus nō exhibēret̄ur: ptine
ret ad vindictā mīusta cōtra
illd leuitici·xix·nō quer̄as vl
cīscēꝛa nō eis memoꝛ mūrie
cōciuiū tuoꝝ Et ꝑm Rich·m

iij·sētē·etiā homo tenetur mi
nicis suis effectū salutacōis
ostendere a eis ip̄ēdere·id ē tēt
exhibere eis istā salutatiōez
q̄ ex cōmuni ostetudie illius
loci ab oībus solet ip̄endi m
si forte m casu quo timēt istū
ex hoc p̄uocari vel semetip̄m·
vel timēt aliquod aliud ma
lū ex hoc oriri·Alia sūt bñfi
tia a dilectōmis signa q̄ quis
exhibz ꝑticulariť solū aliqui
bz p̄sonis forte sibi magis
familiaribz a amicis siue sint
bñficia spūs siue corpis ꝑta
inet vt opa mie spūalia vt i
ꝛsu isto cōtinēt̄ur Consule
castiga·r̄mitte·sola ē·fera·
Siue corpis vt m ꝛsu ve
stitu·cibo·potu·do tectū·visi
to soluo·sepelio a filia Cde B
hijs dicēdū·p̄mo q̄ necārie
obligacōmis ē talia mpendē
re tā amicis q̄ mīmicis tēpoꝛe
necītatis·vñ mathi·v·ꝑter
hoc xp̄s ait·Bñfacite hijs q̄
oderunt vos a orate p̄ psequē
tibus a calūmātibus vos Itez
p̄·Joh·iij·Qui habuit sub
stantiā hui⁹ mundi a vidēt
fratrē suū necītatē patiētem
a clauserit viscera sua ab eo q̄
mō caritas dei manz m eo Et
Amb·pasce fame moriētez si
non pauisti occidisti ergo a
silī Si nō osuluisti m necīta
te l tūc a pctō nō defendisti

a hmōi occidisti. Et sb̄ præcepto tēmur nō occidere ego in ncātate sb̄ p̄cepto sb̄uenire etiā inimicis. Sc̄do meritorū ē pōt q̄ qs talia bn̄ficia a dilcōis signa exhibeat inimico oi ogruo tpe a quo petūitate se offerēte. Et tn̄ ex casū ncātis non est de necessitate salutis. n̄ sm̄ p̄parationem animi. Oportet em̄ vt homo patū aīm hēat q̄ si occurrēt necessitas in illo casu inimico suo talia bn̄ficia dilcōis exhibēt p̄ posse. Et tēture exhibē talia ecīā inimico q̄n cūq; casus ncātis occurreit. Oportūitas adē. Et plꝰ tēture amico in necessitate. Sed q̄ aliquis ex casū necessitatis hmōi bn̄ficia alicui inimico exhibeat ē supererogacōis actus. Quo ad. ij. An sit magis meritoriū inimico q̄ amico bn̄facere ſ. q̄ sic. Nam vicz idē homo eq̄ intens actibz a ex eq̄li caritate a ceteris paribz diligit vnū tpe amicū a alīū tēpore inimicū a vtriq; bn̄facit. l̄ si vnꝰ diligit amicū a alt̄ diligit inimicū a ceteris sunt paria. sc̄z q̄ diligūt eq̄ intēsis actibus a exeq̄li caritate a sūt eq̄lit̄ dispositi. Tunc dilectō inimici a bn̄ficia eius sūt magis meritoria q̄ dilectio et bn̄ficia amici vnde gre. Seruitia q̄nto sūt minus debita: tanto sūt magis acceptā. Et minus debitū ē inimicū diligere q̄ amicū. Cui ꝰ ē rō q̄ p̄m tho. 2.2. q. xxvij. Et p̄m doctōes in iij. di. xxvij. Quatuor sūt que augent in nris bonis actib⁹ meritū. Primū ē libertas. Quanto em̄ homo opatur plus sm̄ rationē; a voluntate nō naturaliter mē nec coactē: tanto actus pibus plꝰ meretur. Et in dilcōne inimici nec natura nec bn̄fitia inimici mouēt ad diligēdū imo magis ad odiū. Secundō ē difficultas. q̄ quanto actꝰ aliq̄s ex se ē difficilior: tanto actus paribus ē magis meritorius. Et ꝺr nōn t̄ ex se q̄ duplex ē difficultas in operando vna puenies ex ipō ope ex se vt ieiunare in pāea aq̄ ē difficilꝰ q̄ cū vino a pisabus. Et paupre dare denariū de necar̄ is ē difficilius q̄ diuite dare denarium de superfluis a hec difficultas auget meritū. Alia ē puenies ex mdispositōe operātis solū. Puta q̄ se negligit ad bonū disponē. l̄ male se habitua uita a hec n̄ auget meritū vn de ꝺr q̄ sepe plus meret cū modico gruamie ieiunās religiosus q̄ male assuetus meat ieiunando cum maiore labore. Sed certū ē q̄ facilius ē amicū diligē q̄ inimicū. Tertiū ē caritas. Nam nullus actꝰ est

meritorius ñ a radice aliquo mō procedat caritatis. Et q̄ to actꝰ ex maiori caritate procedit tanto ē deo acceptior a magis per sequēs eo mémur. Et dí lectō ímmici ex caritate causatur tollit a solū deperdz ex dilectione dí actuali vel habitu alia nisi aliā causā mouētē haberet nisi deū. Amicí vero dilectō mltas alias causas hēt puta bñficiū a alia Quartū ē conatus ad bonum. q vbi maior conatꝰ ē ad bonū ibi maius ē meritū vñ. i. corī. iij. vnusquisq; mercedē accipiet ſm suū laborē. Et certūē maiorē conatū exigi in dilectōe ímmicí q̄ aicí ergo. Quo ad tertiū de difficulter rācorē dimittētibus nōnꝰ q̄ q̄dā sūt tā discordes q raro vel nunq̄ remittūt ínurias sti sūt valde mali ꝓpter tria. Primo q nō sūt veri xp̄iani q̄ ín vngunt ín baptísmo ad hñdum corpū a non mollescunt ad pietatē. Et sūt iudei dure cerui cis a ímicī crucifixi cordibus a auribz r̄sistentes sēp spūi sancto vt ait bt̄us stephanus act. vij. volunt hēre oculum p oculo dentem p dente leuitī. xxiiij. Decū do sūt sicut holofernes gentilis de quo iudith. iij. dz q feroc itatē ai eius mitigaē non poterāt Tercō qꝺ prius ē sūt

sic dyabolus de quo dic̄ gre. q nullo p̄t placari obsequio Con̄ tus ē qꝺ de alexandro magno legit. q dum offensus a quodā nullatenꝰ ire cedere vellet: ei ait suus mgr aīs. nobilissimū tibi adhuc docu mētū tradere possum. Alexā dro autē dicēte p̄sto fū audire. ait aristo. Quis ē qui regna fugauit nōne cor tuum a potētia Et maiorē victoriaz acq̄ris hodie aim ꝓprīū si vicis Si autē neglexeris: aliū victorez habeb. ad quē dū placatus est vñ pū. xvi. Qui dñatur animo fortior ē expugnatore vrbīū Sic legitur de Julio cesare q nlīꝰ solebat obliuisci nisi iuriaz Certū ē etiā senecā mgrm neronis ad eū scripsisse libz de clemētia q̄ ē ſm tullū virtus p quā aius ín odiū alicuius ocitatus be mignitate retinetur. Scribūt naturales leonē pcē pstratꝰ nec regē apū aculeū hre ego miserāda res ē xp̄ianū ī rācorē manē. vbi mōrche mūdi plācatur gentil libz scribit a aīmalia bruta docēt. p̄tea dicit apl's col. iij. donātes vob'm et ipſ. si q̄s adūsus aliquē hēt q̄relā te matth. v. Decōz est nō solū remittē ꝫ etiā bñfacē ímicis te xp̄s pñsse orauit pro crucifixorib; Luc. xxiij.

qz longe ergo sunt ab ipsa aplica doctrina a scoz vita a xpi exemplo q remittē nolunt offendere tibz eos. Sūt āt alij qdā discutientes culpas offē dentiū q multā ptēdūt difficl' tatē i remittendo. mō qz magne sūt offense Mō qz multo ties omisse a remisse multo cius n sic facit de primo mag remittit Jolxl'.ij.pstabil' sup malicia. malicia ei sonat i cl' pā gue ml'ta etiā dimittit qz multus ē ad ignoscēdū pfaie lv. Et ml'to cies Matth.xviij Non dico tibi septies. sz vsq; septuagies septies. Ca.x.

DE detractiōe q est fi lia mudie. Nūc dicēda sunt tria pncipalit' Prio q̄d sit a qñ pctm Secdo cur sit fugienda ppter eius magnū malū Tertiō q mō precēt detrīcto es audiēte

Quintū ad primū nōndū sm tho.2.2.q.lxxiij. Et alex.m fūma.ij.pte q detractiō ē aliene fame p occulta wrba dmīgrī cō hoc est ablatiō l' diminutiō fame alterius p wrba q dicūtur absente alio wl ignorante eo coīa que dicuntur. Ablātio detrīhendi est de aliquo toto ptē tollere Vñ detrahēs aliq̄d de bono pri trahit Quia pmagine dei virtutes a naturalia de primo nō pōt trīhi q sūt bō bonimis. sed famā eius po test diminuere a tollere Fit autem detractiō sex modis sm thō dicēdo q druplicit. Prio cū quis p wrba sua alteri fal sum crimē iponit a diminuit Et est pessima detractio de qua Eccā.xi. Attende tibi a pestifero fabricat em mala Secūdo cū pctm alterius suis wrbis adaugget ut cū pctm de prio narratur q3 forte wrū est a alius adaugget wrb suis aggrauādo plus q̄ sit m se de q Eccā.xi. A scintilla augetur ignis ita a doloso augetur sanguis id est pctm. Tertiō qñ quis occultū revelat Ita q pctm alterius licz wr sed occultū manifestat non seruato ordine caritatis a fraterne correctionis a dño in euāgelio instituto. Cōtra illud Eccā.xxvij. Qui denudat archana amici fidem perdit Quātō qñ illud quod est bonū dicē mala intentiōne factum ut cum quis ieiunat oāta similia facit de genere bonorum alterius potes accusare opus accusat intentiōnē quia em scire non pōt nec hz aliquam scire non pōt nec hz ad hec signa sufficientia Sicut luce.xi. Judei dixerūt xpo in belzebub pncipe demoniorum eicit demōia Quo cōtra eccā.xi. bō in malo ouertēs ifidiat

a ĩ electis poīt maclaz Indi
rē aūt fit dētrcto duplicitez
Primo negando bonū alt̄ius
vt si de aliquo vē bō dicūtur
q̄ sit doctus · vir go · nobil · v
tuosus a similia · Ego dicam
non est tal' vl si a me q̄rit̄ur
vtz p̄fata bona ī primo sint
a ego rn̄deo negem cū tam
sciaz sibi ĩ eē Sicut Joh · ix ·
Judei negabant p̄mo miracu
lū de illūmacone cecī Secun
do bonū alt̄ius reticendo ma
licio se · Sicut si de primo fit
sermo quo bona fecerit me p̄
sente vl a me q̄rit̄ur de talia
ego malicōse tacea ex odio l'
īuidia Sicut milites tacue
rūt xp̄i r̄surrectionem a iudei
¶ matb · xxviij · ¶ Secdo notā
dū p̄m tho · q̄ peccata verbor
fūt maxime ex intēcone loqn̄
tis diiudicanda Qn̄ q̄s aliq̄
dicit de alio illa ītēcō evt per
hoc aufrat l'minuat fama ei9
tūc vere dicit' a p̄rie ei detra
here Et hmōi detractō est per
se loqn̄do p̄ctm mōrale Qđ p
batur p̄mo · qz kō · i · dr detra
ctores deo odibiles · qđ ideo
additur vt dic̄ glō · ibidē ne
putet leue cē p̄ctm p̄t hoc
q̄ obsistit īm verb Secdo sic p
batur · nā p̄cta q̄ cōmittūtur
cōīa p̄rimū p̄sāda fūt penes
nocumēta q̄ per ea primo ī
feruntur Sz p detractōez ma

ius nocumētum īferturz prio
q̄ p furtum aut rapīnā eo q̄
p detractionē auferturz bona fa
mae per furtū diuicie fama
aūt multo p̄cōsiorē diuit̄is
vn̄ pū · xxij · melius ē nomen
bonū q̄ vngentū p̄cōsū a di
uicie multe Et Eccī · xli · Cura
habe de bono noīe hoc ei ma
gis permanebit tibi q̄ mille
thesauri magnā p̄cōsi · nā p
defectū fame a multis bonis
hō īpeditur tā ī spūalib9 q̄ ī
corpalib9 Primo q̄ infamati
doctrīna min9 sapit ĩ p̄rio ·
Secdo infamatus p̄nior ē ad
peccandū q̄ cōspicit se bono
rē perdidisse Ter cō vno infa
mato alij multi p̄nt infamari
vt patz ī mōsterijs r̄ligiosorz
īm domibus et ciuitatibus Oc̄
to ĩ tēpalibz cōtractibz mer
monij mercātiarz et hmōi bo
nis minus crediť · ppt̄ que
bonies int̄dū morī pāti fūt cau
sa defendēdi famā sic ī duellā
tibz patz · ergo plus ē mortale
q̄ furtū vel rapīna tempalīū
¶ Sūt āt tres g̃dus detr̄cto d
rū · Quida mali q̄ detrahūt
simplicibz prīs Alij priores q̄
detrahūt deuotis l'r̄ligiosis ·
vn̄ · nij · Re · 2 · Cū puer male lo
q̄rētur de helisco ppha q̄ vitā
duxit sic r̄ligiosi · dicētibz pu
eis Ascēde calue: statī exiuerūt
duo vrsi de silua occidentes

·xlij·pueos· Tercij pessimū q̄ detrahūt p̄latis ꝛ pribz spūa libz l' carnalibz detrahāte mtē cōe nocēdi ca maxie i hijs q̄ p tinēt ad eoz officiū ut di·alex·

E Q Rō ptz p̄mo Exo·xx·vbi dr dijs n̄ detrahes ac p̄cipem pp̄li tui n̄ maledices vbi p̄la ti dij noiant' qz dinos hoies suis sacramtis ac doctris facē p̄nt siue bn̄ siue male viuāt Itē nūi·xxij·dz detractōez fa ctā p̄lato reputat suā·d· Vsq̄ q̄ detrahit m̄ pp̄s iste feriā ego eos pestilēcia Itē ecc·x· In cogitacōne tua regi ne detra has gl̄ō·simplicit' monz ne ira l'lenitate aī maioribz nr̄is maledicam? Secdo p illd·p· re·vi· Vbi ozā a dño peuss? ē qz manū suā ad archā dei extēdit· Dz religiosi l'deuoti l'p̄lati sūt archa dei pfectiōe in q̄bz otiet' mana dulas? so lacōis vga correctōis ꝛ sciā discretōis nec imerito tal'a do mio peutit' q̄ inreuerēt' manu ligue tēplū dr tāgit Vn gre· mli dū plus vitā sacdotū q̄ suā discutiūt i errōris foueā dilabūt' mm? ofidērātes q̄ n eos vita sacdotū ledēt si hūi lit' hois sacdotū āmonicōibz

F aurē accōmodarēt Q Tercio pz id̄ i chā gen̄·ix·q̄ noe p̄s sui wrēda detegēs i seine suo maledictōez suscepit vbi alij frēs bn̄dictōez recepit male dict? mq̄t chanaā puer su? suoz erit fribz suis· Sūt etiā alij gdus mutidie·qz q̄dā de tr̄hūt vbo Alij p̄ius scripto Alij cātileis Cū tn̄ aliqs dic aliq̄ vba p q̄ minuitur alteri us fama an̄ mtēcōe nocēdi alteri m̄ fama sz dicit ex icōsi deracōe ad am̄ lenitate ꝛ ppter aliquā causā sz n̄ necāriā tūc manz pctm̄ viale n̄ wrbum detractoriū adeo sit graue qz nōbilit' hois famā ledat·pa pue i hijs q̄ ptinēt ad hōesta tem vite ac dispōicōnē bonā wlūtatis· Hoc enī ex ipō ge nere wrboz hūt racōnē pcti mortal' dicit Thō· Nā ut di ctū est p̄cep·i·ca·xiij·d· Si qs lenit' ꝛ ex puis figmis fizmi ter credit de p̄xio pctm̄ mōz le ipē m̄ hoc peccat mōrtit'·sz alīū de tli mōrli accusaē ec ex lenitate ac sn̄ necia ac rōbili cā p̄ius est ac maius nocumtū hijs ac nōsolū cōn̄ caritatē sed ec cōn̄ iusticie eq̄tatē ergo a fortiori ē pcc; mōrlē n̄ ec tēt ad restitucōnē sic dicet' ifra p̄cc·vij·c·vij· Exēplū ē ad p̄p̄ositū Si ei aliqs ex lenitate aī i rebus vl' i corpe magnū dānū inferret guis culpa ec a seculaibus iudicijs indica ret' ut si ludēdo necaēt vulne raret aut domum incenderet

Hic ē de detractoribz ex leuita te i magnis rebus vt dictū ē Et alexāder Qui aūt mala ea p q̄ mminuitur pri fama mani festat nō omnib9 mdr̄nter ꝫ debitis circumstanciis q̄ ppt̄ aliquod bonum vl necār̄iū ei q̄ potest nō obē sed p desse a hoc facit eā correctiōis pri nō causa nocēdi ei tal buato amo corrigēdi euāgelico de quo math·xviij·nō peccat ꝫ metitur Vñ aug̃·in speculo ec clesie Si frater tuꝰ vulnꝰ hz in corpe qđ velit occultaē dū timet secari: nōne crudeliter a te simulet̄ a miseicordiē mdicaretur Quanto ergo magis debes manifestaē ne deteriꝰ putrescat in corde Quātū ad·2·pncipale Nota q̄ detracto ēvalde detestabile vicium ppter septē·Primo q̄ valde eois ē a cōsueta malitia Vñ seq̄tur illd pū·xxxiij·detracto ribꝰ ne cōmisceais dicit glō· hoc spāliter vico peiclitat̄ fe re totū hūanū genꝰ p mtho· Tū q̄ stultor̄ infinitus ē nūe rꝰ Tū q̄ paucī sunt q̄ p viaz salutis ābulāt· Tū ec̄ q̄ paucī a nulli sūt q̄ nō aliquo sex modor̄ positor̄ detrahūt pri mo suo·Aut mtēcōne nocen di·Aut ex leuitate ai·Aut ex cā nō necār̄ia ppter qđ Jac·3· dr Si q̄s i verbo nō offendit hic pfectus ē vir·in ōm autē ia aut mudia hoies pmptiſ sim sūt ad detrahendū amo nocēdi Quia ira ē appetitus vindicte Et mudia tristicia de alieno bono· Similit vbi hoies ouenunt statī aliena facta ponūtur icaute Jso p ú·xxxiij·dictū ē Cū detractori bz ne cōmisceais Et i ps·detr̄ hentē secreto primo suo hūc pseqbar Quapropt̄ sup illo ps·p eo vt me diligerent de trahebāt mihi glō·terribilit dicit plus nocēt in mēbris de trahētes xpō qui ai as creditu ror̄ iterfitiūt·q̄ qui eius car nem mox resurrecturā peme rūt Vbi alexanꝺ dic̄·q̄ si cō pacō itelligitur q̄ tū ad mo tiuū pncipū wa ē auctoitaſ q̄ detractoes ex cta malicia faciūt·nō sic crucifixoes xp̄z occiderūt Bz non debet itelli gi cōpacio in gne q̄ genus pcti xp̄m crucifigenciū fu it maius q̄ detractō sit· Se cūdo detractō detestabile ē vi ciū·q̄ nō sufficit detractoē penitē de pctō infamie sic de quibusdā alijs pctis ꝫ opt̄z etiā restituē interꝺ cum cōfu sione vt ptēbit i·vij·p̄cepto Tercō q̄ magne crudelitatiſ ē detractor·q̄ cecum id ē absē tem a surdum id ē nō audiē tem persequitur Contra illꝺ

leuit. xix. nō maledices surdo nec coram ceco pones offendiculū. sed timebis dñm deū tuum. Quāuis illa sint ad hām crudelia. tñ sm glō. Surdo. maledicit q̄ absenti detrahit. Sic ecia ceco. i. audienti detractionē offendiculū ponit credendo facilīter a iudicando temerarie a postea detrahendo. primo.

¶ Detractor multis malis assimilatur. Primo porco q̄ tō die rostrū tenet i luto vicōr vñ mar. v. domones dixerūt mitte nos in porcos. Secundo assimilat quia ē aial pdicōsum in filēcio mordēs a torquose incendēs. Vñ Eccī. x. Si mordeat serpens in silēcio nil eo minus habet qui occulte detrahit. Est ecia bestia silis vrse quā vidit daniel. Eiusdē. vij. tres ordines dentiū habenti in ore quia necat animā. ppriam famam proximi a inficit audientes detractionē. Detractor enim est similis hominia est bestia humanū sanguinē idest peccatum faciens nūc aperta bona diminuēs. nūc occulta revelās. nūc wro falsa ponens. Est sepulchrū patēs sm ps. gutturā eius a lingua eius gladius acutus. Sūt enim detractores diaboli q̄ carnes humanas habib⁹ comedēdas ponūt. Unde sup illō. Qui devorant plebem meam sicut escam panis. dicit glō. Detractores sunt qui carnes ad vescendū comedunt. Carnes ad vescēdū comedit qui fert quī in collo cucumbz crimina priorū vicissim dicere stude. Secundo detractoes multis nocēt deo cui⁹ iudicia vsurpāt luc. vi. Nolite iudicare a non iudicabimi. nolite condēnare ac. Primo nocēt quē audiūt corrumpūt a cui detrahunt. Sibi q̄ sufflāt in pulverem alienor defectuū a se cecant sm gre. Nocēt etiā ecīe q̄ detractores faciunt a homis mūdū cessare. Secundo pūiuntur grauit. Nā nūi. xij. maria soror mopsi lepr̄ ifecta. q̄ ei detraxit. nūi. xiij. detraxerūt filij isrl̄ terre promissionis i malū suum. Dan. xiij. duo senes suasannā infamantes turpit' occisi sunt. Septimo dissuadent exemplā sanctor a pbi losophorum multiplicat. legitur q̄ btūs Aug. in mensa cōtra detractoes vsus istos scriptos habuit. Quisquis amat dictis absentū rodere vitam. Hanc mē sā vetitā noverit eē sibi. Quos etiā delere mīa tus ē quibusdam epīs detractibus nisi cessarent. Invenientibus patrum legitur. Cum frēs de multor absentū loquētur vicinis abbas prior sacrum

plenū arena a tergo a mmo
rē m pectoe pēdes egrediebā
tur. A quo cū causā q̄sissent
ait ꝑ̄ns pctis magnis obli
tus aliena ꝓua ptracto oāte
q̄so vt mihi mea dimittātur
Quo audito tacuerūt detra
ctoes. Refert btūs gre. p̄mo
libro dya. Rō cū btūs fortu
natus eps demonē a quodā
eiecíſſz: demō m spē pegrīm se
ro clamitabat per plateas ci
uitatis. O viz sanctū fortūa
tū pegrīmū a suo eiecit hospi
cio Cūc q̄dā pegrīmum istū
hospicō recepit. Et cum is q̄
ſictū pegrīmum suscepat p̄se
tevxore puulum ꝑpe ignē bē
ret dēmō puulū muasit a īig
nem piectū concremauit Et
dicit gre. q̄ mala a detracto
ria mtēcōe iste pegrīmum ho
spitauit. ac si eps īmsei cor
fuiſſz Dic ī vitis pboz de so
crate dz q̄ aliqñ seriose fuis
detr̄ctoib9 auditū p̄buit Cāz
autē scisitātibz redidit nā
si eoz q̄ mfunt dixerīnt coīrī
gemuz si vero non mihi ad
nos optet mquit ita fiet vt si
bñ dicunt coīrigamuz si ma
le mihi ad nos Dic cū q̄dā
dyogenē dicēt de amico suo
quō dyogenē male dixisset.
Rñdit dyogenes an amic9
ista dixeit nō iudico. sed cer
tū est te ista m̄ de amico meo

retulisse Dic etiā xenocrates
phs tātū a senatu honoātus
ut testis nunq̄ ūra ē cogere
tur Cū ī p̄ntia quoꝝūdā detr̄
ctoꝝ taceret eis cām q̄rētibus.
Rñdit me dixisse aliquando
pēituit tacuisse vero nunq̄.
Quo ad. z. sciēdum q̄ nō L
solum peccāt detrahentes sed
alij plures a interdū plusq̄ de
tractoes ꝓm tho. Primo q̄ ali
um ad detrahēdū īducit De
cūdo qui detractorē audit a
sibi detractio placz ꝑpt̄ odiū
eius cui detrahit vel ꝑpt̄ ali
quā aliaz malitiā vterqz illo
rū peccat a nō mīnus q̄ detr̄
hētes vñ Rō. i. nō solū q̄ tlia
agūt fuꝑp. fūt morte dignī ſz
etiā q̄ facientib9 consentiūt Ite
ducēs a cōplacens detractorī
facit conī caritatē p̄xīmi quia
p̄m9 ledit famā a scōs cōpla
cet ī p̄xi malo vnde Bern. z.
li. de cōsideracōe ad eugenīū
detrahere à detrahētē audire
q̄d hoꝝ dānabilius sit nō fa
cile dixerīm. Rñqz aūt otigit
q̄ aliquis audit detrahētē a
non placet sibi detractio nō
tñ repellit detrahentē nec ei r̄
sistit a hoc ꝑpter aliquē huā
num timorē à ꝓpter negli
gentiam vel verecundiam tūc
adhuc peccat Ruia ea racōe
q̄ quis tenetur subleuare asi
num alt̄ius iacētez sb onere

ut p capitū deut. xxiij. Ea ad rō
ne tenemur nō pati detrimtū fa
me proximi. Et iō si possum⁹ iuuare te
nemur. vñ Hiero. Si essz in no
bis diligētia ne passim obtre
ctatoib⁹ credem⁹ ia oēs detr
hēt timerēt. Et i epla ad nepo
cianum Hiero. dic. Nemo iuito
auditore libēt detrahit. Dagit
ta in lapide ñ figitur ss iterdū
rhiliēs p cui⁹ dirigētē discat
detractor du te vidz nō libent
audiē nō facile detrahē. Et di
cit tho. q tal ñ rhistēs ex cau
sis ia dcis peccat plerūq; via
lit. Quinq; ec fit pccz mōrle. ut
cū alicui ex officio incūbit detr
hēte corrigē ut forte supioi r
spcū infrioꝛ. cū ex tali detra
ctiōe natū ē seq magnū picu
lū ñ phibeatur. ut ppt nadicē
sczm tiorē hūanū q pt ee pccz
m mōrle. Sūt at replxibiles
trib⁹ de caus q detrahētes au
diūt a eis ñ resistūt nec libēt audiūt. Dio q videt frēs suos a
cambz dilacerari nō resistūt
saltē clamoe cū pnt. Lapidi
b⁹ corrcōms q si nō fatiunt
bestie videtur. Vnde Eccī. xiij.
Que cōicatio sci hois ad canē
Sedo nō resistētes et placi
bilit se ad detrahentes hñtes
salsā ei⁹ mistrat q frēs cōme
dūt. q detractoib⁹ sine audiē
cū leto vltu comestio carnī
um hūanarū i detractōe ispi
da fore. et vñ Hiero. Nemo iuito
auditore libēt narrat vñ pu.
xxv. Ventus aq̄lo dissipat
pluuias a facies tristis liguā
detrahētē. Ideo audiētes detr
actores libēt minuste agūt con
legē nature scripture a hūanā
q̄ frequnt credūt vni testi. Cū
tñ in ore duoꝝ. l. triū stet omē
verbū. Et qd pi⁹. Cicero. Itez de
bono vio credit vni tribal
do q̄ decē pbis ad cōtrariū vbi
ē vitas mea. ppt hoc Hiero. dicit lingua detractois ē vip
ra ferocissima q letalit tres in
terficit vno flatu. s. detrahētē
cui detrahitur a ipm qui detr
ctōmbus delectatur. Sed du
bitatur quo hō deat rhistere
oī detrahenti. Cū dicatur Ecci.
iiij. nō cōfundas verbo veritā
tis vllo mō q̄nq; ait aliq̄s de
trahit verba vitatis dicendo
Re. q si detractorē scio falsū de
alio dicē possum sibi sic resi
stē q cū p verba arguā de falsi
tate. Si aut scio cū verē dicere
de alio tē nō debeo eū de falsi
tate aguere. ss debeo verb⁹ cor
rigere de hoc q peccant fri de
trahēdo vel saltem debeo oste
dere q m displicet detractio
et hoc debeo principaliter
ostēdere per tristiciam faciei
Qui enim detractori hilarē
ostendit faciez facit cū putare
q placeat sibi detractio sua

a sic audacior fit ad detrahē
dū. Qui autē tristē sibi exhi
bz faciē facit cū ira9 obmute
scē. Apter hoc dr pū. xxv. Vē
tus aquilo dissipat pluuias
a facies tristis liguā detrahē
tē. Bz contra p̄dicta faciunt
q̄dā. Nā qñ aliquí detracto
res corripiūtur a bone cōscie
viris: statim rñdet. Ego veri
tatē dico de isto a si p̄sēs essz
cuí detrahō sibi in faciē dicerē
Rñdetur q̄ tales grauiter er
rāt q̄ putāt q̄ i faciē aliquē
uuicíai leuius pctm fit cū tñ
pr9 sit vitiū q̄ detrahē ut oñ
fū ē de cōtūelia i matia deira
Secdo rñdendum ē talibus
q̄ nō sufficit ad vitād pctm
dicē veritatez. sed oportet ut
debitis circūstanciis dicatur
fm illd. Qd iustū est iuste ex
eq̄ris deut. xvi. Tercō rñdet
q̄ raz ē apud quosdaz detra
ctores illa eos audere in faci
em dicē q̄ a tergo euomunt.

Capitulū. xi. de correctione fraterna.

Quia fraterna correc
tio p̄buat iterdū in
famātē q̄ nō dr detr
ctor sz potiꝰ aie pri de morte
pcti fusitatora q̄ occáditur
frater in eius dimissiōe ut au
gust. dicit. Idcirco nunc tria
sūt dicenda de fraterna correc
cōe. Primo q̄ntū noceat ob

missio eius a pficiat eius ex
citiū debitū. Secdo quō fieri
deat. Tertio q̄s ad ea teneat.

Quantum ad primū nōndū a
p̄mo q̄ fraterna correctio ē
fm doctores ammōicō fratris
de emēdacōne delictorum ex
frāterna caritate. dicitur p̄mo
ammonicō. quia obiurgacō
verbi a castigacō verborum
ptinz ad p̄latū. sz ammōicō p
solū verbū ptinz ad ōnes. dr
etiā de emēdacōne delictoz.
q̄ ille finis eius ee dz. dr ex ca
ritate ex q̄ procedere dz. Secdo
nōndum q̄ valde periculose
peccāt dimittētes sine ratiōa
bili cā frāternā correctōnē qđ
patz triplicater. p̄mo q̄ sicut
loquēdo quis peccaē potest
ita tacēdo. Est enim vt dr eccē.
iij. tēpus tacendi a tēpus lo
qñdi vnde p̄sa. vi. lamētatur
se tacuisse dicēs ve mihi q̄ta
cui glō. q̄ oziama alios libē
nō reprehendi. Secundo quia
sancti de hoc terribiliter sētē
ciant. vnde grego. Qui pri
mi mala conspiciunt a filēcō
p̄tereunt q̄si cōspectis vulne
ribus vsū medicamimis sōbtra
hūt a ideo mortis auctores fi
unt. q̄ vulnus qđ curaē po te
rāt nolūt. Et augē. Tu vln9
fris contēmis Tu cum periēvi
deris a negligis prior es tacen
do q̄ ille committēdo. Tertio

oēs doctoēs cō corditē tenent
qr reus ē cū fuē qui scit furtū
a nō indicat corrigendū. Et
eadē racō videtur de ptcipacī
one cuiuslibet delicti. Cū ego
tāt9 ip̄h a pītreat sup hmōi
Cū sācti tā graue hoc iudicēt
a cū sm oēs mgīros hoc ēputetur cōsensus in delictis dic̄
btūs Aug̃. Innocētes q̄ppe
nō estis si vīros frēs quos in
dicādo corrigere potestis ta
b cendo pie ꝑmittitis. Et vē
sūt tales inocētes triplicī de
cā qr nocent sibi peccātu a so
tijs. Primo nocent sibi labia
polluēdo delicto aliēo vt non
sint digni deū laudare psaie
vi. Ve mihi qr tacui qr vir pol
lutus labijs ego sū. s. ex ista
taciturnitate. Hiō. qr oziā a
alios nō correxi. Ideo cū ā ge
lis deum laudare non meruī
ne dicatur mihi. Quare tu enar
ras iustitias meas a assumis
testamētū meū p os tuum ac̄.
Secūdo nocēt ei q̄ ē corrigen
d9 vñ Aug̃. in Epla ad Iero.
Obsecro te p māsuetudinem
Ihu xp̄i si lesi te dimittas in
nec me vicissim ledēdo rōdas
malū p malo. ledes autem si
tacueris mihi errorē meū quē
in factis meis vel in dictis inue
neris. Interp̄tatiue ego tot oc
cidim9 quot ad mortē ire te
pidos tacētes videm9. Tertiō
nocēt sociis qui eor exēplo
tacentes idem peccatum taci
turnitatis incurrunt. Sicut
ecia ecōtra pestilēte castiga
to stultus sapiēcior erit. Si au
tē corripueris sapiētem intelli
get disciplinā. pu. xix. Cap̄ C
ro ex fraterna correctōne ser
tuplex potest sequi fructus.
Prim9 ē anime liberacō. Si i
quit xp̄s te audierit lucratus
es animā fratris tui. Mathi.
xviij. Si aūt te non audierit
saltē lucrat9 es aiaz tuā. Vñ
Ezech. iij. Tu vero aiaz tuā li
basti. Secz post q̄ dixisti impio
impietatē suā a noluit cauē
Secūus ē diaboli fugacō fu
gīt ei sicut lup9 dū exclamat
Quo cōñ dicit beñ. Secur9
accedit temptator vbi null9
timetur repīhensor. Tertius est
pcti cognicō frequētez enim
cōmittēs culpā nō aduertit qō
fecit. Aut si aduertit: non cogi
tat se malum fecisse aut si ma
lū nō multū male. Quartus
est cautela de futuris. Quintus
est puritatis augmētacio vas
em aureum vel argētēū q̄nto
plus cōfricatur: tanto magis
purificatur. Ita hom̄ viria rīli
gios. Et ideo intelligētes hoc
nō ferūt grauit. Ecclesiasti.
x. vir prudens a disciplinat9
non murmurabit correctus.
Exēplū de augustino q̄ dixit

¶ Quitū ꝓceptū ¶ Capitulū vndecimū

Ego senex a epūs patus sum ab ommbz correctis a emēda ria illum amicū meū estio cu ius lingue bñficō añ diē extre mi iudiciū aie mee maculas tergo ¶ Sextus ē amicitie acq ficō Quāuis enim religiosus correctus ītendum feat mole ste im pncipio Ad cor tñ reū tens amicū intelligit vñ pū xxviij· Qui corripit boiez iue niet grām postea apd illū ma gis q̄ ille q̄ p lingue blandi mēta decipit· ꝓpter ista btūs aug· quelibz hortatur ad cor rectōez fraternā O meli· xviij· d sup Joh· sic d· ¶ Quis come dit zelo domus dei n q̄ oia q̄ ibi videt perūsa satagit corri gere a cupit emēdare ¶ Si emē dare nō pōt: tolerat a gemit nō ē maior domus tua q̄ do mus vbi hēs salutē eternā· si ergo i domo tua ne perūsum aliq̄d fiat satagis: i domo di vbi salus ꝓposita est a reḡes sine fine nō detes pati q̄ tū i teē si q̄d forte ibi perūsū vide ris eē verbi grā vides frem tu um curre ad theatra prohibe mone· otesta e· si zelus dom9 di comedit te vides alios cur rere a mebriai velle· aut alia que nō licēt ꝓpetrare· phibe quos potes· tene quos potes terre quos vales· q̄bz nō po tes· blādie noli tñ quiescere

fac quicq̄d potes vmiat i mē tē seruus iste q̄ abscōdit talē tū a noluit superogare nun q̄d accusatus fuit q̄ p dicit a nō poiq̄ q̄ sine lucro bua uit ¶ Sic ergo fratres mei nō quiescatis ¶ Nolite q̄escē luc ri xpō· qz lucrati estis a xpō· hec aug· ¶ Sed quez̄s qñ E correctōis frat̄ne obmissio sit pctm a qñ nō ℟· ℣m tho· 2·2· q· xxxiij· Oz aliqñ est mei toria Aliqñ pctm mōrle Ali qñ vmiale nā triplicīter cōti gīt correctōez obmitti frater nā· vno mō meitoie vt cū q̄s differt correctiōem vsq̄ ad oportunū tēpus vel ideo ob mittit quia nō spat eoz emē dacōnē: ꝫ vrisiliter estimat q̄ ex hoc ꝓpter ipacietiā ipi corrigendi deterioes fiant a q̄ aliqd aliud malū ex hoc seq̄tur p eius q̄ correctio sit bō a ex aliq̄ alia causa rōna bili ¶ Si tūc obmittit ex caita te: tūc obmissio ē meritoria vñ aug· p̄mo de ciui· dei· ¶ Si propterea q̄sq̄ obiurgādis a corripiēdis male agētib9 pcāt ut opturiius tēpus iqui ratur vl eisdē ipi metuit ne deterioes ex hoc effitiātur vel ad bonā vitā pīa erudiendos ipediant alios infirmos a p uēt ac aūtant a fide· nō vide tur eē cupiditatis occasio· ꝫ

osiliū caritatis Et ꝺr nōnt qñ nō sp̄at emēdacōe; fris ſz vi silit putat dr̄eionacionē·ut forte qꝝ p cutet me·vel ocipet gue odiū coñ me á aliud pec catū cōmittet p qꝺ peior fiet ꝙ p p̄mū pctm ¶ Tūc em̄ non solū laudabile·ſz eciā debitū essz cessaé a correctōne·qꝝ or dmat ad bonū fris a non ad malū Et illud vult scriptua p ū·ix· Et greg·sup eo dē ut po stea ponet ·ñ ei ex correctiōe vilit melio aliqꝺ pueiret· qꝝ p cauētur maiora mala ꝙ odiū illio sit malū tē essz odi um q̄rūdā aliqñ timēꝺ Et cū melio bonū ex corcōe seq̄tur ꝙ sit odiū maloꝝ tē odiū ma loꝝ ē otēnēꝺ In q̄ casu ohes hr̄odē corexit p̄t edificacō nē alioꝝ ut vult crib·a sic mt dū eciā sancti corexert tyr̄ā nos sup p̄secucōe xp̄ianoꝝ cum tam̄ scauert ex hoc odia magna gñai m̄ eos a aliqñ oñtet i martiés a m̄ se seq̄ pp̄ā
f mortem ¶ Secūdo cōtingit correctōnē fraternā obmitti cū pctō mōrli vt cum q̄s deli quens occurrit a est oportu nū temp̄ corripiendi a spā tur eius emēdacio nec tietur aliqꝺ aliud malū p̄ius m̄de pueniéa non est alius p̄s cui ex officō incūbat corigé vel si est p̄sens·negligēs tñ appaet si tūc homo hmōi de liquētem obmittit corigere forte pp̄t timorem huānum vel mūdanū·vt qꝝ sicut dicit Au guſt· vbi supra iudiciū timi vulgi·á carnis excruciacōnē vel eciā pempcōem vel aliud tale minus malū ꝙ pctm illi us p q̄ corigi debet tunc vi detur peccaé mortalit Quia exq̄ spat emēdacōem fris a obmittit corigé pp̄t timorē: tūc contēnt diuinū p̄ceptū· Et videtur hmōi q̄rum amis sionē timet caritati fraterne a saluti p̄rimi p̄ponē Cū tamē sm ordinē caritatis anima p̄xi mi plus sit diligenda q̄ pp̄ū corpus·Exemplū de elemosi na corporali videō hominem fame sciētē qui nō habet·nec ex se hre potest vnde pascat nec appaet alius illud facié nec potes facé Ego teneor ta lē sm possibilitatē nutriē qꝺ si negligo: pecco mōrliter a eius occisor r̄putor Sic si vi dero p̄imū tēdentē ad pctm mōrle·p qꝺ moretur in aia a spēo ipsū posse corigi p am monitionē meā a nō ē vilit le q̄ sequantur alia p̄iora·nec ē alius q̄ eū corigat: teneor ex p̄cepto mlto plus sibi ē aie ne peat ꝙ corpi in casu p̄ce dēti vñ greg·in omel·super· Cū audisz Iohānes ivicul

plus est aiam ī eternū victu
ñ pabulo verbi reficē q̄ ven
trē carnis moituē ereno pāe
facia ē vel sarē aliquē eē ī pec
cato mōrali a haberē spem q̄
emēdaetur ad correctōnem
meā·nec timerē aliud pei9 se
cutuz a nō ē mihi verisimle
q̄ p aliū corrigatur·á q̄ per
seipsū emēdetur·ꝫ q̄ verisimiliē
ī isto pctō moriatur·tunc
ex pcepto teneor eū corrigē
ne aia moriatur eternaliter

¶ Terco hmōi correctionis
obmissio ē pctm venale vicz
qñ timor a cupiditas aliquē
tardior ē fatiūt ad corrigēdū
delicta fratris·nō tñ ita q̄ si
ei ostaet q̄ fratrez possꝫ a pec
cato retrahe ꝓpt timorē vel cu
piditatē dimittet·q̄b9m aio
ꝓpōit caritatē fraternā Et hoc
mō aliqñ etiaz viri sci negli
gūt corrigere delinqntes Et
dr ī p dictis nōter si spaē
emendacō fris p amari p hu
iusmōi correctōez Ruia finis
fraterne correctiōis est emē
dacō fris·Et ista intentione
fiei dz·vbi vero p babiliter ti
metur·q̄ āmonicioez ipē fra
ter nō recipet·ꝫ ad peiora la
beretur·nec aliud bonū inde
p uemēt ut alioz edificacō q̄
sā dalizati sūt·á scandalizāt
verisimiliter·Tunc esset ab
hmōi correctōne desistendū

Capitulū vndecimū

Quia que ordinantur ad fi
nē hñt rōnem bonī ex ordie
ad finē vñ pū·ix·noli arguē
derisorē ne oderit te·vbi dic·
glō·a est greg·nō est timē
dū ne is qui arguit cōtume
lias tibi inferat·ꝫ hoc poti9 p
uidēdū ne tract9 ad odiū in
de pei9 fiat Et dic tho. vbi p
us diligenter puidēdū ē·ne
ex correctiōe seq̄tur odiū ex
ira culpa ꝓpt indiscretā cor
rectōez Vbi aūt sine ira ch̄pa
ad odiū puocetur·ex illo ex
quo debet ad dilectōez icita
ri:nō ē curandū·p̄cipue quā
do ei9 pctm ī dānū alioz ver
gitvel etiā dānū sequens vel
pctm ipm ē graui9 odio qđ
in nos excitamus vel q̄ñ spa
m9 q̄ odiū paulatī crescet
q tñ correctō seq̄tur·q̄ fic di
cit gre·Melius ē odiū ꝓpter
deū q̄ amicicia q̄ est p̄ter ip̄z
Cū em ꝓpter ip̄m amamur:
debitores dei sumus·Cū odio
ꝓpter ip̄m habemur debito
rē eum nobis facimus hec se
cūdm aliē tho·Cāellarius pi
sien·mgr Joh·gerso tradit r̄
gl'as tres ī de floribus regula
rū moraliū·Prima pene sunt
restrigendē sic q̄ absq; vtili
tate reipu·vel eius cui iſligi
tur·neq; īstituī neq; īstitute
exeq̄ debz et a peccāt oppositū
fatiētes·l' eas cū īstituerit

nō tollentes Secūda ī oī re
publica tolerāī pñt ā dñt vi
cia q̄ absq; deteriorī pericu
lo neq; corrigi neq; exstirpari
valēt Quī aūt illud est a qñ
nō difficile est a sepe impossi
bile generalit̄ difficilē nisi p
ut circūstātijs particularibus ī
spectis plati superiores a sapi
entes dētinabūt Exēplū ē de
mētricib; vxuris a filijs· que
qñq; pmittūt Et ita de cō cu
bī alijs sacerdotib; p loco atpe
sta ēt forte ee faciēdū Tercia
cōis error facit ius ad hūc se
nū vel itellectū a silēs q̄ plati
pncipes sepe aliq̄ faciūt ā pr
mittunt iustissimē ob ērorē sb
ditor̄ omunē q̄ alias si fiēnt
ā pmittēntur ad cl̄pā eos dē
obligarēt Sz cū tēamur
corrigē primū p mōrib; du
bitat ec an de vxalib9 pctis
fiñdet hūbtus ī expōcōe re
gule bti Aug̃· vxm alia fūt di
spōcō ad mōrle Sz q̄dā fūt
dispōcō remō q̄ ad pīq̄ l̄ rati
one multitudīs sicut ille q̄ af
fidue hmōi sine nūo omittit
vel racōe magtudīs sicut fūt
aliq̄ mendacia a aliq̄ detrcti
ones a filia vel racōne cōnexi
onis cū mōrli sicut sunt collo
quia a ipudicus visus a hu
iusmōi cū muliere· Sicut er
go aliquis vidēs aliquē alū
ire dētē p viā p quā credit q
statī incurrēt periculū mortis
peccaēt n retrahēt eum Ita pt
aliquis peccaē mortalit̄ nisi
corrigat frēm de hmōi vxm a
libus que sunt dispositio ad
mōrle a de libus ē petulācia
oculor̄ Tenemur ego mēdū
ad correctōem de vxm alibus
non mq̄tum vxm alia· sed qñ
tum ad mōrle ductiua· Hec
ille Quo ad ·ij· pncipale· s·
quō fieī debeat fraēna corrcō
nōndum q̄ sex m modo sunt
attendēda cū maxima diligē
cia· Nā ibi agitur de cura aīe
nobilissime q̄ si non fit ut op
tet pīcitur aīa ippetuā dam
nacōnēa infimi tom dī mīni
ster occiditur Agitur etiā de
bro ibi de bono fame q̄ ēmēt
tpalia bonū maximū Unde
pmo debet fieī cū lemitate· q
delinquētes sunt q̄si infirmi·
Ad gall̄· vi· Instruite hmōi
in spū lemitatis Secūdo cū hu
militate supbus enim ē aīus
a ideo cū q̄s ei superbe loq̄tur
sequūtur iurgia nō frēus Iux
illō pū·xiij· Int̄ superbos sep
fūt iurgia Tertio cū opassiōe
nō ei ē vē iustīe indigri pec
catoib; sz opatia ex opassio
ne eos corrigēdo dirigē ps·
Corripiet me iust9 in mia s cō
passiōis Rārto cū discretōe eq
aliter sunt corrigendi maio
res aliter pares aliter mīores

Aliter gratia pcta aliter le uia. aliter occulta. aliter mani festa. In oibus obseruandus ē locus a tēpus a optunitas q̄ nō obseruātes quid emla cōem dei quid hnt sm apl'm sed nō sm scām. rō. x. Vnde Bern. zelū tuū refrenz scia. s. discretōnis. Quinto cum modestia ramine non enim de festucis prioz fūt trabes facie de sicut fatiunt isti qui docti fūt in cl' pis alioz aggḡuādis. i. thi. 2. Seruum dī cū modestia coz ripiētē id ē cū debito mō Est autē modꝰ debitus ut potius seper culpe alleuientur q̄ ag grauētur. Con qd quida faci unt ouū frāgere cupiētes se curia ad extīguēdū muscā q̄ runt gladium. Sexto fiei dz cū trāquillitate. Correctō ei q̄ fit cum turbatus ē aīmus frequēter est quedā impacē cie effusio mēciēs se correctō nē. Exemplū ptz i platone q̄ dixit seruo dnm offendēti n eēm iratus te verberarē. mōs pfatos inuūt vba bti aug⁹. sermōe dni i mōte libro pri mo. Cum mq̄t ncātas nos co gīt aliquē reph̄endē. pmo co gitem⁹ vtrū le vnq̄ vicium hūm⁹ et si nūq̄ hūm⁹ cogi tem⁹ nos hre potuisse hoies ei sum⁹. Siuero habuim⁹ tā gat mēoriam cōis ifirmitas

vt reph̄ensiōez illam nō odi um. sed mia pcedat. q̄ si nos idez vicīū habemus i quo ē il le quē reph̄endē volumus nō reph̄edamus illū. ſ. i gemisca mus a nō illum ad obtpandū nob. ſ. ad paritē conādū iui tem⁹ hec ille. Quo; dubiū ē q̄ causa sit q̄ tā caute ē in cor rectiōe fraterna pcedēdū Rn dēt scōm tho. vbi pus. Cū q̄s pccat illud nocet aie a si pu blicat' etiā noctz fame. Et q̄ prudēs medicus mitit' sanāde vnū mēbꝝ sine lesiōe altīus Ideo sic debemus p fraternā correctionē conari ad hoc ut sanemus fris aiaz sine lesiōe fame q̄tum fieri pōt. Et si nō pōt omno sine lesione fieri tūc fiat cū minori lesione qua fi eri pōt. wꝝ q̄ aīa pcōsior ē fama Ideo si alit'non pt frat' sanari tūc oportz eū potius in tō fama dāmificari p publi cam denūciatiōez ut aīa sal ua fiat. Est āt tribz de causis sume cauēdū in correctōe ne indebite ledatur fama pcca tis. Prio q̄ melius ē nom bo nū q̄ diuicie multe ꝓu. xxij. Ex quo ptz q̄ q̄ aufert famaz plꝰ nocz q̄ q̄ tollit diuicias Sco diuitie ablate pnt re stitui. sed vix fama q̄ forte post diffamacōez excusati nō credet̄ur. vñ bene sr in glō.

sup luc·q̄ fama ē res lubrica Sicut ei lubricū elapsū vix rehabei p̄t ita fama Ideo q̄ infamat nō solū reū infamat· ꝫ etiā ledit oēs audiētes Sicut q̄ lutū mouet nō solū se ꝫ oēs astātes inficit Vñ amb· tolerabiliores fūt fures q̄ vestes a alia bō rapiūt q̄ q̄ fama Tū q̄ magis rapiūt Tū q̄ nunq̄ restituūt Tū etiam q̄ nō vim sed mltis nocet vñ sup illud luc·p̄·ad virginem despōsatā dicit glō· Q̄ aluit dñs aliqs de suo ortu q̄ de vginis pudore dubitare· Ecce q̄ntum xp̄s curauit de fama aliena·

Capitu·xij·

De ordie frat'ne corrēois·

Ordie ergo corrigē di dicendū ē mō vbi tria sunt videda· Primo quotuplex est correctio· Secundo quis ordo sit debitus p̄cedēdi in correctiōe fraterna Tertio quis ad correc nē fraternā teneatur Cantū igitur ad p̄mū notāduꝫ ſm thō· vbi p̄us·q·xxxij·Et in·ij·di·xix·q̄ duplex est correc quedā ē potestatiua q̄ nō solū intendit emēdatio fratris sed etiā intēditur p cura cō boi cois·Et ista nō fit solū p simplicē āmonicōez·ꝫ etiā q̄nq̄ per penaꝝ inflictionē vt ipse frat'l'alij timeāt a a pctō desistāt a hec correctio solū pertinet ad p̄latos a superiores a iudices respectu inferiorū suorū a nunq̄ ad inferiores respectu superiorū Et de hac nihil dicemꝰ hic a aliquid dictū est in p̄mo capi·Alia est fraterna correpcō a est simplex āmonicō fratris de emēdacōe delictoꝝ Et ista correpcio ꝑ ordinatur in emendacōem fratris delinquētis a est actꝰ caritatis q̄ maxime malū primi idest peccatū per correctionis limā tollit·Et pertinet correpcio hec ad quemlibꝫ adultum in caritate existētē in casu siue sit superior siue inferior a eciā respectu superioꝝ a inferiorū Secundo nōndū q̄ ordinē correpiēdi posuit xp̄s Mat· xviij·d·Si frat'tuꝰ peccauerit in te ſm doctores p̄notatos a alios cōit' intelligit' sic pctm̄ primi tui a est occultū a manifestū· Si ē publicū sic q̄ nō peccat in me solū idest me solo sciēte sed etiā aliꝭ scientibꝰ: tūc illud pctm̄ est coram eis coram q̄bus factū est a ad quoꝝ noticiā venit publice arguendū· Vñ·p·thi· v·peccātē coram ōmibus argue ut cetei timorē habeant qđ intelligitur de peccatis publicis ſm Aug·i ſmone dñi in mōte Racō dicti ē q̄ correpcō tal'

fama nō mínuit rei · cora eis
cora quibz fit eū pus sciant
etiā puidet coz scādalo Si
aūt peccatum sit occultū tm
tūc qz etiam i pctis occultis
pōt pari offensa primoz Ad
hoc dicēdū est · qz aut ē i no
cumtū coitatis seu multoz a
paucoz Si i multoz seu coi
tatis coz pale ul spuale puta
cum qs occulte trctat cū alí
qbz qliter ciuitas sit traden
da hostibz · vel si hereticus p
uate hoies a fide aūtet Tunc
nō est expcta da secreta am
moníco · sed statim a alti qui
prodesse potest a plato vel al
tei superiori q tale periculū p
cauere potest ē denūtia dū co
seruando fama illius qtū pt
cū salute reipu · a non aliter
Vt si ille cui rector ciuitatis
plus ofidit cui claues tradi
dit eēt ista nocte ea trditur
hostib9 vel aliqđ hmoi a nl
lo mō velt desistere · nec pōt
isti piculo aliter puideri tūc
essz isti noiati dicēdū Caue a
tis ne claues isti hac nocte
trdatis qz pditurus est ciui
tatē · Ratio dicti est qz bonū
coitatis pferēdū ē bono pua
to · Sic cū fama sit de maxis
homs religiosoz vnū: si vnus
religiosus scandalisat alios
a secreta āmoníco nō iuuat
plato dicendum ē ut puide

at fame coitatis Sic etiā de
hereticō ē intelligendū · n alí
qs forte fiz mit estímaet qp
secretā ammoníco qz possent
hmoi mala impedirí · Et idē
iudicíū ē habēdū de filib9 ca
sibus Vñ ero · Que m seicoz
dia est pcepe vni a mltos i di
sarmen adducere polluitur
populus ex vno peccato ē sic
ex vna oue vniuersus grex ·
Sempigitur bonū multoz
dz pferri bono vni9 Si āt C
pctm primi occultū est i no
cumentū vnius vel paucoz
Tūc si est nocumētū tā puū
qmelius sit illud pati
qp aliū diffamai · qz si forte
mō nō corrigitur postea for
te corriget ut si esset ei factu
rus dānū modicū a in modi
co valoe: tūc dz corrigē si cō
uenienter pōt · ß nō dz reuelaē
Si aūt est nōbile nocumtū
ut qz vult occidere nocte vel
hominē spoliaē cū iaceat i ca
mera vel vult decipere filiā vel
vxorē abducere · a domū obu
rere vel hmoi similia facere
non speratur qp p secretā am
moníconem possit huiusmo
di damnū impediri nec p alí
quē aliū mod: tūc melius ē i
nocentem seruaē indēnem · qp
isti oseruare famā Illd tn sic
dicēdū est i secreto a sb sigil
lo secreti qp non possit agere

ad illi⁹ infamiā reuelādo·nec
ad pēnā ipm denūciādo·ꝫ so
d lūmō ad sui cautelam Si
āt pctm̄ fris sit occultū q̄ nō
est infamatus de illo nec pōt
sufficienť pbāi coram iudicō
illi⁹ qui hēt corrigēr si ē solū
in nocumētū pccātis r forte
ei⁹ in quē peccat q̄ ab eo ledi
tur vel p solam notitiā Tunc
ad hoc solū tendēdū est vt fri
subueniatur r emendetur Et
ideo si spatur q̄p correpcōez
corrigatur vt ē p̄missum: tūc
p̄mo corripiendus ē secrete
ut in nocentiā reup et r famā
non p̄dat Et hoc voluit dns
cū dixit Corripe eū inť te r ip
sū solū·nō solū semel ꝫ pluies
r semp secrete r q̄ diu pbabi
liť spes habeť q̄ p eam corri
gatur Nā aūt pbabiliť estī
matur q̄ secreta āmonicō nō
p̄fitiat nec est vīsimile q̄ ex
testium inductōne aliq̄d pe
ius seq̄tur·ꝫ veīsimiliť p̄ficiat
ad fris correctōnē·tunc ē vl
tius p̄cedendū vt p̄mo pau
cis vni vel duob⁹ monstretur
peccatū fris qui possunt p̄desse
r de quibus nō creditur q̄
obsint diffamando ut sic sal
tē sine mlt̄itudis īfamia emē
E dēť Et isti testes adhibenť
p̄cipaliť Primo ut frēm am
moneāt r corrigāt Secundo
ut āmonicōnis fris sūt testes

Tertiō vt negāte coram supe
riore cōuincāt·de actu si actus
itētur Sunt enim testes idu
cendi ut actū iteratū vidant
ſm Augustinū Si autē itera
ti ostēdi testibus nō possunt
debent tn̄ adhibēi·ut coram ip
sis recognoscat vel saltē ut ip
si eū āmoneant aut obiurga
cio plurimo⁹ ipsū corrigat
Et has duas causas tangit
glō· Sup verbo adhibēte cū
vnō vel duos testes Si autē
ad talium testium inductionē
nō corrigitur: tunc q̄ consci
encia p̄ferēda ē fame: debet in
publico denūciari superiori·vt
sic tamē cum dispendio fame
a pctō libēťur·Et hoc voluit
xp̄s cum dixit dic ecclesie id
est p̄lato vel alteri superiori per
publicam denunciacōnem Et
ille potest peccatum eius pu
blicare·ut alij sciant se ab eo
custodiē ne inficiātur Et pōt
eum punīē in rebus vel in cor
pore·vel p excōmunicacōnem
ut resipiscat a pctō r ap̄t coē
iustitiam vt alij videntes pēnā
illius caueāt sibi·ecciam tiore
pene a similibus peccatis·q̄
pene sunt medicinales· Vn̄
ſm August·in regula Si q̄s
oculi petulāciā in aliquo adu
xeit·Primo statim debet āmo
nēe fratrem ne cepta p̄grediā
tur Secūdo si non emendat

p̃lato tãq̃ patrí si hæretur ím
dicãdũ ẽ·ut secretius corrigãt
f nõ ímnotescat ceteris ¶ Ter
tio si nõ ũuat:testes dñt ad
hibẽ Quarto ím publicũ pro
duci oũncẽdus ẽ si negauerit
sed duo media dñs ĩ vno cõ
plxndit Hz tho.ím tractatu
de fraterna correctõe sic pce
dẽ docz a p̃ceptũ de correctõ
ne fraterna scdm q̃ ptinz ad
oẽs sic debet scdm eũdẽ doctõ
rem q̃s exeq̃·Cũ dr Hí pecca
uerit ím te ídest coñ te·tũc ẽ p̃
ceptũ de dímittẽdo vel ĩ te ídẽ
sciente te·Et hoc põt fieri du
pliciter vel te solo sciẽte tunc
corripe eũ ĩter te a eũ solũ Hi
te audierit:lucratus es aiam
fratris tui Hi te nõ audierit
nõ dẽs vltra pcedere nõ ei po
tes addẽ vnũ vel duos cũ nl'
lus alius sciat·tñ potes ei di
cere q̃ põt pdesse non obesse.
Hí aũt otũgat q̃ alĩ postea
sciãt a sit adhuc ím illo pctõ
tũc debes vnũ l'duos adhibe
re ad eũ corripiẽdũ Et sic ẽ p
cedẽdũ si pctm̃ ẽ occultũ Hí
aũt sit maifestũ ita q̃ plures
sciãt:tũc est sic pcedẽdũ· Hí
peccauerit ĩ te ídest te sciente
non tñ solo corripe eũ añ te
a remaneat Hí te audierit lu
cratus es aiam fris tui Hi ãt
te non audierit:adhibe tibí
vnũ l'duos scz de ill'q̃ sciũt
nõ scz p auditũ sed p visũ ut
dicit glõ·vt q̃ advm̃ monici
onez corrigi noluit multoz
obiurgacõe resipiscat Hi te
nõ audierit:dic eccie ídest p
lato tũc potes ea dicẽ denũci
ando a tũc vnus adhibẽdus
ẽ·q̃ ím denunciacõne ut q̃dã
dicũt sufficit vn9 testis· Hz
si sic vidr q̃ publicet pctm̃
occultũ Rñdetur q̃ pctm̃ dr
occultũ triplicíter Prio si hõ
ut solus deus a nõ alio mõ l'
ut homo loco dei sicut ille q̃
ex sola sacramẽtali ofessione
sit·tũc nõ põt corrigere vel
aliq̃d facẽ sed tacere·sicut q̃
nescit Secdo mõ si sit pctm̃
vnus solus homo ut hõ tũc
debet eũ corripere ĩter se a ip
sũ solũ·nec debet vltra pcedẽ
ut dictũ ẽ Tertio mõ dicitur
occultũ si pauci sciant a tũc
occultũ a maifestum nõ coñ
dicũt Hi tunc te audierit nõ
est pcedẽdum Hi non tunc
adhibẽdus est vnus vel tres
Hi nec vnum nec tres audi
erit a plures nesciant:quo
tũc dicet eccie·q̃ sic videtur
alterius pctm̃ publicaẽ·dicẽ
dum q̃ eccia non dicitur hic
congrega cõ siue multitudo fide
liũ ꝫ dicitur eccia p̃latus cui
potest dici·eo q̃ põt pdẽ nõ
obesse·vñ non est publicacõ
crimis·hec dr tho· vbi prius

Aliter ãt essz p̄cedendum quãdo correctõ essz ptãtiua p̄lati vicz vt ibidẽ dicit Quo ad iij. p̄ncipale quis coripere teat Rñdetur ſm tho. Fraterna correctõ pertinet ad quemlibet adultum regulariter qui caritatẽ habet siue sit plat9 siue sb dito ſpter q̃d dr xxiij. q. iij. Tã sacdos q̃ reliq̃ õnes fideles sũmã dñt hre curã de hiſ qui peunt qtũs corz redargutõne à corrigantur a pctis à si incorrigibiles appareãt ab eccĩa sepentur ymo sic ifelicor debet coripe p̄latum suum à aliũ supioꝛẽ. q. est op9 mſei cordie q̃d maxime p̄lato debetur Vnde eccĩ. xvij. Vnicuiq; mãdauit de9 de prio suo Tñ cum modestia debet fieri ad p̄latos ſm illd. i. thi. v. Seniorẽ ne increpaueris sed obsecr vt prem. Dictũ ẽ ãt non tant' q̃ correctõ ptinet regulariter ad quẽlibet. q̃ i casu nõ ptiet ad q̃sdã Vñ gorra sup math. xviij. Qz i quoq; casib9 q̃s absoluit a p̄cepto fraterne correctõnis. Prim9 cũ nõ est aliq̃ spes correctõnis Vñ Jer. frustra mitia nl aliud q̃ odiũ q̃rẽ extreme demẽtie est Et p ũ. ix. Noli corrigẽ derisorẽ ne odeat te Secũd9 cũ timetur defectus pbacõis et criminaliter agitur vbi. s. obligatur actor ad talionẽ si i pbacõne defecerit vel deficiat Tertio cũ p̄lato tã q̃ iudicã notum ẽ factũ q̃ ille notorius vl' occult9 ẽ Quatus cũ melioi opi vel ad min9 eq̃ bono vacat. sic mõchi q̃ nõ obligãtur in dispendiũ aiaꝝ suaꝝ extrã monasteriũ vagai Quintus cum multitudo vel potestas est in culpa vbi corz repcõ pl9 noceret ecclesie q̃ prodesset Undeuersus. Non spes non testis plebs presul sit mõchus sum

Capi. xiij. de scandalo.

Expedita materia correctõis fraterne. qua quis intendit alium emẽdare in anima viuificare Tractandum est de scandalo q̃d directe contraiatur corz repcõi fraterne q̃ p scandalum quis vere vel intẽptatiue intendit alium in mortali vita corrũpere de quo scãdalo tria sunt principaliter dicenda Prio quid sit q̃ntũ a quotuplex. Scdo q̃n sit pctm mortale vel nullũ. Tertio q̃ sint spter scãdalũ vitãda vel fatiẽda Quãtum ad i. nõndũ A ſm tho. 2. 2. q. xliij. Et i. iij. dr xxxviij. Qz scãdalũ ſm Jero. sup math. xv. ẽ dictũ vl factũ vl' obmissum min9 rectũ ptes occasiõez rume. dr prio dictũ non cogitatum. q̃ cogitatõ

nō opponitur alicui ut offendiculum dicit̄ Secūdo dicitur vel factum vel obmissum. qđ istud mō pt primus ruinā patia nob. Dicit̄ tertio minus rectū nō q̄ ab aliquo superatur in rectitudie. sed q̄ hz aliquē rectitudis defectū l̄ q̄ ē ꝑm se malū licet de se nō sit malū ꝑbet tñ occasiōez ruine vt patet de iclināte sep dolo nō peruisa intētiōe. vñ ap̄lus. j. thess. v. Ab oi spē mala abstinete vos Dicitur quādo ꝑbens occasionē ruine. nihil em̄ pōt cē hmōi sufficiēs cā pcti. qđ est spāl̄is ruina nisi ꝓpria voluntas Jō dcā l̄ facta alt̄ius pñt cē cā impfecta q occasio peccādi. vocatur aūt scādalum grece. latine offensio. ipulsio. vel ruina. q̄ sic cōtigit q̄ alicui quis obex ponit̄ alicui in via corꝑali cui ip̄m gens dispōit ad ruinā q talis obex dr scādalum. Sic similiter in pcessu vite spiritual̄ cōtigit aliquē dispōi ad ruinā spirituale ꝑ dictū vel factū vel omissum alterius. i q̄tū scilicet aliq̄s sua ammonitiōe vel inductiōe. aut exēplo alīū trahit ad peccandū q dr ꝓpe dr scādalū. Est autē scādalū valde detestabile peccatū ut oñdit xp̄s quintuplici tex. Math. xviij. vbi dic. Qui scandalizauerit vnū ex pl9 paruulis istis qui in me credūt. q̄ multos. De pusillis istis id ē infirmis Jero. ibi dicit q̄ recte dr pusillus. quia q̄ magnus ē. i. robustus in fide et caritate mouet̄ non pōt pusillus. Nō tristabit iustū q̄cq̄d ei accidet̄. qui in me credūt. q̄ magis fidelīū scandalū ē cauēdum. Ecce iā peccatū scādali positū est. Nunc seq̄tur ꝑmo pena Expedit ei. i. minus malū ei foret ut suspēdatur mola asinaria in collo eius q demergatur in pfūdum maris Et ꝑm Jeroi. loquit̄ ꝑm ritū palestine. vbi p maiorib; crimib; ligato saxo ad collū solebat hō in mare pici. Mola asinaria id ē quicūq; gr̄uis lapis ut ē asinus vel q̄ oneat asinū q dr mola quā volunt asini vel equi cū rota in molē dimis. Secūdo alia pena inuitur. q mundo a scādalis Nā tot aiarū morꝫ pcuratur q̄t scādala fiunt ut expōit ber̄n. illud ysaie. xxxviij. In pace amaritudo mea amarissima. Amara in nece martiꝝ ꝑ tyrānos amaior in psecutiōe hereticoꝝ amarissima in scandalis falsis xp̄ianis Tertio pōnit spāle malum pcti mortalis ibi. q hoi p quē scandalum venit. Nā to oñdit malū scādali in multiplici pena q spāliter

ignis eternum vñ sequitur melius
est tibi cū. q̄ mitti in ignē eternū
Quinto alia pena additur de vo
me math. ix. Ubi de materia
isti⁹ scādali dr vbi scz in gehē
na vermis eorū. s. eorz nō morie
tur. Dz potuissz q̄s a xpō q̄ssi
se. si ita malū est alios scādali
zare: cur permittis scādala eue
re. Ideo rndit xps necce est. i. ex
pedies ad aliorū p̄bacōnem
ul necce si mūdus velit malevi
uere. Secūdo potuissz quis
iterz quelisse. Si est necce ego
scandalizātes nō sunt puniē
di Rn. q̄ primo q̄ verbum illi
p quē scandalū fit. Et illa
oīa dicta sūt de scādalo acti
uo seu dato. q̄ illō est aliqñ
spāle pctm. Est aūt duplex
scādalum vnū actiuū seu da
tum qđ diffinitū est a isto di
citur q̄s scandalizat. Aliud est
scādalū passiuū seu acceptū
in eo qui ex dicto vl alterius
facto ruit a istud nō est spā
le peccatū. sed gnale a ipo di
citur quis scādalizat. Itē no
tandū q̄ dictū vel factū alicu
ius potest alteri esse occasio
peccandi duplicit. Uno mō
per se. Alio mō p accns. Per
se qñ quis intendit suo malo
exemplo verbo vel facto alīū
ad pctm inducere vel etiā si ipe
hoc nō intendit ipsū factū est
tale q̄ de sui natura rōnē hēt
vt sit inductiuū ad peccādū
utpote cū aliq̄s publice facit
pctm vl aliquid qđ hz filitu
dinē pcti. Et tūc ille qui hoc
facit ppe dat alteri occasiōem
ruine potissime qñ hoc itendit
avocatur scādalū actiue. Per
accidens vero verbū vel factū
vi⁹ est alteri causa peccandi
qñ p̄ter intencōez opantis a
p̄ter o dictōnem opis aliquis
mal⁹ male dispositus inducit
ad peccādū. puta cū q̄s iuniz
venis aliorz. Et tūc ille q̄ facit
talē actum rectū nō dat alteri
occasionē peccādi. sz ali⁹ su
mit. Et ideo hoc est scādalū pas
siuū sine actiuo. qui ste q̄ recte
agit nō dat occasionē ruine
quā alter patitur. Et de passi
uo scandalo loq̄tur xps vbi
prius math. Si oculus tuus
scādalizat te si manus si pes
cc. Contigit ergo qñq̄z q⁹ si
mul fit scādalū actiuū in vno
et passiuū in altero. puta cum
ad inductōez vi⁹ alt⁹ peccat
Quinqz est actiuū sine passiuo
puta cū quis inducit alīū ver
bo vl facto ad peccādū a iste
nō cōsentit. Quinqz vero est passi
uū sine actiuo vt p⁹ de cm est de
dicto vl facto p accns in mali
cioso. Quintū ad. 2. principale d
qñ scādalū fit pctm venie a
qñ mōeles qt mōis fiat pec
est exclusio sm tho. a alios

q̄ scādalū actiuū seu p se nū
q̄ ē sine culpa scandalisātis
Et scād alū passiuū nūq̄ ē si
ne culpa scād alisati. Actiuū
tñ bene ē sine culpa scanda
lisatia passiuū sine clpa scā
dalisātis Pria ps patz qz oē
scandalū actiuū vl ē pctm l
habet spēm pcti Si ē pctm:
patet ꝓpositū Si vero nō sit
de se pctm ꝫ habeat spēz pcti
vt comedere ydolaticū coraz
infirmis: debet dimitti ex cari
tate ad tollēdum lesionē pri
mi. Et q̄ nō dimittit otra cari
tatē agit sicut dicit ap9. Rō.
xiiij. Si propter cibū frat tuus
otristatur iā nō ꝭm caritatez
ambulas. Jtē pt3 math. vbi
s. Alie tres ptes patēt ex vl
tio nōbili p̄tacto p̄cedēti ar.

Et An autē scandalum sit spe
ciale pctm vl gnale. Rñdet
tho. q̄ scād alū actim p se qñ
vicz p̄cedit ex intēcōe agētis
vt cū aliq̄s suo dicto l facto
intēdit alīū trahere ad pctm
tunc est spetiale pctm Cū q̄
ibi ex intēcōe spālis finis sor
titur raco em spetialis pcti eo
q̄ finis dat spetiē i moralibz
Cū etiaz q̄ spetialiv tuti op
ponitur vicz caritati put impe
rat correctiōez fraternam. q̄
scandalisās intēdit alīū cor
rūpe. vbi frat naliē corrigēs
intēdit alīū emendare Scan

dalum vero actiuū qđ sit p̄t
intētiōez agentis puta cū ali
q̄s suo facto vl verbo mordi
nato nō intēdit alteri dare oc
casiōez ruine. ꝫ solum satisfa
cere sue voluntati sic nō ē spe
tiale pctm. Quia qđ est pez
accns nō ostituit spēm sed ē
tūc circūstantia aggūās. scz
q̄ in publico fit Scād alum
autē passiuum nō p̄t eē spā
le pctm. quia ex dicto l facto
alteri9 cōtingit aliquē ruere
ꝭm qđ cuiq3 gen9 pcti. Sz f
qñ scād alum ē pctm mōrle l
veniale Rñdit tho. Scanda
lū actiuum p se fit mōrle pec
catū. Prio qñ q̄s intēdit aliū
ducere ad peccāđ mōrliter Se
cūdo qñ q̄s intendit ducere
aliū ad peccandū venialiter p
actū peccati mōrlis Tertiō āt
est veniale qñ q̄s intēdit aliū
inducere ad peccandum veni
aliter p actū peccati venialis.
Scād alum vero actiuum p
accns qñ scz quis nō intēdit
aliū trahere ad pctm p̄mo est
mōrle pctm qñ aliq̄s actum
pcti mōrl cōmittit secūdo qñ
quis suo actu cōtemnit salu
tē p̄rimi vt cum p ea cōseruā
da non p̄termittat aliquis
facere qđ sibi libuerit vñ ecia
m i scripto dic tho. q̄ qñ q̄s
cōmittit actū in q̄ nō intēdit
p̄rimi nocumētū. quia actus

alias est veniale l' idifferēs habēs tm̄ silitudinem pcti mortl tūc scāmdalum actiuū est pc catū mortle ex aliq̄b9 circūstā cijs cōcurrētib9 ex quib9 est mai probabilit' posset q̄ infirmi aspicientes peccarent mortalit' venīale autē potest ee duplicit' Primo qn̄ quis actum cōmittit peccati venīal' Secūdo qn̄ quis actū cōmittit q̄ n̄ ē sm se pctm̄ h3 habet aliquā spēm mali cū aliqua leui idi
B ferecōne Quādo aūt passiuū scandalū sit mortle vl' venīale· Dicōndū q̄ cū scāmdalū importet impactōnē quādā p quā aliq̄s disponit' ad ruinā Ideo scāmdalum passiuum qnq3 ē pctm̄ venīale qn̄ h3 impactōnē tm̄ puta cum aliq̄s ex iordinato dicto l' facto alterī9 mouetur motu venīal' pcō Nonq3 vero est mortle q̄si cum impactiōe hns ruinam puta cū aliquis ex iordinato dicto vel facto altīus prædit vsq3 ad peccatū mortale hec
D de thō· Quoad tertiū pncipale que bō sint dimittēda vl' nō dimittenda ppt' scāmdalū vicz passiuum idest ne alius scāmdalisetur Dicōndū primo q̄ triplicia sūt bō· Primo quedā spūalia que sūt de necessitate salutis· Secūdo q̄dā spūalia q̄ nō sūt de necessitate salutis Tertio quedā tpalia Secūdo nōnō q̄ tria sūt gna hoīm in q̄b9 scāmdalū oriri pōt Prio q̄dā ex malitia ppa scandalisātur puta cū aliq̄ volut impedire bō spūalia pmovl' secūdo mō dicta· Et istud or scāmdalū phariseorū· Alij scandalisātur iterdū ex ignorancia· puta q̄ ignorāt opa q̄dā ee licita q̄ tm̄ sūt licita Et ttio alij ex infirmitate scandalisāt nō ut pmi ex malicia ppa acta lūvicz secūdo et tertio mō orscandalū pusillor Qn̄ ego q̄rī tur q̄ bō sint dimittēda ne q̄s scandalisetur Rn̄· sm thō· p ma bō q̄ vicz sūt de necessitate salutis puta q̄ non pnt pret' mitti sine pcto mortali talia nullus debet dimittere ne alī9 scandalisetur etiā q̄cūq3· Rō est q̄ q̄libet tenetur se diligē prius et plus q̄ alterū et ego ea que sūt de necessitate salutis non dnt dimitti ppt' scāmdalū alterius vitādū vn̄ pt3 q̄ qn̄ oppositorū obseruatio et implet̄o opus mie tēporalīū vl' spūalī um est de necessitate salutis tunc talia non sūt ppt' scāmdalū alicui9 dimittēda ut pt3 m hijs q̄ aliq̄ officia vouent et in hijs q̄b9 imminet ex debito de scribz aliorz sl' bueie tpalibz vt pascēdo furiēte l' spūalibz vt docēdo ignorātem siue hmōi

fiāt debita ꝑp̄t minūctū offitiū
ut ptz in plātis · siue ꝑp̄t nccī
tatē indigētis · qz de tlibz ea
de raco est sic de nccārijs oiz
nō solum autez pctm mōrle
vnqz est fatiēdum ꝓpter vitā
dum scandalū cuiuscūqz sed
etiā nec vemiale pctm est vn
qz omittēdum ut vitetur scā
dalum alterius licz aliquis
actus q̄ alias essz pctm via
le ut verbū otiosū a simile si
ei possz nullū pctm ꝓpter vti
litatē alterius · dicit etiā btūs
Jero · qz dimittēdō ē scandalū
oē qđ pōt p̄termitti salua tri
plici veritate scz vite · iusticie
a doctrine Que declarās san
ctus tho · i · ij · vbi supra sic di
nullo mō aliqs peccaē dēt ut
pctm alterius vitz q̄cūqz ār
veritatē relinquit peccat Ve
ritas ei de qua loqmur consi
stit in hoc qz hō in dās a facti
suis rectitudi dine siue dine
legis regule se conformet Cui
quidē homo cōformari dēt a
in hijs q̄ ad cogniscōez perti
nenta hoc ptinet ad veritatē
doctrine Et in hijs q̄ ad acti
onē spectant · siue ea dēat ali
qs p seipsū agere qđ ptinet
ad veritatē vite · siue ea debeat
ab alijs obseruād a promulga
re qđ ptinet ad veritatez iusti
cie que cōsistit in rectitudine u
dicij nō tn q̄cūqz pretermit

tit aliqd in quo se dine legi
conformaē pōt veritatē di
mittit · qz illo remoto : vitas
adhuc remanere pōt Dz tūc
dicitur aliquis veritatem di
mittere qn obmittit vl facit
aliqd quo obmisso vl facto
vitas nō manet qđ sine pec
cato eē nō pōt Et ideo vitas
nullo modo ꝓpter scādalum
passiuū alterius dimittēda ē
hec tho · vñ rap · dic Doctor
vl pdicator nō dz falsū docē
paliquo scandalo · tacere tn
pōt a dēt si oēs obstinati sūt
ita qz deterioes effitiāt Vñ
extr · li · v · vtilius scandalum
nasci permittitur qz vitas re
linqtur Veritas scz doctrie
vite a iusticie Secundo vro
modo bō spūalia q̄ nō sūt de
necessitate salutis ut sūt con
silia · vñ primo dico qđ ista nō
sunt dimittēda nec ad tem
pus nec semper ꝓpter eos qui
scandalisātur ex malitia · di
co secūdo qz vbi periculū nō im
minet : bñ sūt differēda vel oc
cultāda ꝓpter eos q̄ inde scāda
lisarētur probabiliter non ex
malitia · sed ex ignorantia vl
infirmitate · Tā diu autē ꝓp
ter tales opera q̄ nō sūt de ne
cessitate salutis vbi periculū n
imminet sunt occultāda vl
differēda a quouscqz debite ꝛ
dita racōne instruātur alij qz

nō dīnt ex talib⁹ scandalisaī ꝫ poc⁹ edificaī Et si post red
dita racōe ꝫ hmōi scādalū du
ret Iā videtur scandalū eē ex
malicia nō ex ignorācia vel ī
firmitate Vnde ī scripto dic
tho· q· ꝑt' tale scandalū pas
siuū consilia sūt ad tēp⁹ ī
terīittēda vel occulte agēda
nō aūt oīno dīmittēda q· hō
pl⁹ sibi q̄ p⁹oxīmis ī spūali
bus ꝓsidere debet Et ignorā
cia si diu duet ī malicia p ob
stīmacōnē oputatur Tñ attē
denda est quātitas scādali
tom̄ qđ contingit ex consilio
seruato a ꝑm hoc aliqñ consi
lia sunt ītermittēda ꝓpt' scā
dalū pusillor⁹ ul' scandalū cō
tēnendū ꝓpt' cōsilia hoc thō·

k Sed quid de opib⁹ alīs
a consilijs seu superogacōis
opib⁹ quewcantur īdiffe
rencia ex genē vt comedē cā
nes bibere vīnū tēporalia mō
licato acquīrē· acq̄sita custo
dīē debita repetē a sic de alijs
nūquid sunt ꝓpt' scandalum
dīmittēda Dūt em̄ triplicia
opera q̄dam necc⁹ia ad salu
tē Alia superogacōis a cōsilij
Alia vero ītra ex genē ꝑe· rī
ch· ī· ij· di· xxxviij· Opera ī
differēcia ex genē quor̄ ob
missio nulli alij p̄iudicat nisi
operātia eciā ī tēpo alib⁹ tm̄
obmittēda sūt ad vitandum

scandalū p⁹imi puenīens ex
īfirmitate vl' ignorācia· q̄n p
babilit' appaēt· q· ñ tle opus
obmittatur p⁹imis scandali
sabitur Et si pbabile ē q· scā
daliset' morlit' tūc obmissio
illi⁹ op⁹is ē ī p̄cepto Si aūt
pbabile ē q· nō scādalisetur
nisi vemalit' tunc obmissio il
li⁹ op⁹is est ī consilio post q·
tamē p⁹imo est oñsū q· ex ta
li op⁹e scandalisaī non debet
ꝫ debito mō suasū vt nō scan
dalisetur· sic nō tēt obmittē
re illū opus ꝓpt' p⁹ī scandalū
vitādū Quia scādalū pt⁹ta
lia ortū hoc tamēta puenīēs p
prie essꝫ ex malitia Vñ ꝓpt' il
lud nō ē dīmittendū hec ric·
Et dicit durād⁹ī· ij· di· xxx
viij· q· sunt ī differēcia sic co
medere carnes vel abstīnē ab
eis dē oīa dīmittēda sunt q̄
diu duāt scandalū pusillor⁹
hec ille Et pbat p aug· ī hmo
ne dn̄ ī mōte dām ēac·
ut postea ꝓtēbit Et dicit nōn
tēr q· diu durat scandalū pu
sillor⁹ ꝓpt' eos qui īformati
ī scandalum phariseor⁹ ī
cidūt ex malicia vt ī wlenti
bus impedire bō sepe appaēt
Itē vt statim dicetur ꝑm tho
mā a omnes communit' Tpa
lia non sunt dīmittenda ꝓpt'
scandalum ortum ex malitia
Ergo multo mīn⁹ abstīnēcie

a hmōi q̄dā plus ꝺuīētia viz
tuti q̄ tpalia Et dic wilh.
frat rap. q̄ n̄ dēt q̄s eē facilis
ad credēdū q̄ alīj scandalisē
tur de bono ope qđ facit nec
dēt q̄s facile ꝓpt metū scāda
li cessaē a bono ope Rua dēt
p̄sumē de alīs potius q̄ sint
bomi q̄ q̄ mali sint Sēp emī
iudicandū est ī indifferētibꝫ
in ptem meliorē Tn durante
oscāa q̄ alīj scandalisētur dꝫ
dimittē vl opus occultaē. ra
cio p̄mi dū vicꝫ q̄ propter
scandalū ortū ex malitia nō
dēat q̄s dimittere opera bō
cōfilij. Rua si propter mali
ciam taliū bō dēret sepe ob
mittū mali bō frequēter im pe
direnta occasio daētur mal
lignādi vn hoc scanda
lum ē phaiseoꝝ qđ etiā xp̄s
docuit non curaē Vn postq̄
xp̄s math. xv. pn̄tibꝫ scribis
a phaiseis p̄dicasti: xp̄o di
scipuli dixert Scis q̄ phai
sei audito hoc v̄bo scandali
sati sūt At ille rn̄dens ait omis
plātacō quā nō plātauit p̄r
meus celestis eradicabitur.
Dimite illos cecī sūt a duces
ceco. Cecus autē si ceco ac.
Racō secūdi vicꝫ q̄ vbi pcu
lum nō imminet opa supero
gacōis sūt differēda vl occl
tāda ꝓpt scandalū puenies
ex ignoratia l infirmitate q̄
ūsq̄ tres informētur a aliq̄
mō oportētur. Rō mq̄ē ista
q̄ ex occultacōe opis super
erogacōis vl ex dilacōe ꝓxi
mi malū vitatur q̄ mīnuī
tur a ꝓprīū bonum nō mīnui
tur vn dic Rych. sup. nīj. di.
xxxviij. Q̄ tunc q̄s meīto p
po nō p̄sumit. q̄ sic opus
supererogacōis itermittē me
ret eēle p̄miū p̄mio debito
opi supererogacōis qđ ob
mittit l maī. Vn tal obmis
sio nihil minuit de pfectōne
caritatis. sed magis ad eius
augmtū disponit Vnde xp̄us
hoc scāda lū pusillor math.
xviij. vitaē iubꝫ ut patuit su
p̄ Et math. xvij. ne scādalisa
mꝫ dicragma petētes: illō p
soluit Et idē supra patuit de
apl̄o Rō. xiiij. Ex p̄dīs patꝫ
q̄ frequēter amici q̄ scandali
santur de īgressu alicuius ī
religiōe ex scandalū hīnt pha
riseoꝝ ꝓpter qđ Jero. ī epīsto
la ad helyodorꝝ dic licꝫ ī limi
ne iacēat p̄ ficcis oculis ad
vexillū crucis euola solū ge
nus pietatis ē ī hac re eē cru
delē Tertiō mō bō tēpalia m
qn̄ sint dimittēda ne alius
scādaliset. distinguēd ē Alia
bō tēporalia p̄m th. aut nō
sunt nra. sed nob ꝑ alīs cō
missa ad obseruādum 7 dispo
nendū p cōitate sicut bona

ecīe cōmittūtur plātis a rectō
rib⁹ ciuitatū cōmittūtur bō coīa
reipu. talia nō sunt ꝓpt scan
dalū dimittenda Quia talū
cōsuacio sicut a depositorū
imminet hīs quib⁹ fūt com
missa ex necessitate præpti tu
enda Et ideo nō fūt ꝓpt scāda
lū dimittenda. sicut nec alia
bona pma q sunt de necītate
salutis Vñ btūs thō. cātuari
ēn. rpecit res ecīe cū scanda
lo regis Aut bona tpalia fūt
nīa q nos sum⁹ dm. Tunc
iterꝝ dist mguēdū ē Quia cū
ea daē non volumus vel apō
alium detēta repetēmus Aut
scandalum oritur ex malicia
alicui⁹ alienū volētis vsurpa
re l detīnē quod est scādalū
phaiseorum Et illud scanda
lū non est curādū a bona tē
poralia tūc sunt rpetēda Tū
q nocēt bono coī daētur emī
illis occasio rapiendi aliena
Tū ecīa q nocēt rapiētibus
imusta rapiendo vel retīnēdo
alienū peccarēt Vñ dic. gre.
i mora. loquēs de raptoribus
aliēorꝝ Quedā buata equita
te phibenda fūt non sola cu
ra ne nra subtrahātur. sz ne ra
piētes ñ sua semetipōs pdāt
Aut scādalū oritur ex ignō
rācia vel infirmitate alioꝝ qō
dz scādalū pusillorꝝ Tunc p
pt illud dimittēda sunt tpa

lia ad tempus. quousqz sedē
tur scādalum p āmonicōem
vel p aliquem alium modū.
Vnde btūs Augustīn⁹ in ser
mōe dñi in mōte dācdum est
qō nec tibi nec alteri noceat
quantum ab hoīe credi pōt a cui
negaueris qō petit: indicāda
ē ei iustīcia a melius ei aliqō
dabis cui petētem inuste coz
rexeris. Si aūt post sufficiētē
āmonicionē a sufficiēte istruc
tionē scādalum nō sedaret
pfectōnis ē sua dimittē. sz nō
est necītatis. Vñ Math. v.
Si qs vult tecū in iudicio cōtē
dere a tunicam tuam tollere
dimitte ei a pallium a loquī
tur de consilio. Et si sit præp
intelligendū ēt dicit Aug⁹
sm ip aracōez ai sz vt homo
patus sit talia facē si hoc ipe
diat pmocōnē fidei a bonoꝝ
morum Sed dubium est
quomodo pdicatorꝝ pdicādo
vel pceptis vel plātis a eis si
miles se debēt habere cīr ma
los a scādalisatōes bonorū
pterim qn multitudo est in
causa sz. q mali aliquādo to
lerādi sunt aliquando puniē
di Vnde vl. li. vi. trcta. iij. q.
viij. assignāt quatuor causas dissi
mulacōnis circa peccata imq
rum ꝓpter quas non potest
vel nō expedit vindicta exerci.
Vna est cū mali sūt occulti

nec pñt discernī a bonis Alia causa ē si multitudo tāta est i causa q̄ nō possit extirpari si ne scismate eccīe In quo etiā boni inuoluerētur a sic eradicaretur etiā a triticū. vñ augus. nos ad doctrinā sacrā ptinē ābitramur vt a canes i eccia ꝓpter pacem eccie tolerem⁹ vel si vnus solus est vel pau ci. ſ hoc nō pōt fieri sine scan dalo bonorū eo q̄ eos latz cri mē nocētis Sicut dñs nocē tē Iudam vsq; ad dignū eri tū tolerauit Qñ tñ multitudo est in culpa: pñt aliq̄ magis rei ex eis puniri ad terrorem mltitudis vl turba in quor cū facultas est in ꝑlis pmē di p monē generali obiurga tiōe feriēda ē ut dicit Aug. O cōn pmeianū ¶ Tertia cā ē qñ probabiliť p̄sumitur de eor correctōne eo q̄ peccant ex infirmitate vel ignorantia 7 non obstināta malitia Si em̄ tales exāminarētur sepe eradicaret triticū idest ipsi q̄ postmodū conūsi fuerīt triticū factū Sicut pt; de paulo vñ btus dñicus spū ꝓphetico in ter hereticos ignē tradendos vnū fecit reseruari q̄ post mlt tos ānos conūsus fuit. Quā ta cā si exāitando bonos pro sūt eccīe nō obsūt Tūc em̄ tolerari pñt ne bonū otio tor

pēat in caritate a sic eradicet triticū Vñ ps. dñs ostendit mihi super inimicos meos ne occidas eos ne q̄n obliuiscā tur populi mei. Qs p̄m Bñ. ad hām hodie de iudeis pōt i telligi. vnde etiam Iudicū. 2. nō delebo gentes q̄s dimisit iosue ut in ipsis expiar isrl. hec de vlr. Ray. addit q̄ si peccatum qs faciunt auctori tate defendūt q̄ nō sit pēm tūc nō dz cōn tales dormire seueritas disciplie Et iam hres etiā hretici pñt dici de pr. di. vi. ca. p. in fine. Et p̄m eūdem idē videtur seruādum cir pu blicam deliq̄ntē multitudiez vel pncipē p dicatione qs di ctum est de correctiōe vel ex cōicatiōe faciēda vel dissimu landa Satis ocrdaē videt tur. 2. 2. q. Cviij. ¶ De mate ria scandali tr̄dit cā cell. no u⁹ quatuor regulas de floib⁹ regulariz moraliū. Pria nullꝰ agens bñ p̄m oēs circūstan cias dici dz daē scandalū alti q̄ tum cūq; scādalisetur alius Quia scandalū ē dictū vl fa ctū mim⁹ rectum p̄bēs alti occa sionē ruine. Nā in via ōmino rectā si qs ceciderit nō ex scan dalo vie ſ ex ꝓpo defectu pue niet Secūda solꝰ ille scandali sat actiē. q̄ adūtens aut ad ūtere debēs alios promorere

ee ad pcc̄ādū ex mō suo agē
di. qui sibi nō est im̄ præpto.
nihilominus ipē opari nō de
sistit. Secus im̄ cāsib⁹ hic ex
clus. vbi malicia ꝓpa est sc̄ā
dalū grātis acceptū Vbi p̄te
rea nō ē aduertēcia nec ee de
bet de scandalo alteri⁹ a vbi
quis ad illō opandū teneret²
Tercia regula Ille dr ex ma
licia sua pccaē a scandalum
acāpere n̄ ex actu alteius q̄ i
formatus sufficient de bnita
te hmōi act⁹: nīlomin⁹ cadit
i ruinā. ut si ex voto religiōis
emisso pentes pt⁹ sufficiēter
de religionis perfectōe im̄for
macōem se scandalisaī cōque
rātur. scāndalū ē hoc nō iā pu
sillor̄ ꝫ phariseor̄. acceptū
sed n̄ datū. Q̄rta regula. Qui
libet ab ōni actu cui n̄ ē astri
ctus alīū de tētur deistē. q̄ à
timet à timē dr ꝫm vehemētē
iectura scāndalū pusillorū q̄
usq; de illo opsc̄ēdo. diligen
cia cōpleueit. n̄ forte p cōmu
ni vtilitate. vnctio spūssan
cti doceat illō tunc agendū.
ut xp̄s fecit im̄ publicacōe ve
ritatis sacramenti.

Capitulū .xiiij.

PRetera cum derisores
seu irrisoēs magē ma
la fatiāt i ecc̄ia occidē
tes concept⁹ spūales bonor̄
oper̄ de irrisiōis vitio tria pri

cipalit̄ videēda sūt. Primo q̄
le vicīū sit. a quid sit irrisio.
Secundo q̄ detestabile sit.
Tercō vtr̄ risus sit licitus.

Q̄ntū ad p̄mū notat tho. A
.2.2.q.lxxij. a sequentibus q̄
iniuria a iniusticia fit vbo p
quinq; vicia. Sūt em̄ q̄ntu
plicia bō hois q̄ntū ad ꝓpo
situ sufficit. vic; fama honor
amicicia gloia seu testimoni
um conscientie a bō nature a
fortune. Detractor famā reci
pere mittitur. Contumelios⁹
seu cōuiciator honorem. Su
furro amicicia inter aliquos
vult tollere derisor ad confusi
onem conatur proximi a eri
pere vult gloriā honorū amē
Maledicens vero penā imp
catur a si peccatum alicui op
tat. tamen istud facit im̄ penā
primo Et q̄tuor prima vitia
eo ordine quo ponunt se ex
cedunt in malitia Quia detra
ctor est malus. prior cōtume
lia inferens quem excedit su
furro qui amicū rapere gestit
Et adhuc prior est irrisor in
tellige semper cēteris paribus Ex
etiā im̄ edum pessimi sunt ma
ledici Quale aūt pctm̄ sit B
derisio a ab alijs distinctum.
Notandum secūdo ꝫm thō.
vbi prius. q.lxxv. q̄ peccata
verbor̄ fūt papue pensāda
ꝫm intencōnem proferentis

Et iõo ꝑm diũsa que quis ĩ tendit cõñ alĩũ loqñs hmõi pcta distiguuntur Sicut ei aliquis ouitiando ĩtẽdit cõ uicatj honorẽ dẽpmerea detrahendo diminuẽ famã a furrando tollere amicitiã ita etiã irridendo aliqs ĩtendit ꝙ ille qui irridetur erubescat Nã de ope virtuoso aliquis apõ alios a reuerẽtiã meret a famam a apud seipm bone consciẽe glam ꝑm illud. 2. Cor ĩ. i. gloia nra hec est testimũ cõsciẽtie nre· vnde ecõtrario de actu turpi a vicioso apud alios quidẽ tollitur honmis honor a fama et ad hoc otumelioſus a detractor de alio dicũt Apõ seipsũ aũt p turpia q̃ ꝟ dicũtur aliqs pdit oscie gloriã p quãdã cõfusionem a erubescẽtiam a ad hec turpia deicit derisor a qz hic est finis distinct 9 ab alijs Ideo etiam pctm irrisionis distinguitur ab alijs pctis Becuitas enim consciẽe a quies illius magnũ ẽ bonũ ꝑm illũ Eccĩ. xv. Becuã mens q̃si iugẽ ouiuũ· Et iõo qui oscia alicuius inquietat ofundendo seipm: aliqs spãle nocumẽtũ ei infert Qñ vo sit pctm mõrle rñdetur ibidem sic Irrisio nõ fit ñ de aliquo malo l̃ defectu Malum aũt si sit magnũ: nõ pro ludo accipitur ſz serioſe· Vñ si in ludũ vel risũ vertatur ex quo irrisionis vel illusionis nom sumitur hoc ẽ qz accipitur ut puũ· pt aũt accipi aliqs malũ ut puũ duplicit̃· vno mõ ꝑm se· Alio mõ racõne psone Cũ aũt aliqs alterius psone malũ l̃ defectũ in ludũ vel risum põit qs ꝑm se puũ malum ẽ: vẽi ale ẽ a puum pctm scz gen 9 fuũ Cum autẽ accipitur quasi puum rõne psone sic defectus puerorum a stultorum pauꝛ põ derare solem 9 Sic aliquẽ illudẽ l̃ irridere ẽ eũ oino puipẽ dere a eum tam vilẽ estimaẽ ut de eius malo nõ sit curãs ſz sit quasi p ludo habendus Et sic deisio ẽ pctm mortale a gñius ꝙ cõtumelia q̃ similiter ẽ in manifesto Ruia otumelioſus vidr pcipe malum alterius serioſe Irrisor ãt illudit a ita videtur eẽ maior cõtẽptus a dehonoatio· Et ꝑm hoc illusio ẽ graue peccatum a tãto gñius qñto maior reuerẽtia dẽtur psone q̃ illudit

Vñ gruissimũ ẽ irridẽ dẽũ d a ea q̃ dei sunt ꝑm illud ps. xxxvij· Cui exp brastia quẽ blasphemastia sup quẽ exaltastiwcez tuã· Et post ſbdi tur ad sanctum israhel dẽm dẽ scz locũ ten; irrisio parẽtũ

Vñ pubi. xxx. Oculū qui sb
sānat prem a despicit partū
mris sue effodiāt eū coruī de
torrētibz a comedāt eum filij
aquile. Deinde iustor dicio
grauis ē qz honorē virtutis
pmiū Et cōtra hoc dicit Job
xij. deridetur iusti simplicitas
Que quidē derisio valde noci
ua ē. qz p hoc hoies a bñ agē
do impediūt bm illd greg. q
in alior actib9 bō exorīri cō
spicāt: mor ea manu pstiffe
re exprobra cōis euellunt Et
q̄uis lud9 nō ipor̄et aliq̄d
cōñriū caritati respcū ei9 cum
quo luditur. inter amicos ei
interdum luditur. potest tñ
importaē aliq̄d otrariū cārita
ti rspectu ei9 de q̄ luditur ppt̄
contēptū vt dcm est. hec tho.

Quo ad. ij. pncipale derisio ē valde detestabile vitium triplicī de cā. Primo qz p irrisoes dyabol9 occidit necat q suffocat puulos ecclie cū bonū inchoatū ppt̄ eos dimittitur a interdū pl9 nocent q̄ hēti ci. Vñ fūt sicut pharao q̄ sb mersione puulor pp̄l'um israhel delē voluit Exo. i. Sūt sic hero des qui xp̄m puulū occi dē voluit a puulos postea occidit in oētes math. ij. De cū do irrisoes malis aīalibus assil'antur a eis pioes fūt dr̄ co em stetit Apoc. xij. añ mu lierē q̄ erat pitura vt cū pperisset deuoraret filiū eius. Sz irriso res ptū mrs nō expectāt vicz ecclie frem quē pposito bono decepērt ei9 fideles Sūt vlpe cule vineam dñi demolientes Can. ij. Capite nobis vlpe culas puulas q̄ demoliūtur vineas Sūt ec bufones q̄ nō pñt docrē a florez bone vite sustinē Ter cō irrisoes nocēt multis a impij fūt i oes. i deū qz rursus crucifigunt filiū dei hēb. vi. Et bm ps. sup dolorē vulnerz eius addūt dū aīas p quibz mortē sustinuit ei au ferūt Sūt derisoes ipij in prim dū vuln9 ei9 spuale iā p pītē cīā sanatū iterz renouāta oci dūt Job. xli. Cōcidit me vul nere sup vuln9 Sunt impij in mrem ecclesiam tam in militantē q̄ in triumphantem dum defraudant eā gaudio qd habē debuit de cōuersiōe peccatorum magna ruinā cru delitas necare nititur filium quē mat' ppa genuisset mag mis doloribus Sic in pposito magna est crudelitas pemitē tem magnis fletib9 ecclie con sūsum pcurātē irrisionibus Sā Johan. xvi. Mulier cum pit tristiciam habet Sunt a im pij in se quia cum in mari mū di scz naufragentur ppt̄ eorū pcta. tñ pnie tabulā secundā

Capitulū

post naufragiū obtēnūt l' vilī
pēdūt. Q Vñ sacra scriptura
cōñ irridentes graues penas
fulmīnatas cōmēcorat· Nam
p· regū· xxv· nabal verba nū
cōrz dauid deridēs ait· Quis
ē filius ysai· hodie increuerūt
huiusq; fugiūt dños suos· vñ
post pauca misere mortuus
ē do eū necāte· pus āt dauid
iuraueāt eū a domū suā totā
iterficere Sic· r· re· vi· postq;
dauid luseāt añ archa rz dñi
a saltauerat egressa est ī oc
cursū dauid michol eius ux
orz deridendo ei ait q̄ gloio
sus fuit rex isrl' hodie discoo
periēs se añ ancillas suoz su
oz̄ nudatus ē q̄si si nudet
vn⁹ de scurris Igitur michol
filie saul nō ē natus filius usq;
ad diē mortis sue· Et· ñ̄ñ̄·
Re· ij· Cū descenderz hely se⁹
p viam pueri puī egressi sūt
de ciuitate a illudebāt ei dicē
tes Ascēde calue ascēde calue·
egressiq; sūt duo vrsi de saltu
a lacerārt ex eis· xlij· pueros
luc· xvi· postq; xps predica
uit nemo pt duobz dms hui
re:nō potestis deo huiē a mā
mone Sequitur audiebant
aūt hec oīa pharisei qui erāt
auaia deridebāt eū Et ait illī
Ihs vos estis qui iustificatis
vos coram hoībz· deus autē no
uit corda vestra vnde actu·r·

f

Capitulū ·xiiij·

discipul' deuotissimē spm̄sāctū
accipiētibz Alij eos irridebāt
·d· q̄ musto pleni sunt Deo
spitusco cecī manētes carue
rūt· Q Quo ad tertiū est du g
biū vtrz ridere sit pctm̄ Rñdē
tur sm Alex· de hal· pte· ij·
Quidā ē risus q̄ cātur ex io
cūditate spūali a iste nō est
pctm̄· hz ē meritorius l' effcūs
meritorie oplacētie Est ei fruūs
spūs de quo apl's ad gal· v·
loquitur vbi nūcāt etiā gau
diū hemigmatē a alia Et phi
l· ñ̄ñ̄· gaudete in dño sēp ite
rū dico gaudete· de quo risu
etiā dr de mulie fortipū· xxxi·
ridebit in die nouissimo· h ri
sus nō est cū cachino Vnde
btūs bñdictus tertiū gradū
hūilitatis ponit nō ee p̄mptū
ad risū Sic etiam modestus
risus in eutrapelia meritorie fi
eret Vñ alb· sup luc· vi· ww
bis q̄ ridetis dic· bon⁹ hō nō
cachinnis sed moderate vix ri
det Et Seneca· Scito q̄ ve
rū gaudiū seuera res est scdz
illos Eccī· xxi· Fatuus ī risu ex
altat vocē suam sapiēs autē
vix tacite ridebit Scōs est q̄
causat ex māsuetudie natue
q̄ ē passiōis hūane ꝓpus effe
ctus a pōt fieri sine pctō a me
rito vt in dormiētibz i pueris
q̄ in quibusdam tā subito vt
rō preueniē neqat sicut alie

quedā passiones Tercius ē
qui pueit ex coꝛdis lasciuia
seu ex mꝛdmata dilectacōe
Et si tūc homo delcātur i crea
tuā ꝓpt' seꝝ ibi ostituitur vlti
mꝰ finis hois sicut dcm fuit
sup̄ pcep·p̄·c·v·b·tūc ē mōꝛ
le pctm Dilit' si moꝛose dele
ctacōis cōsensū hꝫ in actu pcti
mōꝛlis vt dicetuꝛ in penultio
pceptō Dilit' si oplacet deli
berate i cogitacōibꝫ verb wl
opꝛibꝫ q̄ alias fuit mōꝛlia pec
cata·de isto risu dic·xps luc·
vi· Ve vobis q̄ nc̄ ridetis: qꝛ
flebitis Ve āt dicit pcc̄z mōꝛ
le Si āt ex furꝛepcōe q̄s ride
ret wl sine osensu i mōꝛle·sed
tm ex q̄da leuitate aiverm male
fiei possꝫ Dic̄ zara·gen̄·xviij·
de pꝛi risu q̄ ē pctm mōꝛle
sup illo luc·vi· Ve vobis qui
nūc ridetis dicūt expositoꝛes
omnit' q̄ ridetis sc̄z p̄ inceptā
letitiā ad pctm mortale decli
nāte ꝑm illud pū·ij· Qui letā
tuꝛ cū malefecerīt et exultāt
in reb⁹ pessimis Oꝛdine ergo
cōueꝛio faciam⁹ modo lugēdo
ut cōsolemuꝛ Nam in malis
pū·xxxij·risus doloꝛe miscebi
tuꝛ et extrema gaudij luctus
occupat Sed in deuotis ma
th·v·beati qui fletis·quoniā
ridebitis Et psal·ait Euntes
ibāt et flebāt mittētes semina
sua·venientes aūt venient cū
exul·ac̄·luc·xxxiij·nonne sic
oportuit pati xp̄m et ita intra
re in gloꝛiam suam·Amen·
Seqūtur·vi·pcep·Ca·p̄mū·

Nunc de·vi·pcepto
occurrit dicēdum q̄
nō non mechaberis
Mechia āt ꝓpe dꝛ
adulteriū viri Adulteriū we A
ro ē ois inꝛdmatus ocubitus
mais a feie q̄ cōiugalis pto
rus violatur In hoc ergo lex
to mādato dns vlēs phibē
ōnē inꝛdmatū concubitū nō
dixit generalit' nō adulteꝛāb
ꝫ spālit' non mechabis Est
em ꝓpe mechia adulteriū vi
ri Qđ deꝰ posuit ꝓpt' duo· Pꝛi
mo ad sig̃ficādū q̄ adulteriū
viri aut alt' eiꝰ illicitus cōcu
bitus ē p̄mo⁊ p̄cipalit' phi
bit⁹ tā q̄ illō qđ de p se ē ma
ius pctm q̄ mulieis adulteriū
vl formicacio vꝛ ei ꝑm Aug̃·
de adulterīs oiug̃ijs ē foꝛcoꝛ
ad rīsistēdū occupie: habet ma
cōem maioꝛē amulier est sibi
ad vg̃ēdū cōmissa Deo peccat
dirēe a p se gr̃iuꝰ formicādo
q̄ mulier licꝫ vtrūq̄ sit moꝛ
tale vicꝫ viri a feie formicacō·
Dicitur autem notāt' directe
a pꝛe se·quia p accns illicita
mulieis formicatio a maxime
adulteriū fit grauioꝛ ꝓpt' ea
que nata fuit ex ea seq̄ ut pro
lis ocasio ipedicio cōceptus

ēxheredítacio filiorꝝ legítīo
rū gnis ignobilitacō pcura
cō aborsuū a cetera hmōi ꝓp
ter q̄ ím maledictōne relm q̄t
memoriā eius a dēcus illi9
nō delebit Ecc̄. xxiij. Secdo
dixit In spāli nō mechaberis
Ad excludēdū hūane puersi
tatis opīonē qua viri non
nūq̄ putāt nō idecens vl tur
pe si formicētur ymo de ím cōti
nētia gloriantur a p oppositū
tum mulierē velut ínfamē pse
quūtur. Vñ aug. de dēc cor
dis dicit. Ad hoc dilapsa est
hūana puersitas vt vir hēat
quí victus est a líbidīe a nō
habeatur p viro quí ē líbidí
nis victor Hoc ergo man
dato nō mechaberis sm au
gust. Exo. xx. phibetur etiaz
ois illícitus cubitus a etiaz
ois genitalīū mēbrorꝝ siue si
at p cōcubitū siue illícitus aī
ordínatus siue etiā ínnatura
lis vsus vl cōtactꝰ quí fit ad
ꝓcuracōem líbidínis a cā ex
piendē venerce delectacōis de
hoc etiā luxurie vicō tria pn̄ci
palíter ia sūt vidēda. Prímo
q̄ detestabile illud vitū sit.
Secdo de ím edīs cōn luxurí
am Tercō de falsꝰ excusacōnī
bꝫ quorūdā dicētiū se nō pos
se cōtinē Quantum ad pmū
nōndū q̄ hoc viciū ím se ē ab
hominabile ꝓpter q̄nq̄ est ei

nocíuū q̄ntuplíciter. Et ē ꝓp
ter triplices eiꝰ effectus mi se
rabile Abhominabile ē pmo
q̄ est anxiatiuū a pnīaꝝ ídu
cens Iero. Appetitus formíca
cīois anxietas ē sacietas vēo
pnīa Vñ p̄cedētia sunt anxie
tates mlte q̄s dñs spīas wo
cat Osee. ij. di. Sepiā viā tu
am spīnis Spīme sūt vigílie
timoēs expēse a solícitudies
Secdo ē erubescibile vitium
Dñ Job. xxiiij. oculus adul
trī obfuat caligíne illō natu
ra p̄clamata seneca otī dpo
genē q̄ caminus dr vt Aug.
dícat ī de cīui. dei Tercō ē feti
dū Vñ Johel. i. Jumenta cō
putruerūt ím sterc̄oríbꝫ suis
vbi sm gre. Sterc̄us luxuria
a cō putrescē ē moī. nā etiaz
ad lrām dícat wilh. de vicīs
virí spūales fetorem huius
pcti ínterdū sencīūt vt scola
ris q̄ pn̄cia scorti ī sua domo
sedebat p fetorē Et archidía
conus q̄dā ī suo sēcebat q̄n
formicatus fuerat Quāto est
fedū seu maculosū Vñ sup il
lō p. cor. vi. Omne pcm q̄s
cīuq̄ fecerit homo ex̄ corpus ē
qui autē formícatur ī corpus
suū p̄ccat dic glō. Cetera pec
cata tm aīam maculāt. formí
cacō vero nō tm aīam sed cor
pus ocaminata Seneca ī vo
luptate míhil est magnificū

ñ qz̄ naturā; deo p̄xīmā dece
at·qz mēbrorū vilū ac turpi
um mīsterio vexemēs delcācio
exitū fedat Quinto ē īfame·vñ
ecā·xlvij·Incliasti feōra tua
mulieb; a postea maculā de
disti ī gloria tua Est ig; luxu
riosus iā q̄dā īfern9 hñs ig
nē cōcupie fetorē īmmūditie
d arxmē cōsūe ¶ Secūdo luxu
ria ē quīq; geneb9 nociua
vel displicibil'·Primo deo cu
i9 tēplū violata polluit Vñ
p̄·corī·j·et·vi·nescitis qz tem
plū dei estis vos a spūs domi
hitat in vobis·Si q̄s aūt tē
plū dei violauerit disperdz illū
deus Et sequitur Empti estis
p̄cō magno gloificate a por
tate deū in corpe vro Sup q̄
vltio verbo dicit glō·Si nō
pcis tibi ꝓpt' te vel pce tibi ꝓp
ter deū qui fibi fecit te domū
Secūdo displicet angel'ōm
bus·qz homo relicta spūali
natura·ptē iumētū; a; sociat fi
bi a eidē se copulat vñ ivitas
p̄m Angel9 ad aspectū formi
catois naes obturauit nō āt
ad fetorē cadaueis displicet
aūt valde ꝓpo angelo qz ſm
ps·Angel' suis de9 mādauit
de te vt cus·te multū ei displi
cēt iuuem cui tradisti ī custo
diā rx filiā suā·si custodis ne
gligencia violabet ur·dicit er
go bern· In quouis angulo·
In quouis diuſoio reuerēciā
exhibe angelo tuo ne aude
as illo p̄ntē qz̄ me videte nō
audes ¶ Tercō luxuria iuri
atur multū ꝓrio·qz rapit ei ñ
sua·ꝯ seipsū deo pū·vi·non
grādis ē culpa cū q̄s furatus
fuit furat' ei vt esurietē ipleat
aīaz dēplēre suſ q̄z redet septu
plū Qui āt adult' est ꝓpt' cor
dis mopiā pdet aīam suā In
ops ei ē adult' corde·qz īſipi
ens carēs dei sapīa Inops ec
qz nlli fidē fuat alti vt pz ī da
uid·ij·re·xij·Qui fidelē milite
p̄curauit occidi fact9 adult'
Quarto nocz luxuria ꝓpo ſbie
cto ī rebz vt pz lu·xv·ī filio p
digo qui o sūpsit luxuria ōnē
ſbstāciā suā·nocz ī corpe·qz
sen escē facit vitā a dmittiēs
enervat deo intercdū eciā mlt
i ꝓpt' vm9 luxuriā imficiūtur
ut pz de spēchē filio emor gen·
xxxnij·nocet eciā in fama vn
de gen·penultimo·Ruben ꝓp
ter luxuriam per Iacob priva
tus est primogenitua Rubē
inquit p̄mogenitus me9 Et
post prior in domis maior ii
prio fuiſp·esse debueras Sed
sequitur nō crescas Quinto luxu
ria est displicibilis Quia val
de placet dyabolo vt pz in de
mōib9 incubis et succubis Vn
de Iob·q̄ dracōe·legitur wbe
moth ī locis hūidis dormiē

nam in luxurie pcto demo sp
bimos hoies luctura emt p
vilissio ptio fedea momenta
nec delea comis Terco luxuia
est abhoiabil ꝓpter triplicē
eius effcus Primus ē qꝫ luxu
ria ē multum efficax ad capi
endū hoiem Vñ nūer·xxiij·
balaā ea elegit·ad vincēdū
isrl·quē alias vincē nequit·
sapientissimos cecauit ut sa
lomō ezā dauid Fortissimos
deiecit ut sampsonē Secōus
ē qꝫ luxuia ē potens ad rtinē
dū in malo Vnde pu·xxiij·fo
uea ꝓfunda os aliene simil
vulue·cui iratus est dns inci
det in ea Ruinā em hoc vicio la
borat vix pōt capere ea q̄ sci sūt
p·corī·ij·Aial homo non ca
pit ea q̄ sunt dei Et dañ·xiij·
In semb9 de q̄bz dicitur decli
nauerūt oculos suos vt nō vi
derent celū nec recordarent
iudicōz iustoz vna q̄ vxorē
duxit nō se excusauit cū alij
se excusarēt de venīēdo ad oui
ūū vt ptz luce·xiiij·Tertius
effectus est qꝫ durissime hui
tuti sbiacit Animā enim nobi
lissimam facit seruire corpori
cius turpissimo mēbro totū
corp9 siue hoiez facit huic mu
lieri Vñ tullius Ego nullum li
berum dico cui mliez imperat·le
ges imponit·vocat venīēdū ē
abicit abrūdū est·hūc ergo
non modo huū·sed nequissi
mū huū iudico Malitia etiam huius vicij ꝓtz ex septē fi
liabz q̄s enūcat gre·xxxi·mo
ra·q̄ sūt cecitas mētis Inco si
dera co·precipitaco·amor sui
odiū dei·affectus pūtis secli
horror a despaco futuri·qua
rū ꝓpetates ostendit sāctus
thō·2·2·q·Cliij·di·An imfei
ores potencie vehemēter affi
ciūt ad obiecta sua: coseqns
ē qꝫ superiores vires dorordinēt
r impediātur i suis actibz p
vicium aūt luxurie appetitus ife
rior scz cupiscibil vehemēt
itēdit obiecto suo scz delcābi
li ꝓpter vehementiam delecta
tionis a ideo coseqns est qꝫ p
luxuriā maxime superiores vi
res dorordinētur scz ratio a vo
luntas Sūt aūt rationis qtuor
actꝰ Primus q̄dē simplex itel
ligētia q̄ coprehēdit aliquē
finē vt bonū·Et h actus ipe
ditur p luxuriā hm illd dañ·
xiij·Species decepit te r cupia sb utit cor tuū Et qꝫtū
ad hoc ponitur cecitas mētis
Secundus actus est consi
liū de hijs que sunt agenda
ꝓpter finem a h ecia impedit
p cupiscēciam luxurie Et qꝫ
tū ad hoc ponitur precipitatio
que importat subtractionem
consilij Tertiꝰ est iudiciū de
agēdis Vñ dañ·xiij·Senes

aut̄ sc̄m suū vt nō recordaret̄ iudicū iustor. Et q̄tū ad hoc ponit̄ iconsideracō. Q̄rtus ē p̄ceptū rōnis de agēdis qđ ec̄ impedit̄ p luxuriā ne exeq̄t̄ qđ decreuit eē faciēd. Exprte aut̄ voluntatis oseq̄t̄ duplex act9 mordiat9 q̄z vn9 ē appetit9 finis a q̄tum ad hoc ponit̄. Amor sui q̄tū sc̄z ad delcācōnē quā iordiate appetit. Et p oppositū odiū dei. m q̄tum de9 prohibz delcāciōem cōcupitā. Ali9 ē aut̄ appetitus eor q̄ sūt ad finē a q̄tum ad hoc ponit̄ affectus p̄ntis secli q̄tum sc̄z i eo volt frui voluptate. Et p oppositū ponit̄ desperacō futuri secli. Quia dū mimis detinet̄ car̄ lib9 delcācōi b9 non cuat puenire ad spūales et eas fastidit. Quo ad. 2. p̄cm. nōndū ē q̄ con luxuriā septē sūt remedia. Nā cū luxuria sit igs q̄dā olla semialū vasor calefaciens oportz ut q̄s l̄ aquā frigidā i ignē piciat a ligna strahat vl̄ olla ab igne semoueat. Vnde p̄mū remediū est cōtra luxuriam vt ad aquā recurrat frigidā ad hām. se imfrigidādo vl̄ lacrimis se rigat vl̄ aliquā aquā tribulacionis sibi imtente vt discipliā bonā q̄s sibi det vel flagellz se fortiter vl̄ capill̄ se trahat barbe vel capitis vel ebu

lacionez ifernū vel alteri9 saltez ymaginetur. Job Ecc̄. xi. Oculia vin9 luxe oblitionē facit luxurie multe. Sic i vita sp̄m p̄r quī mulierz hospitans tēptabatur. cāde la accēsa ōnes digitos cōbussit di. Si huc ignē sufferre neq̄s quo fustines ifernalē vñ nō miri si q̄z dā aie dom9 luxurie igs cōcremat q̄ aquā t̄bulacōnis assumet tardāt. Secūd remediū ut tēptatus matiā luxurie vt sūt cibi a pot9 no ciui p abstinētiā sb̄trahat. Et sic dicēd9 foret q̄ dicerz sibi displicē domū suā mineraī q̄ accense domui cōtinue fasciculos flāmigeros imicet. Sic qui luxuria ardet a carnes vnūa ceteā superflua non vitat. Nā sm lig̃ silue exardescit igs. Et sm virtutē hois sic inacūdia illi9 cit dr Ecā. xxviij. Tertiū r̄medium vt quis se elonget ab ig ne luxurie visu auditu tactu a cohabitacōne mulierum q̄n tum valet. quod iubet apls p̄ma Corin. vi. dicens. Fugite fornicacionem vbi Ambrosius. Cum alīs nemp vicijs potest expectari conflictus hanc fugite ne approximetis quia nō potest aliter meli9 vinci. In cuius exemplum Joseph fugiens pallium in manu mlieris reliq̄t gen. xxxix.

h a ſaluabit̄ aia eius ¶ Or
tū remediū. Cū luxuria nō ſit
q̄liſcumq; ign̄is ſ̄z infernal:
p̄one opus ē. Et ſicut p̄tiē
tes hūc ignem qui infernal
d̄z wl ſancti Athonñ. non re
cedūt de eccīa ſācti anthonij
niſi liber̄etur. Sic tales ñ iu
uenē ab oracōne nō ceſſent
et adiutus d̄bēt quis ſācto
gr̄ās quotidie agere qui eū
iuuat. hoc r̄medū do cetur ſa
pie. vñ. Scīui q̄ nō poſſum
aliter ee cōtinēs ñ d̄eus d̄et
hoc ip̄ſū erat ſapie ſcīe cuius
eſſ̄ hoc do nū. adij dn̄m a de
p̄catus ſū illū. Spēalit̄ aūt v
gīnī virginū hic fuiendū ē
ſ̄ a wtis ſtultis a indiſcretis
cauendū ¶ Quītū remediū
eſt occupacō ſeu labor. Sūt
enim tria i hoīe occupanda
vicz mens p̄ncipaliſſīe ſenſu
alitas a corp9 ne ociū h̄eant
alias per has tres ptes wlut
p rimas tēptacō intrat vñ in
vitas p̄rm p̄res dixerūt occu
patū vno ocōfū vo pluribus
demonibus tēptai. Et Beñ.
oīm tēptacionū a malarū co
gitationū ſētina ē imers ociū
Et Iero. ad ruſticū. Semper
aliq̄d operis facito vt te dya
bolus iueniat occupatū mēſ
em occupāda ē meditacōne
ſcripturar. vñ Iero. ad ruſti
cū. Ama ſcripturar ſtudia a

carnis vicia nō amab. Sēſu
alitas aliq̄ triſtabili caſtigā
da ē vt i p̄mo membro dictū
eſt ne laſciuiat Corpus etiā
corporali labore grauandū ē
interdum Vnde in vita ſp̄rm
pater cum eſſ̄ artifigulus a
nimis impugnaretur a fornī
cacōne. figurauit de luto vxo
rē corpiq; dixit. Ecce nūc p
tea vxo ē labora ē optz a poſt
paucos dies cū tēptacō non
ceſſaſſ̄ figurauit de luto filiā
dicēs. ecce nūc a filiā nutrire
oportet. Cūq; labore nimiū
vexaet̄ur dixit corpi ꝑpo. Si
hūc labor̄ē ferr̄ nō vales no
li fornicari. Quam diligēcia;
vidēs d̄eus ab eo tēptacōem
fugauit. Sextū remedium ē
eleōſina vñ p̄. tbi. ñj. pietaſ
ad oia vtil̄ eſt vbi glō. amb.
Si quis miſericordiam ſeq̄
tur ſi lubricū carnis patiatur
vapulabit quidē. ſed non p
ibit. Scūs tho. in. ñj. diſtin.
xxxv. vñ. dicit non pibit id̄eſt
diſponet̄ p talia opa mie ad
non peundū ¶ Septimū re k
mediū ē attēta cuſtodia mē
rie cū muo cacōe d̄me graci e
ne inimicus mēti cogitacōes
luxuioſas inſerat Et ſi inſeit
ſtatim expellamus conatu a
oracōne. Sic enim caput ſer
pētis oter im9. Sic ſm ps. be
atus q̄ tēbit a allidet paulo

suos ad petrā hic ſm cōe dc̄z
pn̄cipijs obsta: tarde medica
patur Sicut em̄ facilit̄ cor-
ruit m̄ corpo tuo m̄dificātes
expellūtur ſi phibētur cum so
la ligna siue stipulas cōp̄hēn
re icēperint difficilius si oua
genuerint· sed difficillime cum
ope pullos habuerint· Sic
etiā facilit̄ cogitacōm̄ resistit
q̄s· difficili⁹ delcācōi· ꝛ difficil
cillime consensui seu opi Opti
mū ē ergo grā stabiliē cor· he
b· xiij Quo ad tertū prm
cipale nōndū q̄ multi luxuri
osi sūt q̄ dicūt se nō posse cōti
nē Nō nō est wꝛ si ad p̄fata
media tēderēt pbat triplicit
Primo auctoritatib⁹ scriptu
re· Nā gen· iij· ad chayn de
us dixit· Sub te erit appetitus
tuus et tu dñabeꝛis illius· Ite
ecā· xv· de⁹ dic̄ Loi Apposui ti
bi ignē et aquā ad q̄ wluerīs
pone manū· Añ Loiem vita et
mors bonū et malū q̄ placu
erit dabit illi Et aplus· i· cor·
x· fidel de⁹ qui nō p̄mittit vos
temptari supra id q̄ potestis
Et xp̄us math· xi· Jugū meū
suaue ē et onus meū leue Et q̄
mō leue si importabile Et· p·
Joh· v· Hec ē caritas dei vt mā
data eⁱ⁹ custodiam⁹ et māda
ta eⁱ⁹ grauia nō sunt Et Jeo·
maledict⁹ q̄ dicāt deū p̄cepis
se impossibile Et Aug· nemo
peccat i eo q̄ vitare nō pōt q̄
ſm eundē peccatū est adowo
lutariū q̄ si nō essꝛ voluntari
um non essꝛ peccatū Et ne dū
ista theologi sed eciā tradūt
philosophi Et hoc autem dicat phi
losophus terēō Et hic oꝛum·
Sumus domini ōnium nrāꝛ
operacōnū a principio vsq̄ i
finem· Et Seneca Obmitte
excusacōes: nemo peccat iuꝛ
tus Secundo idem oñdit̄ m
expiēcia hūanoꝛum actuum
Nā ab actu luxurie facit cessare
verecūdia devisione pauco
rum hominū Cur ergo nō at
tente ímagmata a temptato
visio dei et ōnium āgeloꝛum et
sanctoꝛum Deo Boecius in
fine· v· de consol· phie Mag
na wbis si dissimulare nō wl
tis m̄dicta est necessitas phi
tatis cū añ oculos iudicis agi
tis cūcta cernētis Ite ab actu
formicacōmis cessare facit tiꝛ
mutilacōmis vel mortis corpo
ralm̄tense ímagmatus vt pꝛ
m̄ istis qui fugūt mortez ad
locā vbi nulla est mulier Cur
ergo non idē facēt timoꝛ moꝛ
tis eterne aut m̄ius q̄ hoīs vñ
pū· xx· do oꝛ vulneris absteꝛ
get mala Ite ab actu luxurie
compescet amoꝛ pcumie vt si
ex otinētia lucrari debēt q̄s ca
stꝛ vel mille marcas Cur ego
nō otinēm⁹ ap̄t regnū celoꝛ

ꝓpter qꝺ quida se castrauerit
matth·xix· Ideo bern· dixit Ig
noscę dne excusamus tergiu
samur vix est aliquis qui in
eis q ad te fut velit expiri qꝺ
possit ecia qꝺ pmptissime pt
ꝺm carnē vel ꝺm seculū siue ti
mor ipulerit siue cupiditas
traxerit Tercio pt idē a simli
in iracōnabilibꝫ Nam piscis
se tpaē pt ab esca si hamum
suspicatur Auis a cibo rthis
si dolū suspicatur· Cialia a la
queo cauent absco dicto Cur
ergo hō se non tparet a wene
no luxurie a cibo delcacōnis a
laqo demonis· cū talia were
ognoscat Vn ecc· vij· Inue
ni mulierē amaiorem morte
mlierē ide est voluptatē q cor
pus necat a aiaz

Capi· ij·

Dam de spēbz luxurie et
eius fomētis tria sut
videda Primo q sint
spēs luxurie Secꝺo q sint oc ca
siones graues luxurie vt cāt?
tactus oscla et qn sint pcta
chorec a hmoi· Tercio qlia
pcta sint tactus oscula a bu
iusmoi quo ad gdus Q n
tū ad· i· nondū ꝺm tho· 2· 2· q·
Clvij· q plures sut drne seu
spēs luxurie que ponūtur· xxx
v· q· i· ca· Lex illa Et excedūt
se in malicia ꝺm q gradus h
annumerātur· Prima est sim
plex formicacio· Secꝺa peior
adulteriū Tertia incestus a
vtraq aggrauat raptus Qrta
sacrilegiū Qnta vitiū coīna
turā ombz istis peccatur coīn
ter tū ꝓceptum· Prima ē sim
plex formicacō q est concubi
t? soluti cū soluta p? corrup
ta qꝺ dicatur propter stupr
qꝺ nō est simplex formicacō
Intelligit ꝺm Alexā· de hal·
in suo tertio Solutus a solu
ta a vinculo mrimonij cōsan
guinitatis· or dis· religioms
a voti cōtinētie vn formicacō
ape or luxuriosus vsus vidua
rū· meretriciū a cōcubiar q ia
corruptar aliarum Hec sim
plex formicacō sep est mōrle
pctm Qꝺ pt primo tho· b· nij·
vbi thobias ait filio suo· At
tēde tibi ab oi formicacōe a p
ter vxorē tuā nō patiaris cri
mē scie· Crimē aut importat
pctm mōrle Ité gal· v· p missa
formicacōe a aliis quibus
dā vicijs or q tlia agunt rg
nū dei nō possidebūt Et primo
cor· vi· nolite erare· neq for
nicarij· neq ydolꝰ buētes· ne
q adulteri ac· plura ibi pōit
Et sequitur· nō scz tales reg
num dei possidebūt Ep he· v·
Scitote qm ois formicator
ā imūdus ā auar q qꝺ est ydo
lorū butus nō hz hereditā
tē in regno dei· Vn nūeri· xx
v· legitur q cum formicatus

essz ppls ysrahel cū filiabz moab. Iussit dñs cūctos p̄ncipes ppli suspendi in patibul' cōtra solē et occisi sūt de populo xxiiij. milia Ex q̄ ptz q̄ oēs seqntes spēs luxurie sūt semp pctā mōrtia. q̄ quelibet spēz seqntē cū ē maiōr q̄ sit simplex fornicatō Secunda spēs ē stupz q̄ ē illegittū dñs concubit dñs q̄ virginal' integritas corrūpitur nulla pactōe sez oīu galis p̄cedēte Et ē gr̄auior q̄ simplex fornicatō. Hāc valde mlra mala ex stupro sequūtur Primo q̄ iniuriatur virgīm si eā vi opp̄mit vel si eā nō opp̄mit vi tñ eā seducit ppt' q̄d si eam vi opp̄mit vel seducit tenet in foro cōscie vt eā ducat in ei satisfaciat vl se cū ea cōponat. vñ Exo. xxij. Si seduxerit quis virgiez nōdū despōsatā dormierit q3 cū ea dormit habebit eam in vxorē Si aūt p̄r virginis daze noluerit. reddat pecuniā iuxt modū dotis quā virgines recipe consueuerūt Et si quis virginem rapuerit a stupraverit: adhuc grauiꝰ ē peccatū. Et similit' si vi opprimat Secundo in famiā potest corrupta incurrē Tertiō virgo per stupz sepe impeditur a legittio mrimonio contrahendo. q̄ ppt' infamia3 eam nullus ducet facilit' Ad hoc ponitur in via metricandi

q̄ fama pditat virginitate p mōr fit ad malū. Ad hoc incorpōra aīa destruitur Sexto sequitur nonnūq̄ voluntaria impedicō plis p venena sterilitatis a occubitus indebitos pcti contra natura3 Septimo volūtaria pcuratō abortuum a occisio plis nōdū baptisate interdū Octauo stuprans sic deflorat trāsgressis q̄ ista q̄ poterat reddere frem centesimū solū reddit sexagesimū l' tricesimū. Nono rapitur thesaurus inrecuperabil' virginitatis. cum q̄ nō dispensatur. q̄ a nemine reparatur. Decimo pcti magnitudinē ostendit scriptura gen. xxxiiij. di. q̄ sp chē filiꝰ emorr quia dyna filiā iacob deflorauit. ideo interfectus ē cū p̄re suo a toto ppl'o vrbis sue Tercia spēs luxurie ē adulteriū. Est autem adulteriū illicitus concubitus quo coniugalis thorus violatur Et dr adulteriū q̄si accessus ad alterū thorū Et sp ē mortale peccatū Et si vtr̄q3 psona est in matrimonio cōstituta grauiꝰ ē q̄si solū alt'a Aggrauatur etiam per violētiam. vt si alicuius vxorem vi rapiatur de domo mariti. Et iterū fit grauius si vxor rapta vi per violenciam opprimatur. Iterū etiā aggrauatur pctm

per alias circūstātias vicz si
vna psona fuit religiosa a
alia in mrīmonio ostituta· a
vna fuerit in sacris ordīb9 a
alia in mrīmonio· a si fuerint
adinuicē osāguinee viri etiā
vt sup̄ patuit cet̄is paribus
pl9 peccant q̄ mlieres q̄ de
bēret eē reōres ¶ Rñtum aūt
malū sit adulteriū ptz ex sep
tē· Primo q̄ assimilat homi
cidio quod dām̄ō a ē maiō om̄
pecuniē furto a sic fit iniuria
aut coniugi ꝓprie aut alienē
Cū em̄ vir a mulier sint vna
caro qui aufert vxorē suā ali
cui idez est ac si ei seipsum au
ferret vñ adulteriū exup at
omne furtū Quia q̄ auferēt
vicz creatura racōnal meliuſ
est q̄ q̄cūqz terrena substan
tia]dcirco phibicō adulteriū
immediate ponitur in decalo
go post phibicōnem homici
dij a añ phibicōez furti vñ
clemēs ꝑp· dicit q̄d in oīb9 pec
catis adultio grauio scōz i pe
nis tenet locū Oz fur suspen
dit pro pua rea adultera q̄si
nil patitur Etiā adulter q̄ pec
cat cū soluta se furatur vxori
legittime Scōo fit p adulti
um iniuria magna deo cuius
sacramtū violatur a maclat
q̄d in paradiso instituit incarna
tus approbauit a passus sa
ficauit Con̄ illud Coll· iij· vi

ri diligite vxores vestras sic
a xp̄s eccl̄am suam dilexit p
qua vicz sanguinē fudit a de
cui9 xp̄i later e sacramta oia
fluxert Adultera enim q̄d de9
oiunxit sepat Tercō ex adul
terio sequūtur homicidia sepe
Vnde· in· Re· xi· Statim pt9
q̄ dauid adulteriū cōmisit
procurauit occidi fidelē vriam
militē suū Quanto tales infor
tunati sūt sepe in trāsitoriis re
bz vt ptz in eodē dauid cui· v·
Re· xiij· De9 post adulterium
dixit non recedet de domo tua
gladi9 vsqz in sempit̄nū eo q̄ de
spexeis me a tuleis vxorē vrie
thei· Rñto interdū ex adul
terio sequitur exhereditacō
filioz legittimoz in malū mag
nū tpale eorum a in malū aie
adultē que tenetur restituē·
Dñs Eccl̄· xxxiij· Mulier om̄s
relinquens virū suū peccabit
statuens hēditatem ex alieno
mrīmonio ꝓpter hec om̄ lege
phibetur adulteriū a graui
b9 pēis punitur]deo sexto ad
ulter contra oēm legē peccat
Primo contra legem nature
que dicit q̄d tibi non vis fieri
altēi ne feceis Null9 autē ē q̄
vellet velle dēbēt q̄ alius
cum sua vxore vl filia luxuria
retur]deo gen· xxvi· Abime
lech statuit q̄ nō fuit de lege
circūcisoz vt q̄cūqz vxorem

abrahe tangēret occideretur Et lex rōnorum fuit vsq; ad theodosij xpiam tpa adultere ꝛ̄ppetuo antro clausam manē. Et. ff. no. li. x. ca. iij. Lex hūana pūit adultez pēa capitis qđ hodie seuat in q̄b9 dā xpianoꝝ tris lex etiā vet9 dīma sic dicit leuit̄. xx. Si mechatus fuit q̄s cū vxore alterius ꝛ adulterū ꝛ̄ppetrauerit cū vxore proximi sui morte moriatur Et numeri. v. p iudiciū zelotipie adultē dr Si declinasti a viro tuo ac si polluta es ꝛ concubuisti cū alterovir hijs maledictōmb9 subiacebis det te de9 in maledictiōez exēplūq; cunctorū populo putrescē faciat femur tuum ac tumens vter9 tuus dirumpatur Septimo q̄d dāmō infaē efficiūtur adultria adultere Vnde vt supra apud romanos vsq; ad tempora theodosij Adulta ꝛ̄ppetuo clausa antro tenebatur ꝛ ea vt scorto lenones vti poterāt. sz theodosius Imperator hanc penā in
E aliā cōmutauit. Quarta spēs luxurie ē incest9 qui ē illicit9 concubit9 consāguineorū ad nuptiē in gradu phibito. siue sit int̄ os sanguineos siue int̄ affines Et p̄t̄m hoc tanto ē grauio9 quanto grad9 cōsāguinitatis ē ꝛ̄ppinq̄or Quātū autē peccatum istud sit detestabile patz per Apostolū. p. corinthi. qui tradidit sathane illū fornicatorē q̄ cū nouerca sua fornicatus fuerat Et secundi Regū. xiij. Amā qui sororem suam corruperat a fratre suo Absolon interfectus ē. Quinta spēs est sacrilegiū quod ē illicitus concubitus q̄ cōtinēcia deo sacrata leditur siue violatur Et dicit Alexā. de hales q̄ continencia deo sacrata dr continencia de religiosis p̄fessis siue viris siue mulieribz a quibus suscepērūt sacros ordines a quibus votū continencie emisērt omnīū ergo taliū concubitus sacrilegium est. Dicatur enim sacrilegium violacio siue lesio vel irreuerencia illicita ꝛ vsurpacō sacre rei multo domino Et dicatur sacrilegium quasi sacrilegiū idē sacrūledens Quelibet autem dictarum continēciarū ē res sacra quia deo oblata Et ē actus religionis ipa obseruacio talis castitatis Quia ad diuinū cultum ē ordinata a per concubitum violatur multo domino scilicet deo cui oblata est. Est autez hoc peccatum valde grande ꝛ graue propt̄ quinq; Primo quia fit semper cum circūstancia violacionis. Et sm apostolū

p̄mam fidē tales ītrītā faciūt
Secdo qr ibi semp̄r cōmittit
furtū vl rapīna qr deo sacrtū
eo iuīto aufertur qs tīto pe
ius est q̄to subtractū domū ē
mcōp̄abilius. vñ Ecclī. xxvi.
ois pōderatiō non digna est
aie cōtinentis Tercō qr vase
deo sacto immūde q̄s abutit
Sicut enim in loco sacro q̄s
luxurias vl p̄ccās aliter pl9
p̄ccat q̄ ex talē similia fatiēs
Sic eciam plus p̄ccat q̄ cū
psona dō sacrata p̄ccat quā
maculat. cōtra illud ysa. lij.
Mūdamini q̄ fertis vasa do
mini Dñ sicut q̄ calicem ī lu
tū picēret sic isti corpus deo
sacratū in lutum p̄cti piciūt
Rōto de angelo dñi qui deo
seruire deberet faciūt demonē
spurcissimū. Vñ malach. ij.
labia sacdotis custodiūt scīe
ciā a lege m req̄rūt ex ore ei9
qr angel9 dñi exercituū ē Rñ
to de diuino facit hoiez bestī
alem deo enim sacrata p̄sona
wocatur de9 Vñ Exo. xxij.
diis non detrahes pōt em̄ sac
dos conficiendo qđ null9 va
let angel9 a filiter dimittēn
do p̄cta Sex̄ spēs luxurie ē
p̄ctm̄ cōtra naturā p quā itel
ligitur ois inordiata effusio
seminis extra vas sibi debitū
in ordine ad generacōnē p̄re
dictā dō aūt de hoc vico publi
ce debet quilibet cautus esse a
tm̄ in gñe de ipo loqui talit
tñ q̄ qui rei sunt ex hoc vale
ant cognoscere clīpam suaz
Sed spēs a modis huius
pitudinis nō expedit coram
populo pticlariter explicare
ne puē aues maclentur a ne
q̄s facē discat qđ ignorabat
Quilibet tñ distincte i confessi
one si reus est se debet accusaē
a confessore prudēs de hoc cau
te vbi optet rimari Sūt aūt
huius nephādissimi p̄cti mlti
modi sm̄ tho. vbi p̄9 prim9
wocatur immūdicies siue mol
lities. puta q̄n sine cōcubitu
wlūtarie p̄cuātur pollucōnē ca
delectacōnis wnereē Et fit p̄r
otactū ap̄rij genitalī siue ali
ena a p quos cūq; alios mōs
illicitos. q̄b9 hmōi pollucio
p̄curatur wlūtarie ap̄t expri
mi delectacōnez wneream Se
cūd9 mod9 a p̄pos fit quan
do nō seruatur naturalī mod9
o cūbēdi. Et hoc fit q̄tum ad
instrumētum vel qr nō ad de
bitū vas scz qđ a natura ad
generādū deputatū ē aut q̄
tum ad alios o cūbēdi modos
bestiales a mōstruosos Ter
ti9 ē p̄pos secdo9 ap̄e wocatur
sodomiticū p̄ctm̄ quod fit p
cōcubitum ad non debitum
sexū puta cū masculo cōcubit
cum masculo Aut femina cū

ſcia de hoc pc̄o loq̄tur apl's
Rō. i. ¶ Ḣ̄tus eſt peſſimus q̄
dicit bestial' ⁊ fit p concubi
tum rei nō eiuſdē ſpēi. ut cum
quis o cūbit cū bestia. hoc pec
catū ſexte ſp̄i vicij vicium cōn
naturā ē grauiſſimū m⁹ōma
pc̄a carnis ꝑm Aug̃. de adul
terinis coniugijs. Et p⁹ hoc
tripliciť ¶ Primo quia grauiſ
ſime hoc deus p̄uuit. q⁹ cau
ſa diluuij fuit ꝑm methodiū.
Unde gen̄. vi. ōnis caro cor
ruperat viā ſuā ſup terrā. ōnis
caro i dēſt homo. Et gen̄. xix.
dominus pluit ſuper zodomā ⁊
gomorā ignē ⁊ ſulphur de
celo ⁊ gen̄. xxxviij. Onā fūde
bat semē ſup t̄rā ¶ cārco pcuſ
ſit eū dn̄s Secūdo leges p̄a
mortis hoc plectūt vñ leuit.
xx. Qui dormierit cū maſculo
coytu feineo moriať Tercō i
ſta bestiā hoiem mergit. nlla
em̄ bestia filia facit. non ego
miz ſi vt ſancti dicūt ⁊ ¶ eo. p
ťtim i nocte natūtatis xp̄i oēſ
zodomite occiſi ſūt Et fere m
carnaī deus ꝑpť hoc vicīū deſi
derāt ¶ Secūdo p̄ncipaliť vide
dū ē de fomētis ⁊ nutrimētis
ſp̄ēz luxurie Et ſūt plura q̄ vix
ſine pc̄o luxurie fieī p̄nt vt vi
ſus mulieris incautus. auditus
cātus. locutio de venereis ⁊ ta
ctū. oſcula. āplexū ⁊ hmōi. n
ſolū āt formicacio ⁊ ſp̄es luxu
rie ſunt pc̄a mōrtalia. ſed ecīā
p̄fata impudica actū carnal'
copule p̄cedēcia ⁊ ad eū allici
entia ſunt pc̄a mōrtalia. q̄n fi
unt libidinoſe cū aliēa mulie
ut q̄n q̄s cū nō ſua facit talia
illa intencōe vt p hoc in ſe vl
mulie excitet concupiaz eius
ā ipſā inclinz ad ſui concupi
ſcēcīā q̄ō p⁹ Quia Matth. v.
dr Qui viderit mulierē ad con
cupiſcēdū eam. idēſt eo amō
ut cōcupiſcat ¶ in illud em̄ nō
ē iā titillaī ſolū ſed plene cōſē
tiēs libidini. Et ſeq̄tur mecha
tus ē eam in corde ſuo Sup
q̄ dicit crisoſto. q⁹ viris dom
n⁹ hic loquit hoc ecīā de fēis
dicit ergo multo magis oſcu
lū libidinoſū tactus ⁊ ſimilia
ſunt mortalia ⁊ contra p̄cep
tum non mechabeis ¶ do Cy
prian⁹ in de virginitate Cer
te ipē concubitus ipſe āplex
us ¶ ipſa confabulacio ⁊ oſcu
lacio ⁊ feda dormitacō crimē
eſt. ¶ Item non ſolum delibera
tus conſēſus in actum pecca
ti mortalis eſt mortale ſed eci
am conſenſus deliberatus in
delectacōnem p̄ccati mortal'
in venereis eſt ſpeciale mōrle
peccatū vt ptēbit i nono pre
cepto Ergo plus p̄fati tact⁹
⁊ viſus ⁊ hmōi. dicit tamen
thō. 2. 2. q. Clviij. peccatū mor
tale dicitur aliq̄d dupliciter

Vno mō ꝑm spē̄m suā ⁊ hoc
mō osculū āplexus vel tact9
ꝑm suā spē̄z nō nominātur pec
catū mōrle p̄nt ei hec absq̄z
libidīe fieī vel ꝓpter consuetu
dīnē patrie vel ꝓpter aliquā
ncītatē aut racōnabilē cām
Alio modo dr aliquid eē pec
catum mōrle ex sua cā sīc ille
qui dat elemosiā ut aliquē
īduc at ad heresim. Et isto
modo tactus ⁊ hmōi ut dictū
fuit ꝑus fūt mōrlia pcta que
fūt ꝓpter dēlactacionez moro
sā īmunereis Tercio p̄cipa
liter nōndū q̄ sīc maius pec
catū ē adulteriū q̄ simplex for
nicacō ⁊ sacrilegiū maius q̄
adulteriū ut ꝑus dictum est
Sic ecīā tactus oscula ⁊ hu
iusmōi inter adulterātes l̄ q̄
cuīq̄z alie impudicīcie maiora
pcta fūt q̄ īnt talia q̄ fūt so
luti cū soluta. Et sic de oscul
sacrilegoz maiora fūt q̄ ad
ulteroz

Capī. tertiū.

Est p̄terea aliud mal
tū pctō luxurie debui
ens vicz chorea de q̄
vidēda fūt tria Prio q̄ picu
losus ludus sit Scdo an pos
sit fieī sine pctō Tercō qn̄ sit
A pctm mortale Quantum ad
p̄mū notandū q̄ choreisaē ē
piculosus ludus valde ꝓpter
septem. Primo quia chorea
dyabolicū habet exordiū ut
refert mgr̄ histoiaz. nā a sa
repthauro quodā demone
sic dcō exordiū hūit q̄ demō
ī filitudīe thauī gerētis ī hu
meis signū lune comiculate
albe egrediēs de flumine ab
egyptijs in die quodā festo
cū tympanis ⁊ choreis ē wne
ratus Et sarepthaur9 iste in
flumīe mīli ibidē gestus oste
dit saltādo. q̄s egyptij secuti
fūt ī terra choreisādo. post q̄
ād sarepthaur9 eos excitaue
rat ad choreisādum: euanesce
bat vna nē loco sarepthauī
wtula aliq̄ idē puella aliq̄ p
cētis ducēs Secdo q̄ scrip
tuā de maxis mal̄r̄fert q̄ cho
reas secuta fūt vt plimū Tela
Exod. xxx. Cū moyses appro
pinq̄sset ad castra vidit vitu
lū ⁊ choreas: Iratus ē valde
⁊ piecit de manu tabulas ⁊ cō
fregit eas ad radicē mōtis de
inde assumptis secū filijs leui
ītersecit. xxiij. milia hoīm Sā
hodie in choreis vitulus per
quē designatur lasciuia wne
ratur neglecto dī suo cō Sic
matth. xiiij. Saltatrix fecit
āputari caput Joh. baptiste
q̄ maior inī natos mlierū nō
surrexit ⁊ ezech. xxv. dr p eo
q̄ plausisti manu ⁊ percussisti
pede ⁊ gauisa es ex toto affe
ctu sup tra ecce ego extendā
manū meā sup te ⁊ trādā te in

direpcōem ⁊ iterfitiā te de po
pul' ¶ ercō dissuadēda ē chō
rea q ibi demon hz valde mł
ta arma ad occidēdū aīmas
Mlier enim vt ait Iero. Bla
dius est igneus Ibi em̄ vicz
in chorea tot sūt gladij quot
ad capiēdū westib9 sunt ōrti
Ibi em̄ gladij accucōres· q
ad aspectū añ retro ifra ⁊ sur
sū pacōres Ibi ecia gladij flā
mei luxuriā accēdētes Ibi i su
per arma forcōra ad vincēdū
q mulier ibi quā demon ele
git ad adā sāpsonez dauid
salomonē Iob. thobiā. ad fi
lios isrł seducēdos. Mulier
enim ōrta est sagena dyabo
li per quā mł'titudinē īfinitā
stultoz capit ad interitū Sic
ecia econúso de viris ē intelli
gēdū. dyabol9 ei i ꝑpa spē m
mis horribilē Iō per viz ułł
¶ mulierē seducit ¶ Ōrto q in
chorea quodāmō otra ōnia
sacramta eccīastica exceditur
Nā i baptismo patrin9 ait lo
co baptisādi Abrenūco dya
bolo ⁊ oīb9 pompis eius Bz
in chorea est pcessio dyabo
li vbi fistulatoz ē cātoz scola
res pccatores ⁊ transitus ad
sinistram contra ordinem fit
cuius causa wspās ꝑmones
et huiusmōi tales negligūt
mrimonij ibi fides facilit' ecia
m visu violatur ¶ Confir cōm

q ꝑ crisma signū crucis impss
sit fronti iniuria fit ꝑ sexta ⁊
pcepta ⁊ cēta illicita q sūt sig
nū dēmōis pnie sacramēto inju
riātur qđ i q dragesiā recepe
rant ⁊ iā se demonum exercitui
imiscēt ¶ Cucaistia quā suscepe
rant sic iudas pctis statim ma
culāt ¶ Extremevnctōm hij q
suscepīt imḡti saītate collata
abutūt in corpe toto ⁊ spāli
ter maibz ⁊ pdibus ¶ Ōnto d
chorisātes oīb9 q̄nqz lesib9 ⁊
mēbris peccaē pnt vicz gres
su ōrtu cātu visu ⁊ auditu· nā
superbiā ⁊ auaīciā puocant in
nō hn̄tib9 similia sic ipi westi
mēta luxuia ibi coīs ē i corde
Indignacōem ꝑcuāt cū mli
eres ⁊ puelle wlūt a maītis ł
pentib9 hre p̄ciosa Inuī dia
ibi pcuātur con̄ eos q̄ magis
excellūt· Bula nonūq̄ sequi
tur ⁊ potissime accidia Quia
sic̄ gustato spītu desipit oīs
caro ꝑm gresš· Sic gustata
carne desipit dei famulatus
Sexto q multa dissuadent
ineptam leticiā choree ⁊ ali
orum· Sumus enim i exilio
furfum respiciendo suspiran
dum esset q̄ sum9 exules ⁊ in
certi de reditu Infra infernus
quē intra ē possum9 ⁊ terra in
quā sepulti oūtemur a dexts
pspera ⁊ a sinistris adusa q̄
nos peccaē fatiūt ꝑm illō ps·

Cadēt a latere tuo mille Et
go sūt nr̄a pcta q̄ fecim⁹ An
i q̄ cadē possumus Intr̄ moz
dens consc̄ia cū carne infecta
Et extra demonū multiplex
pug̃ Vñ Jero. gladiū tenet
hostis vt me p̄mat ex oī pte
E sunt picula C Septīo disua
dēt chorcas sāctorū prudē
tū exempla. nā refert Hie. li.
iiij. dyalogorū q̄ vḡm deuo
te maia vgo apparuit nocte
ei oñdēs coeuas in alb̄ puel
las quibꝫ cū virgo se adiun
gere vellet: maia ait vt mihi
vltra leue agerē. a risu a ioc⁹
abstineret Sicq̄ tricesimo
die eas iūgeretur Qđ a factū
est. nā visio disparuit. virgo
se a p̄fatis abstinuit p entibꝫ
mutacōem mirantibꝫ visiōez
aperuit. xxv. die febre corri
pitur Et. xxx. die i hora exitus
mariam cū puell̄ p nomina
tis vidit Quam virḡinem cū
maia vocaret moitua clama
uit vt potuit Ecce dña venio
Ecce dña venio a sic eas voce
spm̄ reddidit Ex q̄ ptꝫ q̄ cho
reas in ecclīs ab ingressu
ḡgm̄ ip̄dīut vñ in vitis ph̄o
ru de socrate legitur q̄ cerco
mā venit populūq̄ ibi in luxu
ria lapsū auctoritate sua ad
vsum frugalitatis reuocauit
matronas a viris sepatas a
pueros a p entibꝫ ad pudi
cia. a ad debita societatis ob
sequia suo studio reduxit. In
duxitq̄ matrōas vt auratas
vestes ceteraq̄ sue dignitatis
ōamenta vel luxurie instrumē
ta deponerēt a in ūnomis edē
delata ipi dee osecrarēt do cēs
wa matronaꝝ ōamenta pu
dicitiam eē. C Quo ad. ij. pn̄ F
cipale. an chorisare sit pctm⁹
Rñdetur sm Alb. in. iiij. di. xv.
vi. q̄ chorea a hmōi ludi si
ue fiāt cātu. siue musicis. sm
se nō sūt mali. q̄ p̄nt bn̄ fieri
aliq̄n Dz ex explicā causa p̄nt
fieri mali ex circūstancia Qua
rū vna a p̄cipua est mala in
tencō vt q̄n fūt ad oñdēdā
iactanciam a puocādū libi
dinem Sicut fere oēs mo do
exercēt a ido etiā ecclesiastice
psone talia deposuert. q̄ etiā
in signis gaudij nō est coicā
dū cū pctōribꝫ. Alia causa ē
q̄n non fiunt suo tpe vt tpe
tristicie Quia sic dz ecc̄. xxij.
musica in luctu importuna nā
racō Et hoc mō iterdz p̄itēti
ne sit i ludis. quia dū pentz
tempus est flendi Tertia cā
est ex officō p̄sone sumpta
sicut clericis interdicitur ve
nacō a alij ludi quia in sorte
dñi electi alijs exercitijs dnt
occupari Puto aūt q̄ q̄n q̄z
cō curentib⁹ ad choreā non
sit reprehensibile. Primū q̄ sit

debito tpe. s. gaudij sic in nup
cijs vel tpe victorie vel libra
cōmis hijs vel patrie vl aduē
tus amici &c. Ira longinq. Se
cūdū ē q fit cum honestis p
sonis de quib9 nō oriatur p
fūpcō mali nō cū leccatoribz
vel mētricibz. Tertū q fiat a
psonis secularib9 q monali
b9 mōchis a cleicis ppt hoc
q in alijs dnt occupari ōnē
chorea puto illicitā esse. Rtū
ē q honesto mō fiat nō gesti
cula cōib9 mimis inhonestis vl
iordīatis. Rtū ē q cātus exci
tās in talib9 et musica nō sint
de illicitis. sed de moribz vl de
do. de melodya aūt nō ē cura
dū vt puto q in talib9 nccē ē
fieri melodya leuē q aliqliter
exprimat mos chorisādi. Ruo
ad tertū pncipale. qn chori
sare sit pctm. Queritur vtrum
pccēt mōrlit chorēatrices du
cēdo chorēas hmōi illicitas. si
ci festis siue in pfestis diebz
Rndet wilh. supra rap. Credo
q sic si hoc faciāt causa icitā
di l se l alios ad libidiez. Aut
si choreas ducūt de ofuetudi
ne licz hoc nō faciūt corru
pta intencōe vt dcz ē pccāt mōr
lit siue in dieb9 festiuis hoc
faciāt siue pfestis cū inspicē
tes adeo puocent ad libidiez
q dicat Iero. in quada ome.
q non credat viro si dicat se
illesum euasisse a spectaculis
talium cum dauid ex eo q vi
dit bersabē lauātē se ad libi
dinē puocatus sit. Si aūt ali
quis vel aliq mulier raro a si
ne aliq corrupta intēcīōe in
misceat se hmōi chorcis non
audeo dicere q sit mōrle pcz
Sed nec audeo eum vel eam
excusare a assecurare a pccato
mōrali cū se igerat picuo puo
candi alios ad libidinem. Et
ipō facto videatur approbare
chorcas a exēplo suo auctoi
tatē aliis similia faciēdi psta
re. hec ille. Capi. iiij.

Nunc de actu cōiuga
li qui fit in mrimonio
videda sunt tria. Nā
sm Alexan. de hal. a thomaz
in mrimonio triplex est in ge
nere concubitus. Primus lici
tus. Secundus fragilis. Ter
cius ipetuosus. Licitus fit tri
plicit. Primo causa suscipiē
dē plis ad dīnū cultū educan
dē. Et sic ē offitium mltiplicā
di nature. Vnde. i. thi. v. Vo
lo iuniores nubere filios pcre
are. Est igitur concubitus A
in matrimonio meritorius q v
tutis actus q dicitur castitas
cōiugal qn fit solū cā plis p
creādē religiose educādē ad
ampliādū cultum diuinum.
Et si tūc assunt alie debite cir
cumstantie est actus virtutis

que dr religio Secūdo ē meli
or⁹ a vtuosus act⁹ matri
mōial' qn̄ alias ē bn̄ circūstā
cōnatus a fit solū cā reddēdi
debitū alt̄i oūgū qz tunc est
actus iustitie q̄ vnicuiqz red
dit qd suū ēvndē p̄ cor̄ vij
Vxori vir debitū rdat Ter
cō ē melior⁹ qn̄ alias nl illicā
tū intueit a fit solū ab vno cō
iugū ꝓpt̄ vitandā fornicacōem in
altēo quā alias i eo facilit̄ ca
uē nō posſ Et sic ē in remedi
um occupie p̄ cor̄ vij Vnus
q̄sqz hēat suā vxorē ē vt si
vir videat vxorē de alio tēp
tari a adhibita diligētia suf
fitiēti i cohibēdo adhuc timz
de malo fornicacōis eiꝰ a ad
eā nō pt̄ēt̄ accedit nō ꝓpter
plē ſ tm vt ponat remediū
fornicacōis eius Aut ecō úso
si mulier vidz virū adulteriū
incurrat a ab eo petit debitū
a ē tales merentur Sic etiā
mētur mulier moderatū ōrtū
portādo solū ideo ne maritus
ꝓpter vxoris contēptū adultē
tur Vñ i cor̄ vij mulier que
nupta est cogitat que mūdi
sunt quō viro placeat Extra
illos tres casus ē pcēz actus
cōiugal' Interrō petenti solū
Interdum rdentia poscenti
Interdū venīale Interrō mōr
le vez ut pe de palu pomt in
iiij fit licitus actus Q̄rto qn̄
quis petit debitū ꝓpter vitan
dā fornicacōem in semetipso
Sed q̄ritur ꝓpter q̄m modū
Vtr vterqz oūgū teneatur
sub p̄cepto alteri rdē debitū
Rn̄det q̄m thō Sco a ma
gist⁹ i iiij di xxxij q̄ q̄libet
oūgū tenet ex p̄cepto alteri
petēti reddē cōiugale debitū
exceptis casibus racionabili
b⁹ postea exp̄mēdis p⁹ p v
ba mgr̄i dicentis vbi prius
Cū in oībus vir p̄sit vxori vt
caput corpori est enim caput
mlieris In soluendo tn̄ debitū
carnis paēs sunt ꝙo aplus
vtqz p̄cipit in hac cā sibim
uicē ſbici dicēs i cor̄ vij vir
vxori debitū reddat similiter a
vxor viro qz mulier non hz
ptātē corpis sui ſ vir Simi
liter vir nō hz ptātē corpis
sui ſ mulier Ex quib⁹ p⁹ qz
in cōtractu mrimonij vir dat
corpus suū vxori ad actū ma
trimōialē a ecō úso mulier vi
ro Dn̄ sic ex dicto p̄cepto a
de rigore iustitie tenetur hō
nō auferre alienū inuito dño
Ita tenetur ex p̄cepto a iusti
cia alienū reddē petenti ego
eū vnus oūgū petit corpus
alterius ad actū mrimōialē
a hoc ꝑm debitum vsū tunc
tenet rddē nisi habeat legit
timā excusacōem Alias facit
cōn dei p̄ceptū nō restituēdo

alienū Et si alt' ꝑpt' hoc iacdit
in formicacōez ecīa non redde
ti aliq̄ mō iputādū ē Et itelli
gēdū est illud siue explicite
debitū petat' ut p verba siue i
plicite vt p aliq̄ sig̃. Qūt
aūt hij casus in q̄b9 etiā pete
ti nō tenetur reddē. Primus
q̄n petens amisit ius petendi
ut q̄n formicatus est a hoc al
tēi publice ostitēit Tūc ei no
cēs pdidit ius petendi a ido
inocēs pōt eum repellē nec
tenetur rēdere n̄ post q̄ ipsū
nocētē sibi reconciliauit carī
ter sibi omisscēdo. Nō dicti est
q̄ ex quo nō buauit nocens
siue formicās fidē alt' nō tene
tur ei buaē fidē n̄ vt nō cōmit
ceatur altēi. vñ dic tho. i. iij.
di. xxxv. arti. i. Dicꝑo arbi
trio pōt dimittē vxorem q̄ ad
thoz debitū vicz negando. q̄
cito sibi ostat de vxoris formi
catione. nec tenetur ei reddē
debitū. misi per ecclām cōpella
tur Nōtum vero ad cohabi
tacōem nō pōt dimittē vxorē
formicariam misi iudicio ecclē
hoc ille. Et econtra de vxore r̄
spectu viri. de isto loq̄tur xp̄s
math. v. Qui dimiserit vxorez
suā n̄ ꝑpt' formicacōez ac̄. Se
cūd9 casus ē q̄n nō du acq̄si
uit ius petēdi debitū vt i tp e
post mōnitū cōtrectū. z nō
du osū matū q̄ in term pōt in
trare religionē. vel mo bm vil
lā. peccat mortalit' qui ante be
nedictionē nupcialē vxorem
cognoscit in locis vbi ostuetū
ē benedictionē adhibēi Ter
cius casus est bm tho. quando
maritus redditur impotens
ex causa ex mōrimonio secuta:
puta si p̄us debitū reddidit
et ex hoc fact9 est impotens
ad iam reddendū. tunc muli
er nō habz ius petēdi Et tūc
in petēdo magis se mētrice on
deret q̄ obiugē. Qrtus q̄n q̄s
maiori vinculo astrict9 ē ad
nō reddēdū. eo q̄ vergit in nō
bile nocumētū sanitatis sue Te
netur homo pl9 ad cōbuacō
nē sui q̄ ad reddicōem debi
ti vt q̄ persona infirmē ꝑpabi
lit' timet' ex reddicōe ei9 infir
mitas dic aūt tho. Si mulier
infirmatur certum ē q̄ ex car
li coytu ei periculum imminet
Qrtus ē quādo visimiliter C
vel ꝑbabilit' timetur de pericu
lo extinctiōis fetus aut abor
su tunc neut' tenētur reddere
altēi. quia maiori vinculo te
netur ad cauendum occāsio
nem fetus in vtēo pregnātis
aut nō nascat' aborsus q̄ te
neatur reddē debitum Sex
tus nō tēnetur reddē debitum i
sacro loco. q̄n nō sacer loc9
et apt9 habēi potest. quia ali
as irreuerēcia fiēt loco sacro

q̄ polluere⁹ a recōciliacōe im
diget ut tenēt Joh. Andree.
hosti. arch. de consecra. di. i.
Eccl̄ia. extra ca. i. Sz qñ ali⁹
locus q̄ sacer hēri non possz
tūc ibi tenet̄ur q̄s ſm Alb.
reddē debitū. nec etiā reddē
licz debitū. nec q̄s tenetur im
loco etiā nō sacro q̄ ēi publi
co ut deducāt Aug⁹. de ci. dei.
con̄ dyogenem Septimus
casus qñ oiūges pari cōsensu
uouerūt oīnēetiam im domo.
tūc neutr⁹ tēt̄ur alter debitū
reddere ymo neutr⁹ pōt vo
tum reuocaē ut pt⁹ p Augu.
ad edicia. q pomit mgr i. iiij.
di. xxxij. Racio est q⁹ vter⁹q⁹
resignāt iuri suo. Octauus ē
ſm pe. de pal. q̄ dicāt im. iiij.
gn̄aliter Nec est vbi oiugi
alicui nō pōt p̄uideri alter de
securitate vite sue n̄ alīū oiu
gē dimittēdo nō tēt̄ur ei debi
tū reddere. nec cohabitaē cū
piculo corpis sui Nonus est
vbi vna ps copule est im fide
lis vl̄ incidit im hęresim de q̄
bus tn̄ ista est conclusio q⁹
qñ duo tēpe legis euangeli
ce otraxer⁹t mrimoniū ex le
gem xp̄ianor⁹ si alter eor⁹ so
lum conūtitur. tūc nō tēt̄ur
conūsus reddere debitum im
fideli nec eidem cohabitare.
sed statim debēt separari si am
monitus noluit conūti. Si
vēo inter xp̄ianos vn⁹ cōiu
gū hęresim incidit: alter pōt
eū dimittere quo ad cohabita
cōnē tēporalē q̄uscz corriga
tur Sz ut tho. dicit nō ꝓpter
vnū actū infidelitatis pōt di
mittere. sz ꝓpter o fuetudinē
q̄ptinaciā oīndit. q⁹ ex tali in
fidelitas pficitur Ex sup̄dc̄is
ptz q⁹ vnus cōiugum tēt̄ur
debitū reddere alteri oiugum
qui oīno vult a debitū exigit
eciā lepr⁹oso licz ei cohabita
re non teneatur Itē mēstrua
ta quādo vir scit a oīo instat
Itē tēpe qñtūcūcz sacro qñ
maritus non vult desistē In
talibz aūt exact⁹ dēt p modē
rata vba ab incōtinēcia retra
here aīm alteri⁹ si pōt sine pi
culo fornicacionis alterius.
Oīa ista diffuse tāgit thō.
in. iiij. Vn̄ si i tali⁹ reddēs de
bitū nō faciat illō cā ocupie
sed solū ꝓpter reddere debitū
sicut obligatur meretur a g̃
uiter⁹ peccaret si non reddez
Patet igitur p̄imū qñ videli
cet actus coniugal̄ sit licitus
a meritor⁹ Dictū ē secundo
q⁹ ali⁹ ē act⁹ fragil̄ mrimoni
alis a fit multiplicit̄er a sēp
ē wmale pctm ad min⁹. Pri
mo qñ fit concubitus solum
causa delectacionis expiendē i
oiugē Ita tn̄ q⁹ nō wlli⁹ p tali
delectacōe expienda accedē

ad aliā. Sī tūc mihil aliud īm
ordinatum intrueiat est ve
ale pctm. Itē q̄ ognoscit vxo
rē cā sanitatis precat. qz q̄rit p
mceptū medīū sanitatē siē quī
prz baptismū q̄rezet sanitatē
Itē ognoscēs vxorē cā vitan
de fornicacōnis ī se precat vm
aug⁹. Itē q̄ ognoscit vxorez
post ptū añ purificacōnē ob
hoc pcāse nō precat mōrliter
Itē q̄ in die festo petit debitū
sine otēptu tpis a eccīa statice
exortacōis nō precat mōrlit'
Itē q̄ petit debitū ī loco sacro
qñ alīū locum hīre nō pt pec
cat venialit' vm alb. Sī exigit
cū gemitu. qz sc; sine vsu ma
trimonij eē nō pt. In hīs ca
sibz coīter doctorez tenēt qz
act⁹ mrimonial' pōt sine pec
cato mōrli fieī. Sz sūt alij
casus in quibus piculū ē vel
ñ tā securū sit venīale l' mor
tale exigere a reddere debitū
Prim⁹ q̄ reddit debitū añ bñ
dictionē nupcialē vl antēq̄
ī facie eccīe cōtrahat. Itē q̄ exi
git a mēstruata q̄ ē mēstrua
ta naturaliter. Itē de mēstruata
naturaliter q̄ volūtarie reddit
a cōplacent'. Itē q̄ petit īm lo
co sacro cū alīū locū hīre pos
set. Dictū ē tercio q̄ q̄dā mri
monialis actus ē ipetuosus
a fit cōmuniter cū pcto mōr
li. Primo q̄ q̄rit delcationem
īm actu matrimonialī extrī li
mites matrimonij. sic vicz q̄
patus eēt idē facē cū vxore eu
am si nō essz simul a ē mor
tale pctm. Et dicatur ardenti
or amator vxoris. Secundo
ipetuosus ē q̄ fit cā saciādē li
bidis. a hō se ad hoc puocat
p meretriceas blādicias. vl
de industria vtit' calidis aval
de mcētiuis. aut p alīū modu
hmōi actum a se quasi exigit
Ipter sacietatem delectacōis
Tercō fit debitus cōtra na
turalez modū ut cū obmittit'
debitū vas. a hoc sēper ē mor
tale pctm. qz ples seq̄ nō po
test a intētio nature totaliter
frustrīt'. Rīdeo ē ipetuosus qñ
fit cōñ naturalē modō etiā ad
debitū vas nature. vbi tñ dis
posicō corpis bñ sustineret na
turalez modū. Est aūt modus
tal' vm alb. multiplex. Prim⁹
modō ē mal⁹ qñ debit⁹ late
raliter fit. Secund⁹ prior q̄ fit
sedēdo. Tercius adhuc prior q̄
fit stādo. Rīdet⁹ ē pessim⁹ q̄ fit a
tergo. Vbi dic. thō. vbi obmit
tit' debit⁹ modū debitē di solū
q̄ ad situm: ñ ē sēp pctm mōrle
ut q̄dā dicūt. Et ē qñq; sine
pcto. Dic qñ dispositio alīū
modi ñ patit' hoc ille. Sz alij
dicūt vm alb. q̄ ē otīs intēcio
nē nature a impedītur cōcep
tio a ē signū occupie mōrlis

nisi dispōsitō corpis aliū situ exigēt q̄ naturalē situs ē ut fieri possit ꝓpter egritudinē vl̄ periculū suffocandi fetum aut ꝓpter aliaz causā rōnabilē Quōto fit concubitus impetuosus cū fit tē pore phibito a tūc potissime peccat ille q̄ petit. Sexto cū fit in loco indebito ut i sacro vel in publico in scandalum alioz. Septīo qui accedit ad impregnatā vicinā ptū vbi tūc est de aborsu. Octauo cū quis accedit ad menstruatā saltē naturaliē menstruū hn̄tem vbi videt̄ ꝑm Sco. q̄ petēs scienter peccat mōrliter q̄ ut dic̄ nō ē verisimile q̄ lex noua mnḡ indat castitatē q̄ vetus. Sz leuiti. xx. 8z Qui coperit cū muliere influxa mēstruo a reuelauerit turpitudinē eius ipsa q̄ aperuit fontē sāguinis sui interfectiētur ābo de medio populi sui hoc aūt ꝑm sco. non infligiē n̄ ꝓ mōrli. Hoc ra tenet sic scotḡ. scūs tho. ad idē declinaē videtur in. iiij. Dn̄ glosā do illā auctoritatē dic̄. q̄ intelligiē q̄n vl̄ q̄z voluntarie osentit Nono vidz impetuosus in eo qui petit debitum post votū otinētie a se emissū pari cōsensu Aut an̄ mr̄imoniū emissum cū quo nō est di

spēsatum In p̄fatis casib9 oibus actus mr̄imonialē pcc̄z morlē vl̄ multum ꝓpinquḡ morli Et dōndum tam pro intellectū nomi modi q̄ ille q̄ vouit castitatē contrahit mr̄imoniū intendōe cōsūmādi p carnalez copulā peccat mōrliter Secus si solū animo cōiugalis societatis. Item q̄ quis qui vouit cōtinentiā ꝑpetuaz non peccet mōrliē post p̄mū actū mr̄imonialē: petenti oiugi implicite vl̄ explicite debitum reddēdo ꝑm multos tn̄ peccat mōrliter debitū a oiuge petendo nisi secum fuerit dispēsatū Item sic neuter cōiugū pōt cōtinētiam vouē sine osēsu alterius sic ecia ꝓbabilius est q̄ neuter possit vouē nolle petere debitū sine alterius cōsensu oia illa sūt de mēte sancti thome in. iiij. Item q̄ vouit otinētiam ꝑpetuā etiā peccat mōrliter primo actu mr̄imoniali p quē consūmat mr̄imoniū q̄ votum ꝑuare poterat post otractū religionē intrādo qđ nō fecit.

Capi. quintū

Cum ventris ingluuies sit causa mechie luxurie ut patuit in primis pntibus, qui post cibū statim exurgeūt gen. iij. Et Rō. xiij. nō ābulem9 in comessacōnibus

et ebrietatibz Et sequtur nō in
cubilibz et impudicicijs Dē pa
A tuit in zodomitis. Vñ ezech.
xvi. hec ē iniq̄tas sozoris tue
zodome. superbia. satuitas pa
nis et abundātia et otiū ipi9
et filiaz ei9 Docuit dē vicō gu
le tria sūt vitāda Vnde salua
tor luc. xxi. ait. Attēdite ne g̃
uēāt corda vra crapula et ebe
tate Crapula. i. cruda epula
Dicit ergz de vtroqz vidēdū ē. Pri
mo de gula in gne. Secūdo de
sobrietate. Tercō de ieiunio
quo ad illd tēamur Quantum
ad p̄mū tria dicēd p̄cipali
ter. Primo q̄d sit tpantia et q̄d
gula. Secūdo q̄ sint spēs gu
le Tercō qñ sit mōrale vel vem
ale pc̄m Quantum ad p̄mum
nōnd q̄ ad intelligēdū q̄d
sit viciū castriargie cōgruit
scire quo abstinēdo sit. Est au
tē abstinētia sūp cō vel subtr̄
actio cibi vel potus sm q̄ recta
dictat ratō Vñ. ij. pt̄. i. mistr̄
te in fide vra virtutē. in vtute
aūt scientiā. i scientia aūt absti
nētiā. Ex q̄ patz abstinētiā fi
eri oportere sm scīam. videli
cet qntū oportz sumēdo. q̄lia
portz. vbi portz. qñ portz.
et apt̄ q̄d oportet p ogruen
tia hoim honoz cum quibus
vivit homo et p ogruētia p
sone sue et p sue valitudinis
cōsuetudinis etatis laborīs
robis et incommoditatis ne
cessitate vel cōgruentia ut di
cit aug9. in li. de questionib9
euāgelij Et etiā sm regiones
in qua q̄s degit quia in vna
citi9 consumit cibus q̄ in alia
sic de tempore. Secundo b
notandū q̄ corpus nob data
tum est ut seruiat spiritui no
stro ad opa bona q̄ in hac vi
ta non pōt spiritus exercere si
ne corpis ministerio Sz cib9.
potus. somnus. et huiusmo
di sūt nobis data. ut per eo
rū vsum cōseruemus corp9 p
posse in tali habitudīe ut sit
bene dispositū ad spiritui ser
uiendū Sicut instrumentū
bonū et aptum debuit expedi
te artifici ad laborādum. Est
ergo regula q̄ tūc hō tempa
te viuit in cibo et potu quan
do in eis talē modō seruat in quā
titate et q̄litate vicibus et sic
de alijs circūstancijs. q̄ p hoc
corpus suū in tali statu et ro
bore ponit et cōseruat q̄ ipse
possit facere ea q̄ sibi cōpetūt
sm officiū ad vitandū vitia
et de die in diē p ficiēdi in vtu
tibus Dē intelligo de sōno vi
gilia otio et exercitio et filijs ad
corpus ptinētib9 ut vult Au
g9. in li. de moribz eccīe. Sz au
tē sign̄t q̄ ispiritēda sūt etas.
cōplexio. consuetudo. et filia q̄
iuuenis valet qđ nō valz puer

Sanꝰ qđ nō valꝫ infirmus
paupvalꝫ qđ nō diues vñ si
diues delicate nutritus statī
vellet grossa sumẽre: infirmaẽ
tur ideo dicẽ de diuitibus Au
gꝰ. in de verb dnī. vtātur di
uites ofuetudie infirmitatis
fuc. ꝫ doleāt se aliť nō posse.
melius ei vellēt si aliter pos
sēt. Tu ergo diues vtere cāb
elās a ptiosꝰ qz sic ofuevisti
ꝛ aliter nō potes. Quia si cō
fuetudinē mutas: egrotas.
Cōcēditur ego tibi vtere sū
tilibꝫ da paupibus supflua
vtẽ pcōsis da paupibꝫ vilia
hec ille Sic ecē senex indigꝫ
melioribꝫ q̄ vueis fortis Si
militer delicate oplexionatꝰ
indigꝫ p bono statu sui cor
pis subtilioribꝫ ꝛ magis deli
catis q̄ robustꝰ ꝛ grossi cor
pis hō quē pānis ꝛ legumīa
plꝰ accēderēt q̄ altez carnes
Sic ecīa ꝑm officia attēdēs
est qz fabꝛ vl similē mecha
nicū plꝰ ꝛ crebrius optz co
medẽ ꝛ sibi forte grossiora
sufficiūt q̄ īsudāti studio a
spūali exercitō Tertō nōn
dū ꝑm qđ aliq̄ vaias intēcōes
hnt qui sumūt cibū aut po
tū moderate ꝑm hoc etiā fūt
diuerse abstinētie Et sūt sex
q̄z vna sola vtus est vñ wr
sus Abstinꝫ eger. egēs. cupi
dus. gula. simea. vtus. Pria

abstinēcia dꝛ medicinalis q̄
fit solū ꝓpter sanitatē corpis
conseruādā ꝛ recuperandam
ꝛ non ē virtus qz ibi deficit
optīa circūstantia q̄ est finis
debitus i secūdo nōbili tactꝰ
dꝛ aūt solū qđ si abstinēt ꝓp
ter sanitatē corpis non ibi
sistendo sed eam in bonū vir
tutis ꝛ dei obsequiū ordinā
do esse meritoria Tertia dꝛ
abstinēcia aualcie q̄ fit solū
ad pcendum expēsis nec vir
tus ē. dꝛ ecīa solum qz si ab
stinēt ꝓpter minus expendẽ.
nō ibi sistẽdo sed vlterius re
ferẽdo in fines debitos ut ꝓpt
misericordie opa faciēda vl
sibi rōnabiliter i futuꝝ pro
uidēdo vl ad laudē dei ꝛ ad
similia tunc vtus esse q̄n sal
tem alie circūstantie debite
ibi eēnt Tertia dꝛ pauptatis
q̄ fit solū ex necitate penurie
nec ista ē virtus nisi pauper
non hns vñ laute viuēt ab
stinēt cōtentus hijs q̄ hꝫ tñ
cum illa intēcōne qz si etiam
multa posslderet: nollet lauti
us viuē ex quo illꝰ sibi suffi
cit p ouemēti corpis valitu
dine Dꝫ si vellet sic viuē ꝓpt
deū illa esse vera vtus abstinē
cie Vera vocatur abstinētia
ypocrisis q̄ fit ꝓpter hominū
manem gloriaꝫ ꝛ hec sep est
mala Quinta est religiōis q̄

fit ſm dictamē recte racōis p
pter deū. mō dicto i nōbili ſe
cūdo Sexto additur cū quis
racōne gule ieiunat id eſt qñ
q̄s abſtinz ſolū vel principali
ter ꝓpt' hoc ut poſtea delectabi
d lius comedat. Circa hoc nōn
ſ' q̄ gula oppōnitur tpancie
et abſtinētie. et ē actualis du
plex gula. Vna interior que ē
aialis et inordinata appetitio
inmoderate edēdi ā bibendi
ꝓpt' ocupiam cibi ā potus de
lectabil' ā ipſius delectationis
Alia exterior actual' gula eſt
inmoderatus eſus ā potacio
ab interiori inordinata edēdi
ā potādi appetitō e imperat9
Dicitur p̄mo q̄ ē aialis appe
titō. ad diam famis et ſitis q̄
ſūt appetitōes naturales nec
ſubiacūtur racōi Bula aūt ē
appetitus aial' q̄ ē appetitō
actualis exiſtens in wlūtate
ā in ſēſualitate. a wlūtate tñ
aliquo modo dependēs et ra
ōni potēs ſubici. Dicitur ſecū
do appetitō ñ delectatō. Pro q̄
nōndū q̄ circa ſumptōnem
cibi ā potus tria ſūt cōſideran
da. Primū ē ipſa delectatio q̄ ē
in ſūptōe cibi aut potu
um Et iſtā delectationez virtus
tpantie ſeu abſtinētie nō au
fert nec videtur eā moderare
q̄ natural' ē hmōi delectatō
et eſt maxime in abſtinētib9
quib; panis plus ſapit q̄ gu
loſis piſces aut carnes. et hoc
ꝓpter naturale; appetitum ne
ceſſarij cibi ſibi Secūdū eſt
concupia et illa eſt amor et de
ſideriū delectationis que eſt i
cibis et potib9 cauſat amo
rem et deſideriū ſui. Et iſta;
cōcupiam moderatur virtus
abſtinentie. ne ſua magnitu
dine faciat excedere circa cibo;
et potus contra bonum racōi;
eos ſumendo vel appetendo vl
tra debitam quātitatem. qua
litatem. tpus. et ſimilia. Ter
ciū eſt actus interior et volitio
ſumēdi cibū ā exterior actua
lis ſumptō ab interioi volici
one imperata. que volitō tan
ſat habitū abſtinentie ꝑm
te et faciliter inclinantem ad
debite ſumendum victū Vñ
gula nō eſt delectatio cauſa
ta ex ſumptōe cibi aut potu;
ſed eſt animalis appetitō ſeu
cōcupiſcentia inordinata. Di
citur tertio q̄ ē appetitō ior
dinata. non enī oīs appetitō
edendi aut bibendi animalis
eſt gula. ſed appetitō inordi
nata ut cum quis voluntarie
vult et appetit cibū vel potum
aliter q̄ ſm dictam recte rōnis
ut ſcz plus q̄ oportz. Ante tē
pus. et ſic de aliis circūſtātiis

Dicatur qr̄to ꝑpt̄ concupīam cibi delectabil naz si q̄s excedit in q̄litate quātitate ā bm aliā circumstātiā ita q̄ appetat ā sumat cibū pl9 debito aut delicacōrem q̄ necāzium sit aut añ debitā horam nec hoc non ꝓpter occupiaz sz estimāt sibi necārīū nō pertinet hoc ad gulā ut dic Thō. 2. 2. q. cxlviij. sz ad quādā impiciam nec est sēper pctm̄ q̄ nō pōt sēper ab hoīe vitari Vñ dic. gre. iij. mora. Quia per esū voluptas necitati misceturquid necitas petat aq̄d voluptas sup̄petat ignoratur. Et Aug9. x. confes. Quis ē dñe q̄ alīq̄ tulū ex metas necitatis cibū non sumat Bz si q̄s ꝑpt̄ concupiaz id est amorē a desideriū delicācōm̄ q̄ hēt̄ in edendo a potando excedat mensurā in edendo a potādo. hoc est gule siue sit exteriorsūpcō siue sola interior volicō vel appeticō a sēp ē pctm̄.

Secūdo pncipalit ē vidē dū q̄ sint spēs gule But aūt pluēs. q̄nq; ponit glō. a gre go. super illo gene. xxv. vbi esau ait Jacob da m̄ de co ctō ne hac rufa. Et sumuntur ex xxx. morz. Et oēs sūt bm ob missionē a defectū circūstātia rū pncipalīū q̄ requirūtur i virtute abstinētie Vñ vsus.

Pre. ꝓprie. laute. nimis. ardēter. studiose. Pria est cū āte debitā horā sumitur cib9 aut potus sine racōnabili causa sz solū ex mordinata ocupia cibor aut potuū de talib; dic. Apls phil. iij. quoz de9 ventr est q̄ prio querūt regnū dei sui Regnū aūt dei eoz est esca a potus. Secūda est q̄n hō queit lautiores a p̄tiosiores cibos quos nō req̄rit sup̄ dcā sui corpis valitudo nec honestas stat⁹ ā persone. sz hoc i eo causat mordinat9 amor delicātiom̄s q̄ in talib9 est Sic filij israhel nūi. xi. carnes desiderabāt a puniti sunt et luc. xvi. Dives epulo epulabatur q̄tidie splēdide Quo cōn Sen. palatū tuū fames excitet non sapores. Tertia q̄n hō ea q̄ in cibis ā potibus sumēda sunt vult a appetit ea nimis accurate ꝑparari. frigendo. assando. elixādo a per diuersa exq̄sita condimētoz genera. ut hoīnē ad superflue sumendū nonsolū incitent gustu p diuisos a delicatos sapores. sed etiam visu per vasos colozes a olfactu per multimodos odozes Sicut fecerūt filij hely p. re. ij. q̄ ut dic. magr in hist. scolastica. Añq̄ adoleret adipē tollebāt ab offerētibus crudā carnē ut lautius

sibi p̄curarēt Tales sūt sicut bestie ruminātes studiose·vi delicz medicātes de accuatis· Sed differt ab eis qz bestie post cibū isti aūt añ ruminat· Rīta ē qñ homo nimis ī quā titate excedit in cibo vl potu plus sumēdo ī quātitate q̄ sit sibi necē a conuenientes magis ap̄t' delectationē se implens q̄ refitiēs·hec vna fuit causa sb uersiōis sodome· Dñ ezech· ·xvi· Ecce hec fuit iniq̄tas so roris tue sodome·superbia sa turitas panis·et abūdātia et otiū ipsi9·et filiaz ei9·et manū egeno et paupi nō porrigebāt Quita cū homo nimio desiderio et auiditate victū q̄dāmō uāt sicut lupus l' canis fame lic9 Sic fecit esau gen̄·xxv· Nā Jacob coquēte pulmētū: uit esau lassus de agro dicēs da mihi de coctōe hac rufa· Et seq̄tur en moior Et sic ac cepto pane et lentis edulio uendidit primogenita sua· Jdeo dicit Augusti· Melius est piscibus uesci more domi· q̄ lēticula more iumentoz Item idē Malle piscē omedere cū dño· q̄ lenticulā cum esau Sexta species est·cūm quis nimis frequent' sumit cibū a potū·hec fuit vna causa dāna cōmis diuitis luc· xvi· qz epu labat' q̄tidie splēdide Suffi cit enī hoi sano q̄ nō est puer a ientus labore graui bis i die sumere cibū Alit' facē more por coz et bestiaz ē suaē· Est enī p̄bium vulgare Semel su mere cibū ē dñm· bis hūanū· ter et vltra bestiaz Septia ē noua et inconsueta sumē·hec ē ei causa·qre sm suā periodū bestie diutius viuūt q̄ homines quidā viuāt·quoz period9 id est spaciū vite ē sm psal· in ipsis septuaginta anī· Si aūt in potētatibus octuaginta anī: amplius coz labor et dolor Sua homines quida noua et inconsueta sumunt cibaria·bestie vro semper se re eadem ut vacca fenum Vn de ecclesiast·dicīo Omnis po tentat9 breuis vita· Octaua est quando homo multis et variis ferculis et potibus vult uti·non ad sustentādum na turam sed ad irritandum gu lam· Sic fecisse videtur as suerus rex gentilis hester·p mo·de quo facto cōuiuio sol lemnissimo dicitur·bibebant qui inuitati erant aureis po culis et alijs atq̄ alijs vasis sibi inferebantur· Zelona est cum preciosa vl sumptuosa nimis quis procuāt non ha bens respectum nisi ad hec q̄ sint magis sapoiosa·propter quod dominus videtur

qñq; milib; nō rara ſ; cōia in iſta terra in q̄ fuerūt pcuraſſe cū de qñq; panibus ordeace is a duob⁹ piſcibus ſatiauit eos. nō enī legit⁹ q̄ potū vi ni dederit carnes ā de pane tri ticeo. q̄ cōmūibus cōia ſuffi tiūt a plus nōnunq̄ pficiūt

Quo ad tertiū p̄ncipale dubitatur qñ gula pctm ſit mōrle vel nō. ℞. ſm tho. vbi ſup. ℞ñ hō tātū amat⁊ deſi derat delectāc̄ones in cibis ut p pt̄ eos ſeqūndos deū offēdit. patus agere vl etiā agens cōñ dīa precepta ut hui⁹ modi delectac̄ones conſeqūtur tūc ē mortale pctm. q̄ ꝓpomt delectāc̄onem hmōi deo ℞ñ vero q̄s amat hmōi delectāc̄ones plus debito citr̄ tn deū q̄ licz amz a deſid̄et pl⁹ debito hu iuſmōi delectāc̄ones tn neq̄q̄ vellz ꝓpt̄ eas agere cōñ legē dei. tūc ē viale pctm. Et hoc vult Aug⁹. i ſermōe de igne purgatorij vbi dic̄ ℞uotiēs aliq̄s i cibo ā potu plus acci pit q̄ ncē ſit ad minuta pec cata noceat ptinē. Et hoc itel ligit⁹ cū ꝓpt̄ am oē delecta cōms hoc otingit quā pl⁹ de bito amat licet citr̄ dū ℞ñ āt gula q̄ ad potū ſit mōrle pa tebit ſtati. Ex p̄miſſis pt; q̄ gula eſt pctm mortale qñ p pter crapulā ieiuma ecc̄ie vl

miſſa in diebus dominicis vl magnis ſeu p̄cipuis feſtis ne gligit. Secūo poſſ; eē mōrle qñ conſcia alicui probabiliter dictaret q̄ comedere vel bibē vltr̄ talē mēſuram eſſ; deſtru ctio nature vel ſoluē ieiunīū tali die a comedē tales cibos eſſ; cōñ p̄cepti ecc̄ie vel ſcā dalisaret nōbilit̄ p̄rimū. Ter cō poſſ; eē mōrle qñ q̄s come dēt vel bibēt ſn̄ diſpenſac̄one vel ncītate contra illō qđ vo uit. patēt iſta q̄ in oib; iſtis homo patus ē facē cōñ dei p ceptū ꝓpter gulā.

Capitulū Sextū

Octō ē in p̄cedētibus de vna ſpē tēperantie vicz de p̄ſimonia ſeu frugalitate q̄ ē moderata ſūp cō vel ſbtractō cibi ſm rectā racōnē. Jaz dic̄endū eſt de alia ſpē vicz de ſobrietate q̄ eſt vir tus diſponēs hominē ad hñdū ſe bñ circa vſum potus iebā re valētis de q̄ tria tāgēdū. Prio q̄ ncēſſaria ſit ſobrietas ā q̄d ſit vicium ſibi oppoſitū ſcz ebrietas. Secūo de filiabz gule. Tercō de remediis vi de bitur gule tā quo ad p̄ſimo niā q̄ quo ad ſobrietatem.

Quantū ad primū nōndū A q̄ ſobrietas ē virtus inclinās hōnem ut decēm eſt ut vtatur potu tpate in q̄litate in q̄titate

et sic de alijs ut dictū fuit i p̄mo a secūdo nōbili p̄cedētis capituli Et est virtus multū nec̄aria eo q̄ vsus moderat⁹ hmōi maxie vīm plurimū cōfert corpi a aie Et modicus excessus multū nocet·q̄ sua fumositate turbat caput a impedit vsū ratiōis magis q̄ excessus cibi·vñ ec̄ā·xxxi·equa vita hoīs vīmū i sobrietate potatū·a ibidē Exultacio aie a cordis vīmū moderate potatū

b Secūdo nōnō q̄ ad moderate sumēdū potū q̄nq; exēpla īducūt·Primū abstimentia eor̄ q̄ fuert a sūt ex fidē catholicā·nā sarracēni scōm suā legē ꝑpetuo abstinēt a vīmo· Ite Iere·xxxv·rechabite i weteri lege nūq̄ bibebāt vīmū· Ite terco illō q̄ di nūeri·vi· Nazarei tpe cōsecracōnis sue nō bibebāt vīmū l' aliud q̄ inebriare possit Q̄rto narrāt historie q̄ karolus magn⁹ nō bibebat nisi ter in mensa Similiter q̄nto legit⁹ q̄ ludowicus rex frācor̄ i vase ex q̄ bibit hūt tpe hūberti signū vsq; ad q̄ ei ministrabatur vīmū a residuū totū impleba tur aqua Si tales gētiles iudei a reges moderate biberūt: quāta verecūdia ē simplices

C xp̄ianos i potu excedē· Ter cō nōndū q̄ vīmū mlta mala facit abutentib; Prio incitat ad libidinē ꝑ·xx·Luxurio sa res vīmū a sic ostinentiā destruit Secūdo facit turbacōnem ad alios·q̄ audatiā generat Ecc̄ā·xxxi· Vīmū multū potatū irritacōnem facit Et sic pacē tollit a amicitiā Tercio facit blasphemare·vnde sup̄ illud p̄·cor̄·decimo Sive comedatis siue bibatis dicit glō· Si vīmolētia te īgurgites q̄scumq; laudes lingua sonet vita blasphemat a sic dei laudem tollit Quarto facit fatue loqui·secundo esdre ·iij·hoīes facit fatue loqui Et sic tollit linguam disciplinatam Quinto vīmū incitat ad vanam leticiam·secundo esdre·iij·omnem mentē conuertit in securitatē a iocūditatem a non meminit omnē tristiciam a sic tollit luctum qui est quedā tractatus vie· Sexto obscurat intellectum ecc̄ā·p̄·dicit salomon ut aiaz meam melius transferrez ad sapienciam cogitaui a vīmo abstrahere aiam meā Sicut ecciaz dañ·p̄·a dañ·x·Daniel idē facit a sic tollit deuocōnē Septio apostatare facit interdū ad trām religiosos a nō p̄seuerare Vnde ecc̄ā·decimo nonn vīmū apostatare facit a sic tollit p̄seueranciam·

d Q̃rto nōnō q̃ cū potū vi
ni multa cōtingunt reprehensi
bilia Prio in quātitate Ideo
dicit tibi vinum modicum vtere vino
Bern. Si tn̄ vob placet au
ctoritas apli de bibendo vino
obsecro ne tradatis obliuio
ni q̃ dicit modico Secdo in nu
mero etate vino enā in
nobilissimō ouuio qs apud
gētiles legitur hītū fuisse he
ster. i. nō legit q̃ diūsa vina
fuerīt mīstrata. sz vinū abun
dās mīstrabat ibi nō vina
ibidē p̄mo. Tercō in q̃litate
p̄cōsitatis vñ wr pessimum
sapi. ij. dic. vino p̄cōso nos
impleamꝰ. Q̃rto in actōne
q̃ ad fortia vina Eccī. xxxi.
Quā sufficiēs est homini vi
nū exiguū id est debile Q̃rto
in tpm viabꝰ ex ordinate bi
bēdo. pceres asimis q̃ ctis vi
iabꝰ ad aquātur de hijs pu.
xxiij. Cui ve. nōne hīs qui
morāt in vino & p̄fata oia ide
cētia fūt in seculari p̄sertī in mu
liere vel puero Peiora in cleico
sz pessia in religioso hec q̃dez
de immoderācia vini sūpti di
cta sunt q̃ cōtingere possunt
in ebrijs et etiā in nō ebrijs Sz
ebetas spāle malū ēvicium
Et p̄m tho. 2. 2. q. Cl. Capit
duplicit Vno mō put dicit
quēdā defectū hois q̃ accidit
ex multo vino aut alio potu
fumoso potato ex quo fit ut
hō nō sit cōpos racōnis. Isto
mō nō est culpa cū nō sit vo
lūtaria. nemo enī vult hmōi
ebrietatē saltem p̄ se vel so
lam. sz est defectus q̃dam cul
pā consequns. Alio mō dicit
actum quo qs in hūc defectū
incidit ut est inteior vlicio
potacōnis immoderate. Aut
ē ipsamet exteior potacō im
moderata et mebriās Et pōt
ista ebrietas otīgē triplicit
Primo q̃ hō nesciat potū eē
immoderatū et mebriāē potē
tē. qz forte ignoat fortitudi
nē vini et credit se tāto indi
gere potu et sic mebriat. Si
cut de noe videtur eē factum
gen. ix. Et hodie contingere
possz ut si qs in itinē pegrinā
do multū fatigatus et calefa
ctus nesciēs fortitudinē vini
illi⁹ terre biberet in q̃ntitate
q̃tū credēt se indigere et tn̄
ap̄t mīmā fortitudinem vini
quā oio ignorat mebriatur
aliq̃liter. Similit otīgere possz
de aliq̃ simplici q̃ putaret se
debile vinum bibere qs tn̄ si
bi p industriā forti vino lim
phatū essz eo p̄itus ignorā
te. Et sic pōt eē ebrietas sine
p̄cō p̄apue si nō ex aliq̃ ne
gligentia hois otīgat Secū
do modo sic q̃ homo p̄apiat
eē immoderatum potum non

tñ estímat ipsū mebríare po
tentē Et sic cē pōt cū pctō ve
níali eo mō q̄ supi⁹ dictū est
de gula Tercō mō pt otingē
q̄ aliq̄s tm̄ pcipiat potū esse
immoderatū a mebriātem at
tamē magis vult ebrietatē
incurrē q̄ abstinē Et sic est
pctm̄ mortale. q̄ talis volēs
a sciens priuat se vsu racōis
q̄ē optimū bois a fine quo
nec vtutes opatur nec vitia
declinat Et hoc vult aug⁹. i
sermone de purgatorio vbi
dicit q̄ ebetas si sit assidua
est pctm̄ mōrle nō intēdēs p
hoc q̄ ebetas fiat mōrle pr
solā iteracōez Ex isto q̄ non
pt cē q̄ hō assidue mebetur
q̄n sciens a wolens ebrietatē
incurrat dū sepe expitur forti
tudinē vim a suā habilitatē
E ad ebrietatē ¶ Quo ad se cū
dū pncipale nōndū q̄ q̄n q̄z
ponit grego. xxxi. moral. fili
as que ex gule vicio generā
tur que ecia sunt cause vl oc
casiones alioz multoz malo
rū corporis a anime Prima ē
ebetudo sensus circa intelligi
bilia Acies enim racōis ob
tunditur a ebetatur p immo
deratā cibōrū a potuū sumpti
onē ꝓpter fumositates inde
surgentes a caput pturban
tes. nā sicut fenestra obstru
cta limo obtenebratur sic in
tellectus cibis a potib⁹ obscuā
tur Secūda ē inepta leticia.
Cū ei p immoderātiā cibi a po
tus q̄si sopitū ē racōis guber
naculū tūc sequit⁹ ut pluri
mū multe deordinacōes in ap
petitua male ordinate passio
nes a spālit⁹ vaga q̄dā leti
cia a iepta Tercia filia ē mlti
loquiū p q̄ intelligit pt inor
dinacō locucōis siue q̄ ad sup
fluitatē vbōz siue q̄ ad hone
statē eoz. vtrūq̄z em̄ oritur
ex inordinata sūpcōe cibōz et
potuū. vñ gre. i pas. Nisi gu
le deditos immoderata loq̄ci
tas cap et diues ille q̄ epula
t⁹ q̄tidie splēdide dr̄ in lingua
gūi⁹ nō arderet Rīta filia dr̄
scurrilitas. i. q̄dā leuitas in ex
terioribz motibz a gestibz si
ue q̄dā iocularitas q̄ risū mo
uere solz ut dic glō. eph. v.
vñ dicit gre. omel. de diuite
epulone Pria male cōuiuāti
b⁹ culpa fabulatur loq̄citas
loq̄citatēq̄z ludēdi sequit⁹ le
uitas. scribitur em̄ Sedit po
pul⁹ māducare a bibere a sur
rexit ludere Rīta filia est im
mundicia corpis que potest
attendi ꝑm inordinatā emis
sionē q̄rumcūq̄z superfluitatū
a maxime seminis a pr̄ womi
tū Sequūtur ecia plura ma
la aie a corporis ex gula Pri
mo auaritia. q̄ plura fercula

volentes hre l'delicata victu
alia facili9 conātur p phas 7
nephas acq̄rē tpalia vñ Je
ro. Delitie epular vanitas
auaricie fomēta sūt Secūdo
seq̄tur luxuia vñ Jero. q̄ diu
eua i paradiso abstinuit virgo
fuit. q̄ cito p̄ceptū abstinen
tie violauit: corrupcōnē sen
sit Tercō Jra a mutdia vñ. 2.
Re. xiij. Absolō fecit ouicidiū
a interfecit frēm suū Amā cū
temulētus essz vino Rēto per
acūdiā requiē prestat dēmō
bus Jōo legio dēmonū dixit
Marc. v. mitte nos i gregē
porcoz q̄ dñs pmisit eis In
signū q̄ gulosi sūt ꝟm glō.
dēmonū hītacula. Rēto gra
uat spīm a ab ōi deuocōe de
icit vñ Luce. xxi. Attendite
ne grauētur corda vra crāpu
la ebietate Crapula aūt est
cruda epula. q̄n tātū de cibo
sumitur q̄ calor natural non
sufficit ad eius decoctionem.
Sexto seq̄tur corpis infirmi
tas ymo infirmitates plures
Jdeo Eccī xxxvij. In multis ei
escis erit infirmitas. Septīo
sepe mors sequitur Vñ ibi
dē crapulā multi perierunt

Quo ad tercū p̄cipale
nōndū q̄ cōtra gulā sūt plu
ra remedia. Primū est fermo
ōnis hoc dat dñs Mathei
iiij. d. diabolo de gula tēptā
ti nō in solo pane viuit hō sed
in ōni verbo q̄ procedit de ore
dei ad literam eni freqns spūal
cibi studiū gulā restringit.
secūdū ē moderata occupacō
Dñi pū. xxi. desideria occidūt
pigrū. noluerūt enī quicq̄
manus eius operari tō die occu
pisciā desideat ad literā nāq;
aues ociosi desiderāt rumores
oculi vanitates 7 os gulosa
Tercium est elōgacō ab his
q̄ dāt occasionem excedendi
in cibo 7 potu Sicut sunt de
lcābilitas. varietas vel nimi
etas ciboz. fugere enī i vicō
gule sicut luxurie victoriosū ē
Vnde gen. iij. dr Vidit mu
lier lignū q̄ bonū essz ad ve
scēdū a pulchr oculis aspe
ctuq; delcābile tulit de fructu
illius a comedit Rēctum ē osi
derare frequēter qualis post
mortē caro sit futura Rō doc;
gre. dicēs. Nihil adeo valet
ad domādū carnis desideria:
sic cogitare qualis sit futura
mortua. Quantū est medita
cō eterne cene quā nō vel tar
de gustabūt q̄ i prādio hui9
seculi se filiq̄s porcoz refitiūt
Sicut etiā cenā aliquē gusta
re neq̄t q̄ i prādio se repleuit
vñ math. v. bti q̄ esurūt 7 si
ciunt iustitiā. qm ipsi saturā
būtur Si bti q̄ esurūt ergo
dāmpnati q̄ saturabūt. Sexto

ē cōsideracō maloꝝ q̄ gula facit i secūdo mēbro tactoꝝ Nā explicē infert mortē: cui ꝑ. corpis. a et ne dānacōis. vñ iob. vi. gustare q̄s poterit qđ gustatū affert mortē nā sic cum prudētissimā mēsura fuit medicīa l' tyriaca: sic sumi dñt discretissimē victualia Septimū ē ꝯsideracō penuie xi i sex mēbris suis Tren. iij. Recordare paupertatis. a trāsgressiōis. q̄ fell. q̄ ad ꝑmū. Quis etiā q̄ ad alterū cogitare posset paupum ꝑ victu sollicitudies. labōēs: modicitates. a exiguitates quas patiūt captiui. mēdici. vidue a dei aīci. Octauū a optimū ē dei grā. vñ q̄ laborat hoc gule vitio dz oꝝoibz mstare Jōo ioh. iij. Qui bibit ex aq̄ quā ego dabo ei ñ sitiet imeternū Et hēb. xiij. optimū ē gīa stabiliē cor. ñ escis que nō ꝑfuerūt ambulātibz in eis.

Capitulū. vij.

De abstīnētia a Jeiunio.

OE abstīnētia a ieiunio tria nūc sūt vidēda Prio q̄ sūt vtilitates osequētes ieiunū. a q̄ mala sequāt ñ ieiunātes Secūdo q̄ tēant ad ieiunādū. qñ a q̄liter. Tercō de potētia abstīnē a di i hoie Rñtū ad ꝑmū notādū prio q̄ ieiunū ꝑm tho. i. iij. di. xv. ē ꝑsimonia victus abstīnētiaq; cibor Primū. s. ꝑsimoia victꝰ sp ē necaria ad vtuosū actū hñdum i sumēdo a appetēdo cibū. Dz secundū sez abstīmentiā in certis cibis a potibz certis horis ñ sp necē ē seruaē dz q̄ ieunū in dicit ut postea dicet. Secūdo nōdū q̄ quītuplex ē ieunium seu abstīnētia. s. nature ꝑ sacm̄ēto eukaristie i sano necessariū Secūdo ē spūale vicz abstinere a vicijs ꝑm Jero. etiā ad eiectōez dēmonū necariū Tertiū ē meroris ut discipulorū xi in triduo mortis xpi. Et etiā alioꝝ q̄bz dulcedo spūal subtrahit Rītū ē gaudij ut discipuloꝝ xi in eiꝰ ꝑsētia a deuotorum in pna cōsolacōnis spūal. Rītū ē ieunū eccie q̄ tm semel certa hora a certis a bis q̄s abstīnet q̄s ē fructꝰ de hoc solū est ad ꝓpositum

Tercō nōdū q̄ gulosi q̄ dā dicunt ieunū minimum virtutis esse actū Quo cōtra ꝑm tho. i. iij. di. xv. fructꝰ. xij. a vtilitates ieunij in summa pomit. Primus est dimīnucio fomitis quem ab Adaz a parentibus contraximus. qui licet peccatum non sit. tamen valde inclinat ad pecm̄ misi ieunijs a aliis opibz virtuosis sibi resistatur. Fomes igit est virtutum opera destruēs

si ligna cibor̄ a potuū ī ordi
nate sibi mīstrāt Ideo ap̄s
ait·i·cor̄·ix· Castigo corpus
meū a in seruitutē redigo ne
cū alīs p̄dicauerī ipe r̄probꝰ
efficiar Castigatur etiā a do
matur corpꝰ ut seruiat aīe
facilit̄ a vicīs nō lasciuiat
Secūdꝰ ē delectō pcā qr̄ eī
ait gre·caro leta nos traxit
ad culpaz afflicta ducat ad
wīā ideo filīj israhel p pcā
ieiunauerūt Iudic̄·xx· Certꝰ
ē acq̄sitō vtutū a augmtacō
nunq̄ ei tpantie virtutē ob
timemus n̄ tēpate p abstien
ciaz iteratis actibz īsudemꝰ
ut dic̄ p̄hus ī·vīj· Ethi·a·ij·
domato etiā corpe facilit̄
seruit spūi ad vtutes obedi
etiā in hoc ecc̄ia a sic mēmur
p obedientiaz Rr̄tus ē corpora
lis dotis in p̄ia augmtacio·
Corpus em̄ refulgendo erit
lucidū subtile impassibile a
agilea ī corpāli pulchtudi
ne a alīs filibus vnꝰ erit alio
excellētior Hīj autē q̄ sunt r̄
corpus suū crucifixerūt cū vi
cīs a cōcupiscētīs ieunādo
gal̄·v· Verisimilit̄ erunt ex
cellēciores in talibꝰ dotibus q̄
sunt accīntale p̄miū· Vnde
ap̄s·i·cor̄·iij· Vnusquisq; p
p̄riā acāpiat mercedē sm
suū laborē Quintus ē mētis
eleuacō ut pz in helya q̄ ptꝰ
ieiunūū·xl·diebz vidit visio
nē magnā·iij·Re·xix· Ieiuni
ei ad hāz itellexū acucōres sūt
qr̄ p gulā aīa corpi mimū
īmergitur q̄ p abstīnētiā ad
superna eleuat̄· Sicut vide
mus qd̄m p̄hm Aues pau
cay carnū aptius a alīꝰ vo
lāt a videt Et illa q̄nq; tagū
tur in p̄facōne Rui corporali
ieiunio vicia op̄mis q̄ ad p̄
mūa secūdū mētez eleuas q̄
ad q̄ntū vtutē largius quo
ad tercūū a p̄mia quo ad qr̄
tum Sextus est corpis sa
nitas vñ hug̃·de scō victoe·
natura huāna in modico cō
tēta est ofuetudo wro multa
addidit a voluptas pluria
agregauit Et ad hāz ieiunā
tes saniores sunt q̄ diuites
trapulosi In quibus natura
lis ignis tot victualia nōva
lens ofumē cito sicut matei
al̄ ignis extīguitur Septi
mꝰ ē satisfactō nōbil̄ p pcō
Sicut p̄mi Re·vij·Filij israh
el q̄ offenderāt dn̄m ieiuna
uerūt dī·Tibi pccauim9 dn̄e
scz eligēdo regē Rōne cuius
ēps p̄ne ipsa abstīnētia Et
ceteis pibus tīnto plꝰ de pur
gatoriū pēa minuit: q̄nto plꝰ
ip̄m corpꝰ ledit Octauꝰ ē q̄
ieiuniū a abstīnētia ē ad cau
telā p pcīs futuis p̄ūti em̄
citius r̄cordāt ne offendāt

de furto q̄ tā p̄alit' punit fūt de p̄terito ut patuit Jone·iij· Jn ieiunio mmutarū a rege mūcto·Non9ē qz p ieiunū fit dēnatio tpis q̄dā·vñ btūs greg·dicit m ome·duct9 est Jhs m deserti·dignū emī ē ut q̄ tot diebz vltr̄ semł r̄fici posſum9 i corpe:etiā mterdū ab stmeam9a corpalibz ut recreemur m mēte·Decim9ē qz ad sacramenta prepat ut fructuosius sumātur Jdeo tota quadragesiā ieiunatur ut m die pasche deuote coīcetur ꝓpter qđ etiā ecc̄ia p̄cipit a nō ieiuno fine nc̄tatis articulo nullū de bere coīcarī·Vnde cim9ē qz p ieiunū xp̄o passo multū ofozmamur q̄ sic ad horā nonā i cruce ē p nob passus:sic nos ꝓpt' eū vsq; ad eande horā nos crucīādo ieiunem9 ut di·tho·i·ñij·di·xv·Duo dē9 ē qz facili9 p nob a alijs ea q̄ petim9a deo obtīem9·sic Daniel oraturus ieiunauit dañ· ·x·a·sc̄i mlti Oz aūt ieiuniaab ecc̄ia īstituta sint rigide obſuāda:ad hoc multa īducūt Prio ritus ñ deoz q̄rūdā quiadeo rigide ſuabāt ſuas abstinētias ut poci9 mori eligerēt q̄ abstmēciā īdictā soluerēt ut ptz·ij·Machab·vi·a·vij· Quāta ergo wecūdia ē xp̄ianū tpe gre facilit' soluē ieiuni

um·Secdo qz ñ iuenit' aliqđ pctm hūanū gue9 punitū q̄ fracto abstmētie īpsite ut pz ī p̄mis pentibz gen̄·ij·Rnta ego pena īfligēda ē facilit' ab stmētiā ñ seruātibz Jdo zach· ·ij·Adā exēplū meum ab ado lescētia mea Terco abstmētia multos malos hz īpugnato res·Eā caro ipugnat·Jtē ere atue visu pulchre·a ad wsce dū suaues Jtē dyabol9 ut pz ī xp̄o a p̄mis pentibz pmo ipſaz īpugnat rō qđ ē maxīmū q̄ facile coīi ea r̄pit multa argumta Jtē societas hoīm ideo tīto vtuosioꝛ ē act9 abstmētie·q̄nto pluēs hz īpugnatoes vñ ps·virilit' agite a ofortet' corvzm oēs q̄ sp̄atis m dño·

Secūdo p̄cipalit' magis ī spāli videbit' q̄n sit p̄cep·ieiunale a abstmē Qualit' team ieiunale a ā ieiunū sit dispē sabile de p̄mo sm tho·2·2·q· ·clvij·Ieiunū cadit i coī sb p̄cep·legis natue Prio mḡtū pūnet ieiunū ad nc̄ariaz cohibicōez a pcto Secūdo mḡtū pūnz ieiunū ad satisfactonē i pmia·a sic cadit sb p̄cep· dmo·sc;put mūctū ē i pmia simplicit' a sic ē ps sacmenti Terco cadit sb p̄cepto eadē abstmentia mḡtū p cibū alī quem pbabilitez quis sanitate corporis a vita p̄iudicet·

Rīto cadit sb̄ p̄cepto legis
ūme qn̄ q̄s wult ieiunare.
Rīto sb̄ p̄cepto eccīe cadūt
ieunia ab eccīa īstituta ⁊ p̄
papue ieiunīū q̄dragesīē q̄tu
or tpm vigiliaz oim apl̄oz
p̄ter vigilias Johānis euan
gelīste philippi ⁊ Jacobi Et
filia ieunia q̄ ab eccīa īsti
tuta sūt l̄ p gnali osuetudie
eccīe tā q̄ ieunia ncāo obs̄
uanda approbata sūt. Jsta
cadūt sic sub p̄cepto q̄ q̄ ea
sine ncātate ⁊ legittia cā tīs
greditur: peccat mōrlit̄ mo
dis īmmediate p scm̄ tho. ex
p̄medis Vn̄. i. q. vij. Si q̄s
oēz eccīastice tradicioēz scri
ptā wl n̄ scriptā violat: ana
thema sit nullꝰ āt msi p mōr
li anathēatisatur Et tho. vbi
p̄us dicit Oz si q̄s auctoitatē
legislatois otēnit p̄ceptum
eius tīsgrediēs ex contēptu
wl si q̄s trāsgredit̄ hoc mo
do q̄ impediatur fims quē i
tendit legislatoz tunc peccat
mōrlit̄ Si aūt aliq̄s ex aliq̄
rōnabili causa statutū n̄ ser
uet p̄papue in eo casu in quo
legislatoz si pns essz dcerne
ret non eē seruandū: tlis nō
peccat mōrlitez Et in scripto
sup. iij. di. xv. dic Intēcōm le
gislatois obuiat q̄ ex cōtēp
tu wl sine aliq̄ raōnabili cā
ordinacōnē nō seruat Si au
tem in aliquo casu ordinacio
nē non seruat in q̄ pbabilit̄
credi pōt si legislatoz adesse
ei obligāi non wlt tal non
est reputādus trāsgressoz p̄
cepti a ido nō ē nccārīū q̄ q̄
cūq; aliquē die ab eccīa īsti
tutum ieunare obmittit q̄
morlitez peccet Pōt enī hoc
aliq̄n oīno sine pcō otingē
re Aliq̄n autez sine mōrli cū
wmali q̄ intellige q̄n ratio
nabil cā subest Aliq̄n autē
cū morli a hoc p̄m diuersas
occasiones q̄bus homo ducit
ad ieiunīū frāgendum. hoc
tho. Cō cordat pe. de pal. i. ii
ij. dis. xv. dicēs Jeiunīū eccīe
cadit sub uie positio Vn̄ ei9
tīsgressio sine causa ē pcm̄
mōrle ut i Adā a olim Ama
q̄ se nō afflixeit vicz Exo. xij.
abstinēdo a fermtato pibit
de pplo suo Jn̄ autē fractō
ē cū causa n̄ ex toto sufficiēti
ē wiale ut de hijs qui legūt
matutinā in cōpletoio. Qn̄
q; simpliciter nulla culpa ē
ut in ncātate. Quomodo
autē ieiunare tēamur nōndū
p̄m cūdez q̄ ieiunīū triplicit̄
pōt solui. Primo qn̄ quis co
medendo etiā semel p totam
mēsam masticatur male vl gu
lose comedit p totū vl huiꝰ
modi facit quod ē cōn vtu
tē tpancie Secūdo qn̄ quis

etiā semel comedēdo·non obti
nue·ſz m pte excedit peccādo
ut i fine gulose comedēdo·l'm
pte iraſcēdo·a p tīto solū per
dit ieiumū:nō p toto Tercō
q̄ die qua ieiunant circūstāti
as necessarias violāt Ieiumū
ei dz fieri cū septē circūstāciis
Prio ut q̄s die ieiunabili vl
tra semel nō comedat ea p q̄
alias manducacō solet ople
ri·An aūt pecz tociens quis
mōrlit' quociēs die ieiunabi
li pluries q̄ semel comedit si
ne racōnabili cā Quidā dicūt
q̄ sic·Alij q̄ non Tu tn tene
t̄ m aug⁹·certū a dimitte mē
tū·Hoc tn certū ē t̄m vtroz
q̄ opīmonē q̄ pctm er pluā
litate comestionū āpli⁹ pōt
ḡuari ut pl⁹ pecz q̄ die ieiu
nabili quat' comedit·q̄ q̄ tez
ceteis pibus Quia ſtatz q̄ q̄ſ
hora p̄ma dieī comedat ficus
cū modico pane ⁊ sic secūda
hoā·tertia·q̄rta·a quinta·a
sic quiquies comedat modi
cū ſp Ali⁹ vro comedat post
prādiū a m cena eādē cenam
vſq; m crastinū p̄tēdo m ci
bis a potib⁹ Apparet q̄ secū
dus plus pecz q̄ p̄mus q̄ se
cūdus plus con mtē cōez legiſ
latoris facit q̄ p̄mus·q̄ p̄m⁹
plus laſcīuias corpis rep̄mit
qđ mtēdit legislator q̄ secū
dus faciat·Secūdo nō dēbt
ieiunās horā prādiī p̄ruenīē
nōbiliter sine cā racōnabili·
Est aūt hoā prādiī m ieiumo
eccīe alicubi·rij·Alicubi for
te aliter·t̄m cōsuetudines vari
as a maioribꝰ plātis bn ap
pbatas· In p̄mitiua tn eccīa
fuit hoā nona diei·que est se
cūda hora post meridiē·quia
protunc t̄m plures doctores
videtur p̄mo xp̄m mortuum
fuisse m cruce·m cuius recom
pensam nos cruciamus ieiu
mo·m quadragesima tamen
strictius videt ieiumū ee hoā
dū Vn m calendonēsi cōcilio
sic dicit· In q̄dragesima nul
latenus credēdi sūt ieiunare
qui an mānducauerīt q̄ wsp
tinū celebretur officiū quod
quadr̄ gesimali tpe post no
nam dicitur·Et dr osec·dr·i·
Solent plures q̄ se ieiunaē
putāt i q̄dr̄ gesiā mox ut sig
nū audierīnt ad horaz nonā
mānducaē·qui nullatenus ie
iunare credēdi sunt·si āte mā
ducauerīnt q̄ wspertinū cele
bretur offitiū Concurrendū
est enim ad missas a auditis
missarum sollemnīis: wsper
mis offitiis:largitis eleōsimis:
ad cibū accedēdū ē·Si q̄s w
ro aliq̄ ncāitate cōstrictꝰ fue
rit ut ad missaz wnire nō va
leat estimata wspertina hora
⁊ cōpleta oracōe sua:ieiumū

soluat hec ibi. Addit tho. i. ñ
ij. de hora ieiunij Hora ieiu
nij in comedendo nō oportet stri
cte osiderare ꝫ sufficit grossa
estimatiō scz qꝫ sit cir̄ horā debi
tā nec multū noctis si ex aliq̄
causa illa hora aliq̄ntulū pre
uenerit vel si forte ppt infirmita
tē vel etatis vel aliq̄d hmōi
tali hora comedere ceperis ali
cui in magnum grauamē ceet
cū eo de ieiunio dispensando
vt aliq̄ntulū puenīris horā
pe. de pa. etiā dic. qꝫ ieiunū
frāgitur nōbili hore anticipa
tōe sine causa. dico nōbili ñ
de illa q̄ vocatur spēs gule.
Dico etiā horā nonā ōm tēpe
tardius tñ debet edi in q̄dragē
sima q̄ in alijs ieiunijs In q̄
dragesimā ergo post officiū ve
spare añ horā vesptinā nō li
cet edere Ex quo ostat qꝫ ho
ra nona trāsijt sicut in alijs ie
iunijs post officiū enī none
añ horā none dū tñ ostat ho
rā sextā transisse vel eē hec pe.
vocant aūt doctores p̄noiati
horam sextā meridiē Tercio
sm tho. vbi p̄9 i fūma a scri
pto Esus carnīū gñaliter i oī
ieiunio phibitus ē Rō ē qꝫ
generaliter magis est delecta
bile a ad humorē luxurie ma
gis ceteris opatur Cōcordāt
Innoc. a hosti. Vnde etiā in
sexta feia ncāo est abstinēs
a carnibus a etiam in sabba
to sm quoꝛūdā consuetudi
nes In quadragesimā vro in
terdicūtur vnū saliter oua
a oia lactiinia. In alijs aūt
ieiunijs cir̄ hec comedendav̄
dimittenda diuise osuetudies
existunt aps diuersos q̄s q̄s
qꝫ obseruare debet sm morē eoꝝ
inter quos conuersatur Vnde
Jero. loquens de ieiunio dicit
vna q̄qꝫ prouintia abūdat
in suo sensu a p̄cepta maioꝝ
leges aplicas arbitret. Sz
nūq̄d diebz ieiuniorꝝ pōt q̄s
de castore comedere Rñ. wil.
i rōnali p. vi. ca. de dnica. iij.
aduentus Cum quidā pisces
sint hñntes ex vna pte formā
q̄ drupedis aial a ex altera
pisces ut bmet9 In ieiunijs
pñt comedi ex pte q̄ pisces ex
alia vero nime hec ille tñ di
cendo q̄ sumptuosiora marina
beluaꝝ id e monstruosa a ce
tus oiuia ꝑpauet. Sed to cir̄
vsum istoꝝ cibozꝝ q̄ alias coi
ter nō sumūtur ut electuaio
rū spēcū sic q̄s se debet hēre ut
si modicū sumat nō tñ i hoc
debet exorbitare vicz qꝫ q̄rat so
lū delectatiōnē in eis vel mul
tū sumat. Vñ sm Tho. in. ñ
ij. sūpcō electuaior modica
etiā ad delectatiōnē ieiuniū
ecie non soluit q̄ uis homo

possit tōlitez vel in pte ex hoc meritū ieiunij pdere vel etiam mōrtif peccare si sit immodera ta libido. Nō tn ē trāsgressor pcepti ecclie ñ in fraudē sumerz Aut si eis qsi alijs cibis vterē tur ad famē extinguendā Nez Electuaria em ut in suma dicit nō soluit ieiunīū sic nec pez alias medicinas ñ qs in fraudē electuaria sumat in magn quātitate p mod cibi Qñto in potu nō debet quis exorbitare. Alā ut pe. de pal. dicit in. iij. Et hoc. in. iij. potus etiā an q post ñ soluit ieiunīū ñ in fraudē fiat Rñ aūt dz q pot9 nec an nec post soluit Illō intelligo dicit pe. qñ cōfect ex illis q ofuerūt sumi in cibū ut potius cezuisic Rñ aūt pot9 cōfect ex illq ofuerūt sumi in cibū ut amigdolatū brodiū et hmōi q ec an in cibū sumūtur sec9 forte ē ut in ..eta hoc il le. ⁊ alb. li. de qtuor coeuis tenet q potus an prandiū sūptus soluit ieiunīū Innocen. tez q ñ. ppt ofuetudinez de. de pa. vbi pus addit. Si qs ñ ppt famē l voluptatē. sz tñ ore ne deficerz pre māmitate fi cus ā puzzetā ā aliqd hmōi prelibaret p modū medicine: sic ñ ē fractū ieiūium.

¶ Sexto debet ieiunans locū ⁊ terrā ofiderare in q forte vult ieiunīū solue. Vnde di. De. de palu. vbi pzius Si cōsuetudo ē in aliqua dyocesi q ieiunet ⁊ cto die: illi de dyocesi tenentur ieiunare sicut tenētur si epus indicaret Racōq cōsuetudo racōnabilis et prescripta obligat. di. xij. c. illa. Et hoc intelligo quo ad indigenas. nō aūt sic fatiunt ofuetudinē ribaldi a mali licet plures sint numero q nec cetera ieiunia obseruāt. quia ñ est cōsuetudo racōe obtēta sed corruptela. Alieni gene ro si veniūt aio inhabitādi linguā etiā ieiunio cōsuetudi nario sicut scripto hoc pe. Si aūt solū trāseunt p tra: tutissi mū essz ut seruarēt ieiunia tre ppe ⁊ aliene Et sm pfatū doctorē tenētur seruare ieiunia ppe tre in alienis locis. Et si ieiunia ofuetudinaria aliene tre quā ptrāseūt ieiunare no lūt: tn tenētur nō scādalisare bis comedendo. vñ publice nō dnt bis comedere Ideo. i. cor. viij. Si esca scādalisat frem meū dicit apl. ñ mānducabo carnes in eternū: Ad illō ē illud qd hītur. di. xij. Illa vbi Aug9. interogauit p mre tra tū Ambr. Qui respondit Cū romaz veniō sabbato ieiuno cum mediolani sum. nō ieiuno. Sic a tu ad quam cūqz

ecciaz veneris ei9 more seruabis cuiqz ñ vis ee scā dalū nec quēqz tibi ex q̄ sūt versus Cū fueris rome romano viuito more Cū fueris alibi viuito sic ibi Septūo dēt a ieiunāte inspicias ps Nā ꝑm Thō. in suma: die dñica ieiunare nō conuenit qz dies ē leticie Vñ si q̄s tunc ieiunaret: con̄ consuetudinē populi xp̄iani faceret q̄ peccaret ꝑm Aug9. habēda est Addit bōuē. li. de euangelica pfectōe. ñ valitudo aliud requirat vel familiaris instinct9 spūssancti aliud requirat pe. pa. et tho. dicūt qz etiā in festo natūitatis dñi quis ieiunare pōt ut ptz in multis religiosis Et qui voluissent pl9 tūc tenent. Que dicta sunt de ieiunio in aliena terra ꝟuādo etiaz intelligēda sunt de abstinētia a carnibz vel lacticiniis ne scā dalisetur q̄s Vñ ex. de obs. Je. ca. Explicari. dz qz in festo natūitatis xp̄i si in sexta feria venit a carnibz abstinere tenētur qui ad hoc obligātur voto vel regulari obseruātia Et qz eciam hij non sūt reprehendēdi q̄ptunc ob deuocōnē voluerint abstinere.

Capitulū Octauū

Sed adhuc q̄ritur q̄ teneātur ieiunare et qñ in ieiunio dispensari possit et q̄s

Vbi nōndum ꝑm dura. a tho. et pe. de pa. qz nullus auctoritate sua dz soluere ieiunium qz null9 ē iudex in sua cā si cō modo pōt hēre recursū ad superiorē suum. Et ꝑm host. nō sufficit licentia simplicis sacerdotis si pōt hēri episcopus Alias si nō pōt cōmode hēri epūs: pōt curatus dispēsare. Tñ in suma tho. addit In talibus recurrēdū est ad superioris dispensacōnē nisi forte vbi ita cōsuetū est qz ex hoc ipō qz plati dissimulāt annuere videtur. Sunt autē q̄nqz b cause pncipales racōnabiles et legittime ꝓpt̄ q̄s pōt q̄s dispensare in ieiunio vel in pueritie do hora vel in comedēdo alia cibū q̄z ieiunantes fortes protūc comedāt. Et sunt Etas infirmitas. ncitas. labor. et ministerium. Prima cā est Etas. Dñ ꝑm tho. vsqz ad finem .xxi. āni non tenētur ieiunare iuuenes qz indigēt ut plurimū añ illō tps de nutrimento duplicī de cā vicz ut nutriant et ec ut crescāt Tñ infra pdictū tps decens est ut ad aliquā abstinētiā se exerceāt pl9 et min9 ꝑm mos sue etatis. Dz qz q̄nto ad tm̄inū pdictū appropinq̄tur: tñto vtus nature magis robor. et augmentum tardius pcedit

cū ī p̄mis q̄q; ānis pueiat
puer ad medietatē augmēti
ut p̄hs dic̄ ⁊ bo ꝑm q̄ magis
appropīquāt ad p̄dictū ter
minū sunt eis ieiuīa magis
omēsurāda dicit tho. ⁊ dē cre
dit tenēdū. de lemb; valde pp
ter debilitatē vtutis digesti
ue si tāta sit q̄ nullo mō p̄nt
digerē tātū cibū vna digesti
one. q̄ntus sufficēt ad ope
tionē nature. pluriū etiā ter
ra; ofuetudo h; q̄ ī ieiuniis
p̄fatis vsq; ad septēnū pue
ris dātur ouaꝝ lacticīa di
cit quida doctor. Secūda cā
est infirmitas vl debilitas.
q̄ aūt dicit decretal. debilib;
⁊ infirmis nō p̄iudicēt dicit
pe. pal. ī. iij. ⁊ intelligit nō
ipō iure. ⁊ dispēsatiue vñ non
dicit q̄ tales nō ligētur. ⁊ q̄
eis nō p̄iudicēt. Debet autē
eē euidēs infirmitas. Vñ etiā
canones p̄mittūt necessitate
exigentē cū infirmis ī esu car
nū dispensare. extra de obs.
ieiu. Cōsiliū Et vid; q̄ etia;
debiles q̄ non p̄nt tātū ome
dere vna vice q̄ natura oser
uet nō teneātur stricte dū
saltē ieiunare eadē rōe q̄ sup
de etate dictū ē. ⁊ste casus oti
git. ⁊ ī pauc̄oribus. p quāta
aūt infirmitate vl debilitate
soluī possit ieiuniū ab infir
mis vl debilib; arbitrio bonī

viri potī limitādū est q̄ per
aliquā doctrinā gnalē ut di
cūt doctores de mulieib; p̄g
nātib; ⁊ nutricib;. si timeat
pbabiliter de piculo eay si ie
iunauerint de fetu ī vtero l
de puero ad vbera: nō solum
p̄nt. ⁊ etiam tenētur soluere
ieiuniū. Tertia causa ē eui C
dens necessitas penurie inmie
que p̄t eē duplex Vna mag
ne pauptatis ut q̄n aliq̄s co
gitur hostiatim mēdicare et
nō p̄t habere tantū de cibo q̄
suffitiat p vna refectōne ille
potest pluries omedere Alias
si p̄t habere simul satis pro
vna refectōe tenetur ieiuna
re Cō doc. tho. ī scrip. ⁊ ī su
ma Et addit q̄ q̄n q̄s pp ter
p̄cedēte; mediam ita debilita
tus eēt q̄ ieiuniū sustinē nō
potest etiā excusatur Alia pe
nuria posset eē ex magna cari
stia ut si ī. xl. vl ī p̄fatis ie
iuniis null9 ali9 cib; hūi pos
set ī carnes l ī ēscatu l alias
si nō posset simul hūre cibū suf
ficientē. ⁊ solū succēssiuē ī
ēpolatū ⁊ In talibus casib; plu
ries comedēs l carnes edēs a
pctō mōrali excusaret. q̄ tam
suffitiētia carnū hūret ī tali
casu ꝑm q̄sdā teneret ieiūa
re sc; tm semel comedēdo. Or D
ta causa est labor necarius a
p̄ius quem homo vsq; ad

aliud tēp9 differre nō pōt a
quē cogit cum mag̃ fatiga
cōe otinuare. In tali labōe nō
tenētur ad dcā ieiuníam maxi
me q̃ non sūt ita fortes q̃ si
mul possent laborare et ieiuna
re. Ex quo p3 q̃d teneātur pe
grinantes. itinerātes. labo
rātes i vineis. agris et artib3
mechanicis vñ i. ñij. dicē tho.
Si fit tal pegrinacō q̃ possit
sine incomodo differri: dēt pere
grinacōe3 hō differre si simil
cū ea nō pōt ieiunare. Si āt
pegrinacio como de differri
non pōt vel qz tēpus ieiunij
hoiem in via occupat l̃ qz
dies festus alicubi imin3 ad
quē ex deuocōne hō pergere
cupit vel qz mora in pmittēdo
piculū hz spūale vl̃ corpale
pōt cm dispēsacōnē sui superi
oris ōmibus p̄dictis pēsatis
pegrinari et ieiunīū solue hoc
tñ intelligit de hijs q̃ labore
itineris adeo affligūtur q̃ sil
cū ieiunio itinerare non pñt
nec obstat q̃ p̄ceptū dēt pre
poni obsilio. qz in tēcō hmōi p̄
ceptū dātis non est alias pi
as et magis neccārias causas
excludē: nec intencō maioris
lucri non neccārij lobrantes
corporaliter eos a pcō excu
sat si ieiunīū frangūt. nec il
li item a pcō imunes sunt q̃
opa dos oducere nolūt ñ tñ
pacto ut ieiunīū soluāt nisi
forte cā sit neccia q̃ festinacō
nē opis p quo labōrat expo
scat hoc tho. Quanta cā puei e
endi cibū est ministerū vñ
seruiētes nobilib9 dūm mēsaz
ptrahētib3 si ex cā neccāria p
uenīāt aliquātulū horā ome
dendi comedendo ex toto vel
si prelibāt modicū ne deficiā
ant in suiēdo et hoc facilāt po
situs iā mēsis l̃ panz añ ita q̃
ppt̃ otinuacōnē tpis totū de
beat reputari vna mēsa ñ cre
dūt q̃dā doctoes q̃ precent.
Dicē nec peccēt fratres me
diocriū personaz q̃ surgunt
de mēsa dñoz suoz ut vadāt
ad portādum vinū l̃ ut por
tent exemia et reū tentes item
comedūt de regularibus q̃ de
bēt legere ad mēsam in refe
ctorio idē dicēdū sicut de seru
toribus nobilīū dūmō hoc li
cētiati faciūt. Quo ad tertiū f
um pncipale nōnd q̃ multa
vtus abstinēdi ē in hoie quā
paucissimi expiuntur ñ cor
p9 suū exceāt ieiunijs absti
nēcijs et similib3 qđ pt3 prio
i abstinēcijs phoz pagano
rū. Vela ut legit in vitis phi
losophoz de socrate. Socra
tes tā tpat9 fuit i victu ut fe
re p oēm etatē suā infirmitate
carueāt cā peste q̃ athenas va
stauit illesus trāsiz. Item cum

q̄scdā hospites tenuit cena p
curasset aīcus eiꝰ ei hoc mīa
retur. socrates. Si hoī sū t: eq̄m
mittet ferēt. si mali: nō ē curādū
Ite dicebat illos vitādo s i cī
boꝝ potu q̄ vltr̄ sitī fameq; se
dādam puōre se noscerēt.
Sic carnes dēs pbus ut re
fert valeriꝰ mtñtū cogita cōi
bꝰq; studio mduxit ut ad mē
sā sedēs manū ad mēsā porri
gēdo oblīuīscētur a fabula quā
loco vxoris hūit dextrā phi
nccārijs vsibꝫ appodiaēt. at
tn. i. C. a. x. sue etatis āno vi
uēdi aphilozophādi finē de
dit. a epicurꝰ voluptatis as
sertoꝝ ut ait Iero. dixit oleri
bꝰ pomis a vilibꝫ cibis vtēdo
q; carnes a exq̄sitę epule m
gēti cuā aselicitudie miscā p
parate maiorē penā hīnt inq
rēdo q̄ voluptates i abutēdo
Vbi aq̄ a panis sūt a cetera
filia ibi nature satisfactū est
q̄cq̄d supfluerit non ad vite
nccitatē. sz voluptatē ptinet.
hec de vita phoz. Qđ si gēti
les hoc fecerit quāta wrecun
dia ē xpianū nō abstinē. Se
cūdo quātū valeat i abstinē
do hūana natura licet i Adā
sit debilitata ptz i abstinētijs
magnis a lōgis q̄s fustinē t
multi i carceribꝫ a q̄s fatiun t
aliq̄ p salitate acq̄rēda a ob
uāda Tercō ptz i abstinētia
quā fecerūt viri sci q̄ nob filꝫ
fuerūt. ymoꝝ mulieres scē fra
gilioris nature Ex q̄ pa t q̄
hoīes multa possent si vellēt
sepbare i abstinētijs. sz sunt
hou multi q̄ sepbāt pugiendo
lapidē luctādo saltādo curre
do pugnādo eciā ad mortē. sz
in abstinētijs pauci sepbāt
vñ berñ. Ignosce dñe igno
sce. dissimulam⁹ tergiuſam⁹q
in hijs q̄ ad te ptinent vir est
q̄ velit expiri q̄d possit. Sz 8
qreret aliq̄s est ne aliq̄n ie
iunīū vel abstinēcia a vitiū vel
otra augmtū vtutis sz. thō.
i. iij. di. xv. q. fic in triplici ca
su Prio qñ q̄s sibi subtrahēt
nccāria in cibis q̄ ptinēt ad
nccitatē vite. hoc em nō licz
sicut nec intermittē seip sū Sz
hoc necessariū est valde mo
dicū. q; modicis natura oten
ta est de hoc dicit Ieromꝰ
Non differt vtrū magno vel
paruo tempe tem terimas.
Secundo est necessariū ad
conseruandū valitudinē cor
poris in statu que accipitur
scōm suffitientiā Habito re
spectu ad ea que incūbunt ex
officio vel ex societate eorum
ad quos quis cōuiuit neces
sario agenda aq̄ tale nccārīū
subtrahi nō debet. q; hoc essz
de rapina hostiam offerre. si
quis pter ieiumū impedire
tur ab alijs opibus ad q̄ ali
as obligatur Vñ Iero. dicit

de rapīa holocaustū offert q̄ vel alīor̄ māia ege state vel māducādi l' sōm penuīa īm moderate corp9 affligit Ter cō si sit tāta abstīnētia q̄ hō ab opib3 vtliōrib9 īpediat q̄uis ad ea exercēdā te nō te neatur: īm discretū est ieiuīm uma si nō sit illicitū Vñ Iero. dicit Rōnabile hō dignitatē amittit q̄ ieiunīū caītati vel vigilias sensus īntegritati p̄ fert Queritur. ij. an ieiuīa possint rōnabiliter p̄ pecuīa l' alio mō fieri. p̄m Innoc. q̄ triplex ē ieiunīū vnū ab eccīa mādatū. de q̄ supra hoc nō p̄t redimi nec cā vel necessitas īm ieiunāte subsit Alia ieiuīa sūt volūtaīa id ē voīa a tlia sine causa q̄ īm ieiunāte subsit dūmō alias sit vtile redimi p̄nt autoritate supioris Tercō sunt ieiuīa īp̄ia3 īmunctā de istis idē ē sic de volūtarijs.

Preceptū. vij. Ca. Primū

Quo videō ē de septīo p̄cepto. nō facies furtū vbi nō solū deus phibet furtū ꝫ rapīa oēz infidelē empcōnē vendicōez laborē 7 oēs modos q̄b9 hō volūtate īfert altēi dānū īm rebus suis tp alibus Rō nōuit August. cū īm q̄stiombz. Exo. dixit furti nōie īntelligit ōīs vsurpacō rei alīene. nō ei rapīna p̄mā p̄misit q̄ furtū phibuit sed apte totū phibere voluit Vñ coīī auaīciā hoc mādatū tr̄ dicit de quo vidēnda sūt tria. Prio quid sit auaītia 2 q̄le p̄ctm. Secūdo q̄ detestabile sit Tercō cur diuitie q̄ sūt īfima bō tīntū diligūtur ab hoīe. Quātū ad p̄mū sciendum q̄ auaīcia capitur ſm tho. 2. 2. q. cxviij. dupliciter. Vno mō ē moderatus appetitus seu amor hīndi a possidē di aliena. Ex q̄ amor mouetur hō ad volēdū seu possidē dū aliena īmdebite vicz furti p̄iēdo ea a retinēdo Et sic auaritia oppōitur iustitie Et sic accipit Ezech. xxij. p̄nc̄ipes ei9 īmedio ei9 q̄si lupi rapientes p̄dā. Alio mō accipitur auaītia put ē īordiat9 amor 2 appetit9 ad diuitias ꝫp̄as ut cui q̄s nīs amat res vtiles extēioēs 2 ꝫp̄t hoc nīs desiderat eas acq̄rē. Aut mīus cō placzi iā possessis 2 ideo nis retinz eas q̄uis ñ velit rape a retinē aliena Et sic oppomit liberalitati q̄ moderatur huiꝰ modi affectōes circa ꝫpas diuitias hec auaītia sepez ē p̄ctm Vñ heb. vltio 0z. Sīmt mores id est vita sine auaricia

otēti pñtibz id ē nō sint cupi
di nō habitoz vbi glō. Aua
rus est q̄ tenax est ī largiēdo
b cupidꝰi accipiēdo. Ex q̄ ptz
q̄ auaritia nō solū ē ín diuiti
bus q̄ plꝰ debito acq̄runt di
uitias á retinēt. ſz etiam est ī
paupibz q̄ licet nō hꝫant sup
flua. tn̄ sic mordmate amāt
diuicias q̄ ex hoc mouēt ad
deſiderādū eas supflue á sup̄
debitū modo á ī puis diuitijs
sic amoꝛ hꝫēt ut ímdebite ín
eis delectētur aut eas ímdebi
te retineāt Vñ sup illud ps̄.
q̄nquagesimo p̄mo. Dice
bunt iustia tiebūta supez ip
sū ridebūta dicēt. Ecce hō q̄
nō posuit deū adiutoꝛē suū. ſz
spauit ín multitudīe diuicia
rū suaz dic̄ aug̃. Audiuit ali
q̄s pauperp̄pham dicēte. spe
rauit ín multitudīe diuiciaz
suaz Et cōtinue attēdit pan
nos suos respexit forte iuxta
se diuitē ornatiꝰ indutū a ait
ín corde suo de illo dicit. nun
q̄d de me Con̄ q̄s subdit au
gꝰ. noli te ímde excipe noli te
ímde separe ń videris a timue
ris a pcta rideas Nā q̄d tibi
p̄dest si egeas facultate a ar
deas cupiditate. hoc ego attē
dite ne passim diuites replē
datis a rursū de pauptate et
egestate p̄sumatis Et q̄uis
ita fit de paupibz ut dctm ē

tn̄ auaricie superfluus amoꝛ
freq̄nciꝰ a magis abūdat ín
diuitibz. q̄ ex hoc q̄ aliquis
diuicias possidz allicit aimꝰ
eius ad eaz amoꝛē Dic ecia
exotiua cohabitacōe mulie
z efficitur q̄s ímcōtinēs eo q̄
vterq; materiā sui crímis hꝫ
pñtez Vñ ín epla ad pauli
nū athreasiā dic̄ aug̃. q̄ ter
rena araꝰ diligūtur adepta
q̄ cōcupita Nā vbi ille iuue
nis discessit ń q̄ magnas hē
bat diuicias Aliud est emm
nolle ímcoꝛporare q̄ defūt ali
ud iā ímcoꝛporata diuellē Illa
em̄ velut exnea repudiātur.
ista vꝛo velut mēbra p̄scidū
tur Et cris. sup math. Appo
sicō diuitiaz maioꝛē accēdit
flāmā a vehemtez fit cupido.

C Qñ autē ille due auaricie
sint pcta mōrtalia vel nō Non
dū ſm thō. q̄ auaicia p̄mo
mō vicz put opponitur iusti
cie q̄ ad actus suos est de ge
nere suo pctm̄ mōrtale Quia
actꝰ eius sunt ínusta accep
tio a retētio alieni Et sic per
tient ad rapínā a furtū q̄ sūt
mortalia ut patebit ín seqn̄
tibus Sed secundo mō auai
cia capiendo eam put oppo
nitur liberalitati p amoꝛe ín
ordínato diuitiaz ꝓpriarum
sic est aliquādo pctm̄ mōrtale
aliquādo veniale. q̄ ut dicit

scūs thō. 2. 2. q. Cxvij. Si hō diligit diuicias supflue ꝛ plꝰ debito nō tñ plꝰ ꝙ deū ꝫ citra deū nec vlt̄ ꝓpter diuicias aliq̄d facē qđ essꝫ cōtra ꝛectū amoꝛ dei ꝛ ꝓximi Tūc tlis auaritia est pctm̄ qꝛ im moderatꝰ amoꝛ ꝛ cōꝛ rectaꝛ rōnē sed ē vn̄ale eo qꝛ non est cōꝛtū caritati dei ꝛ ꝓxi. Si āt amoꝛ exteioꝛ rex sit tā īmoderatꝰ ꝛ magnꝰ qꝛ hō plus diligat diuitias vl rez aliquā vtilē ꝙ deū ut qꝛ plus vlt carē deo ꝙ tali re vl̄ qñ ꝓpt̄ amoꝛē diuitiaꝝ nō vretur facere cōꝛ amoꝛē dei ꝛ ꝓximi. tūc tlis auaritia ē pcꝫ mōrle Sicut cū amoꝛe non necārij lucri ꝛ fine causa rō nabili violaēt diē dñicū aut multū sollēnez diez. Aut piuat ꝛ dāmficat ꝓximū ꝛ sic de alijs auaītie filiabꝰ. Et hoc vlt apls Rō. v. Vbi cū ꝑmissꝫ repletos oī ímq̄tate foꝛnicacōe auaītia ꝛ similibꝫ ssbdit qui tlia agunt digni sūt morte. Quo ad. ij. ꝑncipale nōndum ꝙ auaricia ē valde detestabile vicīū ꝓpt̄ qñq; ꝑmo qꝛ est capitale vitiū ex q̄ filie valde nociue oriunt ꝫm gre. xxxi. mora. Differūt āt morle vitiū ꝛ capitale. qꝛ morle est quodlibet pcās hoiem vita aīe qđ ē gr̄ tia ꝛ vita eterna Cui pccato dēt̄ur ꝓ pena mors eterna ꝛ tlia morlia sūt valde multa Bz capitale ē ex quo multa alia pcca ut freqñter oriūt ꝓ modū pncipij ꝛ cause effitientis. Vn̄ sicut caput ē pncipale mēbꝝ ꝛ tā ꝙ pncipiū a quo alia quodāmō oriūtur ꝛ dirigūtur Et sicut dux exā tus ꝓpter pncipalitatem alios regit. Sic ad similitudinē talīū quedā sūt vitia q̄ ꝓpter pncipalitatē ꝛ dēpēdēciaꝫ alioꝝ ab ipꝺ dicūtur capitalia Et sūt. vij. quoꝝ vnū ē auaritia de q̄ tho. 2. 2. q. cxvij. declarando filias auaītie q̄s vbi ꝑus enumerat gre. dic. qꝛ auaītia est supflu9 amoꝛ habendi diuitias ꝛ ī duobꝫ abūdat Primo ī rtinēdo ꝛ ex hac pte ex ea oriť obduracō cōꝛ mīaꝫ qꝛ scꝫ cor nō emolit mīa ut diuicijs suis subueiat mlez. Secō auaītia abūdat ím accipiēdo Et ꝫm hoc auaītia ꝑt̄ osideraī duplicit. Vno mō ꝫm qꝛ ē iaffcū ꝛ ex fica auaritia oītur ínquietudo ímq̄tū ímgeit hoī solicitudines ꝛ curas superfluas. Alio modo pōt osideraī ím effectu ꝛ sic ī acqúrendo aliena vitiū aliquādo vi qđ ptinet ad violentiā Quādoq; āt dolo q̄ si fiet ím vbo cit fallatia ꝙtū

ad simplex vbū·puriū autē
si addatur ofirmacō iuramti
Si aūt dolo omittat in ope
sic q̄ tū ad res erit fraus·q̄
tū ad psonas erit pdicō ut
pt; de Juda q̄ pdidit xp̄m ex
E auaītia· Secūdo facit ad
detestacōē; auaītie q̄ natura
illud vitiū dissuadet q̄ tra vo
luit eē infimā a oīm oculcari
pdib; Pecunia aūt a oīa aīa
cia abilia pecunia sūt tra rubi
l alba sm terr̄·l terrena In
cuius signū legit actu·iij·q̄
p̄mitiui de eccīa p̄cia domor
vel agror suor ponebāt aū
pdes aplor q̄d ioseph ibi
dē fecit Super q̄ glō·dicit do
cet calcandū eē aur a subdi
pdib; aplor Ite aīa sm na
turā ē sublimior a purior celo
utpote deo sublimior·vñ i li·
de caus dr eē in orizōte et mita
tis id ē media inter corpalia
seu tpalia a et na q̄ sūt āgeli
a deus Idcirco dr eē exaltata
a terremis Et si tremis inhēt
tūc celū terrā tāgit cōm natu
rā Ite aīa sm terr̄·celū est in
q̄ deo habitat·tra vero scabellū
dei sm illū ap̄he Celū mihi se
des ē·terra aūt scabellū pdū
meor Isay·lxvi·Absurdū ē
celū id ē aīa; terremis replei·
F Tercō facit ad detestacōnē
auaritie vel multiplex p scriptu
rā ominatū·vñ Isa·v·Ve q̄

conjūgitis domū ad domū a
agr agro copulatis vsq; ad
terminū loci·nūq̄d habitatis soli
vos in medio terre Abacuk·ij·
we q̄ congregat auaīciā malā
domui sue Amos·vi·ve qui
opulenti estis in syon luc·vi·
we vob diuitib; q̄ hic habetis co
solacōnē vram Jac·v·Agite
nūc diuites plorate vlulātes
in miseriis vris q̄ aduenīet vo
bis·Diuitie vre putrefactē sūt
a vestimēta vra a tineis come
sta sūt Argētū vrm a aur eru
ginabit a erugo eor in testi
monū vob erit a māducabit
carnes vras sic ignis In epla
Jude·ij·dr we his q̄i via cha
abierūt q̄ auaītiā secuti sūt a
errore bolaā mercede effusi
sūt a condictōe thore pierūt
apoc·viij·we we habitātib; in
terra·habitātes aūt in terra ad
mod talpar sūt auaī nec mi
rū cū aplus dicat Ephe·v·
Auaritia est vdolor buius·

Ōrco detestabile est·q̄ tria G
que debem dare deo fidē spē
a caritatem dat diuitis·Fidē
dat·quia plus credit de diui
tijs q̄ de deo eo q̄ putat sibi
diuitias debere procurare ne
cessaria quasi deus curā non
habeat de seruis suis contra
illud Math·sexto Confide
nte lilia agri·volucres celi·
statuā agria filia Spē dat

qz putat solacōes wras diuicias ofere a vtutū diuicias tristicias facē cōm illō xpi Joh. xvi. In me pacē hītis in mundo pssuras hēbitis Et Math. xix. Ois q̄ reliquerit domū. vel frēs. aut sorores a prem. aut matrem. aut vxorem. aut filios. aut agros p pter nom meū cētuplū accipiet a vitā etnā possidebit Caritatē diuntis tradit quia vbi ē thsaur9 tuus ibi est a
h cor tuū math. vi. Quinto facit ad detestacōnē auaritie q̄ int̄ ifirmitates spuales ipsa vna ē de peioribz Vñ Ecc̄. v. est ifirmitas pessiā quā vidi sb sole diuitie osuate in malū dn̄i suū. peūt ei in afflictōe pessiā meam dic pessiā q̄ infirmitas mala est debilitas corpis hec in bonū cedit aie Est infirmitas peior pccz veiale a q̄dā morlia q̄ aiaz vln erāt pter q̄ vlnea xp̄m medicū vnire optuit Hz au aītia est infirmitatū pessiā q̄ ad plura sicut a infirmitas mag̃ corporis Prio q̄ diuturna eo q̄ materia vix pfecte euacuatur ut pt̄z in diuite iuuene qui noluit relinquere oīa. Secundo q̄ continua. Ecc̄. iiij. vn9 ē a secūs nō hz nō filiū non frēm a tn̄ laboraē non cessat Tercō q̄ acerbe affligit in retinēdo grauiq̄ acq̄rendo grauissie vero in amittēdo. i. thi. vi. Radix oīm malorū ē cupiditas Et stati seq̄tur quā q̄ dā appetētes errauert a fide a inserūt se multis doloribus Qrto q̄ pestis ē vniūsal nazz iuuenes a senes diuites a paupes infirmos a sanos stultos a sapiētes clericos inficit a seculares n̄ sic aūt est de luxuria Vñ Jere. vi. A minore vsq̄ ad maiorē oēs studēt auaritie a appha vsq̄ ad sacdotē cuncti fatiūt dolū sen. Quid stulcius q̄ defitiētē via viatī cum augere. Quinto q̄ celestis medicus hāc infirmitatē ad mortem q̄si iudicauit. Math. xix. dicens Amē dico vob̄ q̄ dives difficile itrt in regnum celorz Sexto q̄ hec auaricia exptissimo a potentissimo medico a cura abstulit vnū infirmū iudāvicz Septō q̄ celestē medicū irrisit a ad vltimū iterfecit Vñ luc. xv. Audiebāt wrba hec phariseī qui auaī erāt a irridebāt eū Octauo q̄ hec infirmitas mimis vaia est ut pitissimi aiaz medici vix eā cognoscāt ut pz in vsurariis cōm clibz sy monijs a mercacōm bz Tot ei muēcōes a modos inuenit humana malitia i acq̄rēdo tpalia acē. Vñ gen. xx.

abímelech dēdit ieraē tres az
gētes ím wlamē oculoz No
no q̄ xp̄s coñ hāc ímfirmita
tē índixit q̄ nullꝰ eiꝰ discípu
lus cē possit ñ renūtiet oíbus
q̄ possidet luc·xíiij· Quo ad
tertiū príncipale Cur diuicie
nō saciēt appetitū ꝑm q̄ dici
tur eccl̄s·v·Auarꝰ nō iplebit
pecúnia Et ꝑm pḥm li·poli·
Appetitꝰ pecuníe ē ímmfimitū
Dicēdū q̄ huiꝰ sūt q̄nq̄z cau
se Prīa est capacitas aíe ímfi
níta q̄ aptitudínata est ad so
lū dēū recípiēdū si oz saciari·
vñ aug̃·li·o fel·fecísti nos do
mine ad te & ímq̄etū ē cor no
strū donec requiescat ím te &
sap̄·xi·cū orb̄ t̄raz sit añ dēū
q̄si gutta roris ante lucam q̄
descēdit ím terrā quo fimtum
possz saciare ímfimitū Secun
da cā ē ímfinitas índi·nílo
ei fine mēsurat affcūs eius q̄
cupít oím gl̄az & grāz hāre ac
supplecōez defectuū qđ tñ cuí
libet īpossibile ē ut ptz ím xp̄o
perfectissiō hoíe de q̄ dz Joh·
·víj·q̄ dā dicebāt· q̄ hoꝰ est
Alíj dixerūt neq̄q̄·z seducát
turbas·cū āt fimitū nō possit
replē l̄ apprecōnaí ímfimíto ne
cesse ē ut desidria tpalíū dími
nuamꝰ & tūc pauca suffitūt
ut ptz ím aíalibz brutis Et p̄·

thí·ví·hñtes alímētū & q̄bꝰ
tegamur hís otēti simꝰ Jdo
seneca· Si vis te diuitē facē
nō pecuníe ē adiciendo·z cupi
ditati subtrahēdū Tercia cā ē
q̄ noua tpalia acq̄sita sep l̄
freqñter aliqđ vacuū req̄rūt
ím q̄ recípiātur vl ut custodí
antur vl potius hñt defectus
annexos Exēpli grā Si acq̄
ris aurz índiges sermo sera
& camera Si faccaz índiges
stabulo feno & faúla Si adí
cís tēpalia plura vis habere
fercula familiā & ita de símlí
bus sile est ūditiū Jdeo ecc̄a·
·v· Vbí multe sūt opes & ml̄
ti sūt q̄ omedūt eas Tales ei
fatiūt sicut multū sicientes q̄
ad extīguendo sitī aquā salsā
bibūt·nā ín eo q̄ aq̄ ē sitim hz
extīguere·z q̄ salsa est: sitim
habet puocare Sic tēpalia
alíquē defectū tollūt· sed ad
alia plus affectū accendunt
Jdeo Joh·ííj· Quí bíberit ex
aqua hac siciet ítez Quáta
cā est· q̄ errāt ím satisfaciēdo
potentie q̄ sitita defectū príncí
palíter patit puta ímtellectus
q̄ vult p̄mū verꝫ ꝑm Aurom
sup illo p̄·metha· Oīs hō na
tura saíre desiderat Et p̄mū bo
nū ꝑm illud p̄·ethicoz· Oía
bonū appetūt Sz auarí si fi
tim príncipalē wllēt extingue
re·scientiā & vírtutes deberēt

ꝑmo acq̄rere a tūc cessare si
tis respectu alioꝝ ꝑm illū Jo-
nij. Qui biberit ex hac aqua
quā ego dabo nō sitiet iteꝝ
nū Quia vēo auaī nō sic faci
unt ꝛ tpalia q̄ nec ī itellectū
nec in affectū pnt ponē ꝛ bn
ī cista ℓ stomachū ideo nūq̄
faciāt sic nec ille corpaleꝝ
situ sed aēt qui potū in calcaū
dolium pedes aues vl hmōi
ponēt. Quinta causa ē qꝛ aī
ma est spūal a tēporalia sūt
corpōalia talū aūt nulla ēp
porcō Vñ sic cista nō pōt eē
ꝺporcōnata sapīe sic nec aī
ma tēporalibꝫ. Terciō pnci
palit q̄tuꝝ. vnde pueiat tā
tus affectus ad diuicias cū tn
tot curis a malꝫ acquirātuꝝ a
possidēātuꝝ a amittātuꝝ ꝛ. qꝛ
ex tribus. Primo qꝛ hoīnes
multū diligūt corpꝰ honoꝛ
pfidētias a hmōi. Et ꝑm hu
manā estimacōnez putatuꝝ
qꝛ ꝑ pecuniā thia adipiscant
Sꝫ videāt hij exēplū luc. xij.
diuitis q̄ multis diuicijs cō
gregatis ait aīe sue Jā gaude
epulaē a letaē qꝛ ꝛpsita hꝫ
multa bō ī annos plurimos
Sꝫ ei dr Stulte hac nocte
ꝛpetent aīmā tuā a tea q̄ cō
gregasti cuiꝰ erūt Secundo
qꝛ hoies non cogitāt mala
puenīēcia ex diuicijs ꝓꝰ ta
cta Vñ apls. i. thi. vi. Radix

ōnū malorꝝ ē cupiditas id
est auaritia Et itez ibidem.
Qui volūt diuites fieī icidūt
in temptacōes a in laqueos
dyabolica in desideria inutilia
a nociua que mergunt hoī
nes in iteritum a in pdicōez
Exēplum de otractibꝫ labozi
bꝰ ꝛ hmōi Tercia causa ē qꝛ
ut ꝑus tactū ē nō cupiditati
detrahere studēt hoies sed pe
cunie adicūt Dñ fere tā im
possibile ē quē cū auaīcie ob
iecto carere auaricia sic luxu
rie obiecta hñdo idest mulie
rū freqñciā a castū eē Jdeo sic
ignis nō extīguitur sed intē
ditur si materia lignoꝝ ap
torꝝ sibi ministret sic ꝛ auaī
cia non ego mirū qꝛ dominꝰ
diuicias spinis opat Math.
xiij. di. Solicitudo seculi a
fallacia diuiciaꝝ suffocant
verbū dei diuicie enim ꝑm Au
gust. volut bitumen auium
fūt ꝛ si eas non capiat tn mlt
taꝝ otēplacōnū pennis pri
uat Vnde Cesarius diuites
in suo statu opat aptissīe na
uī in mari tēpestatibus q̄ssa
te que a pexit a mergit a ia
ctura onerꝝ vacua ad litus ve
nit Sꝫ reuera diuitū status
a ad infernum trahit a ī pur
gatoriū mergit a pluīmum
glie gradibꝰ priuat.

Capitulū Secūdū

De obdūracōne q̄ est filia auaricie et de misericordia q̄ opponit obduracōi videbūt p̄ncipaliter tria. Primo q̄d sit obduracō q̄d mia q̄d elemosina et q̄ ei⁹ fructus. Secūdo q̄s possit elemosinā dare. quō dz dari et q̄bus. Tercō q̄ sūt elemosine spūales q̄t et quō corpalib⁹
A elēosinis sūt meliores. Quātū ad p̄mū nōndū q̄ obduratio est q̄dā a mie opibz obstīnacō. Est āt mia ſm Aug. ix. li. de ci. dei. aliene miserie in corde nr̄o passio cui cū possumus subuenire compellimur. Sūt aūt duplices p̄xim⁹ cū defect⁹. q̄dā spūales q̄bz subuenit⁹ per spūales elēosinas de q̄bz i tercio p̄ncipali dicet⁹. Alij sūt corpales q̄bz subuenitur per corpales elēosinas ut sunt septē opa mie corpalia otēta math. xxv. et hoc vsu. Visito ābo potu redimo te go colligo odo. Mō auaritia q̄e iordinat⁹ amor diuitiarū facit cor duru et nō pcipe miserior defect⁹ nec opatiā non tm̄ tū q̄ntū debēt q̄s p tpalia effectu
b vel saltē affectu. Est aūt elēosina ſm thō. 2. 2. q. xxxij. ar. p. Opus q̄ indigēti dat⁹ alicui tres p̄ncipales et magni elēosine effectus ſm thō. in q̄ ex passione xp̄i deuota sūt

Prim⁹ q̄ satisfacit p pctis q̄ hic aut in purgatorio luere deberem⁹. vñ ſm doctores dupex pal. et ecia alios in. iij. di. xv. Elēosina int̄ tres ptes satisfactōis q̄ sūt ieiunium et oro Est cōcomitatie magis satisfactoria supposita pari gra et caritate Racō q⁹ in elēosina virtualit̄ cōtinētur alie ptes ut ieiunium et oro triplici de cā Primo q⁹ cui datur elēosina cōstituit eū debitorē ad ieiunādum et orandū et ad faciēdū alia bō q̄ pt q̄ dedit loq̄n de debito morali non ciuili. Secūdo q⁹ elēosina xp̄i deo data est q̄si q̄dā oblatio deo facta. vñ in. iij. et hic⁹ dicitur q⁹ dona hūt aliq̄d simile deo sacratis Oblatio autē facta deo vim orōnis habz. frequēter enim plus impetrat donū q⁹ supplicacō Tercō cū bona exteriora ad conseruationem corpis ordinentur subtractio eorum per elemosinā continet vtute ieiunium et plerūq̄ contingit q⁹ aliquis artius viuit ex hoc q⁹ sua dedit ergo elemosina completius habet vim satisfactionis q⁹ oracō vel ieiunium Et ideirco elēosina indicit⁹ ecia p scripturā Vt vlis medicina pcti luc. xi. Date elēosinā et oīa mūda sunt vob Et thob. iij.

Eleōsina ab ōm̄ pcō liberat
a a mortē nō patietur aiaz
ire in tēbras. Secundō ef
fectus seu frūs eleōsine est
q̄ misei cordes p opa mie fre
q̄ntēr a magnis pcīs resur
gūt Dñ math. v. Bti misei
cordes qm̄ ipī. Et math. xxv.
discepta cō fiet de mie opibz
q̄ ibi enumerātur Et. i. thi. iiij. pietas ad oīa valz dic glo
sa Ambro. Oīs summa disci
pline xp̄iane in mia a pietate
ē quā aliq̄s sequēs si carnis
lubricū patit sine dubio va
pulabit si nō peribit. Rua au
doitatē thō. in iiij. di. xlvi. ex
ponēs dic q̄ sic intelligi pōt
q̄ in vita ista exīntes illi q̄ ex
fragilitate i carnalia pcā i
cidūt. morīlia seu veniālia p
opa mie ad pmaz disponūt
Vñ tlis nō peribit id ē dispo
netur p tlia opa ad nō peū
dū Ad idē est Aug⁹. i epla
ad euodiū vbi refert Aug⁹.
se a gimnadio medi co audi
uisse Rui ginadius cū iūior
esset eleōsinas magis daret a
cū de vita post mortē dubita
ret dormiēte ginadio apparu
it ei iuuenis pulchrim⁹ a se se
q̄ntē duxit ad ētatem i q̄ so
nos audiunt ad extrā supra
mos suaues quos cū a iuue
ne audisset so ē gaudia btōz
euigilauit ginadius Alia āt

nocte iuueis item dormienti
apparēs q̄rit an se id ē iuue
nē ognoscat Rui rndit q̄ sic
Et iuuenis p q̄. Rndit gina
dius. p visionē alterius no
ctis Et iuueis nūq̄d vidēs me
i sono Rē. ginadius q̄ sic Et
iuueis vbi ē mō corpus tuū
rndit ginadius in cubiculo
meo Et iuuenis Bene ne i eor
corpusculo ligatos oculos tu
os hīe a nl eis mediātibus
videre Rē. ginadius. scio Et
iuuenis q̄ ergo fūt oculi q̄b⁹
nūc me vides Et ille nō inue
nēs q̄d rndēret: obmutuit.
Et iuueis ait. Dic oculi car
nis tue iā me nō vidēt si oculi
tue mētis sic post mortē cor
pe iacētē. aīa vīuit et oculī mē
tis videb̄ noli ee āmodo incre
dulus. Rua ex visiōe ois du
bitatiō a ginadio recessit ope
ribz mie dic Auguſt. ad uit⁹
Vñ a Jero. dicit nō memīm
me legisse male mortuū q̄ li
bēt exercuit opa pietatis hz
ei multos intercessoes a impos
sibile ē multoz pces nō exau
diri Et leo papa Quicq̄d in
opera pietatis expēditur nō
mīnuit sed augetur nec vn
q̄ apud dū pire potuit qđ si
del'bēfītas erogauit dum
qđ cuiq̄z tribuit id sibi ad p
mū recōdit Tertius effectus eleōsine est meritum premij

eēntiał ⁊ accidētał a hoc ſm
q magis dat de tpalib; vl
ſm q ex maiori caritate dat
vñ dicit thō. in. iiij. di. xv. ſ
ctādo q̄stionē An pl⁹ merea
tur de p̄mio a frū q̄ dat mul
tū de tpalib; vl an ille q̄ dat
modicū ex magna caritate.
sic rñdet Elēosina efficatiā h;
ex ipō facīēte in q̄ tū ē q̄d da;
op⁹ meritorū a ex recipiēte
in q̄ tū obligat ad oratū p
illo q̄ elēosinā dedit Si ergo
ofidē ref elēosine efficatia ex
pte recipiētis sic maior effica
tia i maiori dato ofistit ⁊ in q̄
tū p hoc plus ēs a magis debi
tores effitiūtur Ex pte autē
dātis sic respū p̄mij eēntiał
efficatia elēosine magis pēsa
tur ex affū q̄ ex dato. sed re
spū p̄mij accidētał ut puta
remissionis pene vl alicuius
hmōi magnificat efficatia ele
mosine ex magnitudie dati. n
ex altera pte intēsio vlūtatis
magnitudinis exteriōris dati p
pondēt. pt tn tā intēsa eē vo
lūtas q̄ ecīā oēm pnā ab sol
uta reatū sicut dr de otritōe
E Et ſm hoc intelligitur illa
glō. sup illō ps. q̄ semiat i la
crimis Magna in q̄t vlūtas
multū dedit multū seiauit ⁊ In
hac vlūtate illa vidua q̄ mi
nuta duo misit nō pauca semi
nauit hec glō. ⁊ thō. Et sup

.ij. di. iiij. dic. Act⁹ exteriores nō
adūniunt ad p̄mū eēnciale.
tātū ei meret q̄ h; p̄fectā vo
lūtatē; aliq̄d bonū faciendi
quātū si facēt illō ⁊ deo vbi su
p̄ idē thō. dic i. iiij. nullo ab
elēosina excusat q̄ si p̄cuia
deest obsequiū p̄t facē l'op⁹
mie spūale a si hoc deesset vo
lūtas opleta sufficēt hec tho.
Ex p̄dictis pat; q̄ elēosina h;
tres effectus de q̄b; ecclī. xix. p̄
p̄cuma ppt'frem pone thesau
ros i p̄ceptis altissimi a p̄dicit
tibi magis q̄ auxq̄ ad p̄mū
effectū. q̄ ad secūdū seq̄t ibi
dē Cōcludē elemosinā i finu
pa upis a ipsa p te orabit. q̄
ad tertiū dr ibidē a cumabit te
ab oī malo Nec q̄ ho seffe
ctus elēosine potissimē diuites
negligūt sepe. ⁊ Nōndū ſm F
armicanū ſm̄oē de ephia q̄
tria sūt gña hoim hūtiū diui
tias. p̄m q̄ i vita sua nl pt⁹
mortem in elemosinā dans
ordinata in vita modicam
elemosinā aut nullā donant
preuenti morte Aut alias p
peditī citra mortale pcatum
Alij sunt qui in vita nō dāt
sed in vita ordināt ut elemo
sine post eorum mortem den
tur Tertij sūt qui i vita dāt
elemosinas primi sunt desi
deres. secundi simplices. tertij
prudētes. De p̄mis a tertijs

sciēdū q̄ vtilius ē hoī ut det q̄s denariū vnū i vita sua q̄ ut toti⁹ mūdi diuicie alteri⁹ ordiacōe solū post ei⁹ morte dent̄ p eo i elemosinā. Quia pro vno denario dato ex caritate in vita dās meretur vitā eternā vel spālem gradū eēntial̄ ꝑpetui gaudij. teste matth. x. vbi dic̄ xp̄s Quicūq; dederit potū vni ex mīmis istis calicē aq̄ frigide tm̄ in nomine discipuli Amē dico vob nō p det mercedem suā q̄nto ergo magis meret̄ q̄ āplius dat i nomine discipuli id ē ex caritate q̄ quisq; xp̄i discipulus efficitur. p nullum aūt bonū datū p eo pt⁹ morte alterius dono etiā si mūdus daretur corporeus p̄t defūcto mereri gradus ꝑpetuus gaudij i vita eterna sed tm̄ dimmucio purgatorij ā eius tōlis pene ablacō. q̄ ꝑm ones doctores theologie nullus p̄t alteri mereri excepto xp̄o augmtū glorie q̄ p oseq̄ns gloie sj q̄libz solū sibi licz alioq̄s alteri mereri possit dimmucōem pene. De stultitia ergo p̄moz. q. secūdo rū licz minor sit dic̄ salomō Eccl̄. iij. Cōsideraui. q. reperi aliā vanitatē sub sole. vnus ē. q. secūs n̄ hz. nō filiū. nō fratrē. q. tm̄ laboraē nō cessat nec saciatur oculi eius diuicijs. nec recogitat dicēs Cui laboro. q. defraudo aiaz meā bonis de secūdis ec̄ p̄t quo aiam suā defraudāt opando actū donacionis denarij in vita. q. ordinacōis rei post mortē Tela virtus ut dicit phs. ij. ethi. est circa difficile Et regnū celoz vim patit Math. xi. Et Math. vij. Intrate per angustā portā q. lata porta q. spacōsa ē via q̄ ducit ad p diciōez. q. multi sūt q̄ intrāt eā Quā angusta porta. q. arta ē via que ducit ad vitā. q. pauci sūt q̄ inueniūt eā Ex quo § ꝑt̄ q. ec̄ meritum exigit actū difficilez saltē ex pte operis. Dz in ordinacōe tue pecunie dande post mortē nihil ē difficile tibi Quid enī pateris cū post mortē primo distribuitur p te quo nccio velis nolis carebis. dacō autē voluntaia vnius denarij in vita saltem aliquā molestiam tibi infert q. amatum tradis. multū ergo anīmā defraudat vbi q̄ i vita dare potes ordinat prio post mortē dandū Est tm̄ alterius meritorium. sed tm̄ longe min⁹ prio. Razo enī heredes ꝑpē auaritiā exequūtur fidelit̄ ordiacōez

Ca. iij.

Dēdū est nunc q̄n teneamur dare elemosinam vel non. Vbi sciēdum

qr dare elēosinā ſm thō. 2. 2. q. xxxij. aliqñ eſt p̄ceptū aliqñ oſilū aliqñ pḥibitū dr q̄
A b9 tribz videnꝺ eſt. Preceptū ē p̄mo qñ p̄xim9 ē cōſtitut9 im vrgēte nc̄itate a piculo vite a q̄uis infirmitatis a iſte q̄ videt nō hz tūc illā nc̄itatē. ſz ſuperfluū q̄ ad illā nc̄itatē. indigēti tūc dare a ſecm poſſibilitatē ſb̄ueire iſti i ſua nc̄itate in victu et veſtitu ca dit ſb̄ p̄cepto ut cū q̄s occurrit i tali articulo cōſtitut9 qr cir̄ eū apparēt pbabilia ſigna extreme nc̄itatis futuē ñ ei ſb̄ueiat. ſi tūc n9 apparet i pmpto q̄ poſſit a velit ei ſubueire: tu teneris q̄ tū tibi ē poſſibile de tuo dāꝺo a alīū de oꝛdināꝺo qꝺ ſi negligis peccas mōrlit. otra p̄ceptū de dilectione primi vñ ambro. Paſce fame morientē ſi nō pauiſti occidiſti. ita etiā de qualibet alia nc̄itate intelligenꝺ eſt. Ideo Baſi. Eſt pais famelici quē tu tenes tuica nudi quā oſtuas. indigētis aur vel argētū qꝺ poſſides q̄ cir̄ tot iniuriaris q̄t exhibē valeres. Et addit thō. di. xv. obligat p̄ceptū qñ apparēt ſig̃ pbabilia extreme nc̄itatis future. ñ ei ſb̄ueiat. ut cū q̄s vidz alīq̄s ipotentes l̄ pigros ad ſb̄ueiendū a paupez indigentez cibo a potu a aliis vite neceſſariis nec ſibi ſatisfacē poſſe. Nō em̄ eſt exp̄ctanda vltima nc̄itas. qr forte non poſſz iuuari natuā iā fame l̄ ſiti oſupta. dicit em̄ crīſ. ſup Ioh. nō optet paupez vlulātē dare p̄ceptorē vōre ſō. aut dictoꝛ eſt qr caritas pl9 diligit vitā primi q̄ oia bō tpalia ecia dare tia ſtatū vñ btūs martin9 cū indecēcia veſtitus ſui veſtiuit paupē a hoc eſt p̄ceptū. Io hāmis baptiſte luce. iij. q̄ habet duas tunicas qꝺ ē de nc̄itate dare vnā nō hnti qꝺ ē nature qr ex̄ padiſū nō p̄t viuē nudus. Videmus ecia bruta naturaliē ſubuenire patienti bus nc̄itatē. Vñ gallina nutrit alienos pullos a catti q̄ dā alienos fet9. ſic ecia btūs dñicus nc̄āria q̄ ad ſtatum ſuū a ſuperflua q̄ ad pſonā libros a oēm ſuppellectilē vendidit. p̄ter famē paupez dalentie. qꝺ qr a epulo nō fecit de quo luc. xvi. Idcirco ſepultus eſt in inferno. Secūdo b elemoſinam dare eſt p̄ceptū quando quis habet ſuperflua. duplicia em̄ ſūt tpalia q̄dā ſunt neceſſaria hī. alia ſuperflua. nc̄āria ſūt adhuc duplicia. quedā ſimpliciter ſine quib; homo ee non p̄t a viuere. alia ſūt neceſſaria

nō simplr̄ter ꝙ sine q̄bz cō
uenr̄ter vita trāsigi nō pōt
ꝑm statūa cōdicōez psone p
ꝓpa alianz quanz cu
ra ei incūbit Et tūc q̄ vltr̄ hec
ncīa sūt dicūtur supflua vñ
qñ q̄s talia hēt supflua ista
ꝑm azmicanū sub p̄cepto te
nef distribuēi eleōsinā pau
perz ad im alios pios vsus qđ
si q̄s nō facit trāsgredit mā
datum dei apeccat mōrliter.
Rō ptz qz Luc.xi.dic̄ xp̄us.
Rō supē date eleōsinā a ec
ce oia mūda sūt vob Et loq̄
p̄cepti ue]ño xp̄s ad ignem
eternum odēnat eos q̄ esuri
entes non pauerunt a ita de
alijs Math.xxv.qđ nō dice
retur nisi eleōsinā dare cade
ret sub p̄cepto a nō de nccīo
nisi in casu nccītatis igit de
superfluo]dem vult btūs]o
hā.in.iij.ca.p̄me vbi nonso
lū affirmat.sed etiaz ꝓbat qz
q̄ in reseruacōe dūicianz sup
fluanz claudunt viscera pie
tatis nccītatem paciētibz pec
cant mōrliter qz dicit qz cari
tas dei nō manz in eis eo qz nō
diligūt proximū opera a vrita
te sed tm verbo a lingua]tez
ꝓbat tho.2.2.q.lxvi.idez sic
ea q̄ sunt iuris hūani nō pos
sūt derogare iuri naturali vl
diuino sed ꝑm naturalē ordiez
ex diuina puidencia istitutū

res inferioes sunt ordinate
ad hoc ut ex eis subueniatur
hoim nccītati Et ideo p rerū
diuisionē a appropriacōnē
de iure hūano procedentē non i
peditur quin hois nccītati sit
subueniēdum ex hmōi rebz
Et ideo res q̄s aliq̄ superabun
dantes hñt ex naturali iure
debētur paupm sustētacōi.
Ité de istis q̄ supflua diui c
ciaz cōgregāt dic̄ Aug9.li.
de dcē cordis Seruat tibi p̄r
tuus.suas tu filijs tuis Ser
uāt filij tui filijs suis a null9
ē seruatur9 p̄ceptum dei Rua
re illi non suas oia q̄ tea ali
os fecit ex mhilo neqz ei me
lius omittis primonūtuū fi
lijs tuis q̄p creatoi tuo.hec il
le Verz qp pres dicūt se excu
sādo tpalia se retinē amoē fi
liorz quibz puidē wlūt vbi
tñ auaitia sepe ē in causa.]d
circo subdit Aug9.Amittat
amatoz siue suatoz diuicia
rū filiū suū.tūc vtiqz si ppe fi
lius suabat mittz pt9 illū ptē
suā q̄re illā tenz in sclo a reli
q̄t filiū ab aio.redde illi qđ
suū ē redde illi qđ seruabas si
ppe ipsū sic agebas mortuus
recessit ad deū ps illius dētur
pauperibz]lli ei dētur ad quē
prexit q̄a dixit qđ vni ex mi
nimis meis fecistis mi fecistis.
videte frēs quia mēdacium

ē qđ xpīes dicūt sc; filīs mē
is suo· qz auari sūt xpīes ido
diuitīs excecati sic mētiūtur
hec de Aug9. ¶ Dē pt; de prē q
si i diuitīs filiū á filiā habēt
q rformate religiōis locū im
trare vellet pr ei mn9 qp alte
ri i seculo manēti daret de pe
cunīs Nec de residuo eleōsi
nā facēt Ex q pt; prīs auari
tia vñ ocludit Armican9 vbi
sup Basili9 Crīb· iero· aug·
ambro· gre· a Bern· p cete
ris qñtū ego itelligo ex eor
scriptura sm̄alit tali argumē
to vtūt· q cqđ ē tibi superfluū i
xpīs pauper putat Cū igi
tur superfluū illđ eis subtrhis
tūc sbtrahis qđ eis debet a
p oīs nō eis irrogas solū i
uriā· sz etiā omittis rapīnā a
si ex illa cā morīūt paupes
sic sbtrahēdo qđ eis debetur
d eos occidis ¶ Oz q̄ritur q̄d
sit superfluū hy· sm eundē armi
canū ibidē a pe· de pal· i· ñij·
di· xv· a alios q etiā mitius
loquūtur de ꝓpōito· superflua
bō sūt q nec necāria sūt pso
ne nec statui nec psone accō
moda ad hec ut psone stat9
a honestas seruet Ex q̄ pat;
qp in xpīe sūt q̄tuor ondēran
da q̄r quodlibet aliquid re
q̄rit de diuitīs p q potest q̄s
rīmari an q habeat superflua
Primū ē psona ꝓpa qp̄tū ad

eiꝰ tpale; vitā oplexionē sen
sus a oīa naturalia ut bō ob
uet in ouemēti hītudīne a in
valitudīe corpali· q sufficit
ei ad exercitū operū spūalīū aie
a etia; exercitio corpalīū operū
q sibi ex officio statu á societa
te eorū cū q̄b; viuit necārio
incūbūt faciēda necāria sūt
ei aliq tēpalia ut cib; potꝰ w
stis hospitiū nē hmōi sine q̄
bus hec fieri non possent Et
iste diuitie ad hoc req̄site di
cūtur necāria psone a ad fic
oseruādū psonā in bō dispo
sitōe naturalīū a ouemēti va
litudīe vnꝰ plꝰ indiget qp alt
Aqua em̄ rustico sufficit q so
la potata infirmaret diuitē á
debilē i oplexiōe Simplicia
a modica estimata sufficerēt
forti q nō sufficerēt debili Et
sic de alīs· Et qđ secūdo ē ne
cessariū pmo esset superfluū a
sūt pfata nō solū intelligēda
de necārīs vel psone soli· sz
de necārīs psone pncipalia
ōmib; q̄r cura sibi necārio in
cūbit ut xpōis a filior a simi
līū Et notāter dr necārio in
cūbit· qr nō sic de psonis spō
te assumptis ad pompā vel
ad aliam superfluitatē Ex quo
patet iterꝫ qp vnus plurib; in
diget quo ad hoc qp alt· qr
habens infirmā vxorē plus
indiget qp habens sanam

Secūdū ín hoīes íderaō est honestas plone q ē excellētia plone ín aliqb; homís q ei ínsūt racōe quoz redditur plona honoē dīg qz tho. 2. 2. q. cxlv. dic honestū ē aliqd ex hoc qp est hōze dignū Vñ ſm phō. honestas dicatur q si honois status. Dz qz honestas hois maxie cōsideratur ſm virutē a opa virtuosa. Ideo ínter oia hoīs bō vtutes reddūt eū magis honoē dignū. Vñ phs pmo ethi. dicit qp honoz ē pmū virtutis Et ín. ñij. In writate soli hom sūt honorādi Ideo etiā hōestas plone maxie ē virtus plōe a opa eiꝰ bō. Vñ si nobilitas gnis a aliq exteio ra fatiūt hoīez excellētē à honoze dignū. hoc ē solū ī opinione hoīm errātiū à mḡtū uuāt hoīnē ad virtutū opera. Et dicitur nōnter qp vra hōestas plone oststit ī hijs q faciunt wre hōze dignū. ut sūt virtutes sīa a opera vtutū Ruia hōestatē plone ñ fatiūt multe diuicie grandes familie. westes p cōse. apparatus mēse. domꝰ gliosa a filia exteioza. ſ magis ín honestū faciūt a signa sūt superbie a auaīcie ínsaciabil. Sic ecia; índicia vtutū easdē oñdunt

Tercīū ín hoīe osideranda est status eius seu offitiū vel artificiū vel alia hītudo ípsius ín cōitate qd totū opōnditur sub statu Ad statū autē sepe multa req̄runtur q officia taliū exigūt. Vñ magistercium plus índig; qp ceteris paribz; simplex ciuis. plꝰ dux qp comes. plus epus qp plebanus a sic de alijs Item mechanicus vnꝰ índig; de instrumtis siue artis de matria quā fatiat a de tlibus, Vnde ad hoc qp hō exeq̄tur oueniēter ptinētia ad statū suū necessaria sūt sibi prefata vltra duo pma a illa dñz necāria statui Circa tū ín hoīe osidē radū est hōestas status. Et sicut hōestas plone pz ea q dicta sūt scdo mēbro nō est grādis familia a hmōi. Sic nec hōestas statꝰ ē hmōi. ſ ē vtutes tli statui debita a factio opm tli statui debitoz a pncipaliē opa exteioa ra cōni recte cōmēsurata q hōi rōne status sui vel officij fatiēda ícūbūt ad regimē alioz a pfectū tēpaliū a spūaliū Et ad consequand talem status hōestatē sepe vltra p dicta tria q sūt necāria req̄ritur aliq̄lis familia alique westes a aliqua hmōi a diuitie ad hoc req̄site dicūtur hōnestati statꝰ necīe a accomode

Et illa nccaria sūt differētia
sm differētiā statuū·statꝰ ei
honestiorꝫ plura in talibꝫ req̄
rita nō q̄ qñto vtutes ad
statū ptinentes sūt excellētio
res a opa ad q̄ homo tenet
racōe statꝰ sūt p̄stanciora tñ
to status vilior honestior Et
ita status epi cui pncipaliť
incūbit regimen oīm in dyo
cesi honestiorꝫ ē q̄ status ple
bani q̄ solū submīstracōi ꝫ q̄
rundā habet Ideo etiā licite
epūs recipit vltra nccitatem
psone a statꝰ aliquā familiā
a westes a plures q̄ statꝰ ple
bani Et sic de plebano respe
ctu altaristę a ducis respectu
milí tis a militis rsp cū rustici
a sic q̄ epō q̄ñtū ē ex pte istiꝰ
odicōis sm rectā racōeꝫ sunt
necessaria i dūitijs eēnt sim
plicí plebano superflua a ecō
ūso Debet tñ illꝰ qꝫ impedit
p honestatē status a psone
eē moderatū·q̄ sm augꝰ·li·
p̄mo de ci·dei·De racōe hone
statis ē vsus reꝫ modestꝰ et
recte racōis moderamīe mēsu
ratꝰ·q̄ augꝰ·ibidē expoit ho
neste vti rebus p vti modeste
sobrie tpantť a pie·etiā hone
stas vtriusq̄ vicꝫ statꝰ a p
sone paucis otētať Curiosi
tati vero pompe a vanetativť
usq̄ status totū minus ē ista
cōia deuorāt a paupibꝫ nihil
relinquūt a fatiūt q̄ mltí diú
sis mois illicitis laborāt quo
cōgregēt diuitias q̄bꝫ superbi
as a voluptates suas nutri
ant a dilatēt Istis igꝫ q̄tuoꝫ
pēsatis ea temporalia q̄ reful
tant ex istis q̄druplicibꝫ ne
cessarijs dicūtur nccaria hoi
ad trāsigēdū oueient vitā suā
sm exigētiā statꝰ sui a odicō
nē psone ꝓpe a alioꝫ quorū
cura sibi nccario incūbit Et
de istis nccārijs loq̄ť aplus
p·thi·vi·di·Habētes alimē
ta a q̄bꝫ tegamur hijs cōtēti
simus Et salomon pū·xxx·
dicát dñe diuitias a mēdici
tatem ne dederis mihi·ꝫ tm
victui meo tribue necessaria
p q̄bꝫ sm augꝰ·ad pbā om
mus panē nrm q̄tidianū da
nobis hodie· Et homo q̄c h
quód sup illa q̄tuoꝫ habꝫ sup
fluū reputet a i pios vsus di
stribuat·quia preceptū est·
Et dic̄ pe·de pal·di·xv·i·nñ·
q̄ habens talia superflua nō
solū tenetur subuenire paupi
extremā paupertatē patien
ti·sed etiam patienti nccitatē
in vite honestate Racō est q̄
q̄libet debet velle ex caritate
primo q̄ sibi vñ cōn cari
tatē facēt si seipsū de honesta
ret eo q̄ crudele est q̄ famā ne
gligit Ito etiā cōn caritatē pri
mi facit si eius honestati de

sic supfluo non subueit Ibo
btūs Nicolaus viano q̄ se de
honestaē voluit pstituendo
filias subuemt Exēplū de la
trōe q̄ liberauit vxoē vnius
detēti de carcēe c̄. Quis vide
retur maior necessitas vitā di
pctm̄ Et in neemia et esdra q̄
si de mōtli reph̄endūtur isra
helite de hoc q̄ frēs possidē
bāt suos et ancillas dātes eis
victū et vestitū. qz nō tēbant
eos sm̄ decētiā status sui cū
eēnt liberi et nō serui et de super
fluo quo eos tēbant seruos
poterāt eos tenē ut liberos l̄
mutuādo ut thobias fecit ga
belo de sua abūdantia dādo
prio vel ad decētē filias su
as maritādas sic fecit btūs
Nicola. sm̄ pr̄. Verū
cū mediū tpantie nō dsistat
in diuisibili sed in latitudine
q̄dā: nō opt; q̄ punctualiter
p̄dicta necāria sciātur Sed
exēpli grā Si cētū floēn sūt
necārij p̄cise ad q̄tuoz p̄fata
tn̄ q̄ sine dolo et sm̄ rōem re
dāt et inuestigacōe; diligētē
cētū et duos florenos puta
ret necessarios nō magis vis es
set qz punctuale mediū nō ē
necessariū scire Ex quo p; q̄
multi sint inusti possessores
tpaliū fuēs et raptores q̄ sup
flua hnt de quoz numero fu
it epulo dues q̄ non legit

illicita acquisisse attn̄ in ifer
no sepultus fuit. qz supflua
non dedit. p̄dictis satis cor
dat Tho. 2. 2. q. xxxij. ar. v. et
addit qz non opt; q̄ dues
vel alter cōsideret ad oēs casus
qui p̄nt ocurrē in futurū hoc
em̄ esset de crastino cogitare
quod dns phibet math. vi.
Set dēt iudicari supfluū et ne
cessariū sm̄ ea q̄ pbabiliter et
ut plurimū occurrūt Sed di
cēt aliq̄s dues Cuilibet licet
re sua vti et ea rem retinē Set
recipiendo rem suā aliq̄s ele
mosinam nō dabit ergo nō
ē p̄ceptū dare elemosinā sz
tho. vbi supra Sō tēpalia q̄
homim̄ dimitus conferuntur
eius q̄dē; sunt q̄ tū ad pprie
tatē. Sed q̄ tū ad vsū nō so
lū debent eē eius sed etiā alio
rum q̄ ex eis sustētari possunt
ex eo qđ ei supfluit. Vñ basi
lius Si fateris ea dimitus ti
bi puenisse scilicet bō tpalia
An inuustus ē deus inēqliter
nob distribuēs. Cur tu abū
das ille vero mendicat nisi
ut tu bone dispēsacōis merita
cōsequis. Ille vero patiencie
meritis decoret Est pauis fa
melici quē tu tenes. nudi tui
ca quā in oclauio tuas. discal
ciati calcei q̄ penes te marce
scat Indigentis argentū qđ
possides inhūanū quo circa

tot iuriais q̄t dabē vales hec
ē ex mēs luc. xvi. dicētis Facite
vob amicos de māmona iniq̄
tatis ut cū defeceritis recipiāt
vos in eterna tabernacula vñ
Aug⁹. oīa bō sua dedit deus
duobz hoībz. diuitibus terrena
paupibus celestia. Hz deꝰ vo
lēs vtrūq; saluare cōstituit ut
h diuites in sua hēditate rei
piāt pauperes a pauperes eos i
sua hereditate collocent ut
k vtrūq; p alīū collocetur ¶ Est
autē eleōsinā dare aliqñ bm
tho. ibiō pcēz a phibitū vicz
de neciō certo dare Vbi nōt
q; neccāriū hz aliq̄d duplicit
Dno modo sine quo aliq̄d
eē nō pōt de tali neciō oīno
eleōsinā dare nō dēt quis pu
ta si aliq̄s in necitatis articu
lo cōstitut⁹ herz solū vñ fustē
tari possent filii sui a alij ad
eū ptinētes de hoc em elemo
sinā dare essz sibi a suis vitā
subtrahere. Sed hoc dico nisi
forte tlis casus imminēt ut sb
trahēdo sibi daēt alicui mag
ne psōe p quā ecīa l'rspub.
sustētaret q; p tlis psone li
beracōe seipm a suos lauda
biliter morti exponēt cū bonū
cōe sit ꝓpo pferēdū vñ. iij. Re.
xvii. Vidua victui suo a filij
ꝓposuit victū helye dicentis.
Fac m subcinericiū panē tibi
āta filio facies postea lauda

bilit' ei pferre poterāt vitā in
lye q̄ cum⁹ fuit israhel a auri
ga ei⁹ a morti se exponēt sic
p; q; ec duo casus sūt in q̄bus
eleōsina ēt phibicōe Primus
rōe dātis q̄ eqliter indigz l'pl⁹
ipa psona. Rō ē q; caritas or
dinata incipit a seipsa vñ Ecc.
xxx. miserē aie tue placēs deo
Secūdus casus qñ indigz p
suis vñ. i. thi. v. Si q̄s suoz
a maxie domesticoz curā nō
hz fidē negauit a ē infideli dete
rior vñ Aug⁹. Si q̄s wlt fi
lios exhēditare a ecīaz instituē
alīū q̄rat q; August. p ofilio
Et intelligit casus n alia rō
utilitatis publice cōmūis sua
dēt ut sup dcm ē ¶ Qñ vēo L
eleōsinā dare sit cōsiliū a qñ
q̄s pōt de neciō elīaz dare illō
docet vbi pus tho. d. q; sc̄do
mō aliq̄d de neccāriis sine q̄
n pōt ouenīēt trāsigi bm odi
nē; l'statū psōe ꝓpe a aliaz
psōaz q̄z q̄z cuā ei icūbit hmōi
neccārij t'min⁹ n ēt indiuisibili
ostitutus sz mltis addictis n pt
dīnudicari ee vltr tle neccāriis
Et mltis subtractis adhuc re
manz vñ possit ouenīēt vitā
trāsigere bm statū ꝓpū de hmōi
ergo elīaz dare ē bonū a nō ca
dit sb pcepto f sb ofilio In
cordiatū āt eēt si aliq̄s tātū si
bi de bonis ꝓprijs subtraheret
ut alijs largiret q; de rsiduo

nō possz vitā trāsigē ouemēt
ſm ꝓpriū statū a negocia oc
curētia · nullus enī mcō uem
ent vuē debet sed ab hoc tria
sūt excipienda q̄z Primū ē
q̄n aliq̄s statū mutat · puta
p religiōis igressum tūc em
oīa sua largiēs ꝓpt xp̄z op9
pfectōms facit se ī alio statu
ponēdo Secūdo q̄n ea q̄ sibi
subtrahit si sint necāria ad
ouemētiā vite tn facilit rsar
tiri pnt ut nō seqtur maximū
mcō uemēs Tercō q̄n occur
reret extrēa necītas alicuius
puate psōe vl etiā aliqua
mag̃ necītas reipub · In hiſ
em casibus laudabilit alī
q̄s ptermittet id q̄d ad decē
tiam sui status ptinē videre
tur ut necītati maioī subueī
rz hec tho · ¶ Secdo pncipa
lit sciendū Quis dae possit
eleōsinā &c · ſm oēs q̄ isti q̄
hnt dnīū libez tp alīū l ām
nistracōem talīū a ptātē ero
gādi ut religiosi q̄ hnt dispē
sacōez a plato sibi omissam
dae pnt eleōsinā ſm omissū
l psūptū Si vēo nō hnt dis
pēsacōez sibi omissaz nō pnt
dae corpalez eleōsinā sn licē
tia plati expssa vl psūpta
nisi in necītatis casu extreme
Rō dī est · quia nl hnt ꝓpri
um · famuli etiā dnoz nō pos
sūt dare elemosinā de rebus
dnoz nisi panē a supflua co
quine a hmōi q̄ nō inferunt
sēsibile nocumtū de q̄bus est
ostat aut wrisimiliter presu
mitur q̄ nō displiceat domi
ns suis · Si em alias darēt
tūc otrectarent rem alienaz
multo dnō a sic furtū cōmit
terent · Filius familias q̄ ea
q̄ hēt sunt prīs: nō pōt dare
elemosinaz n forte aliquam
modicam de q̄ pōt p̄sumē q̄
prī placeat n forte alicuius
rei essz sibi omissa dispēsacō
a pre vxoz ecīā nō pōt de om̄
bus sibi a marito omnibus
Sz ſm tho · Rap · a pe · pal · ·
pōt facē elemosinā a aliena
cōez sine licētia viri in multis
casibus. ¶ Primo si vxor hz n
res pafernales id est ꝓprias
res preter dotem vbi huius
modi de cō suetudine locum
hnt · Secūdo si sit lucratia ·
ita q̄ exhibita debita guber
nacōe domus opibz suis luc
tur: pōt de ill elemosinā dae
nec illud intelligitur deducē
do expensas victus sui Quia
vir tenetur ad omnia hmōi
onea ꝓpter dotem a ꝓpter ob
sequiū ab vxore exhibitū Rō
dicti est q̄ talis mulier vira
go esta q̄si viril Tercō de re
bus viri · ut de pane vino a
hmōi q̄ de approbato more
solent ad dispēsacōez vxois

pertinẽ pōt a dꝫ dae elemosi
nas moderatas tñ ꝫm facul
tatẽ viri a maiorẽ ℓ minorẽ
multitudinẽ a necitatẽ pau
pum Intelligẽ etiã de rebꝫ do
talibus a si vir aliqñ phibe
at pfata verba: pōt tñ pbabi
liter credere qꝫ nõ indẽdat oio
prohibere elemosinas dare
sed supfluitatẽ misi aperte cõ
trarium apparerꝫ tũc nõ tẽ
dare: misi in articulo necitatis
Rñdeo si vxor pegrinaꝫ a vir
expẽsas taxatas dedit si velit
sibi subtrahere pōt pauperib9
dare Quinto in extrema ne
cessitate qꝫ tunc oia sũt cõia
Sexto pōt alienacionẽ rer
face sine licencia viri ad vitan
dũ danũ viri sic ab ygayl p.
Re. xxv. qꝫ mulier hẽt pprieta
tẽ i cõibus bonis sic a vir. vñ
si p negligentiã vel maliciã
viri imminneat piculũ pōt ip
sa obuiare. Septio si vir sit
fatuus tũc em dispensacõ do
mus pertinꝫ ad vxorẽ misi ali
ter prꝫ supiorẽ fuerit ordina
o tũ Octauo si vir absens n
posuit dispensatorem domus
sue loco sui. Sed quibus da
da est elemosina Re. ꝫm ray.
Iste qui possꝫ dare omnibus
indigentibus tlis indistincte
omnibus indigentibus dae
deret ut doceat crisꝰ. sup epla
ad hebre. Exẽplo loth a abr̃
he qui quoniã omnes indif
ferenter recipiebant inter ali
os etiã ãgelos recipere meru
erunt. Si enim non ones re
cepissent. forsitan a ãgelos
repulissent. In hoc em casu
addit crisꝰ. Quiesca9 ab hac
furda ac dyabolica pepto
ria cuiositate scꝫ discernẽdi i
ter paupem a paupẽ non ei
ex vita eoꝝ quos recipis mer
cedẽ tibi retribuitur9 e deus sꝫ
ex voluntate honorificencia
multa. ex misericordia a bi
tate ymo ꝫm greg. ex cõmũi
cato danda essꝫ elemosina a
cuilibet manifeste peccanti ñ
ex secuitate cibi ℓ elemosine
negligẽt iusticiã. In quo ca
su dicit August. vtilius pa
esurienti tollitur si de cibo secu
rus iusticiaꝫ negligat qꝫ esu
rieti pans frangatur ut inu
sticie seductus acquiescat In
telligẽ tñ hoc misi talis esuri
ret ad mortẽ. Vnde dicit Pe
trus de palus. Ribaldo pa
non pecunia danda est ne lu
xurietur. Iusto ego a sancto
dãda ẽ ecclea Iuxta illꝰ Eccli. xij.
da misericordi ne suscepis
pctorem misi solum ut fouea
tur natura non culpa. Apter
decẽ em iustos olim peperci
set de9 petapoleos gen. xviij.
Bõ ergo bonis ꝫm August.
creata sũt pctor autem pane

p dign⁹ nō ē q̄ wsatur. Pro
pinquitas etiā ꝑm Aug⁹ li·
primo de doctrina xp̄iana dēt
inspici·qz illi q̄ sunt nob ma
gis cōiuncti q̄si q̄dam sorte
nob obuenīūt ut eis magis
puidere debeam⁹ vtilitas ec̄
inspitiēda ē que expectatur
a psona cui subuenīt̄ vl ab
eis data est p̄dicatoribz nā
qz a plātis ex debito subuem
tur. Vnde sacerdotibus a phis
ānona olim dabat̄ de publi
co·qz multitudo sapiētū sāi
tas est orb̄ terraz. sap̄. vi·a
leuite etiā nutriebātur de bo
nis cōibus ut ptz leuit·in ml̄
tis locis. Magis aūt p̄dica
toi subuenīēdū est. Vnde·i·
cor·ix·nō alligab̄ os bouis
triturātis. Ideo dic̄ tho·vbi p̄
us i sūma q̄ cūr hec est disce
cōnis raco adhibēda ꝑm oīū
cōnis dram sāctitatis a vtili
tatis. Cui aūt magis sit dā
da eleōsina a plus bñfatien
dū dicit tho·in·iiij·. Vbi p̄us
nō ē facile determinare ꝓp ter
multas diuīsitates tom a ne
cessariū ut dic̄ phs·ix·Ethi·
Cū hoc est tenēdū q̄ sēper
magis est reddēdum debitū
q̄ bñficium impendēdum ut
ipe phs ibidē dic̄·ñ ex pte al
tera assit maior bonitas l'ncā
tas a ideo pntibz a ꝓpinquis
a bñfactoribz a eis a quibus

spūalia accipit magis debz
hō eleōsinā facē si indigeāt·
Et ceteris pibz meliorib; ma
gis a magis indigentib; Et
sic ꝑm has tres odicōnes de
bet g̃d⁹ m eleōsina constituí
sc; ꝑm nccārīū·honestū·a de
bitū Assignare autē i singu
lis q̄n vnū alteri ꝓferatur ē
impossibile·qz singulares cō
dicōes que attēdende sūt sūt
infinite a non cadūt sub ar
te·de hijs autē vnctō docet a
prudētie consilium hec tho·
Tercō pncipaliť vidēdum
est de elemosina spūali q̄ ut
dic̄ tho·i sūma vbi p⁹ ē sep
tuplex Et sūt docē ignorātes
cōn defectū intellectūs specula
tū Consulē dubitāti·cōn defe
ctū intellectūs p̄ctici Corrige
re peccantē·cōn inordinata
voluntatē primi·Remittē of
fendēti in q̄tū primus peccat
in nos Cōsolari tristē contra
passionē appetitiue ptis iter
q̄s maxia ē tristitia·Portare
onerosos a graues cōn seq̄lā
pcā·Exinordiato em actu
grauātur ei cōuiuētes eciam
pret̄ peccantis intēcōnez ꝑm
illud Rō·vi·Debem⁹ nos fir
miores infirmitates aliorz por
tare ymo nō solum tales ꝑm
q̄ infirmi sunt graues ex ior
diatis actibus sed etiā q̄libet
eorz onera sūt supportāda a ꝑm

illō gal'·vi·Alt' alterius one
ra portate Vltimū ē oro per
quā poscim9 auxiliū a deo vñ
ūsus Cōsule·castiga·remit
te·solaē·fer·ora·Et sb li cōsu
le op'xendit' doctrīa cōsiliū
Queritur aūt vtr elcō sine spū
ales sint melioēs q̄ corpales
ſy·thō·ibi dē simplicit' loquē
do q̄ sic·Primo ex parte dom
q illud qō exhibet' est nobi
li9 sc; donū spūale qō p̄emi
net corpali Secō o racōe eius
cui sb'uemitur·q̄ spūs nobili
or ē corpe vñ sic hō sibi ipſi
magis dr; puidē q̄ntū ad spi
ritū q̄ q̄ntū ad corp9 ita etiā
prio quē dr; tā q̄ seip; diligē
Tercō q̄ntū ad ipsos actus
per q̄s ⁊ q̄b; sb'uemitur prio
q̄ act9 spūales sūt melioēs
corpalib; q̄ sūt q̄dāmō seruí
les ¶ Ex q̄bus p; q̄ dictiones
sūt p̄dicatoēs ⁊ doctē sacrā
scriptura ex op'assiōe ppt' deū
puen ⁊ q̄b; aux ⁊ argētū dē est
q̄ de spūalib; operib; mi e plu
ra facē pnt vñ pl9 mereē tur ta
les nobiles euāgelici canes
vlcera lasaī·i·pctōrus sanan
do q̄ diues epulo merei pote
rat micas dāri Et ecō ūso pl9
peccat absēdens talētū dñi
sc; vbū dei q̄ diues negāt mi
cas tēporal' sbe vñ ezech·iij·
Sāguinē eius vic; peccato
ris de manu tua requīram ñ ez

go medici visitāt infirmos·a
aduocati defendūt pupillos
⁊ doctoēs legū docēt inscios·
q̄us nō sit pctm tñ nō ē ele
mosina si fit ppt' lucrū·q̄ nō
fit ex op'assiōe ⁊ ppt' deū·Si
aūt gratis hoc facerēt ⁊ ppter
deū: elemosinā essē nō spūal'·
sē corporal' q̄ ille scē lucratiē
sunt p̄cipaliter ppter indigē
cias corporales supplendas
possent tñ spūales elemosinē
comparari corporalibus sm ali
quē pticularē casū ⁊ tūc p̄fer
ri corporal' spūali puta mag
pascēd9 eēt fame morieēs q̄ p
eo orādū sic etiā sm ph'm Me
li9 ē indigēti ditari q̄ phari q̄
us hoc simplicit' sit melius·
Queritur etiā quo el'e sint dā
de ut frūtuose dēt ſy·p̄mo sūt
ex caritate dāde·i·cor'·xiij·Si
distribuēo in cibos pauperū
oēs facultates meas caritate
ām nō hēam nl m̄p desit·s·ad
eēnle p̄miū in cœlo licz aliqs ml'
tiplicit' p̄fit·Secō dāde sūt
ex bō intēcōe nō ppt' manem
gl'iaz sē tā q̄ deo q̄ qō vni ex
mimmis x̄ fit xp̄o fit Math·
xxv·vñ m ath·vi·Cūm facis
el'az nesciat sinistra·i·manis
gl'ia q̄d faciat dextēa tua·i·ſ
cta intēcōe nō impediatur p sini
strā intēcōe; Tercō ut ordinate
fiat·p̄mo tibi·secūdo p̄ximis
tercō alienis ¶ Cap·iiij·

Et furto ꝓprie dcto qđ directe cōtrariatur precepto septio. tria pncipaliť vidēda sūt. Prio vbi exp̄sse cōmittatur furtū vl rapina. quot modis. Scdo vbi tlia omittātur vlate. Tercō quo
a in rebus mutētis. Quntū ad pmū diffinit Rap. a vl. in tr̄ctatu. iij. Furtū qđ ē otrectatio rei aliene mobilis corporalis fraudulosa inuito dño lucri faciēdi gra vl ipius rei l etiā vsus eius possessionisue dicitur pmo otrectatio. qz sine ea nō ē furtū. ꝓprie licz imutet mat vlutas verbū l scriptura. Alias si cōcupiscat qs res alienas illicite a sn otrectatione ē trāsgressor alterius precepti. scz nō cupiscres rē pximi tui. Dicit rei aliene qz nō cōmittitur furtū in replemissiē ꝓpria. Plemissiē dico qz si alius hērz in re illa ius putat credito cui res est pignoi obligata ut comodatari. id ē ille cui ē aliqđ comodatū l soli. l filis pso a alia a dns furtiue surripiēs alicui tli pso e furtū cōmittet. Dicit mobilis corpalis qz in rebz imobilib. l incorpalib. ut sūt actiones seruitutes furtū nō omittit qz tlia n̄ p̄nt cōtrectari ꝓpt sui imēsitatē a incorpeitatē. Dicitur fraudulosa. qz si aliquis credebat rē eē suā a credebat sibi licē rē suā surripe. nō cōmittit furtū licz alias tēatur restituē si nō sint sua a ibo si credebat se facē dño volēte. n facit furtū. qz n facit dolū dr inuito dño qz si credebat dnz pmissurz a subest iusta cā credēdi n tēturz. Sivēo n subest causa ḡre dēbat credē de hoc tēturz. Et vr dns mutus ecia si videat rē auferri quis nō cōdicat. Si autē putat facere muto dño a tn dns vlt furtū q̄dem facit q̄tum ad tē cōtemnendo mortaliter peccat. sed nō tēturz ad restitucōem nec dns pōt petere obstāte sibi sua vlūtate dr lucrifaciendi gra. Quia si qs alienaz ancillā vl meretricē rapueit vl celaueit nō causa lucrifaciēdi sz causa libidis exercendi. nō omittit furtū licz alias grauiter peccet dr ipsius rei vl vsus eius possessionisue. Quia nō solū cōmittit furtū q̄ rei dnīū vult lucrifacere sic furtiue sed etiā q̄ vsū vl possessionē rei. Addit tho. 2. 2. q. lxvi. q sicut furtū cōmittitur in occulta acceptiōe rei alterius ita a occulta detēcōe iusta. Est ātē tā furtū q̄ rapina b
ut dicz tho. vbi pus peccatū mortale qz contra dnīū p̄ceptū ut patuit supra a contra iustitiaz

q̄ vñ cuiq; reddēn dū ē qđ suum ē Et cōtra caritatē; de dilige ēdo p̄mū·qz rapīna a furto hūana societas perīt; a tā furtū q̄ rapīna aggrauat ex circumstāciis loci tpis ⁊ persone a similib; ·ut si rē sacrā; ī loco sacro aufert tūc ē sacrilegium aut alia spēs Aut si debito tēpore oīom aufert alienam rē ¶ Si etiā p̄sona dāmificata pauper fuerit m se l' ī suo statu aut m suis hꝛedib; ex hoc graue dānū paciatur·

r ¶ Si; quezeres est ne pctm̄ mortale si quis altēi furetur acū vl pennam ad scribēdū l' talē puam rez ℟·ꝑm Tho· vbi p̄us q̄ m talibus rebꝫ minimis hō cui aufertur res nō reputat sibi dānum īferri a ille qui accipit pōt p̄sumere hoc ñ eē otra eius volūtatē cuius res ē·⁊ si eēt pns ipē ñ dissētir; ·ego si q̄s hmōi res furtiue·i·alio nesciēte accipit pōt excusari a pcto mōrli Si autē hꝛat aīm furandi a altēi m ferēdi dānū·pōt m talib⁹ minimis eē pctm̄ mōrle sic a m sola volūtate furādi ē mōrle· Vbi etiā extrisec⁹ nullū nocumētū īfert· ¶ Ex q̄b; ptz q̄ mltus modis cōn septimū mādatū peccant hoīes· P̄rio qñ q̄s rē alienā iuste aufert altēi·ignorāte illo cuius est·

a eo mtúto·sic q̄ si hoc cog noscer; ·sibi displicēret a nō solū cōn hoc septimū p̄ceptū peccat·sz etiā tenetur restituere miuste ablatū· ¶ Secūdo seq̄tur ꝑm tho·q̄ q̄ rem suaz apud alīū miuste detētaz oc culte recipit; peccaret q̄dē furtū auferēdo·nō q̄ grauat illū q̄ detin; nec tētur ad restituēdū aliq̄d vl ad recōpensādū Si; peccat cōn cōmunē iusticiaz·dū ipse vsurpat sue rei iudiciū: iuris or dine p̄termisso· Et ideo tētur deo satisfacē ⁊ dare operā ut si mdē ortum fuit scandalū p̄mo; q̄ illō sedeat Si; p̄·Aureoli q̄dlibe· ·iij·q·xxi·dicit q̄ hoc opīmo videtur habere vitatē; m casu in quo p̄sona p̄uata pōt per iudicē siue p̄sonaz cōmunem satis de facili recuperare rem suaz· Sed m casu vbi talis per iudicem nō possz rē suam recuperare tuto modo·vl q̄ iudex non est presēs·q̄ factū ad eius noticiaz peruenīē non potest· Aut quia iudex non audet inquirere vl ille cuius res detinetur non audiz alium accusare vl alio modo ōsimili In tali casu vnusquisq; fit quasi mīnister iudicis ⁊ executor legis Ita q̄ rē suā vl equiualens accipere potest·nec peccat in re accepta

ím mō acípiēdí hec ille Et p
bat p Aug⁹ ím epla ad ma
cedoníū a p raconē Eādē opi
monē pe pa recitat nec eā i
pbat Terco pecat cōtra sep
timū p̄ceptū q̄ p̄rio suo nec
ím se nec ím re sua eā nō q̄ dē si
bi vsurpādo a retinendo sed
siue occulte siue maifeste de
strudēdo a corrūpēdo ut q̄ cō
burit alterius dominū iterficiat
aīalia á destruit agr eius a
filia vastat Quātus ei ńl de
illa re apō eū maneat tn qr
p̄rímū míuste dāmficat pec
cat coñ hoc p̄ceptum a tētur
damnū recōpensare Quato
pecat coñ hoc p̄ceptū q̄ hu
iusmodí damnū prímo íiu
ste illatū sibi nō recōpensat
q̄ tū pt qō vtiqz teneť ñ al
ter q̄ dāmficatus ē sibi illud
volutaíe remittat á abeo hē
at voluntariā dilacōnē aut
ímpossibilitatē restituendí
vl símlē excusacōem licitaz
Ex quo ptz responsio ad q̄st
dam alios casus Vnus ē q
si aliq̄s acápit equū l aliam
rē accomodatā vsqz ad ctū
locū a ipse vltr illū locū pce
dat cum illa re ℟ b m rap qr
furtū cōmittit ńsi ín casu qn
scz credebat dominū nō fore
mutuū si sciret Alius q si ali
q̄s rē sibi ad vtēdum concel
sā alíq̄ omodauit ℟ Rap q

furtum vtiqz omíttit qr non
erat ei occasa advsū istū Alí
us casus vtr creditor cōmit
tit furtū si pignoē sibi obli
gato vtať ℟ rap q sic ín hoc
autē casu a filíbus scz cū fur
tū omittitur ín vsu reitētur
fur ad estímacōnē vsus rei
eciā re ipsa dño restituta b m
rap a hosti ¶ Quīto pecat ¶ f
coñ hoc p̄ceptū qui vineam
agr ortum á quocūqz alí
ud fue culture cōmissum ínfi
delit á fallacit colit a p hoc
p̄rímū suū dāmficat a tētur
ad dāmí restitucōez ¶ dē intel
ligendū puto de quolibet ín
fidelí a fraudulento labrato
re scz carpentato ē muratore
prímum dāmficāte míuste.
Sexto pecat q̄ t mios agro
rū fuor vineaz ortoz pra
toz vl símilū possessionū sci
ent dilatat ín dānum prími
sui p hoc aliquid sibi de sua
possessiōe auferēdo a tētur ad
restitucionē nō solū ablati sz
etiā fructuū quos ide pcepit
a quos pcepisz dns rei si eā
possedisz deductis tn expēs
factis p fructibz q̄rēdis con
gregādis a obuādis ¶ Septo g
tio pecat iudex q̄ ex cupídita
te timore odio amore á ex q̄
cūqz alia cā sciēt male iudi
cat a tētiat ín dānū pri sui
Et scom rap tētur illi quē sic

iuste lesit ad oē mr̃ esse. Si mlit̃ itelligēs ē de illo q̃ licz sit ignar9 7 ad talē causā iudicādā insufficiēs. tn̄ psumit eā iudicare sine osilio alioz magis pitoz q̃ sufficiētes reputati sūt Et sic otigit eū per ignoātiā iuste iudicare a primū dāmificare. pcat em̃ tal̃ cōtra hoc p̄ceptū iuste iudicādo a p hoc ledendo primum a ī foro oscīe tētur leso ad restitucōez. Eodē modo dicēdū ē de illo q̃ sufficiens fuit ad iudicandū. si neglexit adhibere diligētiā debitā qz nō studuit a vidit q̃ studē a videre debuit a sic ex sua negligētia male iudicauit ī prim lesiōez. Octauo pcat aduocatus á pcurator q̃ scient̃ defendit causā iniustaz ut dicit̃ 22. q. lxxij. qz iustū ē et illicitū scient̃ alicui cooperari ad malū faciendū siue osulēdo siue aduuādo siue q̃liter cūqz osēciendo Vñ Ro. i. dicit̃ mortē nō solū qui faciunt sed etiam illi q̃ consentiūt facientibz Tenetur etiā ad restitucōez eius dāmi qđ contr̃ iusticiam p eius auxiliū alter ps incurrit. Si vero ī pncipio credidit causam fore iusta a in pcessu apparz sibi iniusta: dz causaz dese rere sine aduersarij dāno ut dicit Tho. vbi p̃us. Nono pcat aduocatus á pcurator si pti aduerse causā bonā auferta eam q̃uat. á dāmificat in exp̃s. Aut impedit ī execucōe iusticie ī hoc qp petit dilacōnes supfluas. aut p ducit scient̃ falsa instrumēta. á falsos aut corruptos testes Aut iudicat p̃m falsas leges á quascūqz falsas prohibicōnes Et p̃m Ray. tētur pti adūse quā sic iniuste lesit ad restitucōez oim q̃ p ei9 patrocinīū iniustū amisit. De cimo pccāt q̃ sēsus a tallias cōsuetas 7 tholoma wctigalia vngeltas a filia iuste instituta. á ab antiq̃ osuetudine cui9 cōtrariū n̄ est in memoria intro ducta nō soluūt si in toto vel in p te dñis fraudulent̃ subtr̃hūt 7 tēntur ad restitucōez. Vndecīo q̃ plebanus et alīs subtr̃hūt á eor ecc̄ijs debita. ut q̃ n̄ soluūt decīas fidelit̃. á oblacōnes osuetas á alia hmōi 7 tenēt̃ ad restitucōez. Duodecīo famuli 7 famule q̃ bona dñor aut domi nar in fidelit̃ dispensāt aliis aut sibi n̄psis inutilis dñis appropriādo aūt qui nimis large i ppriosvsus talia assumūt vel etiā q̃ de bonis dñor suor ipi inutiles elemosinas fatiūt. contra superius tradita.

Terciodecimo mulieres q̄ k

bō viroꝝ suoꝝ furantur ā eā
maritis nescientibꝫ aut nolēti
bꝫ mmis sūptuose cōsumūt i
vsus ꝓprios vl etiā de ipſ bo
mis viroꝝ suoꝝ elemosinas
faciūt cōn eoꝝ exp̄ssaꝫ phibi
cōez a cōn ea q̄ sup̄ de elemo
sina tacta sunt. Qrto decimo
peccant mulieres adulteran
tes q̄ filios illegittios nutri
unt sub exp̄ēb eoꝝ q̄ putant
p̄res taliū filioꝝ nō sunt a
sic faciūt filios suos illegitti
mos succedē ad hereditatez
legittimoꝝ q̄ tn̄ soli ius hn̄t
in prmis bonis Talis em mu
lier talit priuat legittimos vl
maritū in bois ad vtꝝqꝫ vl al
terꝝ ptinentibꝫ Qnto decimo te
statamētarij qui elemosinas ā
alia legata nō assignt q̄bus
ex testamto assignāda sunt
sez q̄ sibi retinēt aut ꝓpria vo
lūtate pl9 alijs donāt q̄ illis
quibꝫ noiati per testatorem
ordinata fuerūt p hoc ei iiu
ste damnificant primū in re
sibi debita a tenētur ad resti
tucōez ei. Sexto decio pec
cat cōn septimū p̄ceptū ec̄ q̄
rapinā omisit vicz rez aliena
iniuste auferēdo altrei vi l vio
lētia alio cui9 res ē sciēter a in
uito Et tētur tlis vltr restitu
ere qđ altrei sic abstulit ec̄ dā
nū recōpensaē qđ iniuste itu
lit Et illđ est geneāle in ōni
bus iniustis damificatorib9.
Et nōntez dem est qui iniu
ste q̄ si fieret auctoritate iu
dicis iuste iudicātis tal occl
ta aut manifesta recipiēs nec fur
tū foret nec rapina q̄ n iniusta
Sic a filij israhel deo iubente
egyptioꝝ bō licite receperūt
Verūtam si tlis in publica
auctoritate posit9 auferez al
teri res p violētiā iniuste tal
peccaret a cōmittēt rapinā a
tenētur ad restitucōez. Sic
ecia nec furtū cōmittit nec ra
pinā qui aufert furioso occl
te gladiū ne occidat nō iiu
ste. q̄ non in alteri9 nocumē
tum. Decio septio peccant m
dñi qui a subditis suis p iiu
stas tallias ā exactiones in
debitas superfluas in cōsuetas
subditos suos grauanta ab
eis p̄fata exigūt. Sūt tn̄ ali
q̄ casus in quib ray. a hosti. i qui
bus licitū ē dominis vltra cen
sum debitū aliqđ subsidium
moderatū exigē. Primo ē p de
fensiōe p̄rie ut cum p̄ria iniu
ste ab hostibꝫ inuaditur tūc
enim subditi nō solū tenētur
suas res inp̄tiri: sed etiā tenē
tur corpaliter a tōliter iuua
re a laborare. Secundo si dñs
vult ire in exercitium indictū
ab eccia vel p̄cipe contra he
reticos vel paganos nec suf
ficit ad expensas potest a

ſb̄ditis pt̄ē ſb̄ſidiū Tertius ſi in bello ex pacto ſuo iuſto fuerit captus ab hoſtib; a ñ ſufficit ſe redimē abſq; dam no graui Rēx ſi dēat filiam maritaē·a filiū deſpōſaē Et ſi aliq̄ alia cā ſimīl emergat·de q̄b9 vide lacius in ſūmis·pōt li cite a ſb̄ditis pt̄ē auxiliū ſed moderatū Si vero dñs extra tales a ſiles rōnabiles cau ſas vltra o ſuetū exigere vell; tēretur ad reſtitucōnem ſm Rap·et alios ·Dec̄o octauo peccāt int̄rō q̄ in tractu cō ductōis mercenariū de p̄cio ſuo ñ ſtatī ſoluēdo dāmficāt·

n ¶ Dñs dicit alexā·de hal·in ſūma·tal tētur reſtituē dam nū 7 etiā tantū quātū mercē nario nocuit·vñ leuiti·xix·ñ morabitur opus mercenarij tui apud te vſq; mane id eſt opis merces·Et ecc̄·xxxiiij· Qui defraudat mercēde mercē narij a q̄ effūdit ſāguinē fra tres ſūt·Et Jac̄·v·dr diuitib; Ecce merces operiorū vrorū q̄ fraudata ē a vobis clamat a clamor eorū in aures dñi ſabaoth introiuit Potest aūt ille cui p̄tium ſolui debe ret multiplicat̄ dāmficai ñ ſo lutus·Aut q̄ tātū tētur eadē nocte ſoluē Aut alimonia·et alia neceſſaria emē l̄ p̄ncipio obnoxiū fieri a aliud hmōi

mercēde ppt̄ carentiā ſibi de bite mercedis· ¶ Decimono peccāt q̄ defraudāt dños aut ciuitates in ſteuris licite ipo ſitis p mo interdū illicite per tiranos ex tortis: Exēpli gra dominꝰ alicui9 ciuitatis ſibi ſubdite i poſit ei aliquā exacti onē iuſtā ſz rectores dicte cō munitatis p ſecōmunitate ut maius malū euitēt p̄mittūt eis dño quādā pecunie ſūmā a ſtatuūt quēdā modū reci piendi ſiue colligēdi dictaꝝ pecuniā a ſingul de illa cōmu nitate: ponēdo cuilibet certā pecuniā ſoluēdā: ſm multitu dinē bonorū ſuorū·vl alit·po ſito etiā q̄ aliq̄s ciuiū dictaꝝ ſūmā pecunie vel ſimīl vel per ptes p̄mittēs ſoluē dicto mo do recipiat ad firmā pecuniā ipoſitā cōmunitati dicto mō colligēdā·demū poſito q̄ ali q̄ de dicta cōmunitate exiſti mātes hmōi exactōes iuſtā a ideo ñ ſoluenda niſi p vio lēciam 7 coactionem aliquā pecunie ſūmā eis im poſitā clā l̄ occulte retineāt·Querit er go gofredus q̄ſti·vij·q·xv· Vtꝝ ſic retinentes illud q̄ eſt impoſitum eis teneantur illud reſtituē a hoc illi q̄ reci pit dictam collectā ad firmā Reſpondit debitum eſt ut vnuſquiſq; tā q̄ ps tribuat

ad omune bonū oseruādū sub
am poenā. Sic ec̄ q̄sq; psa
lute ꝑpria tēt̄ur dare tiranno
bō extorcioā l̄ pdē pl9 q̄ꝑmit
tat se p̄mi ab eo. Et bn̄ stat
sil'm ꝓposito casu q̄ m alio q̄
aliq̄d iuste ab aliq̄ recipit
q̄ tn̄ iuste p̄t ab alijs exigi
ut si dn̄s a tirāno capitur. si
captus sine subdito⁹ bonis
redimi n̄ p̄t q̄ tn̄ tirān9 iu
ste p̄ eū recipit q̄ restituē te
netur q̄ subditi bn̄ faciūt do
minū liberādo. Sic est m ꝓpo
sito vbi oēs de omūitate fūt
sicut vnū corpus q̄ rectores
omūitatis q̄n racōnabiliter
subditis aliq̄d soluēdū ipo
nūt tenētur soluē alias omu
nitatē defraudāt. ¶ Vicesīo
ꝓcant q̄ scīēter tradunt bo
bus malas pecunias l' alias
res p bois post q̄ ab alijs sic
ad ipsos puenerūt tales enī
nec dāt p eū iustū nec fidelit̄
agūt nec bn̄ intēdūt s; hoc
q̄ ad pecuniā p̄cipue intelligē
dū ē. q̄n datur pecunia q̄ est
falsificacō monete cōmūis.
Secus si non esset falsificata
mōeta. sed in vno grosso pl9
de argento a casu q̄ m alio q̄
minus de cupro. ¶ Vicesīo p̄
mo peccāt p̄m pluēs q̄ melio
res denarios eligūt de mone
ta nō pue argētea q̄ rsoluūt
in argētū vel vēdūt ꝓtioſius
a leuioēs eq̄ care vendūt p;
q̄ tunc moneta; reddūt mi
nus acceptā q̄ t'les fatiūt int̄
dū libras denarioꝝ ita leuēs sic
precisoēs monete q̄ tn̄ omi
no illicitū est ego noceāt coi
tati eadem racōne intendum
sicut isti de quib; pū·xi· dicit
Qui frumēta abscōdit male
dicetur in popul'. ¶ Secūdo r
p̄cipalit̄ videndū est palli
atis furtis q̄ rapinis de q̄b; ē
p̄ma regula Mgri Math.
li· de otractib; Quicūq; exhi
bet se q̄lem scit se nō eē cui ꝓ
ter hoc p̄cipalit̄ q̄ creditur
eē tal' q̄lem se exhibet datur
mutuatur vendit⁹ vel fit ali
q̄d bonū q̄ non daretur a
fieret si sciretur non eē tal' il
lud ipē iuste capit q̄ ad rsti
tucōē; tenetur n̄ sibi aliūde
optat de iure vel ipē ꝓbabi
liter ignoret q̄ hac rōe sibi
detur vel fiat. Patēt ista q̄ si
non detur alias de iuē nō
datur sibi volūtarie y mo in
uolūtarie q̄ ex ignorātia cu
ius ipē est cā p fuā falsā exhi
bicōē; q̄ simulacōne; seq̄tur
q̄ ipē fraudulēter recipiat·
Si iuxt̄ hāc regulā discute
rēt se hoīes oq̄ multi inuem
rēt se iustissimos occupato
res q̄ de diuicijs suis gliā
tur q̄ aspnātur ceteros ut ma
los. Primo ei p̄ncipes q̄ hnt

defendē terrā ⁊ ſb̄ditos eiſq; puidē de iuſtitia ad q̄ ob cōne ſb̄ditor̄ q̄ſi preco cōducti fūt: de q̄rto defenſiōe; debitā ⁊ iuſtitiā negligūt de tīto tribuēdo; iuſte recipiūt Secūdo idē iudiciū ē de hīs q̄ ſe clericos vrbo dicūt l'habitu vl officio exteriori oſtēdūt ⁊ nō fūt tales q̄les rōne clericatus eē debrēt. Ex quo em̄ ille quē epūs non acceptauit ⁊ ordīauit in clericū iuſte recipit bn̄ficia eccleſiaſtica ⁊ fructus eor̄ Quomō ille coram deo iuſte recipiet quē deus nunq̄ in clericū acceptauit Quomō autē eſt credibile q̄ deus illū vnq̄ in clericū acceptauerit. q̄ nunq̄ ut clericus viuere l'ut talis deo ſeruiret poſuit Dz ſi aliq̄d de hīs q̄ ad clericū ptinēt aſſumpſit aut facit: hoc p̄cipaliter ideo facit ut p hoc facilit' reddit⁹ ⁊ pecunias poſſit obtinere et per illas ſeculares hōre hōres cōuiuia. luxurias. ⁊ vanitates ſeculi exercere. Et ſi aliq̄n bonū ꝓpoſitū h; ⁊ p tunc nō p̄cipit: nōne etiam tūc q̄n mutat ꝓpoſitū ⁊ ope otrariū implet ītex p̄cipiendi ius perdidit. Ter cō ſimiliter eſt iudicandū de religioſis habitu ⁊ religioſe viuentibz. Q̄ui enim credit puto aūt q̄ nec ipſi met credere poſſunt hōies ideo eis bona dare. cōſtruere monaſteria. eleōſinas ⁊ oblacōnes porrigere ut mde et de talibus coīt deū ⁊ regulas viuant Cū ergo ipſi ſolū ſb̄ p̄textu hmōi ⁊ colore petāt ⁊ recipiant. ⁊ hoc intuitu eis det. ut vicz ſm ſtatū aſſumptū deo ſeruiant ⁊ viuāt ipſi nō hīnt ius cōuertēdi data i alios vſ: maxie cōtrariū: q̄ ad id ad q̄d data fūt ⁊ ipſi recipiūt. q̄ cito ergo quiſpiā religioſor̄ ſcient' otra ea facit. q̄ ad ſtatū religioſū de neccitate ſalutis ptinent inuſte p̄cipit ⁊ abutitur oībus monaſterio donatis. etiā pane vel habita cōne miſi mutet intēcōe; ⁊ vult eis vti ſic dz ad reſtitucōem tēnetur ¶ Rīto oſormit' pōt diſ ⁊ q̄ q̄ ſcīēt' conant' ut res q̄ cūq; vel aliq̄ melior appareat. q̄ ē bō quā emptor ꝓpt' hoc emit p̄cipaliter q̄ talē credebat eā eē q̄l' apparebat cōi iudicō tātū tēntur restituere q̄n tū recipiūt vitr̄ vrei⁹ valore Et ſi rōdeat eis res eor̄ ītegra: totū p̄ciū reddere tēnētur. q̄ nō fiebat emptō niſi p tali re qualis ſm iudiciū omune apparebat Siliter ſeciendū ē de hīs q̄ rē bonā eē vnalē oñdūt ut vīnū clarū ⁊ ſapiō ī vitro ⁊ poſtea turbiō

vel alias malū vas vinū infū
dūt hec de pfato math· Qui
to ẽm p dcā iuste agūt mer
cato es vel alij q accomodāt
pecunias ab alijs aut decipi
ant vestes aut apparat9 hūt p
cios os ut eis credat cū tn p
babilit soluē debita nō intē
dūt vl neqant Secūda r
gula eiusdē q cūq; indebite
est alicui hoi causa tioris v
recūdie tristitie vl alterius
passiōis sibi oio inuolūtaie
cuius q dē passionis occasio
ne ille hō mouet ad dādū
mutuū9 vl aliq9 vtile sibi fa
tiens hoc ipse iuste recipit
de tāto de quāto illa da cō ex
illa inuolūtaia passione pce
dit Et ad restitucōez tēt ñ
forte fīē p tactū ē illō sibi ex
aliq iure debatur vel nisi bō fi
de pbabilit ignoret an inuo
luntaie sibi detur sed pbabi
lē hret psumptōnē de volun
taio Illō pz qr qñ iste nō hz
ius a scit illū dare nō volūta
riea vltra hoc est indebite cā
illius dacōis· quo pōt sibi
res iuste vendē· dico aūt cui9
ē idebite causa qr si das pau
peribz eleōsinā ex tioze mor
tis aut dānacōis: ipsi nō in
iuste recipiunt qr nō fūt cau
sa illius tioris ymo adhuc
si q̄s essz cā illius tioris sz nō
indebite ut si necē essz nautā
facere foramē in natū· pter
qō optz eici vel alijs dare mer
ces Si autē nō essz necē sed
faceret hoc qr speraret se obtē
turū merces eiectas· ipse cete
ris pibus nō solū merces eie
ctas a dēmū inuētas inuiste
recipet sed etiā tenet̄ur refun
dere dato qr eas nunq̄ inueni
ret· Ex p̄missis pñt multa v
elici Primo qr potētes a dñi
qñ petūt sibi aliq̄d dari l'mu
tuari a subditis qō pre tiore
indignacōis negare nō au
dent de tāto inuiste recipiūt
de quāto ex inuolūtario tio
re donatur Secundo si quis
petit vl mēdicat pr tāhono
rabilē psonā cui quis p ve
recundia tam puā rem nega
re a vultū eius nō audet ofū
dere Tercō debitores q̄ minātur
creditoribus ñ ps debiti r̄mit
tatur eis se totū velle negare
corā iudice· nulli talū sunt
absoluti a debito qō occasio
ne illius tioris dimittitur Rī
to hij q̄ molestauerūt homines
a minantur amplius inimi
cari eis si nō accordauerit cū
eis p voto ipsoz: non debent
credere se vere et euāgelice re
cōciliatos etiā si offensi ex il
lo tiore se iniuriar dimittere
a verbo testētur a scripto Rī
to mimi et ioculatores q̄ non
vocati veniūt ad hoies sed ex

pitus muitis⁊ dolētibz·a illi p̄ wrecūdia l' tīore oblocuī onis eoꝝ hūane ofusiōis fu stinēt eos⁊ aliqñ iocula cōes eoꝝ ñ fūt securi in ofcia de eo qđ eis dat de qñto ex ill' motiuis datur quoꝝ ipsi fūt cā indebita. Sz hec oīa fūt intelligēda ñ ipſ alio iuē opetat ap̄bab: liter appareat qꝫ volūtarie detur Et sicut additū est de tñto: de qñto: a q̄ sequūtur ceteꝛa·qꝛ aliqñ hoīes dāt nō solū ex aliq̄ taliū passionū inuolūtariaꝝ·ſz etiā ex affectu hñdi bñuolētiaꝫ opla cētiā hōrē solaciū a laudē·Et certe dtñto illi ñ inuste recipiūt: a aliqñ totalit' mutat' affect9·Qñ aūt hoc haberet posſz cōtīgē qꝫ q̄ prio inuste recepit: iuste postea retineret qꝛ qđ prio erat inuolūtariū: postea fit aliqñ nonsolū volūtariū·ſz etiā delcābile sicut cōiter in hijs otīgit ad q̄ mouet·vl' in q̄bz surgit ocupia· illa ei ñ facit inuoluntariū a ideo q̄ ex illa dātur·iudicāt' licite posse retinei·ñ obstāte qꝫ dās pecz in sic dādo·et recipiēs mereat' cū p̄cō superbie·auaīie·l' luxurie·Dec magis·mathe·Qñtū ad·iij·pn̄cipale de rebus inuētis ē specialit' notādū ſm sāctū thō. ·2·2·q·lxvi·Et ſm alex·in suo ·iij·dis·xxiij·qꝫ q̄daꝫ fūt res q̄ nūq̄ fuert in alicuius bomis· ut gemme et lapilli q̄ inuenīt in littore maris. a ille res statī sunt inuētoris·dicit em̄ de ill' lex in libro institucōnū de rerꝫ inuēcōe·gēmeꝫ lapilli a similia q̄ in littore maris inuenīutur iuē naturali statim inuentoꝫ fūt et fūt·Alie fūt res q̄ aliqñ posſesse fuert ſz mō derelicte sunt·ut thesauri antiq̄ tpe ſb terra occulta ti quoꝝ nūc nō ē possessor·a de istis dicēdū est sicut de supdictis·scz qꝫ sunt inuētoris nisi qꝫ ſm leges ciuiles tētur inuētor dare medietatē dño agri·si in alieno agro inueit nō data ad hoc opa·ap̄t' qđ in parbola euāgelij math·xiij· dr de inuēcōe thesauri abscōditi in agro·qꝫ emit agꝝ illū·ut .s. hāret ius possidēdi thesauꝝ Si uero inueneit thesaurum data opā: nil tētur dño agri Vnde de illo dicit lex li·institu· de rerꝫ dimissione. Quisquis thesauros in loco suo inueit· Adrianus naturalē eqtatem secutus ei cōcessit q̄ inuenit· Ac si q̄s in alieno loco: non data ad hoc opera·sed fortuitu inuenit: dimidiū inuētoris a dimidiū dño soli concessit

Alie sunt res que de pro pinq̄ in alicuius fuerāt bonis

a fūt ab eo derelicte a istas
si qs mueit a eas accipit· nō
aīo retinēdi ꝫ eas restituēdi
dño eaz q eas nō hēt p dere
lictis: ille non cōmittit furtū
nec m re cū sint derelicte nec
voluntate cum eas derelictas
sciat a credat· Si āt m̄ vita
te nō fūt derelicte· Ipse tn̄ m
uētor bō fide hoc credita ac
cipit etiā aīo retinēdi tunc
ignorātia fā eū excusat ut di
cit alex· Si āt n̄ credat eas
derelictas a accipit eas aīo
retinēdi: tunc furtū omittit
q̄ o tractat rē alienā a de hoc
intelligitur illud Aug 9· in q
dam omelia sic dicentis Si
q̄d muenisti a nō rēddidisti
rapuisti dic tn̄ pe· pa· m· inj·
de o fuetudine· thesaur9 vbicū
q̄ muētus sit: est p̄cipis a
sic ille solus pōt facē ele mo
sinā: Est ei thesaurus vetus
depoīcō pecunie cuius mēoria
nō extat Sed quō restituē
tur muēta qn̄ nescitur cui ex·
scōm Ray· Fatiat muentor
publice dari p p̄cones vl̄ per
ecc̄ias vbi rē mueit Et ꝑm ho
stien̄· Aliq̄ dño restituat si
dubiū ē cuius sit ētificari d; i
uētor p circūstātias rei alias
forte ml̄ti nō dn̄ ea peterēt

a Capitulū q̄ntū

OE empcōe a dēdicōe
cir q̄ sepe plura valde

illicite acq̄rūtur tria nūc fūt
videnda· Primo q̄ req̄rātur
ad tria· Secundo q̄ periculo
fū ē hīe officiū mercatorum·
Tercō q̄liter se debēat hīre ne
ut saluētur mercatores·

b Quātū ad primū nōndum
q̄ ꝑm vincētiū in speculo hy
sto· li· ij· mercatoz ꝓpetates
cham primus hūisse vidr q̄
simplicitatē vite hoīm ad in
uēcōnē mensuraz a ponderz
primus adinuit atq; ad callidita
tē a corrupcōem pduxit ter
minos terre p̄m9 posuit rapi
nis a violētia opes congregās
suos ad latrocinia iuitauit·
Quātus ig; negotiacō ut ho
die res se hēt de se nō sit illici
ta· q; ipsa mediāte bō terra
rū q̄rundā alīs terris talīū
carētiaz hīntibus aduehūt a
econōmo: tn̄ ibi magne frau
des fūt

c Vnde sc̄do nōndō
q̄ ꝑm tho· 2· 2· q· lxxvij· a sco·
m· ij· di· xv· Duplex ē cōmu
tacō Vna p̄conomica qn̄ cō
mutās intendit recipe rē nō
vt mercet m̄ ea ꝫ vt ipsa vta
tur Alia est cōmutacō negō
tiatiua vbi omutās itēdit luc̄
ri de re quā acq̄rit· emit enim
rem nō vt vtatur ea· ꝫ vt v̄e
dat carius Ad p̄mam cōmu
tacōem vt sit iusta quīnq; r̄
quīrūtur a ad secūdaz vt sit
iusta ead a adhuc duo alia

req̄runt. Primo igr ad cōtr
actū emp cōis a vēdicōis a ad
quēcūq; cōtractū req̄rit libe
ra wlūtas ím vtroq; scz vēdē
di ím vno a emēdi ím altero id
ē q̄ dās wlit trāsferre ꝛ ꝛcipi
ens wlit accipē rem trāsferē
dā Secundo requiritur liber
tas ím vtroq; ita q̄ neuter ip
sor; pḥibeatur lege supioris
nec p actum alterius a quo
dependeat. Et ꝓpter defectum
hmōi non pōt mōchus sine
licentia supioris nec filius fa
milias sine licētia pris emere
wndere. Tercō requirit q̄ fi
at ōmutacō sine fraude ínter
uemētē bō fidē Jo. i. thess.
iiij. Hec ē wlūtas dei ne q̄s supp
grediatur neq; circūuemat ín
negocō frēm suū p li supgredi
atur ieq̄litatē iusti pcij exclu
dit de q̄ post pauca dicetur ꝛ
d circūuemat p fraudē ¶ Fit āt
fm tho. fraus ꝑpli cit Prio ím
ſba rei wndite ut cū q̄s rem
vnus spēi scies wndit p re al
terius spēiei a ſbe minus pti
ose ut auricalcū p auro a aquā
pūro. Aut mixtū p puro. a
denariū cupreū p aureo cōn
illud psa. p. Argētū tuū vsū
ē ím scoriā vīnū tuū mixtū est
aq̄ Secdo omittit fraus ī q̄n
titate q̄ p mēsurā ognoscitur
siue res mēsuret p pondus si
ue p aliā mēsurā corporalē ut
modiū wl sextārium siue fit ī
liq̄dis siue aridis. Et filiter
ím libra ꝛ pondere ꝛ ím oibus
istis vnúsaliter optet eē iusta
mēsurā ím wndendo ꝛ emēdo
alias ínustū fit Jdeo deu. xxv.
dicitur nō habebis ī sacculo di
úsa pōdera manus ꝛ min9 nec
erit ī domo tua modius ma
ior ꝛ minor Abhominat em dñs
minus eū q̄ hoc facit ꝛ adúsa
tur oēs ínustitiā Tercō omit
tit fraus ī q̄litate puta cū q̄s
aīal ím firmū wndit q̄si sanū
a vinum corruptū q̄si sanū ꝛ
pur. a croco cū mixtū cū re vili
ori Ex q̄ pz q̄ q̄ faciūt res mu
tiles ꝛ defectuosas. defect9 q̄z
eaz ex índuſtria ꝛ studiose
obtegūt ꝛ occultāt tēnt ad
restitucōem illius q̄ occasio
ne tal occulta cōmís eis dat
p rebz ñ res nō obstāte defe
ctu tātū valeat quātū datur
Et silit ē de hñtibz res wna
les iudicādo oia ista pbātur
ex iuriſ a dano dato Qui
ei dat occasionē dāmi dānū
dedisse vidr. ſz de fraude alīū
ím ſba q̄litate ꝛ q̄ntitate dat
ei occasiōem dāmi Alias ei ñ p
mutaret Et ím hīs ōmibz dic
Tho. nō solū peccat q̄s ínusta
wndicōem fatendo ecīa ad restí
tucōem tenetur ¶ Quarto exí
git q̄ ad mínus hitualit ite
dat si wracit agnouerit rē nō

fuisse talē qlis ꝑm otractū eē debuerit qꝫ hoc velit sicut rō nabile fuerit emēdaē. Si em vēditoē ignorāte aliqs pdi ctoꝝ defectuū m re vēdita fue rit: venditoꝝ q̄dē nō peccat· tenetur tn cū ad ei⁹ noticiaꝫ puenerit wacāt saltē dānū r̄ cōpensaē emptoi Et qđ dcm est de vēditoē etiā intelligen dū est ex pte emptoris· Cō tingit em qnqꝫ venditorem credere rem eē minus pcioſā q̄tū ad spē; puta si quis au ru vendat loco auricalci em ptor si illud ognoscat: mu ste emita ad restitucōem te netur· Et eadē rō ē de defectu qlitatis a qntitatis ut si quis simplex pegrin⁹ credēs equū suum valde infirmū exhibet eū venalēa ēptor astutus q̄ uis noscat defectū eē puū à forte per noctem sanabilēa tn emit eū p parvo pcio qsi valde infirmū ille scienter a mu ste dānificat primū suū ꝫ peccat otra hoc mādatum a tētur ad restitucōeꝫ Qn to requiritur equalitas valo ris inter res pmutatas à mē rem emptā aut venditā a p cū Nā rem carius vēdē à vi lius emere q̄ valet m se l'esti macōe hoim est coīa iusticiā ꝑm pḧm pmo politi· Et con tra Math· vij· Oīa quecūqꝫ vultis ut faciāt vob hoies a vos facite illis· Sed nullus ē qui sibi velꝫ rē carius vendi q̄ valeat qꝫ sic dānificaēt ut plurimū vel sepe Vñ Augu stin⁹· xiij· li· de ci· dei Velle vi le emēa care vendē reputavi cū ē dare aut q̄ nō licet rē cari us vendē vel vilius emē q̄ valeat i se l' m estiacōe hoim· In tribus ei casib; licꝫ rē cari us vendē q̄ sit empta· Ideo qꝫ à res meliorata est m se l' m estimacōe hoim Aut racōe servicij circa rē emptā exhibi ti Primo ei res empta ꝑt me liorari aliqn naturaliter ut qn fit de impuro vino purum de gracili ligno forte Et de eq trū annoꝝ octennis Aliqn artificialiter fit emptē rei meli oracō ut melior est pānus in tumica formatus q̄ simplex pānus Aliquādo fit natura liter a artificialiter ut melius ad ignē valēt ligna sicca q̄ hūida Secdo pncipaliter res empta pōt meliorari nō i se ꝫ i opione hoim· Aut qꝫ nesci ebat ꝑus q̄ bō essꝫ· Aut qꝫ est iam indigētia ei⁹ q̄ ꝑus non fuit ut p; de pilluꝰ pesti lētialibus extr tps pestilētie a in tpe pestilētie a i multis alijs modis Et tā in ꝑmo q̄ in secūdo melioracōis mō ꝑt res carius vēdi q̄ empta est

Terco ꝓncipaliter ido ficit ꝓt expte vēditionis vicz roe huiusmodi quod cui ea fecit vl officiū quod cui ea hēt a hac roe colligunt hospitū. cāpsores. mstitores. caupones. pnesticā q̄cunq; stationarij pnt rē etiā nullomodo mutatā nec in se nec in estīmacōe hoim vēdē carius q̄ emerūt a hoc ꝓpter sūptus. labores. industrias. curas. pricula. a alias occupacōes rōabiles a multo plus q̄ adducūt res a longinq̄. Rō ē qz. p. cor. iij. vn9 q̄sq; recipiet mercedē pm suū ꝓpriū labore Eadē ei rō ē de mercatore sic de alio laboratore q̄ si merces dēt ꝓ suis labore. industria. cuā similibz

8 ¶ Vñ tā pm dīmā q̄ naturāle legē illicitū reputatur si iēpcio ea vēdicōe nō sit eqlitas iustice huata saēnt Et ille q̄ plus hēt posto q̄ innotuerit sibi illo tenetur recōpensare ei q̄ dāmnificat9 ē si sit nōbile dānū. Qd dico qz iustū pcium rerū qnqz nō est pūctualiter determinatū. ꝫ magis in q̄dam estīmacōe cōsistit ita q̄ modica addicio vl minuco nō videtur tollere eqlitatem iustice ut Tho. dicit Et addit co. q̄ quando cōmutātes pē sata ncitate mutua rputāt hmcmdē equiualens dare a accipere ita q̄ vtq; cōputat tantum dare q̄ntum recipit a econuerso recipere q̄ntū dat si tunc aliquod modicū defi cit ab idualī eqlitate nō erit iustitia reputāda. qz quādo ex tali estīmacōne de dacōne a recepcōne equiua lētis mutuo sunt contēti tūc mutuo sibi volunt remittere wsimiliter sibi aliquo defitiūt ab illa iustitia requisita. Et sic istoz cōtractuū quelibet cōcomitatur aliq̄ do nacio cōdicionalis Vt si aliquid sit āplius in re data. ¶ Verūp tñ si aliqs multū indigēt de re aliq̄ a alius ledatur si ea careat a ꝑ magnā instāciā ille inducitur ad vendendū rem suam vl ad permutādū ꝓ re alterius tunc cum possit se cōsequare indēnem erit i ca su tli iustū pcium non respiciendo solū ad rem que vēditur sed etiā ad dāmnū quod venditor ex vendicōe incurrit Et sic licite pt aliqs dare vendi q̄ valeat pm se q̄ tus nō vēdat plus q̄ valeat hñti Si vero aliqs multū iuuetur ex re alteri9 quā accepit Ille vero q̄ vendidit nō dāmnificetur carēdo re ista nō debet eā suprueēdere quia vtilitas que alteri accrescit non ē ex vendicione sed ex condicōe ementis nullus autem debet

vndē alteri qđ non est suū licz possz et vndē dānū qđ patit Ille tñ q̄ ex re alterius accepta mltū vtuatur pōt p pa voluntate vēdēti aliq̄d superogare qđ ptinet ad eius hōestatē ¶ Et sic ptz q̄ qui q̄z req̄rūtur ad omutacōem yconomicā Dz ad negotiatiaz adhuc sup p̄fata req̄rūt alia duo Prio si debeat eē iusta: optet q̄ tal omutacō sit vtil reipublice Dic ē de mercatoribz illi q̄ affeunt res de pria vbi abundant ad p̄riā vbi defitiūt quaz tñ vsus ē ibi neccarius Et etiā qui res emptas oseruāt ut pmpte i uemātur vnales a volētib9 eas emē tales hñt actū vtilem reipub Optz em̄ q̄ nec aliq̄s credat nec credēdi ratione hēat empcōez eē omunitati vel reipub p̄iudicialem Propt defectū illius odicōis sūt aliq̄ vitupabilit negociatores puta q̄ nec trāsferūt nec obuāt nec eoz idustria meliorat res vnal nec ētificatur alius simplex devaloē rei emēde: dz emit mō ut stati vndat sine ōmibz iā dcis cōdicōibz Tal eēt extermīnando a repub tanq̄ nociuū cōitati eo q̄ phibz immediatā omutacōez volētiū yconoice omutaē sic fatūt qđlibz vendē

nale vsuale cariū emēti q̄ debēt eē avili vēdēti a fic dāmficāt vtrāqz ptē ptz eē q̄ illi q̄ frumta vel alias res vtiles cōmūitativl nccāias a bōs ad hoc p̄cipaliter emūt ut nō desint cūtati p̄rie vel aliq̄ alia bō intēcōe: nō intēdēte caristiā inducē dz q̄ncūqz necessitatē vl nōbile ḡuamen paupm viderint: vndē iuste cōem a rationabilē estimationē Tales em̄ licite a meritorie p̄nt hoc facē a aliq̄n caristiā inducere Dz illi q̄ mogre gādo talia nec cōitati pfunt nec vtilitatez eius intēdūt dz solū lucrū suū nl ñ caristiā exspectādo ḡuissimē peccant Rō est q̄ quilibz i cōitate viuēs racōne caritatis p̄mia a cōe emolimēti utpote solacij de fensiōis a similiū dēt cōitati eē vtil a maxime nō nociuū Et vm iura Turpis ē ps q̄ se nō cōformt suo toti p̄nt autē vtriqz p̄missoz se ex hoc odcraē Ruia qui intēdit caristiam dolet de frumtoz copioso puētu Alius vro ex hoc l letus ē vel cōtentus a nō tristis ¶ Secūđ requisitū ad omutacōez negotiatiaz ē ut vēdēs p rewndibili recipiat iustū p̄tiū Est autē iustū p̄tium odcrād vm q̄ res vndibiles valēt ad vsū hominū

plus vel minus ꝑm necitatē
rei. inter ꝺ ꝑm ꝺcos ꝺerū hoiz
qꝺ hñt ad res Et licz ꝺifficile
sit ꝺaꝛe ꝺe valoꝛe rei sufficiē
tē7 gnalē regulā. tñ hāc re
gulā q̄ꝺaz ꝺoctoꝛ tr̄ꝺit Dic
estimacō q̄ vrisimiliter bō fiꝺe
credit erronea ee nō ē sequē
ꝺa sic cōmūis estiacō in q̄ nl
lus error visimiliter appaꝛet se
q̄nda ē siue in spē siue in singu
lari vbi vꝛo nulla ē l nō vra
estiacō: ibi rem rat ad 2ōem
pēsā ꝺo laboꝛes sūptus accreā
stati ꝺicēda bō fiꝺe. put me
lius pōt fieri necnō melioracō
nē l'pioꝛacōez siue realē siue
estiatāa ux̄ hoc res vēdatuꝛ
Tl'is negotiatoꝛ ux̄ ꝺiligē
tiā suā a industriā apicula ac
cipiat in omutacōne p̄cīū coꝛ
rñdēs qꝺ ꝺeclarat sco. qꝺ vnū
quēqz in ope hōesto vtilē7
reipub. oꝛtz ꝺe suo laboꝛe
viuē. ꝛ tl'is afferēs vel etiā cō
seruans hōeste a vtiliter ser
uit reipublice igraē Sc̄ꝺo
qꝺ vnusquisqz industriaz su
am a solicitudinē suā pōt u
stle vēꝺere Industria ei mag̃
requiritur in tali trāsferente
ꝺe p̄ria in p̄riam ergo potest
iuste sustentacionem suā p
ser familia sua ad illaz necī
tatem ꝺeputatam recipere p̄
cīū coꝛrñdens fue industrie
Tertio eciam coꝛrñdens ali

quid suis p̄iculis. Semper
tñ lucz ꝺebet ee moꝺeratum
ne talis cupiēs nimis ꝺiues
fiei vitium auaricie incurrat.
Ad hoc vero qꝺ vnditō l'
empcō sit bō materialiter rē
quiruntur condicōnes a ciz
cumstācie cōmunes sicut in
alijs actibz moralibz potissiē
finis ē qꝺ nō sit in scāꝺalū in
malū exēplū coñ vtū vel ex
auaritia vñ ꝺic sāctus tho. qꝺ
emēs non ꝺebet lucz statuē
tāq̄ finē suū vel suoz opz.
Bz lucz quod quezit vltei
us in aliū finem necārīū l'ho
nestum ut ad sustētacōez ꝺo
mus sue l'ad subuenīēdū in di
gētibz si sit negotiacō licita
l' ee cū q̄s negotiacōez itēꝺit
ꝑpt' publicā vtilitatez ne sez
res ad vitā neāe ꝺefint p̄ie
a tūc lucz expetit n tāq̄ finē
sed q̄si stipēꝺiū laboꝛis Bz m
ē dubiū vtz vnditoꝛ teneat
ꝺicere vicīū rei vnꝺē ꝺe Rn.
ꝑm thō. qꝺli. ij. q. x. Et. 2. 2.
q. lxxvij. ar. iij. Si res vnꝺē
ꝺa ꝑpt' vicīū qꝺ hz rꝺdit' mi
noris valoris l'eius vsus rꝺdi
tur ipēditus vl noxius sez cū
equus claudicat vl ꝺomus ē
ruinosa a cibz coꝛruptus l' w
nenosus Si tūc hmōi vitīū ē
occultū vnditoꝛ non ꝺete
gita si tam care vnditur ac si
nō essz vicīosa: erit vnditio

dolosa a vendítor. tētur ad dām recōpensacīōez. Si vēo vicīū sit manifestū. puta cū equus sit monocul9 l' tle manifestū vicīū hz res vendēda. l' cū vsus rei licz non ouemat vni vendítoi pōt tn ouemēs ee altera si tūc ipse vēditor ap' hmōi vicīū subtrahat de pcio qntū optet: tunc nō tētur ad manifestandū vicīū rei qz forte hmōi emptor vel let pl9 sb tr̄hi de pcio qp essz subtr̄hēdo. Vn pōt licite vēditor idēmitati sue cōsulē vicīū rei reticēdo vbi grā exēplifi cat doctor es alij. Tu vēdis m equū oio malū a q nl valet ad equitādū a das mihi eū p tāto precō qntū sola cutis valz: mihil inustū facis mihi qz equus nō valet ad eqtādum. misi ego in cōtractu me rogarē an equus valez ad eqtādū a tu dicēs qz sic: tūc ei ctractus iustus ē a fraudu lētus. Si autē ego ex simpli citate vel inadūtētia nō cōsi derarē istū defectū. nec inqre rez tu tn bn scīres qz ego pn cipaliter ad eqtādū eū emerē a ex simplicitate l' inadūtē tia id nō dicerē. Tu q̄ dē pec cas cōn me nō inuste ad ex vendēdo. z minus fidelit a ca ritatiue cir me agendo exce lentia tulij q narrat de atipa tre pho acutissimo qui dixit. oia vicia emptoi pandēda sūt. Et post plura eius vba ocludit tulius li. iij. de offi. nl dēt vendítor emptoi cela re qd si inexcusabili sūt q reti cēt: qd de hijs est inadū est q fucacōis vanitate adhibēt. Sz q̄d de hijs mercatoibz n a cōsuetibus q scīūt vitiū rei tustū ptū a tn signo. vel vbo. vl silēcio. rē supuēdūt. Rndr qz triplicitez pnt tales vitium cōmittē. Prio si vidēs hoiez simplicez a inexptū cir rem non facit diligētiā fidē lē ut ei nō supuendat. Quia em inexptus hō nescit rē esti mare. Ideo vendítor nō pōt se bn illius exhibicōnē in vē dendo regere. sed tō eius estia cō sibi incūbit. Et ego misi fi delē diligentiā adhibeat nō est sine pcto si rem supuen dat. Secus autē est qn res vendituz homim intelligen tia expto cir rez. Secūdo qn emptor a vendítor est arcta tus necitate vel inopia data af fectōe impulsus. tūc inequa qz pōt alē dubiq de valoe rei tā secura o scia dubius ee ega eū ceteis pibz sic erga libez a ōm tali impulsu carentem hz em timere qz ex illa arta cōe carioemat qz alias facēt emptor l' qz vēditor vendat

remissi9 Tertio qñ vendítor aliq̃ arte vel cautela vtitur ec̃ si vera sinta nō falsa inducát emptorē ad emēd̃ carius q̃ alias emēt ut si vēditor rē q̃ vix valz vnū denariū scīēter exhibeat p q̃tuor a emptor ex verecundia vel qz nō credit superexhibeī rē in q̃druplū exhibeat a det plus q̃ vnū vendítor corā deo tēnetur ad restitutiōez eius qd̃ pl9 vno recepit Tēnetur em̃ ad restitutiōez si rē scient' superuēdēt etiā si illū nullo mō inducēret qñ tomagis qñ hoc per cautelas efficit a maxie per falsitates a mēdacia hoc patrat ¶ Secūdo principalit̃ vidēdū ē q̃ periculosū sit mercarī vel negociarī Et hoc patz ex septē q̃ eaz reddūt periculosam. Prīo ignorātia in terd̃ valoris rez a quāti estimādi sint laborēs cure pricula a cetera huiusmodi q̃ negociantes hñt cir̃ venales res in q̃rum estimatiōne meito quilibz ē sibi suspectus utpote iudex in ppria cā. Et ī hoc min9 periculose stat q̃ vēdūt res apd̃ multos inuenibiles a venales. qz facili9 a ppinq̃us pōt hēri estimatiōem a hoies nō sūt equales ad vnū. Quisqz vero hz rē venalem vel excet officiū à laboē nō possibilē apud alīū hēri. Sic aliqñ solū vnus est nōrius medic9. apothecarius vel alius tl̃is h̃ debet sibi multomagis eē suspectus a valde cauē ne in ciuitate hoīm exigat a recipiat vltr̃ rei à laboris sui valoē Secund̃ rōnēs negociacionē periculosā est diffidēcia de proximis q̃ surgit ex cautel̃a fraudibz oī die oīgēti bz ppt̃ qd̃ vēdentes multo carius exhibent res q̃ valēt a emētes mlto min9 q̃ velīt dare Et sic vtrobiqz mlta falsa dīra a non pauca mēdacia a qñqz piuria omittūt. Tertiū ē inordinatus timor dāmī a lucri desiderīū excessiuū ac affectus res cito vēdēdi Ex q̃bz oritur ofuetudo laudādi vēdenda a emēda vituperandi q̃ q̃d̃ timora desiderīū tēpoē cōtrect9 sic mētez vrgenta occupāt q̃ modicus vl̃ nullus respectus ad deū vl̃ iustitiā solet hēri. Qrtū cōtinua a āxia solicitudo a occupatiō cū tl̃ibz rebz extrinsecis a diuersis hoīnibus que ratio mentis recollectionem admittunt a in q̃bus tāta habetur diligēcia q̃ debitum deo seruicium a cura ppīe salutis obmittitur Quātum est malū exēplum quod q̃s videt in maiori pte mercātium ppter quoz multitudinē homo plane volēs

pcedē vix pōt aliq̄d lucrari
mercādo ¶ Sextū est otinua
occupacio cū vēo obiecto a
materia auaritie sc; cū tpali
bus bois a etiā cū for' ei9 qz
cū modo acquirēdi eadē nec
nō cū auaris: circa que vide
tur tam difficile vitaē auari
ciā sic assidue ouersādo cū p
cacibz mulieribus otinenti ā
seruare ¶ Septimū est raītas
puē intencois quia valde ra
rū est ut q̄s recte intēdat in
mercando vtilitatē primoz
q sic p̄m vtilitatē officij l'ob
sequij sui victū merei q̄ tn̄ in
tētio tā necaria ē qz sine tali
intēcōe actuali vl' habituali nl'
lus actus negotiacois ē mei
toz'us apud dēū etiā si q̄ ad
hoies nihil inusti fiat p mo
dubiū a disputabile est An
iste qui nō intēdit in mercā
do hoi inutilitati seruiē etiā si
vtil' sit: possit aliq̄d p̄m dēum
p labrē suo recipē ¶ Tercō
principalit' videdum ē quo
mercator cupiens saluari de
beat se tenere p̄z · qz dēt ante
oīa intendē: nō plus debito
recipe vl minus dare scien
ter a velle supplere vbi peccā
rit defectū a fidelit'er seruiēdo
ap̄dessendo hīs a q̄b9 vult
victū acquirē a cū timore lu
cz recipe p̄m nobilitatē a ḡ
uitatē a vtilitatē curę labōis
industrie a sumptū quos a
q̄s otingit hre · necnon p̄m
magnitudiez multitudinē ā
p̄cio sitatē rerū in q̄bus būt
aut ministrat hominibz · nec
tātū negotiacōi intēdere ut p
hoc aliq̄d eoz negligat q̄
sue sunt necessaria saluti di
co autez nobilitatē a cetera
qz dato qz negotiatois mer
ces adducētis tantus essz la
bor si ē militis defendētis ter
rā · nobilior est tn̄ labor mili
tis ceteris pibus q̄z alterius ·
qz ad nobiliorē finem tēdit
¶ Sic ec̄ staret q̄ labores cu
re ac̄ · eēnt eq̄ nobiles a gra
ues a tn̄ vn9 essz magis nec̄a
rius alio · p isto ēte sibi ma
gis dēretur Dico ec̄ p̄m mlti
tudinē magnitudinez a p̄cio si
tatē rez · quia penestica wn
dēs sc; pisū a olera a de vno
flore · omūitati seruiēs nō pōt
tātū lucri recipe sic ī statoz wn
dēs nobiles a mltū vtiles res
nec institor i q̄cte q̄ dāmōre
sidēs ceteis paribz pōt tantū
lucri recipere etiā de eq̄ mag̃
pcuma sicut res eque bōs
de pribus lōg̃ q̄s adducēs
Et ideo si q̄libet p̄m statū su
um vell; viuē a p̄m meritū su
um lucz recipe: oia starent ·
eo melio9 · ¶ Sz quia penestica
de modico p̄cio a labrē tātū
vlt lucri q̄ q̄tidie hois cibū

apotib; repleta sit a vltī hoc
otinue plus diteť q si debite
ꝑēdēt: vix nuō panē mēreť
a īstitor de modico labōe a
ptio respectiue wlt sec a suos
tā delicate nutriē a ptiose ve
stīre sicut vnus de multo ma
ioī sūma: gui oī a vtilioī labo
re cōitati buiēs a ita discurrē
do de alīs. hinc ē q q si ōnes
auaīcie a supbie a voluptatis
morbo laborāt p q tīntū excu
cātur q credūt ita eē dēre ex
hoc q illa sūt tā cōit' iā o sue
ta a q q si oēs sic agūt cū tñ
nulla o suetudo possit excusaē
ī hīs q sūt coīa rcā; rōe; ꝫ so
lū ī idifferētib9 q pīnt fieī bñ
a male. nulla aūt raco recta
videť dictaē hoc bonū q fi
lia simplicis militis à burgē
sis q̄ntūlib; opulēta deferat
tam p̄ciosa; vestē cīgulum
aut coronā q̄p statu sufficē
rz cuiuscūq; magne p̄ncipis
se aut regie. nec hoc q q̄ntū
libet diues mercator tā sp lē
did' in vestibus. tā magnifice
in sūptibus vīuat q suffice
ret regi vel p̄ncipi bñ mag
no Et hoc mō mlta sūt q sb
dissimlacōe tīnseūt nec repu
tātur tam mala q tñ si recte
pensarētur manifeste videre
tur excessiua recto iuditio ra
cōnis Ex q̄bz pt; q quātifica
cō p̄cij iusti pensāda est ī li

bra racōnis recte attēdēdo bo
na fidei id ē fideli intēcōe fuā i
dustriā cār rei; solicitudinē.
ncātatē a nobilitatē rei vēn
dibil' magtudinē multitudi
nē labores picula a sumpt9.

Sequitur. vi. Ca. de vsuris

De vsuris mō a alīs otr
ctibus tria ponentur. a
Prīo quot modis vsurarij fa
tiunt cōtra septimū p̄cep. Se
cūdo quāta mala ludos comi
tentur. Tercō quo peccāt lu
sores. Quantū ad p̄mū pre b
nōnda sunt quatuor. Prio
q vsuarij tenent ad restitu
cōem; vsuē a ad restitucōem
damni p vsuras alicui illati.
Omnis enī vsura omittit cār
mutuacōem; vl o cessionē Est
autē mutuatio actia seu cess
sio dacō gratuita rei quāvl
eq uualens tēntur reddē rei
piens iurta pactū. Mutua
tio vēo passiua ē tal' rei rcep
cō. dr āt mutacō q̄si meū tuū
facō hoc tñ q̄ tibi mutuo ñ
simplicit' desīnt eē meū ꝫ so
lū ad tps dz eē tuū vñ wracit'
dicē possū me tātū hīe apud
te a ille ñ dicētur oīo paup
cui debitor es bñ soluturi tene
rent multa. dr āt mutuatio
preamē vel hmōi datio. q̄ do
minium trāsfertur. vñ ī scrip
tura wcatur mutuacio dacō
Exo. xxij. Deute. xv. Luc. vi.

Si mūt mutuū dederitis hīs a quib; sperat recipere q̄ grā est nō nā pctōres pctōribus fenorātur ut recipiāt eq̄lia a statū seqūtur mutuū date nīl inde sperantes a erit merces vra multa a eritis filij altissimi qr ipse benignus est sup ingratos a malos. dr gtuita dacō Quia sic pura a simplex donacō fit gtis sine limitacōe. sic ista dr gtis fiet salua ista limitacōe de reddendo Vñ xps vbi s. dicit nīl inde sperantes supp. vltra reddicōez rei. Addit quā vel equalēs tēt̄ r̄ndere. quia n̄ hoc esset pura a simplex foret donacō. Dicit l' equualēs. quia aliqñ res cadē nō pōt reddi. quia distrahit ut pecunia vel pdict a perit ut equus a domus Dicitur etiā iuxt pactū. Quia mutuo recipiēs nō tenet rez mutuatā simplicit reddere. n ita fit pactū. pōt em̄ tl'e pactū fieri qr restituat si petitū fuerit. l'si a dō venerit ad pīgui orē fortunā a tūc si nō venerit ondicō: reddere nō tenet.

c Secundo nōnō qr q̄ quis mutuās possit iure rē mutuatā vel valorē eius recipere a repetere: nihil tn̄ pōt vltra hoc ab hoīe rōe rei mutuate vel mutuacōis repetere recipere l'sperare. Sed bn̄ pōt recipere qđ a mutuū r̄cipiēte nō p mutuo sz spōte l'ex alia iusta cā dat a pia Primū patz quia recipiens mutuū nullū ius hꝫ ad rē nisi ad ex occessiōe mutuātis Sz mutuās n̄ dedit a mutuauit n̄ ad certū tēpus vltr qđ muito dño tenere non det. Secūd patz. quia qn̄ m̄ mutuasti pecuniā vel hmōi tūc res ista iterum est mea facta a eius vsus ē meū opus. cuius signū ē qr si apd me perdit pecunia l' res m̄ est pdita nō tibi ut ōnes volūt. Sed cōtra rōez ē qr ego tibi debeā dare aliqđ de vsu a labore meo quē hꝫo de pecunia mea licet postea tenear tibi dare pecuniam tuā a equalens quā a te mutuauia a qn̄ hoc fatio tūc tuum tibi r̄stituia a satisfeci.

b Sz dicet q̄s cū ille cui mutuo an̄ hoc n̄ potuit dare vnū flor. voluntarie cur ego p mutuo nō pōt dare vnū flor. Ex ideo qr nō vendibile nullo pōt vendere. Sed q̄libet bn̄ pōt de re sua rē q̄ saltē liber e. Sed mutuacō cū sit actus voluntatis elicitus l' ipatus q̄ quis vult qr res sua fit alterius ad bn̄placitū eius q̄ hz potestatē sic disponēdi de re l' vtr qz sz actū intrinsecū a extrinsecū cōplexes a nullum talium est vendibile eo mō q̄ vsura ius

cupit Ex quō ēc̄ pz q̄ vsura
cōīi legē natuē ē Tertiū pt̄z
q̄ nō est p̄ceptis odiōmis q̄
mutuū p̄stitit alicui pt̄9 mu
tuacōez q̄ aī ꝫ potuit r̄cipe
spōte l̄ ex alia pia ā iusta cā
data ab eo q̄ h̄ēz pt̄ātē dan
di ergo a postea h̄ēt ymo re
cōpēsacōnē eoz q̄ pecuīa ñ
mē fuīatur licite p̄t p mutuo
q̄s exigere ꝫm multos puta
bēniuolētiā a amorē eius cui
mutuauit vl aliq̄d hmōi.:
Si dicēt adhuc vsurarius.
Si nl possum recipē p bono
qđ tu h̄es ex pecuīa l vsu ei9
tñ tu teneris ñ p dāno quod
h̄eo q̄ mterīm q̄ h̄es eā ego
nō possū emere cēsū p ea nec
possum vti ea nec cū ea lucra
ri qđ to tū possez hñdo pecuī
az ipsā Cur nō p tali dāno
aliq̄d recipiā ſx. Rñdeō q̄ est
ctū dānū qđ mutuās ex mu
tuacōe incurrit: tūc ñ illi pe
ti sit tāta ncītas p quo iste
mutuās tenēt̄ur illđ dānum
subire ipē bñ pōt sibi denega
re mutuacōez Si aūt iste pe
tēs voluerit illđ dānū in se re
cipē ad vitādū suū g̃ūi9 dā
nū: hoc mutuās licite pōt fa
cē a mdēmtati sue puidē nec
recipit hoc rōe mutuacōnis
ꝫ ad vitādū damnū qđ sibi
ex mutuacōe imminz vbi vēo
nō est aliqđ certū damnum
ibi mhil certi pōt recipi. Et
multominus q̄n eq̄ vrisile ē
occasiōe mutuacōnis bonū
venire sicut malū vl dānū vi
tabē sic mcurrere. Sufficit ei
p possibili dāno possibile lu
cr̄z. vñ sic arguitur cōīi vsua
rium. Si hoc est dānum tu
um q̄ nō potes lucrī cū pecu
nia tua Tunc hoc est lucr̄z
vl bonū tuū q̄ nō potes per
dē pecuīā tuā ex spolio. fur
to. vl alīs dol. vl mercando
dāmificai cū ipsa vtr̄z q̄z emē
eq̄ possibile ē ot̄ingēs ego si
tēoz tibi p ista: tu teneris ñ
p isto a sic fit recompēsacō.
Tertiō nōnđ q̄ hñs sb̄stā e
tiam huius mūdi sic tētur i
tertiū sub p̄cepto. aliq̄n sb̄
osilio dare aliq̄d simplicit̄
ut eleōsinā mdigēti ut supra
hītū est de eleōsina p̄cep. qñ
to. Item supra ca. ij. pñtis p̄
cepti Sic etiaz tētur i casu rē
suaz dare ad tēp9 qđ ē mutu
are eadē rōe Ruia p̄ma Joh.
ij. q̄ habuerit sb̄az huiꝰ mū
di avidēit frēm suū ncītatez
patientem clauserit q̄z viscera
sua ab eo. quo caītas dei ma
net i eo Si certū ē q̄ p̄mū te
net quis facere liberā ḡtu
itā mhil p eo speraē p dacō
nem l recipere tanq̄ debitū ci
uile q̄uis tal elemosinariuꝰ
possit licite mtēdere q̄ alius

pius sit ad ipsū oratio p eo. paup ei ī vitate obligat ra cōe opis pietatis oraē l'pius ee p bñfactore ergo a secūd dz fieī sic libere vicz mutuum vbi res datur ad tps. Opera ei pietatis dr bēt gr̄tis fieri. Dñs Luce. vi. Estote miseri cordes sicut a pr̄ vr̄ misericors est q̄ vicz gratis est Et ibidē Si bñfeceritis his q̄ vobis bñfatiunt que vob est grā.:

f Q Arto nondum ꝑm Tho. 2. 2. q. lxxviij. q. q. dā sūt res q̄r vsus nō est osūp cō earū ut vsus domus ē inhitacō a dissipacō eius. vsus eq̄ ē ei9 eq̄tacō vl alē eius labor a ī tribz pōt vsus oēdi suata p petate Et p talīū rerū vsu po test hō licite recipe ptium ut fit in earū locacōe. alie sūt res quar principal vsus est ea rū osūp cō. ut sūt pecunia. pa nis. triticū a hmōi. vsus em panis est domestio p quā cō sumit. Sic etiā de vino a si milibz Sic vsus pncipal pe cunie est eius distractō. ꝑm q̄ in omutacōe expenditur ī tribus nō dr̄ nec vsus prici pal oēdi sine dñio. q̄ in ill p mutuū fit trāslacō dominij Si ei mutuo tibi pecunia il la eit tua p mutuū Nā mutu um dr q̄si de meo tuū. Et ido si mutuatū pditur: ipsū pdi

tur illi q̄ mutuo recepit. licz tenatur reddē eq̄alens. Si milit de pane vino ꝙ filibus intelligend est Q His pno g tatis ocluditur q̄ q̄uis usu ra ī nullo casu sit licita: tñ in q̄busdā casib9 pōt q̄s licite recipe vltra valorē rei mutu ate nō p mutuacōe. sed alia de causa. primū pt̄z q̄r videtur ee con̄ legē natue ut ia patu it ꝙ ec ē con̄ declaracō ecclie Extra de usu. li. v. fere p totū Et con̄ diuam legē ps̄. q̄ pe cuniā suā nō dedit ad usurā. Secūd pt̄z. primo casu si q̄s detinet inuste p violētiā bō mea a mutuo sibi pecuniā: re cipiens eadē bō in pignus. si q̄ fructus wnūt de illa re ī pignorata: ego iure recipio nō racōe mutui. sed q̄r ptine bat ad me etiā fine om̄ mu tuacōe Secūdus casus si an tea tibi mutuauia hodie de bes solue ea q̄r nō soluis ego ex legittia cā cogor tūc tu pe cunie sb usura recipe tūc illud q̄d p usura teneor solue tu debes dare a ego iure recipio nō p mutuacōe quia ia finē bēt nec tu tenes rem illam ex mutuacōe sed detines violēt vl me muito Et quia ex ista iniuria tua hō damnū: tu te neis mihi illd refunde Ter tius casus est si ego fideiussi p

te ei q̄ tibi mutuauit a tu tpe
soluēdis nō soluis nec libera
me a fideiussiōe. mutuas q̄z
cipit pecuniā sibi debitā sub
vsura ut p̄ q̄ appt̄ pmissionē
meā obtinz uē a me illō qō
dedit p vsura tu teneris m̄ illud
reddē nec ego recipio vsurā
a te nec tu das illud residuū
rōe mutui ꝫ appt̄ damnū qō
ego ex negligētia tua incurri
h Q̄rtus casus ponitur ex de
vsuis salubriter. Si socer qui
differt dare genero de te. obli
get sibi in re cuius vsus nō ē
ei⁹ osūpcō pign⁹ p de te quā
mox dare deberet tūc gener nō
tētur fructus quos de bonis im
pignoratis percipit computare i
sorte hoc intelligē cū maior
sustinet onera matrimonii ali
as nō. Et dr nōnter in re cu
ius vsus q̄. Quia p̄m mul
tos nō pōt de decem florenis
vnū recipe. q̄ cōm naturā pe
cunie est q̄ generz p̄m p̄bm
Sed tam hoc nō pōt ee appt̄
hoc q̄ gener expectat dat i
ducias socero numerādi vel
soluēdi de te. quia hoc essz p
mutuo recipere. Dz hoc vide
tur ee licitū. quia ius p̄sumit
q̄ q̄n quis dat alteri filiam
suam. non vlt eos deficere vl
prire p mo subleuare in oneri
b⁹ matrimonij. vn̄ p̄sumit ex
caritate facere quicq̄d facit l

q̄ papa qui hēt p̄uidere sa
luti hoim dr mauult hoc i pe
nam differētiū de te vl in fa
uorē matrimonij. Et q̄ hoc mū
do acceptauit q̄libz tle pig
nus obligās videtur renūcī
are quo dāmō uzi suo. Quā
tus casus ꝫ dubius apd q̄sd
ēa tāgit. Ex. li. iii. de feod. ca.
finuacōe. Q̄n vasallus bō
feodalia ipignorat dño feo
di. q̄ tunc p̄m legistas a ca
nonistas dns nō tētur opu
tare in sortem precepta de bis
predictis etiā si percipiat ali
q̄d vltra labores a impensas
maxime q̄n interi nō exigit
seruitiū. C̄n in hoc casu secui
dr ē opinio Innocencij dicētis
q̄ ibi optz fructus oputari i sor
tē. C Optz ex p̄dictis q̄ multis
modis vsurarie peccat q̄s cō
tra septimū p̄cep. Pzio q̄ ali
cui pecuniā mutuat a p solo
tali mutuo exigit lucrū tpale
in pecunia a in alia re cui⁹ va
lor pōt pecunia mēsurari. Dico
nōnter p solo mutuo q̄ p̄m
me. q̄ mutuū dat pōt absqz
peccō in pactū reducē cū eo q̄
mutuū accipit recōpēsacōnē
dāni ut patuit in scdo nōbili
a in q̄rto p casus. dico etiā q̄
exigit lucrū. q̄ p̄m eūdē thō.
Si mutuans accipit aliq̄d
ab eo cui mutuat non q̄si exi
gēs nec q̄si p aliq̄ obligacōe

tacita l'expssa ꝫ sic gr̃tuitū
donū: nō peccat ut sup̃ patu
it. Secūdo cōn hoc mādatū
peccat p vsurā q̃ p q̃cūq; re q̃
vsu cōsumitur mutuata acci
pit ex pacto vltra sorte pecu
niaz à aliā rez cuius valor po
test pecunia mēsurai. qz cum
talē rē mutuat altri tūc āpli
us non est sua. ꝫ istius q̃ eā
mutuo accipit. Si ergo exi
git p ea lucrz tūc exigit lucrz
p re nō sua Ex q̃ pz qz vsurā
cōmittit qui p mutuo exigit
munus ab obseq̃o l'a ligua
qz vt̃qz valor pecunia mēsu
rai pōt ut pz in laborātibz ad
uocatis ⁊ filibus Tertio pec
cat cōn hoc p̄ceptū p vsuraz
q̃ mutuat. xviij. libras p vna
vl' centū etiā p vna cū pacto
de ista soluēda imo sola spe
de lucro racōe mutui ꝫm illū
Luce. vi. mutuū date nil inde
spātes Ex hoc pz qz tal' spās
lucrū p mutuo fit vsurarius
mental' vr̃z est qñ spes lucri
est cā mutuandi ita qz alias
nō essz mutuatur9 ñ de lucro
recipiēdo sp arz. aut aliquo
alio emolimēto ut de ꝑpia
vl simili lucro. Si q̃s vro
p̃cipalit̃ mouet̃ ex caritā
te ad mutuū ⁊ cū hoc sperat
de retributiōe alicuius lucri
illū nō essz vsura nec vitiosū
ut dic Alb. sup isto Luc. vi.

mutuū date nil inde spantes
Obligat̃ ei ex b̃nficio q̃ mu
tuū recepit ꝫm istud Lu. ibi
dē p ut vultis ut faciāt vobis
hoies ⁊ vos facite illis simili.
Et dixi nōnūq; si quis mutu
arz. xviij. libras p vna q̃dia
si non mutuarz realit̃ ꝫ eme
rz vnā libraz p. xviij. sup ali
q̃ re immobili ānui cēsus q
xviij. libre cēnt iustū p̄tiū p
vna ꝑpetui cēsus vl ad re
emendū: tūc o tractus nō es
set vsurarius Quārto vsuraz k
cōmittit q̃ mutuat altri sub
tali pacto ut ec̄ sibi postea r̃
mutuet qz vlt aliū obligaē
ad pecuniā estiabilē. licz emi
licitū sit ⁊ dignū qz mutuāti
vnū mutuet̃ aliud ñ tñ ē li
citū aliū ꝑt̃ mutuū obligai
ad remutuād. Quinto vsu l
rā omittit q̃ hns molēdinū
mutuat pistoribz à alijs isto
pacto qz molant solū in suo
molendio Accipit ei vltr̃ soz
tē i tli mutuo scz istā omodi
tatē q̃ est pecunia estimabil'
⁊ auferet eis libtatē alibi mo
lēdi ⁊ tētur eis ad satisfactō
nē. Sexto omittit vsurā q̃
mutuauert res suas ad ctū
trminū q̃ vrientē nolūt daē
plōgacōez misi data pecunia
ꝑt̃ mutuū vl' alio eq̃alēti
Sūt em̃ vsurazij etiā si exps
se mihil petant Septimo m

vsuraz omittūt q̄ rē cariꝰ vn
dūt q̄ sit iustū p̄tū ip̄ius p
pt̄ hoc ut ēptoi de pecuia sol
uēda expectēt vsq; ad ćtū t̄
minū vel q̄ rē vilius emt q̄
sit eius iustū p̄tū ꝓpt̄ hoc q
pecuniā soluit p̄us añq̄ sibi
res posſz tradi. Aut etiā q̄ tē
pe collectōnis bladi vim ꝛ
o similiū cū min9 solue solēt
vēdit tlia p p̄cio qđ valituā
fūt cār pasca. Aut alio tpe in
quo plꝰ solue ꝺ ſueuert ꝛ sic
de singul modiꝰ palliate vſu
re coñ. vij. p̄cep. fit ꝛ tēt in
oīb; talib; q̄s ad restitucio
nē dām p̄prio sic sibi iniuste il
n lati. Octauo q̄ mutuāt ad
vsurā noīe alieno ꝛ hoc maxie
est vt; de tuto ẽ p curatore ꝛ
filibus q̄ in hoc non p̄stant
nudū ministeriū ſz ec̄ auctoi
tatem ꝛ sic vsuras acceptas
noīe alieno tēt hmōi resti
tue si iste cuius noīe accepit
nō est in soluēdo ā si nō vult
restituē Idē intelligo p ōnia
de vitricis eccīe ꝛ de hīs qui
bus omēdata sunt hospita
lia ā alia loca rligiosa ꝛ pia.
nec excusat eos q̄ hmōi luc̄
oūtāt̄ i pios vsus. q̄ ē regu
la iuris non fūt faciēda ma
la ut euenīāt bō. Et q̄ p̄m se
vsura est mala nunq̄ pōt fie
ri bn̄ sicut alia filia ut dicit
o Aug9. li. coñ mēdatiū ¶ No

no pecāt oēs isti cuies cōtra
hoc p̄ceptū quoz auctoita
te cōsilio vel cōsensu alicuius
oīnūtatis mutuāt ad vsuraz
Et oēs q̄ auctoitatē p̄stant
aut p̄ceptum ad hoc dant ā
cōsiliū sine quo ciues hmōi
vsuram nō cōmisissent tenē
tur ad restitucōem insolidū.
Ceteri vro ut cōsecientes ꝓpt̄
emolimētū qđ eis ex hoc ac
resćit tenētur ad restitucio
nē eius p̄tis q̄ ad eos puenit
ā q̄tum releuati fūt in expen
sis q̄s alias fecissent de suo ā
q̄s eos solueze oportuisſz No
tat autē dns Alb. sup illo lu
ce. vi. Mutuum date nil inde
sperantes Cōtra mutuū inq̄t
multis modis peccatur Prio
indigenti nō dādo. vñ ecc̄i.
xxix. Fenerare p̄rio tuo in tē
pore necāitatis illius. Secun
do data tū minis imporune re
petēdo q̄n hō nō pōt solueze
cōñ qđ ysa. lviij. oēs debito
res vios rpetitis vbi glō. Qui
repetit nō hntē deo facit vio
lēciā Tercō pignora nccia l
detinēdo l destruēdo de q̄bus
Job. xxij. Abstulisti p pig
noꝛ tuū vidue ex. xxii. p
p̄rio tuo pignꝰ ā vestimentū
eiꝰ añ sol occasū rōdes Q̄rto
cū vsuā exigēdo ut h ezech.
viij. Advsurā n̄ commodaueit
qđ viz advsuz iustū nccio p̄tiet

Exo.xxij. Si pecuniā dederis mutuo nō vrgeb eū nec vsu ris oppries Ānto p dilacōe termini solucōis munera ac cipiēdo de q̄ ps. Qui pecuniā p suā nō dedit ad vsurā. Cū tū ad secūd principale q̄ritur vtr ea licite possint recipi et retineri q̄ acquirūtur p ludos alee scacor vl alios a ex pactis mutuis hoīm de curſib9 equor gallor a alior amīa liū morſib9 bell. vel duellis etiā hoīm vl de duracōe pluuie vl ſicitatis vl q̄cūq alio incerto futuro vno vnā pter otradictōnis. alio aliā eligē te Et ponat casus exēpli grā Sit petr9 a paulus ābo sua uis. signo vbo vel facto tle pactū faciāt mutuo q̄ petr9 dēat dae flor. in casu q̄ crastina die nō cecidēit pluuia vel si i tessere venerit tres oculi Et ecōn paulus petro i casu q̄ cecidēit pluuia l q̄tuor oculi venerint i tessere. ponatur ēē vltr̄ius q̄ viat illd qd petrus elegit Tūc q̄ritur vtrū isti pecēt sic pacisc̄edo hoc ē. q̄ vn9 eor obligat se sic alteri ponendo rez suā i tle dubiuma fortunaz a q̄ recipit re obligacōez ab alio a vtr̄ impleta ondicōe quā petrus elegit paulus possz licite retinē rez suā vel an tēatur eā dare petro a an petrus possit eā licito nec recipē a retinere tanq̄ suaz In istis enī ofistit tō vis ludi. Pro quor intellectū nōnd q̄ nō oportet dubitare an licitū sit ludi cra l iocosa exercere p recreacōne a q̄si p q̄ dam q̄etē vtutis aial cū tam theologi q̄ phi circa hoc po nant vtutē eutropelie vel iocunditatis. Sz q̄ thia q̄ p al leuiacōe mētis inuenta sunt sūt p acq̄sicōne pecunie a pe cunia estimabilis. Ideirco du bū motum est Rn̄. ego ad dubiū septez sūt tenēda Pri mū est q̄ hō habēs dn̄ū rei pōt licite se obligare ad dan dū eam sub tli condicōe fortui ta nisi forte q̄s hēret dn̄ū q̄ ad hoc restrictū vl nisi cōdi cio vel obligacō vel ambo si mul aliq̄d mali implicarent: pz q̄ tal pōt simpliciter a libē dare sica quomō vult a sta tim ego pōt etiaz dare ipleta condicōe q̄ nihil mali inclu dit. Quod autē potest q̄s li cite facere: ad hoc faciēdum pōt se pacto vel promisso astri gere Sed hic aduted ū est q̄ tal obligacō pōt etiaz ma le fieri ut pote q̄n q̄s p̄m rectā rationē debez pro se aut suis seruare. Viue quando obli garz se ibi vbi scīret vnde m malū. Secūdū ē q̄ hominē

obligaē se sicut p̄dcm̄ ēi p̄
mo p̄cise ⁊ p̄ncipaliť p filiū
obligacōe imquū ⁊ inustū
ē. Similiť ⁊ talē exigē obli
gacōez p obligacōne sua p
batur qđ ibi in coñctu nō ser
uatuz eq̄litas eo q̄ obligacō
pauli ē petro lucrosa ꝯ obli
gacō petri paulo nl. Et hoc ē
qđ petrus desiderata intēdit
paulus vēo coñriū licz non
cōseqūtur intētū ergo nullus
eoz intendit eq̄tatē q̄ tamē
necio in oī contractu nō gr̄
tuito req̄ritur Itē pbatur ex
alio q̄libz ludēs talē hēt mo
dinatū desideriū ad tpalia ⁊
non sibiectū deo sic dēt. q̄ lu
dēs de quo agitur desideat w
mē illd quod ipē elegit intm
q̄ si oino nō wneit tristat
maledicat aliq̄n ⁊ blasphēat
q̄ sunt manifesta sig̃ magni
desideriū in mimis inordinati
manifestū aūt ē q̄ casus ocu
loz in tesseze wl pluuia wl si
milia sunt actus naturales a
deo respectū cuius nulla ē for
tuna directē licz wlūtas mala
ut sic non sit a deo Ecce quō
lusor dolz de illo qđ deꝰ facit.
In hoc autē magis piculose
stāt q̄ tlia eligūt q̄ si wnirēt
eēnt omūtati dānosa ut q̄
nō wiat pluuia wl q̄ mr̄ l̄
gelu diu durz ⁊ q̄ ptent sibi
ipis occasionē desiderādi id

qđ deo nō placet l̄ omūtati
nocet Itē ptz aliť Nā duo q
q̄ simł ludūt wlunt hīre dū
ad impossibilia. Quilibet ei
vult q̄ ipē finaliť lucret hoc
aūt in eo dē ludo impossibile
est ergo Ideo qz lusor posuit se
ad hoc qđ impossibile ē, dū
vtriq̄z placē. sic agere vtez
qz stet de eo bñ otentus Ad
cuius coñrium deberent oino
conari quia aliter nō pñt eē
deo placētes ⁊ gti Dicēte Au
gust. nemo placet deo nisi pla
ceat sibi deus. Ecce qñtū ma
lū vult vnus lusor alteri dū
quilibet vult q̄ deꝰ alteri non
placeat q̄nis oñdāt se qñ
qz tales q̄si sint socij ⁊ amici
Itē ex alio tles ludētes abutūt
rebus dei deꝰ ei dedit non bis
tpalia nisi ad aliud ordinēda
ad laudē suā. vtilitatē nrāz ⁊
pximi nūc aūt ludēs aūtit se ut
omūtit per ludum a laude dei
⁊ eius memoria ⁊ necio wl
hēt dānū wl dāmificat pxim
a hoc vltimū p̄ncipaliter in
tendit. ergo sic ludere est abu
ti donis dei Tertium ē q̄le pec
catū sit ludus p̄dictus sz. q̄
ludere p̄ncipaliť intēdo lucri
ut talē ⁊ acq̄sita retinē sola l̄
principaliť hac occasione
est ex genē pctm mortle. q̄
est contra caritatem pximi
ymo ⁊ dei ut ptz ex precedēti

dicto pōt tñ aliq̄s sic ludēdo
petere vt aliē Sic̄ si luderz
puer ex toto de fideio lucran
di p globulo l̄ lapillo Aut
alia tā pua re q̄ pxio nō nō
teret Q̄rītū est q̄ paulus i ca
su pncipali nō pōt iuste re
tinere rē de q̄ pactū fecit·pro
batur·paul9 p didit ius suū
q̄ hūit ad illā rē a nō acq̄
siuit aliq̄d,nouū iuris ad eā
igr nō dētur sibi a p oseqns
non pōt retinē eam sibi·Pri
mū vicz q̄ p didit ius suum
ptz q̄ paulus potuit iuī suo
renūciare7 renūtiauit·ego p
didi·Aliud p pria pte ptz
ex casu p secūda pte pbatur
paulus ex quo osēsit in ludū
osēsit exp̄sse vl̄ tacite q̄ si sic
eueneit sicut petrus elegit q̄
res non essz sua ego renūtia
uit rei illi si sic euenirz Sed
sic·vit igr rē Secūdo vicz q̄
nō acq̄siuit nouū ius pz·q̄
p dēdo illō nihil iuris acq̄si
uit7 nl aliud ītēxeit iuxē ca
sū·q̄ p illum oīa alia exclu
dunt Q̄rītū est q̄ petrus nō
iuste occasiōe ludi recipit rē
istā ad sibi retinendā pbat
petrus nullū ius hz ad rez in
hoc casu a nō dat sibi gtui
te ut casus iuit ego Primū
viz q̄ nullū ius hēat ad rē pz
q̄ nēo ex iniusto fundamto
suo potest in aliq̄ re ius acq̄

rere·eo q̄ sic̄ nemo colligit
de spinis vuas·nec de tribu
lis ficus math·vij·sic nec ex
iniusto pōt wm re ius nihil
ei dat qđ nō hz Hz petr9 ad
acq̄rendū rem pauli hz iustū
fundamtum eo q̄ facit iniu
stā obligacōez7 dāmificat p
ximū a abutitur donis dei ut
in secunda pbacōne patuit
Sextū est q̄ res p casū lu
crata ad cuiuscūq̄z man9 de
ueniat occasiōe ludi sciētis
q̄ res tal̄ sit:ē ad pios vsus
ōutenda vl auctoritate supi
oris q̄ sibi talē dispēsacōnez
reseruauit vl̄ si nullus supe
or sibi tl̄ia reseruasset pē p se
dēt facē vl̄ disponē q̄ p aliū
fiat pz quia ōnia tpalia fūt
ordinata a deo a ordinānda
ab hoībus vl̄ imediate ad
laudē dei vl ad vtilitatē hoī
num In qua tamē etiā laus di
initēdēda est Si ego ordina
tus ista res imediate ad lau
dē dei:manifestū est q̄ i pios
vsus ōūtitur cū pietas sit cl̄
tus dei p̄m Aug9· Si autem
ad vtilitatem hoīm raciona
biliter ordinatus cū nulli de
beat de iure·planum ē q̄ cui
datur:datur ex mia a pieta
te a sic ītexim pios vsus oū
titur · Sed q̄rēt aliquis ex
quo res ista dēt in pios vsus
conuerti:vtrum hoc spectet

ad petz wl paulū vl aliquē
aliū ſñ dē. q vterq; eoz dēt
ad hoc conari. q̄ q̄libz eoz ē
cā q̄ res sic oūtenda ē appte
rea etiā vterq; eoz dēt facere
diligentiaz ⁊ impedire ne ali
ter conūtatur. vñ si paulus
timet q̄ petr9 nō sic oūtat de
bet q̄tum de iuē pōt puidere
q̄ non veniat ad man9 eius
notificando vicz supiori ad
quē ptinz diſpoſicō l ponēdo
ad manus omunes vel pcu
rando arreſtacōnem vl ali
quo alio modo iuſto aut be
nigno. Similit debet facē pe
trus ne res veniat in manus
pauli si oſortunit timet de ipō
Si vero null9 tal iuris modus
locū hēret q̄ tñ paulus pactum
fecit se datuz petro si plueret
hodie tūc exq̄ pluit videt
ſecundus q̄ det l dimittat petro
poſſeſſionem rei q̄ q̄ sibi rebuet.
pacta ei seruanda sūt q̄tum
poſſunt sine pcō maxime qñ
dubiū est quomō petrus rē conue
rat. quia tūc presumēdū est
de bono vel qñ non pōt iuri
dico vel benigno modo in de
bitā conūſionem rei quā pre
didit impediē nō em videtur
q̄ paulus ad impediēdaz il
lam oūſionē rei indebitaz eti
am si vriſil iter timeat de ea de
beat se piculo exponē l pug
nare. Aut se ponē ad ſcām dalum
vulgaē ut notet de nō obſer
uacōe pacti mēdacō l falſita
te ñ ſit q̄tum aliqđ iſtoz de
iure debitū ē vel ſm iuſtitiaz
expedit. ¶ Septimū ē q̄ occ
aſione luci nil oino pōt de
aliena re recipi l tenei de iuē
niſi q̄tum p̄ſumitur de volū
taria pdētis dacōe ecīa ſi nō
peredet. Sic em fit inter am
cos q̄ aliquā do ſine ludo pl9
dāt q̄ p ludū amittāt Et ido
qui ludūt in ſolacō p eſibili
b9 vel potabili b9 vel aliis re
bz: tñto ſecurius ſumūt acq̄
ſita q̄to veriꝰ p̄ſumūt pdē
tes volūtaios ad dādū ex ai
ctia ee ſñ ludo igz ſe non lu
ere ſed ſolaciū de victoia inte
de. De tñto vero inſecuiores
de qñto illos inuite dare intel
ligūt l ſe lucri ut lucri itēdiſſe
¶ Si q̄reres pñt ne i aliq̄
caſu pdētes in ludo de iure p
dita repetere. ſñ. q̄ ſic nam
qñ furioſi minoēnes marie
pupilli. mēte capti. furdi. ce
ci. muti ⁊ morbo ꝑpetuo la bo
rātes ſui. religioſi. filij fami
lias q̄ nil hñt niſi a prevroe
que non hñt paſernalia per
dunt aliquid ludo illa iure
poſſunt repetia debent reſti
tui vel illis vel eoꝝ tutoꝝi
bus. curatoꝝibz. dominis. mō
ſterijs. patꝝib9. aut maritis

Idē dēt fieī si āmīstrator rex ecīa asticar de rebus ecīe alī q̄d ludo p̄dictū fīliter r̄pe tē posse a reddī dēret si alīq̄s muīte ludēdo a ad ludū coactus aliq̄d p̄dixisse. Cōfor miter crederem repetī posse a reddī debē. si q̄s solum osensū fecisse in simplicīa planum ludum a alius p falsitatē quā iste nō agnoscer lucrek. ludēs ei tīliter nō iuste p̄dit rē suā. ñ p osensū in illud mediante quo p̄dit ut patuit Ille autē de quo hic dr nō osēsit in fallatiā p quā lucrās obtinet q̄s intēdit. Q Quīntū ad tertiū principale nōns quod detestacōez ludi. tria facīūt. Primo multitudo pctōr q̄ ī ludo accidē pnt primū cupiditas q̄ fm Aplm. i. thi. vi. est radix ōnīū malor. nec ē ibi q̄ cū q̄ cupiditas. ſ rapina. vult ei primū spoliare rebus suis Secūdum ē p̄dicō vult ei spoliaē illū cū quo comedit a bibit. Tertiū ē inia vell ei eū spoliaē si posse etiā camisia R̄tū est q̄ vsurar tū excedit ī malo q̄ ifra mensez de. x. flor. vnū luctur. ſ iste stati luctur eadē die. Quīntū ē afflictō p̄is dei quē iurādo a impēdo dehonestat Sextū est mādatū ecīe q̄s quodā mō otēmit de hīis duob; pū-

xix. Qui affligit p̄ez a fugiet mārez: ignominiosus erit am felix Septimū est scāndalum primi. corrūpuntur ei mlti q̄ ad ludum vidēdo conuemunt. Octauū ē obmissio mltor bonor q̄ debēt q̄s facere tēpe quo ludit. Nonum est pctm pueri. Decimum fraus quā omittit ī alter. Undecimū ira a cuitia cōtra pctōr Duodecimū ē fractō sollēmitatū ī q̄bus plus cuenīūt. Decimūtertiū interd hīcidiū etiam p modicō vl Decimum q̄rtū ē ydolatria. q̄ sup illo phil. iij. quor dē wnter est dic glō. hoc ab hoie colitur. q̄s p ceteis ab eo diligitur. Secundo faciūt ad detestacōez ludi q̄ ī eo q̄si oia precepta decalogi tīnsgrediūtur Prio illd nō habēd deos alienos ut iā tactū ē. Secundo nom dei ī vanum facilit assumit Tertiū sabbatū sepe violat R̄tū a alia facilit patēt. pt ñ mechabeis q̄s admin spūaliter tīnsgredit q̄ adhe rēs alicui alij a deo con deum formicacōez omittit. amorez aie cū creata recōbinādo ior dīate ymo sepe tres sortij fūt formicatores ad līaz Tercio facit ad detestacōez ludi mltiplex ibi omissa stultitia q̄ prio vilissimē seruituti se lusor

subicit taxillū vicz ossib9 forte canis Secūdo largit ad p̄ceptū taxillorū qđ non daret ad dei p̄ceptū Tertio q̄ sentit q̄ vilissimū sibi nobissimū recipiat vicz tps Rūto oīb9 nocet· q̄ facit qđ sibi ē damnosū primo scādalosū ac dotumeliosū· Quinto q̄ lutī sanus ꝓpr̄ijs manibus se ibi quis intermit·:·

¶ Sequitur capitu· Sep·

QVia vero detinē alienū est cōn septimū p̄cep· Ideo nūc de restitucōne tria sūt p̄cipaliť dicenda· Prio quo sint restituēda bō materialia rerū corporū Secūdo quo tenū fame sit restituendū· Tertio quo bō anime sint restituēda ¶ Quintū ad p̄mū nōndū q̄ restitucō opere l'voluntate est qđ dā p̄ambulū necār̄iū ad otricōnē Et qui alīū iniuste dāmificauit aut aliena detinet: tādiu ē pctor mōr̄lis q̄diu nō vult restituere ꝓ posse dicēte bō Aug9. in Epla ad macedoniū Quādiu res ꝓpť quā pctm̄ ē non redditur si reddi pōt pnia nō agitur sed fingitur Si aūt remittit agitur nō dimittitur pctm̄ n̄ restituat ablatū Ex quo pt̄z q̄ q̄diu homo non restituit p posse si interim sacramentum aliqđ sumit nouo pctō pccat q̄ indigne sacrāmētum sumit· Et si manens in tali pctō implet pniam sibi a sacdote p̄cās sic ofessis nūcta nil per hoc satisfacit deo ꝑm multos· Secūdo nōndū q̄ detinē alienū multo domino ē isto pctm̄ mōr̄le q̄ cōtr̄ septimū p̄ceptū sc̄z nō furtū facies Certū ē em̄ q̄ auferre alienū est cōn idē p̄ceptū a eadē rōne retinē alienum· q̄ dāmificatur i vtroq̄ dns rei q̄ abusu siue rei mutus p̄pedit Est ecīā cōn iustic̄e vtutē q̄ reddit vnicuiq̄ qđ suum ē· Est ec̄ cōn fraternaz caritatē q̄ vult altr̄i bonū ac retinens alienū vult altr̄i malū vn̄ eadem rōne q̄ detinēs vxorē alterius non est capax penitēcie sic etiam q̄ bō aliena multo domino· Tercio nōndum q̄ de restitucōne sūt mlta dubia doctrinalia que determinat sāctus Tho· a Sco· in n̄n̄· di· xv· ¶ Primū dubiū ē b q̄s teatur restituē· ſ· q̄ primo ac p̄cipaliť ille q̄ rē abstulit a damnū iniuste intulit hoc est certum Et preť illum sunt multi alī qui ad restitucōnē obligantur qui oplxndūtur in hīs verb9 Iussio· cōsiliū· osēsus· palpo recursus· Participās mut9n obstās nō maifestās Et tho·

exponēdo hos versus vbi p⁹ Et·2·2·q·lxij·dic q mīt illa q in hijs versib⁹ enumerata fūt qñq⁹ obligāt sēp ad restitu cōem Primū ē iussio·ut cū q̄s iubet aliquē dēp̄dare·a alias iniuste dāmificare·si ex eius iussiōe fit: tenetur ad restitucōnem totius Secūd est osēsus in rapinā aut in aliā iniustā dāmificacōem a hoc i eo sīn cuius osēsu tal rapina a alia dāmificacō fieri nō poterat Tertiū est recursus·scz qñ q̄s ē receptor latronū a prestās procinū· Nā q̄ receptat latrones atuet eos·a rem rapt̄ā l furatā dolose celat ita q̄ p hoc impeditur restitucō rei ille tenetur insolid cū hijs q̄ abstulerūt· Quartū p̄ticipās ut cū q̄s pticeps est i crimine furti p̄dē vl simlīū ut q̄ latro mīse sociauit ad spoliand a ptē accepit et ille q̄ pticipat i crimine tēt insolid de toto sz ille q̄ pticipat nō i crimine· sed solū i re accepta ille solū tēt restituere qđ de re sce ter emit vl accepit Quintū nō obstās·cū scz hmōi spoliis latrocinijs a ceteris malis ex offitio obstare tēt·ut p̄ceps terre q̄ iustici obseruaē tēt si nō obstat cū obstaē possit a sic p eius defectū iuales latrones a ceteri male

fōres ad restitucōem tēt· Silit intelligat de nō manifestāte a cui quemit ex officō manifestare Aut hm scotū·q̄ i iudicio req̄situs tacz vbi res finalit posz restitui ei cuius esta dicēdo vitatē vbi nō i minerz sibi piculū status a p sōe Cōsilit p̄dicis intelligē dū est de nō replētēte a cui hoc opetit ex offitio ut dicit Tho·2·2·q·lxij· Et subdit q̄ p̄ncipibz terre ex hoc imingz piculū ꝓpter hoc enim ptāte publica potiūt ut scz sint iustic custodes In alijs autez enumeatis in vsibz nō tēt hō ad restitucōem·ñ in certis casibz scz qñ hō pbabilit credit q̄ suū osiliū fuerit efficax a q̄ alias sīn suo osilio non fuisz fca ablacō Silit nō ois palpo l adulator tēt sed ille q̄ adulādo icitat ad auferend laudās p illo q dices signū ee strenuitatis Et maxie tūc tēt ad restitucōnem qñ pbabilit credit q̄ sua adulacō fuerit ca inuste ablacōis de intelligat de detrahēte si ꝓpter detractōem ipē audies puocat a dāmificat iuste eū cui detractū ē Et dicis Tho·2·2·q·lxij·q̄ p̄mo palit restituē tenētur illi q̄ fūt p̄ncipales in facto·Prio quid p̄cipiens dāmificacōem

ficia secūd aīo ipse exeqns a
oseqnter oēs alij obligātur
p ordinē ¶ Nñ tñ vnus restitu
it illi dānū q̄ dānū passus ē:
tunc ē eidē tōlit satisfcm nec
aliqs eor tētur eidē aliq̄ vl
terius restituē. sed illi q̄ fūt
pncipales i factor ad qs p
ueit res tenētur satisfacē ill
alijs qō restituerit ¶ Qō si non
facerēt tūc ceteī tenētur utvi
dētur singuli p ptib; q̄ insoli
c dū satisfecit ¶ Nōndū h̄ q̄si
cut sunt nouē aliena pcā in
wrsibus tacta q̄bus pcās
quis pticeps efficit aliēis
delictis in demeito h̄a in acci
dētali supplicō in futura vita
Ita ex oppositō fūt nouē alie
na meita quib; pri vtutes
nras quodāmō facere possu
mus h̄a i futuro accntalia p
mia h̄ebimus ¶ Prio cū iubemur
ī ipam⁹ honū alijs ut pntes
pueis. dñi seruis. mgri disci
pul. plati subditis ipātes bō
Scdo cū osilia damus pri
ut vitēt aliq̄ vitia vl operēt
meitoria vl virtuosa opera.
Sic q̄libet pt docē primū v
bo a exēplari vita q̄bus tot
meitis alieis pticipamus q̄t
opa bō alij ex nris bis faci
unt Tercō cū osetim⁹ i bō ali
or ut dñi suos manumittē
do p sacdocio a religiōe adi
piscēdis pntes silit. Qrto cū
ex laude alicui⁹ vtutis i alio
tal pficat ut fit i ingrediētib;
religionē vl vgitatē l vidui
tatē laudātib; Qnto cū defen
dimus iuste wratos ut ad
uocādo hospicō recipiēdo vl
vij. opa mie exhibēdo Ma
th. x. q. pxta id ē pdicatorē
recipit: mercedē pphie h̄ebit.
Sexto cū cooperam⁹ alior
bonis ut pegrinādo scribēdo
libros corrigendo eosdē ecīa
as a fmōes visitādo Septio
qñ silencio nro alios edifica
m⁹ a locutiōe alior vtutes
discrete attollimus. Octauo
qñ nō obstamus vtuos alio
rū exācijs sed eoī frna cor
rectōe a septem operibus mie
spualibus vnuam⁹ ad bonū.
Nono qñ manifestamus ali
or mseias ut eis subuemat.
Sūt etiā tercō nouē demeri
ta aliena i alijs pcās q̄ sint
illa vbi tpalit damnificatur p
ximus p scādalū multiplex q̄
facilit repies a sic sunt tupli
tia nouē Prio i restituēdis.
Scdo i mercēdis Tercō in de
mercēdis p nouē modos scāda
lisādi primū ¶ Scdo; dubiū d
ē q̄d sit restituēdū q. q. oē ali
enū qd q̄s iuste abstulit a iu
ste detinet a iusto dño rei tēt
restituē Cir qd nōndū q̄ plī
cit otigit quē iuste aliēa au
ferre l detinē prio cū altēi ex ca

licita ad aliq̃d obligat̃ a ei
nō soluit alio mō to ut cum
nō reddit depositū rite repo
scēti nō restituit accomoda
tū n̄ soluit mutuū nō reddit
ptiū mercēnaio Aut non sol
uit alias debita ut sunt vecti
galia·tlxoloia·cēsus·decie·
q hmōi ad q̃ soluēda q̃s iu
ste obligat̃ Sed o cū q̃s in
iuste aliq̃ acquisiuit q̃cūq;
mō siue p vsurā siue p furtū
siue p rapinā siue per defrau
dacōnē i mēsura liq̃dor l'azi
dor siue p pōdera falsa siue p
fraudē vl falsitatē in rei s'ba-
quātitatē vl'q̃litatē ut supr̄
dcm fuit· Tertio cū ei aliqđ
tl'e datum est i munē aut r'li
ctum i hereditate aut i testa
mēto Aut est sibi vēditū ab
eo q̃ ius i eo non hūit·eo q̃
res sua nō fuit à ptātem ea;
dādi nō hūit Oē igr tl'e op
tz restituere alias cōn̄ pcep
tū hoc agitur a grauit̃ pecca
tur· Et istis addit̃ q̃ qui al
tēi iuste nocuit a dānum i
reb9 intulit·tēt̃ sibi dānū
recōpensāe etiā si inde nl ha
buit ut si obsussisti domū me
am iuste teneris mihi ad
recōpēsacōnē toti9 dām q̃ui
mhil de domo apud te remā
sit Secūdo dr q̃ nōsolum i
iuste ablatū ē restituendō·sz
etiā frūs eius si sit res de se
fructifera ut ager vinea· Et
hoc dicūt eē ver de possesso e
male fidei a de fructib9 q̃ sup
sūt deductis expens̄ q̃ fuit ḡ
tia fructuū q̃rendor ogregan
dor a obuādor Si autē ab
latū sit res q̃ nō ē de se frūfe
ra ut pecunia: tūc auferēs vl'
iniuste detinēs tēt̃ ad resti
tucōez equalentis a ad recō
pēsacōez dām q̄ ille passus
est ex carētia pecunie sue·nō
tn̄ optz q̃ tm̄tū restituat q̃n
tū ille lucrari potuisset cū pecu
nia·sz p̄m estiacioez lucri q̄
accidē obuenit pensato labo
re a ifortunijs q̃ in lucro ali
as accidē potuissent·lucr̄ ei
nōsolū pēsat̃ vl causatur ex
pecunia a labe Nā p̄m thō·
2·2·q·lxij· Q̃n daco alicuius
illicita ē a con̄ legē ut cū q̃s
symoniace dedit·tūc nō pōt
repetē sz mēt̃ illō datū amit
tere nec debet sibi restitucio
fieri· Et alius q̃ symoniace ac
cepit non pōt retinere·sed de
bet i pios vsus oūtē· Ter
tiū est dubiū cui sit restituē
dū Rndet doctores q̃ illi q̃ we
rus dns rei ē Aut inuste da
mificat9 si ē viu9 a noscitur·
Sz si nō ē pns: dz expectari
aduentus ei9 a tūc sibi r'sti
tui si saltē spat̃ aliq̃n reūsu
rus Si aūt nō spat̃ reditus
ei9 tūc si res ē magni valoris

dꝛ sibi trāsmitti si ꝑt cōmode
fieꝛ · nec obstat dicꝫ sauꝫ tho · si
remittēs dānū remittēdo pa
ciat · qꝛ ipse sibīpsi hꝰ dām
cā fuit ꝓ hoc qꝛ alteꝛi suū iniu
ste abstulit l detinuit Si āt
trāsmittē nō possit · ā si fozte
res ñ sit magni valoꝛis ita qꝛ
nō possit sibi ꝛmitti sñ maio
ri incōmodo q̄ res essꝫ sibi vti
lis si eā hꝛꝛ: tūc ꝑt eā dare ali
q̄bꝫ cogētis eius ꝓpīq̄ oꝛibꝰ
qꝛ ꝑsumit lege nature qꝛ ille
velit magis restitucōꝛ fieꝛi
ꝓpīq̄s suis q̄ alienis Et si ñ
hāret cogētos · ā nō noscerēt
possꝫ recōmittē vni ī cenobio
cū tli ꝓtestacōe qꝛ reddē tea
tur si vnq̄ req̄sierit vel opa
ruerit ā etiam restituat hꝛe
dibꝰ suis si vnq̄ tles oparu
erint Si aūt dns rei restitu
endē l ipē dāmnificatus oīo ī
gnotus sit ā ignotus nec potuit
sciri facilitꝛ hēdes eius igno
rātuꝛ oīo nec sciri ꝑnt adhi
bita sufficiēti diligētia tunc
paupes fūt hēdes illaꝝ rei ꝛ
stituēdaꝝ ñ ei ille inustꝰ ab
latoꝛ l detētoꝛ aliēaꝝ rei ꝛ ꝑ
hoc obligat a restituēdo
nec ꝑt sibīpsi retinē ꝫ tētur
dare ꝓ aīa illius cui ꝛstitucō
debatuꝛ Si vero dns rei ꝛsti
tuēdē ē mortuꝰ detuꝛ hēdibꝰ
suis ā si ñ sciūtuꝛ hꝛedes nec
fā diligēti inq̄sicōe sciri ꝑnt

detur pauperibꝫ ꝓ salute aīe
sue ꝫm modū ꝑmissum Cui
ēm nō ꝑt tēpaliter reddi · red
datuꝛ spiritualiter Reddicō
autē spūal fit cū datuꝛ pau
peribꝫ ꝓ ipso a ꝓ ipsius aīa ·
Cūtū dubīū est per cuiꝰ
manus debēt talia distribui
pauperibꝰ a reddi ꝛn · qꝛ per
manus ofessois vel alicuius
alterius de cuiꝰ fidelitate ofi
dat Qꝛ dicto · qꝛ nō īmene
rit q̄s nccō determinatus sit
mediatoꝛi ī distribuēdo pau
peribꝫ illa Et addit visuꝝ qꝛ
talis ꝓ seipm possit paupibus
reddē ⁊ distribuere ofilio tñ
alicuiꝰ boni viri · qꝛ possꝫ ꝓtin
gē qꝛ darꝫ tli mediatoꝛi de cu
ius fidelitate ofidet ā qꝛ tal
tñ sibīpsi applicarꝫ l alīs vi
bꝫ q̄ debēt vñ vbi lex dīna l
eccīastica nō ligat psonā se
q̄nda ē rō naturalis Illa aūt
magis dictat qꝛ psōa q̄ tēt
magis restituat per seipsam
q̄ ꝓ aliā nō tñ excludēdo ofi
liū boni viri ꝫ magis includē
do Cūtū dubīū ñn sit resti
tuēdū ꝛn · qꝛ q̄libet tēnetur stati
restituere alienū mīsi dilacio
nē voluntariā hꝛat ab eo q̄ est
dns rei qꝛ ut dicm ē ꝓpius Si
cut ē cōīs iustitiā ā dilectoꝛi ꝓ
xi ⁊ cōīs ꝓcep · dī auferre alie
nū ita ē cōīs iustitiā cōīs dile
ctoꝛi ꝓxi ā cōīs dīnū ꝓceptū

tenē alienū mūiste·ideo est magnū pctm Sed ostat q̄ p nullū tēpus licet pctm̄ otinuare·sed q̄libet tētur pctm̄ statī dēserere tā quo ad actū voluntatis elicitū q̄ quo ad actū exteriius impatū· Jux̄ illud Eccī·xxi·q̄si a facie colubri fuge pctm̄· Igitur q̄libz tētur statī restituē ablata·a quecūq; aliena in q̄bus nō bet ius nisi ipse obtinēt volūtariā dilacōez a dño rei·qz nō licet dētinē alienū id ē eo nolente·Ab isto tn excipit Scotus aliquos casus in q̄bus p̄m eū licitū ē differre restitucōez exteriorē dūmō assit interior restitucio id est fir voluntas r̄stituēdi q̄cito occurrēt circūstātie optune Et illi casus opīhēdunt sb hac maxima·licitū est dētinē rez alienā q̄n iste scz dns rei rōnabilit dēret velle eā dētinei Sed in aliq̄bus casib9 racōnabiliter dēret velle q̄s rē suam dētinei de facto q̄ tn bēret firmā voluntatē restituēdi·positis ibi ad hoc circūstantiis optumis Prim9 istoz casuū p̄m Scotū est Q̄n r̄stitucō adstatim essz nōbiliter dānosa omunitati: tūc non tenet ille statī restituere·qz in tli casu alter dēret velle restitucōnē nō statim sibi fiei·qz magis dēt velle bonū omūitatis Et isto dēt rōnabiliter velle aliq̄lē dilacōez illi9 r̄stitucōis boi vtil Secūdus casus qn̄ r̄stitucō essz dānosa ei cui dēt fieī ut reddē gladium furioso q̄ mediāte se l' alium iterficiat ut di·scūs tho·2·2·q·lxii·q̄si res restituēda appaz; pnūc q̄uit noxia illi cui restituēda forz l' ec̄ altei tūc nō dēt restitui ei·qz restitucō ordiat ad vtilitatē illius cui restituit·Dīa ei q̄ possidētur sub rōe vtil' otinent nec tn q̄s dēt sibi eā approp̄are in tli casu·sz dēt reseruare ut cōgruo tpe restituat l' alicui tradere tucius cōseruādā· Terci9 casus ē qn̄ imediata restitucō essz diffamatoria restituenti Sic̄ fur occultus non tētur statī de facto restituē sed pōt captare tps in quo sine sui diffamacōe restitutat dēt tn hre voluntatē restituendi q̄cito optune possit 7 dēt ad hoc diligētiā adhibē Addit etiā Scotus q̄q̄n ablacō fuit occulta: tūc nō tētur ablator se p̄dē·nec tenet p seipsū restituē·sed pōt hoc facē p aliā plonā discrete tā a fidelez a expedit p cōfessorē cui p̄us est pctm̄ in confessione detectum supposito q̄ sibi credatur de fidēliter

rstituēdo id qđ sue fidei omisſ
sū ē ¶ Et etiā q̄ caute restituat
sñ manifestacōe eius q̄ pus
abstulit a ñ restituit ¶ Et i tli
casu pt rstitucō differi quſ
qz wlūtas ⁊ optumitas tal
b pſōe medie possit hꝛi ¶ Qr̄
tus casus qñ acceleacō resti
tucōis ēet multū dānosa rsti
tuē debēti a breuis dilacō re
stitucōis nō essz dānosa vl
nō multū damnosa ei cui fie
ri debēt tūc itez nō tētur sta
ti restituē de fcō ·ſz sufficit q̄
statī ex affcū restituat cū ces
sabūt impedimēta hmōi m de
¶ Qrtus casus qñ q̄s ē oio im
potēs ad restituēdū ¶ Tal em
ptūc ñ tētur sed cū puenerit
ad pīmguioꝛē fortunā Acto
em nō extīguitur p mopiaz
sed sopitur · Et talis dēt hꝛe
fortē wlumtatē restituendi
si aliqñ potens eīt ad hoc a
sanctus Thō·2·2·q·lxij·dic·
q̄ i hoc casu dēt homo remis
sionē petere ab eo cui restitu
endū est wl saltē wlūtariā
dilacōnez a hoc petat à per se
aut p aliū ¶ Et videt q̄ pai ra
cōe sit faciendō i casu p̄dēti
hec sūt dca de restitucōe fca
] ⁊ de bonis fortune · ¶ Sed
q̄ritur quo restitucō sit fati
enda de bonis corpois q̄ q̄s
aufert ꝛc · Dco · vbi p̄us q̄ si
occidit aliquē imuste: si sibi
p illo a iudice ꝑm legez isti
us loci infligitur mors ut sic
vitā reddat p vita dēt illam
patiētez fustinēa sic soluē pe
nam illā ¶ Si aūt sibi a nullo
infligit iudice tūc expedit si
bi ut vitā suā expōat in cā iu
sta ut cōn ifideles a inimicos
ecciē p restitucōe fatienda il
li cui vitā abstulit Qz si non
wlit tātam restitucōnē face
re non pōt tn a restitucōe oi
no immūis eē ¶ Sicut q̄dam
dicit Dco · absoluūt homici
das nec eis restitucōez nccio
incūbētē iniū gentes q̄si faci
li⁹ possit tñ fiē hoicida q̄ casu
cida vl houicida · q̄ si occidis
set q̄s houē pri sui wl canē n
absoluētur sñ restitucōe : tēt
ergo ille ad restitucōez faciē
dam equiualentē vite quā
abstulit a hoc eo mō quo pt
equiualētia in talib⁹ eē ¶ Nec
hoc solū tēt ſz ut addit sco·
si interfect⁹ sustētabat aliqs
ut prem mrem vl ꝑpm quos
tētur interfectoꝛ ōmb⁹ ill ad
tātam restitution ē quātam
eis abstulit p interfectōnem
istius · ſ De mutilacōe wro k
à alia corpali dic Dco · debz
fieī restitucō p pcuniā a illa
dz rñdere nō solum dāno qđ
quis incurrit p mutilacōem
p toto tpe vite sue q̄ vsurus
fuisſz mēbro absciso sed etiā

dēt rñdē expēsis appositis in
uracōe ꝛ vltra hoc placacōi
lesi q̄ req̄rerek· etiā si nō essꝫ
tal' mutilacō ꝛ osolacōm sic
afflicti qꝫ ꝑpetua ē sibi deso
lacō de tli mutilacōe plus ec̄
ꝑm sco·pō dērā da est mutila
tio paupis q̄ diuitis qꝫ pau
p plus indigebat mēbro ab
scisso ad victū necārīū acq̄rē
dū De tlibꝫ restitucōibꝫ sien
dis p vita ablata ꝯp mutila
cōibꝫ mēbrorꝫ ꝯ lesiōibꝫ ꝛ dā
nis corpis dic·scūs Thō·2·2·
q·lxij·qꝫ in q̄ nō pōt recōpen
sari equalēs: sufficit qꝫ recōpē
setur qđ est possibile Sicut
ptꝫ de hōribꝫ q̄ sunt ad dēū ꝛ
ad pntes q̄bꝫ nō pōt reddi
equalens ut dr·viij·et hi·sic
etiā in ꝓposito qñ illud qđ ab
latū est non est restituibile
paliqđ eqle: dēt fieri recōpen
sacō qual' possibil' est puta
cū q̄s alicui abstulit mēbꝝ:
dēt ei recompensare in pecunia
vel in aliquo bono ē ꝛ filib9
osideratā odicōe vtriusqꝫ p
sone ꝛ ꝑm arbitriū bonī viri
Secundo pncipaliꝫ dicē
dū est de restitucōe bone fa
me ablate in toto l' in pte Vbi
nōndꝫ ꝑm thō·ꝛ sco·i·iij·di·
xv·ꝛ ex dās sā thō·2·2·q·lx
ij·qꝫ q̄druplicāter otīgit ali
quē dāmificare alium in fama·
Prio ꝯtra crimē suū de eo ma
nifestādo ꝛ iuste ut cū q̄s ma
litiā alterius manifestat ei q̄
corrigē hꝫ Aut si incorrigibi
lis est: manifestat in ospcū ec
clesie ꝛ hoc bō intēcōe sc; ut
ofusus a pcō dēsistat l' saltē
ut alij discedāt ab ei9 osorcō
infectio ꝛ corruptio· secuato
tñ ordie iuris ꝛ frne correcti
ois Et q̄ isto mō manifestat
crimen alterius ꝛ sibi aufert
famā: nō pecat in hoc nec te
netur sibi famā restituere Se
cundo dāmificat q̄s aliū in fa
ma ꝛ hoc inuste sc; falsū cri
men sibi ponēdo id ē false eū
corā alijs accusādo de crimi e
de q̄ nō est reus ꝛ q̄ isto mō
accusat ꝛ ꝓximū dāmificat in
fama sua grauiter pecat· quia
maius est auferre famā qꝫ tē
palia Et q̄ aufert tēpalia
alteri grauiter pecat ut dcm
fuit sup̄ p̄cepto quīto capi·
viij·q·r· Et precepto·vi·ca·
ij·b· ergo gꝫius pecat q̄ sic
inuste aliū dāmificat in fama
hoies ei diligūt plꝰ famā su
am qꝫ tēpalia sua Tal' ei sic
false ꝛ inuste dāmificās ꝓxi
mum tētur sibi famā suā re
stituere ꝛ hoc illo mō qꝫ verbum
suū retractet absolute apud
oēs ad q̄s p eū puenit dūmō
sciat ꝛ possit dēt em̄ apud om
nes ofitēri falsū se in hoc de illo
dixisse ut dic̄ scūs thō·ꝛ sco·

dicē qꝫ dz sic famā restituē qꝫ
retr̄ctet vbū suū seu illō qō
sibi falsē iposuit a hoc ita pu
blice sic sibi iposuit · qz alias
ñ ꝺuat iusticiā i rꝺdēdo prio
qō suū ē Ex q̄ ei hō tētur rsti
tuē tpalia ut dcm ē multo a
fortiori tētur rstituē famā sic
m̄iuste ablatā q̄ ē mlto p̄tio
sior tpalibz vñ pū · xxij · dicit
Veli⁹ ē nom̄ bonū q̄ diuitie
m multe ¶ Dz dicēt aliq̄s nō i
poit tale crimē m̄ publico as
serēdo illō de eo · ꝫ murmuat
a mcautē idiscrete loquē
l'alicui corā pluibz loq̄tur a
narrat hmōi ñ tā q̄ sibi ctū ·
ſz dicit se sic audiuisse An ta
lis tēatur famā illi restituere
ſx · ſco · d · rara fides ideo qz ml'
ti multa loquūtur Et ideo sic
murmuras á i cautē loq̄ns de
alio falsū crimē scz dicendo
apꝺ alios: forte ille fecit hoc
cte pōt eē q̄ fecerit · á dicendo
ego audiui q̄ ille fecerit hoc ⁊
hoc ñ ex mō dicēdi tal'osten
dat aliquā ctitudinē maio
rē q̄ ex rlacōe cōi ñ auferet ex
natuā act⁹ illi i opioe illoꝝ
audiētiū qz si illi firmit' ocpi
ant a credāt ex hoc illū de q̄ ē
fmo cmiosū eē leues sūt · qz
q̄ cito credit leuis ē cor de Ve
rūptñ qz a scādalo pusillorꝝ
optz cauē Luꝫ illō pauli · i · co
rin̄ · viij · Si esca mea scādali

set frēz meū ñ mānducabo car
nes imēt nū Et ml'ti sūt tales
pusilli leues ad credēꝺ mala
a iꝺō piculosū ē corā ipꝭ ta
lia audita ex relato referre ⁊
si hoc fiat ītēcōe mala ut scz
aio a ītēcōe ledēdi famā illi⁹
de q̄ fmo ē tūc ñ ē facile excu
sabē qñ fit cōñ caritatē ⁊ p oñs
mōrle Si āt fiat cor ā tl'ibus
pusill' a leuib⁹ ad credēꝺ ma
la a fiat ex īcōsideratōe dum
ē dicē qz exeat gen⁹ pcā vem
al' qz lingua i lubrico poita
ē ⁊ q̄ ñ offendit vbo pfect⁹
ē vir Et dicūt aliq̄ qꝫ si q̄s ex
alicui⁹ tl'i relacōe notā infa
mie incurrissz apꝺ illos apꝺ
qs sic locutus ē tēt ille sibi r
stituē famā a dicē apꝺ eos se
falsū in hoc de isto audisse a
min⁹ cautū se locutū fuisse l'
qꝫ sibi ñ fueāt credēꝺ cū tale
cōñ p̄imū dixit qñ illō retu
lit cōñ bonū p̄i de q̄ nullam
ctitudinē hūit vl' aliq̄ o fili
mō restituat p̄io famā put
meli⁹ potuerit ¶ Tercō otīgit n
qꝫ aliq̄s dāmificat p̄xim in fa
ma a hoc vez de eo dicēdo sz i
iusto mō ut cū q̄s occl'tū cri
mē alteri⁹ pdit cōñ debitum
ordinē seu cū vez crimē alteri
us sz occultū ñ ꝺuato ordine
iuis cōñ eū i publico apponat
de hoc dic · s · tho · tēt illi dā m
ficato i sua fama restituē fa
mā q̄ tū pōt tn̄ sine mēdacō

ut q̄ se dicat male dixisse l̄ q̄
iuste eū diffamauerit l̄ alio
t̄li modo mō. Et si nō pōt
famā sibi restituere dēt sibi
illō dānū aliter recōpēsare put
etiā de aliis dāmis supius fu
it dcm. Et sco. de hoc dicit q̄
tal nō tenet retractare vbū
suū q̄ō ꝓposuit ī publico q̄
sic faciendo mētiret. cū sciat
illud qō eō ꝓposuit eē ve
rū et ideo nō debet mētiri ꝓpt̄
qō cū q̄ bonum alteri reddē
du ymo i nullo casu est men
tiendō. ſ̄ tētur alio mō licito
sibi reddē famā. ut p hmōi
verba nō credatis eū eē talez
Male enī dixi et fatue dixi et
illō suū dcm tūc ē vez. quia
nō habuato ordie iuris ꝓposu
it ī publico quod nō fuit ve
rū publicū et ego ī hoc male
stulteq̄ fatue dixit et illa sua
sio scz nō reputetis eū eē talē
ē bō. quia q̄libz p̄sumēdus
ē bonus donec p̄betur cōtrī
um Iuxt illō Ex de scrutinio i
ordie faciendo. humana fragi
litas istū quē indignum eē
nō nouit dignū dz estimare.
Pz ille nō est pbatus mal⁹
cora illō et ego hoc psuadendō
est eis ut eū nō reputēt indig
nū et malū ¶ Quarto otigit quē
dāmificare alīū ī fama scz vel
crimen ſ̄ occultū ī publico
sibi ꝓpositū negādo. q̄ ipz
q̄ sibi crimen ꝓponit oīno dit
in hoc mendaciū et nōt eū de
calumnia id ē de falsi crimis
ꝓpositōne Et de illo dicit sco.
q̄ ille sic negās nō tētur re
tractare negacōez suā q̄ nega
uit in publico vel crimen si
bi ꝓpositū quia ut dicit nō
tētur in publico q̄cūq̄ statū
in iudicio ostēdi se reū. nisi fue
rit ouictus. Tenetur tn̄ p q̄
dā verba sobria ut statū āte
hoc dictū fuit restituere famaz
illi accusāti quē indirecte nō
uit de calumnia vicz dicēdo
nō habeatis eū p calumniatorē
quia credo q̄ hūit intēcōem
bonā ī ꝓponendo l̄ forte ipse
credidit se pbare posse intētū
suū et deceptus est Ex q̄bz pz
q̄ piculosū et magnū pctm
sit aliquē infamare ¶ Tertio p
principaliter dō est de dāmifica
te alīū in aia sua id est ī bois
aie quō teneatur restituere.
Vbi nōnō ꝑm sco. p bō aie
intelligendo bō moris q̄ ac
q̄sita cor rūpunt et acq̄rēda
impediūtur p vitia enī et pec
cata virtutes iā acq̄site corrū
puntur et q̄ dēret ex bonis acti
bus generari p vitia ipediūt
ne generent In istis bonis
aīe scz vtutibus et actib⁹ v
tuosis nō pōt vnus alīū di
rēe dāmificare auferendo ea si
bi sic auferūtur exteriora bō

ā mfūdēdo sibi coñria sc; vi
cia ⁊ pcā·qz pctm intñtū ē
pctm inq̄tū ē wlūtariū nā
si nō essz wlūtariū nō essz
pctm ut dic aug⁹·in de wra
religiōe ⁊ gr̄ sola wlūtate p
ꝑa pt q̄s sic directe dāmifica
ri sc; in seipso causā do wlicō
nes malas ⁊ pctā·pt tñ vn⁹
dāmificare alū inducē sc; tra
hēdo ex intēcōe a bonis oper
bus ⁊ sic impediēdo a gn̄acō
ne vtutū ⁊ inducēdo ad mala
op a q̄b⁹ vtutes corrūpunt
vitia gn̄antur Et talī indu
cō ad malū ⁊ retractio a bo
nis otīgit multis modis vic;
iubēdo·osulēdo·psuadēdo·ro
gādo·deridēdo bō⁹ laudādo
mala ⁊ sic de alijs modis Ad
ꝓpositū igr̄ prio dicēdū q̄ q̄
alū sic dāmificat i istis amē
bois gūit pccat·qz coñ dilcō
nē di agit eo qꝛ trahēdo a bo
nis minuit hōrē q̄ do exhibe
ret ⁊ inducēdo ad mala au
get dei inhōracōez ⁊ offensā·
Agit ēt coñ dilcōnez ꝓxi cui
dēret wllet facē bonū ꝑ wlt
⁊ facit sibi malū Et pcē; est
tñto gūi⁹ q̄to dānū ē mai⁹
qđ ꝓxio īfert Exēpli grā gr̄
ui⁹ pccat ceteris pib; qui dā
mificat ꝓximū in libra q̄ si in
solo denario·Cū āt bonū aie
sit mestiabilit melius bonis
corpis ā fortune sic aīa inco
pabilit melioꝛ ē corpe seq̄t
q̄ multo gūi⁹ pccat q̄ dām
ficat alū i bois aie ut in vtu
tib; ⁊ opib⁹ bois q̄b; mētur
eternū bonū q̄ pccet q̄ dām
ficat in bois corpis ā fortūe
Dco ꝺr q̄ sic dāmificans q
alū in bois amē tenetur sibi
ad restitucōez modo possibi
li ut dicit Dco·Et pt; q̄ cū
bō virtutū sint maxia bō in
ter ōnia hūana bō in pntivi
ta ꝟm Aug⁹·li·ꝑmo retrāctī
onū plus dammificat ꝓximū
q̄ in istis eū dāmificat q̄ in q̄
buscūq; alijs ⁊ p oñs pl⁹ te
netur ꝟm iustitiā ad restitu
cōez suo ꝓxio de tali fatiēda·
q̄tū sibi possibile ē q̄ de alijs
bonis Tlis aūt restitucō fiat
sic ut dāmificās illū dāmifica
tū·suadēdo·inducēdo·exhor
tādo ⁊ alijs bonis modis effi
cācit inducat ad pnāz advi
te emēdacōnez ad actus bo
nos vtutū gn̄atiuos Et si nō
sufficit sua ꝓpa psuasio ā ex
hortacio ⁊ filia adducat ali
os efficacōres dūmō tñ illis
non pdat pctm illius occl
tum Et si nō sufficiūt psuasi
ones hmōi ⁊ inductō ad bo
nū q̄ facilius ē peruertere q̄
consuetere tūc tētur vltra hoc
q̄tū pōt impetrāre illi consi
onē p orōnes ꝓprias ⁊ p ora
cōes alioꝛ ꝑ ipsū impetratas

ꝓcuratas a alijs filibus ꝺ melioibꝫ modis possibilibꝫ ꝺamnificans igr aliquē ī bonis aīe tenetur sibi restituere qñtū sibi est possibile sē p tñ sic agendo qꝺ nō publicet istius occultum pctm̄ a eius psōaꝫ quā noscūt ꝺ noscerent wisilit̄ ꝓ futuro Ex hijs ē diligent̄ cōsiderandū qꝺ magnū pccꝫ ē sollicitare ad inducē aliū ad peccandū qꝺ ī se ē magnū pctm̄ a vltr̄ hoc tenetur homo illi restituē et dānum recōpēsare qꝺ hō vix pōt facere ad cōdignū eo qꝺ voluntatē iā allectaꝫ ad malum vix pōt hō reducē ad vitutē pauci etiā sūt q̄ sic restituē conētur cū tñ multi sūt q̄ sic restituē teneant. Crebrima em̄ ē illa dāmificatō amaxie cū iuuenes vtriusqꝫ sexus q̄ sepissiē inducuntur ad mala supdcās modis a nōnūq̄ maiorꝫ exēplis pessimis corrūpūtur Sed q̄d faciendū est de eo q̄ dāmificat aliū r̄ tr̄ hēdo eū a religiōe Re. sco. qꝺ si q̄s abstraxit a religiōe aliquē iā obligatū ad religionē pfessiōis obligacōe tētur agē restituēdo. dāmificauit ei religionē ī illa psona tenet agē ut ille redeat ad religionem Sed si aliquē dispositū ad intrandū religionē retraxit ꝺ ipediuit ne intraet a hoc nō fecit intēcōe ofulēdi ꝺe vtilitati sed sñ fraude. ꝺ ex aliq̄ rōnabili cā. sed fecit intēcōe nocēdi religioni Et tūc qꝺ int̄est intr̄ hre ī iter ꝺe cē: ideo non tētur ad tā tam restitucōnē r̄ligioni ad quā tā tenet̄ur si ille fuisset in religiōe acceptus actualit̄. Tētur tñ ad aliquā restitutionē ut ad inductōe; illi⁹ retracti ut adhuc ingrediat̄ l̄ ad inductōnē aliq̄lē alicui⁹ alterius aliq̄lit̄ eq̄lentis. Ita tētur restituē religioni ī iuste p eū dāmificate psōe vero iuste p eū dāmificate. ut quā retraxit ex r̄ligione Aut quā ipediuit ne ingrederet̄ tētur etiaꝫ ad restitucōe; Tenet̄ ei oī diligētia inducē ad intrād mōsterū qꝺ si nō potest efficē. ꝺ forte ille quē impediuit ne iret̄ posuit se ad statū nūc impossibilē religioi ut mrimonij: tētur sibi ī fuasionibꝫ a ī alijs spūalibꝫ bonis ad eq̄lētiā illoꝝ bonoꝝ im q̄bus eū dāmificauit retrahēdo a religione a ad q̄ maiorā ꝓfectū ī religiōe q̄ ī seculo Et hoc tētur facē ꝼm modos supꝓpositos ꝺ damnificato ī bonis aīe q̄ ꝺ vtutes Aut ꝼm alios meliores put potest.

Sequitur capl'm. Octauū

Quum viui satisfacere possint defunctis ap mortuis ap alijs viuis a illā negligendo grauit peccēt Idcirco adhuc de satisfactōe sc; quo p suffrgia possum⁹ satisfacere p mortuis tria ondentur:

a Prio q aie iuuari possint p suffragia Secūdo q̄b; rebus iuuari possint Terco q eas iuuare pnt. De prio nondū q sex sūt loca aiaz ut dic mgr. in. iij. cū di. xx. a. xxi. Et tho. cū alijs thxologis vic; celū. ifern⁹ dānatoz. lib⁹ pueoz limb⁹ pr'm. h mūd⁹ a purgatoziū Et solū in purgatorio ⁊ h exntib; psūt suffrgia quo ad libacōnē pne In pmis ei locis exntib⁹ nō psūt suffragia sc; exntib; in celo p mos idigentie quo ad pmū eēn ciale Dicēte bto Aug⁹. Iniuriā facit martiri q orat p mr̄e pdest tn eis suffragiū ad pmū accntale. q gaudiū ē in cel'sup vno pctore pmitē tiam a gente Luc. xv. Orare cm̄ p talib; in cel'infidelitatis

b esse Est āt ctū aliquē cē in cel'quintuplicit Primo per bibliā noui testamti de Apostol'dēpto Iuda. Secūdo de pbus wteis testamēti p bibliā wteis testamti Terco q sustinuit mrtiriū p fidē ecia; si añ peccauit ut de Cipriano fert Aug⁹. q falx mr̄tirij abstulit wialia ab eo Quarto si pt⁹ baptismū statī decedat p uul⁹ ⁊ tūc si ipō pnte celebratur missa dici dēt p oib; defunctis l'p alijs Si aūt maior infante moriet tūc pt p eo celebrari Cū btus gre. iij. dp a. dicat dānatū puerū necdum q̄nquēnē Si ec adultus stati post baptismū moeret oari pōt p eo q forte n pmisit misi p mōrē ⁊ tūc indiget p wrialib; Quinto si ē canonisat⁹ p eccīaz In secūdis locis nō psūt suffragia sc; exntib; i dānatoz. ifernov n̄ Aug⁹. Si prez meū eē in ifernō scirē nō pl⁹ p eo q̄ p dyabolo orarē Et teste eccīa In ifernō nulla ē redēpcō ꝑm legez cōez qō dz ꝑpt' Traianū quē btus gre. libraſſe legit de ifernō orādo Est aūt ctū eē in ifernō hēticos prio. secundo iudeos. terco paganos. de xpiams āt nō sic ctū ē. q̄uis em̄ pctm eoz manifestū sit nō tn pna. vn̄ pōt p eis orari in secreto a possunt suffragia fieri pro ill'qui seipsos occiderūt q̄ in bello iniusto mortui sūt q̄ duello interiert aut qui in torneamētis succubuerūt aut cū meretrice. Dicit Augustin. in de cuā p mortuis

habēda ꝑ oībus dēt fieī oīo Sz nō dēt fieī publice ꝓpter sēa dalū Exēplū hēs de Bre. ñ. dy al'. q̄ pro ꝓpetario ora re dīu distulit Siliter dēt fi eri suffragiū ꝑ sul' penā a iu ste dānatis a sūbito moꝛtuis qꝛ etiā latro ī cruce penituit. Si aūt īueiat' subito moꝛ tuus qui ꝑfus bone vite fuit publice oīo dz fieī. qꝛ iustus si moꝛte p̄occupatus fueit: ī refrigerio eit. Sap. ñ. In ter cō non ꝑfūt suffragia sc̄z exi stētibz ī limbo pueoꝝ qꝛ nō fūt ī statu dispositō sic nec isti ī īferno qꝛ nō fūt de cō mūitate fidelīū Est em̄ vna vīuersal' ecc̄ia ī caītate oīun cta q̄ ē sotietas. ī aīcitia spū al' de q̄ ī sp̄o bolo sc̄oꝝ omūio nē Et ps. ptic̄ipē me fac deus oīz timētiū te ac̄. Ideo q̄cq̄d vnꝰquīq̄ ꝑ oīoes peitēs h a ī illa sotietate ē oīz. à quo ad g̃tulacōez. à quo ad sub uēcōez Sz isti ī īferno dānatoꝝ fūt de sotietate op aboli a vlut mēbra putrida a q̄ ī limbo pueoꝝ fūt a sotietate sc̄oꝝ fūt exclusi. ideo nō ꝑ fūt eis nrā suffragia In q̄rto non ꝑfuert sc̄z existētibz ī limbo p̄m nō quo ad meitū qꝛ nullū est post hāc vitā. nec ad satisfatiendū. qꝛ nō hēbāt satisfacē nisi ꝑ debito huāne

natuē totius q̄d solus x̄p̄s ꝑ infinitū meritū tolere potuit

In q̄rto loco existētibz sc̄z a ī hoc mūdo suffragiū ꝑdest sc̄z tā illi q̄ facit q̄ isti aie ꝑ q̄ fac si est ī purgatoio Pri mo em̄ id ē satisfatiēti pōt p desse triplic̄iter Vno mō ad merendū si sit ī caītate. nil em̄ minus mētuz de gaudio cele sti q̄ si ꝑ se fierz suffragium ꝑ m istud ps. oīo mea ī sinū meū oūtet' ꝑ mo q̄ nō q̄z plus mētur q̄s orādo vl' celebrādo ꝑ alio q̄ si ꝑ se facēt. qꝛ ma ioī feruoē caītatis succēsus vi det' q̄ scātillas feruoīs mittit ad alios maxie ad īmicos In cuius euidētiā x̄p̄o orāte ꝑ īmicis latro oūsus ē ad pēnitētiā Et ꝑ m aug9. Ste phāo orāte ꝑ īmicis paul9 tādē oūtit' Alio mō ꝑdest fa cienti ad satisfatiendū ꝑ se idi recē qꝛ si iste ꝑ q̄ suffragiū fit nō īdiget ut quia ēi celo. à quia nō ē capax ut si ē ī īferno q̄n tūc suffragiū fatēt est tal' itēcōis habitu qꝛ ꝓ se facēt si non credēt ꝓdesse illi tūc suffragiū satisfacit ꝑ facientē si īdigz Si autē n īdiget dic̄ pe. pa. di. xlv. q̄rti tūc ī suffragio dēt sēp ee īm plicita intēcō fatiētis ut alīs ꝑfit īdigētibus h l'īm pur gatoīo. Si āt fūt suffragia

multa ⁊ spālia p illo q̄ n̄ i di
get ut qz ē i glia vel i iferno
⁊ supest l' qz min⁹ i digz tūc
diuidit' indigētibz p deū Si
cut ꝑm aug⁹ in regula dr Cū
datur vestis i mōsterio vel ali
ud n̄ indigēti dat abbas illi
q̄ indigz Et id dic Thō ap
bat ex ꝑmōe quod dā dam de
dr Terco mō indirce ꝑdest
fatiēti q̄ ad orois ſ̄bficiū qz
iste cui suffragiū p̄stat siue
sit i celo siue i purgatorio te
netur orare saltē cū liberatus
fuerit p faciente suffragiū alī
as esset ingratus vñ math x
Siq̄dē fuerit filius pacis resi
debit sup illū pax vra sinaūt
ad vos reuertet Rñdeo mō tn n
ꝑdest dirce ad satisfatiēdū vñ
si tibi iniūctū ē vnū psalteriū
⁊ defuncto inū ctū fuit aliud
psalteriū si dico ꝑ defuncto
vnū psalteriū adhuc sū ob
ligat⁹ ad dicēdū aliud p me
Sile ē in hūanis debitis Si
debeo vnū flor Johi ⁊ fr me
us eidē ec vnū: dādo vnū pro
frē nō me acq̄tauit In purga
torio aūt exīntes sūt i magnis
debitis erga deum q̄ debita si
nēo eis subueit luere optz pēs
f ⁊ sic satisfacere Ex p̄missis
patz qz multis modis melius
ē orare p mortuis fidelibz q̄ p
viuis Quia mortuus a ē me
ignorāte in iferno ⁊ tūc gra
dū gle merui per op⁹ bonū
si sū in caritate ⁊ satisfactō ce
det in Si aūt sū extra caritatē
p actū suffragij disposui me
ad caritatem aliq̄liter ⁊ opus
ad min⁹ feci p meitoriū ⁊ si n̄
meitoriū Aut ē in purgato
rio Et tunc licz ꝑm oēs nl in
meri possit nec sibi tn ꝑm mlt
tos p me pōt exaudibiliter
orare Sic a Iere ij machabe
or xv orauit exaudibilit' p
isr'l Et ꝑm oēs ad min⁹ ora
bit p me cū veneit ad celū a
ia ē i celo vl'ut ia dcm est eit
ibi tūc scient illos q̄p eis oa
uert ⁊ p eis orabunt ymo eti
am si suffragātes ꝓpter pcta
sua illis non profuissent ad
huc p eis orabūt Et racō est
qz amicitia in virtuoso ofide
rat affcm pl⁹ q̄ effectū Sūt
aūt tūc bti in caritate pfecta
p quā oro eoz exp̄ssa audit'
facilit' Secus aūt est de vi
uo quando p eo oro qz for
te ignorat q̄ pro eo oro ⁊ sic
non orabit pro me Item for
te ē pctor ⁊ sic modicum va
lebit Item si est iustus non
tam in vto semp exauditur
¶ In sexto existentibus loco g
scz in purgatorio prosūt suf
fragia tum quia caritatem
habēt que facit eos capaces
tum etiā quia de nra fidelitū
sūt sotietate ut tactū fuit de

exístētibz ín límbo puéoz dē
omūione ecīe · de loco hȳ
purgatoziȷ sex sūt videda q̄
tradit tho · sup · iiij · di · xij · pri
mo q̄ sit: pbat auctoitate
scriptuē p illō · ij · mach · xij ·
Dcā ego cogitalubris ē cogita
cō p defūctis exoraē ut a pcīs
soluātur ego purgātur ¶ tē p
bat gre · iiij · dyal · p exēpla
plura Et p illō · i · coz · iij · Di
q̄s edificauerit sup fundam
tū hoc · id ē xp̄m aut argen
tū ca lapides p̄tiosos Et seq̄t
vic; lignū · fenū · stipulā · vm
uscuiusq; opus q̄le sit ignis
pbabit ¶ tē dyom · vlti · capi ·
celestis ierarchie · Cōmemo
rat ritū p̄mitiue ecīe orātem
pro mortuis ¶ tē auctoitate
phor · Doctes em̄ libro q̄
dicat fedrō platonis Quecū
q; ínq̄t aīe puidebūt medi
ocriē egisse exmēt i lo cū vbi
p pnas absoluētur Et poīt
aīas bonas hīe nullā pnaz
mediocriē bonas mediocrē
hīe pnam malas autē mag
nas · Ad idē est Auicēna · ix ·
metha · sue ca · vl · q̄ tam ma
chometista fuit · Ad idē ē hec
mes term egist ad esculapi
um Rōe eē sic optz satisfacē
quēcūq; petēte ¶ tz aliq̄ mo
rīūtur ín caitate q̄ nō satisfe
cerit p pcīs p̄teritis ergo op
tet ī futuro alicubi satisfacē
a hoc est purgatoziū Exem
plis pbat grego · iiij · dyal ·
¶ Secundo nōt q triplex ē g
purgatoziū vnū ī p̄nti vita
p tribulacōnes toleratas ut
optz Aliud ī alia vita ſm le
gē omunē tā ppe ínfernū dā
natoz ut idē sit ignis q̄ dam
natos crutiat a q̄ elcōs pur
gat sic ſb eodē igne auz puz
gat a fern cremat ut exēplí
ficat Tertiū purgatoziū est
ſm dispoicōez Et sic q̄nq; ī
diúsis locís aliq̄ pumit legū
tur l ad vuoz ínstructionē
l ad mortuoz subuencōnē ·
ut vuētibz eoz pna ímnote
scēs p suffragia ecīe mitiget
Tercō nōt q duplex ē pna
aīaz ín purgatorio · vna sen
sus q̄ dna iustitia p ignem
pumit · Alia dām q̄ osistit ín
p̄uacōe visiōis būfice ad tē
p9 Et de vtraq; dic q ín ima
pna purgatoziȷ excedit ma
xímā pnā hȳ vite vñ aug9 ·
de vera falsa pnia hic ígnis
purgatiōis a si et n9 n̄ sit ín
ro mō est gr̄uis excedit em̄
oem pnā quā vnq̄ q̄s pas
sus est ín hac vita · Nunq̄ ī
carne tāta íuēta ē pena lic;
mirabilia martiēs passi fi nt
tormēta a mlti neq̄t ímq̄ quā
ta sepe sust íuerit supplitia ¶ tē
Aug9 · li · de igne purgator ·
dicat aliq̄s non ad rē ptinet

q̄ diu moras hēam tm̄ ut ad
vitā eternā pruemiā. Nemo
hoc dicat frēs kmi. q̄ ille ig
nis purgatorij durior erit q̄
q̄cq̄d potestis in sclo a vide
aut excogitare. Et stati subiū
git Ido totꝰ viribz vnusquisq;
laboret capitalia emia et
minuta pcta ita opibz bonis r
dime ut ex ipꝰ nil videat rema
nē qđ ignis ille possit absu
mē. Exēplificat ibi Qua dux
sit h digitū modicū in ignē te
nē q̄to plꝰ tota aiaz medul
litꝰ dī. ec̄ cōis theologorū opi
nio q̄ purgatorij pēa icōpa
bilit ē maior pēis mundi De
pēa dām pbat q̄ q̄to aliq̄d
mag̃ desiderat tanto ei⁹ abse
cia ē molestior Et q̄ affectꝰ
q̄ desiderat sūmū bonū post
hāc vitā in aiabz scis intēsi
or ē q̄ nō retardatur affcūs
molestia corpis Et ec̄ q̄ ter
minus fruēdi iā sūmo bono
aduenisset nāliq̄d impediēt
Ido de tarda cōe maxie affli
gūt. de pēa sēsus pbat q̄ cū
dolor nō sit lesio ꝫ lesionis
sēsus tanto aliqs magis dolz
de aliq̄ lesiuo q̄to mag̃ ē sēsi
tiuū vñ lesiones q̄ fiūt in locis
maxie sēsibilibz ut in oculo in
silibz mēbris maximū doloꝝ
causāt Et q̄ totus sēsus corpo
ris ē ab aia Ido si in ipsā aiaz
aliqđ lesiuū agat de ncūta

te optz q̄ maxie affligatur.
Q Rīto nōt q̄ aie volūtarie h
cū mag̃ pacia sustinēt pnā
purgatorij ptz q̄ hūt cor re
ctū p oīs oformāt volūta
tē suā dīne volūtati a iustīe
Ite oīs sapiēs vlt illd sīn q̄
nō pt pueire ad finē itētū si sīn
illa pēa nō pūt vnīe in celū Ite
petūt suffragia cū maxio desi
derio sm illd Iob. xix. miserere
mī mei miseremī mei saltē vos
amici mei. hūt ei aie purgato
rij q̄duplicē sciaz vnā p spēs
influxas a do sic alie sībe sepa
te. secūdā p ea q̄ h dīdicerūt
tēiā p aias illic aduenētes.
qrtā p āgelos bonos ruelā
tes. qntā per malos scz aliqn
eas sm tho. dicētes Q Rīto i
nōt. boi āgeli nō punīūt aias
in purgatorio q̄ eoꝝ conciues
sūt aicissim tm̄ possibile ē q̄
eas ad loca pēaz deducant
nec cruciāt misterio demonū
q̄ aie eoꝝ victores fuerīt pos
sibile tm̄ ē q̄ ipi dēmōes q̄ de
pēis boim letāt aias comitēt
cū deducūt ab āgelis cās a ai
sistāt purgādis. tū ut eaz pe
nis satiēt. tū ut in eaz exitu a
corpore suo aliq̄d rapiāt. In
hoc āt sclo qn̄ adhuc locus
pugne ē pūīūt boies q̄ a ma
lis āgelis cū ab hostibz ut ptz
de Iob Et a bonis cū pz de Ia
cob nequ9 semois āgelo pau
cētes emarcuit gen. xxxij. sola

autē dīna iustitia aīas igne mediāte purgat sic auisabet p ignē aut sic tribula grīnū a cautrio medicus morbū. Quod ec ibi pcta leuia illuc deportata purgant ut dicit gre. nīs. dyal. Et aug9. in de wa pitētia Oēs vēo pene p pcās q̄ tūcūq; gūbz debite q̄s penas non plene deleuit h otrico ibi ignis purgabit Sic ptz q̄ i purgatorio sūt q̄druplices pene Prio carcer loca malus. qz i terra appe in ferno. Secūdo ignis vnīformis sed sm dīnā iusticiā diformiter crutiās Terco demonū assistētia crutiatia Qrto p uacō būtudis Est āt triplex ignis purgatorij9 Primus ē i alio mūdo i purgatorio qui erit acbissim9 Cuius offitiū ē triplex vicz purgare a pcās wialibz A peis p mōrtalibz cō tritis a p wialibz p q̄bz h nō ē satisfactū a ab alijs scorīs aie q̄ sūt hīus vicō si erro ēt a fomes. Secūdus ignis ē citius purgatorij9 q̄ erit i ofla gōe mundi Tertius purgatorius ignis ē tribulacō pfectis vite Et ille multo pl9 purgata citius q̄ ignis in loco purgatorij. qz meritū eterne pie augeta modicus mlt̄ū de pcōz peis delta mōrtalē cl pāa wialē delē pōt quo ad pnā. Qz ignis purgatorij pīmi solū delz wnale pctm̄ a penas debitas p mōrtalibz cō tritis a wialibz. ꝑ nīl meretur de gaudio a iocabilit tam ē maior tercō igne Sexto k nōt qvna aīa citius purgatur q̄ alia ut doz apls. i. co rm. iīj. Exēplificās de ligno. feno a stipula. qz q̄dā wnalia sūt maiorīs adhrētie q̄ alia sm q affect9 magis ad ea mortaliatur a fortius i eis figit ido talia tardius purgātur Que āt aie acerbius purgātur wl q̄ tardius Scīdo q acerbitas pene ꝓprie rndz q̄ntitati culpe. ꝑ duraturnitas rndz radicalī culpe in subiecto. vn pōt dīgē q aliq̄s in purgatorio diutius morat q̄ minus affligitur a econuso. Dicta pfata sunt tho. vbi pus Abbas Joachī libro de semine scriptuarū dic. magr pctores q̄ were i fine vite pnitēt in purgatorio igne vsq; ad nouissimū diē tales cremari oportere credēdi sunt. Armica n9 libro de q̄stiōe armenorū. li. xiīj. dicit verisile ē multos vsq; ad resurrectiōez glorio sa oim electorū i purgatorio remānfuros q̄ multa purgati one indigebūt. Sequitur Capitulū nonū. per q̄ suffragia aie iuuari pnt ac.

QVo ad secūs pncipa
a le p q vicz aie defūcto
rū iuuari possint Re. fm gre.
nij. dy a. Et doctoes i. nij. dis.
xlv. Primo valz ieiuniū De
cūdo plꝰ eleosina Tercō plꝰ
oro Rrto maxie sacrificiū al
tais sepz intelligēdo ceteris
paibz Bb istis tñ q̄tuoz plu
ra alia opl̄xendūtur sic dcm
est sup tercō pceptō de satis
factōe Primo valz ieiuniū l̄
vigilia abstinētia a delcābi
hbꝰ cibis vl alijs solacijs cor
poreis alias licitis. Sicut as
pitas lecti a wstiū flagella
cō. genuflexio a pegrinacio
nes o tricō a hmōi Et hec ai
mabz applicata valent p viā
iustitie a p modꝫ solucōis pe
ne vñ dz. xiij. q. z. aia. Ieiūia
viuētiū fūt auxiliū defūctoz
sic q dꝰ ea acceptat p aiabz
defūctoz tāḡ p ipsas hec fa
ctū eēt vñ btūs dmicꝰ ferzea
cathza t̄plicē disciplinaz ōm
nocte recepit vnā p se. alia z
p defūctis. t̄cia p pctoribz vi
uis nā si te i carcē exīte ñ pos
ses solue statī. x. floēnos q̄s
tēns ego tot p te dādo. te li
brāre Hic ec i appoito ē de car
b cē purgatozij ¶ Ex quo pt
qꝺ sultū ē valde h p tria pur
gaī pbū p ifirmitates a alia
patiēt fust̄mēdo dū viuim
qz tūc a spāle mēmur i pria

gaudiū a satisfaci Rn autē
nob defūctis q̄s nob suffra
gat tūc meritū sibi manz sed
opꝰ satisfactoziū ingr̄i tūc
solū sbuerit nob Exēplū de h
purgādo se pz p gre. i omel.
vbi refert q emilianꝰ dnes
lapsus i qꝺdā vicīū mōsterī
um itrauit se multiplicit affli
xit matutias i monte ex mō
sterio pueit vbi abbas i me
dio nocti sup eū lum wlut so
lē vidit acū ab eo dep̄hensus
eēt pꝰ modꝫ a itrogat ꝰm
mōsterio q̄d egisset tarde ofes
sus ē q ec i ipsa luce audiuit
dimissū ē pcēz tuū: pauor ec
atioz mortis q̄sdā purgat h
Vñ greḡ. nij. dy a. dic plen
qz de culpis mimis ipe solus
pauor egredientes aiaſ iusto
rū purgat sic narrauit de quo
dā scō viro freqnt q ad mor
tē weniēs wixmēt timuit sed
post mortē discipul im stola
alba apparuit a q̄ p̄clare fit
fuscept⁹ i dicauit hec ibi et
btūs Augꝰ. li. de visitacōe in
firmoz loqns sacdotibus de
hoibz moituris sic di. Absol
uēdi fūt oēs absolucōnez dū
tarat rogātes nec fusp̄ctedi
sunt a fidelīū cōi one quibus
mors timetur sine dilacōne
a quos pctoz amara recor
dacō wl eiciet im lacrimis l̄ me
tus mortis ducit ad wniā sic

scriptuā testat. Et ītiti purgabūt scz Job. xli. lxx augº.

c Secūdo valz Eleōsina ec. p viā iustitie a p mos recēp cōms paiabz a illō melius ē ꝙ ieiunīū. qz bonū huānum qñto ꝯmunius tñto melius Elemosina āt pluibz data tur ītrēz Et sub isto opīxdūntur oīa opa mie compalia similit a spūalia ipensa p rio ꝓpt aias defūctoꝝ vñ datio ouoꝝ. candelaꝝ. panū ꝯ huiusmōi p mīstris ecīe valz defūctis. lxx aūt ḣ p se facta sic dcm est de ieiuniopl9 nobis valerēt Exēplū poīt gre. nīj. dp al. de pascasio dyacono cardīali maxio eleōsinario a līratoꝝ valde q nō ex malitia ꝫ ex ignorātia duobus ī papatū elcās postea aio adhxit illi q mm9ius hūit. pascasio igr defūcto scūs germanus epūs capuanus de ofilio medicoꝝ ī ītmis se lauare volēs eū fuientē ī frequenti aq repit. a q cū qsiss causam tāte seruitutis rndit ꝙ ꝓpt adlxsiōez p dictā Et si mqt p me oraueris a reūsus nō me ḣ muueneris līberatus sū qđ a fcm est Et dic gre. q elemosinas pascasius meruit liberari cati a usa germanī pce V Tertio valz p aiabz oīo a plus cetris pibz ꝙ p ce ctia a hoc prz

via grem p ītercessiōez mem broꝝ x Melius ei ē opus caritatis qđ dirigit ī deū ut oīo ꝙ qđ dirigitur ī se l ī primū ut solū ieiumū l elemosina. vñ dic sco. suo qđli. q. penl. Inter oīa meritoria oīo magis hz racōem meriti. applicabil altei qz ipsa de rone sui ē placatia a reconciliatia deo a etiā istius p q p ipm ōrātez offertuz hxc ille. vnde sm pa. in. nnj. di. xlv. oīo scoꝝ in pria valz p aiabz qz forte beneficijs pus adiute sūt dum ḣ viuerēt valent etiā pces. p sertī viatoꝝ iustoꝝ a p ōmibz oīombz bti Ansel. l alioꝝ valz q ad deuocōnē oīo dnica sz pr nr. qz iudex nr scūs est aduocatus nr cui essz ob pbriū veniē conī suum momtū a infringē vl cassare qđ ibi dcuit a formauit. vñ in cāmteio a alibi dici dēt Quia etiā est oīo spūssā q sm apostolū postulat p nob gemitibz ī enarrabilibz id est nos postulaē facit valent etiam plus ꝙ nre oīones. vigilie defunctoꝝ ab ecīa īstitute qz ex ope operato id est ex ordiacōe ecē ītēcōe ecīe Exemplū de hoc refert vincētius ī speculo histoiali de scō Joh. elemosinaio prīarcha huic ei q dā dines dedit. viij. libras

auri petēs ut orarz p salute fi
lij ꝛ frīs ꝛ nautarz ꝛ nauis moi
tur filius ꝛ cū eis eadē tpa nauis
mergitur cū oibz otētis ñ qꝫ
vies pfati euaserūt Sup q̄
cū amaī careꝫ diues vidit in
somis similē Joh. eleosinaio
sibi dicentē Cur turbais nō
ne p salute petē tuā fuisti filius
saluat9 ēa si vixiſſz imūd9 fu
isſz Alij ī vita fūt tuitia ñ oā
cō ꝛ eleosina mīt̄ essisſent oēs
cū nauī interijſſent exp gesa
et9 igr diues optīe otētus ē.

e Qr̄to sup oīa valz di. gre. Sacrificiū altaris id ē misse celebr̄ cō alio valz p viā gre ꝛ iustitie. qꝫ melius ē opus caītatis o mūus sc; to cā9 eccīe q̄ puate ꝛ spāl psone Et dr̄ oblacō altaris indistincte ut dic̄ sco. vbi pus. Siue fit osecracō siue pcepcio eucarī stie siue operacō alia sac̄dotis celebrātis ī psona eccīe ꝛ nō accipitur pcise p otēto ī eukaristia qꝫ ec̄ sic in pixide eēt. Hec autē oblacō ut sit deo accepta opz q̄ offerat̄ a p sona vl̄ a psois acceptis deo fm illd gen. iij. respexit deus ad abel sc; prio ꝛ ad mūera eius sc; secūdo. vñ qñ q̄s cele br̄t missaz oblacō fit prio a xpō q̄ sacramētū illd sic īsti tuit fieri scdm illud Joh. vi. pais quē ego dabo carō mea ēp mūdi vita. qꝫ xps ē sum m9 sac̄dos q̄ licz immediate nūc ñ offeat alias eēt ifinitū meritū tm̄ mediate offert per ministꝝ Fit secūdo a x̄ passione ꝛ ab ea hz efficaciā in q̄ tū ibi spāliter memoracō xpi pas sionis hītur vb̄ figmis ꝛ me ditacōibz fm illd Luc. xxij. hoc facite ī meā omeōracōnē Et. i. cor. xi. Tercō fit ꝛ acceptat̄ rōe voluntatis eccīe gnal̄ militātis. qꝫ ille intelligitur facē cui9 noie l̄ vice fit ut di. Dyo. ca. xiij. cele. Jerarchie. Qr̄to pt acceptabilius fiat vel frūosius sac̄ficiū rōe personal̄ meriti offerētis puta sa c̄dotis offerētis. Qñto pt ac ceptabilius fiat p puatā pso nā fm q̄ deuocā9 petit missaz celebrari pmū ex dīs tā ī toīs q̄ī mal̄ sacerdotibz hz locū ꝛ efficaciā Qr̄tū ē tm̄ in toīs. Qñtū accidit vñ fm dur. ꝛ tho. in. iij. di. xij. Eucaristia in misse celebracōe duos frūs principalit̄ hz offerre vnū in q̄ tū eucaristia ē sac̄mtū dat rem piēti eā deuote maiorē vnōez ad xpm fidē spē caītatē ꝛ alia pluā ī tpa aīa recipiētis cau sat Aliud hz dare eucaristia ut ē ñ tm̄ sac̄mētū ꝫ ec̄ sac̄fitiū qd̄ dā deo acceptissimū ppt̄ pfatas tres cās vl̄ quatuor rec tatas ꝛ sic hīt vi fatisfactōis

ad tollendā pnā debitā illi
p quo offert missa a sacer
dote siue sit p pcō mōrli si
ue viali tā i vuis q̄ in mor
tuis Et si q̄s q̄ntū ergo de
pena tollit eucaristie oblacō
hȳ. p̄m dur. ibiō nō sep pnā
tota tollit. qz effect9 hz diez
ne oblacōis finit9 est Alias
ones de purgatorio vna mis
sa liberaz Hz plus a minus
tollit p̄m q̄ se extēdit deuocō
ministri offerentis a vtus sac
ficij do soli nō ēt reatus p̄m
bn̄placitū dei a p̄m dispōsici
onez illi9 p q̄ offert Credit
tn̄ athisio dozēb. q̄ nulla mis
sa celebret p q̄ nō pluēs de
purgatorio liberent Rō veri
tatē dicit hz pe. pa. vbi pri
us sup. nij. Quia q̄nq; mlti
fūt i purgatorio sic dispositi
ut cito liberent. a qz ia dui
ubi steterūt. a qz pauca pur
gāda habuerūt Et nōndū q̄
q̄nto hec q̄tuor suffragia fi
unt ex maiori caritate: tāto
ap̄li9 pficiūt p̄m pe. de tha.
vbi pus Q̄ntū autē sacra
mentū altaris p aīa bz valeat
doz gre. nij. dyalo. vbi prio
refert de mōcho noie iustus
q̄i mōsteio sc̄a grego. aliq̄n
cuiusdez medicus fuit: trez de
naios occulte hūit q̄s mouei
entes mōchi: i mandatis a
bto gre. accepert ut morituro

iusto null9 adesset fr̄s mor
tuus i steterq̄limio sepelizetur.
moritur igr. hz pritēs iustus i
steterq̄limio sepelit. xxx. āt die
iussit gre. p eo q̄tidie per tri
gita dies missaz vnā celebra
ri a tricesiā die iustus appa
ruit vni de mōchis dicēs. se
an̄ ichoacōez missaz dictaz
male habuisse. hz postea me
lius a ia liberatū. Secūdo re
fert de q̄dā apō hostes detē
to p q̄ vxor ētis diebz sacfi
tiū offerri p cuiabat. lōgo āt
pt9 tpe liberatus in otuit vxo
ri pdcās diebz a vicul' fuisse
solutū q̄n sacfitiū altaris p
eo fuit oblatū Terco refert de
pbitero q̄i vivis id ē timēs ca
lidissimis aliq̄tiēs se lauare
osuevit vbi freq̄nt repit hui
torē sibi oia exhibētē q̄ bal
neatores osueuert. tāde roiēs
ne imgr̄tus esset duas tortas
id est panes i q̄bus poterat
ofici eucaristia huitoi obtulit
Rui igemiscēs ait hoc mādu
care nō valeo sed p me q̄so cō
fectre digneris celebrādo dn̄s
emi fui loci huius a p meis
pcās h purgor Hi rediens
me nō mueneis: liberatū cre
de. p ebdomadā ego pbiter
quotidie celebrāt a rediens
nemmem iueit. Q̄rto refert
de agathone epō cui naūgā
ti romam tempestas naum

marie q̄ssauit·nauta āt eius
nauicula ī nauí pēdēte; regē
wolens cū nauicula fune fra
cto ī maē ferebat die tercio
wit eps cū q̄ssata nauí ī ifu
lā hostiam vbi celebrauit p
nauta quē putauit sbmersū
Repata q̄ nauí tādē wit ad
rōnū portū vbi nautā ābulā
tē vidēs q̄siuit quo euasisset.
Rñdit ille Cū nauicula rple
ta eēt aq ibi māsi q̄ eúsa caru
ne supsedí put potui·Cūq;
post dies·v·fame ca la bwē fu
ditus deficerē: vidi quēdā m
panē portigētē q̄ obortat9.
vidí nauē tñseutē q̄ me huc
aduexit Quo ītellexit eps eā
dē diē fuisse sue celebra cōmis

8 Quo ad·iij·pncipale An
suffragia fcā p pcōres vale
ant defūctis Rōnd prio sm
thō·vbi p9 q̄ tria sūt q̄ satiūt
opa viuor wlut cāne q̄da;
ad aias defūctor puemē Pri
mū ē caritatis vmo Scd; est
satiētis seu satisfaciēt sm tēcō
Terciū ē obsecrātis orō·De
prio pt;·q caritas q ēviculū
vniens mēbr ecīe nōsolū se
ad viuos extēdit·sz ēt ad de
fūctos q̄ ī caritate decesserūt q
caritas ē vita q̄ p mortē corpo
ris nō finit sm illd p·cor·xi
ij·Caritas nūq̄ excidit Dein
de etiā aicitia asocietas dna
ínter bonos ín caritate firta ca

fundata p mortē nō definit.
sed manet ínt viuos a mor
tuos ī dño q silit ītr mortu
os ín dño ínt se hec caritatis
vmo facit aliq̄ mō oia cōia
ínter hñtes eius sotietatē ita
ut ī pria q̄libz gaudeat de bo
nis alterius singul Et ín via
q̄libet duotus gaudet de sin
gul wre bonis pri Et ín pur
gatorio q̄libet aia de bonis al
terius de q̄bz pitur articul9
Scdo mūionē·pmo plus
hñs de caitate de bonis ētis al
tri fās amplius gaudz a gr̄
tulatur sm ínteriorē solací
onē a delcācōnem q̄ gaude
at alius q̄ minorē hz caitatē
a cui illud certū bonū ínest·
De secūdo vicz de satisfatiēti
íntencōe pt; qr mortui ín me
moriis hoím viuunt vñ sicut
viuus vnus p alio ín sotieta
te ciuili satisfacē pōt ut pz ín
debitoribus Sic ín sotietate
caitatis apud deū vnus per ī
tencōez altri pōt dare bō sua
satisfactoia ín q̄ntum talia si
ue sit viuus siue defūct9. De
tercō vicz de obsecrantis affe
ctōe seu orōe pz qr pviā orā
nis aliqs altri itrō ímpetrt
pmā grāz. licz nō mereatur.
pctōres ēt de9 q̄nq̄ audit q̄n
scz petunt aliq̄d dō acceptū
quia deus non solum iustis
seo etiā pctōribus bona sua

ꝓuidit ut ꝑz matth·v·non
ex eoꝝ meritis ſ̄ ex ſua clem
cia ꝺño ſup illo ꝺo·ix·de⁹ pec
cato ẽs nō exaudit dic̄ glō·
q̄ cecus loq̄t ut nō mūctus
id ẽ ut adhuc nō plene vid̄s
Ad ꝓpoſitū ẽgo dicẽd̄ q̄ ſuf
fragia ſiue fiāt p pct̄ores ec̄
ſeculaēs ſiue p iuſtos valere
p̄nt de fūctis ⁊ ſi nō p caritatis
vnitatē ꝑ ipetracōem licet
p iuſtos fc̄a pl⁹ valeāt hāc
viā Tho·exp̄ſſe tenẽ vid̄r ſu
p·iij·di·xl·q·iij·vbi oppoitā
opinionē recitās p̄nt̄ ſic ap
ꝓbat Quia im̄q̄t efficatia ſuf
fragioꝝ menſurat̄ ꝑm caita
tē eius p quo fiūt cū tātū va
leant vnicuiq; q̄ntum meru
it ut ſibi valerēt ut auguſt·
dic̄ ꝺño ab alīs vtilius d̄r q̄
ec̄ ipſa opacō ſine caritate fa
cta valz eip quo fit vtute ca
ritatis eius ⁊ nō opātis hec
ibi nec ī q̄ſto oppoſitū vid̄r
tenẽ Cōcordat wilh·i cōli
b ꝺmoꝝ ¶ Et pe·pa·vbi p̄us
poſit q̄tuoꝝ ḡdus valoris ſuf
fragioꝝ a opeꝝ bonoꝝ· Pri
mo⁹ ẽ q̄ maxie valz ſuffragiū
bi factū p bono q̄ oibz mo
dis t̄bus p̄dcis p̄t valẽ Se
cūdo⁹ min⁹ valz licz valeat bo
mp malo vno q̄ p mos fre
q̄ntis ipetracōis Tertius ma
li p bono q̄ntus mali valet
ꝑmalo quia de⁹ pcōres n

exaudit id ẽ ſic iuſtos ſ̄ ſic
petẽtes id q̄d ẽ ofōrme ꝺño
wlūtati Ex p̄dcis ec̄ ptz rn̄
ſio ad aliud dubiū q̄ q̄ritur
vtz ſuffragia facta p mltis
oibus ꝑſint eq̄liť ex·prio q̄
ſuffragiū fc̄m p multis tātū
valet q̄d gaudiū cuilibet ī
purgatorio q̄ntū ſi p quoli
bet fiēt Et eadē rōe valz etiā
pro iſtis aīabus pro q̄bus
nō fit patet ex prio mō q̄a
caritas ſm apl̄m non q̄rit q̄
ſua ſūt id ẽ ſm aug⁹·n ꝓpa
omūnibus ſ̄ omūia ꝓpria ān
poſit vn̄ ſic religioſus bn̄ diſ
positus pl⁹ gaudz de legato
facto omūtati q̄ de legato
ſibi ī ſpāli Sic ẽ ī purgato
rio q̄ ad ogītulacōem Sed ꝺo
dico q̄ ſuffragiū fc̄m p ml̄
tis n̄ tātū valz ſingul̄ q̄ ad li
beracōem a pena quātū valēt
ſi fierent pro vno l̄ paucis ex
mītēcōe dirigētis patz quia
op⁹ ſatiſfactoriū ẽ finite ef
ficatie ī ſatiſfaciendo ⁊ q̄ntō
pluribz odiuidit̄ tāto minus
ſingul̄ cedit ⁊ ẽ ſile ī politia
humana Si ei q̄libz fūt ī car
cere quoꝝ q̄libet tenetur quilibz
florē· Si ex pte oiz ſoluo q̄ñ
q̄ florenos: nō liberātur ī to
to ſed ſolum ī vno· quia ad
huc q̄libet tenetur quatuor
Sed ſi q̄libz florē· darē pro
vno ille plene liberaret Sic

etiā est de incarceratis in pur
gatorio ¶ Dubitat adhuc
vtr tātū valeāt suffrgia suc
cessiē otinuata quātū sil'fcā
ut .xxx. misse p dies trigīta
dicte quātū trigita vna die
dcē. Et sic de eleōsina cētum
flor. p vnā diē dator quātū
si āmūsariū peuāret & sic de
alijs ℣. p. pa. tātū v'l pl9 va
lēt q̄ ad meritū īstituētis.
qr magis est ad hōrē dei oti
nuacō talium āmūsarion Et
hoc osideras eccīa sic īstituit
āmūsaria trecēhōs a septua
gesiōs ⁊ hmōi. Dz quo ad
celeracioē liberacioēz a purga
torio a citius videō deū plus
valz accelerata multiplicacō
Quia sacramtū in ꝓposito
hītū si est suffragiū altaris.
numq̄ tātū valet ex ope ope
rato sicut actu hītū Et forte
aīa nō erit tādiu in purgato
rio quousqz vltimū suffragi
um p āmūsariū fiet. vñ vtr
qz est laudabilea pōt ex fon
te caritatis manare ita ut cōti
nuās suffragiū ōme laudis
otinuacōēz grat Et sil'fatiēs
citi9 wlit eū liberare ut statī do
fruatur a ne diu cruciet ac̄.

¶ Seqūtur p̄ceptū Octa
uū de falso testimonio.
Capitulū Primū.

Capitulū Primū

a Nunc octauū p̄cep
tū sic ponit Exo. xx.
Et deu. v. Nō loqr̄s
cōn proximū tuū falsū testiom
um h̄ bm Aug9. noie falsi te
stionij cōn proximū dati itelli
gitur phibei oē in gnali mē
dacīū sal tē pniciosū qđ ec̄ in
nuit text9 leui. xix. d. Nō mē
tiemī nec decipiat vn9 q̄sqz p
ximū suū de q̄ ec̄ itelligit illū
sapiē. i. os qđ mētit occidit
aiam Et ps̄. Perdes oēs q̄ lo
quūtur mēdatium ymo bm
tho. 2. 2. q. cxxij. h̄ phibentur
oīa pcta ad locucōēz ptinen
tia q̄bz saltē iferit nocumtū
prio ut mēdatia pniciosa de
tractōes blasphēie a hmōi.
De mēdacō igr̄ ta pncipaliť
sūt videnda Prio q̄d sit aq̄ttu
plex mēdatiū sit a an oē mē
dacīū sit pctm Scdo i spāli
quot mōis q̄s pccat mētiē
do Tertio qñ sit mōrale v'l vīa
le pcē ¶ Quātū ad pmū nōn b
dū q̄ ad mēdacīū bm tho. a
doctoes cōit'. i. iij. di. xxx viij.
duo req̄rūtur p̄mo falsa sig
ficacō. Scdo itēcō fallēdi a ac
cipitur itēcō fallēdi p itēcō e
alīū decipiēdi Aut sibi asserē
di falsū qđ dr ppt mēdacium
iocosū vbi nō sp ē intēcō dei
piēdi alīū a falsā sibi opinio
nez gnandi put quibusdaz
vidr Ex quo p̄z q̄ differētia

est iter mētiri a mē dicē mendatiū Ad hoc em̄ q̄ aliq̄s dicat mēdaciū duo p̄ dicā req̄rūtur Sed ad hoc q̄ q̄s mētiat sufficit secūd̄ sc̄z q̄ intē dat decipe· q̄ mētiri ē contra mētē ire Stat ei q̄ q̄s aliq̄d vr̄z q̄d credit eē falsū dicat cū intēcōe aliū decipiēdi tūc dicit con̄ mentē a tn̄ nō dic mēdaciū cū sua assercō non sit falsa Exēplī gra posito q̄ princeps nō sit wpenne ⁊ q̄s credēs eū ibi eē dicat wlēdo aliū decipē pn̄ceps nō ē wpenne tal mentitur q̄ loq̄tur con̄ mentē ⁊ a tn̄ vr̄z dicit Similē est si quis dicat de re vēdibili quā credit malā q̄ sit bō cum m̄ rei vr̄itate sit bō· Secundo p̄z ex predās q̄ ois q̄ dicit mēdatiū mētitur ꝫ nō econūso Pz tercō q̄ dicēs falsū quod credit eē vr̄z nec mentit nec loq̄tur mendaciū ut dic̄ aug9· Cū non h̄at duplex cor nec decipē intēdat exēplū Aug9· Si alicui gladius om̄dat ⁊ dicat se reddituz cū ille q̄ om̄dat poposcerit si forte gladiū rpetat furēs manifestū est tūc nō eē reddēdū donec restitua sanitas nō ei in ista p̄missiōe duplex cor h̄z batur in pmittēte· ¶ Secūdo nōnō q̄ mēdaciū sit nō solū p̄ verba: ꝫ per facta· scripta· nutus a sig̃ ut pz de ypocritis a de religiosorū falsis sigmis vñ mēdatiū in genē sic diffinit Est falsa sig̃ficacō cū intēcōe fallēdi Sue ergo hō sig̃ficz falsum voce· scripto· manu· ligua· signo vl̄ veste Et si hoc facit cū intē cōe fallēdi a falsū asserendi: sēp est mēdatiū Vocale aut̄ mendatiū diffinitur· Est falsa vocis sig̃ficacō cū intēti one fallēdi ¶ Tercō nōndū q̄ nullū mendaciū p̄t fieri sine pcto pz Ecclia· vij· Nolī velle mētiri o ē mendaciū assiduitas ei illi9 n̄ ē bō Ad id̄ est aug9· li· con̄ mēdatiū dicēs mendacōz mlta genēa sed ea vmúsaliter odisse debemus nullū ei est mendaciū quod nō sit con̄triū vritati· Nā sic̄ lux a tēbre· pietas a impietas· pctm̄ a recte factū vita a mors inter se con̄tua sūt Ita iter se sūt vritas a mēdatiū con̄triavñ q̄nto amamus illā tāto ista odisse dem9 vñ pla· in thymeo Voces ipposite sūt ut p̄sto fiat vlūtatis i dicia Sz mentiēs con̄triū facit a phs· ñ· et hoc· dic̄ q̄ mendaciū p se malū ē a fugiēd· Vez autē bonū ē a laudabile Et rō ē q̄re o ē mendaciū est pctm̄· q̄ cadit sup in debitā materiā· maxie vcale

a ī cludit actū a circūstātias ipsū actū nc̄o dēformātes sic̄ est de furto a adulterio a ceteis hmōi ouolutis cū malicia ut dicit ph̄s·ij·eth· Voces nāq; īstitute sūt ad sig̃ficādū alīs mētis oceptū vñ i debitū ēa otra uocis īstituti onē q̄ q̄s sig̃ficet qđ non hēt ī mēte Secđo oē mēdaciū ex sua racōe dicit īt̄ec̄o ez malā sc; īt̄ec̄o em decipiēdi a hmōi impossibile est eē bonū Quo ad secūđ p̄cipale nōndū q̄ ꝑm aug9·li·de mēdaco·vij·fūt gña mēdacōz sco·tñ ſbdiuidit quūtū in duo·Primū vocat mēdaciū in doctria religionis sc; cū quis cū īt̄ec̄o fallēdi sig̃ficat aliqđ falsū otrarium hīs que fidei sūt a sacre scripture aut etiā cōtrariū hīs q̄ ptinēt ad bonos a xp̄ianos mores Secundū gen9 mendacij est qđ fit solū ad nocēdū alterī īmuste siue in corpe siue in reb9 siue in fama siue eē in aia a vocatur mēdaciū qđ nulli p̄dest a alicui nocet Tertiū ē qđ fit in p̄fatis bus ad nocumētū vm9 ꝓpt̄ vtilitatē alterius Et vocat mēdacium qđ p̄dest vni a nocet alteri Et hec ẽplicia mēdatia op̄ hendūtur sub mēdaco p̄nicioso q̄rtū vocatur mēdosum

qđ fit ex sola libidie mētiendi ut cū q̄s mētitur solū qm placz sibi a delcātur atz gaudet in mētiēdo Quintū vocatur iocosū a ē duplex ꝑm sco· Primū qđ fit solū cā delectandi alios sic̄ narrāc̄ fabulas de q̄ b9etiā audiētes sciūt q̄ nō ē vez nec decipiūtur audiētes ut plurimū cū etiā sermo pferētis non sit talis q̄ natus sit credi ab audiētibz Aliud qđ fit causa iocī ꝑm Aug9·vbi sup̄ ut cum q̄s iocando īt̄dit aliū decipē ita q̄ audientes vre decipiantur nō tñ in aliquo in quo sibi magnū nocumētū īferatur In quo iocantur illi qui sciūt eū decipi a finaliť potest etiam ipse de hoc iocari quēadmodū dic̄ August·fuisse de mēdaco Joseph qui vraciter voluit decipere frēs suos in verb istis· Exploratores estis a ceteis similibz poitis Gen·xlij· Sextū est qđ nulli obest id ē nulli alterī a se a tamē alicui prodest a hoc in tēporalib9 reb9 Exemplificat August·vlut si quispiam alicuius pecuniaz īmuste auferēdaz sciat vbi sit se nescire mentiat quocūq; īterrogātē Septimū est quod nulli obest sed alicui p̄dest in corpore q̄ per ipsū impeditur alicuius mors·

à alia lesio corporal' Exēplū Aug9. vlut nolēs hoiez ad mortē q̄situ pdē mentiatur. Octauū qđ nulli obest q̄ali cui pdest ad defensiōez q̄ custodiā castitatis pria tria dicūt pmissa mēdatia q̄ vicz nocēt vl' sūt nociua ex se cui mētior l' de q̄ mētior Alia tria iocosa q̄ nulli pfūt nōbilit nec obsunt. Dz tria vltīa officiosa. qz vtilitatis gra fiunt q̄ psunt alicui q̄ nulli obfūt Q̄ntū ad. iij. pncipale n ōn dū prio dcm Aug9. li. de mē dacō vbi sic dic ¶ In hijs. viij. generib9 tīto minus q̄sq3 pcc cat cū mētitur q̄nto mētiēdo accedit ad octauum Et tīnto ā plius q̄nto mēciendo accedit ad pmū hoc ille. Et thō. 22. q. cx. dic. Si q̄s diligēt' ostidēt fm ordinē pdicē ānumeracōnis p octenariū sciet ordinē gūitatis culpe q̄ est i istis mēdacijs. nā bonū vtile pferēt delcābili. ¶ vita corpal' pferēt pcunie. hōestas etiā ipsi corporali vite Vñ secundo nōnō fm eūdē qđ oē mendatiū de q̄cūqz genē mēdacōz sit qđ dz i dei iniuriā q̄ iboneracōez à otēptū: ē mōrle. ¶ ita q̄ ppt hoc dicāt nōsolum ut q̄s decapiat. ꝯ vltr hoc dz ea intēcōe q̄ ad istū finem ut deus per hoc inhonētur. qz illū est directe cōn dei caritatem. Primū vero genus octo mē dacōz inter ceteā ē gūissimū vñ ōne mēdatiū de pmo ge nē est morle pctm qz q̄libz tle coniungitur caritati dei. naz vlūtarie falsū significare cū intēcōe fallēdi aliquē cui' res dimas. à cui' materiā fidei est cōn caritatez dei eo q̄ per tle mēdaciū mentiēs occultat dimā veritatē à corrūpit ¶ Vñ g Aug9. vbi pus pmū genus ē capitale mēdatiū. secūd genus vicz qđ nulli pdest q̄ali cui obest: gūius ē q̄ tercium qz tertiū minuit de gūitate ex hoc q̄ dāno ymus intēdit vtilitas alteri9 ¶ Ñ mēdacia secūdi q̄ tercij generis q̄bus vicz q̄s intēdit altei nocere i rebus corpe l' fama sunt etiā morlia ppt istū malū finem intētū. Sunt em cōn caritatē primi qz sicut nocere altei i aliquo illoz ē cōn precepta dei q̄ morle pctm ut patuit i .vij. pcepto. ¶ ita etiā velle si bi nocere l' mentiri ppter sibi nocē est morle ¶ de intelligit de mendacō qđ quis intēdit altei nocē in aīa ut p mēda cium induce eū possit ad aliqđ morle pctm Aut ad errorē i fide Aut vult eū p hoc ipedire in acquisicōe alicuius scien cie vtil' ¶ bone. Aut impedire

cū vlt in emēd acōe mox ā
retrahit eū ab introitu religi
onis bone Aut a vsuōe p pe
mtētiā a fic de alīs sp ē mōrle
q multo magis fit dānū hoī
in hijs spūalibz q̄ in dāmfi
cacōe rex aut bonor corpis
q aīa melior est corpe a re
busvñ Sco·i·iij·dic mēdati
um pmcōfū fm q ppl9 vel mi
n9 nocz qđ pēsatur ex bono
cuiq9 ē ablatū fm hoc pēsat
magis ā min9 gue mēdacīū
Et vlr oē tale mendacīū ex
deliberacione dcm est mōrle
p dcm cuicūq ei phibet sim
plicit illo p cep·nō dices otr
primū tuū falsū testimonīū
nec p cise est testimonīū qđ
datur in iudicio·ſ q̄n quis
ex cta delibracōe asseit qđ ig
norat vel cuius nouit oppoi
tū dicit falsū testimonīū otr
primū·vtr autē in deliberacō
excuset dicet capi·seq̄n ti de
piurio hec ille Cō cordat wil·
m fū·vicōr dicēs q tres prie
spes sunt pcata mōrlia si ex
b delibe racōe dicātur Sco
ego a Terco genē mētiens n
solū pccat coñ hoc p ceptū
octauū sed etiā si damnū in
tulit sic primo teneturſibi il
lud recōpensaē de istis men
dacijs intelligitur illud ps·
Perdes oēs q̄ loquūtur men
datiū Et sapi·i· Os qđ mēti
tur occidit aīaz mēdatia vēo
alioz q̄n q̄ genez nō sunt
de se a de suo gne mōrlia pec
cata ſ solū vialia eo q̄ non
fiūt ppt finē aliquē q̄ coñue
tur caritati dei ā pri ut ptz de
mēdoso vbi intēditur ppa de
lcāco Et de iocoso vbi intēdi
tur Aut alioz lewis delcācio·
Aut iocus aliq̄s Et de offici
oso in quo intēditur aliq̄ vti
litas primoz Quātus autez
fm Aug9·vbi pus hmōi q̄n
q̄ mēdatia non sint mōrlia
de se a ex suo gne q̄n ī eis nō
itēdit finis q̄ sit coñ caritatez
pñt tñ fm thō· vbi pus et
sco·i·ij·fi ei mōrlia p accñs
rōe scādali Aut alicuiq9 dām
Aut altēius tal nati seq̄ ut dū
q̄s su o mendacō nō intēdit
malū attn ē visibile q̄ ex mē
dacō suo oriatur scādalū etiā
pusillor·Aut nōbile dānū
pprio·Et tn ppt vitādū hmōi
scādalū aut pri dānū n vlt
mendacīū obmittē Ite pt fi
ei mōrle rōe mme libidis ut
cū hō mo suā ā altēius dele
ctacōez quā hēt aut intēdit i
mendacō pponit dilectōi di
Aut mādato eius Ita q̄ ātē
q̄ velit ista desiderata de lcāti
one in mēdacō care patius ē
potius facē coñ dei mandatū
Et ita pōt intelligi illud Au
guſt· Tlullū pcm est adco

wniale qđ nō fiat mor̄le si placz· Itē q̄uis mēdaciū ioco sum a officōsū de se nō sint mor̄lia nec viris ipfectis nec eē b̄m tho· pfectis q̄ sunt in statu pfectōis acq̄rēde· ut religiosi sunt n̄ forte rōe scā dali Cn̄ b̄m sco· vbi p̄us sūt mor̄lia vtraqz mēdatia virīs exn̄tibus in statu pfectōis exercēde In exercēdo act9 q̄ opz tunt eis rōne tal̄ status pfectōis puta docē· iudicaē· p dicaē· sō est· qz pvtraqz mēdatia aufertur b̄itas doctri ne quā p̄dicant iux illđ Aug9· in epla fūdamēti Si ad scripturas sacs admixta fuerint q̄tūcūqz ioco sa mēdacia: nil r̄manz in eis solidi tatis puta si p̄latus p̄dicz a miscēat mēdatiū ioco sū nil r̄manz solidi tatis in doctria illa· p̄t ei q̄cūqz dubitare de q̄cūqz dicto ab eo fic̄ de alio vl̄q rōe nō assentiē illi mēdacō ioco so pazi rōe nec alij Et ita pri rz auctoitas doctoz ecc̄ie in docēdo pirēt etiam vtilitates ipli audiētis cōsiliter i iudi tio sollēm· Et itelligo ita q̄ nō p̄cipiatur illđ mēdatium eē dcm secretū ab actu docēdi vl̄ iudicādi· dum ei aliq̄s se dēt ad iuditiū p̄t aliquā tru faz admscē q̄ ex mō loq̄ndi satuz nō eē de iudicō hec sco·

Et sic ptz quātū piculum sit p̄latis a p̄fatis viris in statu pfectōis exercēde q̄n exēt actus tal̄ status pfectionis ut sunt p̄dicaē iudicaē docē publice ptūc mentiri iocose vl̄ officōse qz pluēs doctoēs docēdūt q̄ sint mor̄lia et vidz idē tenē scūs tho· vbi p̄9 Cū enī ut dic̄ ponantur in statu p̄fectionis b̄uande qz p̄fectē te nēt ex suo officō in iudicō l̄ in doctria coñ q̄ si mēciātur erit p̄ctm mor̄le In alijs aut tē nō optet hec tho· dic̄ tam petrus de pa· super· iij· di· xx vij· Mētiri i iudicio oscīe io est in ofessiōe sacmentali se p̄ē mortale sic̄ a p̄uriū deli beratū ppt̄ dei irreuerēciaz an nexā Rō sic autē i foro exte riori simplex mēdaciū ē pec catū mortale misi qñ ledit p ximū ut si aduōt9 ad vanā gliaz falso iducat legē ad w rā oclusiōez hec ille Est ātk ōne mēdaciū qñqz de caub detestāđ Prio qz origo eius ē dyabolica vñ gen· iij· ne q̄ q̄ moziemi Joh· viij· dū loq̄ tur sczdm̄ mēdaciū ex pro priis loq̄tur qz mendax est a p̄ eius 7 ibidē ws ex p̄re dyabolo estis 7 desideria p̄ris vr̄i vultis facere Secūdo qz inquinat mēbz qđ maiori decencia essz dignum scz os

pū·xij·Ablōinacō ē dño la bia mēdatia Exēplū de hñte os plenū muscis fetidis Ter cō qr ois mendax q̄si q̄dā p ditor ē wlt ei q̄ ille cui mētit fidē sibi adhibeat⁊ tñ fidē ñ habeat ei ymo wlt decipe ut pz in rō e mētiri qđ est cōtra mē tē ire Rīto qr valde nociuū ē toti eccīe Facē ei ut vix alicui fides adhibeatur· vñ ppt mē dacia multiplicātur p̄uria· diffidētie·litis a hmōi vñ de mendacib; Jere·ix· Sagitta vulnerās lingua eor dolū lo cuta ē Quinto qr eius vita cō ord; cito facit exaudiri Exē plū in vitis prim vbi frib; āge lico mīsteio trāslatis p fluuiū um ad quēdā hēmitā ab eo q̄rētib; de ei⁹ vita Ex·a tpe cō uſionis nūḡ de ore meo mē dacīū exiuit a q̄ q̄d pecī a dño sine mora secutus sū·

Sequitur capitu· Secūd·

PRom de vidēda sunt ad huc ⁊a pncipalit Prio de pcās oris i q̄b; q̄s facilit mētitur wl sp Sco de men dacō i ope l gestu Ter cō du A biū de pplexitate Q Rīntū ad ·i·pōt q̄s mēdacīū iocuz rez p missō·iactācia⁊ adulacōe li gue·Primo pmissiōe·vñ hm tho·2·2·q·cx· Si ille q̄ aliq̄d pmittit nō hēat aiīm faciēdi qđ pmittit mētitur Si wro hēat nō mētitur qr nō loq̄t cōñ id qđ gerit imēte Si w ro ñ facit qđ pmisit tūc vid; infidelit agēp hoc q̄ aīm mu tat pt tñ excusai ex duobus· vno mō si pmisit id qđ ē ma nifeste illicitū qr pmittendo peccauit mutādo ātpositū: bñfacit Alio mō si sint muta te odicōes psōar⁊ negocia Ad hoc ei q̄ hō tēat facē qđ pmisit di· Sen·li·de bñfitijs req̄ritur q̄ oia imutata pma neāt vñ⁊ apls nō ē mētitus ñ iplēs qđ pmisit cū nō uult conithū·ij·cor·i·a hoc ppt im pdīmta q̄ supuenerit hoc tho·

b ¶ Et videt i pmisso simplici mīte odicōes itelligi sic⁊ hm hosti·in simplici iuramēto nā qñ iuro q̄ fatiā itelligit si do placuerit Si papa vl plato placuerit l nō displicuerit Si res i eod statu pmāserit vñ si apō me dispōis gladiū⁊ tibi pmitto restituē Si postea fu ris res i alio statu ē tē si m si de suaueis ·ñ suāti ei fidē nō or; fid suai·vñ si nō facis m qđ pmisisti ñ tibi tēor· Ex de uē iurādo pueit tē si supior ñ cōdixerit tē si facultas seu possibilitas se obtuleit vñ ex cusat necīas l impossibilitas tñ ñ potēs soluē pus or; bis cedē l cū alio p posse occorda re vic; cū illo cui obligatur·

Secūdo mētit q̄s iactantia. de q̄ vide in tertia spē sup bie p̄cep. p̄mo capi. xiij. a. Iactator ād ut dic̄ phs. iiij. ethi. fingit de se maiora exīti bz q̄nqz nulli⁹ gr̄a q̄nqz āt gr̄a glie vl hōris q̄nqz aūt gr̄a argenti vñ Tho. 2. 2. q. cxij. dicit Iactātia ꝓprie ipor tare vidor q̄ hō verb̄ se extol lat Illa em̄ q̄ hō longe vult iactare in altū eleuat Tūc āt quis ꝓprie se extollit q̄n de se sup̄ se aliq̄d dicit. Rō quidē ostingit duplicit. Q̄nqz em̄ loq̄tur de se nō quidē supra illō qō in se est. sed sup̄ illud qō de eo hoies opinātur Rō apls refugiēs dic. ij. cor. xij. Precor ne q̄s existimz me supra id qō videt i me aūdit ex me Alio mō q̄s p verba se extollit loqns de se aliq̄d supra illud qō in se ē vel in rei veritatē et vtroqz mō dr iactātia Primo modo tm magis ꝓpe Et opponitur iactantia veritati. Quādo autē sit iactātia pctm̄ mortle quādo nō dic ibidē. Dupliciter iactātia cōsiderari pōt vno mō vel in se p ut est mēdaciū quod dat a sic q̄nqz ē pctm̄ mortle quādo qz veniale mōrle q̄dē quādo q̄s iactātes de se pfert qō ē cōn glie dei Dic ex psona thiri regis dr Ezechie. xxvi ij. Eleuatū ē cor tuū a dixisti deꝰ ego sū vl est cōn caritatez pri sicut cū aliq̄s iactando seipsū prorūpit in cōtumelias alior Sicut hr̄ur Luc. xviij. de pharisco q̄ dixit nō sū sic ceteri hoim raptores ad ultri. iniusti velut ec̄ h publicanus Q̄nqz vero ē pctm̄ veniale quādo sc̄z q̄s de se iactat q̄ neqz sūt cōn deū nec cōn proximum. Alio mō pōt cōsiderari vel in se tm̄ suam causā sc̄z superbiā vl appetitū lucri aut inanis glie. Et sic si p̄cedat ex superbia vl inani gloria q̄si sit pcz mortle tunc ipsa iactancia erit pctm̄ mōrle alioq̄n erit pctm̄ veniale Vel si q̄s proponit in iactātia ꝓpter appetitū lucri: hoc videtur iā ptinē ad primi dec̄pcōnez a dānum Et ideo talis iactātia magis ē pctm̄ mortle. vñ dic phus. ij. ethi. q̄ turpior est q̄ se iactat cā lucri q̄ q̄ se iactat cā glorie vel honoris nō est tm̄ peccatū mortale sēper quia posset cē tale lucrū ex quo alius nō dānificaretur. Tercō quidā mētiuntur adulacōe Est autē ut q̄dā ait. Adulacō pulsa laudacō vñ nomen laudacōis et adulacōis eisdē lr̄is cōstat. si nō eodē mō ordinatis Alex. de hal in sūma dicit Adulacō sic describitur

ēpctm ex bmōe vane laudis
altri ex hibitū mtētiōe placē
di Dubitat' qñ adulacio sit
pcz mōrle l'nō Rñdz idē ibi
dē Rued ā adulacō ē q fit ī fo
uēdo pctōrē m pctō hxc ē sēp
mōrle pctm· Rued ā wro fit
mtēcōe ut pfit alicui a nulli
obfit a hxc ē wiale pctm Rue
daz wro est q fit ex sola mtē
cōe placēdi nō ut pfit v'l ob
fit a hxc aliqñ wmale pct m
ē aliqñ mōrle Rñ emī fit ex ai
lenitate wiale est Qñ vēo fit
ex ofuetudīe ducēte ī otēptū
alibi dmē mōrlē tūc est mōr
le hxc ille· hxc vicīū xps ma
xime fugit· vñ glō· supr illo
math· xxi· r'lictis ill' abīt fo
ras ex ciuitate qr pauper erat
nulli adulatus nullū m tāta
cūtate muemt hospitē· ꝫ apō
laz azr receptus ē Et Ap'ls· i·
tess· ij· neqz aliqñ fuim9 m ser
mōe adulacōis fic vos scitis
nec occasione auaīie de9 te
stis ē Est aūt adulacōis vi
tiū detestādū multiplicit' Pri
mo qr adulator nutrit ē dya
boli· lactās dyaboli filios la
cte adulacōis Tre· iiij· lamie
nudauerūt mānas lactauerūt
catulos suos· lamia ei dr q̄si
lamia suis fetib9 crudelior qr
eos lamiat quos vidr lactaē
sic adulator quē mulcz lau
dādo m pcō lamiat ī ptiatia·

scdo ē locusta q̄estatē psperi
tatis camit' a hyeme adūsita
tis filz Ecci· xiij· diues locut9
ēt oēs tacuerūt a v̄bō ei9 vsqz
ad nubes pducēt paup locu
t9 ēt dicēt q̄s ē h Terco sunt
adulatores syrene bm boeci
um vsqz ad ext'minū dulces
cē ꝫ obstructis auribz fugi
endē R̄ito sūt lotores capitū
per oleū ps· Corripiet me iu
st9 i mia et increpabit me oleū
āt pctōris n ipm̄guet caput
meū R̄ito sunt sacdotes dya
boli homines viuos sepeliētes·
vñ gre· sup illo Math· viij·
dimitte mortuos sepelire mor
tuos suos· mortui mortuos
sepeliūt cū pctōr pctōrē ag
gē adulacōnis p̄mittit ap't illa
xps ait luc· vi· v wb cū bñ
dixerint wb homies glō· magī
ps pene est pccōr sua scelera
nō arguī sed m sup q̄si bñ ge
sta laudai Et sup illos ps· De
us m adiu to rui meū intēde·
dic Augustī· plus nocz lingua
adulatoris q̄ manus persecu
toris ysa· iij· Populus me9 q̄ te
beatū dicūt ipsi te decipiunt

Dubitatur quale remedi
um sit adhibēdū adulacōni
R̄ndet Alexāder vbi p̄us q̄
triplex spāliter v num m trap
pe fragilitatis ofideracō q̄ ho
miez pfcē hūiliat vñ Tre· m·
Ego vir videns pauptatē meā

Et mich. vi. hūiliacō tua ī
medio tui. Alia duo sunt ex
vnū ē ex pte iusti hois a 9z fi
del a discreta cozrectō vñ su
p illō p̄s. Oleū ātē pctōris ñ
ip̄inguet caput meū glō. su
stinz fidel argui a viro iusto
in mia a nō laudai a pctōre
Aliud ē ex pte pctōris sc3 de
tractō q̄ est remediū nō per
causā hz p occasiōez vñ gre.
Scēd q̄ ne imoderatis lau
dibz eleuemur plerūqz miro
rectoris nūi moderamine de
trectoribz lacerai permittimur
ut qđ wr laudātis eleuat lin
gua detrahētis hūlie. Quo
ad secundō p̄ncipale sc3 de si
mulacōe. Nōnō q̄ differt si
mulacō a ypocrisi sic superi?
q̄ iferius. Simulacō ē ꝑpre
mēdaciū qđ ī exterioribz sig
nis fōris ostēdit ut dic Tho.
2. 2. q. cxi. nō āt refert vtr ali
q̄s mētiatur wrbo wl q̄cūqz
alio fō. Simulacō tn largi
us capitur sepr pro q̄cūqz fi
ctōe. Bz ypocrisi ē nō q̄cūqz
simulacō sed solū illa q̄ q̄s si
mulat psonā alterius sic cū
pctōr assimulat psonā iusti
de hoc hēs q̄dam primo pre
cepto de ypocrisi. de simulati
one igr dic sco. m. iñ. di. xxx
viij. Aliq̄s p̄t simulaē p ar
gumta pbabilia assumēdo ali
q̄ bō sibi inesse que nō insūt
puta p genuflexiōes a ado
racōes deuocōez sibi inesse q̄
nō inē Et talis simulacō ē ypo
crisis a pctō. Aliq̄s etiā p̄t si
mulaē mala nō inēe vl oñdē
do sig̃ opposita hijs q̄ cōsue
uit vel opposita mal vel nō
oñdendo sig̃ que cōmuniť cō
sueuerūt seq̄ illa mala. Et p̄
mū istoz vidr ptinē ad ypo
crisim puta si q̄s luxuriosus
audiēs de mulieribz spuat in
signū castitatis exercēas a tn
hēat oppositū in corde. Secun
dū nō ē malū aliquod pmo
si p̄t cē in malo ē laudabile.
qz vituperabile ē publicaē eo
mō q̄ dicit de q̄busdā qz pec
catū suū publicauerūt a nō ta
cuerūt a si malū sit in corde in
terius tn addē malū signū
exterius ē addē malum ma
lo. In differētibz āt aliq̄s p̄t
aliq̄ facē q̄ ex natura sui sūt
sig̃ alicuius. Aliq̄s em̄ pōt
facere alia q̄ non sūt sig̃ ex
natura sui hz scit ea ocāpi a p
sētib9 tāq̄ sig̃ puta ex natu
ra rei sudare ē signū fatigaci
onis vl alicuius resolucōnis
corpal. Spumaē āt qz sali
ua currat p barbā ñ ē ex natu
ra signū insanie mētis. pōt ei
cōpos mētis emittere saliuā
ut currat per barbā tn a cir
cūstātibz p̄t aliq̄s scire hoc
iudicando sicut signū furie

pūta qz illa ofueuerūt sig̃ eē
fuio sozm t'a illa Vnū salit'
ego de sil'acōibz p̄ma a scd̄a
dico q̄ fūt pcā a frequēter
mōzlia. qz ppēfis a sil'acio
Tertia dūmō malū ñ oco mi
tē est laudabil' ita qp hō ñ
oñdat vnū malū p aliō ma
lū Et i idifferētib9 sil'acō pri
ma si essz m aliq̄b9 essz fozte
mala sed ñ g̃uit' pūta si quis
possz se facē sudare licz nō la
oralsz quēadmoō q̄dā iocu
latozes vtuntuz corpibz suis
ad aliquos motus sig̃fican
tes alias dispōsicōes q̄ nō m
fūt eis nec p̄cessert. Sil'acio
alia q̄ est secūda m idifferēti
bz nec pctm̄ ēa tal' fuit simu
lacō dauid. i. re. xxij. lxc sco.

b ¶ Cir̄ tertiū p̄cipale q̄d sit
fatiēdū m tali casu a simlib9
Aliq̄s q̄ritur ad moztez quē
absco dit pfectus viz wmūt
appitores a q̄rūt ab absecon
dēte vbi sit latitās Aut rñdz
ibi tūc eit p̄dito2 Aut rñdz
se nescīe a sic mētitur. Aut ta
cet a sic p̄dere vidz ergo est
ꝑplexus Rñdet Altisio dorēn
dēt dēlude appitores sic dice
bat ꝓpositinus sic dicēdo Cre
ditis q̄si ipē essz ego dicere
wb vl dēt rñdere sic rñdit il
le scīs eps de q̄ exēplū ponit
btūs Aug9. li. con mēdacīū
q̄ absco dit quēdā miserz q̄ q

rebatur ad moztē a dū ab ip
so epo q̄rerēt appitores vbi
ille essz hye. nec possū mētiri nec
possū eē p̄dito2 ¶ Ca. tertiū.

De falsitate hactenus
dcm̄ ē sz mō de testifi
cacōe vidēda sūt ca. Primo i
q̄bz casibus q̄s tētur testifica
ri. Secdo an falsū testionīū
sp sit mōzle pcz Tertio quo
q̄s testificādo vl alias assere
do possit iurare a q̄ sciē dcat q̄
iurat testificādo ¶ Quo ad p̄ A
mū nōt thō. 2. 2. q. lxx. In te
stionio ferēdo distīguēdo ē.
qz aliq̄n req̄ritur testionīū
alicuius aliq̄n nō req̄rit Si
req̄ritur testimonīū subditi
auctoitate supioris cui i hīs
q̄ ad iustitiā ptinēt obedire
tēt Et tūc nō ē dubiū qn̄ te
stionīū tēatur ferre i hīs i q̄
bus ꝑm ordiez iuris testiom
uz ab eo exigit' puta i mam
festis a i hīs de q̄bz mfaia p̄
cessit. Si āt exigat' ab eo te
stionīū i alīs puta i occultis
q de q̄bz mfaia ñ p̄cessit ñ tēt'
ad testificādū. Si vro req̄
ratur ei9 testionīū ñ auctoita
te supioris cui obedire tētur.
Tūc distīguēdo ē. Quia si
testimonīū req̄ratur ad libe
rādū hoiez ab miusta moꝛte
seu pena q̄cūq; vl falsa etiā i
faia vl etiā ab miquo dāno
tunc tētur hō ad testificandō

Sz si eius testimoniū non requiratur tētur facere qđ in se ē ut veritatē denūtiet alicui q̄ ad hoc possit p̄desse di·ei ps· Eripite pauperem et egenum de manu pctōris liberate Et pū·xxxiij· Erue eos q̄ ducūt ad mortē Et rō·i·digni sunt morte nō solū q̄ fatiūt·ſz et q̄ nō faciūt faciētibz vbi glō· Cō fitiē ē tacē cui possis redarguere Sup hijs vero q̄ ptinēt ad dānacōez alicui9 nō tētur q̄s ferre testimoniū misi cū a superiore ꝓpellit̄ ꝑm ordiez iuris q̄ si cīr hoc veritas occl̄tetur nulli ex hoc spāle damnum nascit̄ l̄ si imineat periculum accusatori: nō ē curandū q̄ ipē se i hoc periculū sponte ingessit Alia āt rō est de eo cui periculū imminz eo nolēte hoc tho· Sz dubitat̄ an testimoniū possit licite fieri de hijs q̄ alicui sub secreto fūt omissa p̄ cuius solucōe nōnō q̄ triplex ē secretū· vnū qđ sub sigillo ꝓfessionis cadit· aliud qđ sub sigillo secreti tegitur Et fit duplicit̄· vno mō q̄n omittēs exp̄mat se dicē ſb sigillo secreti alio mō q̄n exp̄mat·ſz tn̄ naturā ꝑmōis l̄ reillū exposcat viz q̄ tēatur ſb sigillo secreti de hijs tribz dicit p̄·pa·sup·xxxij·di·xxi· Quāuis frāgēs qđlibz istoz vicz

primo mō et secūdo mō de oēz sigillorz preceꝑt mōrlit̄·tn̄ ḡuius frāgēs sigillū confessionis nec solū ē fractor sigilli a ꝑdictor cui ē aliq̄d exp̄sse omissū ut archanū·ſz ec̄ ex natura rei si videatur tl̄e q̄ revelacōe nocerz minus tn̄ ceteris pibus q̄ si ad hoc se obligaſſz nā vnus auscultās a casu l̄ a ꝓpōito secretū qđ tractatur i curia dñi sui a postea id revelat forisecus: omittit tit crim̄ cōn dñm suū a curiā eius vñ tal̄ vnus ꝑm ius ciuile ḡuit̄ punīret· Hac mētū āt pne seu cōfessionis ē qđdā secretū qđ secrete tractat̄ i curia sūmi regis q̄ tractat̄ corā illo q̄ repsētat p̄sonā ei9· Qui libz vero hō vnus dei ē ego ille q̄ audirz a ꝓfessoē pcta cōfessa tenētur ea celare· Hec p̄· Et eadē rō videtur de illo q̄ cōfitētis alicuius pcta audiſſz a casu l̄ a ꝓposito Alijdoctoes addūt q̄ dolose audit cōfitētē: morlitez peccat·ſz nō qui a casu· Ambo tn̄ tenētur celare· Rō p̄mi q̄ con̄ legez nature facit a con̄ caritatez p̄ximi primo con̄ dei sacramētū Et addit p̄· de pa·partes ec̄ si ex revelacōe inūctōnis partētie probabilit̄ credez ꝓfessorem ledi: tētur celare Alioq̄n essz maledictus sicut cham

q̄ discoopuit vel nō opuit ſz
derisit vrēda pūs. Si em̄ ex
hoc seq̄ret vel derisio simpli
cis l' offensio q̄ phibuit lo
q̄ cū pſōa suspecta nō dz dicē
tal' hoc m̄ mūxit q̄ forte ille
c mt'ficēt eū hoc ille. ¶ Ad ꝓpoi
tū dubiū rn̄dit tho. vbi p̄us
fic de ill' q̄ hoī omissa fūt m̄ se
creto p cōfessionē: nullo mō
dēt testimoniū ferre q̄ huiꝰ
mōi nō scit ut hō sed tāq̄ dei
ministez Et maius ē vinculū
sacramti quolibz hoīs p̄cep
to. Circa ea vero q̄ alit' hoīm
ſb̄ secreto cōmittūtur distm
guēdū est. Q̄nq̄ em̄ fūt thia
q̄ statī cū ad noticiā hoīs ve
unt hō ea' manifestaē tētur
puta si pertinēt ad corrupcō
nē multitudīs spūalez vl' cor
poralē vel īgue dānū alicuiꝰ
pſone vel si q̄d aliud huiꝰ
mōi ē ꝓpalare tētur vl' testifi
cādo vel dēnūtiando. Et cōtra
hoc debitū obligaī nō pōt p
secretum cōmissum. q̄ m̄ hoc
frāgēt fidem quā alteri debet
¶ Q̄nq̄ vero sunt talia q̄ q̄s
pdere nō tētur. vñ potest ob
ligaī ex hoc q̄ sibi ſb̄ secreto
cōmittuntur. Et tunc nullo
modo tētur ea aliq̄s pdere eti
am ex p̄cepto superioris. quia
suaē fidez est de iure naturali
nl āt pōt p̄cipi hoī cōīa id q̄d
ē de iure naturali hec tho. Dz

dicēres q̄ꝑ diu tētur celaē qui
aliq̄d m̄ confessiōe audiuit ꝯ.
sp q̄ꝑ sēper ītē q̄rerez quam
pnā incidit q̄ archanū alicu
ius pdit illicite ꝯ. Si quis
publice reuelat aliq̄d secretū
crimē impōitur sibi aliq̄ pēa
sez infamia. Impōitor ei crimis
cuiuscūq̄ q̄d pbaē nō pōt p
calūmiatorē ꝯtur. Ex̄ de calū
mia. Et talē ille q̄ reuelat q̄d
cū q̄ secretū crimē q̄d pbare n̄
pōt. ¶ Dubitatur ont̄er ā q̄s b
tēatur accusare p̄mū Rn̄.
tho. 2. 2. q. lxviij. dr̄ā est m̄t' de
nūtiacōez a accusacōez In p̄
mo attēdit emēdacō fris In
secūdo pumcō crimis. pne āt
p̄ntis vite nō p se expetūtur
q̄ nō est hūltimū retribucō
nis tps. Dz m̄q̄tū fūt medi
cinales cōferētes vel ad emē
dacōez per sōe peccātis vl' ad
bonū reipub. cuiꝰq̄es pcurat
per p̄uicōez peccātū q̄ꝑ p̄mū
m̄tēditur i dēnūciacōe Secū
dū aūt ꝓpe p̄tiet ad accusa
cōez. Et ideo si crimē fuerit tale
q̄d vgat m̄ dēt m̄ētū reipub.
tēt hō ad accusacōez dūmō
suffitiēt' possit pbaē q̄d ptiet
ad officiū accusatoris puta
cū pcez alicuiꝰ vgit m̄ multi
tudīs corruptelā corpalē si
ue spūalē si aūt nō fuerit tale
pctm̄ q̄d i mltitudiez rēdūdet
vel etiā si suffitiētē pbacōem

nō possit adhibere: nō tenet
ad accusādū qz ad hoc nul
lꝰ tenet qđ nō pt debito mō
pficere. Sz conī nō licet reue
lare q̄ q̄s in secreto recepit qz
hoc ē infidelit agere. Sz stat
solū in secreto quē sciē prīmi
malū ergo ac·rnđz reuelare
secretū in malū psōe infidelitas
ē·nō autē si reueletur ppt bo
nū cmune qđ sēper pferendū
ē puato bono. Et ideo conī bo
nū cmune nullū licz secretū
recipere nec tn est cōno secre
tū qđ p sufficiētes testes pt
phari hoc thō. Sz nunq̄d sb
diti pnt accusare suos prela
tos ꝯra ibiđ. Subditi plātos
suos accusare phibent q̄ non
affectōne caritatis sz sua pui
tate vitā eoꝝ diffamare ꝯ re
phendere q̄rūt vl si subditi ac
cusare volētes fuerint crimio
si ut hītur·2·q·vij. Alioqn si
fuerit alias pdoneꝰ ad accu
sādū licz subditis ex caritate
suos plātos accusare. Quo
ad secundō pncipale vtrz fal
sū testimoniū sit sēper pctm
mōrle ꝯra thō·2·2·q·lxx·falsū
testimoniū triplicē hz de for
mitate. Vno mō de pnicioq
testes nō admittūtur n iura
tis ex hoc sequit ē pctm mor
le. Alio mō ex violatōe iusti
cie hoc mō ē mōrle pcē in
suo genē sic ꝯ q̄libet inusti
cia. Et ideo in pcepto decalogi
sub hac forma interdicit falsū
testimoniū cū dr Exo·xxi·n
loqris conī pximū tuū falsū
testimoniū nō em conī aliquē
facit q̄ eū ab iniuria faciēda
impedit sed solū q̄ ei suā iustiti
am tollit. Tertiō mō ex ipsa
falsitate rei q̄ oē mēdacium ē
pctm ac ex hoc non hēt falsū
testimoniū q̄ sit sēp mortale
pcē. Dubitat vtrz iuramētū
obligetur rei intentiōem reci
pientis ꝯra thō·supra·iij·di.xx
xix a·2·2·q·lxxxix·ar·vij. Iuā
mētū promissorium obligat de
necitate ut culpa euitet vn
obligat ad illud ee faciēdū
quo nō facto incurrit culpa
distinguēdū ē ergo in eo q̄ iu
rat. Aut em simplicit a dolo
se iurat. Si iurat dolose ex du
abus ptibus pt culpa sequi sz
ex fractōe iuramēti ac ex dolo
Quātuis ego ex ipsa rōe iura
menti imḡtū iuramētū nō ob
ligaret ad soluendum ipsū misi
rei sua intēcōe. Ad obligati
onē ei voluntas requritur sic
ee ad votū tn ex necitate iura
mēti iḡtū dolosū fuit obliga
tur ad soluēdū tliter q̄ ex dolo
eius alius n ledat a hoc est
qn rei intēcōe. Si recipientis iura
mētū implet vn dēt seruari rei
sanū intellectū eius cui iuram
tū pstat vn psidō. Quacūq

arte verboꝝ quis iuret: deus tñ q̄ cōscie testis ē hoc ita accipit sicut ille cui iuratur intelligit Et q̄ illa verba intelligātur de iuramēto dolosо ptz per ea q̄ sic subdit duplicat reus fit quia nomē dei in vanū assumit a p̄xim dolo capit. Si aūt simplicit id ē absq; dolo iurat tūc obligatur in foro cōscie cōso solum p̄m intēcōem iurātis nō recipiētis vñ gre. xxvij. mora. huane aues tria verba nra iudicāt. q̄lia foris sonāt. ōma vero iudicia tria foris audiūt q̄lia ex intimis proferūtur. Sed tal fine dolo iurans in foro cōtencioso vbi intētio ignorat obligat p̄m q̄ verba omūiter accipi solēt hoc ille Et addit Juram tū nō dēt adhibēi nisi de aliq re de q̄ aliquis firmiter ētus esta non est nisi cū magna cautela adhibendū Glōs tam q̄ in quibusdā casibus possunt aliqui iurare q̄bz de re nō ostat, nisi p fidē seu credulitatem vñ mḡr in .iiij. di. xxx iiij. di. q̄ si mulier causat fri giditatē mariti ipsa a ipē ūrabit de eo q̄ nūq̄ p omixti sint a fine fraude cū septima manu p̄ quoz sacram tales enim tunc iurabūt q̄ credūt eccīe vera iurasse. Idē iuris est si sepentur p̄t artitudinem mulieris Hic ēt in li. v. de purga. capitu. xiiij. Jurare papa mādat p purgacōe cuiusdā decam infamati Sicut hēs in Sco. ut post dicetur Hz dubitat quo debent verba obligātiū itelligi Rñdz Sco. q. penultia q̄ li. sui. Ad istud dubiū hētur rñsio. ex de spō. ex litteris vbi dicitur sic Si alter nō intellexit q̄s alt p̄po suit ad omunē verbi itelligē tiā recurratur et cogatur vtq; verba plata in sensu isto retinere quē solēt recte intelligentib9 gnare. Et glō. adducit illū. ff. de supple. le. l. labor. n ex opinionib; singuloz sed ex cōi vsu loq̄ntium verba sūt intelligēda. Addunt alij q̄n verba sūt duplicia a iurās in tēdit in vno sensu a recipiens in alio tūc verba multiplicia aut plr̄ p̄tendūt vnū istoz sensuū p̄m omunē vsū. Aut eq lit p̄tendūt vtrūq; Si p̄mū tūc istis intencōi stādū ē q̄ illū sensū intellexit Si secūdū tunc standū est iudicō tuno rū viroz qui pensatis obiectu ris a racōnib9 condescendē de bēt saniora puriori intēcōni Hz quid si q̄s falsū testimoniū ferret ex ignorantia fā. ff. tho. ibi Jn testimonio ferēdo nō dēt hō p ētō asserere q̄si sciēs illū de q̄ certus non

ē·ſz dubiū dēt ſb dubio pro
ferre aid de quo ētus ēp cer
to asserē· Dz quia otīgit ex
labilitate hūane mēcie qr
putat se hō qnqz ētū eē de eo
qđ falsū ē ut si aliq̄s cū debita
solicitudie recogitās estiat
se ētū eē de eo qđ testat illđ
testimoniū nō est falsū nec
peccat mōrlit hoc asserēs qr
nō dicit falsum testioniū p
se a ex intēcōe sed p accidēns
cōn illđ qđ intēdit C Dubita
tur adhuc An ideliberacio
i puncto a simlit i mēdacio
excuset a pcō mōrli ſe· sco·
sup·iij·cāp finē·puncū qđ est
ex pleno oſesu ē con p̄ceptū
p̄me tabule a p oseqns ime
diate autens a fine vltio Et
ita inhil sibi deficit de rōe pec
cati mōrlis· Siue puncū fi
at ex habitu siue nō siue semel
siue osuetudinaie Si āt fiat
puncū ideliberate qntūcūqz fi
at freqnter: cū act9 meitor19
req̄rat q̄ sit plene hūanus a
ita ex deliberacōe plēa adme
ritorius nō minus req̄rat iđ
nō ei de9 ē pmor ad pūēdū
q̄ ad p̄miādū: pt dici q illđ
puncū ideliberatū eē q̄tiēscū
qz iteratū nō ē pctm mōrle
Nōn dū tn q vtuosius breuē
hz deliberacionē q nō videtur
deliberacō qr hz prudentiam
magnā a pmptus ē ad deli
berādū q̄si in tpe ipceptibili
Ita posſz aliq̄s ex habitu oppo
sito prudētie acq̄rere facilita
tē deliberādi pmpte de oppo
sito q̄si i tēpe ipceptibili a il
la deliberacō seqns habitū essz
sufficiēs ad rōem pcī· Sic
o similis deliberacō i bono eēt
sufficiens ad racōez meiti nō
ēgo distīguo q̄ptū ad rōez
pcī mōrlis q̄ptū ad raritatē
a freqnciam puncū sed inter
deliberacōez a indeliberacōez·
Ita q deliberacō ocurrēs rā
dit pcīz mōrle ab hoc siue evni
ca siue ex osuetudie · Et ideli
beracō excusat siue sel siue q
ciēscūqz hoc sco· Idem tenz de
mēdacō ad hoc q sit mōrle
vel viale vide etiā de hoc su
p̄ secūdo p̄cep·p totū· C Rñ 8
tū ad tercīū pricipale q̄ritur
vtrz adducēs deū in testē ut
sit in iuramēto assertorio ad
aliq̄d qđ talis credit eē vez
licz nō sit verz ſz ad aliq̄d de
q̄ aliquā hz opionēa tn ma
gis assentit oppoito peccet
mōrlit ſe·sco·vbi p̄us supra
tercō dicēs dico q ille cui iu
rat a accipit ex lege posita
a ex osuetudie iuramētū tā q̄
simplicit assertūm iurati Aut
nō tā q̄ simplicit assertūm·ſz
pbabilit ductū ad credēdū
iuramēto Prio mō dico q iu
ras quōcūqz dubiū hoc ē qđ

nō ē simplicit' ctū ad libīate
pcat mōrlit' qz ad ofirmāds
id qđ assert simplicit' eē ctū ⁊
wxōū testē iducit cū ñ sit sim
plicit' ctū Et hoc mō dñt itel
ligi ōm a iuramta illoz q̄ ali
q̄d iurāt in iudicio p quo sen
tētia aliq̄ ofuevit ferri q̄ sētē
tia oino nō dēret ferri nisi il
lud assertū essz simplicit' cer
tū vbi grā Sentētia mortis
non dēt ferri ñ p crimine cto
ego iurās istū esse crimnosū
cū nō sit certus q̄ tūcūqz tn
pbabilit' cōiecturz eū eē talē
⁊ hoc iurans in tali foro vbi
ex lege positiua vl ofuetudie
seq̄tur dāna cō ad mortē pec
cat mōrlit' Cōsimilit' in foro
quōcūqz vbi ex hoc q̄ aliq̄s
ouictus per iurātes vl iuramē
ta odēnatur tanq̄ reꝰ simpli
cit' Ibi nō tm fit irreuerētia
nōi dei cōñ p̄ pme tabule sz
ē pmicōsū qz nocuū primo.

b Et si dicas ē vtile reipub. alioqñ mali nisi mltiplicarēt
hy. dñs Deu. xvi. Iuste qđ iu
stū ē exeq̄ris But emī q̄dam
mala q̄ ñ sūt p̄uenda p hoī
nes sz rliqnda iuxta dcōi dme
puta oia i q̄bꝰ hō ut hō ñ p̄t
sufficiēt' doctē veritatē eo mō
q̄ dēret doceī ad hoc ut iuste
ferret' sīnia debita positiua nec
i istis sūt soli testes culpabi
les sz ec iudex si tm ipe sciat q
ex cōsuetudie testes ñ testifi
cāt' sb iuramto sz sb credulī
tate tūc ei ñ dēr iste ferre sen
tētiā q̄l essz ferēda si culpa es
set simplicit' pbata coram eo.
Scit ei ex ofuetudie culpā ñ
eē sufficient' pbatā coraz eo
ut tli pē a p̄uiatur. Qui āt ex
lege positiua lxatur vl cōsue
tudie q̄ iurat9 nō tēat' dēpo
nē dc ētitudie sed dc credulī
tate tūc etiā iurās nō pecat.
dūmō ex figmīs pbabilibus
oiectuēt ptē illā magis q̄ ali
am sic hētur dc scrutinio i or
dīe faciēdo ca. vnico. In pmo
cōibꝰ ego tlibꝰ siue ad q̄scū
q̄z dig̃tates p electōes à ad
ordies à ec in alijs collegijs.
putavmusitatubz ad collegi
um i religioibz ad placōez l
ad actꝰ alios si ofuetudo ap
pbata hz q̄ rñsiones rñdētiū
sb iuramto p̄stito vl sb fide
data l sb obedietia p̄missa ñ
dñt intelligi in dc credulitate
q̄tum p̄t hūana fragilitas
nosse a q̄ rñdēs ñ nouit idig
tatē in eo dñt oēs tles rñsio
nes itelligi bm cōsuetudiem
omunē nec rñdentes peccāt
in aliquo. Quia ofuetudo ē
vel lex positiua q̄ talis testifi
catiō dc credulitate sufficiat
⁊ ita fit i fauoabilibz Vm
usaliter autem siue in fauoa
bilibꝰ siue in odiosꝭ iurās dc

illo cuius oppositū magis credit q̄ aliud. iurās ec̄ de illo de q̄ simplicit̄ ē dubius id ē nō magis assentit vni pti q̄ altēi pec̄at mōrtiſ. qz adducit deū tā q̄ i testē istius qđ neutrō mō ē sibi ctū qđ dēt ēe certū. pōt enī pūri ēe absqz mentiri puta si aliqs simplicit̄ dubitās iurat ptē de q̄ dubitat quā forte dicēdo nō mētiret quia nō hz oppositū in mente Aut saltē i aliquo casu vbi iurās tētur ēe certus prierat si nō ē ibi certus a tñ si illđ asserer; sñ iuramto credēs illđ plꝰ q̄ oppositū non mētiretur. piculosū ē ego frequēter hīe iuramta in ore. qz i multis sermonibz sñ iuramto nec pecc̄az q̄s vbi addito iuramto pec̄at q̄s q̄uis si fiat ex dēliberacōe ppter qđ est vtile illđ ofiliū Math. v. sit sermo vr̄ ē ē nō nō hec de scō.:

Sequitur nonū p̄ceptū
Nō ocupiscēs vxorē
proximi tui .:.

Preceptū nonū Nō ocupiscēs vxorē p̄ximi tui Exo. xx. a deu. v. hoc mādato a seqñti hō i seipō cōdiatur i affectibz a Sed quia scīa seu noticia p̄cedit affectū a carentia scīe necārioꝝ q̄ vocat ignorātia cā est mltoꝝ pc̄oꝝ Idcirco prio dicēda sunt de ignorātia tria principaliter. Prio q̄d sit a q̄d scire tēmur a q̄tuplex est. Secūdo qñ ē pc̄m qñ augetur vl diminuit pc̄m. Terćo q̄ periculosa sit ignorācia C Quātū ad p̄mū b nōndū q̄ necessariū ē de ignorācia tr̄ctare quia ignorācia ē qñq; pc̄m mōrtale scire ē p oseqns in p̄cepto pz p illđ Math. xxv. Esurivi et nō dedistis mi manducare Et sta tī dicēt hedi vbi vidimus te. Esurientē q̄si dicerēt. Ignoravimus te pascē i paupibus. Sz xp̄s dicz q̄ diu nō fecistis vni de minoribus istis nec mi fecistis Et iterum discedite a me maledicti i ignē eternum Idē ptz. i. cor. xiiij. Ignorans ignorabit Sz q̄ ignorat adeo ē p̄uatus signo caritatis et dānatus cū fatuis virgibz q̄bus xp̄s clausit iā ianuam dicēs nescio vos Idcirco oāt ps. delicta iuuentutis mee et ignorātias meas ne memineris Secđo nōndū q̄ ignorantia q̄ ē pc̄m ē p̄uacio scīe debite quā q̄s p̄t hīe et scire tenet̄ vr quā p̄t hīe qz si ē impossibilis: excusat qz inuincibil. vr debite qz si nō cadit sb debito: nō ē pc̄m C Terćo nōndū c

q̄ ex debito tenēt̄ diuīsi di
uīsa scīe. Sūt āt septē q̄ q̄libz
adultus scīe tēt̄ ā operā da
re ad talia addiscēdū pria
tria poīt tho. cīr̄ de decē p̄cep
tis Prio q̄libz tēt̄ scīe credē
da q̄ in symbolo tenēt̄ q̄ do
cēt̄ de q̄b9 prio p̄cep. dcm̄
est ca. ij. Secūdo de hiderāda
q̄. de oīone dm̄ca etiā in prio
p̄cepto dicta fūt Tercō ope
rāda q̄ docēt hoīes leges Est
em̄ hō sb triplicī lege sc̄z sb
lege nature. ītma q̄ sub posi
tiua. Lex nature nihil aliud
est q̄p lumē intellectūs nob in
fusū a deo p qđ cognoscim9
q̄d vitae q̄d we agere deam9
Et hanc dedit nob de9 in cre
acōne. A q̄ multi p ignorāciā
se excusari putāt vñ ps.
Multi dicūt q̄s oñdit nob
bō Rñdit dauid. Signātū est
sup nos lumē vult9 tui dñe
hec lex i ōmbz ē Judeis paga
nis q̄ xp̄ianis. Et inclinat ad
tria q̄ filia q̄ue vultis fupp.
sm racōez rectā ut fatiāt wb
fupp. ex debito homines ea de
facite eis. Et q̄ non vultis sp.
sm racōnē rectā wb fiet sp. i
debite alijs ne fatiatis. oē ho
nū ē faciēdū nullū malū ē fati
ens q̄ filia de q̄bz Rō. ij. gen
tes q̄ legē sp. scriptā nō hnt
naturaliť ea q̄ legis sūt fatiūt
eiusmōi legē nō hntes ipi si
bi sūt lex q̄ oñdūt op9 legis
scriptū in cordibz suis testio
niū rōis ei ill9 scīa ipōz. Se
cūdo ē q̄libz sb lege ītma q̄ trā
ditur i scriptūs sacris nouī
testamēti p̄cipue int̄ q̄ sūme
nccārīū est scīe decē p̄cepta.
ad q̄ scīenda ut dicit Cancel
lari9 in tripartito tēt̄ q̄libz p
se vel p alīū talē diligēciā ap
ponere p cōseruacōe vite spi
rituāl quā p vite corporāl su
stētacōe ponēt a eo maiorez
quo īmōr̄ aīa est prestācōr
corpe Rō est q̄ sine p̄cepto
rū noticia nullus cōuenient̄
pcta vitae p̄t ab eis resur
gē. hoz em̄ ignorātia ex de
fectu pueriles nō excusat sed
accusat a damnat. Tercō q̄li
bz hō ē ec sb lege posita eccīe
vñ tho. i. iij. di. xl. ar. vltimo
di. Eccīe p̄ceptū hēt eand̄ vi
obligāciōnis, ītmū p̄cep. vñ
luc. x. q̄ vos audit me audit
a qui vos spnit me spnit Ta
lis lex pnūtiat̄ in prochijs
die dm̄ca de ieunando. festi
uāndo a excōicatos vitāndo Ite
in die palmaz qñ indicatur
q̄s nō deat cōicare. Q dubi
tatur hic vtrum leges hūa
ne imponāt hoīm nccitatē q̄
tū ad foz cōscie siue sint iu
ste siue iniuste. Rñdz tho. i. 2.
q. xcvi. ar. iij. leges imposite
hūamt9 vel sūt iuste vel iniuste

Pi q̄dē iuste sint hñt vi obligādi i foro sc̄e a lege et na a q̄ deriuātur vñ pū. viij. p me reges regnāt et legum cōditores iusta decernūt. Di cunt ēt leges iuste et ex fine q̄n sc; ordīnātur ad bonum cōmune et ex auctoritate q̄n sc; lex data ñ excedit ptātes ferētis et ex for̄ q̄n sm eq̄litatē ꝓportionis imponuntur subditis onerā ad bonū omune. Cū eiusmodi hō sit ps multitudinis q̄libz hō hoc ipsū q̄ est et q̄ hz ē multitudis sic ad q̄libz ps est id q̄ ē totius vñ a natura aliq̄ detrimētū infert pti ut saluet totū. Et sm hoc leges hmōi onerā ꝓportionabiliter ferēda imponētes iuste sūt et obligāt in foro sc̄e et sūt leges legales. Iniuste ēt sunt leges dupliciter. vno mō p cōtrarietatē ad bonum huānū e cōtrio p dcās sc; vel ex fine sic cū aliq̄s p̄sidēs leges imponit onerosas subditis nō ptinentes ad vtilitatē cōmunē sz magis ad ꝓpriam cupiditatē ad gl̄iam vel etiā ex auctoritate sic cū aliq̄s lege fert vltr̄ omissa sibi auctoritatē siue ptātē vel ec ex for̄. puta cū imeq̄liter onera mltitudinis dispēsātur. etiā si ordīnētur ad bonū omune Et hmōi sūt magis violētie q̄ leges Tales ñ obligāt in foro sc̄e nisi forte ꝓpter vitandū scādalum vel turbacōnem ꝓpter q̄d etiaz hō iurī suo cedē dēt sm illud math. v. Qui te angariauit mille passus vade cū eo alia duo et q̄ abstulit tibi tuni cāda et ei pallīū Alio mō leges pnt ee iuste p otr̄ rietatē ad bonū ordinatē sic leges tyrānor̄ inducētes ad ydolatriā l̄ q̄libz aliud q̄d ē cōtra legē dīnā et tales nullo mō hz obseruāde. Quia sic dr Actu. iiij. obedire oportz deo magis q̄ hoībz hec tho Qz F q̄liter peccāt leges imiq̄s statuentes sc̄y. Ray. in sūma Qui cōdunt leges imiq̄s vel statuta cōtra legē dei vel cōtra libtatē ecc̄ie astucia ut solent facere pleriq; prīncipes et omūitates cīces vsuras soluendas l̄ nō repetēdas coram iudice ec clesiastico et mlta alia eq̄pollētia ipō iuē nō valent leges siue cōtra maiorē sc; deū Fatētes igr̄ et consentiētes peccāt mōrlit̄ et hēdes eor̄ ñ destruant nulla obstante p̄scientie obstā te primo ñ āmouēti tales leges obmiserit excōicati sūt Itē q̄ dāmificati sunt occasiōe tales legū tenētur statuētes et hē des eor̄ ad restitutiōem Tenē tur etiā insolidum q̄ induxerūt prīncipē ad cōdēdū tales

leges ¶ tē oēs obseruātes pec
cāt mōrlit' ⁊ tenētur ad resti
tucōē oīm eoꝝ q̄ talīū legū
occasione lucti sūt hec de sū-
g ¶ Joh'li.ij. ¶ Rīto sciē tenent
singuli hoīes di.tho.i.ij.q.lx
xvi.ar.ij.ea q̄ ad eoꝝ statū p
tinēt l' officiū ut religiosus
ea q̄ sūt religiōis sacdōs epūs
iudex scabīn⁹ artifex mechā
icus ⁊ filēs ea q̄ ad eoꝝ offici
um ptinēt sine q̄ sc̄ia nō pt
q̄sq; debitum actum exercē-
h ¶ Qnto q̄libz sciē tētur aliq̄
lit' tpe quo vult eucaristiam
recipere an sit sine pcto mōr
li vl nō q̄ alias idigne mā
ducās sibi iudiciū māducat
⁊ bibit. de qua sciētia loquit'
Apl's.i.cor.xi. Probet aūt se
ip̄z hō ⁊ sic de pane illo edat
id ē examinz p discussionem
cōsciētiaz suā. ¶ Ue q̄lit' fieri
oporteat hēs sup̄.ij.p̄cep.de
cōmūione Et ut Cācellari⁹
dicit tractatu de pollucōe no
cturna. Sufficit tlīs ētitudo
q̄lē in materia morali o sueui
m⁹ exptē q̄ ētitudo we atur
moral' siue ciuilis Et ad hāc
ētitudinem moralē sufficit ut
plurimū q̄ si hō accedēs ad
missaz celebrandā discusserit
osciaz suā sicut fecisset p mag̃
re lucranda ·aut imōmodo
gui deuitādo. Et q̄nō sit sibi
osc̄ius post hāc discussionē
de pctō mōrli. Aut de ꝓpōito
peccādi mōrlit'. Qz in sup nō
nosc̄at se aliqs ipedimētū le
gittimū per excōicacōnem ā
irregularitatē hre hec ille Ad
idē tradit idem regulas i suo
triptito q̄s habes sup̄ de sac̄
mento pnītētie ¶ Sexto q̄ ¶
libet tētur scire bnfitia mani
festa sibi a bnfactoꝛe suo ipti
ta. q̄ alias vicīū im̄gitudis
incurrit. Vbi p̄mo nōnd⁹ q̄
oportet pr vtutē g̃titudinis
bnfaciēti aliq̄d retribuē q⁹
fiei neq̄t n̄ bnficiū agnoscat
ut pbat tho.i.iij.di.xxij. Et
.2.2.q.cvi.a sequēti q̄ q̄uis
iste q̄ donat liberalit' nō intē
dat debitoꝛē constituē illum
cui gratis donat de bito ciui
li seu legali vicz ut pacto fir
metur q̄ tātū p tāto tribuat
tn̄ cōstituit eū debitoꝛē debi
to moāli seu hōestatis q̄ ad
vtutē g̃titudis pertinet r̄tribu
cō q̄ fit ex solo debito hōesta
tis quā sez aliqs spōte facīt
Secdo nōnd⁹ q̄ tres sūt g̃d⁹
nō dico spēs g̃titudis Primus
ē q̄ hō bnfitū acceptū recog
noscat Secūd⁹ q̄ laudet ⁊
grās agat Tercius q̄ r̄tribuat
p loco ⁊ tēpoꝛe p̄m suā facul
tatē ¶ Sz dubitatur vtrū q̄s k
pl⁹ teneat ad g̃tes r̄dēdas do
nātes q̄ inocēs fr. tho. i. ij
ij. di. xxij ⁊ .2.2. vbi p̄us grās

actio respicit ꝙ quātitatē dōi
ꝙ modū gratuite dacōis·:
Et ex vtroq; mēsurā recipit
ꝙ tā maiorē dono ꝙ magis
gtis datō maior grāz actio
dētur. Cōsiderando ego quā
titatē dōi Sic inocēs magis
tētur Cū ꝙ maius donum ei
dat vicz inocētia ꝙ fit resti
tuco iustitie Cū eē ꝙ magis
cōtinuat grā in eo ne cadat
ceteris pibz absolute loqndo
de prio dicit Aug⁹·ij·cōfes·
Quis hoīm cogitās suā infir
mitatē audz viribz suis attri
buē castitatē atq; innocētiā
suā ut minus amet te ꝙsi mi
nus fuerit ei necāria mia tua
donās pcā dūtis ad tea sb
dit Et ideo tātūdē p mo āpli
us te diligat·ꝙ p quē mevi
det tātis pcōz meoz lāguo
ribus exui p eū se vidz tantis
pctōz lāguoribz nō iplicaī
de secūdo dic ibidē gre tue de
puto a mie tue ꝙ pcā, mea
tanꝙ glatiē soluisti gre tue
deputo ꝙ q̄ eūq; nō feci mala
Quid em nō facere potui a
oīa in dimissa esse fateor a q̄
mea spōte feci mala aq̄ te du
ce nō feci Alio mō pōt dici
maior grā ꝙ magis datē gra
tis Et p̄m hoc magis tētur
ad grāz actōnes penītēs ꝙ
innocēs ꝙ magis gtis datur
id qđ ei datur a deo Cū em

dignus essꝫ pena: datē ei grā
Et sic licz illđ donū qđ datē
innocēti sit absolute osideratū
maius tn donū qđ datur pe
tenti ē maius i opacōe ad ipz
Sic ecia puū donū pauperi
datū ei ē maiꝰ ꝙ diuiti mag
nū Et q̄ actꝰ eaī singularia
sunt in hīs q̄ agenda sunt
magis osideratur qđ h ē vel
nūc tle ꝙ qđ ē simplicit tle
ut dic phs·ij·ethi·de volū
tario a inuolūtario Vñ Luc·
vij·Cui plus dimittitur plꝰ
diligit Ꝙ Tercō nōnđ ꝙ mlt
tis tēmur grati eē aliq̄ pdcā
rū retribucōe prio deo· Se
cūdo pntibz Tercō platis spi
tualibz Nr̄o platis tēpoāli
bus Quinto alijs q̄ nob bn̄
fecerūt Et iter pfatos q̄tuor
adhuc sunt noue geneā ho
minū q̄bus possꝫ videi ꝙ bn̄
ficia eis eēnt tōlitus subtr̄hē
da a tn sūt eis omūicanda i
pte vl'm toto·prio q̄ dāt cū
cōtumelia a tarditate vl' cū
tristitia nā boī aiē ut magis
attēdat q̄s ad bonum ꝙ ad
malū Et ideo si aliq̄s bn̄fici
um dedit n̄ eo mō q̄ debuit
nō oio dz recipiēs a grārum
actōe cessare min⁹ tn ꝙsi mō
debito pstitisꝫ·Ruia ut señ·
dic libro·ij·de bn̄ficijs Mul
tū celeritas facit mltū abstu
lit moa Secūdo de istis qui

aliq̄ bñfitia dāt ꝑ ꝑ suā vtili
tatē de q̄bz dic̄ Sen̄·li·vi·de
bñficijs multū ꝫ est vtz ali
q̄s bñficiū nob̄ det sua cā an
sua an nā Ille q̄ tot⁹ ad se spe
ctat an nob̄ ꝑdest q ꝫ alit̄ sibi
ꝑdesse nō pōt eo loco m̄ ha
bēd⁹ vidz quo qui ꝓcoī suo
pabulū ꝓspicit Si meī oīz
tium admisit·si duos cogita
uit: m̄gtus sū an miustus misi
gaudeo hoc illi ꝓfuisse q̄d ꝑ
erat m̄ Sūme maligtatis ē
nō wcaē bñfitiū n̄ q̄d dātem
aliq̄ mcōmodo afficit Terco
de istis q̄bz nō est nccārīū ut
eis aliq̄d detur ut diuitibus
Rñ·ꝑm Sen̄·li·ij·de bñficijs
q ꝑ tūcū qz q̄s felix sit tn̄ ꝑt
sibi fieī recō ꝓsacō bñficij ꝑ
exhibicōez reuerentie hōis
vn̄ di·phs·viij·Ethi·q sup
excellēti q̄d dz fieī hōis ret̄
bucō īdigēti āt r̄tribucō lucri
Et·v·li·di· Sen̄·Redde ē pos
sum⁹ felicib⁹ fidele osilū assi
duā oūsacōez ꝑmonem omu
nēa sn̄ adulacōe iocūd Ecia
q̄ gtus bñfitiū accipit ut dic̄
li·ij·Prima eius ꝓsionē sol
uit·q gratē aūt ad nos bñfi
tia ꝓuenerit iudicemus ef
fusis affectibus q̄d nō ipso
tm̄ audiēte sed vbiqz testem·
hec ille Rr̄to de pcōribz Na
si iste q̄ bñfitiū dedit m̄ ꝓiuꝰ
mutatus est dz tn̄ sibi fieī re
cōpsacō ꝑm statū isti⁹ ut scz
ad vtutē reducat·si fit possi
bile Si āt sit m̄ sanabil ꝫ ꝑ
malitiā·tūc alt̄ ē effect⁹ q ꝑ
ūs erat an ideo nō dext̄ ei rcō
ꝓsacō bñficij sicut ꝑius Atta
men q ꝑ tūcū qz fieī pōt salua
hōestate meōzia dēt hēri pri
stīm bñficij ut pz ꝑ phm·ix·
Ethi·Sexto de huius respcū
dñoz Rñ·Sen̄·li·iij·de bñfi
cijs Quādiu huus ꝑstat q̄d
a huo exigi solet m̄ministeriū ē
vbi plus q ꝑ a huo nccē ē bñfi
ciū est·Et ideo huius vltī debi
tū fatiētibus gre sunt hn̄de·

¶ Septio de m̄gtis vbi disti m
guēd ē·nā i m̄gto duo ꝓsan
da sūt·Prio q̄dē q dign⁹ sit
ipē patī sic ētū ē q mēt bñ
ficij sbtr̄ctōez Alio mō ofide
rād ē q̄d optēat·s·bñficiū fa
cē Prio nāqz n̄ dz eē facil ad
m̄gtitudiez iudicā dā·qz fre
qnt aliq̄s ut di·sen̄·q n̄ red
dit: nō sp m̄gt⁹ ē·qz forte nō
occurrit ei facultas Aut debi
ta optumtas r̄d dēdi·Secdo
dz tēdē ad hoc q de m̄gto gr̄
tū fatiat q̄d si n̄ pt prio bñfi
cō facē: forte faciet secūdo vn̄
luc·vi·Altissimus bēmignus
est sup m̄gr̄tos a malos Si
vēo ex benefitijs mltiplicatis
m̄gr̄titudiez augeat ꝓioz
fiat: dēt a bñficoz exhibicio
necessaē· Octauo de isto cui

bñfitiū ipensū mutile forz a nocuū si sibi fierz Rñdr. Recōpensatio bñficij pcipue pēdet ex affectū Et ideo eo mō dz fieri recōpēsacio q magis sit vtil Dicit tñ postea p eius iniuriā i dānū ipius vtatur nō imputatur recōpēsati Dz qđ si qs nuuit aliū peccādo: tēnetur ne gratus eē Rñdr. tho. gratitudo respicit bñfitium Ille autē q alicui auxiliat ad peccandū n̄ offert bñfitiū sz magis nocumentū Et ideo nō dēbet ei gratuacō misi forte ppt̄ voluntatē si sit deceptus dū credidit adiuuare ad bonū et adiuuit ad peccād. sz tūc nō dēbet recōpēsacio talis ut adiuuetur ad peccand. q hoc n̄ essz recōpensare bonum sed malū qđ cognoscatur gratuitoi Nono an sibi qs dēat bñficiū pstare. Rñ. q respectū sui nō exigit bñficiū sz methaphorice imitatū viz fm phm. v. ethi. Accipiuntur diuise ptes horis sic dicit pse vñ miserere aie tue placēs deo Ecc. xxx Rñdeo nondum q multi sūt gradus in gratitudis Primus in eo q nō retribuit bñficiū acceptū ope alicuius Secundus in eo q retribuit bñficio malā Tertius in eo q dissimilat qsi nō demonstrās se bñficiū accepisse ut vbo nō gestes referēdo nec laudās. Quartus in eo q bñfitium vituperat Quintus in eo q nō recognoscit siue p oblionē siue q alio mō. Intelligit nō q de oblionē q puenit ex naturali defectu q illa nō est peccm. q nō subiacet voluntati. Dz de illa q ex negligentia puenit De q sen. iij. de bñficijs apparz illū nō sepe de reddendo cogitasse cui obtexit oblio hic quintus gradus respectū precedentium est grauissimus Sextus est in eo q bñfitium qsi malefitū reputat primi duo opponunt̄ tertio gradui gratitudis supra recitato. medij duo secundo et vltimi duo prio Est aliter modus ingratitudis in proprie dicte qñ qs bñfitium recipit et ignorat qs dedit nō enī tal peccat nec ingratus est si bñficiū n̄ recōpēsat dummō sit paratus bñficiū recōpēsare si noscat Est ād laudabile qnq ut ille cui datur bñfitiū ignoret qs pstet Cuius ppt̄ inanis gloriacōez Hic beatus nicolaus auxit domū vicini furti pricens. q vitare voluit huiusmodi fauorē Cui ecō qui in hoc ipō amplior bñfitiū facit q osulit vel cuidie eius q bñfitiū accipit Ideo gen. ij. de bñficijs inter dū q uult̄ fallēdo est ut sciat nec a quo cepit sciat. Quinto

nōns q̄ ĩgr̄itudo aliq̄n est
pctm mōrle vñ. ñ. thi. z. pntl
b9ñ obedietes ĩgr̄ti scelesti. ē
ec aliq̄n wnale Nā ut thōs.
vbi sup dī. q. Cvij. Ingt9 dr
aliq̄s duplicat vno mō p so
lā obmissiōez puta q̄ nō re
cognoscit l' ñ laudat l' nō re
tribuit vices p bñficō acceptō Et hoc nō ē sp morle q̄ de
bitū gr̄itudis ē ut sup dcm ē
ut hō ec libr̄ alit' t'buat ad qđ
nō tētur Et ideo si illud p̄ter
mittit nō peccat morlit. est
tñ pctm wiale q̄ hoc pueit
ex negligētia q̄dā Aut ex ali
q̄ idispoicōne hois ad vtutē
pōt tñ otīgē q̄ etiā tal' ĩgr̄ti
tudo sit pctm morle vl' ppt' i
teritū ē contēptū vl' etiā ppt'
cōdicionē eius qđ subtrahi
tur bñficō quod ex ncēcitate
ei debetur siue simplicit' siue i
aliq̄ ncēcitatis casu. Alio mō
dr aliq̄s ĩgratus q̄ nōsolū
p̄termittit implere gr̄itudi
nis debitū. sed ec cōtrariū eius
agit Et hoc ec p̄m cōdicō em
eius qđ agitur q̄nq̄z ē pctm
mortale q̄nq̄z wniale Sciē
dū tñ q̄ ĩgr̄itudo q̄ pueit
ex pcto morli hr̄t p̄fectā ĩgr̄
titudis rōez Illa vēo q̄ pueit
ex pcto wiali ĩmpfectā. Hec
oia ab ĩicō illi9 materie de gr̄
titudie sūt de mente thō. vbi
p̄us. ¶ Capitu. Secūdū

Eptio dēt q̄libz scīe alī a
q̄lit' suas ifirmitates a
miseias. q̄ alias supbirz. vñ
bernh. p mōe. xxxvij. sup Cañ.
Nēo absqz sui ogmicōe salua
ri pōt de q̄ mimiz mr salutis
hūilitas oriť a tiōe dnī q̄ a
ipse sicut micū ē sapie ita a
salutis nēo dico absqz illa og
cōe saluatur q̄ tñ etatē hr̄t a
facultatē cognoscēdi qđ ppt'
pūulos loquor a ppt' fatuos
quoz alia ē ratiō. Quid si ig
noras dēū potēit ne spes esse
salutis. nec hoc q̄dez. nec em
eū potes amare quē nescias a
bre quē nō amaueris Noueris
pm de te ut dēū tieas noueris
ipsū ut eque ipsū diliga's In
altero micias ad sapiaz. In
altēo a osūmais. q̄ micū sa
pie tiōe dnī a pleitudo legis
est caritas Tā ergo vtraqz ig
norātia cauenda ē tibi qm si
ne tiōe a amoe dei salu9 ee n
potes Et quēadmodū ex no
tīcia tui wiet i te tiōr dei. Atz
ex dei notīcia dei itidez amor.
Sic ecōtrario de ignorancia
tui supbia a de dei ignorātia
desperatiō Tui ego ignorātia
a dei maxie fugiēda ē Hec de
bernh. ¶ Ad cognoscēdum b
aūt se nōnda sūt tria p̄cipa
lit'. Prio quāti sint defectus
nri. Secdo cuz tā difficile sit
hūilia ē se Tercō quō sb oibz

Nonum Preceptū Capitulū Secūdum

nos dēm9 hūiliaē Quātū ad
p̄mū nō nda sunt tria P̄rio
de añcedētibz pcti actual' ma
liciam Secundo de ipō pcto
Terco de oseqntibz mal' De
prio ad ūte q̄ p̄mū nr̄m fun
damtū ē míhileitas a vaitas
ex pte nr̄a. Quia sic corpus
nr̄m hz p̄rem a mr̄em Sic a
aīa filit̄ p̄rem a mr̄em quo
dāmō hz. In aīa eī duo sūt
vicz ea q̄ sunt bona a pfectō
mis a illa a solo deo p̄re ema
nauerūt Et ea q̄ sunt ímpfecti
omis a illa a mr̄e nostr̄ q̄ est
míhileitas puenunt de vtro
qz9z Joh. i. Oia p ipm facta
sūt a sine ipso factū ē nl Pri
mū ē dei. nō nāt míst míg̃tū de
us dedit sm illud Jacō. i. Oē
datum optīm a ōne donum
pfectum de suzsum ē descēdēs
a p̄re luminū. voluntarie em
genuit nos verbo veritatis ut
simus míciū aliqd creature
eius vñ wilh. pisien. li. suo
de aīa Et Magr̄ li. de causis
Et Albtus sup eodem pbāt
ymo demōstrāt q̄ cū de9 sit
solus vnus a vmcus fons es
sedi bonitatis scie potētie a sili
um pfectōnū Dcirco nullibi
alias iuenit̄ i q̄cūq creatua
ee bonū. vtus. scia a tlia hȳ
modi ñ a prio fonte hrat vñ
die saluator nēo bonus mi
solus de9 vñ creatue oēs sūt

solū cannalia q̄dam p q̄ ad
nos fluūt dīa dona Exemplū
de vmco fonte mūdi exñte nl
l9 tūc aquā hrz ñ de isto fon
te Aliud exēplū ē de sole q̄ ē
fons lumis. Aer igr nō illūi
nat sed lumē defert Aliud exē
plum de vmco diuíte oibz ex
istētibz mseis ptūc null9 di
uítias hr; ñ ab eo q̄ p nunti
os dona dirigerz vñ Apl's
i. thi. i. regi seculoz imōrali in
uísibili soli deo bonor a gria
Exēplum silit̄ de vmco sapiē
te potes applicare secūd vicz
nl ē pcise nīm cū oibz ipfecti
ombz míhilū seqntibz. Et est
sm tho. p̄mū fūdamtū ōnīū
nārum opacōnū míg̃tū sūt
ipfecte a defitētes a mōstru
ose ut pbat dñs Alb. i li. suo
de caus hoc ps. vidit cū ait.
Ego āt tāq̄ míhilū añ te. we
rūptn vmúsa vanitas ōmis
hō viuēs. hoc exptus è sapiē
tissim9 salomō cuius p̄mū v
bū li. eccīast. ē illd Vanitas va
nitatū a oia vanitas. sp̄ sunt
ecce mē Hz q̄d de bis a deo
sciscit: ocludit i vltīo vbo eius
de libri finē loqndi oēs pai
ter audiamus. Deum time a
mādata eius obdua: hoc est
oīs hō Cūcta q̄ fiunt adduc
et i iudiciū p oī errato siue
bonū sit siue malū Vbi no
tād q̄ vbicūq nos ispicim9

tūc repím⁹ nos nl eē In nob
em̄ qnqz ofiderare possumus
vicz fieri·esse·cogitaē velle
operari·cū perficere· Quoz
nullū est ex nobis inḡptū ali
quid bonī ibi ē sed inḡptū de
fectuosi ibi aliq̄d est· De fiei
patz p̄mo Rō·viij·vanitati
creatura subiecta ē vn̄ creare
diffimitur p aliq̄d de mhilo
facere De secūdo vicz eē gal·
vi· Quí se existiat aliq̄d eē cū
nl sit ipe se seducit Et bm gre·
Ois creatura i quolibz instā
ti i mhilū decidet n manu dei
subsistet ysa·xl·oēs gentes
q̄si n̄ sint sic sūt coram do a·q·
mhilū a iane reputate sūt ei·
De tercō vicz cogitaē·ij·cor·3·
nō sum⁹ sufficiētes cogitare
aliq̄d a nob q̄si ex nob· De
qr̄to a qnto scz velle a pficē·
phil·ij· De⁹ opaf in nob vl
le a perficē ysa·xxvi·oia em̄
opera nra operatus es dne a
si velle hēmus tn̄ Rō·viij·dr·
velle adiacet mihi· perficere
aūt bonū n on inuenio De fa
cē pt3 Jo·xv· Sine me nl po
testis facē Ex quo pt3 Prio
q̄ p mhilo nr̄i saluamur ps·
lv·p mhilo saluos faciesil
los nec despaē dēmus Quia
n̄·cor·iij·fiducia tlez hēm⁹ p
xpm ad deū nō q̄ sufficiētes
simus cogitaē aliq̄d a nob
q̄si ex nob·sed sufficiētia nra
ex deo ē Et plena est scriptu
ra q̄ m deo spē ponamus·vn̄
osee·xiij·predicio tua isrl ex
te tm̄mō m me auxiliū tuum
Ad idē xps Jo·xv·Ego sū vi
tis vra pr meus agricola ē
Et post pauca vos palmites
qui manz i mea ego i eo hic
fert fructum multū·qz sn̄ me
mhil potestis facere Si q̄s
m me nō mānserit: mittetur fo
ras sic palmes a aēscet Nec
duo vicz cognico suia dei sūt
cause vre deuocōis bm thō·
Iterz vre hūilitatis hec qui
cūqz frequēter cogitaret de
mhilo nostri ōma vicia faci
lit vitaret· Quid em̄ supbi
ret q̄ nl hēt msi nl· Quid aua
re cuperet cuius ōma bō sūt
dei Quid voluptati operam
daret q̄ se pena pcta m mhilū
tendere crederet bm Auguste·
Quādo inascētur q̄ deū iuste
pmittere oia credit et se reū
cognoscit Quid dem̄qz toz pe
bit qui se ōmibus bonis pua
tū credit Dz nōndū ē valde
q̄ modicū pficit tlia solo m
tellū cognoscē videlicet im
perfectōes a mala nra msi eci
am voluntatem moueamus
ad contēptū nostria ad de
um p grām adiutoz recur
ramus cū gemitu a ad hūili
acōis sig̃a opa operā dēmus

Secdo hūiliaia scie dēm⁹ d

ꝑ tōlit i pcō ozigiali i vteo aiati fumus ⁊ nati Est autē pctm ozigiale carentia ozigi nal' iustitie cū debito hñdi eā vl' eq̄alēs vicz graz quo pctō ozigiali fic ifica nam Ada a Eua i padiso positi a deo recepr̄t donū ozigmalis iustitie p se a suis posteris u re hēditaio: sub tli pacto ut si obedientes deo eēnt in suis mādatis: ec posteri idē donū hērēt Si nō tūc ipsa hēdes dono ozigmal' iustitie puati eēnt ꝑpetuo · misi dei filius, re cuparz Rua iustitia ozigma li p̄mi pntes ⁊ nos fuissemus imunes a culpa · virtutibz de corati · deo lete fruētes · sine fa me a siti ⁊ bruta nob obedis set nil nob nocuissent a tādez sine mortis pēa i celū trāslati fuissemus · Sz hec hec donū ipsi p dider̄unt pthoplastia nos eoz filij nati eos dono caem? Et idcirco sm Apl'm Oēs nascim filij ire a miserie a sic aiam nō dū nati Ter cō humiliai demus ꝑpter fomitez otr̄ctū p ozigiale pctm q̄ fo mes ē qdā adhuc relicta in fe ctio oia mēbra corpis a ame imclmās ad vitia ⁊ a virtutibus retrahēs nō tn ē fomes iste pctm qz ozigmale pctm per baptismi sacmētū xpi passi one coopāte deletū ē Sed ē q̄ dā debilitas relicta i hoie: hoie ec ia sanato Sic reliq̄e febris febre cessante manēt i artubz ab expdito motu re tralatis a i mertia quādaz im clmātes corpus sanatū hoc xps i pabola tangit Luc · x · vbi dr Do q̄daz descēdebat ab ihrusalē i ihric ho id ē de padiso i terraz inimētoz q̄ in cidit i latrones id ē suasum de monū q̄ spoliauer̄t eū sp · gr̄ tuitis vicz iustitia ozigiali q̄ q̄tuor aie potētias pfect vo lutate iustitia · intellectū pru dentia · irascibilē fortitudie a ocupiscibilē tēperantia a pla gis ipositis sp · naturalibz do mis vulneratis abier̄t semiui uo relicto vbi sm bda a tho · i · 2 · q · lxxxv · q̄tuor primcipa lia wlnera q̄libz aia i ozigia li pctō mō otrahit sc: maliti am i wlūtate Ignorātiā i in tellcū · Infirmitatē i irascibili a itemperantiā i ocupiscibili per iustitiā ei origialē pfecte rō inferioes aie vies otinebat ⁊ ipsa rō a deo pficiebat ei sb iecta hec aūt oigmal' iustitia subtracta ē p pctm primi ho minis · Primo sibi · deinde oi bus A de filijs · Et ideo oēs vi res aie manēt quodāmō p prio ordie destitute quo oz dināturz naturalit ad vtutes prefatas a ad alias Ipsa āt

destitucō natuē wlneracō ōz
e ¶ De scō oviz de ipō pctō i se
ni ppiqs effabz scēō prio qp
pecare l pctm hre ē de se ma
lū a turpe a ideo a rōe rcā nl
lo mō eligibile velle ei pecca
re ꝑm anb. Cur deꝰ hō ē ifinite fugibile cunlibz creatē rōli
z ad hūc sēsū qz ifinitū malū
p ḡptisciū qz bis oñdis l mal
effugiēdis nūqp dz eligi l ac
ceptai nec rōbilit ꝑt fieri l cō
mitti. tā imēsa āt fugibilitas
pcā surgit ex eo. tū qz malū
de se tū ex imēsa ihōrabilitate
dei ia p oibz rebz hōrādi. tū
ēc ex idispēsabili debito nzo
obligacōe ad eiꝰ hōrē pcēz
siqdē ē dei ihōracō. Et rsp cū
tal infinite fugibilitatis ōma
pcā sūt eq fugibilia ñ tñ oia
pcā sūt eq mala seu ḡuia qz
möle ē ḡuiꝰ wiali. Malitia
ei pcī attēdit penes hitū in
tēsiorē wlūtatis a otēptꝰ de
lcācōez qz vl difficultatē a la
borē quē hm ꝰi opibz ꝗbz de
us ihōrat qz hm hec spoliam
dis affligim pēis a i natura
libz wlneram a ledim. Secdo
malitia pcī pz ex eo qz illud
deus sapietissimꝰ maxie odit
ymo nec dyabolū nec pctō
rē odit ñ ppt pcēz vñ sapi. ij.
nl odisti eoz q fecisti. Et qz
āpliꝰē deꝰ nullū tā bonū bet
aīcū qñ si pcēz efficit sibi ad
mortē imimicus ut pz de ā ge
lis peccātibz q ī natuālibus
erāt plchria ps mūdi. Et m
petro eū negāte Et qz maxi
mū vidz ut pctm occidet de
us filiū suū wluit occidi psa
ie. liij. ppt scelus ppli mei ego
pcussi eū dū igz pcēz qsi iātū
cōstituit a suis būdz hm id ps.
Do. n. i. f. t. az. aē. Tercō ptz
pcā malitia ī eo qz nl pōt no
cē bi ñ pcēz hm illd qz cait
ecā anulla nocebit adūsitas
si nulla dñet imqtas rō. viij.
Secimꝰ qm diligētibz dū oia
coopāt ī bonū Dyabolꝰ ei si
ñ peccamus tēptādo nob hm
bern. Coronas et nas habeat
hō īmicus pseqndo nos pur
gata aduīsa cūcta vtutibz or
nat ¶ De tercō vicz de nocum
tis a effectibus pcī nōnd qz
xñ. mala īfert q mala deus ex
mag bomtate a caitate erga
nos ordiauit ut vis tot mal
ad eū redeamus. Exēpli grā
Iste pz maxie cōuīcētur filiū
diligē q pcuraret ut ab eo fu
giētē filiū nullus bñ z qlibet
male tractaēt ad finē illū ut
ad prez rdiēt pmū malū ē qz
aīa pus plchria oim creatu
ra ifra angelū maculas tot
per pctm coīnbit quot pecca
ta cōmittit ut declaratur hm
tho. i. 2. q. lxxxvi. Sicut em ī
corpalibz macula dicitur qñ

aliqs corpo mitiorū l' plchr
pdit mitorē ex otactu altēius
corpis sic̄ westis· auz· argē
tū a filia· Sic in spūalibus
eē fit macula· qz aīa oupli
cē mitorē hz vnum ex re fulgē
tia lumis naturāl racōnis pz
quā dirigit in suis actib; Ali
um ex refulgētia ōmi lumis
sc; sapiētie a gze p quā hō p
ficit ad bn̄a dcēter agenda
Est autē q̄dā otact9 imbrē
aliq̄bz rebus p amorē· Cum
igr hō pccat imbret aliq̄bz
rebus con̄ lumē rōnis a ōme
legis vn̄ ipm dctrimtū mitoīs
ex tli cōtactu puenies macu
la aīe methaphoice dr· vn̄
ecia dc salomōe dicit Dedi
sti macula in gliaz tuā ep̄h·
·v· Viri diligite vxores vras
sicut xp̄s dilexit eccīam a se
metipm trdidit p ea ut illaz
sāficarz mūdās eā lauacro
aq̄ in verbo vite ut exhibēt si
bi gliosā eccīaz nō hn̄tē ma
culā neqz rugā· Sunt āt tri
plices macule pcta ocomitā
tes Et q̄libet istaz mltiplex
Pria macula ē puacō mitoīs
aīe Secūda dispoficōis reli
cte p pcā Tercia vēo ē osue
tudo peccādi inducta Secū
dū malū pcā ē qz tollit vitā
aīe sc; dēum a gzām a denu
dat westib9 vtutū ifusaz sc;
vn̄· doīs spūsc̄· tribus vtu
tibus thzologicis a infusis caz
dialibus a moralib9 caracte
res aīe vacuos facit a vtutū
acq̄sitarū habitus palliat· vn̄
Apoc· xvi· Beatus q̄ custodit
westimenta sua ne nud9 ābu
let math· xxij· de weste nupcā
ali ibi Tercio9 effectus pcā ē
qz reatū q̄s incurrit id ē obli
gacōnē ad pnā Vna ē eēnti
alit pctm seqns vicz remor
sus oscīe h vl in mortea po
stea dc q Augustī· i· ofes· Jus
sisti dn̄e a ita fcm ē ut pxa sit
sibi ois amus iordiatus Et
itez wrtea reūte oia ilatus
a iterzūa ōnia imq̄etudo tu
solus req̄es Alia pna ē Aut
eterna in inferno Aut purga
torij pēa acerbissiā Aut hic
pītēs vita p opa duā Et sic
sūt q̄druplices pne a carcēs
in q̄bus pctm pūitur vicz cō
scīa· mūdus· infernus a pur
gatorīū nā fm phm culpe r
ordinatur p pēas Rītus effe
ctus ē qz pcta minuūt iclina
cōem ad virtutes a pmptifi
cant ad vitia filiaq; alia Et q
tuor wlnera aīe p oigmale
pctm cōtracta āpliat a dila
tat actuale pctm igītū vicz
rō p pctm elevatat pcipue in
agēdis a wlūtas idurat ad
bonū a difficultas bn̄ agēdi
accrescit q̄ ad insabilem a
cōcupīa magis exardescit in

ocupiscibilivñ ꝑm gre·pctm
qđ ꝑ pnīaz ñ diluit mox suo
pōdē i aliud trhit Exēplū m
dauid q̄visu pzio peccauit·
fcđo wlūtate·t cō opē adul
teriū ꝓpetrauit·qr to lwicidiū
omittēdo ꝯpost illđ diūb mo
dis palliādo·ñ·Re··xi· Sili
ter de fribz Joseph genē·xxxv
ñ· Sicut ei aūis alis aggra
uatis p lapidē l'alīs cōtinue
ad ꝓma descēdit a debilitat
sic a aīa pceō gūata· Qntus
effcūs pcā ē q̄ alia pcā di
missa redie facit tlit q ꝓpt
gtitudmē sp seqns pctm gr
uius ē ut pz matħ·xvij· In
suo cui debitū dimissū ruoca
tū ē nō itelligas q ea đ nuo
pctā redeāt sz spē ut dcm est·
b Sextus effcūs est q facit
suū dyaboli cuius mācipiū ē
qđlibz pctm vñ Jo·viij·oīs q̄
facit pctm suus ē pcā Et sic
tollit libtatē q̄ filii dei sumus
ꝑm illđ Jo·i· Dedit eis ptātez
filios dei fieī Nam ꝑm vba x̄
Jo·viij·cū filius nos liberaue
rit·i·libtauit wre liberi sumus
q ꝑm aplm Empti sumus p
cō magno a·2·pe·2· A q̄ q̄s su
patus ē eius suus ē· Sz a de
mōe vīcām pzz pccz ego ac·
Septūus effcūs ē q p ccz fa
cietī maxia gaudia au ferta
ꝑmiavz celūa būtudmē an
gelozꝝ scozꝝ societatē a simi

lia vñ matħ·xxv· Venite bñ
dcī prīs mei possidete patum
wb regnū a ostitucōe mun
di a ecōn·discedite a me ma
ledcī in ignē etnū q̄ paratus ē
dyabolo a āgel'eius Quare
q̄ dimisert bō facē ut pz ibi
dē q̄d ego de malefatiētibus
eit Octauꝰ effcūs p pctm
meī tūa augmtū futuroꝝ bo
noꝝ mmuit q̄ ī eo q̄ wialit
l'mōrlit peccam ꝰ nl mēmur·
sz dem ēmuz prā Nonus effe
ctus q̄ noctz corpoi q ꝓpt pec
cata mlti corpalit ifirmāt·i·
cor·xi· Jdo int wſ mlti ifirmi
a ībecilles adorm̄ut multi q
scz ir reuerēt cōi cabāt a Jo·v·
dz infirmo·xxxviij·annos ia
cētia cū piscina curato Ecce
sanus fcūs es iā noli peccare
ne aliq̄d tibi deteri ꝰ otingat
viz i signū q̄ infirm ꝰ fcūs fuit
ꝓpt pctm vñ ex de pe·a rmis·
dz Districte pcipimus medi
cis corpm ut cū eos ad infir
mos vōri otigerit ipōs añ oīa
moueant a inducāt ut medi
cos aduocēt aīaz ut post q̄
fuerit infirmo de spūali salute
puisū ad corpis medicīe re
medū salubꝰ pcedat ut cā
cessante cessz effcūs vbi dicit
glō·lwst· Ex q̄ dicit pcipim ꝰ
ncītatē iportata tñ sgressoꝝ
peccat morlit· Decimus est
q ecīam suffragijs spoliat·

q̄ faceret ínteri q̄ pccata aī
mas filiꝫ ꝯ pccantē p̄uat bo
no ope ōnes em̄ aie hic a ím
purgatoio cū ps̄. oraé debēt
dicēte. pticipē me fac de⁹ oim
timtiū tez ꝯ custo diētiū mā da
ta tua Vndecímus p̄ctm be
stijs assimilat q̄ ps̄. hō cū i
hōze essꝫ nō intellexit opat⁹
est tumtis ínsipiētibz ac̄. pec
catoz ei rōe nō recēvtiꝫ discre
te bonū eligēdo Ad terrā icli
natuz terrena amādo Ad ce
lum nō erigiꝫ óma otēplan
do. Impetu ire fertur a carna
li cōcupīa. Duodecímus aīaz
quā de⁹ creauít a dotauít pl̄
clxrie a suauíssimā fecit atz
post angelū oim creaturaru
pfectissimā p̄ctm̄ detuzpat ī
firmata ī piculosissiō statu
oiq̄ poit. vñ aīa pccatrix
dep̄mgía ymagiarí p̄t. vlut
vgo vl̄ fcia q̄ essꝫ iflata p̄sup
biā. vlneata pauaitiā. ydro
pica p luxuriā. fetida p gulā
febricitās p irā. ítoxicata p
mudíaz. ōmbz mēbris ofra
cta p accídiaz. hec ceca ē p ig
norātiā. fuzda p ímdeuocōez
muta p recte loquēdi carētiam nuda pz virtutū carētiā
hec sedet sup vacuo a míhilo
In cuius dorso fert corp⁹ qđ
corrūpitur ꝯ eā aggūat. sub
eius pedibz ifernus ī quē p̄t
cadē quā circūdant hostes ī
numerabiles Intus vitia ꝯ cō
cupie exē demoma a circūq̄z
mūdus. Que vidēs aplus ad
Rō. vij. exclauít di. Infelíx
ego hō q̄s me liberábit de cor
pe mortis h⁹ grā dei p ihūm
xp̄m dn̄z nz̄m Quo ad secū k
dū cuz tā difficile sit ad hūili
tatē pueize cū tn̄ tō nrā natu
ra ad illā ínclinaé videaꝫ de q̄
vetuzímus tr̄ctatu de hūilita
te tres causas assignt. Prio il
lud otigit ex ꝓpa arduítate
Quía vtus q̄nto ē magis ar
dua a pfēa: tnto ceteis pibz
ē ínaccessibilioz nīs viribz a
tn̄to optet cū maioi conatu
assurgē ad eā Secdo ex forti
ipulsu a mlta appetibilitate
sui cōnīj wlxēmtez oradica
ta ī natura rōnali q̄ n̄ ē plēa
ꝯ vacua deo a p oseq̄ns est ī
flata a plēa vento sa estia cōe
sumpīus Altitudo ei ptātis ꝯ
pfidētie a singulaīs p̄cellen
tiez nulli sibē nulliusq̄z legi
bz coartarí. ꝯ ī oibz ꝓpriā vo
lūtatē seq̄. hec se exhibēt mē
ti tli ut qđdā ómū cēa posse
a ut q̄dā q̄si gl̄ia dei Et idō
ē difficilímū radices supbie ī
tali medullitus ibibitas a se
eradicaé Terco ex eo q̄ otē
ptus sui p̄fert q̄ndā ymagi
nē meffabil̄ mortis āmbila
cōis a ānulla cōis Et idō grā
dē sui otēptū horz hō sic sui

ānihilacōez Tm̄ ei se sētit hō
ee et viuē in cordibz alioz q̄
tum sētit se appciari ab eis Et
silit̄ tm̄ se sētit hō viuē sibi q̄
tū sibi occurrit ut gl'iosus et
ut res mag̃a alicuius valoiſ
Qñtū aūt hmōi appciacō et
fama tollitur ā minuitur et a
q̄t cordibz tm̄ et a tot cordibz
sētit se hō mozia et anihilari
Cōtēptus ee addit vltr̄ hoc
ꝓsensū conculcacōis et dejecti
onis et tāq̄ abhoiabil' et hoc
est quod dām̄ prius ee q̄ nil
hoc ē causa tāte difficultatis
ad tolerādū vl amādū gran
de cōtēptū sui vel infamā Et
ideo perfcā hūiliacō ē sūm ū
genus mr̄tirñ et holocaustū
apd deū Quo ad tertiū du
bitat quot modis hō vra
ater se possit reputare ōnib9
hoibus inferioꝛem et vilioꝛem se.
idez q̄ quintuplicit̄ ꝑmo cō
pādo id qd est tibi ꝓprium ad
alia ẽm q̄ sunt opera dei· Ti
bi enī ꝓprium est ee de nihilo et
tendere in nihilū q̄tum in te
est et ea sunt tibi ꝓpa de q̄bus
dcm est cūr̄ principium hui9
capitu· Ea enim q̄ hnt racōez
entis et hoi sunt a deo et ab ip
so deo ptcipātia Si ego hoc
mō cōpas te ill' inuenies te i
infimtū vilioꝛem ill' hāc viam
docz Anselm· Decūdā viā po
nit btūs Aug9· sup· i· phil· ij·
Superiores intuice arbitrātes
dic· nō hoc dēmus estimare ut
estimare fingam9 ꝫ vre estime
mus posse aliqd occultū ee i
alio quo nob supioꝛ sit et si
bonū nr̄m q̄ ipso videm̄ supe
rioꝛes nō sit occultū Dicit em̄
Ambro· li· de virgitate· Qz q̄
dā plerūq; hñt multa bō ex
teriora sz intus minora Quid
vēo hñt pauca exterius sed
hñt multa occulta interius
q̄ ꝑualēt oib; istis utpote ali
q̄s coniugatus hēt hitū mā
tirij et vir tute sufficiētem ad
sufferendū martiriū quā ali
q̄n virgo aliq̄ non hēt ā nō tā
tū q̄tū alius Ideo gre· super
illd Job· Si simplex fuero·
hoc ipse ignorabit aīa mea·
dic Sēp minus dēt hō estima
re dona sua q̄ dona alterius
Terco fit hoc ꝑ fortē affectū et
gustū suoz defectuū Sic enī
patiēs doloꝛē deciū estimat se ꝑ
alios pati n̄ q̄ ꝑ rōem videat
doloꝛē suū ee maioꝛē sz qz inti
mius et fortiꝰ doloꝛē suū sētit
q̄ alioz Sic ee i ꝓposito dz
ee hoc mō paul9 doctoꝛ gēti
um et vas electōis· i· thi· i· dic
se ꝑmūm maxim oim pctoꝛz·
Qñto pōt fieri cōpando illud
qd tu reddis deo rispcū grāz
ās de9 tibi fecit ad illd qd alt
reddit respcū eoz q̄ a deo re
cepit Aut ad illd q̄ redderet

si tāta⁊ talia fic̄ ipē a dño re
cepisset hoc mō btūs frācisc⁹
dicebat se maximū pctōz oī
um qz essabat nō eē ribaldō
q̄ nō esset gr̄ie deo si tāta bn̄
fitia gr̄az a deo accepisset sic
ipē accepat. Quinto mō fit
ex cōsideracōne dñoz iudiciō
z a nr̄e vanabilitatis qz ℔m
gre. xxv. mora. sup illō Job.
xxxiij. o terz mlt̄os ⁊ innume
rabiles ⁊ alios stabē fatiet p
eis dicit. Sepe otīgit ut q̄ vi
detur stabē huān o iudicō iā
i ospcū dñi iudicij iacēat ⁊
q̄ hic cora hoībz iacēt iā i cō
spcū dñi iudicij stēt. Et exē
plificat de iuda ⁊ ei⁹ aposto
latu ⁊ de latrōe in cruce ⁊ ad
ducit illō apoc. iij. Tene qō
hēs ut nēo accipiat coronaz
tuā. Et illud. i. cor. x. Qui se
existiat stabē videat ne cadat
Et qz fortasse illi q̄s despici
m⁹taz de pīt incipe ⁊ vitam
nr̄az fezuēcōrībz studijs pīre
ut ibi eē tāgit. ¶ Ca. iij.

Secundum principale de
ignorātia declarandū
fuit qn̄ ignorantia fit pctm
qn̄ excusat a pctō ⁊ qn̄ non.

A ¶ Pro intellcū huius nōnō
℔m Tho. ⁊ durādū i. ij. di. xx
ij. Et Tho. i. 2. q. lxxvi. et ℔m
alios tam thologos q̄z iuri
stas ac phos q̄z q̄ntuplex ē
ignorātia. Pria ē ignorātia

electōis ⁊ hec quodāmō af
fectū pcā osequitur ut qn̄ ex
cōcupia pcā q uā volūtas n
rep̄mit absorbet iuditiū rati
ōnis in pticulari operābili ℔m
qz dr. vi. ethi. qz delectāco cor
rūpit existimacōez prudētis et
℔m hāc ignorātiā oīs malz
seu pccās dr ignorās. Secūda dicit ignorantia ocomi
tāns ⁊ hec se hz ad actū conco
mitātie ut qn̄ q̄s ignorans
aliq̄d facit ⁊ nīlominus faceret
si nō ignoraz Et hec se hēt p
accidens ad actū Deo nec ex
cusat pctm̄ nec alleuiat nec
aggrauat. Signū ātem qz q̄s ta
lē ignorantiā hūit. ē cū quis
nō pitet vl̄ dolz post qz actū
pfecit aliquē ut si q̄s mueiz
flor. quē putaz fuū fuisse q̄
nō fuit fuus ⁊ reseruaz eū ⁊
nihilominus fuaz eū etiā si
nō putaz eū fuū fuisse. Sili
ter si aliq̄s credēs accedē ad
vnā mulierē accedet ad alte
raz ad quā tn̄ accedet si eā n̄
ignorasset. ¶ Tertia ē ignorā b
tia mūcibil vicz coz q̄ n̄ pt
q̄s sciēt q̄ studio vinci non
pt Talē im oībus q̄ nō pīnt
uti rōe ad tēpus vl̄ ad sēper
ut in pueris innozēmbz mani
acis. demoniacis. ebrijs ⁊ qui
ignorant puantuz rōe ex co
mestiōe cicute vl̄ ūsquiami
Ignorantia igz mūcibil si

ꝺm ſeꝝ ꝺm ſuā cauſā fuerit im
uīcibiliꝫ excuſat im toto ptz qꝛ
nō eſt wolūtaꝛia aliquo mō.
Et ideo nō ē nec fuit im ptāte
alicuius eā repellē ut im pue
ris mīoꝛēmb9 Sꝫ q̄d ꝺe ha
bētib9 ignoꝛātiā īmuīcibilē q̄
im ptē auferꝛ vſū rōmis ꝯꝛ. qꝛ
ī talib9 excuſat ī tāto ut ī pue
ris q̄ ꝺm ptē fūt ꝺoli capaces
ꝝ p̄cepti ꝺīmi. Et im furioſis
hīntibz lucida īteꝛualla. Et
ꝺz nōntez ſi ꝺm ſeꝝ ꝺm cām
ſuā fuerit īmuīcibiliꝫ ꝓpt' ebzīū
ex ebrietate pecātē cuius ig
noꝛātia īmuīcibiliꝫ eſt ꝺm ſe.
qꝛ tūc nō ꝓt iudicaꝛe q̄d agē
ꝺū ſit wl nō agenꝺ Cīn nō eſt
īmuīcibiliꝫ ꝺm ſuā cauſaz. qꝛ
potuit ſe nō īebꝛare a ita nō
ignoꝛare. Et ideo non eſt oī
no excuſatus a toto ꝺm tho.
a multos. ſed a tāto ſi īebꝛe
tate aliū occīdit wl ſiliꝫ facit
Sꝫ āt q̄s īcīdit ī ignoꝛāci
am īmuīcibilē puta ī puacōez
vſus rōmis p opꝫ licitū ut ſi
p vigiliaſ a abſtīnētiaſ aliq̄ſ
īſanꝫ fcūs ē wl ex ꝺebilitate
oplexiōis vl ex ſūpcōne cibi
quē nō tēbat' ſcīē ꝓuatīm vſu
rōmis tūc iteꝛ excuſat' a toto
Sꝫ etiā q̄s īcīdit ī ignoꝛāti
az īmuīcibilē p opꝫ p q̄s wia
liť pecauit ec excuſatur a to
to ut ſi ſeruois exceſſus pcēz
wiale fuit īvigilādo abſtīnē
ꝺo ī hmōi Sꝫ āt q̄s īcīdit ī
ignoꝛātiam īmuīcibilē ex cul
pa ſua mōꝛi: adhuc excuſa
tuz ꝺm mꝫtos a toto ſi ſaltez
nullū hz vſū rōmis q̄n actum
facit q̄ aliaſ eſſz pcīm puta ſi
occīdit Et hec opio ꝓbabili
oꝛ wiox Augꝫ. a Ambro. a
Ray. ec vīꝺz oīb9 tn talibuſ
ſi liberati fuerit ē pīa īpone
ꝺa ſz leuioꝛ q̄ſi ſam tꝫia omi
ſiſſet ut pz. xv. q. i. Sꝫ q̄s Et
hoc fit ad cautelā ne diſci
plia eccīe ꝺeſeať Cui oſonat
phs. ij. ethi. vbi ꝺic qꝛ ebrꝫ
meretť ꝺupliceꝛ maledictōeſ
Et. iiij. politi. iubz tꝫes ebzioſ
pl9 alijs pūīri nō q̄ p̄cīm ſit
gūi9 ſz qꝛ tꝫia fūt freq̄ntiꝫ a
pm9 tho. exāp vīꝺz ebzium
vbi ſup. i. 2. q. lxxvi. Et forte
ſic ꝺe ebo ꝺcm ē quo a ꝺ cul
pā ſiꝫe eſſz ꝺe iſto q̄ ex culpa
ſua grauī efficeretuz ꝺemoni
acus wl furibūꝺ9 ut ſit īteꝛ
dū pꝛ maledictōes a iras qꝛ
tales īm īſania aliq̄ꝺ fatien
tes alias illicitū nō īm toto ſz
excuſaꝛēť īm tāto ꝺic tn tho.
i. 2. q. lxxvi. aꝛ. iij. Sꝫ eſſz ta
lis ignoꝛātia q̄ tōlitez exclu
ꝺeret vſū raciōis ōmno a pec
cato excuſaret ſicut ptz īm fu
rioſis ꝫ amentib9 hec ibi. per
talez ecīā ignoꝛāciā īmuīcibi
leꝫ excuſatuz ꝺm Vlricū Iſte
qui ī aliquo agendo ꝺubio

magis pitos ofuluit de q̄ nl̄ lā auctoitatē exp̄ssa; hz vtz ita fit vl̄ nō dummō fozmet fibi bona cōsciam post q̄ magis pitos cōfulueit Et si res aliē se hz q̄ ipe sētit excusat qz facit qđ potuit. deus āt nl̄ impossibile req̄rit ab hoie dicit etiā wilh. sup Ray. q̄ in hūtibz vsū rōnis quo ad ea fine q̄bus nō ē sal9: nulla ē ignorātia inuincibil̄ simplicit̄ er. 7 oio. qz si nō inueirz hoi nē a quo doc̄etur: vncto docēt eū nisi starz p ipsū Nē ta ē ignorātia vincer sal̄ m phos a m uinstar Ignorātia iuris vicz eoz q̄ q̄s scīē tētur ut patuit circa p̄ncipium p̄cedētis capli in vij. scīē dis Onus ei scīē tētur qđ alter nō ut ibi dē dcm ē. Cū talis ignorātia dicēq p se ē wlūtaia seu affectata ut si q̄s aliq̄d sua spōte nesciat ut liberi9 p̄ceet hec ignorātia in nullo excusat sz ē spāle pctm a actū aggḡuat qz augz wlūtariū a p cōseqns pctm. Exī tēsioe em̄ wluntatis ad pccandū pueit q̄ aliq̄s vult subire ignorātie dānū ppt̄ libertatē pccādi. distiguit wrū ptam ibi aliq̄ de ignorātia affectata q̄ p̄t bzi duplicit̄ Primo cū ignorātia tēcois. ut q̄ q̄s tētur ad aliq̄d sz nescit an tēatur wl nō Et hec excusat aliq̄lit̄ licz mo dicū Et ilia fuit ī paulo. i. thi. i. miaz cōsecutus sū qz ignoras feci in incredulitate ut de se dicit Alio mō p̄t bzi cū cōscia tētionis a hec ī nullo excusat sed dānat vñ ps. Noluit intelligē ut bñ agerz Cū wro tl̄ium ignorantia q̄ ē cā pcti nō ē directe wlūtaia seu affectata. sed idirecte vl̄ p cōseqns q̄ dicit̄ simplex ignorantia puta cum q̄s ppt̄ laborē l̄ ppter alias occupacōes negligit illō addiscē per quod a pcto retrahat̄ Tal̄ ei negligentia facit ipsā ignorantiā ee wlūtariā a pctm dummō fit eoz q̄ q̄s scīē tētur a pōt. Tal̄ ignorantia nō tōliter excusat a pcco. Silit̄ cū aliq̄s nō wlt laborare in studio vl̄ negligit discere vel q̄rere wl sermonē audiē ex quo seq̄tur eū ignorare wl cū aliq̄s vult bibere vinū imoderāte ex q̄ seq̄tur eum ebriari 7 discrecōe carere tal̄ ignorātia dimiuit wlūtariū m Tho. a p oseqns pctm a sic nō excusat a toto sz a tanto. Cū em̄ aliq̄d ñ ognoscit̄ ee pctm: nō p̄t dici q̄ wlūtas dirēa p se feratur ī pcc; sz p accidēs vñ est ibi min9 con tēptus a p conseqns minus

b pctm· ¶ Ruiꝰ igr de ignorā tia uuis q̄ ad leuitatē aggita tē ponūt gd9 tales prio sūt q̄dā q̄ hnt ignorātiā simpli cē talē qꝺ ignorāt q̄ tenēt scī re sed latorāt ut sciāt Et hec hētur ā fine trāsgressiōe uuis a tūc ē pena pcā tm· Aut cū trāsgressiōe ea hec nō excusat a toto ꝫ ut mltū qꝺ muābil ē ut nūc licꝫ n simplicit a sic sūt duo grd9 Alij sūt hntes ignorātiā crassaꝫ vl supmā q̄ ignorāt a negligūt scīe cum possint sed sūt indifferētes ad vtrūlibꝫ a hec mind9 excusat· Exēplū istoꝝ trium de illo qui nescit clādestinū mr imoniū eē phibitū vl nō eē ducēdā in mris monium quā polluit p adulteriū Alij sūt q̄ hnt ignorātiā affectatā sn oīa tē cōms ut paul9 a hec mind9 excusat qꝺ tertia· Alij vēo hnt affectatā cū oīa tē cōms a illa in nullo excusat ꝫ oīo damnat Et sic sūt qn̄qꝫ gradus·

e ¶ Ruta ē ignorātia pticularis dcā a phis ꝫ a iuristis ꝺz fā q̄ ē ignorantia pticulariū circūstāciaꝝ in actu Exēpli grā tia In illo silogismo null9 pr̄ ē pcipiēdus Iste pr̄ ē igr ac· ignorātia maioris cēt ignorā tia uuis siue vincibilis Ꝺz ignorācia minoris cēt ignorātia fā siue pticularis Sicut ignorā cia pticularis siue fā ē ut si nescit hāc rē quā tollē eē alienā l ne scis hāc mulierē tuā· Ih disti guēꝺ ē qꝺ ā ibi ē adhibita a pmissa debita diligētia a tuꝝ opa rei licite tūc ignorā cia fā oīno excusat qꝺ talis ignorācia ē cā fā tlit qꝺ si scirꝫ hāc circūstāciā in pcꝫ trāsēte nō faceret actū cuius signū ē qꝺ postea dolꝫ qn̄ intelligit pcꝫ hec mqꝺ excusat a toto ut Ia cob q̄ ognouit ly ā eā putās rachel in quā solū oseseat Si āt nō ē adhibita debita diligē cia licꝫ aliqlis adhibita sit vl nō dat opa rei licite hec non excusat a toto ſ a tāto pt tm plus a mind9 alleuiaē si nō fu eit dirce affcāta vn̄ nō excu sat in toto lamech q̄ occidit Cayn putās se ferā occidē· Si āt nulla adhibita ē diligētia tūc in nullo excusat De ignorātia ponit Cācellarius vij· regulas in floribꝫ regulaꝝ moraliū Pria ea q̄ tibi precepit deus cogita sep· Rō qꝺ q̄ libet obligatur scire illō absqꝫ cuius noticia nō pt euitā re pctm· Secūda culpabil ignorantia iuris ōmi nō cadit in faciētē illō qō in se ē· Rō ē qꝺ spūssctus talꝫ hoiez de necessā riis ad salutē q̄ vires suas ex cedūt docē immediate patus ē Tercia ignorātia mūcabil

excusat i eis pſertim q̄ sūt fa
ctí nō autē crassa l' supīa q̄ p
uenit ex negligētia scēdi vl'
faciēdi qđ i se est dicit autē
mutabil' nō qñ possz vinci
ā q̄ ex ea necē sit tūc operari
Sz q̄ op ans suffitiēter ꝑm
casus euētuū diligentiā ap
posuit sciēdi illud qđ nescit.
Ꝛ̄ta ignorātia iuris hūanī
sufficiēter ꝑmulgati nō libe
rat sz dictos a pēa i foro exteri
oi. licz freq̄nter quo ad deū
excuset a culpa q̄sdā ignorā
tes Ꝛ̄ta nō q̄libet tētur sciē
re q̄libz pctō mortali an sit ta
le licet expediat illd ꝺ̄ q̄rere ꝛ
sciē iuxt vnuscuiusq; vires ꝛ
statū a pl9 eccīastricos q̄ lay
cos Et iter eccīasticos plati
ex offitio tenētur q̄ sint pati
oi poscenti reddē rōnē de ea
q̄ i eis ē fidei ꝛ spe Sexta nulli
fatiēti qđ in se est hoc est bñ
vtēti donis dei iā habitis de9
talē hominē patus ē doce in
necārijs ad salutē siue sint il
la credēda siue opāda Sep
tia nēo vtēs racōe diu ab ig
norātia principioz moraliū
excusat. q̄ forte mozulā ad
o fideranꝺ apponē phas hz
hec Cācel. ¶ Dubitatur h
ꝑmo de emēte rē aliquā furti
uā vel raptā vel pditā quā ig
norat eē talez vl' alias vicio
sā filiter ꝛ. Rap. q̄ sciebant

vel ꝓbabilit' credebant eē de
iusto simpliciter nō tenētur
ad restitucōez in aliq̄ duran
te sz bō fidē q̄ tū ad illos q̄
credebāt Qui vro teme cre
debāt l' ignorabāt ignorātia
crassa vel supīa vel ex negli
gētia l' ꝑt' fatuā simplicita
tē nl sup hoc cogitabāt tēnt'
ad r'stitucōnē dr' āt ignorā
cia crassa vl' supīa p metha
phorā hois crassi vel supini q̄
nō videt etiā ea q̄ corā eo fūt
q̄ nullā diligentiā facē vlt
Sic q̄ publica ⁊ manifesta
se dicit ignorāe ei eē nō faci
le credit. xvi. di. Qđ dicitis
Exēpli gra ignorātiā crassaz
⁊ supīaz hērz q̄ emerz rē spo
liatā ab eo q̄ spoliauit in bel
lo iusto tlit' q̄ audiuit oēs
vicinos vel ꝑ maioi ptē l' eti
az pautioes sz sapiētioes au
diuerat dicē illd bellū eē iu
stū ⁊ coīt deū vel forte quia
ecīa phibebat l' excōicabat
publice auctores ⁊ ptícipes
istius belli tlis tenēt' ad r'sti
tucōez. Qui emī de tali vel si
mili furto vel rapīa emerit in
iudicio aie ñ excusantur siue
dicāt se hūisse ignorātiā iuris
siue fī siue ignorātiā crassaz
Sive eo scit vēditorē iuste vel
ex iusto bello hūisse licite ꝑt
emere nec tenetur ad r'stitu
cōnez. Si etiaz nesciebat de

iusto bello eē ꝫ credebat pro babilit. Nā oēs vicīm suī vl maior ps vl ad mīn⁹ sapiē tes ita credebāt put ipsi vēdi toi videbatur. Ipse nō tētur restituē durante hac bona fi de. Sz si postea sciat rē eē de ra pina debet restituere ei i foro pnitētiali tenebitur sibi vn ditor ad mteresse sīa ē rap. Si vro emit bō fide sc; vo lūtate restituēdi tūc pt⁹ qz opit rē fuisse vicōsā pt rtinē expsas qs exns im bō fide fe cit cū rē obuādā vl meliorā dā a nō tētur de fructib; tpe bone fidei pceptis. Tētur tn de fructibus ill' q nō eēnt ad huc osūpti si extarēt exq̄ imi pit hīe malā fide. Cō cordat hosti. vlri. a wil. Et si durāte bō fide res perijt nō tētur qz nō erat i mora. Sicit' si aliēa uit eā qz nō dolo desijt possi dē. Sz nūq̄d ille q̄ emit bō fi de sc; credēs rē n ō eē furtiua; si postea uenīat rē eē alienā pōt petē a dño ptīū hy. Sar. pysan⁹ im sūma cexte nō. C. de furtis. l. im cuīlē. ꝫ agat cō
8 tra vēditorē. Dubitat' vtz ignorātes excusēt' p ignorā tiā a statutis ordinatoz hy. qz ignorātes nō excusantur omunit' loqndo a statutis a obseruātia legū n fiē de cīm ē su p' distīguendo de ignorātia

iuris a fā. Sz tn a sētēcijs pla tis p statuta ordinatoꝝ excu sāt' ignorātes. qz nō ligant' illi n eoz ignorācia fuerit cras sa l' supīa li. vi. de cōstitu. ut aīay. Quo ad terciū pncipa le nōnō qz q̄uis pcc̄ātes ex ignorātia nō sēp ḡuissīē pec cēt tn pniculose valde pcc̄at. qz q̄ nescit mobū nō q̄rit re medīū. Ido sup illo Rō. ni. Ig noras qm benīgtas dei ad pe nitēciā te adducit dic glō. ī ē Ambro. ḡuissīē pccas idest piculosissīē si ignoās. C Sz dubitat' pmovn wiat q̄s im ignorāciā hy. qz cause ei⁹ sūt pluēs vna ē natural' ebetudo intellcūs ꝫ illa ē pēa n culpa Tales ignorāciaz hnt mino rēnes a puer de q̄b⁹ dns ait ad Jonā Jonevl. Tu doles su p edera im q̄ nō laborāsti neq; fecisti ut crescēt q̄ sb vna no cte nata ē a sb vna nocte pe rijt. Et ego n pcā mīnue ciui tati magne īq̄ sūt pl⁹ qz. Cx x. milia hominū q̄ nesciūt q̄d sit inter dextraz a simistrā suā ī iumta multa Alia ē icō sidera cō a negligētia discēdi ysa. xxvi. Impius n discet facē iu stīciā In tra sanctoz imq̄ ges sit a n videbit gl'iaz dīi Ter tia est passionū sēsibiliū per turbacō vnde scom phm. p. ethico. Juuenes a passionū

ſecuto ēs nō ſūt tui ſcie mo
ral audito ēs Rīta ē affectio
a cura mīa de bonis tīſito
rijs con q̄ math·vi· Primū
q̄rite regnū dei a iūſtitiā ei9.
Rīta ē cuā carīs i deſideriſ
p crapulā a ebrietatē contra
Apl'm qr tl'ia vias pmagia
tie a fantaſtice obdurāt a ob
nubilāt ut m nabal patuit
ebo q̄ fuiſſe legit vir maliti
oſus dur9 a peſſimus a bm
nom̄ ſuū ſtultus ē a ſtulticia
ſua cū eo ē· ait vxor ſua abp
gail prudētiſſima·i·re·xxv·

¶ Dubitat ſcdo Cū omiſſio
ſcēdi ſit pcē: peccat ne ſp hō
q̄ diu ignoat id ad qđ ſcē
dū tētur Et ſi nō ſp qn ēgo a
qn̄ n̄ peccat ignoās ꝯ·tho·
Preceptū affirmatiū cui ob
miſſio oppoītur obligat ſēp
ſz nō p ſēper· Et ideo oīs illa
obmiſſio p illo tpe ē pcē m
actu i q̄ q̄s p p̄ceptū obliga
tur a q̄cūes illō tps reiteratur
totiēs pctm̄ multiplicat Ex
q̄ p: qr ille q̄ pcēpit ſe igno
raſſe m cōfeſſiōe dēt dicē diu
turnitatē tēpis p qđ i igno
rantia ſtetit ¶ Dubitat tercō
quō q̄s poſſit dēlē ignorātiā
p pnīa cū ignor ſe ignoraē
ꝯ·qr poſtq̄ q̄s fecit diligen
tiā diſcutiēdo ſciam ſuā mo
dis ſupīt actis p̄cepto·iij·e·
de otrīcōe·dēt etiā m gnali o
lere de ignoratis ſi aliq̄ hēret
pcā ignorantie· qr ps· dicit
Delicta q̄s ītelligit ab occl
tis meis a c· Et tūc ignorātia
m̄ptū eſt pctm̄ p pnīa quo
ad reatū deletur· manet tam
ignorātia actu· qr qn̄ deſimit
ee voluntaria deſimit ee pcē
non tn̄ deſimit ee ſimpliciter
de hoc hēs·iij·p̄cepto capi·
de otrīcōne· ¶ Dubitat q̄bz
modis q̄s poſſit ignorācie
vicīū exire ꝯ·bm crīſ·ſuper
Math·ome·xxxix·p q̄tuor
Qui em̄ poſſe ſuū faceret ad
ſcēđ dra vtutūa vicōz h p
mo deū p iſto orar vñ Ja.i·
Si q̄s m digeat ſapientia po
ſtulz a deo q̄ dat oīnibz afflu
enter a nō improperat a dabi
tur ei Secundo litēs legeret
vl audirz vba dīna de nccā
rijs do cētia Deo·ij·thi·ij· In
tellige id ē itus lege q̄ dico
dabit ei tibi dns i oībz intel
lectū Tercō q̄ ſcit ee bō facēt
a mala dimittenz mōrlia qr
bm gre· Nō ē dignus dādiſ
q̄ nō ē ḡtus de datis bm illō
ps· Jnitiū ſapiētie timor do
mini· Et ſi mōrliť peccaz ſta
ti dēret pnītere qđ qr tū pōt
ee req̄ſitū vñ bm eūdem gre·
pctm̄ qđ per pnītētiā nō de
letur mox m aliud ſuo pōdē
tribit· pctm̄ em̄ cecata obdu
racōnem mereretur vnde ps·

Intel·ti·da·a ī·te ī vi·h·q̄ g̃· Ite bu⁹ tu⁹ sū ego da m̄ intel· ut disc̄a mā·t· Q̄r̄to ī dubijs bonoꝝ a maloꝝ sibi n̄ ofide retꝯ dei sac̄dotes prudētes a tioratos q̄rer; Exēplo x̄ luc· ij·q̄ ec̄ sedēs ī medio doctoꝝ prio int̄rogabat Et pauli q̄ ananiā accessit a cornelij pe tꝝ de hac matēia hēs sup̄ p· m ij·ca·vij·f·g· ¶ Dubitatur q̄r̄to Cū negligētia sit cā ig noratie ¶ n̄ negligencia sit pctm mōrle a qn̄ nō hz·hm tho·2·2·q·lij·ar·ij· Negligē cia pueit ex q̄ dā remissiōe vo lūtatis p quā otīgit qz rō nō solicitat ut pfitiat ea q̄ dēr; l eo mō q̄ dēret pt̄ āt duplicit otīgē qz negligētia sit pctm mōrle vno mō ex pte eius qō p̄termittitur pr̄ negligēcia ā qō q̄dē si sit de necitate salu tis siue sit act⁹ siue sit circū stātia ē pctm mōrle Alio mō ex pte cāe Si ei wolūtas int̄n tū sit r̄missa cir̄ ea q̄ sūt dei ut tōlit a caritate dei deficiat tlis negligētia ē pctm mōrle Et hoc p̄cipue cōtīgit qn̄ negli gētia seqūtur ex otēptu·vn p ubi·xix· Qui negligit vitā su am mortificabit· Alioquī si negligētia ofistat ī p̄termis siōe alicui⁹ act⁹ l circūstātie q̄n̄ sit de necitate salutis nec hoc fiat ex cōtēptu ꝫ ex aliq̄ alio defectu feruoris q̄ ipedit̄ iterꝺ p aliqꝺ male pcc; tūc negligēcia nō ē pctm mōrle ꝫ male hoc tho· ¶ Quāma n la āt sit tepiditas a negligē tia ecia q̄ ē male pctm ostē dit Bern̄· ī hmōe de ascēsiōe dn̄i dicēs p̄mi cōsa nisi a mo lesta tepiditas: inferno em̄ p̄ima a vmbra mortis iure cēsetur sane ēvidēt hoies pu sillanies a remissos defitētes sb onē virga a calcaib; imdi gētes q̄z breuis a rara cōpū ctio ai al cogita cō tepida cō ūsacō·obreiētia sine deuocōe sermo sine circūspectōe·oro sn̄ cordis intēcōe·locucio sn̄ edificacōe·q̄s dēnq̄, ut vide mus vix gehēne metus ībib; vix pudor cohib;·vix frenat rō·vix disciplina cohrc; Et hmōi si diu ita pmāserit aut otpmūt sb onēa succūbūt ā ia q̄ dāmō ī iferno sunt ut nūq̄ ad plenū r̄spicerēt ī lūi ne miseracōnū dn̄i nō i libta te spūs q̄ sola fac iugū suaue a onꝰ leue Inde āt pnicōsa te piditas manat qz wolūtas eo rū nōdū purgata ē nec bonū sibi wolūt nec noueīt aptpa ocupia abstīctia illā Amāt ei cū carne sua frena solaci ūcula ivbo signo vl fco a si hec interrūpunt aliquando non tamē pēnitus rumpunt

hic ē ꝙ raro affectiones suas dirigut in deū 7 cor ꝙ opūcto nō otinua ꝛ hora ia ē Impleat miseracoibz dñi aia hmoi nō pt Et qnto magis illeua cuabit tnto magis istis iplebit ſi forte magis pbaſ nū ꝙ iste ill miſcei poterit n ei spūs a caro ignis a tepiditas i vno domicilio omoratur pfecti cū tepiditas dño sole atwomitū puocaē hec Bern.

Sequitur capi. iiij.

a Istis igr de ignoratia pmissis declarand est pceptū nonum no concupiscas vxorē pri tui Et suo mō est intelligēdum qnec feina concupiscat virū alienum a pmiſſ exo. xx. Et deu. v. Cir que tria principalit sūt videnda. Prio intellectus huius māda ti. Secūdo ad qt actus se extēdat ābitus huius mādati Tertio qpiculosum sit delectabilibz imorari Quantū ad primū intellectū nōnd prio qpctm interius iwolūtate dr pctm cordis 7 pcē exterius dr pctm opis Et qn ista scz pcā cordis 7 opis diuisuit tūc sūt sic vnū pctm ut determiat. iij. sētē. di. xlij. tūc ec vno pceptō phibētur ut docētes iij. sīnay cir di. vltīa Cū aut peccatur in corde solū nō peruenīdo ad actū exteriorē p

pter aliqd impdimētū forte tūc pctm cordis separat a pec cato opis a recipit spāle p hibicōez. Ad ppositū igr cō cupia mulieris aliene ad venerea pt duplicit ofiderari. Vno mō put ex ea causat a oritur exteior actꝰ mechādi Et tūc phibet eaꝫ phibicōe cū exteriori actu sexto mādato n mechaberis Alio mō ofiderat in ꝙtū ex ipa concupia nō sequit actus exteriorꝫ. qr forte impeditur Et ne qs putaret hoc desiderīū nō eē pcē: debuit spāle pceptum vicz nonū dari vn sicut p pceptū sextū nō mechaberis phibet oīs vsus illicitus mē brorꝫ exteriorꝫ ad vnēa: sic p istud nonū nō cōcupiscas vxorē pri tui phibetur oīs illicita concupia vnereorꝫ turpiū qr optū est ex whemēti pmagna cōe vnereorꝫ sine actu exteioi ut dicit augꝰ. semē defluxisse in vigilia qd est cōn naturā peccaē a pcē mutū wlgarit Secdo nōnd sm tho. i. 2. q. xxx. q concupia p pe loqndo est passio qdam appetitus sensitiui Est em in c sensu appetitio alicuius delectabilis sensualis absentis. Et ꝙtū ad ppositum sufficit hmoi concupia ē duplex. vna carnis scz appetitō delectabiliū

ſm tactū ut ſunt vnēa· Alia oculoꝝ vic̄ appetitꝰ tp alīū bonoꝝ q̄ tū ad poſſeſſionē ꝛ vſū vtilitatis eoꝝ· Hec̄ a pti nēt ad vltimū p̄cep· prima ad p̄ns· ¶ Tertꝰ nōndū q̄ p̄ma ocupīa dicit̄ ocupīa carnis ꝛ triplic̄it̄ accipit̄ ſm tres eius motus p̄ncipales in gne· Nuda nullū ſūt pctm· Alij ſūt vnīale Tertij ſūt mōrle· Nā p̄mo aliq̄ dicūtur p̄mi motus iſtius ocupiſcēcie carnis ꝛ ſūt tles q̄ cōſiſtūt infra limites natuē l'ſēſualitatis ſic q̄ nullo mō dēpēdēt a wlūtate ꝛ tūc nullū pc̄m ſūt Exēpli grā ſiūt enim aliqñ motus q̄dā naturales i carne ſeqñtes odicōem naturalīū q̄litatū q̄s frequēt' nec ſēſus applēdit nec hō aduertit nec delectat· Et tles nullo mō ſūt pc̄a· ſed aliqñ ſeq̄la pc̄ā ſm tho· ut cū q̄s ordinate comedit ꝛ calefc̄ans mouet' ſñ p magiacōne alicuiꝰ vnerei fit ec̄ aliqñ ex fomite motus q̄dā titillacōis i carne ad libidinē id ē ad carnalē cōcupīaz quā titillacōem applēdit ſēſus· Et ordinatus ille ꝑe titillacōis ſm lēm ric̄ de gā da uo q̄li· vi· Et ē tal' motus ipſa ſēſitiua apprelēſio delc̄abil' wl delc̄acōm apprelēſo Et ſi ille motus tōlit' p̄ueiat wlū tatē ꝛ ta q̄ wlūtas nō delc̄at' in eo nec manz nec rō adūtit eū· Et ſic ſm bōuē· vidz via le Dz ſm aliq̄s adhuc nullū ē pc̄m q̄ nil eſt pctm n̄ m q̄ tū ē aliq̄ mō wlūtarium ſm Aug⁹· Et ſm eūdē nō ē i pta te nīa q̄bz vis tāgam· ſz ē i poteſtate noſtra ea libere reſpuere wl acceptare Similit' oīgit aliqñ hominē inſpicē mulierē audiē wl tāgē ea wl de ea cogitāe ꝛ ſine culpa Attn ad hmōi aſpctm · auditū· tactū· wl cogitacōem mox ſeq̄t' ꝛ naturalit'in appetitu eiuſ ſēſitio ocupīa q̄dā ꝛ delc̄ācō wl motus delideriꝝ ad p̄ſeqñdū illō ope reſpcū eiuſdē mulieris q̄ cōcupīa dz p paſſionē p mⁱ motus· Et tal' cū ſic tōlit' p̄uenit rōnis actū nō ē pctm mōrle rōe p̄dc̄a q̄ nō ē i pta te nīa q̄ affic̄iam̄ l' nō ſēſualit' Et ōnes p̄fati ocupīe motus dic̄unt' p̄mi vñ Aug⁹· li· ñ· de nupc̄iis ꝛ cōcupiſcēc̄iis Cōcupīa ñē pc̄z q̄n ad illi c̄ita opa ñ oſentit' q̄ intelligē dūē q̄n wlūtas nullatenus conſentit ¶ Hec̄o ſūt aliq̄ motꝰ ocupīe carnis q̄ pc̄a wialia ſiūt ut ptz i p̄oi exemplo ptⁱ q̄ hō hmōi ocupīaz iā in aio oꝛtā p̄cipit aliqli rōnec wlūtas mouet' motu delc̄ati oīs odelc̄ando appetitui ſēſitio

á si mouetur motu ín delcāti
onē á qñ mouetur desiderio
cōsēsus suzrepticij ad pseqñ
dū illō ī opus licz ī nullū ho
rū deōz deliberate a plene cō
sētiat sed pmittit ocupiaz ín
aīo ortā moraī cū q̄dā moro
sa delectacōne. sine tn osēsu
wluntatis deliberato ⁊ plēo
ī opus á ī delectacōez In istís
fit pctm wmale ñ q̄s osētiēt
ínterp̄tatīe de hoc statū dicēt
q̄ ímputatur negligēcie wo
luntatis q̄ nō phibet nec ex
cludit p̄fata. sed negligēter
pmittit ī aīo moraī hmōi cō
cupiaz ad mōrle pctm ínclí
nātē Terco mō fūt alij motꝰ
q̄ dñz ocupia carnis a tunc
accápit cōcupia carnis p wo
luntatis deliberato osēsu Qñ
enī cōseqūtur ín wluntate de
liberatiuꝰ osēsus ī opus wne
reū phibitū sexto p̄cep. licz
nunq̄ egrediatur ī opus vl
ēc qñ osētit ī p̄fati opis delcā
cōez wre vl ínterp̄tatīe q̄ cō
sēsus dz cōsēsus ín moroſam
delectacōez tūc ille consēsus
ē pctm morle. Et ista phibē
tur ꝑ ꝓie ísto nono p̄cepto.

¶ Vbi nōnd ſm Tho. q. de
witate. q. xv. Et bōuē. super
ij. di. xxiiij. Qd añq̄ quis p
grediat ī opus wnereū sex
to p̄cep. phibitū sez nō me
chabris l añq̄ osēciat ī opꝰ
tale pōt q̄s peccaē morliter
triplicī cōsēsu cōn hoc nonū
p̄ceptū cōsēciēdo ín wnerea
moroſe Vnꝰ osēsus vōtuz ī
terp̄tatiuꝰ Alt exp̄ssus seu we
rus ín delectacōez Terćius ín
opus nephariū si possz Que
declarat bōuē. vbi ꝑus sic ⁊
sumit ab August. origialit
li. xij. de trīn. Et a mgro dis.
p̄fata. vñ pgressus tēptacio
nis ⁊ delectacōis dicit bōuē.
talis ē. Prīmo enī delcābile
offertur siue capit. Secdo
wro delectacō adūtitur Ter
cō ín id ad qd trahit delecta
cio osētitur l dissentitur Dele
ctabile cápe ē sēsualitatis de
lectacōnē adūtere ē ínferioꝛ
ptis rōnis q̄ ínterioꝛis motus
a affectus hz diiudicaē ⁊ cog
noscē hoc enī nō ē potēcie se
nsitiue. diffinire autē an hoc sit
āplectēdum an respuēd ē su
pioris ptis rōnis ín q̄ residet
auctoritas iudiciarie ptātis
Cōtigit autē delectari ad ap
plīxionē delectabil añ adū
sionē delcācōnis ⁊ hoc ē sēsu
alitatis a absq̄ dubio ē wmí
ale pctm Contigit iterz dele
ctari post apphensionē delcā
bil a post delcacionis p̄cepti
onē añ plenū cōsēsū a delibe
racionēa hoc est īfiorꝛis par
tis rōnis a ē aliq̄n morle ali
q̄n wmiale tunc dz comedē

sola mulier Cōtīgit itez ꝯtio delcāti pt⁹ apphēsionē delcā bil'a adúsionē delcā cōmis a pt⁹ plenū oſēſū deliberacōis Et tūc ỏz comedẽ vir· Et tūc ẽ moꝛle pcẽz]n hȳs gn̄ibus pctoꝛ q̄z actus ſūt m̄phibi cōe ꝓpt' plenū oſēſū a deordi nacōez vñ cū tẽptacō ic̄ho at' a ſēſualitate planū ẽ eẽ wm̄a le Cū oſūmat' i ſupioi pte rō m̄ſ planū ẽ eẽ moꝛle pcẽz Cū vẽo ſola mlier omedit pt eẽ moꝛle l'wiale· Sz difficile ẽ diſcꝛnẽ qn̄ ſit moꝛle l'wiale pt tn̄ hoc mō diſcꝛm̄ qz cū p cipit' delcācō Aut ſtatū repel lit' Aut retīetuz Si ſtatū ꝛpel litur tūc leue ẽ pctm̄ Si vẽo retīetuz: hoc pt eẽ triplic̄ter l'qz placet ipſa delcācō ꝛ opꝛis oſūmacō]ta q̄ adẽ volū tas fatẽdi i cogitacīoe a ec̄i opẽ ſi facultas adeſſz ꝛ tūc ẽ ibi plen⁹ oſēſus a pctm̄ moꝛ le ſil' ocuꝛrẽte viri a mulieris omeſtīoe· l'qz placet delcācō ſz tn̄ diſplicet pcā oſūmacō a tūc ẽ oſēſus ſeiplen⁹ et ỏr māducaẽ mulier ńlominus tn̄ pcẽat moꝛlit' cū m̄ iſtā de lcācionē oſētit· l'qz vtz qz diſ plicet ſcz ipſa ītei oꝛ delcācō a opꝛis cōſūmacio Tūc á adútit piculū á non adútit Si nō adútit pꝛiculū delcācīōis nec repellit eā pcẽat ſed nō moꝛlit' gꝛauius tn̄ pcẽat q̄ ſi ſtatū mulier repuliſſz· Si āt adútit piculū a delcācīoez iſtā nō repellit ſed mētẽ m ta libus cogitacionib⁹ reuoluꝫ ſimit Et tūc dicīt mgr̄i q̄ pcẽ cat moꝛlit' Ruia q̄uis ecīa ibi nō ſit conſēſus verus ẽ tn̄ ibi oſēſus m̄terp̄tatiuus a co medit ſola mulier ńlominus tn̄ illud pctm̄ iputatur viro q̄ cū eam compeſcẽ debuiſſz a tenẽtuꝛ nō tn̄ compeſcuit· hoc tn̄ q⁹ nūc vltīo dctm̄ eſt non eſt vſqz q̄qz cꝛtum Ne gant emī aliq̄ eẽ moꝛle m̄ ne gligencia reprimẽdi vbi eſt diſplicencia q̄uis q̄s piculū adútat· Sed tn̄ ſecuīoꝛ via tẽnda ẽ q̄ cq̄d ſit rei vitaſ Et ſi alicui hoc cōtīgat ſanū eſt oſilīū q⁹ de ipō ut de moꝛli pe mīteat]n dubiſſ ei ſecuīoꝛ via eligẽda ẽ et nō q̄n de q̄cūqz delcātīoe loq̄m ut pote de ipa q̄ q̄ſ delcāt' cogitādo de pl'ch tudīe mulieꝛis· ſz de iſta q̄ con ſurgit ex delcācōe illi⁹ operiſ nefarij· hoc bō̄uẽ· ſcīs tho· q̄ ſtīōib⁹ de vitate vbi p⁹etiā ſic dic· Sipliciť cōcedimus oſēſū i delcācōez foꝛnicacōiſ l'alterius pcā moꝛle eẽ pctm̄ moꝛle Ex q̄ eẽ ſeq̄tuꝛ q⁹ q̄cq̄d hō agit ex cōſēſu tal' delecta cōmis ad hoc ut hmōi delca cōez nutuat vl' tẽat ſicut ſūt

turpes tactus·actus a libidi
nosa oscula l'aliqs hmōi to
tū ē mortle pctm· Ide dic·i·2·
q·lxxiij·ar·viij· Et iterz vbi
pus de vitate declarans qd
sit osesus iterptatiu9 sic dic
Añgp rō delcācōnē ppēdat a
no cumtū ipsius nō hz interp
tatim consesū ecīa si nō resi
stat· Sed qn iā ppendit rō
de delcācōe infurgēte a de no
cumto oñte ut pte cū pcipit
hō totalit se per hmōi dele
ctacōez in pctm incliari a in
pceps ruere nisi expresse resi
stat vidz cōsētire Et tūc pec
catū ad rōem trāsfertur ut p
actū eius·qz agēa nō agere
cū qs agē dz ad genus act9
reducūtur vm qp pctm omis
sionis ad pctm omissiōis re
ducit hec ibi Cācellarius no
uus dat qtuor regulas de ta
libz a alijs silibz Prīa ē nullū
ē pctm mortle actuale absqz
osesu libero rōnis vro l'int
ptatiō Interptatim consesū
tūc eē dicimus dū hūt ra cō
tēpus sufficiēs deliberādi a
refugiēdi ea cir q vitāda eē
puigil tēbatur· Qualit dic
lex forēs Rui tacz osētiē vi de
tur· dū vicz repugre derz Se
cūda osesus i delectacōnē lu
xurie cir obiectū sibi phibitū
est mortle pctm siue sit in co
gitacōe siue in vrb aut i vi

su aut in tactu aut nutibz ad i
opacōe· Quā obrē familiari
tas magr hoim carnalū pser
ū ad nuō qp tūcūqz sint eius
de geneis aut sexus diuerse
etatis periculo pria ē· Idoqz
vitāda ē· Tercia hō q tētur
rep me illecebrā añgp fit mor
tal' Primo quo obmisit rep
mēa euitare ei iputabit ad
culpā mortlez in pmo instāti
non eē gre a eē pcā mortl' a
āte nūgp fuit vez dicere iste
mortaliter obmisit Rīta nl'
lum desideriū rei illicite factū
tm mō sub cōdicōe actualit
vl habitualiter adhibita ē de
se mortale delictū· per accns
tm ppter appetitus sensual' cō
mocōnē mimiā qua sciēter di
mittitur inualescē ex tal' desi
derij continuacōe libera pōt
ipsū inter mortlia deputari·
Ruia q amat periculū peribit i
illo Dubitat circa dcā· Prio
p bonauē· vbi pus An sola
mora de se mali fatiat peccatū
mortale Et rndz· mora tēpis
qtū ē de se nō facit ut qō p9
erat viale fiat mortle sz solū
occasionaliter vicz qr inducit
osesū vez l' interptatim Tūc
aūt inducit cōsesū vez qn ex
diuturnitate delcācōnis cre
scat libido adeo ut hō velit oī
no i iterioz delcācōe psistere
a mora· Tunc vro inducit

cōfessū īm̄ptatiū qñ hō adū
tēs piculū delcācōnis retētē
negligit eā rep̄mē hoc aūt ñ
fit absq; contēptu salutis p
prie p eo q̄ dīscrimīnī se com
mittit a expōit. Illa em̄ delcā
cio sb̄mtrt sic serp̄s a wnea
diffundit p q̄ rōnal̄ spūs īm
cutit mortē culpe Sicut ig̃r
salutē corporalē negligēt q̄
serpentē iuxta se scīēter collo
caret. Sic q̄ in tali delcācio
ne adūtens piculū a debens
adūtere voluntarie wrsat.
expōit se discrīmīnī qñ negli
git repellere. Et p tāto dicit
mg̃r vbi supra. P̄m peccare
mōrlit. hoc aūt nō facit mo
ra de se ꝫ fit rōe confessus l̄ cō
tēptus hoc bōuētu. Sed
dubitatur p eūdē. ij. Quāta
mora hoc faciat scz q̄ fiat de
wiali mōrle ſe. īm gn̄ali deter
minat hoc īm q̄ īm̄ adeo cre
scit delcācio a libido q̄ super
ueīt o tēptus a o sessus vl̄ ado
est repellēdi negligentia vl̄
p̄pue salutis īcuria q̄ supue
nit cōtēptus a confessus īter
p̄tatiuus Si āt īm spāli q̄rat
quāta sit illa mora vtr vīm
hō ē l̄ dīmidie l̄ āplioris spā
cīj. nō pōt rn̄sio dari. q̄ ali
qñ ē maior. aliqñ mīnor p̄m
diūsos status a o dicōes pso
narū vñ hoc ñ determīnat scīa
vl̄ lectō ꝫ potius oscīa rcā a

vnctōvñ qñ adūtit cōscīa re
cta se ñ modicū ledi ex mora
sa delcācōe cōsessus supuenit
vl̄ contēptus. Sz si nō adū
tat aliqñ p̄pt̄ tēbras a īuolu
cōes affectōnū nrārū secuiorē
ptē dēt eligere a confitei pue
sic a dolere q̄si mor̄lit̄ peccas
set. Per qđ appaēt etiā respō
sio quid faciendū sit qñ quis
dubitat an wialit̄ vl̄ mor̄lit̄
peccaueit a q̄liter ei sit cōsulē
dū Dubitatur tercō p eūdē b
scz bōuē. vtr īm alijs gene
ribus pctōrū etiā ita sit pículo
sū a duri sic iā de pctō carnis
dcm ē Exēpli grā de hoicidio
a hmōi q̄lit̄ sit ei consulēdū
ſe. idem i oibz pctis delcācō
morosa vigilāt a strēnue vi
tāda ē Attn̄ vba August. po
sita q̄ li. xñ. de trīnitate ponit
Et di. xxxiij. vbi dic Dic īm il
lo o iugio p̄mor̄ hoīm a cete
ra p̄cipue videtur īntelligi īm
pctō carnis qđ hēt ex carnis
īcētīo delcācionē sibi magis
coniūctā ad quā hō facilīme
īcurrit Et ideo cū magna di
ligentio ē vitāda nō solū āt
hoc ꝫ oē pcz mlta ei freqn
ter credūtur ee wm̄ alia q̄ sūt
mor̄lia a difficile tn̄ est i hīs
discernere Et ideo quasi a fa
cie colubri hēt hō quī vult
saluari pctm̄ fugere hec ille.
Sz scūs tho. i. 2. vbi p̄ vidē

diffiné dubiū pfatum qꝫ in alijs mozib; delectacōib; in hijs vicij pcis immoratio q fm se fūt pcta mōrtalia: possit qs peccaré mōrtaliter. Sed di stinguit vñ sic dicit de formi cacōe cogitās de duob; pt de lectari. Vno mō de ipsa cogita cōe Alio mō de ipsa formica cōe cogitata Et sic sēp sunt due delectacōes vna de cogita cōe alia de formicacōe cogita ta. delectatio de cogitacōe ipsa sequtur inclinacōnē affcus in cogitacōe; ipsā. Cogitacio āt ipsa fm se nō ē pctm mōrtale primo qnqz ē veniale tm Sicut cū aliqs inutiliť cogitat Qnqz aūt sine pcto puta cū aliqs vtiliter de ea cogitat.

Sic cū vult de ea p dicaré vl disputaré. Et ideo p oēs affectōm delectacō q sic ē de cogitacōe formicacōis nō ē de genē pcī mortlz qnqz ē pctm venialē qnqz nullū vñ nec cō sensus in talē delectacionē ē peccatum mōrtale. Qz aūt aliquis cogitās de formicacōe delectēť de ipō actu cogitato hoc ostēdit ex hoc qꝫ affcus eius ē inclinatus ad hūc actū. vñ cū aliqs oblectat in talē delectacionē hoc nil aliud ē qꝫ qꝫ ipe cō sentiat in hoc qꝫ affcus suꝰ sit inclinatus in formicationē. nullus em delectatur nisi in eo qđ ē conformē appetitui eius Qz autē aliqs ex deliberacōe eligit qꝫ affcus suꝰ conformetur hijs q fm se sunt pcta mōrtalia ē peccatū mortale vñ talis offensus in delectacionē mortlē pctm mōrtale Ad qntū argumētū dicit Cōsensus in delectacōez qꝫ pce dit ex oplacētia ipius actus hoicidij cogitati ē pctm mortle nō āt offensus in delectacōnem qꝫ pcedit ex oplacētia cogitacionis de hoicidio. Et in scripto. 2. dicit di. xxxviij. Sicut in formicacōe si qs offendat in delectacōnē q appetitū concupiscibilē respectū formicationis sequtur ēt pctm mortle Ita eciam in scripto aplius si offendat in delectacionē q appetitū irascibilē respectu hoicidij sequtur ēt pctm mortle vñ phs. x. Ethi. vult qꝫ idē iudiciū est de opacōe et delectacōe hec ibi. Dubitat quārto qđ si qs ymagine tur delectacōez venereā cum aliq quā velz eē vxorē suam nulla lege sibi copulaī phibitā an in hoc delectetur. nolens tm cū ea corpaliť delectari ñ esset vxor sua pt ne pctm mortle ibi omitti offendēdo in morosā delectacōez. Ad. fm pe. pa. sup ij. di. q. pus qñ non est actus vxor tūc licz eā castitate diligali l simplici aio delirare vxorē nisi aliūde sit phibitū

Jacob ei fuuit p rachel quā diligebat gen̄·xxix·⁊ sic nō eēt mōrle· Sz añ̄ꝑ fit vxor ī eā exardescē ut ī cogitādo de ea velit hō delcārí vidz mōrle possz ei eē libido tā velemēs ꝙ semē emittēdur qđ nēo dubitat eē mōrle ⁊ ad crīmē mollicieı ptinēs ñ mīm⁹ absorbēs rōez q̄ si exterí⁹ coñ naturā p curaret Dubitat·v·Quid si q̄s ymagínet delcācōez wnerea cū alíq̄ q actu ē vxor sua Sic ei actu eā cognoscē nō ē mōrle sic nec eā cupiscē· In oppositū ē piculū pollucōm̄ ſe·pe·de pa· Sicut ñ licz cognoscē vxorē exordím arie nec appetē ad sic cognoscēdū sic nō licet morose delcārí ím appetitu cuiuscū q3 feie ex q̄ talʼ turpitudo coñ naturā seq̄ pōt ſm Aug⁹· Quāuis ei maritus vxorē illā nō appetat mſi ſm naturā ⁊ licite ⁊ licz ñ sit illicitū ex pte obiecti ē tñ illícitū ex pte medíj mōi alʼbicti

k ¶ Ex p̄missis appaēt ꝙ cō cupie carnalʼ ⁊ alioꝝ pcōꝝ sūt ·x·gđus lʼ·xi·q̄bz itur ad mortē aíe Sic etiā ī infirmitatibus corpis vna ē infirmitas mortí ꝑpm̄q̄ mor ꝙ alia Nā ē ꝑmus vbi nullū ē pctm̄· Secūdus vbi ē wmale Tercí⁹ ē osēsus íterp̄tatiu⁹ ⁊ morosus ím delcācōez wnēoꝝ Et ſm aliqs ē mōrle pctm̄ In hoc ⁊ seq̄nti mortua est aīa vlʼagomísat wl moitur wl ē mortí ꝑpm̄q̄ſ sima· Nūtus est consēsus wrus exp̄ssus seu morosus ī delcā cōnē ⁊ ille ecīā ſm theologos omūiter ē pctm̄ mōrle· Quintus ē cōsēsus ím op⁹ne pharū qđ fieret si opportūmtas hr̄etur Et ſm oēs illud ē mōrle pctm̄ Et certū ē ꝙ ix· precepto phibetur· Sequētes wro sunt contr̄ sextum p̄ceptum vñ hic aīa est mortua Sextus ē opis ímtēti perpetracō exteriox vbi facultas adē h̄ ex̄ ad monumtū portatur Septimus ē osuetudo q̄ cātur ex freq̄ncia act⁹ h̄ fetet Octau⁹ ē dēspacō de nō posse dimittē hoc pctm̄ h̄ sepelít clausa duro lapide· Nonus ē obstiacō ⁊ obduracō ī pcō tali· Quía pctōr cū ím pfūdu pctōꝝ wnēit otēmít ut ptz ím pharaōe h̄ a meōría hoim q̄ rūdā scōꝝ labitur Decímus ē finalʼ ímpnīa ím q̄busdā h̄ triplicí morte moitur corpis ⁊ aīe ⁊ ínfernalīū demonū ꝑpa efficāt· Vndecim⁹ ē ingressus actualʼ pt⁹ mortē ī ifernū p̄fati gđ⁹ sic se hñt ꝙ sp seq̄nſ pt eē peior p̄oē· hīj sūt gđ⁹ q̄bz itur ad ifernū ego p̄cipíſ obsta tarde media patʼ· Quí wlt p̄fata p̄dicāe wlgō caut⁹

fit ⁊ multis ne offendas ledat
mediate ⁊ oratas. bñ ergo
declaret. à litteratoribz tlia
omittat. De secdo pncipali
ad quod se extēdat phibitio
nom̄ p̄cepti. Nōnō q̄ ī hoc
mādato phibet. Dño oīs vo
lūtarius osēsus volūtatis ⁊
q̄ cūq; opus venereū sexto
mādato phibitū vbi volun
tas ñ exit ī actū exteriorē. q̄
volūtas tūc p factō reputatur
Ex quo pt; q̄ sūt multa pec
cata vnēa ītus ī corde a tot
q̄t fuert enūerate spēs ī mōi
exteriores venereī sexto mā
dato. q̄ rsp cū cuiuslib; pōt
hēri volūtas deliberata illō fa
ciēdi si nō timeretur infamia l'
aliud hmōi. Et adūtēdū ose
q̄nter q̄ sicut sūt gdus ī gr̄
uitate pcorū luxurie q̄ ad
actus exteriores sexto mādato
phibitos q̄ exterius adulte
riū gūius pc; ē q̄ simplex
fornicatō ⁊ sic de alijs ut ī sex
to mādato dcm̄ ē. Et silr
ioest9 tm̄to gūior ē q̄nto fit ī
ter psōas gr̄du osāguinita
tis ⁊ pm̄q̄oes ⁊ ita de alijs. Ita
etiā sūt gr̄dus ī gūitate pec
cati luxurie q̄ ad act9 interiores
h̄ phibitos vñ volitō adulte
rij gūior ē q̄ volitō simplicis
fornicatōis q̄uis vtraq; sit
mortale pctm̄ a sic intelligēdo
ē de alijs. Secdo h̄ nō solū p
hibetur volūtarius osēsus ī
opus venereū ī sexto māda
to phibitū. sz phibetur etiaz
volūtarius osēsus ī delectacio
nē ad tle op9 de p se iclinātē
Cōtigit ei q̄ hō nollz extñse
cū opus aliquo mō ꝓpetrare
attn̄ deliberate vult illā dele
ctacōez libidiosā p quā affe
ctus suus ē de p se ad hmōi
opus phibitū icliatus ut si
q̄s nollz fornicari forte ꝓpt̄ ti
morē à wrecūdia; à ꝓpt̄ aliā
talem causā wlt tn̄ cogitare
de fornicacōe à de alijs libidi
nosis ad eam incitantib; ut de
osculatactib9 aalijs hmōi
impudicis a impudice sc;
ꝓpt̄ delectāri ī obiecto cogita
to. Iste osēsus ē pctm̄ morle
sm̄ tho. aaug9. xij. li. de tri.
Ideo ec̄ ille osēsus ē h̄ phibi
tus. Tercō nō solū h̄ phi
betur osēsus in opus a ī dele
ctacōnē sed ōnes modi ge
stus mali q̄bus vna psona
aliā sibi nō mrīmoniale cō
iūctam trahit a solicitat. Aut
solicitare mittit ad luxuriā siue
hoc fiat p interrūtū siue p̄r
missionē trāz siue p minas.
p̄missiones. munera. mēdatia.
adulacōes. Aut p supfluū à
lasciuū westimētoz oītū si
ue p fucatūa mēdacē faciei co
loē. Qui ei tlia fecerit potissiē
tli itēcōe ut p hoc aliā psōaz

nō mr̄m oialit' sibi oūcta at trahat i sui ocupiaz phibita pccat mor̄lit' ꝛ cōn hoc no nū māda. agit ec̄ si nūq̄ fiat ꝓgressus i aliqd extr̄nsecū a phibitū opus vñ crib. sup il lo math. v. Qui viderit mulie rē ad ocupiscēd eā iā mecha tus ē eā m corde suo. Si muli er aliq̄ ornādo se or̄tu saltez supfluo, ā ipudico ut oculos hoim ad se attr̄hat a viroz aspcūbz placeat ad ocupiscē dū ec̄ si nulli plagā intuleŕit pēaz patiet extremā venenū ei ofecat asi null9 iuētus sit q̄ bibat. Dicit intelligē de viris
n respcū mulieꝛ. ¶ R̄to ec̄ ꝓ phibent oscula. aspect9. am plexus. affatus. tactus asimi lia impudica. actū carnal' co pule p̄cedētia ꝛ ad eū allicien tia qꝛ tlia sūt pcā mōrlia cū int' psōas non oiunctas mri mōialit' fiūt libidinosa tli in tētiōe ut vna eaꝛ alia pr̄ hu iusmōi incitet in sui ocupiaz ā ad illicitum aut phibitū w nereū actū. ā ut in sepuocet delcābōez ad hmōi actū inclī nātē de quo ec̄ dcm est sexto māndato. R̄nto nō solū ꝓ phibētur exteriora tlia libidi nosa sez oscula tactus asilia ꝫ ec̄ phibetur wlūtas talia fa tēdi siue wlūtarius ofēsus i ea qꝛ sicut exteriora illa ꝑscu
la tactus a hmōi sūt grauia pcā ut dcm est ꝛ hoc māda to phibita ita ec̄ wlicō delibe rata talia fatēdi ē gue pcm a ꝓphibitū etiā si effcus nū q̄ seq̄retuꝛ exterius. ¶ Quo ad. iij. pncipale q̄ periculosū sit delcāb libz mal' imorati p̄ sertū luxuriosꝫ illd prio pt̄z p ea q̄ tacta sunt in p̄. mēbro pncipali. Secundo pt̄z ex eo qꝛ wlūtas valde facilit' curua tur ad peccādū a rōnis iudi ciū cecatur p delcābilia vnde phs. ij. Ethi. ca. vltio. Int're gulas p virtutibz acquiren dis a vicijs vitādis ponit. ñ ñ. regulas. Pria ē ut q̄s magꝝ fugiat illd vitiū qd plus vtu ti ēte contrariatur ut tpantie plus conꝛiat' intēpātia q̄ ise sibilitas a plus libralitati re pugt seu mie au aittia q̄ p di galitas R̄ō ē qꝛ tl'e vicū pl9 inficit vtutē Exēplū ē de wlēte sanari q̄ plus nociuū ma gis hz vitaē Secūda ē ut q̄s osidēt ad qd malū plus sit i cliat9 a natā l' osuetudie ea cō trī illd plus conet R̄ō ēqꝛ ad qd oplexio iclīat l' osuetudo facilius trīhit ad tīsgressio nē medijs vtutis Ad q̄d autē q̄s sit plus iclīatus patē p̄t ex delcābōne vl' trīstitia quā q̄s cār vicū certū hz Ista secū da via efficaciſſia ē cōn vitiū

Sic via stoyce cōtra ut tulius narrat fuit minus efficax q̄ docē bāt lēte a vicijs cessare dēre q̄s ꝑpe ē tepidoꝝ. Optet em̄ ꝑm theologos fil'oīa mortalia vitia dimittē. Sz nō optz oīa p̄fectōnis opā statū oppraī. Exēplū de volētibus hēstias aliq̄ docē optz q̄ cū magno conatu oprēt coīn naturalē inclīacōez ut q̄ vlt canē docē ābulaē duobus pedibz Tertia regula ē int' oīa maxime ē delcācō adelectabile q̄s cuiq̄ cauēs Rō est q̄ natura litez ad delcābilia iclīnamur a tl'ia appetitui ꝓpōita statū placēt Et sic concupīa si p̄sē tant' mala statū mouetur voluntas curuatur a rō cecatur Sic etiā exēplī grā p exteriora munera. iuditia iustoꝝ p utūtur ita ec̄ p delcācō em̄ q̄ hz spēm interioīs muneis filiter fiei p̄t facilitez Et differt illa regula a secūda. q̄ scd̄ a sumit penes id q̄s est ꝓpriū vnicuiq̄ ꝫ ista tercia penes id q̄s oībus oueit Rēta regula ē ut q̄s confidēt supabundātiā a defectū q̄ opponūtur vtuti 7 ꝓpendat q̄lia sint a q̄ mala sint pcā a sic facilius mediū vtutis oiligz a medium ꝓmueniet vtutis ¶ Terco q̄ fugienda sint delcābilia mūdi docz locus ī quo sum9 vall' miseriea lacrimaꝝ. Nō em̄ ꝑm Aug9. deus eiecit hoīnē de padiso ut hic padisū hēat sed ut laborémus 7 ī sudore vultus cū adā vescam̄ paē vl cū eua erūnas patiamur ut h̄ meream̄ et nū gaudiū hic ei mixta sūt merora gaudiū im celo solū est gaudiū. ꝫ in inferno tm̄ pena Rēto idē docz tps Nā ꝑm Bern̄. vnū sum tēpus est p̄mien vigilia queb̄ solēnitatis magn̄ sabbati in celo. vigilia āt exigit ieunīū a tribulacōez Quīto idē docz ex ēplū x̄. q̄ p oīa elegit ꝑm bern̄. penosa opera a vtuosa ut ptz ī eius paupta te multiplicī quā hūit nascē de oūsā de morīē. Ego iq̄t ps. Medicus fū a paup Rō ꝑm glō. ibi ad hām dē xp̄i p sona dixit hoc in̄q̄t glō. xp̄s dicit de se i psōa sua Sexto id docēt exēpla scōꝝ vet'is 7 noui testam̄. multiplicia hēb. xi. Circuierūt i melotis i pellibz capris egētes āgustiati afflicti q̄bus dignus nō erat mūdus Septīo docēt idē nocumta q̄ hoibus ex voluptatibus puenert ut ptz in Eua cui esū p hibitū de salomōe q̄ infamis mortuꝰ ē de dauid 7 sāpsōe 7 de multis aliis Octauo id docēt penurie cōfratrū xp̄ianoꝝ Quotem̄ sūt vidue

tribulate·pauperes egētes·de uoti tēptati·labōib; pssi·captiui files q̄b; opati deremus nō manit' wro gaudē vnde bezn·nō dec; anū delicias q̄rē cū sciat xp̄m in tot mēbris suis ncātate hre·Nono doc; illō voluptatū breuitas labor ap coīnia mixtio vñ Hoe·de oso·O quātis amaitudinibus hūana felicitas rspsa ē ·wz qz nēo fine cōsolacōe diu pseuerarē pt:conai ego dēmus ut delcēmur de spe celestis prie de dei ppetatib; vic; bonitate·mia ac hmōi de x pfectōib;·de suis bnficijs·de virtutibus ac alijs p̄m illō ps·Delcāre in domino adabit tibi peticōes cor dis tui Et p̄m illō Apli phi·iij·gaudete in dño sp Iterū dico gau·mo destia vrā nō sit nē

¶ Decimū Preceptū

NOn ocupisces rē pxi tui·nō domū n agz·nō buū·n ancillā·nō bouē; nō asinū·nō vmúla q illius sūt Exo·xx· Et deu·v· Illō est ·x·mādatū de q̄ tria pncipalit' sūt videda·Prio quo dēt intelligi Sedo de mādatis dubia q̄ dā soluēdū·Tercō videbitur de pēa trāsgrediētū mādata ¶ Prio itell cū p̄m nōn dū p̄mo· Sicut dcm ē p̄cepto p̄cedenti ita suo mō h ē Oz

pri motus ocupīe rei aliene put ofistūt infra limites sēfu alitatis siue ut p̄uemūt tōlit' deliberacōe; rōis a nullo mō a volūtate dep̄dēt nō phibē tur aliq̄ mādato nec illo mō sūt pcta· Sz volūtatis delibe ratiuꝫ osēsus in dāmficacōe; pxi p illicitā vsurpacōe; tē palīū bonoꝝ eius phibetur vlti·isto māda ¶ Sedo nōn dū q̄ fit aliene mulieis cōcupia ad actū vnereū pōt duplicit' osiderari ut p̄cedēti mādato eē tactū ē Ita silit' cōcupia rei aliene a pxio pōt duplicit' osiderari · vno mō put ex ea oit' a causatur exteior actꝰ illicite sibi vsurpādi rēp ximi sui siue rē alienā Et illa ocupia phibet' eadē phibiti cōe q̄ phibetur actꝰ eiꝰ exteior vic; septio p̄cep·nō furtū facies Alio modo inteior illa volūtatis cōcupia deliberata cōsiderat' imḡ tū ex ea n seq̄t' actꝰ exteior vsurpādi sibi rē alienā q̄ forte tiet wrecūdat' ā nō h; optumitatē· Et ne q̄s illam concupiaz inteioꝝ solā sine exteioꝝ actu eā cōmittē credēt nō eē pctm ipsā dns spāli p̄cepto phibuit sc; de cio nō cōcupisces rē pxi tui· Cū igr in septio p̄cepto sint mlti modi iuste bōiez dāmficādi p exteioꝝ tpalīū illicitā

vsurpacōez suoz ut ibi dcm̄ fuit patz etiā quota q̄ multi plicia sint pcca q̄bz cōn hoc decimū mādatū trāsgredim̄ q̄ sunt oīs delibrata wlicio furti l̄ rapīa similiū vbi tn̄ nō seq̄tur exteioz furādi ā rapiēdi actus Et sic etiaz itelligatur de multiplicibus alijs hmōi occupisceciis wlūtatis a deliberatis eius oſefibz i tales mūstas pri dammificacīones q̄ tn̄ nō iplētur ope exterioz Tercio nōnō q̄ pīcipalit̄ h auaicia mteriozphibetur q̄ est mordiatus amoz hn̄di tpalia de q̄ hetur circa pīcipū septimi mādati Bi q̄s āt videt bō exteriora i curia alicuius duitis a tlia huiusmōi a nollz ea hre otī dei mādatū nec cōn pri bonum ꝫ deideraet ea nō mordiate a feruide nō ꝓpter hoc optet eū cōn hoc mandatū egisse. Bz tn̄ affectōes tles sūt mutiles mterdā a otiose de q̄bus señ dic. Cū oīa edificaueris vacuū rmaneb Quo ad secundō pīcipale prio dubitatur cir decalogū vtz wmale pcez possit fiei mōrle ſ. ſm tho i 2 q lxxxviij Prio nōn do drāz pcā mōrla wmalia a quo fit aliqđ mōrle tripliciť sic quidā drīnt wiale a mōrle pcez nā qn̄ wlūtas feztur im aliqđ qđ ſm se rpugt caīta tip quā hō ordiaťi vltimū fiñ pctm̄ ex sua spē genē seu obiecto hz q̄ sit mōrle siue sit cōn dilectm̄ dei sic blasphemia pīuriū a hmōi Siue cōn dilectōnez pri sicut adulteriū a filia Quicuq wrowluntas pcc̄atis fertī illō qđ in se cōtinz qñdam mordiatiōnē nō tn̄ cōmutatur dilcōm dei a primi sicut wrbū occōsū risus supfluus a alia hmōi. Tlia sūt pcc̄ata wmalia ex suo genē Sed q̄ actus morales recipiūt rōem malicie wm nōsolū ex obiecto sed etiā ex aliq̄ dispoicōe agētis otīgit qñq̄z q̄ illud quod ē pccatū wiale ex genē racōe sui obiā fit mōrle ex pte agētis wl q̄ in eo cōstituit finē vltimū wl q̄ ordīnat ipz ad aliqđ qđ est pctm̄ mōrle ex genere puta cū q̄s ordīnat wrbū iocosū ad adulteriū omittēdum Siliter etiā ex parte agētis otīgit q̄ aliqđ pctm̄ qđ ex suo genē ē mōrle fit wmale ꝓpter hoc q̄ actꝰ ē imperfectus id ē nō deliberatus rōe q̄ ē pīcipiū ꝓprium mali actꝰ Secdo nōt q̄ pctm̄ wmale posse fiei mōrle tripliciter pt otīgere Primo q̄ vnus a idē actus numero primo sit pccatū wmale a postea mōrle

ſz hoc eē nō pt· qz pn̄cipaliť pctm̄ oſiſtit ī actu volutatis ſic̄ a actꝰ q̄libz moraľ vñ nō ꝺr vnus actꝰ moraliť ſi volū tas mutet q̄uíſ ecia actō ꝑm naturā ſit otinua ¶ Si āt volū tas nō mutetur nō pōt eē q ꝺe wmali fiat mōrle ¶ Deſo mō pt intelligi ut id qꝺ ē wiale ex gne fiat morle ¶ Et hoc qꝺ possibile ē mq̄tū ī eo oſtituit finis vľ mq̄tū refert ad mōrle pcē; ſic̄ ad finē ut dcm ē ¶ Terco mō pt intelligi ita q mlta pcta wialia oſtituant vnū pctm̄ mōrle ¶ Rꝺ duplici ter pt itelligi prio q ex multis pcīs wialib; itegliť oſtituat vnū pctm̄ mōrle ⁊ illꝺ falſū ē q oia pcta wialia mꝺi n̄ pnt hre tātū ꝺe reatu ꝺe pena dāmn̄· nec ſefus· q̄ntū vnū mōrle hz ¶ Reatus ei pcā mōrlis ē eternus· wiale vꝺo tpaneꝰ mōrle mętur carētiā ꝺne viſionis ꝑpetuā nō āt ſic wiale· mōrle ec mętur vmē oſāe ꝑpetuū n̄ wiale imť q oia nulla ē ꝓporcō· ¶ Alio mō pt itelligi q mlta pcta wialia faciunt vnū mōrle diſpoſitue a ſic ve rū ēq̄ q pcat wialiť ex ge nꝺ ptermittit aliquē ordinē· ¶ Et ex hoc q oſueuit volūtatē ſuā ī mioib; ꝺebito ordiñ ſbice diſpoſit ad hoc q ec volū tatē ſuā n̄ ſbitiat ordi vltim

finis eligēꝺo ꝺo qꝺ eſt pctm̄ mōrle ex gne et ſic libꝺo pcā ꝺi intꝛodu cit p actꝰ wiales ut pꝛūpat facili ꝺ in mōrle ¶ Ex q̄bz a aliſ ſup p· a q̄rto p cep· poſitis a ī· ix· pt; q ex wiali pōt fieꝛi mōrle q̄ntuplicať· Prio qñ ím wmali oſtituętur finis ¶ Deſo qñ wiale ordinaret ím mōrlē actū· ¶ Terco qñ wiale fit coñ oſcia; diffimīle iudicātē aliqꝺ eē mōrle l coñ oſcia; wlxm̄ter dictātē vľ ꝺubitātē a pluā argumta hntē q ſit morle q̄ q ſit wmale· ¶ Rꝺ to qñ wmale diſpoſit ad mōrle ſiue fiat p greſſu ī moroſā ꝺelcātōne; ſiue ex diſpoſitōne maloꝛ habituū ¶ Ad to qñ ſit ex otēptu grauī ꝺe hīs intelligiť Aug9· ꝺ· nullū pctm̄ ē aꝺo wiale qñ ꝺū placęat ſp vno ex q̄bz mōꝛ fiat mōrle

¶ Dubitatur· n̄· q̄t mala fati ꝺ at pctm̄ wiale ſx· q· xi· pꝛio ad pnā obligat a etnā ſi q̄ſ cū eo ꝺānať ꝑm thō· a pur gatoꝛiā ſi h n̄ ſatiſfacit a tē palē h fatiēꝺā· ¶ Deſo ma cu lā quāꝺā cāt ī aīa ut tactū ē ſup p̄cep· ix· ca· n̄· f· quā ecia purgatoꝛiū ꝑm thō· hz ꝺelē· Terco feruoꝛē caritatis mnu it ſic aq̄ igm iiecta licz n̄ extīguat tn̄ feruoꝛē mmuit ¶ Ad to pōns amīe laſſat ím tom̄ opi bꝰ ſic qñ pomť onꝰ ſup equū

minus pmptē ābulat Nīto
a glīa retardat· optz emī ut
mimus q̄ dās pcā wmal' sol
uatur ꝟ wel m purgatoio vl'
p indulgētias Dexto bō pa
trīe celestis diminuit n̄ q̄ dez
ea q̄ ibi hēmus ꝛ̄posita ex me
rito ſ̄ q̄ dērentur oꝛ̄ibus q̄
wmalia fatiendo obmiſimuſ
wmaliter nāqz peccando nō
deo ſuim9 nec meremī ſed de
meremī Septio occaſiones
ſūt ad mōꝛlia pcā fatiēda·
Octauo q̄tētē mētis i dēū tol
lūt a ſpūalē dulcedinē Ac de
um a nob alienāt aliq̄liter·
Quia i mūdo p wialia delecta
mur Nono grāz ſāſpūs iter
dū fugāt quā dediſſz ſi n̄ wi
alibz pcās nr̄e wluptati ſa
tiffecaſſem9 Decio ſcā daliſāt
primū Vndecio i demeritū ac
cidētale iactāt aiaz ut q̄ do
cuit ioca wialia pticeps fiat
alterius pcā Quo ad t̄cīū
pncipale mīāt q̄dā a mur
murāt Cuz de9 miſericordiſſi
mus p vnī9 tīnſgreſſiōe man
dati n̄ deleta p pnīaz pūiat
ꝑpetua dānacōe ſm Jac· apo
ſtoli ſēt̄ētiā cū tīn q̄daz pcā
cito fianta breuit ꝟ· q· dei de
hoc rōnabiliſſimā ſīa appaet
iuſta ex noue ꝯſideracōnib9
ſūptis ex natua pccōz· dic ei
btūs Auguſt· xxi· li· de ci· dei·
nullus extitit gētiliū legiſla

toz q̄ cēſeret tā cito nocētiū
ſimēda ee torīta q̄ cito fcm
eſt homicidiū vl adulteriū
vl ſacrilegiū vl q̄libet ali
ud ſcel9n̄ tpis lōgitudie ſz
imq̄tatis a ipietatis magtu
die meciēd ē· hec ibi Et pluā
ibi de hoc poīta ocludit q̄nl
irracōnabile ꝑt occurrē hoi
ſi de9 cuius ineffabilē iuſtitia
p pcō breui tpe omiſſo det
lōge duā cōis ſupplicīū ā eti
am eternā iſligat pnā Cīa
ei egreferētes nō conſiderāt ma
liciaz a nocumtū pcī mōꝛl·
q̄ ſm wilh· piſien· in de fide
a legibz multis rebus opaꝛ
tio ē vulneracō ſpūal' āme
deo pſ· libera me de ſāguim
bus ac· Sicut enī nēo mira
tur q̄ ex breui wlneracōe cor
porali q̄s ꝑpetue corporali vi
ta p mortē ꝑuatur· Sic nec
miretur q̄ pr̄ morle crimē
quis eternaliter cora deo ma
neat mortuus Decō mōꝛle
pctm̄ eſt quidā caſus i pſū
dum wlūtarius de q̄ xp̄s ait
Math· xvi· Cecus āt ſi ceco
ducatū pſtat: ābo i foueā ca
dūt Sed i ictu ocli q̄s ſe pī
pitaē ꝑt i foueā quā ꝑpo co
natu nūq̄ exiē ꝑt· Cerco pec
catū morle ē tīnſgreſſio p̄ce
pti ſb morte iterdcā ſm illd
math· xix· Si vis ad vitā in
gredi ac· Sed nullus mirat

q̄ p trīsgressiōe hūa⁊ legū
tēpance fcā⁊ fur latro⁊ alij
malefcōres reipub. et nalit⁊
pūiūtur fuspēdio l'tormto si
mili Vñ bm aug⁹. vbi p⁹. Oc
to pēas bm tulū legēs ma
lefcōrib⁹ mfligūt viz dānūvī
cula. vlcra. talionē. ignoīa⁊
exiliū. bnitute⁊ mortē Et trā
quālib⁹ istas pēas otīgit per
bries iuste ppetuo ifligi p tē
palit' omisso Cur ego ñ filit'
p pcō mōrli fiēt Rīdo pctm
mōrle est cōtra q̄ dāt emp
cō ifernalīū tormto⁊ necnō
a vindicō q̄ ptio breuis vo
luptatis seipm tā i aīa q̄ in
corpe vēdit mfamia pcōris
vñ tles vnūdati fūt ut face
rēt malū Dic. iij. re. xxi. di. lx
lias ad achab vnūdatus es
ut facēs malū nulli āt dubiū
q̄n ex vēdicō et empcōe q̄ tū
cūq⁹ breui tpe fiāt ius ppetu
um rei ēpte acq̄rit ēptoi Rn
to pcā mōrl' ppetī cō ē lūmis
grē extinctio⁊ lucē ne q̄ lucet
cogmcōe et ardet amoē Cum
āt nēo possit dē se ista re accē
dē ppetue ñ xps bm illō Jo. i.
Erat lux vra q̄ illūinat ōnē
hoīnē vnīētē in hūc mūdū.
Jdcirco ad illō piculū sepiti
ens meito pūiretur ppetuo.
Sexto q̄cūq⁹ addit sup pec
catū suū i pnā⁊ seu otumacī
a⁊ addit de iuē ec⁊ pēnā Et iu
stissiē q̄ tū durat ivnoq⁹ dei ī
uia tīntū durāt in eo dēt⁊ pe
na. Sed exīntes i ifernō sup
pctō suo addūt ipnā⁊ ot
matiā ppetuo ego nō solū iu
ste ppetuo pūiunt⁊ extēsiue.
sz etiā intēsiue deus pnā eor⁊
augē possz. Septio bm Au
g⁹. de ci. dei li. xvi. Dignus ē
pēa et na q̄ i se pmit bō eter
na Sed pcōr morl'ē hmōi
qz pctōr ad ppetuū bnitū g̃
tia⁊ actōis tēt⁊ deo exhibē
dū de q̄libet mēbro l'dono tā
corpis q̄ aīe q⁹ sibi de⁹ g̃cio
se otulit hec āt oīa dyabolo
p pctm tradit⁊ do recipit ego
ppetuo pūiri dēt. Si ei i hūa
na polícia q̄ furat⁹ capiam
mēt⁊ tā pnā q̄ furat⁹ cen
tū flor. maiorē mēt⁊ ego q̄
ppetuū cēsū deo recipit quem
bēt i mēbris aīe et corpis aquē
in prīa lete deo reddē dēre⁹ de
mēbror⁊ obsequijs: sp pūiri
dēt Octauo q̄ peccat i simpli
cē prim eū ledēdo alapa mēt
aliquā pnā q̄ i pncipē mēt
maiorē ut dr. v. et h. ego q̄ i
finitū bonū peccat ifinitā q⁹
mō mētur pnā q̄libet ei pec
cator ē de q̄b⁹ dr i ps. Sup
dor. me. fab. pctōres plōga.
in̄q̄ta. suā ergo dñs iustus
ocidet cuicūq⁹ pctōr sp Nono
q̄ pdit ex sua negligētia ali
q⁹ donū ut exēpli grā flor. suū

vel dñi suí mętur ętā penā q̄ vęo pdit dęcē florenos plus dęm ętur ęgo q̄ pdit infinitū tonū i infinitū pūri debz ut pcęor facit de ei infinitū tonū ē. a nrm ē p grāz 7 gl̄iaz sm illō gen̄. xv. vbi dęus ait ad Abr̄hā. Ego ero merces tua mag̃ nis quā merędē nobis tribuat q̄ sol9cūctis bois supabūdat. Ca. ij.

NVnc secundo pn̄cipali ter de penis tn̄sgrediē tium decalogū tractatus ęit de pęis infernj sc̄z q̄s incurrūt transgressoęs p̄ceptoz vbi tria pn̄cipaliť tractabūť Primo de pęis exteriorib; dānatorū sęnsibilib; Secūdo de pęnis interiorib; eoz Tercō de pęis a q̄s hn̄t resp cū sup ioz Rn̄tū ad p̄mū nōnō q̄ dānatorū boim ab autēticis doctoribz ponunť. xn̄ij. pęne sm q̄ a diuersis creatuis exteriq̄ pūniť diuinissimo dęut i q̄tuor elemētis Prio a terra q̄ ad locū infernj Secūdo ab aere quo ad tēbras Tercō ab igne Rn̄to ab aq̄ Rn̄to ab oīb; mūdi a elemētoz fetulēcijs De infimo quo ad quīq; sęnsus. Sexto punīūtur visu quātuplicitęr sc̄z q̄ ad fletū fumū obiecta dānatoz boiz a dęmonū a p̄ uacō ez oim dęlcābilū lūinū Septīo auditu q̄ ad clamo

ris p̄cepcōez a blasphęmias. Octauo gustu quo ad p̄ua cōnē oim cōestibilū a potabilū Nono olfcū quo ad p̄ sętiā sulphuęoz corpm Decimo tactu q̄druplicitęr sc̄z ignis a dęmętis ac dęmonū acęastrido ę dętiū Vndęcio p oppoīta gl̄ioſ dotib; Duodęcio p oppoīta auęolaz. Decimotercō p sotietatē pęssiōz. Decioq̄rto p̄uacōe huāmtatis xp̄i Pria pęa ē locus infernal Est āt duplex ifernus sm gre. iiij. dyal. Prim9 est vmūsal a ē in media cōcauitate terre latissimus 7 pfūdissim9 orbiculaīs a ignobilissimus ac ꝑpetue duaturus. Or ifernus sit pbať scriptuā phia a poetria Scriptuā p illō math. xxv. Ite maledicti i ignē et̄nū ci sp̄bolo attana sij Quiv ęo mala egert i ignē et̄nū Et ps. Qui eripuit aiam meā ex ifęrno ifęrioi. phia id dic Nā socrates i li. q̄ dr fedrō platois postq̄ noiauit grā dęs pctōres sic ocludit. hos opętes eq̄ dę porta iacit in tartaz vñ nūq̄ exibūt Poete similit ut virgilius i georgicis a plues alij q̄ ponūt ibi fluuios ifernales a horrēda hi fern9 cū suo igne a p̄ncipio mundi paratus ē a deo vnde Math. xxv. Ite maledicti i

ignē eterū·q̄ pat9 ē ac̄·a psa·
xxx·pata ē ab hꝛi thoplxt a
rge pata ē glo·ab hꝛi id ē ab
imico thoplxt id ē vall' gehē
ne Hꝫ q̄re dꝰ ifernū fecit ꝯ·
dꝰ palatiū hꝫ ac rgnū vmú
si In q̄ qꝛ mlti fūt malefcoꝛes
o gruētissimū fuit ut iustissi9
carcerē hꝛet p talibꝫ vicꝫ ifer
nū Scdo q̄situꝛ q̄re ē sb terꝛ
ra ꝯ·Prio qꝛ iustū ē ut pessi
mi maxie distēt ab optimis ī
pēia vicꝫ a btīs ſꝫ hoc fit p me
diū itra tra Scdo o gruū est
eaꝺ rōe ppt' ignobilitatē lo
ci vicꝫ ut ignobilissim9 loc9
a nobilissimo viz celo maxie di
stet Terco rōe affectus ut q̄ h
trena p deo coluerūt ꝑpetue m
tra claudāt' ps·Adhxit m
tra wnt' nr Alius ifern9 ē ptcu
lais q̄rūdā ātē diē iudicij q̄
pt9mos ī ifeioꝛē ifernū detru
dēt' But ei sup terrā q̄dā lo
ca patētia vbi dānatoꝛ amīe
luūt pēas ut ethna ac olle vl
cani id ē fm phō·li·xij·ethio·
sunt mōtes ardentes plei sul
phureis flāmis a horribilibꝫ
qrītibꝫ fm poetas dicebat'
hītaē dꝰ que vocabāt vlca
nū Hꝫ reueā dp a vol9 ibi ha
bitat cū suis de istis pticulari
bꝫ ifernis narrat gre·ecia·nij·
dp a·Prio q̄ hēmita scūs ī m
sula lipparis vidit aiaꝫ thoe
rici regis m olla vlcani ibiꝺ
piectā p deuotos viz Joh·pa
pā a symachū pricū q̄s pfa
tus rex pus mūste occideꝛat·
Scdo narrat de q̄dā rōno
ī extremis labrāti cui appuit
nauis pata q̄ ipse q̄dā vici
nus suꝰ de ducēdi erāt i sicilia·
vñ gre·ibi addit causā hoꝝ
locoꝝ·d·Qꝛto ille moriēs se
ad sicilia ducēdū testatus ē:
q̄d aliū d sētiꝛi pōt ñ q̄ p ce
teris locis ī cuius terre mfulis
ceu ctuāti igne tormtoꝝ olle
patuerūt q̄ ut solēt narraē q̄
nouērt laxatis quotidie fim
bus exaresc̄ut mūdi termio
appropiquāte qñ ētū ē illuc
āplius exurēdos colligi qñto
q̄ eaꝺ tormtoꝝ loca āplius vi
deant' aperiri Qꝺ oīpotēs de
us ad correctōnē viuēciū m
hoc mūdo voluit oñdi·ut mē
tes ifidelū q̄ mfernī tormēta
ee nō credūt tormētoꝝ loca
videāt q̄ audita credere recu
sant Eandē causā assignt wil·
pisien·de vmūso pte·i·ca·xlv
ij·vbi etiā dicit q̄ ī pfata isu
la sicilie ignis pnominatus vi
uoꝝ mtolerabilit' cruciat aī
mas appropiquācū sibi ca tñ
corpā nō ledit Scdo a pe
na sūt tēbre exteriores·vnde
math·xxij·ligatis manibꝫ ꝑpe
dibꝫ picite eū m tēbras extrī
ores vbi nōndum fm thō·ī
iij·di·vlti·q̄ triplici de causa

erūt a sūt i iferno tēbre Vñ
sic dic· dispoico iferm eit tal
put maxie miserie dānatoz
oueit vl optit vnde p̄m hoc
sūt ibi lux 7 tēbre put maxie
spectat ad miseriā dānatoz
Ipsa āt visio p̄m se delcābil
est Prio em methap hisice
dr qp sēsus oculoz ē maxime
diligibil eo, qp ip̄z pluā og
noscim9 Dr p accidēs otigit
visionē eē afflictiuā mḡtū
videm9 aliq nob nocūa l nze
wlūtati repugntia· Ido i in
ferno hoc mō dr eē locus di
spositus ad vidēdū p̄m lucez
a tēbras qp nl ibi pspicue vi
deatur ꝫ solūmō sb q̄dā vm
brositate videant illa q affli
ctōez cordi igerē p̄nt· Idcir
co btūs gre· i moā· li· ix· sup
illo verbo in inferno nullus
ē ordo sz sēpiternus horror in
hitat dicit· qūis ignis illic
ad osolacōez nō luceat: tam
ut magis torq̄at ad aliq̄d
lucz· nā seq̄ces q̄s secū trexerit
de mūdo reprobi: flāma illu
cescēte visuri sūt Et silit sup
illo ps· vbi dñi iterc̄dēti flā
mā ignis dic Basilius qp vir
tute di sepabit claritas ignis
ab eius virtute adustia a cedz
i gaudiū scōz vestituū ignis
in tormētū dānatoz vñ sim
plicit locus ē tēbrosus sz tñ
ex dīna dispoicōe ē ibi aliq̄d

lumis q̄ tū sufficit ad vidēdū
illa q aiaz torq̄re p̄nt Et ad
hoc satisfacit natuāl situs lo
ci qi terre medio vbi iferm9
ponitur ñ p̄t eē ignis nisi fetu
lētus a turbidus a q̄si fumo
sus Ruīdā tñ tenebraz hanc
causā assignt ex omassacōe
a opssiōe corpm dānatoz q
ppt multitudinē ita rplebūt
locū iferm qp nl ibi de aere r
manebit Et sic nō erit ibi ali
quid de dyaphaneitate qđ
possit eē sbiectū lucis ñ ocli
dānatoz q̄ erit obtēbrti hoc
thō· cui concordat ps· Sicut
oues i iferno positi sūt mors
depascz eos· Tertia pēa ē
calor sūm9 p ignē vñ math·
xxv· Ite maledicti i ignē etez
nū· Ec· deu· xxxij· dicit moyses
ignis succēsus ē i furore meo
id ē a principio mūdi Primo
con̄ demones a ardebit vsq
ad iferm nouissimā deuorabit
qz terrā id ē terrenos cū ger
mine suo a fūdamenta mōtium
id ē supiora oburz hignis ut
dic Alb· sup pū· vltio li· de
muliere forti vret iterū9 aiaz
a exteriꝰus corpus Ruit ignis
in imēsū ē calidior nro igne
hignis ut i secūda pēa dcm
ē calidissim9 ē tēbrosus sim
plicit p̄m q̄d lucidus q̄si fu
mosus a virtute dīna a natuā
li actiuissimus Et thō· i· iij·

di·x lñ̄j·dic· Igmś iferm̄ cor peus ē ut pbat gre·ñ̄·dy a· Et maxie actiuus ē eiusd̄ q̄d spū cū nīo igne ꝫ hz ꝓpetates multas differētes a nro tū q̄ succēsiōe ñ idiget nec ligm̄ nutrit tū q̄ deus eū regit vñ ysa·xxx·Flatus dñi sic torrēs sulphureus succēdēs eā id ē a deo ē accēsus q̄ naturā eius i stituit ñ ab hoie Igmś ec̄ ibi erit fortissim̄ caliditatis q̄ calor ei⁹ erit vndiq; gregatus ꝓt frig⁹ frē undiq; ipz circūstās hec de thō. Q̄ñta pēa ē frig⁹ p aquā de q̄ ꝑ cedēti pēa dr Job xx̄ñ· Tñsibūt ab aq̄s mutuū ad calorē nimiū Et i psal· Igmś sulphur ꝙ spūs p̄ procellaz ps calicis eoz Et thō·p mtel leū hoz dic vbi p̄us di·vl·dānati tñsibūt ex vehemētissiō calore ad vehemētissimū frig⁹ sñ hec q̄ i eis sit aliq̄d frigeiū ꝙ q̄ eoz passiō ab extrīo ibz ñ erit p spēs sēsibiles eo mō q̄ h·ꝫ p actōes spūales ip̄m mēt formas lesiuas vñ seq̄tur ec̄ sic i seb citātibz studor dētium de q̄ lu·xiij· Et ut Alb· vbi p̄ us dic frigus ītus ꝙ ex dānatos pseq̄tur Q̄ñta pēa q̄ patient ab oībz elemētoz fetulen cijs vñ thō· vbi p̄⁹ p̄m inquit Basilius i vlti·mūdi purgatione fiet q̄d dā sepacō i elemtis ut q̄c q̄d ē puz ꝙ nobile rēa neat supius ad gl̄az btōz q̄c q̄d vero ē ignobile ꝙ fetulētū i ifernū piciat ad pnā dānatoz ut sic oīs creatura dei est būs materia gaudij Ita damnatis ex oībz creatuis torme tū accrescat p̄m illud sapi·v· Pugnabit cū illo orb̄ traz coīn mīsēsatos hoc ei dme iustitie cōpetit ut sic ab vno recedētes p pctm̄ i rebus materialibz q̄ sūt multa ꝙ vaia finē suū ostitueīt Ita ec̄ materialit̄ affligātur ex mltis Sexto pūnentur q̄ ad visū mltiplicit̄ fletu prio vñ luc·xiij·ligatis pedibz ꝙ ec̄ q̄l̄ āt flet⁹ i dānatis esse possit doc; alb·sup eos i fletu mq̄t prio ē ostrictō cordis ex trīsticia ꝙ sēsu pene·scdz ē cōstrictō pāniculoz cēbri pueniēs ex cordis cōstrictōe·q̄ pāniculi cēbri p telas neruos ꝙ venas cōcurrūt ad cor ꝙ cū cor extremitates suoz vētricu loz ostrigit tūc cōn hūt pā niculi cēbri ꝙ alia membra ṁ q̄ pāniculi nerui ꝙ vene diffundūtur Ex q̄ t cō seq̄tur ioc dia ta dist rēctō figurēa sit⁹ i fatie hec ta sūt i fletu ifernali Q̄ñtū āt ñ vis effusio lacrimaz q̄ h solū hz locū ꝙ thō· vbi p⁹ sic di· i fletu corpali duo inuenīūtur quoz vnū ē lacrimaz resolucō ꝙ q̄tū ad hoc flet⁹ cor poāl̄m dānatis esse nō p̄t q̄ post diem iudicij quiescente motu primi mobil̄ non erit

alīq gn̄acō l' corrupcō l' cor
pis alteracō In lacrimarū ät
gn̄acō e optet illi9 hūorus eē
gn̄atione q̄ p lacrimas distil
lat vn̄ q̄tū ad hoc i dānatis
corpis fletus eē n̄ pt· Aliud
qđ ibi ponit i corpali fletu ē q
dā omocō 7 turbacō capitis
7 oculorū 7 q̄tū ad hoc fletus
eē poterit i dānatis post r̄sur
rectōem Corpa ei dānatorū n̄
solū ab exteriori affligētur ſ
eē ab interiori ſm q corp9 im
mutatur ad passionē aie i tor
mēta malū Et q̄tū ad hoc fle
tus carnis r̄surrectōem indicat
a rīdz delcācōi culpe q̄ fuit i
aia 7 corpe Oculi ec̄ pūient
fumo ut i secūda pēa tactū ē
de obiecto q corpa dānatorū
mltū pūient· qr turpia erūt
colore 7 turbacōe faciei 7 stri
dōe dētiū· puabunt etiā lūmi
ne solis· lune· stellarū· diei 7
alior Septīo pūient audi
tu p clamores pūitorū lacri
mabilissimos 7 blasphia sicor
vn̄ di· tho· 2· 2· q· xiij· Credibile
ē q pt9 r̄surrectōem i dāna
tis erit vōlis blasphia sic in
sācis vōlis dei laus 7 de interiori
blasphia nulli dubiū vn̄ de
vtrīqz dr apoc· xvi· Estuauerūt homies estu magno 7 blas
phrauerūt nom̄ dei hn̄tis ptā
tē sup has plagas 7 tho· vbi
p9ius oñdit Ad rōem inquit
blasphie ptinz detestacō di
uine bonitatis Illi ät q fūt in
ferno r̄tinebūt pūsā voluntatē
a pūsā a dei iustitia i hoc q dili
gūt ea i q̄bz punīūt 7 vellēt
eis vti si possent 7 oderūt pēas
q̄p hmōi pcās ifligūt Tales
igr detestacō dine iustitie ē
interior i eis blasphia cor dis
ex q exterior blasphia seq̄ pt
Octauo punītur gustu q
q ad puacōem onīū delectabili
um potuū 7 cibor vn̄ luc· xvi·
Dines in inferno ait mitte la
zarū ut intīgat extremū digiti
sui i aquā ut r̄frigēt liguam
meā· sed nēo hābit cū eodem
qđ desiderat Ex q ſm gre· eli
citur q in ill' mēbris pcōres
plus i inferno pūientur i qui
bus plus peccauerūt ut chori
stātes i pedibz tangētes luxu
riosa ibiđ luxuriosi in genitali
bz ac· Nono pūiunt i olfcū
r̄sibilius ei putatur a docto
rib9 ut tactū ē i q̄nta pēa pti
post iudiciū iferno9 replēdus
ē immūdicijs spurcicijs ster
q̄linijs 7 ceteris penos ablūi
nacōmbus qs p ctm̄ fcāt ex
elemētis generari dcirco ut
homies q i hac vita floribz ele
mētorū in optīs effcābus 7 frā
bus abusi fuerūt vilissimis co
rū fcābz 7 sterq̄linijs pūient
Quis igr estimaē possit di· hi
ricus de hassia sup gen· ablo

mīnacōez ifernaliū flāmarū
sulphureū ac fetorē eaz q si
exiret ifernū corrūperet totū
elemtarē globū ñ ego nunc
exibit nec ptꝫ reflectit ex to
to ocauo ifernī a tre declarat
illꝫ Alb. i de mulie fortiAlle
gās illꝫ Job. xvij. putredini
dixi pr mr mea a ſo
ror mea, vmibz. Qō mqt fiet
fetor exalacōe alicuiꝰ putre
dis. qz ñ putrescūt ibi corpa
ſz ignobilitas illa ibi ogregа
ta dr putredo a pūctuē pēaz
wzmes vñ sapi. v. Dugbit cū
illo orb traz coñ mſēſatos id
ē q tuor elemta tra artādo. ig
nis vrēdo. aer obscurādo a aq
infrigidādo Ruic q d ei ignо
bile ē i elemtis ifern9 de gluci
et Decō pūient tactu ignis
acerbissimi a a dīna iustitia
intra a ex medullas cremāte.
a dem ibz torq ntibz a odēna
tis opmētibz ut tactū ē pti se
cūda pēa. vñ Crīb. dic de rpa
cōe lapsi ad amāticū. qz acer
bitatē hꝰ ignis nulla lingua
h explicare valz Vn decō pūi
ent p oppositа dotibz bton
corpa ei corz ert q druplicit
misera. Prio deformia Est āt
ſm tho. i. nij. di. xlix. duplex
deformitas vna ex defectu ali
cuiꝰ mēbri a talī nullo dāna
torz eit ut nulli dubiū est qz
pēs integris mēbris rſurgent

Alia ē deformitas ex indebita
pcōm dispoicōe i qlitatibz q̄d
ut febre l'podagra hmōi nec
tal' deformitas i dānatis eit
ſz corpa eoz ert ſēſibilissima a
vūacia qz ñ sic tūc mim9 ſenti
rēt mala pene i ifermo sic ec si
mutilati rmanerēt qd ñ cōce
dit But igr deformes defecti
bz illa q ex nat alibz pncipijs
i hūano corpe naturalit ose
quūt ut ē podēros itas. tarditas. passibilitas a opacitas.
palliditas a hmōi vñ. q. vl.
dic qz corpa dānatoz ert tur
pissima Secdo ego corpa damnatoz erit passibilia valde. tū
ſm tho. vbi pus qz intrg mē
bris. tū qz carētia ipassibili
bz morb. tū qz dīna iustitia r
gz i eis materiā ignis. tū ec qz
nata eoz ē incorruptibil. passi
bilia ei ert corpa eoz ſz incor
ruptibilia a spēs caloris q ma
terialit fūt i igne rapiet spū
alit i dānato corpe Et sic ig
nis assimilabit sibi ea nec tñ cō
sumz ea ppt q Apoc. ix. dr In
diebz illis q rēt hoies mortez a
ñ iuenīet eam a desiderabūt mori
a fugiet mors ab eis. Tercio
ert pōderosa a tarda Bz qri
tur vtz ne aliqñ ia dānati in
fernū exire possint h hoibz ap
parēdo ſz. ſm tho. i. nij. di. xl
v. dānati exire pnt ppter ifermi
cepta cula ſm dispoicōnem.

ōne puidēcie a aspectibus hoim apparē nō tn illō pnt ppria libtate sed ōna puidē cia ad erudicōez hoima ter roē Silit q̄ sūt i purgatorio eadē rōe a ut suffragia petāt Sz q̄ i celo sūt pnt ppria libtate gl'ie dānati tn secū miseriam ferūt tē ibidē addit q̄ uis autē aie damnatoz principaliter assint vbi apparēt nō tn credēdō ē hoc sp accidē Aliqn ei hmōi apparicōes fiunt vel i dormiēdo l i vigilando oppracōe hoīnoz spirituū l malorū ad instructōem vl decepcōem viuētiū Sic etiā viui hoīnes aliqn alīs apparēt a eis multa dicūt i sōnīs cū tn ostet eos nō eē pntes. Sic Aug9. p multa exēpla pbat li. de cura pro mortuis agēda Rīto dānati ert grossa n subtiles a sic oues morbide i iferno posite qs moz depascet Duodecia pēa est deformitas q̄dā oppoīta aureole a auēol vn q̄daz ātiqu9 doctor sup. nn. mouet hāc q̄stiōez cū rōe actuū excellētiu deatur auēola ad decorē corpis a aievtz ec p actibus excellēt mal a turpibus deat ipi mal p pēa aliq̄d per modū deformitatis a turpitudinis qd rndeat aureole i bōs uiris dicat lutreola Rnde ri pt q sic ut quidā caracter siue q̄daz deformitates rndeant in q̄busdam dānatis respū auēolaz i hōis viciū ei siue pctm oppomitur vtuti a sicut aurea hētur ppter vtutē Ita lutea ppter viciū hēbitur qd statui nō principaliter oppomit Sz illa vitia vbi n solū vtus corrūpitur sed eiaz status cui debatur auēola talia vicia demerētur lutreolā vn vbi grā In ipi corruptoi bz vgmū Et siliter i ipi hrētics q̄ fidē corrūpunt i alīs Et siliter i hīs q̄p defensione sui erroris pacuntur moretē Et ponūtur ille deformitates nō solū q̄ se auēol priuauert male operādo sz q̄ eē in alios pecauert q̄tū i se fuit. eos vicz corrūpendo vn sicut hoīnes hēbunt in celo accidēta le premiū Ita econuerso mali an iudiciū accidētale demeritū a post lutreolā de accīdentali demerito dic Ambro. q pēa arīn n ē adhuc finita q ne scit q̄t p eū ruet Credēcia pēa ē ipetua sotietas pessiōz oīz demonū a hoīm. Sz dubitat vtz ne i iferno sit dīa loc quo ad situ sm maioitatē pēa rū a minoitatē hr. q sic Dn Joh. xiiij. In domo pris mei māsiones multe sūt ego a similī i inferno dic etiā Thō

i.ñ̄ñ̄.di.xlv. Exñ̄tes mq̄t m̄ ferno ꝑm diu᷑sitatē culpe diu᷑ sā sorcū᷑t ⁊ pēaz. Et ec̄ ꝑm qꝫ ḡuioibz pcās izretū᷑t dāna ti ꝑm hoc obscuioꝛē ⁊ pfūdio rē locū obtinēt i iferno. vñ ⁊ supioꝛes i q̄bz mīmū eāt de ra cōe clꝛe supmū ⁊ min9 tēbro fū locū hñt oībz pūiendis hec

L ille ¶ Dubitat.ñ̄. vtꝛ eā na sa pia i locis pēaz iferalīū hoī nes silles ꝓ i vicñs ad silia lo ca i iferno pūiēdos tñsmittat ꝛe. ꝑm gre.ñ̄ñ̄.dpá. qꝫ sic vñ math.xiñ̄.tūc id ē i die iudi cij dicz messoibz Colligite zi sāia ⁊ ligate ea i fascículos ad obuzēdos Sup q̄ gre.ñ̄ñ̄.dpa. Quid ē zisaia m fascículos li gaē ñ opaꝛes pib9 i tozmtis silib9 sociaē ut supbos cū su pbis.luxuiosos cū luxuiosis. auaros cū auaris.fallaces cū fallacibz.infideles cum infidelibz ac Cū ego silles i culpa ad tozmta silia āgelii locis pēalibz deputāt q̄si zisaioꝛ fascículos ad obuzēdū ligāt hec ille ⁊ sic ert tot pcíales i iferno māsiones q̄t pncipalia vi cia moꝛlia nec obstat illud Job.xi. Vbi dꝛ i iferno null9 ordo ꝫ sepit̄n9 horꝛoꝛ ibitat qꝫ ꝑm gre. ibidē itelligit de i tecōis directōe ⁊ rcā opacōe q̄ꝛ neutꝛ ibi erit Et tn sap. vñ̄.dꝛ Sapia attingat a fi nevsqz ad finē fortit̄ adispo nit oia suauit̄ Rr̄ta decia pēa ē puacō sēsacōis ꝛ ꝑm hūamtatē cui9 pulchtudo ē sola q̄ etatia visus cui9 wꝛ sola q̄e tat auditū. odꝛ olfcm. sapoꝛ gustū ⁊ oñcto tactū vñ i q̄li bet q̄libz sēsuū dānati tā itei oꝛū q̄ exteioꝛ ꝛmanebit ꝓpe tua sitis q̄ dā natal qꝫ im xpi hūamtate nre hūamtatis cl sēcial q̄ dā būdo osistit Cum igꝛ q̄libz sint sēsus q̄ꝛ q̄libz hūamtatē ꝛ puabit ⁊ q̄ntu plex sitis p oñs i q̄libz potēcijs sēsuū erūt decē pnales pe ne sub hoc mēbro pncipali opl̄ēse et ert p̄ decē pene tñto qdāmō ḡuioes q̄ntꝫ ꝛ hūa mtas oia sēsibilia excedit im amentate ¶ Capi. Tercīū

QVo ad secūd pncipale de mteioꝛibz pris dāna toꝛ nōnd q̄ q̄libz pncipales pēnas dānati hēbunt ⁊ nā pti hñt q̄ sūt Prio oim q̄libz ite rioꝛ sēsuū pūicō q̄bz delēabi lia sb̄trahūt ⁊ t̄stia pntabū tur q̄ ad ocupiscibilē Secū do quo ad irascibilē ert odiū ⁊ detestacō Tercō itellcūs ob cecacō Rr̄tꝫ vmis oscūe ꝛmoꝛ sus. Rr̄tꝫ pcā ⁊ itei oꝛis blas phēme otinuacō ¶ Pria pēa im A teioꝛ ert i q̄libz iteioꝛibz sēsibz q̄ sūt sēs9 cōis pmagiatīa fan tasia estiatīa ⁊ mēoꝛia sēsitīa

Nā p oculos ingredietur ad
sefū cōmunē ea q̄ dicta fūt m
pēa sexta Et sic p auditū q̄ i
septīa dca fūt Et sic de alijs
sēsibz; ogregabūturi senſu
omū eū maxie crutiācia Ad
ymaginatiam q̄ h̄ ifecta fu
it pch̄ritudie mulierz vem
ent amaissiē eedē ymagies a
pmitētie ut dicat vtinā vidis
sēp mulie sexpētē. vtinā pro
ebetate gustasse; cinerē p cā
tilenis audiuissem hmonēa
sic de alijs Ad fantasiā vem
ent horribiles visiones. Ad
estiatiaz idicibiles tiores pu
ta cū videret aliquē torq̄ri p
demonē statū tiebit sibi affu
turz eūdē dolorē. Dic fit circa
rotādos succesſiue. meōria se
sitīa cogitabit de mal male
a de celestibus ifernalit. Exc
oia pbant p. dcm scā thō. in
qrto di. vltia dicētis Dicut
ap̄t pfcām btitudiez scōz nl
cit i eis qđ n̄ sit gaudij mate
ria Ita nl cit i dānatis qđ nō
sit eis matēia a cā tristitie nec
aliq̄d qđ ad tristitiaz ptinē
possit dcit ut sit eoz miseria
ofūmata Dcda pēa mtri
or q̄ ad inascibilē cit odiū oi
um demonū hoim taz viuoz
q̄ mortuoz āgeloz a sācta
rū aiaz vñ sup illō psa. xviij.
Surrexert de solijs oēs pnci
pes dic. glō. Dolacīū ē ma
loz mlt̄os hre sotios pxaz.
Ido scūs thō. vbi pus dicit.
Dic i btis i pria erit pfectis
sīa caitas. Ita i dānatis cit p
fectissimū odiū vñ sic sā gau
debūt de oībz; bis. Ita mali
de oībz; malis gaudebūt a de oi
bus bonis dolebūt vñ a felici
tas scōz oīderata eos maxie
affligz vñ psa. xxvi. videant
a cōfūdant gliantes pplia
ignis hostes tuos deuorz; vñ
vellēt ones btos ee damna
tos Tanta ec cit i damnatis
iuidia q̄ ap̄ma q̄z glie iuide
būt cū ipsi sint m sūma mise
ria Et hoc ec bn̄ i hac vita ac
cidit crescēte iuidia sed tam
minus iuidēt ap̄ma q̄s q̄ alijs
Et maioz essz eoz pēa si oēs
ap̄ma q̄ damnarētur a alij sal
uarētur q̄ si aliq̄ de suis ap̄i
q̄s saluarētur a alij dānarēt
Et ide fuit q̄ dnes pcēnt fra
tres suos a dāmnacōe eipi.
Sciebat em̄ q̄ aliq̄ eripiē
tur maluissz tñ frēs suos cū
alijs oībus dānari. q̄uis au
tē ex damnatoz multitudie
pēa singuloz augeat tamē
tñtūsupercrescit odiū a iui
dia q̄ magis eligēt torq̄ri cū
multis q̄ minus soli. Dz q̄d cit
de affcū dānatoz ad eos q̄s
h̄ carnaliter dilexerūt nam affe
ctōes imoderiate in inferno a
damnatis nō auferētur. Sed

dānati ꝑ aliq̄s carnalit' dilexerūt ergo videtur q̄ etiā illic ꝑ. dilcō que nō fundatur super honestū facile rescindit a precipue in mal' hoīmbus ut phs dicit. ix. ethi. Vñ dānati non conseruabūt amicīciam ad eos quos inordinate dilexerūt. Dz in hoc voluntas eorum remanebit perūsa q̄ causam inordinate dilcōnis adhuc diligunt. Oditūt etiā deū ꝑm illud ps̄. Superbia eorum qui te oderūt ascendit semper. Pōt em̄ deꝰ duplicīter videri Vno mō in se et sic a nullo clare visus pōt odiri. Alio mō in effectū Et q̄ quidē effectꝰ dei puta punitiō repugnat aliq̄bz ideo deū oditūt in opibus iustitie sue hec ōmatth. vñ Alb. sup pubi. vltio. de muliere forti dicit dānati nullo affectū penitus se diligūt vñ Job. xl. Corpus eius id ē leuiathā q̄ significat dyabolū q̄si scuta fusilia compacta squamis sese premētibz Corpus dyaboli sūt oēs dānati a scuta fusilia i q̄ amor ōnꝰ intrare negatvñ a sese iuicē dericē dicūtur a conuicia nec obstat q̄ diuersi solicitabant de fribꝰ q̄ hoc fecit n̄ amore. sz ut ipē minꝰ arderet si frēs a crimīnibz ad q̄ ipse eos induxerat absoluerētur l'n ut sustinēt oīa ipsorum imperatiū sibi l' verius ut dic Augꝰ. opulsus fuit hoc dicē ꝑpter exēplū vituperiū ut magis credāt scripture q̄ etiā mortuis resurgentibus C Tercia pena sūt tenebre interiores q̄ sūt triplices vicz ꝑuacōnis pene hūane. celestis a ōne De ꝑuacōne pria scz de hūanis tenebris dubitat' vtr dānati possint vti notitia quā in hoc mūdo habuerūt ꝑ. thō. vbi pꝰ di. vltia. dānati meō rabūt' aliq̄n q̄ h̄ sciuerūt vñ luce. xvi. Abraā dixit Recordare q̄ recepisti bō in vita tua Cōsideratiō ei aliq̄n sciti rū q̄ tū ad aliq̄d ī ducit gaudiū vel ex pte cognoscibilīū in q̄ tū diligūtur l' ex pte ipsius cognitōis in q̄ tū ē cōuenies et perfecta potest etiā tristitie rō eē a ex pte cognoscibilīū que nata sūt cōtristare a ex pte ipsius cognitōis put eius imperfectio cōsideratur ut pote cū aliq̄s ostendat se deficē in cognitōe alicuius rei cuius perfectiōez appeteret. Sic ego in dānatis erit actu al' cōsideratiō eorum q̄ pus sciuerant ut materia tristitie nō aūt ut delectationis cauz ostendabūt Cōsiderabūt ei mala q̄ gesserūt ex quibz dānati sūt a bō dilcā q̄ h̄ amiserūt ex vtroq; torq̄bunt Similit' etiā torquebuntur E

de hoc q̄ ꝓsiderabūt noticiaz quā de rebz speculabilibz habuerūt ipfectaz eē a amisisse sūmā eius pfectōnez quā potrāt adipisci deniqz eē ea q̄ h agūt oñdētur eis q̄ ad ea q̄ ī eis tristitiā augere pñt nec damnati pēnis acerbissimis tortī abstrahētur sicut h fit a cōsideracō e tristabilū q̄ in futuro non abstrahet aīa a corpe sicut h fit·s; q̄ntūcūqz corpus affliget tn aīa sep cōsiderabit lucidissimē illa que pñt eē ei cā merois nec obliuio eē potuit ex q̄ntacūqz diuturnitate tpis post iudiciū hec ille. Dco o tēbris q̄ sūt puati o celestis visionis affligētur vñ ꝑm thō. vbi ꝑus divūa a id hētur ibi īra a btō gre. Dānati añ die iudicij videbūt bonos in glia vñ luc. xvi. Dives vidit lazarū in sinu abrahe nō hoc mō q̄ gli am eoz qualis sit ognoscant s; solūmō ognoscēt eos eē in glia q̄ dolentes de bonoz felicitate tū ꝓpt hoc q̄ ipi tales glias amiserūt vñ dr sapien. v. de ipis videntes turbabūt timore horribili. Dz post die iudicij oīo visione btōz pua abūtur nec tn ex hoc eoz pena minuetur sed augebit q̄ meoria

hēbūt gloriam btōz quā in iudicō l añ iudiciū videnti a hoc ēeis ī tormētū. sed vltrio affligētur ī hoc q̄ videbūt se indignos reputari etiā videre gloiam quā sā merētur hze hec ille Terco affligentur tenebris cir dma notitiā Que ritur igr an damnati cogitabūt aliq̄d de do ꝑm thō. vbi ꝑus q̄ sic Dz nōn dr iq̄t q̄ de p̄t duplicit ꝓsideraz. vno mō ꝑm se a ꝑm illd q̄d ē ꝓpriū ei sc; eē totius bitatis principiū Et sic nullo mō ꝓsideari pt sn delectacōe vñ sic nl lo mō a dānatis cogitabit. Alio mō ꝑm aliq̄d q̄d ē ei q̄ si accntale ī effectib; suis ut pote pūire l aliq̄d hmoi Et ꝑm hoc cōsideracō de do pōt tristitiā inducē Et hoc mō dānati de eo cogitabūt. Ipi em dū odio hñt a de eo n cogitabūt n rōe pūi cōis a phibici ois ei q̄d male cor wlūtati o sōat vñ n cōsiderabūt eū n ut pūitorē a phibitorē Rīta pēa dānatoz ītei or ē otinua pctōz mltiplicacō a ꝓpetua ī odio di. pri. dēmonū sācto rū a angelorū a im blasphēia otinuacō de q̄bz dcm ē Et sic con deū ꝓpetue pūsā wlūtatē hēbūt n tn ꝓpe demerēt ꝓpe loqndo qī termino nōi via sunt vbi solum est meritum

ꝓpriet dēmeritū vñ tho. vbi ꝑ
us ¶ Nō ꝓpt hoc dānati excusā
tur a dēmerito. qz nec̄itatē pec
cādi hñt. ſz qz ad fūmū pue
nert maloꝝ dēmōes tñ añ iu
dicīū peccāt. ⁊ dēmerēt alios
ad pc̄ā trahentes. ¶ Sz ad dā
natoꝝ hoim offitiū nō ptinz
alios ad dānacōez pertrahē.
ſicut pertinz ad officiū dēmo
nū rōne cuiꝰ dēmerētur q̄ptū
ad ſecundariā p̄am hec ille.
¶ Quāta p̄a dānatoꝝ intēioꝝ
ſūt vmes oſcievñ ypſa. vl. ig
mis eoꝝ nō extīguet. ⁊ wrmis
eoꝝ nō morietur. ¶ Sup q̄ Au
gꝰ. de ci. dei li. xxi. pluēs expo
ſicōes recitās ocludit. ¶ In p̄ſ
mq̄t maloꝝ mextīguibīl ig
mis ⁊ im amiſſimꝰ vmis Alij p
p̄e ad corpus ignē expoſue
rūt Tropice wro ad aiaz wr
mē qz ee ꝑbabiliꝰ vidz vn dē
ſm tho. vbi pꝰ diſtm. vlti. Et
bōuē. ¶ Ipſa trāſlacō vmis ad
doloꝛē ſpūalē manifeſtat in q̄
bus ⁊ quō ſit wrmis ſi atten
datur racō tranſferēdi. ¶ In wr
me ei naturali oſideratꝰ oīgo
⁊ mordicacō ourꝰ in q̄ ex pu
trefactōne ⁊ mordet illꝰ ex q̄
ourꝰ ¶ Sic in ſpūali doloꝛē in q̄
libet doloꝛ ē wrmis. ſz q̄ naſcā
tur ex putrefactōe pcī. ¶ Sic
tūc pc̄m dr putridū q̄n am
ma in eo req̄eſcit finaliter ¶ Rur
ſus oportet q̄ ſit in doloꝛe re
moſio. hoc aūt eſt ex ocurſu
duoꝝ ſibimuicē obuiāciū ⁊
rſiſtētiū ¶ Ista duo mouētia ſūt
in hoie wlūtas naturalis ⁊ de
liberatiua ¶ Ista ocurrūt per oſci
enciā dictātē aliq̄d factū eſſe
indebitū ⁊ tunc obuiant q̄n
voluntas naturalis detestatꝰ
indebitum ⁊ deliberatiue wlū
tati placet Tunc autem reſi
ſtūt quādo vtraq; in ſuo actu
viget Ex hīs pt; cur in qui
buſdam viuētibꝰ ſit wrms
conſcie modicus ā magnus
¶ In dānatis ecīā pt; ſimiliter
q̄ ibi erit peccati putrefactō
ex hoc q̄ peccatū finaliter rmā
ſit in amma eoꝝ ¶ Ibi erit con
curſus propter peccatoꝝm
apertiſſimam viſionez ¶ Ibi erit
obuiacō propter wlūtatis
deliberatiue obſtinacōnē per
petuam ⁊ findēiſis remurmu
racōnem ¶ Ibi erit reſiſtētia q̄
ipſa delectacio pcī erit abla
ta per pene acerbitatem ⁊ ex
hoc ipſius findēiſis fortifica
ta actio ⁊ ex hoc wrmis mira
biliter rodēs ⁊ pumens vba
ſunt bōuen. ¶ Est autē q̄ntu
plex wrmis ſm oēs doctoēs
Primus de pcto cōmiſſo a ſe
nō q̄ pctm ſz q̄ cā demerito
ria reſpectu pene dām. Secū
dus wrmis ē ſm ſco. triſticia
de obſtiacōe ſua in pcto q̄ ē
p̄uacō bōm honeſti ſiue grē

p culpā l'saltē tristat de pec cato qđ omisit i vita sua in q̄ nūc sn remissiōe dimissus ē a derelict9 nō q̄ dē tristat de hoc vł de hoc ꝑm se q̄ talē ē p uacō hoī moral'sj q̄ demeitū respcū pene dām. Tertiꝰ wrmis ē ꝑm alb. sup missaz de ho no a sacerdō obmisso q̄đ si fecis set mīora mala sustinēt Et ꝑm Alb. ibiđ hij tres vmes nūq̄ ꝓpetue crescēt nec decre scēt q̄ sūt de ꝑtēto a de neccā rio. Qrtus wrmis ē ꝑm eūdē de malo cuius ipe potuit esse cā ut fiēt i alio a ille wrmis cresc; a mitigabit Sic ei per malū suū cā ē mali i alio: toti ens cresc vmis: q̄cies cresc a dilatat malū illđ in alios quos inuoluit Et i hoc sensu dicit Ambro. q̄ ignoatur pēa arzij q̄ nesciat q̄t error eius sint sbūtēdi Sic āt cā sunt ut bonū fiēt: totiēs decresc wr mis quotiēs bonū illđ multi plicabitur hec Alb. Qnt9 wr mis ut dicit tho. vbi ꝑus ē cor pal' quodmō ꝑt ec mq̄t dici q̄ p vmē spūalē caro afflige tur ꝑm q̄ passiones aie rdun dāt i corp9 aha i futuro. vñ Ecc. vij. vmdcā carnis impij ignis vmis. Capitulū q̄rtū de pēa dānatoz. Et terco pncipali vic; de pena damnatoz re

spcū supioz. Nōnđ q̄ thus i gne triplex ē. Pria est subtr cto celestis solacij hoim bto rū angeloz a alliga cō ad carcerē infernī i societatē pec catoz a demonū. Secūda ē ꝑuacō triū dotū aie a adepcō ipf oppoitoz. Tertia ē ctitu do de interminabilitate oim p fataz pēaz a de rdepcōne de spacō. Pria in q̄ pena ē sep a tuplex. Prima ē q̄ palacio ameissimi celi ꝑuabūtur qđ ē pria oi rōnali creatue desi de rabilissia. Sic cēteꝝ terze gui bus ita aie cēteꝝ ē celū. Secū da est q̄ infernali loco igneo ꝓpetue otēplando alligabū tur. vñ math. xxv. Ite male dcā i ignē eternū. Tercia est ꝑuacō naturalis societatis ad btos hoies a q̄bz tot gaudia derēt recipe quot sūt bī hoi nes Qrta ē adepcō sotietatis dānatoz hoim de q̄bus tanto plura tristia recipient q̄nto pluēs dānati existūt Qnta ē ꝑuacō societatis ā gelice na tue q̄ ꝓpinq̄ ē nre aie. de quo rū angeloz societate gaudē possent sic hoim de societate Sexta ē itroitus ad societa tē demonū infimoz quodā mō a q̄bz ec tot mala recipi ent quot sūt deformissimi de mōes Septia ē societas pessi mi demōis a turpissimi lucifi

q̄ oia nō ntur ibi in wrb xp̄i
Ruí patus ē dyabolo ⁊ āgel' eius· ¶ Scđa pēa ē p̄uacio
b trīū dotū aie ⁊ adep̄ oppoi tor ei9 Aīa ei bōr hēbit pri movisionē dei clarā q̄ decora tur intellectus i mun9 fidei hic hīte Scđo op̄hēsionē di q̄ p ficiet memoria i munus spei Tertiō fruitiō ei dei delectabilis simā q̄ quietabitur wlūtas in munus caritatis vie ut doct tur·m·iij·di·xlix· Sic aīma dānatis penas ediúso hēbit quar q̄libet quo dām ō in in fimtum excedet oēs p̄nomiā tas penas gehēne ut dic̄ cris· de rep acōe lapsi· Sicut crea tor excedit creaturā Ruía ob iecta trīū dotū sūt Infimtum wr ens ⁊ bonū ergo oppositā sūt falsissimū miserimū ⁊ pessimū Sic igit deus delectabilissimū ⁊ sūmū bonū obiectū ē bīs Ita dyabolus sc̄z satha est sūmū ⁊ terribilissimū obiectū dānatis· Cuius em obiectū ē optimū eius oppositū ē pessimū· Pria igr pena est p̄uacō visiōis būficee ⁊ oīum ibi factibiliū q̄ vidisset si nō in mōrli defunctus essz Ra cōe huius p̄uacōis intellectus p̄petuā sitim naturalē paciet aia dānata· Quía ꝑm phm· p̄· metha· Oīs hō naturalit' scire desiderat ⁊ put cōmēta tor auerrois exponit non q̄e tatur intellectus misi sūmum wr fuerit adeptus· hac siti aī ma non corpus diuitis in in ferno sitiebat cū ait· Mitte lasar ut intīgat extremū digi tiac Scđa pēa cornūdes igr titudmi fidei est visio p̄petua ōniū demonū ⁊ aiar turpissi mar p̄ser tū pessimi demōis de quo math·xxv·q̄ patus est dyabolo ⁊ āgel eius ⁊ sic pu niet intellectus acbissimē Qual autē sit pessimi demōis fatiet hāc describit Job·xl·sub silli tudine dicēs Sternutacō ei9 splēdor ignis ⁊ oculi eius sic palpebre diluculi de ore eius lāpades p̄cedūt sicut tede ig nis accēse de naribus eius p cedit fumus sic olle succēse atq; feruētis Anhelitus eius prunas ardē facit ⁊ flāma de eius ore egredit In collo ei9 morabit fortitudo fatiē eius p̄cedit egestas Sup q̄ Alb· vbi sup̄ Sternutacō dyabo li ē pessim9 conatus maligna di·splēdor ignis dr̄ n a clari tate sz a terribilitate ⁊ crema cōe Oculi ei9 tremebūdi vbi intelligit fuia demōis sic in iratis Os aūt q̄ loq̄tur ad aī mā emittit lāpades q̄ incēdit anīas ⁊ cogitacōes i malū de naibz eius id ē a capite vñ p cedere dēt discretio procedit

fum9 dēmētis ocupiet furor
irracōnal' Alitus ímq volūta
tis prunas ardē facit id ē ím
pios igne ifernali succēsos.
Collū eí9 ē cerui cosa fupbia
ipfius i q ē formido· qz plus
aud3 fupba timeitas q̄ pof
fit explē egestas ois bni p̄
ced3 fatiē ei9 Tertia pēa ē pua
cō fume pfectois ōmea ec aī
citie quā tñ ois aīa dēsiderat
naturaliť qz a deo prio pcēf
fit vñ·i·ethi· Oīa bonū appe
tūt ego optimū maxie Et·i·
ofef· Aug9· Fecisti nos dñe
ad te a imq̄etū ē cor nrm do
nec req̄escat i te Erūt ei ím fū
ma distātia a celo·btūs a do
q̄z a dēpcōe; nunq̄ lēbunt·
Rīta pēa est a dēpcō summe
miselie·ímtus a ex·fup̄ q ímfra
a dextris a a finistris·ātea ť
tr3out ficut diligētibz deū oia
ím bonū cooperabūť· Ita deū
odiētibz oia cooperent ím ma
lū cor3ndēs spei quā i creatu
ras do postergato posuerit a
sic memoia dānatoz erit mí
seria Qnta pena loco fruí cí
omis delcābiľ btoz erit ím dā
natis tristitia a dolor oia p̄fa
ta oñs· ¶ Tertia pncipal' pe
na oplens oēm miseriā ē cer
titudo de ppetuitate penaz oi
um fup̄dctāz xpo dicēte Ite
ím ignez eternū· Et ím sp̄u bolo
q̄ vēo mala egerūt ibūt ím ig

nez eťnū Et hec ē fides catho
lica quā ñ q̄sq3 ímtegre firmí
tera iuiolabiliť credideit sal
uus eē nō poteit Et ficut f̄m
Aug9· nō essz pfecte q̄s btūs
deū claé vidēs a eo fruēs mí
si essz de ppetuitate istoz ctus
Sic suo mō ec ctitudo de nl'
la redēpcōe oplet miseriā dā
natoz Et p̄t dici tristitia ab
sorptia f̄m sco· sup·ñ·ij· carē
tia btūtudis Ruia eius de fide
rūm marie spāliter ieſt natu
re a spāliter nature sibi sine
freno iusticie derelicte· Eius
de ei būtudis ppetua carētia
pcepta otristat totū absor
bēdo· hec ille· ¶ Dubitať cūr ō
p̄missa vtz osideratiō pēaz
iferní pl9 moueat ad dimit
tēdū pcā a seruāda mādata
q̄ osideratiō gaudioz celi sz·
f̄m mgr̄m Dēri· de hallia su
p gen· distinguendo Sūt em̄
tria genera hoī; Quidā carna
les a mundani· Alij sūt sēsua
les a ímpfecti Tercij vēo sūt
spūales a pfecti De p̄mis er
go dicendū q̄ mundanos a
carles fidē hñtes pl9 mouēt
pene iferní q̄ gaudia celi qz
·i· cor· ij· Alīalis hō nō sapit
ea q̄ dei sunt ymo tibus gu
stū ifectū hñtibz spūalia de
sipiūt vsq3 ad nausea Prio
etiā pl9 mouz omiacō p̄ntis
seculi q̄ futuri· qz pene p̄ntis

seculi fūt cōit' p expientiā no te similit' ⁊ bō puata fūt aut de amata De secūdis dicēdū qz pmissio bonoz tpaliū plꝰ mouz ipsos qz pmissio cele stiū ⁊ spūaliū quā ob cām in wteri testamto vbi nullꝰ celū intrauit qn lex ipsa fuit deus pmisit tpalia ⁊ omiatus est pas gues trāsgressoribz sz in nouo testamto cōtinuo xpus fecit laudādo pauptatē ⁊ nei nē occidēdo qz lex ē caitatis p fcē Tn sic ꝑm Augꝰ in wteri testamto pauci erāt pfci ⁊ p tīto ad nouū testamtū pertinebāt q ei legē in pauptate suauēt Ita hodie in nouo testamto multi fūt ad wtus testamētū pertinētes moribz quos plus mouēt ad dei seruāda mādata pmissio p̄ secūm tpaliū qz futuroz ⁊ silit' omiacō pas cuilium sz lex xps nec dare h nec pmittere wluit qz ob talē rāpcm māda ta iplē nō essz salutare multū Sed tūc ē salubre qn ob bi bonitatē pncipaliter p̄cepta suam. De tercijs dicēdū qz ut plurimū salubrius mouz iustos ⁊ pfectos meditacō gau dioz celi qz meditacō pas in fermi licet vtraqz salubrit' mo ueat Primū patz qz ofideracio bnfitioz excellēciā ⁊ pncipa litū ē efficatioz in causādo amo rē dei intuitu sue bonitatis pci se qz sit ofideracō bnficoz mi nus pncipaliū Secōz patz qz otēplacō pas infermi facit bo nos ⁊ iustos ferri in deū p dile ctōnē mqz sume iustus est Sic meditacō gaudioz ce li facit ipm amai mqz sum me pius ē liberal' ⁊ bonus. 3r āt nōnt' ut plurimū qz ofide racō pas pt ec bri cū motio maxie dei bonitatis Ipse ei tā qz pissimus pr maxie nos di ligēs pas infermi dcirco ista tuit ut ab eo pfugi ipi infpe ctis ⁊ vndiqz male fuscepti ad eū rdeāt ⁊ sic hnt pene m fermi rōez maxi bnficij ap ose qns caitatie mouē ad deū.

Capitulū Quintū

POstreo de pmio suā A tūi decalogū Tertius tractatus eit vicz de gaudijs futuē btūtudis de q bz tria ec sūt videda Prio de gaudijs exteioribz qntqz sefu um Secōo de iteioribz Tercio de supioribz Exteioa sūt i ge nē. xnij. scz celi collocacō. mōi renouacō. qntqz sefuu actua cō. do tū qtu oz corpis ⁊ triū aie collacō. auēolaz ⁊ fructu um dacō. btōrum associacio. ⁊ xpi humanitatis sensacio. Primū ē celi collocacō Est b autez celū in quo collocātur beati ꝑm doctores in secundo

di·iij·dcm ē empirreū ob sui lūnositatē ñ ob caloꝛē. Est capacitatis quodāmō ifiníte ē ⁊ vníforme·imobile ⁊ incorruptibile ítr̄ se splēdidíssimū. Ad ex̄ nō radiatim ad nr̄m visū licz ſm tho·i ſūma i ista ínferioꝛa nobilisse ifluat dubitat̄ vtz diúse māsiones sint in celo empirreo ſx·tho· in·iij·dis·xlix·q· sic vbi tria ſm eū nōnda sūt. Prio q di úsi sūt gdus in bīs q ad eoꝝ bītudies. Secundo q ad māsiones. Tercō penes q̄d attēdātur iste differētie. Prio sunt gdus bītudis i bīs ñ quo ad obiectū sz q ad operacōez. Bītudo ei osistit ſm phm·x·ethi·i duobz. Prio i nobilissiā operacōe sc; i vidē do diligēdo ⁊ fruēdo deū clarē. Et vn⁹ clarius alio ista h̄t Et sic bītudo hz gr̄dus. Cuius racō ē· q· p̄mū dēt coꝛrespōdē meito sz vnus plus q̄ alius h̄ merit vn·i·coꝛ·xv· Stella differt a stella i claritate sic erit ⁊ rſurrectio mortuoꝝ. Secō osistit i obiecto nobilissimō sc; deo. Et sic bītudo nō hz gd⁹ q· de⁹ ē vnicus q̄ ab oībus videt·vñ matth· xx·dz q· oēs acceperūt singulos denaios. Secūdo nōnō ſm eundē ibidē q· sunt etiaz gradus in celo quo ad māsiones aiez ⁊ corpis ut doctz auctoꝛitas. Jo·xiiij· In domo p̄ris mei māsiones multe sūt. Et rō q· in q̄libet ciuitate ⁊ quolibz palatio bn ordiatis est māsionū distinctio. Sz celū ē ordiatissiā cātas ſm q· apoc· xxi·dz. Prio ondit ſm thō· māsio aie. Secō corpis. Prio intellectū p̄mi nōndū q· sicut māsio in coꝛpalibz ē locus coꝛpalis q̄ q̄ete quis h̄itat post motū. Sic i spūalibz post q̄ h q̄s motib⁹ vtutū laborauit tādē in loco suo vicz deo q̄e scet dulcissime ut in domo ꝓpa dñte bto aug⁹·i·confes·Fecisti nos dñe ad te ⁊ inq̄etū ē coꝛ nr̄m donec requiescat in te. Et matth·xi·xps ait Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego refitiā vos vñ al secuco vltim finis appetitiui motus nīi dz māsio. Et ideo diúsi modi assequēdi finē vltimū dicūt diúse māsiones. Et tñ cū deus adeptus ē: vnica ē oim mansio ⁊ domus ut vnitas domus rñdeat vnitati bītudis q̄ est exptē obiecti ⁊ pluralitas māsionū rñdeat differētie q̄ est in bītudie exptē btoꝝ. Sic etiā vidēmus i rebus naturalibus q· ide est locus suꝛsū oiz leuiū ad quē tēdūt sed vnūqd q ptīgit p̄ piquius ſm q· ē leuius ⁊ ita

hñt diúsas māsiões ꝑm dras
leuitatis Et hec q̄ dē dcā sūt de
C loco spūali aie. C Dz de loco
corpis dic tho. i. ñ̄ñ. di. xlñ̄ñ.
loc9 ogruus vnicuiq; corpi
glioso ꝓputatus ꝑm gr̄dū
sue dig̃tatis ptinet ad p̄miū
accñtale ñ tñ oz q̄ dimmuat
ali q̄d de p̄mio q̄ tūcūq; ē ex
illū locū q̄ locus ille ñ ptinz
ad p̄miū ꝑm q̄ actu otinet cor
p9 locatū cū nil ifluat i corp9
glioſū ſz mag̃ rapiat splēdo
rē de ipō ꝑm q̄ debitus ē p me
ritis vñ gaudium de tli loco
manz ec̄ ei q̄ ē ex locū illū hec
D tho. Tercō nōnō q̄ q̄ ad p
miū ceñle ille simplicit i celo
dco ꝓpinq̄orē hbit māsiōem
q̄ h plus hūt de caitate cui9
rō ē ꝑm tho. ibiō. q̄ tō rō me
rēdi i actu aliq̄a pncipū me
rēdi ē caitas Et idō ꝑm ei9di
úsitatē p̄mia distiguēt q̄ꝫ
ec̄ ex ipō gne act9 possit aliq̄s
g̃dus i merēdo osideraī ñ q̄ dē
rsp cū p̄mñ ceñl q̄ō ē gaudiū
de dco ſz rsp cū alicuius p̄mñ
accñlis q̄ō ē gaudiū de aliq̄
bono creato vñ q̄ h plus hēt
de caitate illius cor aie ꝙ ocli
aie i pria ex̄t apciões ad reci
piēd maiorē hītū lūs glie ꝙ
q̄ clarius vidt pl9 diligz ꝙ
q̄ plus diligz pl9 gaudebit ꝙ
dco ꝓpinq̄or eit hec de tho. i sū
mis Ex q̄bz pz prio q̄ maita
ta ꝓpinq̄us dco i pria oiūgef
ꝙ simplicit maiꝰ gaudiū hē
bit q̄ꝫ vgo miois caitatis dif
ficile tñ ē maitatā maiorē ca
ritatem hre q̄ꝫ vgine q̄ ꝑm
apl̄z. i. cor. vij. mlier cogitat
ea q̄ viri sūt vñ alibi di. de vir
gib; p̄ceptū dñi ñ hbo osilū
āt do. Pz scdo q̄ in domo celi
ēpirei corp alit vnꝰ plus ap
ꝓpiāt hūamtati x̄ ꝑm q̄ plus
meruit h ut pbabile vidꝛ
si ꝓpinq̄tati aie ad dñi corrn
dt ꝓpinq̄tas ad x̄ hūamtatē
tūc maitata ec̄ sic p̄t plꝰ hu
maitati x̄ appropinq̄re q̄ꝫ te
pida vgo vñ xps maie mag
dalene failiaior fuit ꝓtz ꝙ cio
q̄ aliq̄ alio rsp cū vgies sūt p
pinq̄ssiē q̄ ad accñle p̄miū
viz auēolā de q̄ videbit de au
reol̄ postea q̄ Apoc. xiñ̄ñ. Se
quūt agnū q̄cūq; ieit dñm de
vidue ꝙ postea oiugate ꝙ de
mū aliꝰ otinēt Ꝛ apostō pu
ei p illo vidꝛ facē q̄ xps i cēa
Joh. ꝓpinq̄orē sibi ꝙ failiaio
rē i sessiōe oñdit q̄ꝫ petro xpi
vicaio C Dcōz pncipale ex E
túsecū gaudiū ē mōi visibil
purgacō ꝙ inouacō de q̄ nōt
tho. i. ñ̄ñ. di. xlvñ̄. vbi cāz pur
gacōis mūdi ifriois assigt
fic Ruia mūdus aliquo mō
ꝓpt hoiez fcūs ē optet q̄ qñ
hō glorificab ꝑm corpus etiā
elemta huius mūdi optet q̄

ad statū meliorē mutētur ut
sic locus sit ouemēcōr a aspe
ctū delcābilior Ad hoc āt q
glia; corpis hō oseqtur opti
pus remouei ea q glie oppo
nūtur q sunt duo sc; corrup
cō a ifectō culpe Quia ut dr·i·
cor·xv·Corrupcō i corrupte
lā n possi debit a cūtate gle
oēs imūdi fois ert Apoc·vl
tio Et filiter opti mundo a cō
trariis dispoicōibz añq i no
uitatē glie adducant ppor
cōnazi ei qđ de hoie dcm ē q
uis āt res corpal subiectū in
fectōis culpe ee nō possit tn
ex culpa q̄dam imcō guitas
i rebus corporeis relinq̄tur
ad hoc q spūalibz dicētur
Ideo vidēmus q loca i q̄bus
aliq̄ crimia sūt omissa nō de
putātur ad aliq̄ sac̄ ieis exer
cēda n purgacōe q̄dā pmis
sa Et sm hoc ex pcīis hoim
q̄dā imp doneitatē ad glie
fuscepcōez ps mūdi rapit q
i vsū nrm cedit·vn q̄q tū ad
hoc mūdacōe idigz a filiter
cir medīū locū ppter elemto
rū otactū multe sūt corrupti
ones a gnacōes a alteracōes
q puitati eoz derogant Et
ideo ab hijs optz elemta pur
gari Dz di·p q̄d purgabitur
ps·sm aug9·x·de ci·deia hec
in glō·i·cor·vij·figuā huj9
mūdi pterit dic·glō·plchri

tudo huius mūdi mūdano
rū ignīū cōflagcōe pibit qđ
declarat tho·vbi pus di· Illa
mundi purgacō ut dcm ē re
mouebit a mūdo infectōez ex
culpa rlictā a ipuitatē omix
tionis et dispoicō ad glie
pfectōez·Et ideo q̄q tū ad hec
tria ouemētissiē fiet per ignē
Prio qz cū ignis sit nobi f
lissimū elemētoz hz naturā
les ppetates files ppetatibus
glie ut maxie pt; de luce Se
cūdo qz ignis nō ita recipit
omixtiōez exnei ppe efficati ā
vtutis actie sic alia elemta·
Tercō qz spā ignis remota
ē a nrā hitacōe neqz ita omu
nis ē nob vsus ignis sic terre
aq̄ aeris vnde nō ita ificāt
a ppe hoc hz magnā efficati
am ad purgandū a ad idē sub
tiliandū ec cār finez mūdi reg
bit vicīū cupiditatis: mūdo
iam q̄si senescente·qz ut dr
math·xxiij·Tūc refrigesc
caritas multoz Vn tūc etiā
purgacō ouemētez fiet p ig
nē·Sed dicēs vsq; quo ig
nis attinget? Rño sm q dr
·ij·pe·iij·tntū ascēdet iudicij
ignis q̄ntū aque diluuij sc;
xv·cubitis sup oēs mōtes p
ignē ei poterit osumi impuri
tates elemtoz que ex eoz cō
mixtiōe puenīūt hmōi autē
impuritates precipue sunt

cūr tertiā vsq; ad mediū aeis
mterstīciū vñ vsq; ad illud
spatiū ignis vltīe oflagōis
elemta purgabit Quītū eciā
aq; diluuiū ascēderūt qō pba
bilit' estiari pōt ex altitudie
mō ciū qs dēmīata mēsura
tīn scēderit Ps. d. qt loca pur
gacōe ñ indigēt ps. Infernꝰ
ñ purgabit. qr totū qō ē se
dū i elemtis p ignē ad locū
dānatoꝝ congregabit vñ ad
infernū purgamta adducēt
Celū vēo purgacōe ñ indigz
qz licz dyaboli ibi peccauerit
tñ cū statū dyaboli mdē electi
fuerūt ñ fuit locus peccandi
Ea dē rōne nec paradisus nec
spā ignis nec supior regio
aeis Ps dicēs q ordīe erit
purgacō p ignē a iudicio ad
uētus ps. bm eūdē ibiō. Prio
cōflagōe ignis q mūdū pur
gabit iudicez p̄cedet vñ ps..
Ignis añ ipsū p̄cedet Secdo
ut dz. di. xlviij. qr tp totū tā
malorꝝ qꝫ bonorꝝ hoim corpo
ra tūc viuētiū mānerabit sed
differēt Quia i mōe li ptūc
manētes penose cremabunt
in vmalibz exntes purgabū
tur penose a vtilit. sz mūdi r
soluētur sine dolore. Tercio
ōniū tā malorꝝ qꝫ bonorꝝ re
surrectō mortuorꝝ fiet a rsur
rectio bonorꝝ a eorꝝ corporū
glificacō simlr erit vñ i. Cor.

xv. Seminatur i ignobilita
te a resurgz i glia Simul āt
cū corpa scōrꝝ gloificabūtur.
etiā tō creatura suo mō reno
uabitur ut pz Rō. viij. Ipsa
creatura liberabitur a seruitute
corrupcōis i libtatē glie filio
rꝝ dei. Rr̄to boi in ictu oculi
rapiētur p̄pa vtute agilitatis
dote obuiā xpō i aera. i. tessz.
iiij. Et ptūc xps iudex veniet
a ignis bm illō ps. Inflāma
bit i circuitu iimicos eiꝰ scz x̄
Rr̄to ptꝰ iudicij sūiaz ignis i
uoluet malos vtute dīna vñ
dañ. vij. Fluuiꝰ igneus rapi
dus q̄z egrediet a facie eius
glō. ut pcōres tr̄hat i gehē
nā Et loq̄t ead glō. de igne
de q̄ nūc ē mēcō ut pz p quā
dā glō. q ibi dicit ut bonos
purgz a malos pūiat vñ q̄c
q̄d grossū ē i igne a fed sepa
bitur a puro igne a retrudet
in infernū Quicq̄d aūt pclari
ꝰ a nobile a subtile a lucidū i
superioribus reseruabitur ad
glīaz scōrꝝ ut dic glō. basilij
sup illo ps. Vox dñi intīdē
tis flāmā ignis vndē Luc. iij.
Cuiꝰ sp. iudicis vētilabr in
manu sua a purgabit aream
suā a cōgregabit triticū suū
id ē electos i horreū paleas āt
id ē reprobos obuēt igne iex
tīguibili Ps. d. quo inoua
but alia corpa ptūc exq̄ ñ

purgabūt oīa ℞no ꝑm thō. ⁊ alios sup mateia di·xlviij·
i·iij·q dā corpa purgabunt ut elemta a corpa btōr·vñ
terra erit tūc ut cristall⁹ apla nabit·aer erit clair nec hē
bit obscuitatē vētos ipsiōes alias nec silia·Aq a igms si
ent puriora ⁊ manebūt scōm
sbas a qlitates ꝓpas q sesus
sactor mulcebunt luce pspi
cuitate a ꝑmis qlitatibz n āt
nocebūt Alia āt corpa mno
uabunt supius qr sol stabit
i orīēte·luna i occidēte a mo
tus oīm celor cessabit ipb q
escētibz a oīa āplioi luce illu
strabunt·Et sic a motu a
mnoi luce liberabunt vnde
ysa·xlvi·Ecce ego creo celū
nouū a terrā nouā a n erit m
memoia ꝑora Et apoc·xxi·
Vidi celū nouū a terrā nouā
vñ ysa·xxx·Erit lux lune sic
lux sol a lux sol erit septēpli
cit sic lux sep tez diez i die q
alligauerit dns vln⁹ ꝓpli sui
vbi glō·mterl·Post iuditiū
a celū erit nouū a terra noua
oīa ei ꝓpt hoiez fca i eius lap
su prorata sunt a sola luna
suo lumie mioata hec ibi vñ
sup·iij·dic thō·di·xlviij·Qr
q dā ista minoracōez ad lrāz
pbabilit itelligūt Sz alij ꝑ
babili⁹ ut dic·dicūt qr mio
racio ista facta sit q ad vsū
hois nō ipb celi sic qr hō post
pctm n tātū cō modū cōsecu
tus ē ab eis sicut an̄ per quē
mod etiā gen̄·iij·terra male
dcā dr m opere Ade ut sic sit
mioracō i rebus n ꝑm sbam
sz ꝑm effectū vñ hō an̄ pctm
tātū omod hūit ex lumie lu
ne sic nunc ex lumie sol Sz
pt⁹ rsurrectōez lux lune aug
mētabit scōz rei witatē·Et
ut dr tunc luna lucebit tātū
quātū nūc sol lucet Sol āt
i septuplū plus qm mō luceat
Quātitas āt melioracōis a
modus illi soli ogta ē q erit
melioracōis actor Oīa sunt
thō. ōia etiaz prefata tāgit
apls rō·viij·di·Scim⁹ qm
creatura ingemiscit a pturit
vsqz adhuc id ē ad modū i
gemiscētis a pturiētis se hēt
motu gnacōne corrupcōne
a multis alijs Seqtur ibi n
solum āt illa sz nosipsi ꝑmi
tias spūs hntes a ipsi intra
nos gemimus expectātes re
dēpcōez corpis nri Spe ei sal
ui fā sumus Cū igr tāta ino
uacō fiet bn xps ait luc·xxi·
Celū a terra trāsibūt sp q ad
spez quā nūc hnt n q ad sbaz
Et·i·cor·vij·ptrit figura h⁹
mundi ¶ Dubitatur aut ista
inouacō fiet ℞·ꝑm thō·ibiꝫ
prio ut hītacōes ouemētes
glificatis corpibz dedicētur·

Sc̄do ut p laboꝛē q̄ hoi iussū di fuiꝛt remuneꝛēt. Tercō ut bū deū im̄ inouatis tāq̄ im̄ speculo mūdioi speculēt Dubitat vtꝝ amālia plāte a mne alia maneāt fm̄ sba; ptꝫ iuditū ꝯ. idē q̄n. sꝫ tn̄ bū natuas eoꝝ ognoscēt optūe ut i eō dicetuꝝ gaudio Rō q̄re nō manēt p̄ria q̄ illa q̄ manēt dn̄t de sui nata eē ꝑpetua ut hoi tūc assilent sꝫ p̄fata n̄ sūt hmōi sꝫ hō celi āgelica ele m̄ta Sc̄do a p̄fata coꝝruptibilia solū sūt creata ꝓpt hoiem ut eū i hoc exilio iuuēt ad p̄riam fm̄ illō ps̄. Oia sbiecisti sb pedi. ei⁹ ac̄. Et ꝛō. i. ¶ nuisibilia dei a creatuā mūdi p ea q̄ fca sūt itellca ospiciūtuꝝ. sꝫ ptꝫ iudiciū oēs eꝛt i termio seu p̄ria iferni l celi ad q̄d ergo valeꝛēt cū nullꝫ eis egeat Tertia cā aꝛguit i scdo q̄ ido nūc sūt p̄fata coꝝruptibilia ut hō iuuet ad ostructōez dom⁹ p̄rie sꝫ fm̄to mūdo coꝝruptibili q̄libꝫ ei i domo celesti ergo depoi dn̄t scale q̄ sunt hec coꝝruptibiles creat fīc fit i p pacōe turris apalacii ꝛem.

¶ Capitulū Sextum

Ertiū p̄cipale gaudiū extrinsecū eꝛt visio coꝝpal A delcabilissiā. ¶ Vbi nōnd p mo fm̄ tho. m. iij. di. xlviij. q. oēs q̄nq̄ sc̄us erūt i actu m

p̄ria Rō q̄ ibi eꝛt i maioi pfc̄oe q̄ h sꝫ h sūt i actu ergo ibi. ¶ tē vicim⁹ se hꝫ sc̄us ad aiaꝫ q̄ coꝝp⁹ sꝫ coꝝp⁹ p̄miabitur p dotes fluēteꝫ ab aia ego sc̄us. ¶ tē socius labois dꝫ eē socius o sola cōis Sꝫ q̄nq̄z sc̄us h buieꝛūt laboꝛādo aie ergo ipsa cōsolata scꝫ aia ipsi. i. sc̄us p̄miai dn̄t Sc̄do notāt q̄ q̄libꝫ sc̄us i p̄ria cognoscet aliq̄ singulaia l saltē aliqđ singulaēa p̄cipue magis excellēs de q̄libꝫ spē rez sc̄ibiliū pbat mgr ¶ o. de tabaco de sc̄ibilibꝫ delicijs padisi q̄ fm̄ doctoꝛes cōit i p̄ria plꝫ stituet q̄ i padiso adā p̄cidit Sꝫ i padiso fuisset ogēo ꝛerū sc̄ibiliū igꝛ ꝛc̄. ¶ Tercio nōnd q̄ q̄uis post hāc vitā n̄ sint q̄d sc̄ibilia puta aialia plāte ꝛc̄ tn̄ p influxa spāl sc̄ibꝫ a do mediāte itellcū p̄nt visibiliter i p̄ria videri sc̄ibilia p̄terita n̄ exn̄cia ptꝫ q̄ aia separata fm̄ tho. m. iij. itelligit itelligibilia p spēs influxas ergo a sc̄us p̄cipit a sc̄ibilia p spēs influxas alias sc̄us n̄ ꝓpoꝛciōꝛetuꝝ itellcū ptūc ipfabilitate q̄d mōstruosū foꝛet Et hāc sc̄lacōez nec situs nec distātia nec absētia sensibiliꝫ impediet nec ipositō ꝓꝫ q̄ p tho. 3m a vtꝫ bū ad nutū i oibus sbuieta adeūt a assistꝫ i oibꝫ q̄

b

volūt Cū hoc tñ oēs q̄q̄ sē
sus sētiēt ī pria sua ꝓpria ob
iecta p spēs receptas a sēsibi
libꝫ ꝓtūc exñtibꝫ ꝓbat ec̄ ex
dās sc̄a tho. ī. ñ̄j. di. vltā. q.
vltima dicētis Abtūs ńl ab
strahi dēt qđ ad pfectōem btū
tudis ptīnet Hꝫ sētiē p spēs ī
fluxas nōsolū p ceptas est
r hmōi Dñs suppositis vide
bit oculus btū q̄q̄ ī gne
racōe quoꝝ gaudiū sūmū hē
bit Prio nō existētia post iu
dicīū ut floēs aīalia piscicu
los aues a filia vidēbit wisi
milit̄ p spēs sēsibus a deo in
fluxas pꝫ qz illa vidissꝫ ī sta
tu innocētie. sꝫ ī pria plus vi
debit Secđo vidēbūt sc̄a mūd
ꝓtūc sēsibilē ī qtuoꝝ elemtis
tunc purgatūa celoꝝ spēs
stell̄ a planetis innouatū ut
sup̄ dcm̄ est Tercō vidēbunt
corpa btōꝝ tūc pulchriaꝝ ñ
ans. li. de siltudīb; pulchtu
do quā pfēc̄ h̄ null9 hꝫ natu
ralit̄ ab hoie appetit. In illa
vero bātudie pulchtudo iu
stoꝝ sol̄ excell; pulchtudīnē
q̄ septēplicit̄ q̄ mō fit splen
didioꝝ fulgebūt iqt iusti sic
sol in regno ac̄ Corpus qui
dē dñi plucē soli nullus am
bigit sanus Cui cū similes ei
mus teste apl̄o. reformabit
corpus hūilitatis nre confi
guratū corpoi claitatis sue

hec de Anselm. Qrto vidēbunt
dānatos in inferno ut pbat
tho. di. vlti. ñ̄j. Nā p sa. vltō
dr Egrediētur a vidēbunt ca
daueraviroꝝ q̄ ꝓuaicati sūt
in me glō. Elā egrediētur in
tellectua wl manifesta visi
one ut ad laudē dei magis ac
cēdātur. pbatur ec̄ rōe qz a
btūs ńl abstrahi dēt qđ ad p
fectōem bātudis ptineat vnū
qđ qz̄at ex opacōe coñz̄j ma
gis ognoscit. qz coñria iux̄
se posita magis elucescūt Et
ideo ut bātudo scōꝝ eis ma
gis oplaceat a de ea vberioꝝ
grās agāt datur eis ut pēas
ipioꝝ pfecte intueātur Et q̄
uis corpa dānatoꝝ fiāt tur
pissiā: tñ visio btōꝝ sic a dei
p hoc ñ ledetur nec ptūc btī
opaciētur dānatis. qz sūme
se oformāt, đme voluntati q̄
pūit dānatos Hꝫ de pēis eo
rū gau debūt ñ inq̄ptū penam
hñt dānati sed inq̄ptū in pēa
dānatoꝝ ofiderāt ordiez di
uine iustitie a suā libeā cōem
vñ ī ps. Letabit iust9 cū vi
derit vindictā. Qrto vidēbūt ꝛ
hūamitatē in iudicio a sp vñ
luc. xxi. Tūc vidēbūt filiū ho
mis venientē cū ptāte mag̃ a
maiestate q̄ ad gl̄iaz ptinēt
In ꝓmo ei aduētu sēpez hūi
lit̄ venit Sed in secūdo cū po
testate a maiestate veniet.

ut gl̄ia; p̄fis oñdat a pt̄ate; dānatis wm̄et cū cicatr̄ib⁹ et
signo crucis q̄ b̄tis delcābilis
d sīā erit ad vidēdū. ¶ Est ecīā
h̄ fm Joh. de tābaco nōndū
vbi sup̄ q; i q̄libet sēsu m̄titu
do delcācōis cātuz im p̄fia ex
sex vicz ex r̄stitucōne omodi
natural Ex melioracōe obie
ctoz ex acumīe potētie sēsitīe
Ex diūsitate visibiliū. Ex obie
ctua dēitatis p sēsibilia a ex
hoc q; nec distācia impedit ob
iecta nec situs nec īterstitiū a
hoc wz ē q̄ ad spēs īfluxas. ſz
receptas spēs sensus adhuc
valde a rmotis fm tho. pāpi
et vñūsus Cōmod obiectū a
cuit diūsa distācia deus. Exē
pli gīa i p̄positō de visu sex fa
cīēt ad ea⁹ delcābilissīāz a pfe
ctissīāz; delcātōez. Prīo r̄stitu
cō cōmodi natural Quia i p
adiso hūūsſz tātū cōmodū de
lūne lūe sic nūc de lūne sol
ut allegatū fuit sup̄ sup ysa.
xxx. ſz stat⁹ glie pfectōra r̄sti
tuet pdita ip adiso. scdo ad
magtudinē delcācōis im visu
faciet melioracō obiectoz im
oꝛdie ad visū siue sint elemē
ta. celi. stelle. siue etiā corpa
scōz a etiā alia q̄ pāpiem⁹ p
spēs īfluxas vt pz p glō. ysa.
xxx. dicētē Oīa meliora hoie
r̄surgēte sic delionata fūt ip̄o
cadēte Cōsistit āt melioratio
im q̄tuoꝛ vicz In augmtacōe
lucis i claificatōe coloꝛis In
ouenīētia mēbroꝝ a i corpa
li pulchtudie b̄tōz q̄ coloꝛa
ti erit cādido a rubicūdo puris
simis coloꝛib; fm optīe ople
xiōis conuenīētiā a phisono
mie decētiā Erit q; ē corpa co
rū terſa a polita a pspicua de
centissimē quātitatis licz vnus
alio maioꝛ sit quātitate scōm
q; h̄ pueīſz natura nō errāte
Cicatrices ēt p xp̄ō suscepte
sic a xp̄i erit decētissimē. Nā pul
chtudo mimi sīa ad mim⁹ erit
qn̄q̄ gesies l̄fere tāta quāta ē
mō pulchtudo natural cuius
cūq; corpis etiā celestis. Et
pulchtudo sīa i duplo maio
ris meitū fere cēcies tāta a sic
deiceps fm mai⁹ meitū. Nō ē
q; ex sup̄dcō mim⁹ scūs erit p
tūc sepcies excedēs pulchtu
dīez sol ptē q̄ erit sic lux septē
dieꝝ ysa. xxx. ſz sepcies septē
faciūt. xlix. ego ac. Tercō ad
magtudīez delcācōis i visu fa
tiet acumē vis⁹ a claitas ocu
loz q̄ maioꝛ a minoꝛ erit fm mei
tatē vie nec ocli q̄cūq; luie offē
dēt q; oīa luia tē mitebūt n
ledēt sic a discipli xp̄m vidēt
corruptibilib; oculi cū mario
gaudio itūfiguracōe dicētē pe
tro dñe bonū ē nos h̄ ē ⁊c. ⁊ fm
Joh. de tābaco vbi p⁹ nōnō q;
si h̄o nō eq̄lit meruit fm visū

vel ꝑm auditū: sic de alīs se
sibꝫ ꝑm hoc magis vel minus
meliorabūtur obiecta illius
vel alterius sēsus saltē ꝑm effe
ctū scꝫ omodi vel delcācōis q̄
to ofert ad mlitudinē delcā
cōis i visu diuisitas visibiliū
q̄ videbimus p spēs receptas
oēs speras celoꝝ · oēs stellas
oia elemta · oia scōꝝ infimita
quodāmō corpoꝝ danato
rū Et p spēs ifluxas · de q̄libet
spē aialiū · plātoꝝ · lapiꝺ · co
saꝝ · violaꝝ · mineraliū vi
debimus aliq̄ vel de q̄libꝫ spē
ꝝ de singul spēbꝫ excellētissi
mū isti⁹ spēi q̄ thia i statu i
nocētie hūissemus · Q̄nto au
gebit delcācōem visus visio
deitatis i q̄libet creatuā ꝑtūc
exīntē vñ q̄ uis oculus corpo
ral direcꝫ ꝝ sicut visibile p se
nō possit videre deū cū nō sit
coloratus nec lucidus corpa
liť Cñ ut dicit thō · i · ñij · dis ·
xlix · Videbit oculus deitatē
sic visibile per accēns · Cū ex
una ꝑte visus corpal tāta gli
aꝫ dei ispiret i corpibus p̄ci
pue gliosꝝ a maxie i corpe x̄
ꝝ exp te alia intell cūs tā cla
re videbit deū q̄ i rebus cor
palibꝫ vid deus p̄cipiet sic in
locuc̄oe p̄cipitur vita · vnde
August · de ci · dei dic · valde
credibile est sic nos visuros
tūc mūdana corpora celi no
uia t̄re noue: ut deū vbiq̄ p̄
sētē ꝝ vniuſa corpalia gubꝝ
nātē p̄spicuitate clarissīa vi
deamus ñ sic inuisibilia dei p
ea q̄ fca sūt intellcā ospiciūť
ſz sic hoies mox ut aspicim⁹
ñ credim⁹ viuē ſz videm⁹ hoc
Aug⁹ · a thō · Sextū augēs
multitudinē gaudiū i visu su
ptactū ē satis q̄ nec distātia
interstitiū nec situs visū ipedi
et C Q̄rtū p̄ncipale gaudiū e
extrinsecū eit p auditū q̄ eit in
actu vel in cātu ꝓbat thō · i · ñij ·
di · xl ñij · p August · di · sup il
lud ps̄ · Exultacōes dei i gut
tue eoꝝ Corda ꝝ ligue eoꝝ
ñ definēt laudare deū] dē hēť
p glō · sup illo osee · ñij ·] n cā
tico cābal ymo in p̄ia eit ri
sus ut dic thō · qōli · xi · q · vi ·
ꝑm illud Job · viij ·] mpleat
os tuū risu ꝝ labia tua ubi
lo nō solum āt ut ꝓbat mgr
] o · de tābacouvbi p̄us i p̄ia
mod⁹ audiēdi eit p i mutati
onē soni realē ſz etiā p spēs i
fluxas ōmit⁹ auditui ꝑm q̄ſ
hēbit iocūditatē cātus phi
lōene ꝝ alia auiū q̄ i statu
inocētie hō ista ec hūiſſz ad
magtudinē etiā delcācōis in
auditu fatiēt sex q̄ de visu ta
cta sūt Prio restitucō omodi
natural q̄ ei ad hois p̄fm
oia deteriorata sūt hō in statu
innocentie tātā delectacōem

hūiusmodi ad wēm cicade sic mō
ad wēm philomene. Et post
resurrēōem restituet. et āplius
dabit auditui. Secundo ad
gaudiū auditꝰ faciet melioā
cō obiectoꝝ audibiliū. q̄ me
lioracō. ostit ⁊ vbiqꝝ sīgnificaci
one. In organoꝝ emūdacōe
In extioꝝ ipedimētoꝝ amoci
one. et ī ipsaꝝ vocū claritatis
supnaturalē pfectōe. Nā q̄ ad
p̄mū q̄nto wꝝ ē maioris cari
tatis exp̄ssiua. tīnto delcābili
oꝝ ē. Cōfert ec̄ q̄nto o sonātia
magis debita ꝑm noticiā ar
tis musice que excœbūt aliq̄n
actu vt potētia educat ī actū
⁊ deꝰ glificet. vñ cātꝰ hm̄oꝝ cū
q̄ musicoꝝ ī opacōe ad cele
stē musicā ē velut rugitꝰ rusti
coꝝ h̄ rēspū naturalīū h̄ cātoꝝ
rū. Et ꝑm grossam estiacōnē
erit ī q̄rūdā scōꝝ wcāb⁹ suauī
tas q̄ñq̄ gesties tāta quāta nē
ē naturalē ⁊ ārificialē wcū ⁊ so
noꝝ. suauitas In q̄busdā cē
cies tāta. Et sic ascēdendo. sic de
pulchtudie colois dc̄; ē. Et ex
cō gaudiū auditus augebit
maioꝝ pfectō auditiui oꝝ gaī
q̄ ad oblacōes eoꝝ q̄ auditū ī
pdiē possent. Qr̄to mlītudo
⁊ v ietas audibiliū ꝑm spēs
⁊ nūm q̄ maiora erit sil'ul' suc
cessiue q̄ꝑ h Qnto q̄ paccns ī
wcāb⁹ ⁊ somis audiem⁹ deū ī
ōmb⁹. Sexto nec distācia it'
sticū nec situs sonū ipediet
¶ Qntū p̄cipale extñ secum
gaudiū erit p olfactim sēsum
odoratiū vñ di·tho·di·xlīñ·ñ
ñ·. Odoꝝ erit ī p̄ria cū ecc̄ia can
tet q̄ odoꝝ suauissimꝰ erit coꝝ
pa scōꝝ. Nā odoꝝ ī via nō solū
ē fumal' eua poracō ⁊ etiā spū
al' q̄dā ad odoratū mlīplica
cio. Et ī corpib⁹ gloriosis erit
odoꝝ ī sua vltīa pfectōe nullo
mō p hūidū suppōsitus ⁊ tīn ī
mutabit spūali īmutacōe sic
odoꝝ fumal' ⁊ sēsus odoratus
ī scīs q̄ nlla hūiditate ipedi
etur cognoscet nō solū excellē
tias odoꝝ sicut ī nob nūc cō
tigit ꝓpt̄ cerebri mīmiā hum
ditatē. sed ecīā mīnimas odo
rū drās hec tho· ⁊ nō solū odo
rabīmꝰ p īmmutacōnē ab ob
iectis sanctoꝝ coꝝpoꝝ. ⁊ ecīā
spēs īfluxas odorabiliū odora
bīmꝰ balsamū cīamomū ⁊c·
Ad magtudinē āt delcācois
in odoratu sex faciēt. Primo r̄
pācō naturalē cōmodi· q̄ m p
adiso si māsissemꝰ ad odoꝝ
ritu tātū cōmodꝰ hūissemꝰ si
cut mō in tō apteca. Sed m
p̄ria plus saltē i eq̄ pollēti re
stituet. Secdo melioracō ob
iectoꝝ ut grossa estiacōe coꝝ
pis glioſi minoris meīti q̄ñq̄
gesties tāta sit quāta ē nūc q̄
cuiq⁹ suauitas. Et cēcies in du
plo sāctioris vñ imagināū

ē corpūs bti q̄si q̄ddā corp⁹ opositū ex rosis liliis a filibz optīe redolētibus nutritū ⁊ namomo ⁊ sūme odoriferis ⁊ punctū balsamo ⁊ optīs vngētis. Tle erit obiectū olfactui Terco ofert sic p̄us dcm ē de alijs sic ecia de q̄rto .v. a
8 .vi. Sextū p̄ncipale extñ secū gaudiū erit gustus .vñ ꝑm tho. vbi sup̄ gustus hz a hēbit ī p̄ria mediū oūctū ⁊ erit ī actu nō tñ ꝑm q̄ ē sēsus alīmēti sz erit ꝑm q̄ ē iudiciū sapoz .ita tñ q̄ imutabitur ab aliq̄ cibo vel potu sūpto ñ forte dicat⁹ q̄ ibi gustus erit ī actu p imutacōnē ligue ab aliq̄ hūiditate adiūcta. Et q̄ scūs tho. ñ dubitat q̄ñ in actu fiat gustus .sz modū ſb dubio relinq̄t Tūdit magister Joh. vbi sup̄ modo dicēs q̄ ī p̄ria gustus erit ī actu p imutacōz spūalē seu intēcōnalē absq; sūp cōe p modū cibi ⁊ masticacōe scā a corpe btōz mediāte tñ sapore eis forīter inhērēte q̄ corpora si masticata fuissent ante glificacōez nata fuissent mediāte suo sapore gustū imutare vñ in p̄ria btī duplicit gustare possunt vno mō p intēcōnalē imutacōem lingue a sapore scās inhērēte. Alio mō p influxū spēz a deo sic de alijs sensibus dcm ē. Ad magnū tudiem etiā gustatiui gaudiū faciēt sex p̄ria restituco omodi nalī q̄ adā ī statu innocētie de omestiōe alicuius frcūs l'aq̄tātū delcātus ē sic mō q̄s delcātur ī gustu clareti l'zucharē plus ātī ī p̄ria restituet⁹ q̄ p adam pditū est. Secūdo cōfert melioracō obiectoz ī ordie ad gustū. nā ceteris pibus q̄ntū pulchitudo corpm glioz excedz oēm pulchritudiez corpm nunc existētiū tñtū ad minus excedz suauitas saporis corpm glioz ī statu futuro oēz naturalē suauitatē saporis totius mūdi. ita ut corpus mim scī sit q̄ñ q̄gefies suauiū⁹ q̄ sapor mell' zucharē l'cui⁹cūq; alterius rei sapororose ī p̄nti. nō tñ dēti bus masticabimus l'otēmus sed deo influēte p̄cipiemus intēcōliter. De rsiduis q̄tuor dicendū ēt p orecōnabiliter sic de visu. Septimū p̄ncipale extrinsecū gaudiū ē actuacō tact⁹ vñ⁹ xp̄s glificatus tactus ē Jo. xx. ait noli me tangere Et btā agnes ait. Quē cū tetigerit casta fuit. mediū ātī tactus sic ⁊ gustus oīū ctū ē mod⁹ ātī tāgēdi ꝑm tho. vbi p̄us tal' ē q̄ erit imutacō spiritual' a q̄litatibus tāgibilibus sic ec ī corpea defuit q̄d

nec vrē nec gladi⁹ scīdē potu
isse ⁊ tñ hoc ihesum hūisse· Im
passibilitatis ei dos excludit
naturāle īmutacōez ego spūa
lis erit tē erit sine oi īmutacōe
quā sūbiectū p se faciat· hz per
spēs erit ipi tactui a do īfluxas
Ex q̄ sequit q̄ nec tact⁹ ipdiet
distātia nec situ nec it' posicō
ne hūc sēsū ec̄ sine īfluxis spē
bz oēs pnt hre sic a vīsū vt di
cit tho· Erit ec̄ i pria āplex⁹ a
oscla ad pntes cogītos āicos
⁊ notos vt dic· Joh· eps in h
mōe de oīb⁹ scīs tē bern· in ser
mo· de oīb⁹ scīs Hz tact⁹ tles
⁊ oscla erit sine oi venea cōcu
pia Sic ecīa in via ex naturali
pietate mr filiū pntes natos
⁊ alīes oscl'ant' īfantulos Ac
maia Elizabeth āplexata est
potuit ec̄ p spēs īfluxas fieri
o tact⁹ mutui it' distātes· Ad
tact⁹ āt gaudiū faciēt sex pri
mo restituco omodi natural'
q̄ in pria erit corpa terrsa poli
ta ⁊ q̄litates p̄me ad mediū r
ducte tpatissie tā vt mim⁹ sā
ct⁹ in tāgēdo habitu⁹ sit quinq
gefies tāta delcācōnē quāta
nc̄ q̄cuiq; hret de q̄cuiq; tāgibi
li de rebus q̄nq; dicēdo sic de
p̄cedētib⁹ sensibz· De gaudio
aūt q̄nq; sēsuū p̄b⁹ tū tact⁹ di·
anselli· de similitudīb; sic vo
luptas quā h q̄rē mtimur nō
nisi p anxietatē muemur cū
ad id puenerit hoies quod
voluptatē putāt nō n̄ odorā
do eadē fruv alēt quo si non
fuerit īmediate fruiti: in āxieta
tē vertūtur post hāc vēo vitā
a m ōnimo da voluptate fūt
a ōmno replebūtur anxieta
te Sicut ei ferr ignitū q̄libet
sui pte contiet ignē: sic in se vo
luptatē· hāc voluptatez
q̄ nemo h sensit deo nec ex
planari pōt perfecte a quo q̄
hec ille Exēplū ē de fauo mell'
quod in ōm sui pte melle pe
netratur Et de buccella itincta
vino optīo vndiq; panē pe
netrante sic voluptas patrie
omnes aīe ⁊ corpis venas os
sa medullas artus ⁊ cōplexi
onē penetrat· sic de igne vide
m⁹ in ferro ignito· Ca· vñ·

Octauū pncipale extīn
secū gaudiū ē dos ipas
fibilitatis Ubi nōn A
dū p̄mo p m thō· i· nñ· di· xlii
ij· ⁊ xlix· q̄ dos ēpetu⁹ ōtus
aīe ⁊ corpis in eē na b tūtudie
iugit' pseuerans Est ei int' xp̄z
hoiez ⁊ aiaz quālibz mr in ōnū
spīuale teste ap'lo· Eph· v·
Sacrām tū hoc magnū ē· di
co aūt in rpō ⁊ eccīa· Ex q̄ hret
q̄ spirituale mrimoniū p cor
porale figmificatur dātur aūt
sponsis carnalibus tria dos
donacō ppt' nupcias ⁊ paren
talia· dos ē dōcio facta spōse

ex pte pⁿs a hoc ad vsū spō
si ꝓpt onera mr̄imonij a dat
ad mr̄imonij solaciū tn̄ ad
possessiōez spōse Et sic datur
spōse i ꝓprietatē licz spōso dēt
ad dispensacōnez seu vsū Et
tr̄ditur qn̄ spōsa i domū spō
si traducatur q̄uis aⁿ traduc
cōez ꝓmittatur Et ē dos nō
q̄ cūqz donū spōse sz p̄cipuū
q̄si pr̄monij eius de q̄ viuē
a sustētari d̄eat Et ꝑm mlt̄as
leges sponsus nō ꝑt dotē in
uita vxore ab ea alienare·:·

b ¶ Sic i mr̄imonio spūali q̄d
ē mt̄ xp̄m hoiez ⁊ eccl̄iam seu
quālibz deuotā aiaz l̄ hoiem
tō trinitas q̄ ē pr̄ nr̄ eccl̄ie seu
deuoto hoi dat dona aliq̄ in
ꝓprietatē ad volun tatē tn̄ a
ad dispensacōem xp̄i sponsi
qn̄ eccl̄ia vl aīa i domū spō
si introducēt q̄d fit i p̄sia q̄
uis aⁿ traductōem h̄ ꝓmit
tatur q̄ dona dotes appellāt
Et sūt duplices dotes q̄dam
aie de q̄bz i·iij·p̄ncipali dice
tur·Alie corpis q̄ taz aīa q̄
corpus xp̄ō in p̄sia uūgetur·

c ¶ Secdo nōnd q̄ sic sponsa
carnalibus tria dātur·dos vicz
de q̄ dictum est·donatio ꝓpt
nuptias q̄ est illd q̄d a spō
so dat spōse·Et paraphernalia
q̄d ē illud q̄d hz sponsa pre
ter dotē ut sūt munera ab ai
cis data sponse a filia·Hic
in p̄sia cuilibz hoi seu deuotē
aie dātur tria dotes ut dcm ē
donacōnez ꝓpt nuptias q̄d erit in
futuro gaudiū q̄d hēbimus
r̄sp cū huāmitatis x̄ eā ogno
scēdo a videndo de q̄b⁹ postea
dicēt ap aphernalia q̄ erit alia
dona postmodū declaranda·

¶ Tercō nōnd q̄ corp⁹ a q̄ b
libz potētie sēsitiue hois glifica
ti q̄tuor dotes hēbit id ē q̄tu
or q̄litates supnaturales no
bilissimas q̄ sūt ipassibilitas·
subtilitas agilitas a claritas
q̄ q̄tuor ponūtur i trā a glō·
·i·cor̄·xv·ut i seq̄ntibus alle
gabitur Sūt autē q̄tuor ut
refert thō·di·xlix·ꝓter q̄tu
or v̄tutes cardinales q̄ꝫ ma
teria sūt bō corpalia ut pru
dētie corr̄ndeat claritas ꝓter
cogītōez iustic̄ie q̄ est ꝓpetua
a immor̄l ipassibilitas for
titudi agilitas ex q̄ ōtingit
ut nl corpi possit resistē vn
agilitas nōtur·i·cor̄·xv·per
hoc q̄ dicit Surget i v̄tute
Tempantie vēo q̄ hic corp⁹
attenuat subtilitas a sic q̄tu
or v̄tutibz cardinalibz q̄tuor
corr̄ndent dotes corporis sic
tribus thēologicis virtutibz
correspondent tres dotes aīe
me ut postea dicetur Sunt
autē q̄tuor dotes corpis alia
rōne Quia sicut in p̄nti aīa
in corp⁹ influit q̄tuor q̄bus

corp9 ea ēt ipa absēte vicz qz corp9 viuū ē colorati9 duabi li9 virtuosius a agilius Dic aīa bt̄ificata corpi ī p̄ria p re dū dāciā īfluet q̄tuor ꝓportiō lit' dotes Claritatez impassibi litatē subtilitatē a agilitatē. ut his mediātibus corp9 per fectissime amme sb'iciatur. si amma 3o per suas tres dotes Sunt eciam q̄tuor dotes corpis sic ī claritate radij solaris q̄ est claissim9 subtilissimus agilimus a impassibil' p talem claritate xp̄s post cenā Jo h. xvij. subleuatis oculis ī celū dixit. i. orauit p̄ceit hora clarifica filiū tuum sp̄m. in resurrcōne q̄tuor dotib9 corpis q̄ tam ꝓpe in xpō nō sorciūtur nom dotis cui sit spōsus licet ipse q̄ tuor habeat excellētissime. Et sequit' ut filius tuus clarificz te sp̄m. in mēbris vnde statim addit Sicut dedisti ei potātem omis carnis. vt omne qđ dedisti ei det eis vitā eternā. Hec autē ē vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū a quē misisti ihe sum xp̄m Sunt aūt p̄m tho. Ideo quatuor dotes corporis qz ad hoc qz corp9 sit pfecte subiectū amme nec eam impe diat in operib9 glorie. q̄tuor requirūtur duo ptinēt ad sen sū a duo ad motū Quo ad se sū requiritur vnū vt sit facile r

ceptibile spirituum sensibilū a ad hoc dispomit claritas Alte rū ut nō sit receptibile passionū ignobilū ad qđ dispomit im passibilitas Quo ad motum duo requirūtur Vnū ē vt per cōtrariā mclinacōez nō resistat suo motoi ad qđ dispoit agi litas. Aliud est vt corpora p que mouetur non resistant ei ad qđ dispoit subtilitas Est E igr octauū gaudium a p̄ma dos impassibilitas de q̄ dicit' p̄. corī. xv. Semmatur ī coe rupcōe resurget in icorupti one. Et p̄m Tho. di. xliij. Re sultat ex virtute amme suum corp9 potent' contmētis. ita ut a nullo exterioi agēte valeat imutari Et q̄uis corpa bton sint opposita ex cōtrijs. tn illa contrarietas eit ad ōmimodā eqlitatē a concordiā reducta Et differt illa impassibilitas ab ea quā Ada in statu inno cēcie hūit a quā puer ioriginali dcedētes habebunt. quia impassibilitas sactoz eit nō posse pati idest nullo modo a nūq̄ posse pati. Sed Ade im passibilitas fuit posse nō pa ti idest aliquo modo a iterim q̄ nō peccaret diuina potēcia eum ptegēte cuius Impassi bilitas vero puerorum ī limbo eit nihil pati si tamē in ignez picerētur patentur Sed bū

cciā in ifemo exntes nō pate
rētur Et eit illud donū ipassi
bilitatis i vno maio q̄ i alio
q̄ cā ei⁹ ē maioꝛ in vno q̄ in
alio Cā ei ei⁹ ē dñm aie sup
coꝛp⁹ qđ q̄dē causat ex hoc
q̄ fruitur aīa deo immobilit
vñ in eo q̄ pfectius fruit est
maioꝛ ipassibilitatis cā hu
ic dōi assotiātur duo dona
coꝛpis q̄ poit Anb·li·de fil'i
tudinibꝫ vicꝫ saītas a vite lō
geuitas Et ccm addi pt vicꝫ
cicatricū foꝛmositas Saīta
te iq̄t pfecta h eadem⁹ a pria
natiuitatis die esurimus siti
mus ac·h vnus claud⁹·alt
scabiosus ac·Quibus dā tm
delinimuꝛ medicamtis ne fu
ma h sit miseia· In futuro āt
fuma saītas eit de q̄ ps· Sa
lus iustoꝛa dño Sed dicis
vndiq; san⁹ fu ℔·Anb·q̄d
dicis o hō tā gaīs fuste a cla
mab·teq; deceptū q̄ rula abs
Ibi a lō geuitas vite eit quā
h null⁹ pfcē hꝫ moituꝛus q̄
tūlibꝫ viuat diucius sōnū si
bi ee videt qđ vixit cū moꝛit
hec de Anb· De cicatricibꝫ
dic thō·di·xlmj·i·nnj· Cicatri
ces in q̄t vlneꝛa nō ert in scis
nec i xpō fuert in q̄ tū iportāt
aliquē defectū·ſ in q̄ tū sunt
sig ostātissiē vtutis q̄ passi
sunt sc̄a p iustitia a fide ut ex
hoc a ipb a alīs gaudiū ac

scat vñ dic August·li·xxij·de
ci·dei Nescio quo sic affectā
amo e mrtiꝛ btoꝝ ut vlim⁹
in illo regno i eoꝝ coꝛpibus
vide vlneꝛ cicatrices q̄p x
noie ptulerūt a fortasse vide
bim⁹ nō ei deformitas i eis ſ
dignitas ē q̄ daꝛ·q̄ uis i coꝛpo
re nō coꝛpis ſ vtutis pulch
tudo refulgeat nec tm si alīq
mrtiꝛibus āputata a ablata
sūt mēbra sm ip̄m mēbris ert
i resuꝛrectōe moꝛ tuoꝝ q̄bus
dem est capillus capitis ei⁹
nō peribit· Nonū extm secū
gaudiū pncipale ē secunda
dos ſbtilitatis de q̄·i·coꝛ·xv·
Semīatur coꝛpus aīale suꝛ
get coꝛpus spūale id ē spūi
sle hoc dos ē q̄ aufert p̄m thō·
grossicē coꝛpis causataꝫ ex
opficōe elemtalīū q̄litatum
Est āt duplex ſbtilitas vna
ex raītate pciū stātiū n̄ pmq
a ex tli subtilitate efficit coꝛ
pus facile diuisibile a hec nō
eit i coꝛpoꝫ glioꝫ Alia est
ex pfcā victoia forme super
materiā a hmōi ſbtilitatis ē
vmē Et sic celū ē ſbtile a coꝛ
pa btoꝝ sic ert ſbtilia Est ei
subtile i ppoito q̄ ē facile pe
netratīm alterius vñ coꝛpiꝫ
btoꝝ cedet absq; vlla difficl
tate a rsistēcia q̄libꝫ coꝛpora
nō glificata ut dic wilh·de
vmuso li·i·c·q̄nq̄·prio huic

uoti cor̄n̄dat aptē fortitudo
corpal' oppōita imbecillitati
de q̄b; Anſel·i li·de fide·ſic di·
Fortitudo nr̄a h a beſtijs ſupe
ratur·ſ; i vita futura nl r̄ſiſtere
potit q̄ moueat a ſi voluerit
eū tat·nec i hoc pl9 laboꝛabūt
q̄ ocul9 mouēdo ſeſe Cū ei an
gel' ſiles erim9 neq; q̄ mmoꝛ
fortitudis erimus Sz fortaſ
ſis queis ad q̄d illa fortitudo
ꝑdit cū ꝓtūc nl ſit m q̄ vires
excē poſſi9 Qui hoc di·pauca
nobiſcū q̄d i hmōi hēat viſu
huān9 attēdit Attēdat a vi
debit·qz nō ſemp de oīb9 q̄ hē
mus·ſed q̄ nos hāre ſpam9 nō
pauz gaudemus a q̄ſi actu vti
mur Sic verbi grā ipſo viſu
ꝓtāte aliq̄n vtimur nō i ea rū
pn̄cia rex tm̄ a ita de multis i
hūc modū Sic a tūc de hac
q̄ nē fortitudie agit eit Do
la nāq; ei9 poſſeſſio g̃ta nob
eit a exultacō grādis·licet m
actu neq; q̄ ſit neceſſaia nob
cūctis vt dictū ē m ſuo ſtatu
oueient' collocatis hoc cadē q̄
ſtio ſi ad velocitatē ad aliq̄
būtudinis ptē mouetur hac
ſolucōne ſi nō apōze ſoluat'
Sic igr iuſt9 fortis eit vt eci
am ſi velit terrā omouē poſſit·
¶ hoc de ānſel' Sz dubitat' vtr
corpus gloioſū ſit palpabi
le ſz·tho·q; ſic di·xlim̄·vñ Jo
h·xx·xp̄s ait palpate a vide
te cū r̄ſurrexiſſz·Eſt tn nōn9
q; palpabile 9z aliq9 corp9
ex duob9 ſcz q; hēt q̄litates q̄
bz natus ē mmutai ſēſus ta
ct9 caloꝛ frigoꝛ ac̄·ut bz aer·
igmis a hmōi Et ex hoc q; r̄ſi
ſtit tāgenti·ſic̄ terra aq̄ a cō
poſita plura·Sz tāgibile 9z
ſm q; bz r̄ſiſtē tāgēti·vñ aer
nō ē palpabil'·qz n̄ r̄ſiſtit tā
genti·ſz nec tāgibilis Et nec
corpa celeſtia ſūt tangibilia
nec palpabilia vñ gre·dicit
Corrūpi nccē ē oē q9 palpa
tur Corp9 ego gloioſū bz ex
ſua natua q̄litates ſuas que
nate ſūt imutaē tactū·Sz tn
q; corp9 ē oīno ſb iectū ſpūi
i ptāte ei9 ē vt ſm eas imutet
tactū vl' nō imuti Similit' eti
am cū ſm naturā cōpetat ſibi
ut r̄ſiſtat cuilibz altēi corpoi
trāſeunti ita q; nō poſſit eē cū
eo ſimul' in eodē loco·ſz miracu
loſe hoc pōt 9ma virtute otīgē
ad nutū ipſius q; ſit cū alio
corpe i eodē loco a ſic nō reſi
ſtit ei trāſeūti vñ ſm naturā ſu
am palpabile ē corp9 glioſū
ſz ex virtute ſupnaturali hoc ei
ei opetit vt cū vult n palpet'
a corpe nō glorioſo·vñ gre·
dicit dn̄s palpandū carnē p
buit·quā clauſ ianuis intro
duxit vt pfecto oñdēt poſt re
ſurrectōnē corpus ſuum eē a
eiuſdē nature a altēri9 gloie

Qualitates tñ tangibiles in corpibz gliob licz nō sint re ducte ad mediū rei ꝑm eq di stācia ab extremis acceptā tñ sūt rducte ad mediū ꝓpor cōis ꝑm qꝫ optūe optit ople xiom hūane in singul ptibus Et ideo tactus illoꝝ corpm ē delcābilissimus qꝫ potētia sp delectat in ouemēticia tristat in excessu hec dr Thō· Decimū extnsecū gaudiū ē tercia dos vicz agilitas dr q̄ aplus ·i·cor·xv· Semiatur i infirmitate rsurget in virtute glō·idē mobile et viuū Est aūt agilitas dos ꝑm thm·di·xlviij·pfecto supaddita corpori q̄ corpus gliosū ēit oio subiectū aīe glificate nō solū ut nil in eo sit qđ resistat wlūtati spūs qꝫ etiā hec fuit in corpore ade Sed etiā ut sit in eo aliq̄ pfectō effluēs ab aīa glificata in corpus p quā abilitet ad p dictā sbiectōez ut sic corpus sit expeditū et abile ad obedi endū spūi in ōmibus motibus et accōmbz vñ sic nūc dat na tua wlocōib; aialibz instrumenta diuse dispsicōis in figua et q̄ntitate ita dr dabit corpoi bus scōz aliquā dispsicōez alia; q̄ mō hēant nō quidē in figura et q̄ntitate sed in ꝓpe tate glie q̄ dr agilitas hec dr thō· Dubitatur prio vtrz bti corpalit aliqn moueantur· ꝫ·ibidē qꝫ sic Corpa in quit gliosa aliqn mouerī ē necessariū ponē·qꝫ a ipm corpus xpi ē motū in ascēsiōe et similit corpa scōz q̄ de terra rsurgēt et ad cēlū empirreū ascendēt Sz etiā post qꝫ celos ascēdert wisimle ē qꝫ aliqn moueātur p libitu sue wlūtatis ut illō qđ hnt in vtute actu exercētes dōm sapiam omē dabilē onēdant virtus eis pcedēs in actus exercitiū potēcōz et pfectōz apparz·qꝫ actus maifestat pōm· Et ut ec̄ visus eoꝝ reficiat pulchtudine creaturaꝝ diusaꝝ in q̄bus sapia dei eminēter relucebit Dubitat·ij·vtrz aīe gloisi k cate moueant corpa sua motu nō organico ꝫ·Dūrādi in iij·qꝫ nō sz motu pgressiuo· nō ei mouebit totū corpus suū simlr quēadmodū gue mouetur totū simlr dcorsū et leue totū sil sursū Rō est qꝫ ꝑm sāctos in aīa post resurrectōnē non erit aliq̄ noua vtus ad mouendū pter illā quam hūit in corpe viuēs Dubitat·iij·an in instanti aīa ptūc moueat corpus glificatum Rñ·thm·qꝫ ñ sz in tpe ipcepti bili wsl·dicit vbi sup qꝫ glificatus hō pt in ictu oculi distantius mouei amplius qꝫ

per mille milia miliarioꝝ ꝙ bat ibidē vñ aug· ecīa dicit p tinus vbi vult spūs eit ⁊ corpus. Similē ē iā de aīo p ima gīnacōnē q̄ de roma imagia ta in tpe impceptibili ymagi nari potest pfius· Verūptn melioꝛ aīa sicut hēbit coꝛpus pfectius ¶ta ecīa mouei pt ve locius. Sꝛ mō coꝛpoꝝ nrā sūt tarda Tū quia elementū terre in nobis mouet deoꝛsū ⁊ le ue sursū ⁊ sic de alijs Tū ecīa quia appetit9 mouēdi i nob sunt interdū coīnrij vt sēsuali tas mouet coīn racōnē de hoc dono di· Anselli· de similitu· nunc ptim agiles sumus· sꝫ i hoc ecīa a passib9 supamur Sꝛ tē sic āgeli a celo ad tra dicto celeri9 mouebim̄· videt enim quāta celeitate p āgelū hō a abacuck delatus sit da meli a iudea in caldeam· pa erit velocitas quibus pmissa ē equalitas Si enim refurre ctō i ictu ocli fiet sic anīa ope racō fiei potest cū coꝛruptibi le idueit in coꝛrupcōnē· Sic enim velocissime radius sola ris ab oriēte fert in occidēs ⁊ ocli visus a terra in celū Sic aim9 cū coꝛpoꝛe q̄ vlueit hoc anselli· Huic ecīa doti approp at coꝛpis libertas de q̄ idē ibi dē dicit: lib ē qui cogi nō pōt ad ea q̄ nolit nec ab eo qđ ve

lit Sed hoc null9 itegre hic hēt· sed in futuro beatus Qui cūq; certe angelis simil effici tur coꝛ libertatē hēbit Et sic in āgel nō est instrumtū qđ obsistet ac impediat· ā ostri gat p velle suo cum oīa pene trēt sicut ⁊ xps clauso pdixit sepulchro qui hostio clauso discipulis apparuit· cui xpō si miles erimus ¶n illa em̄ vita si bon9 fuerit: nihil pacietur ab eo qđ nolit· sꝫ agere pmittet quecūq; vlueit hoc ille Vn decimū extrinsecū gaudiū est quāta dos dicta claritas de q̄ p̄· Coꝛin· xv· Semiatur i ig nobilitate surgit i gloria qđ ad claritatem ptinet Et Ma th· xiij· Fulgebūt iusti sic sol i regno pris mei hoc claritas erit itrinseca coꝛpi gl'oso a cau sabitur ex redūdācia aīe ad coꝛpus Et sm q aīa fuerit ma ioris claritatis intuīe gloie a fruicōne btifica sm hoc plus coꝛp9 ei9 clarificabit ¶ō p· co r· xv· dr· Stella differt a stel la i claritate ¶ta a resurrecto mortuoꝝ ita i coꝛpe gl'io so ognoscetur gl'a aie sic vi tro ognoscitur color coꝛpis qđ otinetur i vase vitreo vt di gre· sup illđ ¶ob non adeq̄bi tur ei aut l'vitrū hoc de Tho· Ecīa pz q̄ coꝛpa gloiosa erit pretia vt vitr ⁊ clara vt aurū

Sūt em̄ nūc duo q̄ causāt in
nō corpe obscuritatē sc̄z ma
teie ipuritas ⁊ lūms paucī
tas ſz vtrq̄ tollet a claritas
dabit pspicuā ⁊ fulgidā Sz
dubitaēs p̄mo · Ezūt ne oēs
ptes corpis eccles in claritate
a colorē ſx ſm thō · di · xlviij · i
iij · q · nō q̄ corpis glia nō
tollz naturā sed pfitiet vñ co
lor q̄ dētur corpi ex natuā su
az ptiū remanebit in eo · sed
supadder claritas ex gla ai
me Sic ēt videmꝰ corpa co
lorata ex sui natura splēdere
sol reſplēdē l ex aliq̄ cā extn̄
seca l intrinseca Et sicut claritas
gle rdūdat ab aia sp̄ · p cāli
tatē in corpus ſm suū mod̄ cē
ibi alio mō q̄ sit in aia ita in
quālibz ptē corpis rdūdabit
ſm suū mod̄ vñ nō ē in cōueni
ens q̄ diuſe ptes hēant diuſi
mode claritatē ſm q̄ sūt diu
ſimode dispōite ex sua natuā
ad ipsā · vna ei ps hz maiorē
dispōnē em ad claritatē q̄
alia sic oculi q̄ manꝰ ⁊ spūs
q̄ ossa ⁊ hūores q̄ caro l ner
uus ¶ Dubitatur secūdo an
claritas corpis gliosi ꝛ visū
offendat sic ḃ radius solis ·
Rn̄ · q · nō Rō est q̄ sicut cor
pꝰ gliosū nō pōt pati aliq̄d
passiōe natuē sed passiōe ai
me id ē receptiōe cōuenientis
solū Ita ex ꝓpietate glie non
aget in accōne aie ſz ſm hoc
magis delectāt offendit ām in
q̄ptū agit accōne natuē in q̄
tū agit calefaciēdo ⁊ dissoluē
do organū visus ⁊ disgregā
do spūs Et ideo claritas gli
osi corpis licz excedat clari
tatē sol tn̄ de sui natura n̄ of
fendit visū sed demulcz ꝓptez
qđ claritas illa opat claritati
a spidis A ꝓpo · xx · Dubitat
iij · an in ptāte corpis gliosi
sit videri l nō videri Rn̄dz id q̄
sic q̄ claritas pueit ex iperio
volūtatis cui subdetur vñ in
ptāte aie glificate erit q̄ vide
atur l nō videat sic ⁊ q̄libet
accō corpis in aie ptāte erit
alias nō essz corpus gliosū
instrumtū sume obediēs pn̄
cipali agenti ¶ Ca · viij · :

De decimū gaudiū ex
trinsecū est aureola ꝛ
fructuū dacō que hnt ar̄ am
mā ⁊ corpora btā sicut pater
nalia in mrimonio · ¶ Vbi a
nondum ſm thō · ⁊ alios in
iij · di · xlix · q · differūt aurea
auēola ⁊ fructus Nā aurea est
gaudiū qđ de deo imediate
hz aia in supioribz viribz sc̄z
de visiōe dei clara de fruicōne
⁊ certitudine tēcōmis que tria
sequūtur gaudiū aie ⁊ illud
ē aurea Aureā hanc memꝰ
hic per quod cuiq̄z certamen
cuiuscuiq̄z tēptacōmis quā ex

caītate vincim⁹ ꝑm illū Apl̄s
nemo coronatur nisi q̄ legitime
certaueīt ¶ Auēola vero ē amē
gaudiū de opib⁹ a se factis q̄
hñt rōnē victorie excellētis ꝛ
formit' fcā vel sic Est p̄miū de
opib⁹ pfectiōis quib⁹ homo
maxie xp̄o oforīur ꝑm pfectā
victoriā Et hanc auēolā mē
mur a martirio a doctrina a
virgitate Fructus aūt ē gaudiū
ꝙ delectatio de spūali exercitio in sp
nēte delectationes p̄bitim venēas
ꝙ hunc meremur a cōtinētia
cōiugali a vidualī a virginali Ex quib⁹ ptz ꝙ tā auēa q̄
aureola sūt p̄ncipaliter in aīa
Quz sicut ex gaudio eēntialī
p̄miī qđ ē aurea de deo imedi
ate habitū redūdat fluitq; cā
tur in corp⁹ bū q̄ clā decor q̄ ē
gloria corporis seu dos corpo
ris q̄druplex de quibz dcm ē
Sic eciā ex gaudio auēole
resultat aliq̄s decor in corp⁹
repñtatiu⁹ spetialr triūphi de
q̄ gaudz anima vt p̄dicatoris
in ore virginis in illa pte martiris in cicatrice vl in alia pte
corpis ꝑm gen⁹ martirij Ita
ut statim ex aspectu corporis
scīatur q̄lis quisq; fuit mārtir
a virgo a doctor seu p̄dicator
Ex quib⁹ ptz ꝙ aurea ē gau
diū de deo Auēola de triūpho
excellēti Et fructus est gaudiū
ꝙ delectatio de exercitio spiritua
li ptz eciā ꝙ sicut aūēa ē pncā
palit' in anima secundario in
corpe p redūdāciā Et sic due
sūt q̄dāmō auree sic eciā due
sūt aureole de eadem victoria
vna in aīa alia in corpe per re
dūdanciā ptz eciā tertio ꝙ qz
op⁹ meritorii duo habet bō
vnū ꝙ ex caītate fit Aliud q̄
excellent' fit a victoria se putā
martirii ac Idcirco eciaz du
plex p̄miū hebit Aurea ꝓpt' p̄
miū a aureolā ꝓpt' fecūdū Tn
p̄miū correndēs meritoria cōe
caītatis q̄ tum cū qz fit puū ē
maiz quolibet p̄mio rndente
actui ratōne sui generis a ido
aureola diminutie dicit' respe
ctu auree dicitur aūt auēola
diminutie ab aurea Nā eēnci
le p̄miū dr aurea siue corōa
Tū q̄ dat̄ victoribz a victo
rie debetur corona vñ Iob v
ij Malitia ē vita hois sup ter
rā Tū eciā ꝙ per ipm hō effi
citur particeps dignitatis a p
oñs regie ptātis ꝑm illū Apo
c v Fecisti nos deo nro regnū
a sacdotes Dubitatur i vñ
hēatur q̄tres sūt auēole hz q̄
ex glo cordiarijs a scōz dcis
de virginum ptz sup illud ysa
lxvi lxc dic de eunuchis ac
dabo eis nom melius a filijs
a filiab⁹ glō meli⁹ nom ꝓpā
gla excellentēq; sīgificat sed
p eunuchos qui se castraueīt

ꝑt regnū celoꝝ vgines de
signt Et sup isto Exo. xxv.
Faties alterā coronā auēolā
glō. Corona ptinz vgibus.
Ad hāc eē coronaz ptinz cā
ticū nouū qđ vgies tm coꝝ
agno cōcinūt a q sequūt ag
nū q̄cūqz ierit De mrtiz pz p
aug9. li. de sācta vgitate di.
Nēo ꝯtū puto ausus fuit p
ferre vgitatē mrtirio. ꝫ vgi
tati dētur ego mrtirio De do
ctoꝝ ptz sup illō eph. i. Sci
atis q sit supeminēs magtu
do vtutis eius di. glō. Crem
tū hēbūt doctoes sā vltra id
qđ alij cōiter hēbūt Dubitat
secūdo Cur tm tres sint auēo
le vicz martiz virginū a do
ctoꝝ ꝫ. ꝑmo q tm tria sunt
opa excellētissima triū potē
ciaz nam excellētissimū op9
rōnal ē vitatis ꝓdicacio cō
cupiscibil obbuacio vgitatis
a irascibil ꝑpessio mortis Se
cūdo q tm tres fūt hostes q̄s
excellētissimē vincē possum9 vi
delicet mūdus. caro. dēmoia
mrtiēs vicūt mūd. vgies car
nē apdicatoes dēmōes i coꝝ
dibus suis a alioꝝ Tercō
q xpō i opibus tribz pfectis
sīe cōformur In pdicacōne
In puitate a mrtirio Dubita
tur tercō q auēolaz sit pfecti
oꝝ ꝫ. tho. di. xlix. Simplicit
inter tres auēolas martiz ē
pcioꝝ q pugē martirij ē foꝝ
tioꝝ ꝑm seipsā a whemcius af
fligēs Et ꝑm pr. de pa. ibidē
Post hoc auēola doctoꝝ. ut
pt; i cathalogo sc̄oꝝ q ecia
ecīa i letanijs ꝓfert mrtiēs
doctoibus a doctoes vgib9
put eē tho. allegat Tn ꝯtū
ad aliq̄d tres auēole hnt se
sicut excēdēte ꝫ excesse. pemi
net ei ꝑm aliq̄d auēola vgi
nū alijs mꝯtū pugē carnis ē
piculosioꝝ a vicino ꝫ n sicē
de mrtirio a de doctria. pemi
nz eē auēola doctoꝝ alijs q
pugē doctoꝝ wrsatur cir itel
ligibilia de q Apls eph. vi.
non est nob colluctacō adūs
sus carnē a sanguinē sed ad
ūsus potestates ac. alie wro
fūt circa passiōes sensibiles
Dubitat. iij. an drā sit inter
aureolā a palmam ꝫ. q sic
q auēola ē pmū accntale.
nō qđlibz sed pmū coꝛrndēs
pugne l victorie pcelleti Bz
palma ē pmū accntale qđ
nec radici vicz caritati nec
opi pcelleti dētur sed wlūta
ti quā palmā martirij marti
nus hz a dnicus q̄ auide de si
derauert mātiriū nec tn actū
mātirij habuert Dubita b
tur qnto in spāli de aureolá
mātiz Que exigant ad hoc
q aliq̄s auēolā martiz ꝓpe
dcām hēat ꝫ. ꝑm tho. a pr.

pa· q tria nccaria sūt vicz pe
na cā a wlūtas· pexigz tn ca
ritas m ōm hnte auēolā· Pri
mū ergo ē pēa nō quecūqz sz
mortis vt optet rcepta· Ex q̄
ptz p̄mo q nō dētur auēola
martiz obediētibz solū· licet i
eis vsqz etiā ad mortē mactē
tur ꝓpa wlūtas Secdo q nec
paupibz solū q̄ uis moriant
mūdo Tertio q nec pmtētibz
licet carnē suā crucifigāt· Qr
to nec martiriū solū ficiētibz
ut mātino a dmico Quito nec
Johām euāgeliste licet i olei
dolīū feruētis missus sit non
mortuus Sexto nec pueis i
camio igms q illesi exiuert·
Nec septio filuestro et atha
nasio licz magnā psecucōnē
sint passi Sz tn q̄libz xpiāus
q̄ m caitate morit p obedīē
cia l wlūtatē hz moriendi p
xpō l q̄ cūqz aliud opus fac
tonū de tali hābit i celospāle
pmūa gaudiū· sz nō oē tale
mētur dicī auēola Exēpli gra
pfā paupes volūtarij hēbūt
iudiciariā ptātē et sic carms
macerac̄ aliud spāle gaudi
um a sic mtelligē de alijs Si
mle ecia itelligē de alijs opei
bz fm tho· pmo itez dū pl9 de
auea q̄s mēri pōt m talibz vt
post dicetur Tlec octauo lu
crecia q̄ seipsā mterfecit paga
na· Nec nonp seneca q̄ ꝓpt se
ut tolerabiliorē mortez hēret
apcōez wnaz i balneo elegit
ꝓpt q̄ sculus vt refert Bre·z·
dya· occidēdus a opcio e sibi
de morte eligēda data nullā
eligē wlunt sz illā dixit se tole
ratuz quā de9 pmittet quē tn
de9 a morte eripuit Sz mātir
n auēolā hnt pmo quedā q̄
se ne corrūpretur femine sb
merserunt q spāli mstmctu
spūssā hoc fecerunt vt libro
p̄mo de ciu· dei refert Augus·
Similit sampson eadē de cā
tē btūs pe· qui sibi mortem
elegit euersis pdibz crucifigi
nō ꝓpt se sz ꝓpt xpi honorem
nec refert· vtz moris statū an
postea sequatur· dum tn ꝓpt
illud causetur vl acceleretur·
Vnde mortui i carcere eci sta
bul ut marcellus pp· Itē mor
tui m exilio martires sunt q
hmōi mortē m eis accelasse
presumūtur Secundū qd ad martirium requiritur est causa· qz enim mātir testis ē i causa fidei p ecciam wl p q̄cūqz articulo fidei wl iure ecclesie aut pro quacumqz virtute i fusa quia virtutibus despon satur ecclesia xpō· quicumqz sic moritur mātir est vnde Johānes baptista p writate p dicacionis Agnes pro virtu te castitatis a Thomas can tuarien sis p iuribus ecclesie

occisi tñ mr̃tes sūt. Siliter tā mr̃ q̄ filius in vtero eius si ab infideli in vtero ledaretur in odiū fidei qñ vtr̃q; l' alter moi ouḡet. Siliter q̄ vulnus n̄ letale suscipet a pr̃ negligētiam q̄ non essz mortale pctm̄ moueret in vulnere negligecto. Siliter q̄ potius velle occidi q̄ mēdacium dicere qđ cū q̄ peccādo. Siliter q̄ cruce figi in bello hostiū xpi ꝓpter xp̃m suscepto pugnādo peūt mr̃tires sūt. q̄ n̄ se sed xp̃m defendunt a ecciam a sic moriūt vñ mortē nō fugiunt seo eligūt. Siliter si q̄s ꝓpter bonū omune nō r'latū ad xp̃m sustinet mortē aureolam non merebit a martir erit ut pte si rēpub. defendat ab hostiū impugnone q̄ si de xp̃i corrūpet molūtur a in tñ defensiōe mortē sustinēt. Terco requirit volūtas. vñ q̄ dormiēdo occidet̄ nūq̄ p̄ volūtate ad martiriū hita i tūtus occidet̄. a fugiēs a se defendēs iuūtus occidet̄ martir nō essz n̄ fiet ut p̄us dictū e de cruce figis ꝓpter qđ mauriti cū sotijs suis arma precit ut fierz mr̃tir. Innocētes ec nō pfecta rōem aureole hnt n̄ ut q̄daz tenēt vsus racōis in eis miraculose fuerit. Sic a de Joh. baptista in vtero pbabile e. Dubitatur f vi. q̄bus dr̃atur aureola vginū. Re. p̄m thō. vbi p̄. q̄ hntibus tria. Prio in experiencia hntib; wneree voluptatis voluntarie hoc eligētib; a finali terminū siliꝫ ꝓpoito pseuerātibus sp tñ p̄supponit caritas q̄ est auree meritoria vñ pt; q̄ decē sūt genera hoim vginū aureola carētiū p̄m thō. in qr̃to. Prio frigidi a eunuchi q̄ voluntatē hnt ducēdi cōiugē si possent vñ Augustinus de scā vgitate. Quib; ipm virile mēbr̃ debilitat ut gnare n̄ possint nō sūt eunuchi. sufficit tñ q̄ xp̃iam fuerit a si p̄cepta custodiunt eo tñ ꝓposito sūt ut oiuges si possent hrēt oiugatis fidelib; adequi. Secūdo q̄ solū ad tps q̄ intrabūt mīmoniū otinēt ꝓponunt a sic decedūt nō mutato ꝓposito. Terco q̄ primo ꝓponunt ꝓpetue cōtinere attn̄ postea mutāt̄ in ꝓposito a sic decedūt. Quarto q̄ in vtero testa. virginitatē seruauert adulti sine speali instinctu spūssancti. Quinto violēter oppssa a cōsentiēs deliberate statū. Sexto in exptes wneree voluptatis cū ppoito ꝓpetue castitatis imōrtali decedētes q̄ sūt vere fatue vgies. Septio infidel' vl' fidel'

nil cogitans de vgitate vel cō
ugio ul'm cōtinēcia sic decē
des Octauo baptisati infantes
añ vsū rōis decedētes. Nono
infantes ante baptismū decēdē
tes Bz qrēs nūq̄d incorrup
ti auēola n̄ meretes aī caritā
te decedētes spāle gaudiū hē
būt de innocēcia corrupcōnis
hy. tho. i. nij. q. vi. ca. si nō ꝓpo
fuert ꝓpetuo fuae Dic ca. ino
cētes q̄ peccaē potuert de ino
cēcia spāliť gaudebūt. Sz illud
gaudiū n̄ ē auēola Decio q̄
morosť delcācōib9 pleno cōse
su deliberato imorātes sine ta
ctu virili ꝓpo motu aī l'ec cor
pis i vigilia ad pollucōnē vel
ad fil'ez expiēcia veneree volu
ptatis pgredíuť ecia salus
fi gcul' corpee itegritatis de q̄
hēs pce. ix. Būt ec sexgna
hoiz q̄ vrā auēolā vgmū pos
fidebūt. Prio būsliā maia vir
go vgmū. q. vt tho. dic q̄ vis
nō hūt pugnā p tēptatiōez
q̄ fit a carne: hūt tn pugnā
q̄ fit p tēptacōnē ab hoste. q̄
nec ec ipsū xpm reueitus tēp
tare fuit vt pz matth. iiij. De
cūdo ierpte venerea volupta
te i vigilia cū ꝓposito ꝓpetue
otmēdi Terco mexpte venea
voluptate cū ꝓposito imrup
to de otmēdo de q̄ finaliť pmi
tuert Rr to q̄ in vtri testamē
to ex dmo istm ctu vgitatem
suaueit Sicut credit de Jere
mia. ezechiele ca helya. q̄z cō
ugia nō legūtur Rntovi op
plse q̄ i venerea voluptatē nu
q̄ olēseit deliberate Rutia cui9
pncipiū ē tōliť ex nō ē ordia
bile a rōne. vñ delcācō q̄ ē cu
semis emssiō e vgitatē nō tol
lit i sōno fcā Similr̄ō est de
mulieib9 que dormētes á m
ebetate. á amētes a viris cog
noscūtur. n forte hac mtēcio
ne dormitū ierit vt a vio og
noscātur Et eadē rōe ille q̄ vi
gilātes p violēciā corrúpunť
siue ab hoie. siue a dēmōe icu
tu. si q̄ tū pnt remitātur vt cō
suēt corp9 a corrupcōe amē
l'saltē mētē a olēsu ca sine ꝓpo
si de. siue p q̄cūq̄z alia cā violē
ter corrúpātur vgmitatez nō
pdūt Sed si p fidē hoc q̄s fu
stineat erit meitoriū ca ad gen9
mārirū ptiebit vñ Lucia dix
it Si me mutā violai feceris
mihi castitas duplicabiť ad
corōaz nō q̄ hāat duas vgita
tis auēolas. Sz q̄ duplex pmi
um rpōrbit vnū p virgmita
te custodia. Aliud p mūria
quā passa est. dato ecia q̄ ta
lis violent' oppressa cōcipiat
nec ex hoc meitum virgmita
tis pdit. nec tamē mri xpi eq̄
bitur. m q̄ fuit cum mtegrita
te mentis. ecia mtegritas car
nis. Omnia sunt thō. wba.

Sexto frigidi et eunuchi voluntate hntes i corrupcōe ꝛ perpetuā suādi ec̄ si facultas adesſ coeūdi fatiūt ei de nc̄ita tevtute ¶ Dubitat septio q̄ bus aureola doctor dēatur· Rn·ſm tho·⁊ pe·pa·vbi p⁹ q hn̄tibꝫ tria dnio q̄ actu docuerit Dcdo q̄ ex officō docuerūt l missi Tercō q̄ docuerūt publice ⁊ rcā mtēcōe ptinencia ad salutē p q̄ dyabolus a cordibꝫ hoim expugnatur sic̄ q̄ busdā spūalibus armis dēq̄ bz·ñ·cor·x· Arma milicie nre nō sūt carnalia ſ spūalia· necessario tñ caitas pexigit ex q̄ pcedat doctrina· ꝑ ꝑmū plati q̄ tūcūq; magm̄ n hebūt auēolā q̄ nunq̄ actu docuerūt licꝫ hitu fratissimi fuerit nō ei hitui sed actui dētur aureola doctor Siliter nō hēbunt plati q̄bus ex officō doctor cōpetēt p dicare q̄ nō p dicauerūt· q̄ pugnati dētur ſm illud·i·thi·ñ· nō coronabitur n̄ q̄ legitīe ctauerit Similit nec plati nec alīq̄ solū i puato n̄ publice docuerit actu auēolā hebūt· ꝑ careti am secūdi mulies nō hebunt nec viri q̄ n̄ sūt missi legitīe ad docēdō nec fraterne correctōm puate delet· ꝑ tercij carēcia nō hebunt aduōti ad uocātes nec medici nec phi

suas artes docētes pmo nec theologis phiam docētibꝫ n̄ ytā ad declaracōe ꝫ theologie ut paul⁹ iterū facit ⁊ Jeo mmus ⁊ alīq̄ nec theolog⁹ ex officō p dicās fine mdebito sp sc; ꝑ vanā gliaꝫ l q̄ wr bū dei ꝑ ter luctū tpale adulteras recipit mercedē suā nunq̄ hēbit doctor auēolā ec̄ si i caitate decedat n̄ ei peitencia pt recuperāe auēolā q̄ peitencia nō vnificat mortua opa q̄ nūq̄ viua fuerit· dn̄s autē mortua nō solū sn̄ caitate facta· ſ ec̄ sn̄ mtēcōe recta ⁊ q̄ cūq; nō fuerit a pncipio meritoria· vgo tñ mēte solū corrupta· pmitēdo recuperāe pōt aureolaꝫ q̄ mortificata opa p peitēciam reuiuiscit id ē q̄ viua fuerit ⁊ p mor̄le fuerūt mortificata· Sed vgitas illius q̄ mēte corrupta ē q̄ ad mtegritatē carnis ⁊ q̄ ad ꝑpositū otinendi viua fuit licet postmodō p ꝑpositū coeūdi potuerit mortificari· Jdo peitēcia reuiuiscēt pt Sed sic nō ē de p dicante sp ex mam gliā· l ex auaicia q̄ nunq̄ suus act⁹ bonus fuit Sed doctor auēolā hēbunt p dicantes ⁊ docētes tribus modis supdcis siue fuerit mgr̄i siue simplices sacdotes siue plati siue non plati siue docuerint scripto·

siue vtro siue legendo · siue p̄dicando scripta ei componē q̄dam modo decedi et nondū q̄ decē op̄ caritatis a mie magnū

Dubitatur · viij · vtrū in eadē spē vna aureola p̄emineat alteri Et vtrū vnius vigis aureola sit nobilior q̄ aureola vnius alterius et sic de martirij et doctoris aureola · q̄ sic vna ei p̄m excellēciā actus p quē h̄ pugnauit nobilior erit vt exēpli grā qui acerbi martirū a q̄ puer ob vnius mansuetudinē vitandi occasiones hūt Aut qui plures saluauit p̄dicando vel frequēcius p̄dicauit nobilior erit habebit aureolā Et ratio ē q̄ aureola supponitur aureę Sed aurea ē in vno maior et nobilior q̄ in alio vt de omnibus patuit et ptēbit · ergo et aureola Sed nondū p̄m tho · q̄ quis aliqs possit pueniē ad alicuius vitā vel ecclesie meritū p̄mij · scilicēt essentialē p radicē caritatis h̄ndo solā voluntatē ad martirū q̄ martir in actu meat p martirū tñ n̄ martirisat nec viet ad aureolā n̄ plus martirisaret Et sic eciā ē de alijs duabus aureolis formit p̄m tho · secundū Sed dū p̄m eundē q̄ meritū aureole pōt intendi duplicit · vno mō ex pte radicis scz caritatis alio mō ex pte opis Contingit ei aliqs duos q̄rum vnus ex minori caritate maiū tormētū martirij

hoc vel magis p̄dicacionē istat Aut eciā magis se a delectacōi boni carnis elongat Intensiōi ergo meriti q̄ attenditur penes radicē nō rndt ītensio aureole sed ītensio aureę · sed ītensioi meriti q̄ē ex gne actus rndt ītensio aureole vñ pt cē q̄ aliqs minus martirio meretur q̄ tū ad eēnciale p̄miū q̄ habebit p martirio maiorē aureolā. Capi · ix ·

Nunc dicendū ē q̄ sunt A fructus debiti bonis q̄busdā vel omnib⁹ de q̄ nott tho · in · iij · di · xlix · Quos fructus docet q̄ locutus xp̄s math · xiij · et lu · viij · quē diuidit in tricesimū sexagesimū et centesimū ē q̄ dō p̄mū qđ debet hoi ex hoc q̄ de carnalivita in spūalē trāsit et spō det illi vtuti fructus p̄cipue q̄ hoiem p̄cipue a sibiecto e carnis libat hoc ānt facit ot̄ mētia sola q̄ p ea rp̄mutur delectacōnes q̄ maxie gustū spūal' dulcedis ip̄e dūt quē fructū suo noīe ip̄e ost · nā p delectacōes venēas aīa p̄cipue corpi sibi die adovt in actu carnali p̄m Leonec spūs ꝑphie corda ꝑphārū tāgit nec in illa delectacōe est possibile aliquid intelligere ut philosoph⁹ dic · vij · ethi · Et iō ot̄ mētie magis corr spō det fructus q̄ alteri virtuti.

Huius autem fructus similitudo sic accipitur · fructus

ei ex semīe ostirgit frcūs ātē
ḃm hoc ꝓt ꝓdire ex semīe qz
vis semētia est efficax ad oū
tēdū humores terre ī suā na
turā Et qñto hec virtus ē ef
ficacioz a terra ad hoc pacōz
tñto frcūs seqt̄ vberioz Spū
ale autē semē qđ ī nob semi
natur ē vbū dei vñ qñto ali
q̄s magis ī spūalitatē oūtt̄
a carne recedens tñto ī eo est
maioz frcūs verbi dei ḃm hoc
igr frcūs differt ab auēola
qz aureola ostistit in gaudio
quod hētur de opis pfectiōe
Sed frcūs ī gaudio quod
hētur de ipsa dispositiōe opā
tis ḃm gdū spūalitatis ī quē
pficit ex semine vbi dei vñ si
cut auēola nō debet̄ cuilibet
victoie sed excellēti a cū hoc
in matria excellēti· ita frcūs
suo mō q̄ importat delcācōez
debitā p cōtinētia a whemēti
delcācōe ideo dabitur illi vir
tuti nō q̄ spreuit mliores dele
ctacōes sic̄ gust9 puta absti
nētie sz dabitur illi q̄ spreuit
maioes sz wnereas sic̄ conti
nētie a castitati· Alb·li· de q̄
tuoz eo q̄ris dic Rđ sic vide
m9 ī officijs agr cultuē qz oē
qđ fructū fert terra ē sz tñ cul
toz gustat a capit ipsū fru
ctū Sic eē terra corpis nri l
aie fert fructū sz aīa gustat
ipz seu spūs Est āt frcūs ꝓpe
q̄ generat̄ ex gno cadēte in
trā ad qđ viuificandū a foue
dū a nutriēdū hz terra vtutez
sicut dcm ē ei a pncipio ger
minet terra herbā virētē a fa
tiētē semē iux genꝰ suū Cōti
nētia aūt ē ḃm delcācōes car
nis ostinēdo illū ad qđ ptātē
accepat pmus hō a etiā acci
dēs ostinētie quod est vgmi
tas nasciť nobiscū in agro
corpis nri ut faciliꝰ excolaťr
vñ qz fortitudo q̄ ē circ cultū
extnsecū vl̄ resistētiā passio
nū a cā moīa circ victū a iu
stīcia circ extnsecos actꝰ que
oia minorē labōrē exigūt nō
est frcūs de q̄ nūc loq̄mur sz
circ wnerea q̄ magno idigēt
cultu Sed grezes q̄ sunt t
gradus fructuū Ex·luc·vijj·
a Math·xiij·qz tres vicz tri
cesimꝰ sexagesimus a centesi
mus q̄ dātur ī pria quos tri
plex gdus ostinēdi meruit in
via· Cuius rō ē·qz p ostinen
tiā cui frcūs rndet hō in quā
dā spūalitatē adducitur car
nalitate obiecta Et ideo ḃm
diuersū mos spūalitatis quē
cōtinētia facit: diuersi frcūs di
stinguūtur Est ei q̄dā spūali
tas necessaria ad salutē Et q̄
dā supabundās· necessaria q̄
dem spūalitas est ī hoc qz re
ctitudo spūs ex delcācōe car
nis nō puertatur qđ fit cum

aliqs ꝑm rem ordiez roꝭ vtiꝫ delabilibz carnꝭ hec ē spūa
litas oiugatoꝝ Spūalitas
vēo supabūdas ē p quā hō
ab hmōi delabilibz carnis
spm̄ suffocātibz oio se abstī
hit ſz hoc otīgit duplicit᷑ re
spcū solū pntis a futui tpis a
hec ē spūalitas viduaꝝ ē re
spcū cuiuslibz tpis ptēiti pſē
tis a futui a hec ē vgmū Per
uātibz ego otinētiā oiugalē
dat᷑ i pria frcūꝭ ꝯcessim9 · vidu
alē sexagesi9 · vgialē cēteſi9
Cuiuſ rō ꝑm tho · a Alb · vbi
supꝰ assignat᷑ pt ex ipsa natura
nūeroꝝ Cuilibet arbi9 ei nūer9 ex
ductu ꝯnarij i denariū surgit
Est āt ꝯnarius nūerus ōnis
rei pfectō ut dr p · celi Et hz i
se pfectō ez qñdā oibz omunē
sc̄z pncipij medij a finis vñ
ouemēt᷑ oiugatis assignat᷑ ꝯna
rius i qbz supꝰ obſuātiā decā
logi q p denariū designatur nō
addit᷑ pfectō ñ cōis sn̄ q nō
ē salus Seruāt ei bri cōiuga
ti denariū decalogi a otinent
se a tribz mal᷑ cir cūstāciis viz
a tēpe indebito a psōa indē
bita a cir cūstācia indebita
Ideo stipes continētie eoꝝ ra
mo tuplici dilatatus meito
hēbit fructum ꝯcessimum ac̄ ·

d Sexagenarius āt nūer9
ex ductu senarij i denariū sur
git seu cātur Et hz se ad tuce

narium i duplaꝫ proꝓcōe Idcir
co sign̄t frem vidual᷑ cōtinēcie
Quia hec otinet prio rspcū oiz
psōaꝝ Secūdo continet rspcū
oiꝭ futui tpis Et sic duplicit᷑
excedit cōiugalē Ido duplū
frem hēt resp cū cōiugatoꝝ
vicz sexagesimū l̄ ē viduis
dat᷑ sexagesim9 qz · lx · cōpo
nūtur ex denario a senario · vi
due aūt vere ſuāt denariū ꝑ
ceptoꝝ a cū hoc senariū opz
rū mie · Eo qꝺ nec maritū futu
rū nec natoꝭ i futuꝝ hñt pui
dē Et sic stipes decalogi i du
plici ramo arboꝛē oiugū exce
dit ideo sexagesimū frem hē
būt Cēte narius āt ouemē E
ter rndz vgitati qz denarius
ex cuiꝰ ductu cēteariꝰ surgit
ē limes a ꝯmin9 nūoꝝ filit᷑ vgi
tat᷑ tz spūalitatis limitē seu
apicē qz ad eā nil de spūali ad
dit pt · Cōtinet ei vgo ab oibz
a qbz oiugati a vidue · Et cū
hoc cōtz ꝯplicitpe pfectiviz p
teito pntia fut᷑o Ido nō age
nariꝰ vgibz dētur Hz qz sup
hoc votū emittūt cōtinētie v
gial᷑ l̄ salte firmū ꝓpositū ad
dūt sup tria tpa Ido circo cēte
nariꝰ eis meito dēt᷑ qz stipes
ē obſuacō decalogi ramī de
cuplices Dubitat᷑ ꝫ prio F
vtꝝ aliqs de frābz dēat᷑ ifan
tibz post baptismū mortuis
ſx · Alb · vbi ꝑtus qꝺ nō ꝓprie

frcūs e mīs ꝓprie dēt̄ laborāti
Est aūt infancīū frcūs mune
ris potiꝰ qꝫ vsus l' labꝛis Si
cut si agꝛ pferat aliq̄ q̄ spon
te nascāt̄ ex bñficio sol' tm
Sol ei iustīcie p puul' labꝛā
uit q̄bus ut sup̄ tactū ē eoꝝ
innocēcia a integritas aliqꝺ
g gaudīū i pria dabit Dubi
tat̄ ij· vtꝛū binubis id ē q̄
secūda ꝺo nupserit dēat frcūs
septuagesimꝰ postꝫ cōtinēt al
tēo oūgū mortuoꝝ Ḥ· qꝫ nō
ꝓpe fm Alb· a pe· pa· vbi pꝰ
qꝫ otinētia vidual' a secūdis
h nupcīis abstīnz Dubitat̄
ij· vtꝛ isti q̄ nūqꝫ in mīmo
mo fuerūt nec virgitatē ſua
uerīt an fructū aliquē hꝫant·
Ḥ· qꝫ sic vñ pe· pa· di· xxxix·
Sic ad auēolā non sufficit
wtū seu ꝓpositū sn effectu sic
nec ad fructū vñ si q̄s in cōti
nēs i mortē pīteat cū ꝓpito
otinēdi: aurea q̄dē hꝫ sed nō
fructū Qui vꝛo corrupt⁹ pec
cato pītēs vixit sanꝰ cū ꝓpo
to solū cōtinendi mīmomā
lit fructū hꝫbit tricesimū Hꝫ
cū ꝓposito otinēdi simplicit
hꝫbit fructū sexagesimū Cē
tesimū aūt hꝫe nō pōt sicut
nec auēolā· qꝫ corde a corpe
corrupt⁹ ē· Ad idē ē tho· eaꝺ
dist· d· frcūs nō oībus cōue
nīt saluādis sic ptꝫ de hīs
q̄ in fine pēnīt̄ a in cōtinen
tē vixerīt· Eis em̄ nō frcūs ꝛ
eēnciale p̄mīū dēt̄ nec au
ilibꝫ vidue sed ei solū q̄ ꝓpoit
seruaꝛe viduitatē a q̄ seruat:
sexagesimus dēbetur frcūs·
i Nōt tn tho· vbi p̄us qꝫ fru
ctus triplicit accipit· Vno
mō ut dcm̄ est hactenꝰ Se
cūdo mō fructꝰ spūalis sumi
tur ad mos a similitudinē cor
pal' frcūs Ingꝫtū corpal' fru
ctus ē qꝺā cōmodū qꝺ ex
labꝛe agriculture expectat·
Et sic frcūs ꝺꝛ illꝺ p̄mīū qꝺ
hō cōsequitur ex laboꝛe quo in
hac vita laborat Et sic ōne
p̄mīū quoꝺ in futuro hꝫbitur
ex nīs labꝛibꝫ· frcūs dicitur
Et sic accipitur Ro. vi· hꝫtis
frcūm vīm in sāctificacōem fi
nē vēo vitā eternā Tercio k
sumit frcūs spūalit p eo qꝺ
rficit tm· qꝫus n sit vltimꝰ fi
nis Et sic vtutes frēs dn̄i in
qꝫtū mētē sinceaꝺ delectacōe rec
tūt ut ābro· dicit sic accipit
galath· v· frcūs aūt spūs sūt
caritas· gaudīū etc· vbi ponū
tur duodecim quos tho· expoit
ibidē di· qꝫ frcūs spūs sūt q̄ in
hac vita in aīa ostꝛgūt ex se
minacōe gre Et ponit apls
prio proficientes in aīa interius
quīqꝫ Secꝺo septē profitientes in
aīa exteꝛius Prio em̄ interiꝰ
proficit aīa in corde p amoꝛem
qꝫ p̄mū p̄ncipium motuū

virūm itēiorē inclinacō ad bonū q̄ dr amor siue caritas Secundo pficit gaudiū amor qr vltimus finis q̄ pficiūt interius ē gaudiū qđ procedit exp̄ssa ri p caritatē amate Cui ei hr caritatē hēt qđ amat sic osurgit gaudiū Tertio pficit pace Cuic ei amās pacē hēt qñ rē amatā sufficienter possidet a res amata sufficiēs ē amanti ꝑt suā pfectōez Quarto pficit pacia Sūt ei q̄ pacē contrariātā dūsa q̄dā cōn q̄ pficit pacia q̄ facit adūsa patienter tolerāe vñ luc·xxi· In pa·ws· possi·aias vrās Quinto pficit lōganimitate·qr dilatō bonī amati ecē ipedit gaudiū ostra quā dilatōnē pficit lōganimitas q̄ expectatō ē nō frāgit· vñ Math·xxiiij· Qui perseueraueit vsq; in finē hic saluus erit· Sexto pficit bonitate q̄ a seqñtia ad extrīseca perfitiūt q̄ sūt ā iux nos ut prim9 ā sup ut deus ā infra ut sēsitiua a corpus· Prio ego in corde in ordie ad primū pficit boitas p rēaz a bonā wlūtatē Est ei bōitas rātudo a dulcedo ai q̄ oibz alijs q̄s bn vtit qr luvi· Nō pt arbor bō frcūs malos facē Septimo benīgtas pficit in ordie ad prim ut q̄s ei bō sua largit cōicet vñ benīgtas dr q̄si bō ignēitas q̄si fa

ciēs bonē fluē ad primū id ē rex largitas vnde·ij·cor·ix· Hilarē datorē diligit deus vñ Col·iiij· Induite vos mgmitatez ē· Octauo pficit māsuetudie q̄ q̄s paciēt sustinet pri molestias de q̄ math·xi· Discite a me qr mitis sū a hūil cor de Nono fidē perficiūt ad deū super nos Fides ei ē h cognitō q̄dā imisibilū certitudie q̄dā p̄m illud gen·xv· Credidit Abrahā deo a reputatū ē ei ad iustitiā Decimo modestia adid qđ infra nos ē scz corpis perficiēs in exteioibz actibus nā modestia actibus seu dis modū imponit· Vndecimo q̄ ad appetitū sēsibilū interiorē perficit otinētia q̄ ecē a licitis abstinet Duodecimo castitas q̄ licitis rebē vtit hec de thō·gal·v·

Capitulū Decimū

Erciūdecimū gaudiū A extrīsecū corpis ē de sotietate iocūdissimā bonoz ase gregatōne a osortō malorz Hec duo pncipalia gaudia ert autz nob multitudie in nūabili· Prio gaudebūt tot gaudijs quot sūt osodales bti āgelica homines Secūdo tot gaudijs qt dānatorz demonū a horz euaserūt sodales de prio di·Anb·prologiō·ca·penl·i· Exoga itūa tua si capē possint gaudiū suū de tāta btūdie sua

Hꝛcte si q̄s aliꝰ quē oio sic
teipsū diligēs eandē bītudi
nē hēret duplicatē gaudiū
tuū· qz nō minus gaudēs p
eo q̄ p teipō Si vēo duo vel
tres l'mlto pluēs idipm ha
bꝛēt: tātūdē p singul' q̄ntū p
teipō gaudēs· si singulos si
cut teipm amaēs Ergo ī illa
pfcā caītate inumeābilīū an
gelox bīōx ⁊ hoim vbi nul
lus minꝰ diligꝫ alīū q̄ seipꝫ
nō alit gaudēbit q̄sqz p sin
gul' alīs q̄ p seipō Si ergo
cor hoīs de tāto suo bono
vix capiet gaudiū suū quo
capax erit tota tātox gaudi
ox hec Anb· ¶ Vñ thō· ī· ii
ij· di· xlix· dicit· Illō gaudiū
qđ vnus spālit videt hīre m
ter oēs hoies bīos illō q̄dā
mō ōnes bī filiter hnt Inq̄
tū sc; p caītatē pfcā; vnꝰ q̄s
qz bonū alterius bonū suū re
putat nō tm hoc gaudiū q̄
vnus alterī cō gaudz de auēo
la quā ī eo vidz pt ī nō hnte
auēolā wcaī auēola· qz n̄ da
tur ī p̄miū victorie eius sz ma
gis respicit victoriā alienaz
Corona vēo ipī victoribz rđ
dit nō victorie o gaudētibus
ꝑpt illox gaudiox multitu
dinē dr math· xxv· fideli suo
Euge bue bone ⁊ fidel ac· In
tra ī gaudiū dñi tui· non dr
gaudiū te intrabit· Quia eci
am extrinsecū gaudiū vix hō
cape pt huāna oiectua Hu
ic· xiij· gaudio assotiaī pnt
tria bō bītudis q̄ poīt anb·
li· de simili· vicz amicitiā con
cordiā ⁊ hōrē De prio ei dic
pfcā amicitia ē q̄ ī inimicitiā
oūti nō pōt· h ei si q̄s tātam
amicicia; hēret wlut pr ad fi
liū· wzti tm pōt ī inimicicia m
Sed in pria q̄ntū se q̄squis
tīntū ⁊ tam diu diligꝫ alterx
nec video quo possit alit ee
pfecti cū oēs vnū corpus xpi
sint ⁊ xpc̄ q̄ est pr oim sit ca
put· ¶ De scdo sc; de cordia c
di· Cō cordia; nec ad nosip
sos h plerūq; hēmus cū cor
pus ⁊ aīa dissideāt sz hec cē
sabūt cū corpus ⁊ aīa in dēū
tēdēt Ibi ei erit tanta o cordia
ut quēadmodū ad quē locū
oculꝰ dexter wlit ad eūdē ⁊ si
ne labōē similr Ecclia vna
erimus ⁊ xpi corpus ⁊ spon
sus Hz dicis· Si ego wlo q̄
wlueo ⁊ idē mecū oēs wlūt
ergo maior petro eē poteo si
wlueo Re· imbecillitati tue te
maiorī petro welle nō potes
qz hoc welle ē se nl welle eē· Il
li ei eē in gl'a eccl'ie welle non
poteis cuiꝰ meriti ipa; es· pul
chrimū ei illō corpꝰ p nullo
omodo violabilīs In hūano
etenim corpe nec pes manus
eē appetit nec oculꝰ auris ⁊

im illa dei ciuitate admirabili Quisq; eiꝰ modulo suo sacia abiect ut nec āplius velle possit tho.i.iiij.di.xlix.assigt ratiōez sic di. In bt̄is eit pfecta caitas vñ q̄libz ibi plus diliget deū q̄ seipm. Et ideo magis volet id qđ ē ouemēi deo q̄ id qđ eēt ei vtilius Et ideo magis volz dīmā iustitiā salua i hoc q̄ ipe mīm hēat qđ ē deo ouemēti q̄ i hoc q̄ plꝰ
d hēat qđ eēt sibi vtilius Q De terciō viz hōre sic di. Anſ. Honoraī āt hō appetit ab hoīmibus ut eoꝝ verb̄ a fās collaudet. verb ut eū collaudēt. fās ut eū sibi ꝓponāt Sz cū hōrez hmōi appetit tle ē ac si mus vnuſ q̄rat ab alijs laudaī eiſ q̄ im regimine ꝓpom. hūc tm̄ honorē nullus ad plenū hic hāre pōt cū nec impator ab oībus cognoscatur à oīb; ꝓponatur In futuro aūt ab oīb; bt̄is hōrabitur Cuiusmōi āt honor sit futuis exēpliſ declarem. Ecce ponitur paup ōm̄ solacō destitutus vlneꝝ caliaꝝ infirmitatū feditate corruptus a oī q̄ vl a frigoris aspitate defendatur tegimie nudus hūc talē tali.mō iacētez a i nullo semet iuuare valētē si rex aliq̄s potētiſſimꝰ trāsiens vidēt miſertus vlneib9 medeu iuberz curatū q; suis r

galibz idumētis seu oīmētis idutū pm̄tatū pcipet. im filiū adoptaēt adductū ac demde pcipet ut im regno suo filius suus hēret a cūctiſ atz i nullo qđ ipareta q̄q̄ coñdicētur. hēredez suū filiūq; suū ꝓpriū cohēdē ostituēt a eū suo noie wcari wllet nōne dicēs hūc magnificē. impiate hōratū. ēte de nob deus hec oīa fatiet nati ei de putredine carnis replem̄ multis miseriis. oi sola cō destituti. oim passionū im firmitate obnoxiū ac pcto. vulneribz plem̄ a deo recipim̄ curat. sanat. restituit. ornat. facit im coruptibiles adoptatos. cohēdes ꝛc. Ego im̄q̄t dixi diij estis. Oiq; creatuē iubebit ut nob obediat w cam̄ diū noie sui o Ipe deꝰ deificās ē tuēo deꝰ deificatus sz hec rō fortassis i aplis a excellētibz locū hz Sz q̄d de me q̄ lōge disto Attēde q; vmúsaliter ait ego dixi diij estis a filij excelsi oēs ut nullū ab ista dignitate excipiend deꝰ oñdēt hec Anſ. ꝛ pomit statū exēplū de ligno plū bo a ferro im ignē ponitis q̄z vnū alteo magis igmitū fit. cū igmis totū penetrueit sic ei ibi nullū fit igmis sz q̄libz fit igtū a vnū plꝰ alio ignescit sic i pria vnꝰ q̄sq; deificatꝰ eit ex diuina oe Attn vnꝰ alio bt̄ior

nullusq; vere dr de9 p eēncia
ꝫ ptcipacōne ut sic cuiqz p
modulo sue vnōis ꝑpmq̄o
ris ad deū deitatis nom a hōr
e cuiqz ipēdat ¶ Decimūq̄rtū
extñsecū gaudiū hēbit respe
ctu xpi huāmitatis Pro cuiꝰ
intellcū nōnō ꝑm mgrm Io.
de tābaco trctatu de delicijs
sēsibilibus padisi Qz bī du
plex gaudiū hēbūt vnū eēn
tiale qđ hēbūt de creatore viso
a amato. aliud accntale de
creatā ogta a amata Ex cū
in hoie sit corpꝰ a aīa: quoz
vtrq; qz būficabit eēntialit a
accntaliter. ¶ Idcirco eēntiale
gaudiū adhuc ē duplex ꝑm
qꝫ i xpō duo rpiūt vnū est
aīe a eit visio a fruitiō dīne es
sētie i se a p se de q̄bz dicet in
terēō pncipali. Et qz de9 i se
nō pōt ognosci a corpeis sē
sibz. ¶ Idcirco ut isti sēsus deo
būficētur ē aliud gaudiū eēn
ciale corpis qđ hēbimus de x̄
huāmitate pcepta qz ibi est
terminus a finis a sūmū a sēsi
bz huāis desiderabilissimū.
hec distictiō nōtur Iob. xvij.
vbi xps ait describēdo būtu
dinē. hec ē vita eterna id ē
būtudo eēntialꝫ ut ognoscāt
te solū deū verū ecce ꝑmū eēn
tiale aīe a quē misisti ihm
xpum ecce eēntiale ꝑmū cor
f pis ¶ Vñ i xpi huāmitate so
la oēs sēsus nrī q̄tabūt ut
optare neqant gaudia maio
ra triplicī de cā. Prio qz xpi
huāmitas eit pfectissīe decora
ta ꝑmijs q̄ alijs dñr tres au
reole q̄tuor dotibz corpis a de
coracōe sūma oīm sēsuū suo
rū q oia i xpō videbim9 anrīs
fruem sēsibz. Secūdo qz nra
aīa in aīa xpi videbit sum
mas pfectiones in eēntia eius
ivtutibz varijs In actibz trīū
dotū aīe In hijs etiā q̄ i nob
dicūtur auēole a filibz Et sic
summe gaudebit de hijs aīa
nra. Tercō quia i xpi huām
tate p accns videbim9 deū ut
expositū ē supr. Et tīnto plus
qꝫ i alijs rebz: qñto deus ma
gis ē vnitus huāmitati cristi
qꝫ alijs rebz sit vnitus Erit igr
xpi huāmitas iocūdissimū ob
iectū q̄libz nīoz sēsuū ꝑm il
lō Iob. xix. Credo qꝫ redemptor
me9 vivit ꝛc. Et i carne mea
videbo deū saluatorē meū Et
eadē racōe audiet. odorabit.
gustabit a tāget. quia visus
pōitur p noticia alioz sēsuū.
Primo qz i prīa erit xpus visui
obiectū pulchrimū qz ꝫ ec
fuit pulchrim9 hoiz ꝑm illō
ps. Speciosus for p filijs ho
minū Cicatrices eū n deformāt
ꝫ vltr oē qđ de gēmis a coro
nis cogitari pt decorabūt Ita
ut deus pr oibz dicat aīabus

illō Can·iij·Egredimini filie syō et videte regē i diademate q̄ coronauit eū mr̄ sua sc̄z synagoga i die sollēnitatis et leticie sp̄·egredimini et videte

8 Dz q̄rēs quō ego xp̄s videt̄ potuit suā pulchrimā ꝑpām facie Dicit quō alī sc̄ ꝑpas Ber·mgr̄ Joh·q̄ p spēs influxas hoc p̄nt vbiq; a sp·Et etiam p̄nt videt ꝑpas facies p spēs a se receptas et r̄flexas p̄nt eīm vti corpib; gl̄iosis aliol̄ et eciā maīb; ꝑpriis leuādo eas ante oc̄los tāq̄ speculū mūdissimū Cuius rō ē q̄ b̄m gre·corpora gl̄iosa sūt trāspentia·polita ec̄ sūt Et aie b̄tōr p̄nt vti corpoīb; suis et spūb; sēsibilibus ad placitū sic et xp̄s i resurrec̄tōe vñ sc̄b trahēdo limutando p̄nt corpa sua facē tēmnata et p oēs optia spēr̄cepta cula et sic videt̄ eis situ oppositā Dedo i p̄ria xp̄s dicit audi tui nīo obiectū iocūdissimū ita ut verbū vnū amorose alteri amicabilit̄ allocutū predulcedie mōrl̄ hō sufferre nō posset q̄n cor eius p dulcedie liq̄factū deficēret n̄ miraculose deus aliquē vellet oseruare xp̄s itaq; sil̄ posse loq̄ p̄ta cātare optimis regul̄ artis musice et alia hūbit i sūmo q̄ creature btē hēbūt ptic̄p atie solū ab eo De gustu·tactu·olfcū·otē

plare sic sup̄ dcm̄ e de alīs dū mō nobilissīe xp̄o attribuas Amplexū ec̄ castissīos xp̄s i p̄ria nemī negabit q̄ h dulcitēr a deuotis pmittit se tāgi et q̄sdā e āplexatus ut p; i die resurrectōis de mulieb; accedētib; q̄ pedes eius tenuert Et mar·ix·dz Ihs accipiēs puerū quē cū oplexū esset ait illis q̄squis vnū ex hīs pueis recepit me recipit et Mar·x·aīt Sīnite puulos venīre ad me et cōplexans eos bñdicebat eos Hec oīa de Jo·de tābaco vbi supra

Capitulū Vndecimū

A QVo ad secūdū p̄incipale de īmtēioīb; btōrum gaudiīs nōndū q̄ talīū repertūrum q̄n q̄ per oppositū ad q̄n q̄ īmtēioēs ꝑas dānatorū recitatas sup̄ ca·iij·Primum gaudiū īmtēr̄it in sēsuū interiorē exteīorē mltiplicī meliorac̄oe Bedz ē irascibil̄ et cōcupiscibil̄ q̄etac̄oe Tercium īntellectus respectū oīm scibiliū perfc̄oe Rītū in oīm p̄teītorū gtissīā otēplac̄oe·Rītū i oīz operac̄onū ad dī volūtatē cōformāc̄oe

b Rītū ad p̄mū nōn dū b̄m Joh·de tābaco vbi p̄dq̄ duodecī sunt q̄ in p̄ria faciunt sensibiliū īmtēioē et exteriorē maximā delectac̄oem et quodlibet īmtēr illa·xij·habz

valde multa sub se pmū ē de bita spituū qntitas vl ad mi n9 spituū maior puitas sup posito q ī pria foret delcāco cū ōni dilatacōe. Secūdū ē oplexiōis bōitas cui9 signū ē q melācolici n sūt apti ad delcācōes sic sāguinei In pa tria aūt scī optias hębunt cō plexiōes bm cuiuslibz meita Tercīū ē iuuenil etas q bm phm. viij. ethi. In senib9 mi n9 ē de delcācōe q ī iuuenib9 In etate aūt xpi resurgem9 bm aplm. vn aptitudinem maxia hębim9 ad gaudēdū Sic ec sulphur maior ē hęt aptitudinē ad ignīēs q lig nū fumigans Rītū ē pfectio taz sēsuū q operacōnū. q qnto potētia ē pfectōr tāto opa cō ē delcābilior bm phm. iij. ethi. Fiet aūt ptūc rfluētia ab aīa ī corpus ut ī suis ope racōibz pficiant sēsus put di cit August. in epla ad dios cor Rītū ē q opabim attēti us q ī via. q ptūc nō erit im pedimēta q nūc Inde surget maxia delcātio Sextū ē q si ne lesiōe organoz actuabū tur oēs sēsus nri Septimū ē q nō wxabimur in organis mēbroz a sēsuū tedio vel la bōe Octauū ē impmixtio de lcācōnis cū tristitia. Nonū ē q nō minus delcabim ī pces su delcācōis q ī principio de cimū ē q magis a lōginq̄ pos sum9 videre corpa sācton gloriosa audire odorare et sic de alijs sēsibz q non gliosa qz delcābili9 ē q a lōginq̄ vidē do audiēdo: plura videmus et audimus Vndecimū ē q licz n p se tm p accns intellectus et affectus sētiendo recreabūtur p pntiā dei in oibz rebz exīntem maxie ī xpō Sic concludimus ī via aliquē viuere ex locucōe Duodecimū ē maius meritū bm sēsū q mēbrī h a potētie copatę sūt ad meritū ppt q ī pria magis gaudebimus bm sēsus nō solū absolute sz ec ī opacōe vnius sēsus ad aliū et vnius mēbri ad aliud. q si aliqs bm ētū sensū h plus meruit puatīe l positīe q bm aliū. bm hoc ee aplius pmia bitur ut oculus a vanis visi bilibz abstinendo vel eucaristi am deuote videndo Et sic de auribz et de alijs bm tale ptē plus pmiabit vn dues in fērno bm gre. vbi pl9 peccauit ibi aplius sz ī lingua tortus ē Sic ead rōe lazar9 vbi pl9 meruit ibi pl9 pmiabit

Secund principale intend gaudiū cēt de irascibil et concupiscibil quietacōe. Quia cō cupiscibil aplī9 de sēsibilibz delicijs n potuit optare cū sit

apice pfcā·nec ia scibil' alicui hēbit tristi rpugnaē·a aliq̄o tangī difficile ea arduū ofide raze Ibi ec̄ eit aīcitia wra mtez xp̄m a eos mīez ex vna pte·et nos ex alia·de q̄ anselli de simili·di·sic Cōtēplaē xp̄m p quē tibi oia gaudia eueient ꝛ capies q̄ ille plꝰ q̄ tu teip sū a q̄ oēs alij se icōpabilit' amꝫ te·Et tu sup teipsū a sup oēs alios ineffabili q̄d suauita te illū amab hac ille Ibi ec̄ aī cicia pfcā eit it' tea oēs elcōs hoies Ibi etiā aīcitia eit it' tea oēs āgelicos spūs Ibi ec̄ gau debiꝰ de euasiōe oim odioꝝ q̄ hīnt dānati·de aicitia cōcoꝝ dia a hoc ē hōs p̄cedēti ca· De pñti ec̄ materia hīre potes pluā q̄ dicta sūt de pemis mte rioibꝫ dānatoꝝ·ij·mbro pri cipali ibidē· Tertiū pncipale mterius gaudiū eit de intellectꝰ rspectu oim scibiliū pfectione Obi nōndū q̄ mtellectꝰ aie btē q̄d amō sciet mnumerabilia p q̄nq̄z influxꝰ prio ognoscꝫ p spēs influxas sic alie sbe sepate naturalit' plura Secundo p spēs acq̄sitas h m via Tertiō p spēs receptas p sensus corpis glificati·ut dcm ē de actuacōe q̄nq̄z sensuū Rīto p illumiacōez aie xp̄i a btē vgmis· a alioꝝ supioꝝ btōꝝ vñ dicit tho·i·ñ·ij·di·xlix·Qñ gla hoīma āgelorꝝ erit pfectus osūmata·oēs btī sciēt oia q̄ deus scia visio mis notit·i·oia q̄ vnq̄ sūt p teita oia pnītia simplicitez·ꝛ oia q̄ vnq̄ sūt futura· Ita tñ q̄ nō oēs btī oia videāt i eēntia dīma Sꝫ aīa x̄i ibi plenevi debit oia sic a nūc vidꝫ·Alij aūt ibi videbūt plura l' pau ciora sm gd q̄d deū ognoscēt Et sic aīa x̄i de hijs q̄ p alijs videt m wrbo·oēs alios illu minabit·vñ dr Apc·xxi·q̄ claritas dei illuminat ciuita tē btōꝝ a lucerna eius ē ag nus· Et simlit' alij supioꝝes illuminabūt ifeioꝝes·ñ q̄dez noua illumnacōne ut scia m fenoꝝ p hoc augeat·hij q̄d cōtinuacōe illumiacōis Sicut si itelligat q̄ sol q̄escēs illumiat aerē Et ideo dr dañ·xij·q̄ qui ad iustitiā eruditi multos: fulgebūt q̄si stelle i pp̄etuas et'mitates·placō au tē ordis dr cessatura q̄tū ad ea q̄ nūc circa nos pr angelorꝝ ordmata mīsteria ex ercētur hoc Tho· Quinto m dei eēntia·l' speali dei influen tia ognoscēt oia etiā mdiui dua·vñ Ansel·li·de simili·dicit sic Beatitudmis pars est sapiencia qua hic se carere estimat si quid ñ agnouerit quod alterum scire putauerit

Et q̄ ei⁹ sapia q̄ seip̄z ignorat Quis ei pfecte cognoscere valeat cuiusmodi res sit corpus ei⁹ itēius q̄le posteius aut itēius. in futuro ātbtūs nl eorū q̄ scie wlueit ignoabit qz in sūma sapia toti⁹ creature bōitatē videbit quā i deo meipso q̄ i seipsa relucē ostat. Ibi singuli oēs ibi ab oibus singuli ognoscēt nec quēq̄ oīno latebit q̄ pria q̄ gēte q̄ stirpe q̄s editus fuerit wl q̄d etiā in vita sua fecerit Sed dicēs nunq̄d scelera mea q̄ erubescēda cūctis cōfessio deleuerat: ibi cūctis in apto cō tuēda trāducūt in cordis mei libro Et tu cui tāta dimissa sūt nūq̄d ingratus eis Certe ut in illius laudibz et nalit deo cūdus sp de q̄nta miseia sis eruitus ut puto coram hōibus cū ergo singulorz oscīe singul pateāt. fatei audeo curata crimina sn confessiōe ad magnā miseicordiā dei eiusq̄z gratificacōnē tuāq̄z ogratulacōez cūctis patē nō ei p pcās te maiorz cordis āgustia pmz scelerzue tuorz magz pudebit q̄p aliquē magis wlneibz sautiatū nūc qz ex ōm pte sanatū Aboliti lāguoris molestia nūq̄d aliquē pmit l nūq̄d eorz q̄ i cumis positus ifans egeit wrēd pudoz⁹ Tūc q̄ppe cū integre saitas pfcā. munditia plēa. rē missio oīz secuā. offensionū ipunitas ē te tibi arrisēit og cio l recordacō pctōrz tuorz in nullo tibi horroi l confusio mi eēt pōt wlz sup agnitis delictis wlut enim ac fedā i firmitate tua pietas vtus sapia medici q̄ te sanauit sblimius a cūctis admirabit laudabit magnificabit laus tis ātdei etiā tua glia ē Sed dicis glīā dei ibi intuēdā video ꝑ quō mi tot innocētes in me sanata intuētis nō me iudicēt nō intelligo de quo agis frāt intelliget te neq̄q̄ se. ꝑ deū in quē peccasti offendisse quē tu videis peintus ignouisse nec i corz innocētis accēdē pt ut te iudicz cū sic deū offenderz. ꝑ magis clemētiā admirabitur nō solū in te sed etiā in se q̄ ne hoc medicamēto indigēt custoditus fuit si ipsi ecāgeli te indignū societate sua iudicare wllēt dicētes Tu hō de puluē scūs cōn p̄ceptū te i cenū pcā dimersisti nūq̄d nob filis esse vis q̄s nūq̄p cōn dei p̄cep. ire audisti Rndēb si de puluē ut dicis scūs sū nō mirz si wēto tēptacōis ipulsus sū cadēs wrū agnita x̄ grā p eo oīa rliqui ei⁹ wlūtatē conatus sū iplē vide tribulacōnes i fame in

siti ac·q ad ei⁹ hōrez fustinuī
vos aūt nūq̄ hoz mīmū tuli
stis Sz hec rōnacō adultoſ
tm r̄spicit·q vī sibi feceīt·vñ
alij dicē pñt Qz in regno dei
vīam q̄rim⁹ eq̄litatē dono a
gre x̄ asscribim⁹ cui⁹ sāguis
vis cūctis ꝓpōdeāt·hec Asel.

g ¶ Qr̄tū intr̄secū gaudiū pn̄
cipale ostitit i oim p̄teitoz
gtissiā otēplacōe·nā tunc di
stictissime videbūt tā i ꝓpis opi
b⁹ q̄ i aliēis·quo diligētib⁹
deū p̄m apl̄m: Oia coopant
in bonū celū tra mūd⁹ ifern⁹
bonī a mali pſpera a adūsa
demō a bon⁹ āgel⁹ Tūc videē
potert iuditia dei q̄ sunt abiſ
sus mlta·vbi ps mirabit·d·
zelauī sup iniq̄s pacē pctoz
videns·n ē r̄spectus morti eoz
a ceteā·Et seq̄t donec itrez i
sāctuariū dei a itelligā in no
uissimis eoz·i·post hāc vitā
a Jere·xij·Quaē via ipioz p
sperat·bñ ē oīb⁹ q̄ opant in
q̄tatē ac·Sz p̄cedit Just⁹ q̄
dē es dñe·si disputē tecū ac·
h ert tot gaudia·q̄t de ogni
tis ut i p̄cedēti membro dcm ē
nōbilia bti cōsiderāt dona eis
hī via collocata·h ec maxia
gaudia hñt q⁹ euaserī ōnes
homines oscie q̄s hñt oānati i
iferno ¶ Qntū intr̄secū gau
diū ostitit i oim opacōnum
ad dei wlūtatē cōformacōe

Hic ei dānati ꝓpetue peccāt
Ita isti ꝓpetue deū honorant
Et sicut dānati p q̄libet suo
malo actu eēntialē pnaz ha
bēt id ē insepabilez dampna
cōem·ſm illd Aug⁹·libro cō
fes·Justisti dñe a ita factū est
ut pna sit sibi ōnis animus
inordinatus·Ita saluati in q̄
libet suo actu quoddā in se
pabile a cōtinuū p̄miū hñt
a oplacentiam de bonis acti
bus quos deū in eis vident
opari·ac·

Capitulū Duodecimū·

A Audia supiora aie
btē i pria nūc vltio
sūt declarāda·q cōsi
stūt i dotibz aie tbz·vbi Prio
nōnd q̄d sit dos de hoc dcm
ē sup·vñ·ca· Secdo nōt tho·
i·iiij·di·xlix·ꝓprie m̄q̄t dotes
aie sūt imediata pncipia illi
us opacōis in q̄ btitudo cōsi
stit per quā anima xpō oiun
gīt· Et sūt tres dotes tang
tria supma dona animam sū
me ordinantia a disponētia
ad btitudinem·Prima est vi
sio·i·habit⁹ luminis glie seu
sapie· Secūda ē dilectio id
ē ostimata a pfcā caritas prie
Tertia ē oprehēsio id ē tētio
dei infiniti bonī·q̄ se trīdit sua
vnione ipsi⁹ aie eēntie intel
lectui voluntati a memorie·
Et hoc donum tertium est

dē ipē q̄ maius intelligi neq̄t
Ex his ebz supmis dois pma
nētib; aīa elicit tres pfectissi
mas op acōes Ex prio visio
nē dei clarā Ex scdo dilcōnē
dei sūmā Et ex tercō ētitudiez
de n amissibilitate supmā q̄
tria seq̄tur inexplicabil aīe de
lcāco·fruico a letificacō vn si
cut ad dulcit a delcābilit vidē
dū aliq̄d puta rosā tria pn
cipalit req̄runtur Prio ut ocu
lus sit trāspārēs a mundo p
hūidū glaciale Scdo ut lu
mē corpale adueiat oculo a
medio qđ fac medium trāspa
rens i actu ut possit mouei a
coloe Et tco filitudo q̄dā de
ala a rosa q̄ filitudo rosā im
oculo repntet·qz rosa nō ē i
oculo sz ei9 filitudo im spē co
loris Sic etiā ad vidēdū deū
btificē Prio req̄ritur aliqđ
lumē im ipō oculo aīe qđ ē in
tellcūs ita ut fiat potēs ad de
um intelligēdū nō p qđ sz sb q̄
potēcōz fiat Sic potētia per
hitū fit forcōz p̄m illd math
·v· Btī mūdo corde Scdo hi
tus caritatis pfect9 affectum
mulcēs ut delcābilissimē videa
tur Tercio deus ipse loco fili
tudinis i corpalibz sic se vni
et memoie ut sit pncipiū q̄
deū vidēdi a n vnit se p filitu
b dinē· Sed q̄ritur cur sint
tres dotes aīe sz·p̄m Tho·a

alios triplicī de cā Primo ut
sic satietur tō ymago amē q̄
osistit i intellcū voluntate 7
meōria vlut i aīe trib9 supē
mis potēciis Nā sapia seu lu
mē glē pficit sūme intellcm
Caritas osūmata affcm 7 cō
plxio dei appropate meōri
az Scdo ut sūme remunerē
tur tres nobilissimē vtutes vie·
fides·caritas a spes·nam fides
mēt lumē glie·spes intēco ez
a·caritas sūmā dilcō ez Fides
tn 7 spes nō maēbūt eēnlitez
i pria sz fidei succedit lumen
glie a spei tenō Caritas vēo
maēbit sz pfitiet ibi p̄m illud
apli·i·cor·xiii·nūc manēt fi
des spes 7 caritas maior ātem
ē caritas Tercō ut trib; psōis
dīms optie oformemī nā per
lum glē seu hitū sapie of ōz
bim filio q̄ ē sapia p caritatē
spūscō q̄ ē caritas Et p tercio
nē p quā oia possum9 p̄ns po
tētie Est ita q̄ pria dos aīe c
lumē glē qđ q̄dā dicūt esse
ipsā grāz osūmatā Alii hitū
sapie Certū tn ē q̄ ē q̄dā hi
t9 a deor aīe ut determiauit
ecīa ex de hēticis i clemē·ad
nrm vbi dicitur sic q̄ aīa ro
nal pōt eē beata p naturaz q̄
qz nō indigeam9 lūne glo
rie eleuāte ad deum videndū
a btē fruendum erroz Cuius
racōnem assignat scūs Tho·

ꝑma ptē·q·xij·d·qꝫ oē qđ ele uat ad aliq̄d qđ excedit suā naturā·oportꝫ qꝫ dispōatur aliq̄ dispōcōe ad talē formā Cuiꝰ vt9 natuāl intellect9 creati nō suffitiat ad dei eēntiā vidēđ ꝑm illđ Ro·vi·Ḃra dei vita eťna:orꝫ qꝫ ex đma gra su pacrescat,et vt9 intelligēdi Et hoc augmētū vtutis intellectiue wcam9lumē glie·Et ē illđ de q̄ đr Apoc·xxi·qꝫ claritas dei illuminabit eā sc; societatē btōꝝ dēū vidētiū·et in psal·In lumīe tuo vidēbimus lumē·a ꝑm hoc lumē efficimur deiformes·i·deo filis ꝑm illđ ·i·Joh·iij·Cū apparuerit sile⁹ ei erim9 hui9 etiā lumis a domi magtudo facit qꝫ q̄s in pria plura in deo vidꝫ q̄ꝫ alius·a qꝫ pl9 diligit a gaudꝫ·vñ vbi⁹ di·tho·vidētiū dēū vn9 alio p fecti9 vidꝫ Et hoc ēt p hoc qꝫ intellect9 vnius hābit maiorē; vtutē vidēdi dēū Facultas au tē vidēdi dēū n̄ comptit intellectui p naturā·sꝫ p lumē glie qđ intellectū in quādā deiformitatē ostituit·vñ intellect9 pl9 pticipās de lumīe glie pfectius dēū vidēbit pl9 aūt participat de lumīe glie q̄ pl9 hꝫ de caritate quā h̄ meruit·a ad pria; attulit Unde vbi ē maior caritas:ē maiꝰ dēsiderīū·et dēsiderīū q̄dāmō facit dēside

rātē aptū a patulū ad susceptōnē dēsiderati·vñ q̄ pl9 hābit de caritate pfectius eū vidēbit a beatior ēt· ¶ Qꝫ quereres Vidēbit ne minimus beatus oēs spēs a gna rer a rōes earū ꝑ·ibiđ qꝫ sic·Quia naturale dēsiderīū rōnal creature ē ad sciendū oia q̄ ptinēt ad pfectionē intellectus creati Et hec sūt spēs a gna rer a rōes earꝫ·q̄ vidēbit in đo q̄libꝫ vidēs eēntiā đmā· Cognoscē autē; aliq̄ singularia a cogitatus a facta eorꝫ nō ē de pfectione intellect9 creati·nec ad hoc naturale dēsiderīū tēdit·tm ut supra habitū ē in autoritate Anse l·talia etiā cognoscemus·vñ vidēbit vnusquisq; cogitacōes alterius put ipe vult dicentē gregorio·vnius cuiusq; mētē ab alterius oculo corpulētia neq̄q̄ absconđt dato eē ut dicit tho·qꝫ tūc solus deus videret q̄ ē fons a pncipiū tocī9 eē a witatis ita replerꝫ dēsiderīū naturale sciēdi qꝫ nl aliud q̄reretur a btūs essꝫ· vñ dicit btūs Aug9·v·cōfes· Infelix hō q̄ scit oia ista sc; creaturas·te aūt nescit·Beatus aūt q̄ te scit etiam si ista nesciat·Qui vero te a ista nouit·non propter ista beatior sed propter te solū beatus hec ille· ¶ Qꝫ quereres

videbit nevn9m eēntia ōma pluā q̄ ali9 de hīs q̄ de9 facē pt sc̄e·ibidē hoz q̄ de9 facit l' facē pōt tīto aliq̄s intellēc' pluā ognoscit q̄ntō pfecti9 dēū videt In prīa ergo videbi m9 dēū i se⁊ dēū i nob⁊ nos i deo⁊ dēū i creatuis⁊ creatu ras i deo· Cognoscē aūt dēū i sua eēntia est visio meidia na Cognoscē vēo creaturas ivbo id ē im ōma eēntia ē vi sio matutīa Sz cognoscere creaturas i se hoc ē i ꝓpo ge nē ē cognīcō vesptīa· In via autē q̄ntuplex medīū ē inter nos⁊ ōū p̄mū pcā p sa·lix· pcā avrā dīuisert int' ws⁊ deum hec ipedīūt ne de9 videat⁊ ognoscat⁊ delcābilit⁊ est medīū ipioz Secūd medīū sūt creature· Rō·i· Inuisibi lia dei a creatura mūdi p ea q fcā sūt intellecta ospitīūtur· sēpiterna q̄z vtus ei9 ac ōmi tatis⁊ ē medīū pboz Terci um figuē illd medīū fuit p̄i archaz⁊ apbaz vn̄·i·cor·x· Oia i figura otīgebāt illi Rr tū scriptuē· de q̄ ps· Declara cō bmonū tuoz illūinata⁊ in tellectū dat puul' Et hoc est medīū tixologoz Qrtū ē fi dei vn̄ Apoc·ij· Esto fidel' vs q̄z ad mortē⁊ dabo tibi coro naz vite Et illd ē medīū oim fidelīū i speculo⁊ in emḡte·

Sz in p̄ia sn̄ oi medio spē⁊ filitudine de9 ognoscit seip so q̄ imensus toti aie supple bit vicez filitudis⁊ erit quo met videm 9⁊ q̄z videm9 ut sic vnīat deus toti aie sic iaz lux oculo· mel fauo⁊ vnum pan̄ intucto vn̄·i·cor·xiij·vi demus nūc p speculū⁊ in emḡ te· tūc āt facie ad faciē Secū da dos ē dilectō id ē caītatis hitus ptunc in sūma sui pfe ctōe osistēs maioe⁊ minoe bm q̄ via q̄s meruit hec caī tas sola ē de q̄·i·cor·xiij· Caī tas nunq̄ excidit hec caītas āplexabit' infinitū bonū sine medio ipdibilit' q̄ in via per media⁊ isecura deū dilexit de q̄ caītate anb·li·pso·lō·ca·x xiij·sic dic excita nūc aīma mea⁊ eige totū intellcm tuū ⁊ cogita q̄ntū potes q̄le⁊ q̄ tū sit illd bonū Sz ei singula bō delcābilia sūt cogita mē te q̄ delcābile sit illd bonum q̄d obtinet iocūditatē oiz bo noz⁊ nō q̄lē i rebz creatis su mus expti ꝛ tīto differētem q̄to differt creatoz a cretura Sz ei bō ē vita creata: q̄ bō ē vita creatrix Et capi·xxv·

Quis hoc bono fruet' quid illi eit⁊ q̄d illi n̄ eit· certe q̄c q̄d wlet eit⁊ q̄c q̄d nollz n eit· Ibi q̄ppe erit bona corpo ris⁊ anīe qualia nec oculus

vidit nec auis audiuit nec i cor hois ascēderūt Cur ego p multa vagaris hōmūtio q̄rē do bō amīe tue a corpois tui· Ama vnū bonū in q̄ sūt ōmia bō a sufficiāt Bi delcāt pl'ch tudo: fulgebūt iusti sic sol· si velocitas fortitudo libtas corpis cui nl obsistē possit erit filies āgel'i dei Quia seminat corp9 anīalea surget corpus spūale ptāte vtiq; n natura· Bi lōga a salubris vita· ibi sana ē et'nitas a et'na saītas· q̄ iusti i ppetuū vīuēt a salus iustor a dño Bi sacietas sa ciabim cū apparuerit glia dei Bi ebetas: nec habūt ab vb tate dom9 eius si melodia ibi āgelor chōi cō cānūt sn fine do· Bi q̄libz n imūda sz mū da voluptas torrēte voluptatis sue potabit eos de9 Bi sapīa ipsa dei sapīa oñdet seip sā Bi aīcitia: diligēt deū pl9 q̄ seipōs a iuicē tāq̄ seipōs a deus illos plus q̄ illi seipsos Bi odor dia oīb; ill' erit vna volūtas q̄ nulla erit ibi n dei volūtas Bi ptās ōmpotētis erunt sue voluntatis ut deus sue nā sicut potest deus qđ vl; p seipsū ta potērūt illi qđ volūt p illū Quia sicut illi nō aliud volēt q̄ qđ ille ta ille nolz q̄cq̄d illi nollēt Et qđ ille velet: nō potest nō ee· Bi

bonora diuicie deus suos bonos a fideles supr̄ bō multa ostituet primo filij dei a dij vocabūtur a ert Et vbi erit fili9 eius ibi ert a illi· hēredes q̄ de dei coheredes autez cristi· Bi vra securitas: certi ita erunt ut nullatenus ista vl potius illō bonū sibi defuturz sciant· Interga mūa tua si cape possunt tātū gaudiū suū de tāta bītudie sua C Tertia dos aie 8
ē tēcō seu oplxēsio put oppoītur imsecucōm vie· Bpes ei ē i via expecta cō futue bītudi mis Et spes q̄ differt affligit aīam de q̄· i· cor· ix· nesatis q̄ hij q̄ i stadio currūt oēs q̄ō currūt sz vn9 accipit brauū· Bic curite ut oplxēdatis· sz i pria spes definz a ētitudo a se curitas de felicitate ppetua da bit p dei imediatā eēnciā q̄ aī me illabet de hac dote di· An sel· li· de filitu· Becuītas oēs alias ptes bītudis ofert nec hēa pnt pfecte sine illa i hac āt vita nl securz exstat tōlit Bb eodē ei tēpe paup ex di uite mortuus ex vivo pōt exi stē In futuro āt bonus q̄cq̄d voluerit hēbit a nl ex eo se aīs surz tiebit hec ille Oia p̄dicta gaudia a singula vidēbit se habere beata aīma a ex istis quodā ad infinitū quodam mō surget in ea gaudium

de quo Anſ. ibidem sic dicit. Quid q̄so maius gaudiū cogitari possit q̄ ex istis cōpactū p̄tactus Gaudiū ei erit ei⁹ tus ⁊ ex gaudiū fuzsū atz de esū gaudiū circūcīr ⁊ vbiqz gaudiū plenū. hec de Anſel. vñ ibidē li. p ſol. capi. vltio oꝛone sic oc̄ludit de⁹ meus ⁊ de⁹ meus ſpes mea ⁊ gaudiū cordis mei. dic aie mee si hoc ē gaudiū de q̄ nob dicit̄ p filiū tuū petite ⁊ accipietis ut gaudiū vr̄m sit plenū In uei nāqz gaudiū q̄d dā plenū ⁊ pl⁹ q̄ plenū Pleno q̄dē corde. plēa mēte. plēa aīa. pleno toto hoīe. n̄ ego totū illū gaudiū intrabit in gaudētes sed toti gaudētes intrabūt in gaudium vtiqz tīntū gaudebūt q̄ tū amabūt. tīntū amabūt q̄ tū ognoscēt. q̄ tum te cognoscēt dñe tūc ⁊ q̄ tū te amabūt. Certe nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hoīs ascēdit i hac vita q̄ntū te ognoscēt ⁊ amabūt in alia vita Oꝛo de⁹ ognoscā te. amē te. ut gaudeā de te ⁊ si nō possum i hac vita ad plenū l̄ p̄fitiā in dies vsqz dū ueniat illū ad plenū dñe p filiū tuū iubes pmo ofuł petē ⁊ p mittis accipe ut gaudiū nr̄z sit plenū. peto dñe q̄ ofuł p admirabilē ꝯsolariū nīm.

Accipiā q̄ pmittis p veritatē tuā ut gaudiū meū plenū sit meditet̄ interim in de mēs mea loq̄tur in de lingua mea amz illū cor meū. p mocionet̄ os meū. esuriat illū aīa mea sitiat caro mea. deficiet tota ſba mea donec intrē in gaudium dñi. Qui es trin⁹ ⁊ vnus de⁹ bñdictus i secula Amen.

¶ Explicit p̄ceptoꝛiū diuine legis fris Johānis Ryder sacre theologie pfessoꝛis exīmij. ordinis predicatoꝛū. conuētual⁹ Surrēbergensis.

Horsus cause q̄ sint v·p̄·ca·p̄·f·cīr̄ me· Et q̄le pctm̄ sit vide in mulier̄a in hoc dū

Abrenūciacō oim tpalīū q̄p vtil' sit̄a ad q̄d ordinat·nn̄· p̄·nn̄·ca·c·post me·

Absolucō sac̄m̄ētal' effect9 q̄ les efficiat·in̄·p̄·ca·ix·a·p to·

Absolucō sac̄m̄ētal' an ficte ofitēti impendi dēat·in̄·p̄·ca· ix·p·in fine

Absolucōis effectū oseqū wo lēs q̄lit' dēat eē dispositus·z· p̄·ca·ix·p·q·p totū

Absolucō infirmantib9 quō sit dāda·vij·p̄·ca·ix·b·in fi·

Abstinēcia q̄d sit·vi·p̄·capi tu·v·A·i·me·a quō a q̄bus mōis huāda sit ibid·c p to·

Abstinēcia laudat' a approbatur scōr a phor exēplis vi·p̄·ca·viii·f·per totū

Abstinēcia sextuplex ē a vna sola ē vtuosa·vi·p̄·ca·vltio C·per totū

Abstinēcia virtus q̄d modē ret i cabis apotibz·vi·p̄·ca·v· d·post principium

Abstinētia fit vicōsa tribus modis·vi·p̄·ca·viii·g·p to·

Abstinētia multa ē i hoie sed solo excicō eluceſcit·vi·p̄·ca· viii·f·in prin·

Accidia phibetur pri·p̄· ca·p̄·k·in fine

Accidia q̄d sit·i·p̄·ca·xx·A· pr̄ totum

Accidia q̄re ē pctm̄ p̄·p̄·ca· xx·c·in principio

Accidia quō a q̄n sit p̄ mo t9 a q̄n pcēz wiale a q̄n mōr le pcēz p̄·p̄·ca·xxc·an me·d·

Accidia q̄tuplex e·p to· sit p̄·p̄·ca·xx·a·post mediū

Accidie ꝑrīa q̄d sit p̄·p̄·ca· xx·in principio

Accidia pccatur vigiti mo dis p̄·p̄·ca·xx f·p totum

Accidia q̄bz a qualit' reme dietur p̄·p̄·ca·xx·o·per totū

Acts meritorius ā req̄rat actu alē tēdēcia i dcū p̄·p̄·ca·nn̄·p· in pn̄·De hoc ecvide i meritū

Actus fidei q̄d sit a quō di tūdat' p̄·p̄·ca·n̄·g·in prin·

Actus spei q̄s sit a quō egre diat' p̄·p̄·ca·in̄·a·cīr̄ mediū

Actus dilcōis dei quō sit op tīus p̄·p̄·ca·nn̄·g·in fine

Actus dilcōis quō dēat fo ueri ut creſcat p̄·p̄·ca·nn̄·g· añ finē Et p q̄ occasionalit' inflāmetur Ibidē·I·in fine

Actus nobiliſſimi eccīa q̄ sit·in̄·p̄·ca·v·b·cīr̄ principiū

Actus iustor p filios ſcli q̄ lit' exprobrēt i·p̄·ca·xxi·n·p

Act9 meritorius a q̄ ori to· gie; ordiacō e; a finiacō e; ca pe dēat p̄·p̄·ca·nn̄·q·i pn̄·

Accusaē platos ā sbditi poſ sint·viii·p̄·ca·in̄·d·i fine

Accusaē ā q̄s tēatur primū

suū ⁊ qñ ⁊ quo ibiꝺ·ꝺ·p to·

Adúraé q̄d sit p̄·p̄·ca·xi·kk· post pn̄·ij·p̄·ca·nn̄j·e·m prm cipio

Adúraé hoiez ā licéat·p̄·p̄· ca·xi·MM·prz to·quo·ij·p̄· ca·nn̄j·E·p totum

Adúraé irrōnales creatuaſ ā licéat p̄·p̄·ca·xi·LL·p to·

Adúraé ꝺemoēs ā ⁊ quo li ceat·n̄·p̄·ca·nn̄j·f·prz totum

Adoraé q̄d sit p̄·p̄·ca·vij·b· post prmcipium

Adoracōis tres sūt spēs·q̄dā latría·q̄dā dulía·q̄dam yp dulía Et q̄bus ouēient p̄·p̄· ca·vi·c·post prmcipū

Adoracio q̄dā mtelor q̄daz extelor ⁊ i q̄ osistāt·p̄·p̄·ca· vi·a·b·p totū

Adoracōnis signavbi ⁊ qñ ⁊ q̄bz mōis dñt exercei p̄·p̄· ca·vi·b·añ me·

Adoracō q̄re sit ad oriētē et ponūtur quiqz causę p̄·p̄·ca· ·vnj·f·p totum

Adulacō q̄d sit ⁊ qñ sit mōr le pctm wl n̄·vnj·p̄·ca·ij·ꝺ·p totum

Adulacō q̄ ꝺetestabil sit et adulatoz cui assimlet·vnj· p̄·ca·ij·E·p totum

Adulacōis remedia q̄ sint ibi ꝺe·f·p totū

Adulterīū q̄d sit·vi·p̄·ca·p̄· a·m prmcá·ca·ij·c·i prmcá·⁊ est sep mōrle pctm ibiꝺe·

Adulterīū q̄ magnū pctm sit ex septē oñdit·vi·p̄·ca·ij· ꝺ·prz totum

Adultrio ā vir ā mulier ma gis pcet·vi·p̄·ca·p̄·a·circa medium

Aduocatus cām mustā de fendens ā cām bonā aduſazij q̄uans quo pcet·vij·p̄·ca· ·nn̄j·b·m prmá·

Affectio diligendi ꝺeum an excessum hāt p̄·p̄·ca·v·k·cir prmá·

Agens coñ cōscām edificat ad iehēnā quo hoc mtelliga tur p̄·p̄·ca·v·f·m ꝺcta regula

Agilitas q̄l' eit m corpibus glificatis·x·p̄·ca·vij·i·m prm ⁊ quo agilitate corpa bōrz moueātur vide m corpora be atorum

Alchimiā opazi ā sit pctm p̄·p̄·ca·xvi·b·m fine

Ambiguitate statę cui pazti standū sit·vnj·p̄·ca·ij·E· post medium

Amicitie qñqz sūt ꝓpa·v·p̄· ca·vi·g·m prmá·

Amor carnal' p que signa ognoscat·nn̄j·p̄·ca·ij·L·pt9 prmá·p totū

Anathema ē dñm ihm non amare p̄·p̄·ca·nn̄j·c·m fine·

Anathema ē dicē ꝺeū mādaſ se qꝺ hō nō possit ipleze pri· p̄·ca·p̄·ꝺ·m fine

Anima hūana qñtę capacitatis

sit a quo faciaī possit · vij · p̄ · ca · p̄ · ℩ · in pn̄cipio

Hia fidēl tribz arris a deo est despōsata p̄ · p̄ · ca · v · ℩ · i me · Hnime btōz in quo celo collocētur · x · p̄ · ca · v · b · in pn̄cio

Hnime in purgatorio an aliqua ībant sine ām · vij · p̄ · ca · v in · b · in fine

Hie in purgatorio ā patiēt fustieāt pnā · vij · p̄ · ca · viij · b · in pn̄cipio

Hie dānatoz ā q̄nqz ifernū ereāt a ā tūc pnas secū poz tēt p̄ · p̄ · ca · xi · ℩ · ad finē · x · p̄ · ca · ij · b · post medīū

Hnimā p pxio ponē quo licet at a qn̄ cadit sb̄ p̄cepto · nn̄ · p̄ · ca · nn̄j · E · post pn̄cipiū

Himmaz lex fūt loca · vij · precepto ca · viij · A · in pn̄cipio

Hias in purgatorio q̄s pūiat an āgeli boni vel mali · vij · p̄ · ca · viij · ℩ · in pn̄cipio

Hialia wra vtz dēmōes forre possint opulsi p incantatiōnē pri · p̄ · ca · xi · L · a modus p quē fit deo permittēte pmutuz ibidem · L · p totum a q̄ de causa dēmōes facūt illa ibid dicāt Et q̄ res opificō demonū transmutaī possunt a q̄ n ibidē · O · ad finē

Hrs nōtuia q̄d sit p̄ · p̄ · ca · xi · jj

Hrs salisatoz q̄ sit a an licita sit p̄ · p̄ · ca · xi · jj ·

Hrte nōtuia ā licitū sit scīēti as acq̄rere a an possibile sit p̄ · p̄ · ca · xi · jj · pz totum

Hrtifices q̄ q̄z o dicō es suaē tēntuz ut eoz op a sint licita iij · p̄ · ca · xiiij · h · p totum

Hrtifitia supfluoz orīmētoz factuia an sine pcō possint excēu p̄ · p̄ · ca · x viij · g · in prīcipio

Hrticuli fidei quot sint a q̄o distinguātur p̄ · p̄ · ca · ij · A · in medio vsq̄z ad finē

Hrticuloz ordiata distinctō ā cuilibz fidēli ad scīēs sit necāria p̄mo p̄ · ca · ij · b · in pn̄cio

Hrticulos fidei de q̄b9 publice festiuat ecclia q̄libet fidēlis tēnetuz in spē ognoscēa eos explicite credē p̄ · p̄ · capi · ij · H · cāī medīū · C · in pn̄cipio

HStroz aspectu an licite futura cognosca possint a q̄ a q̄o a q̄ttuplicitez p̄ · p̄ · ca · xi · tt · p totum

HStrologoz de futuis wra ī lacō ex q̄b9 causis pueiat p̄ · p̄ · ca · xi · vv · p totū

Hvaitia a quo p̄mo adm Huēta sit p̄ · pre · ca · xvi · e · post prīcipium

Huaicia deo fidē retrahit spēm nuit caritatē falsificat · vij · p̄ · ca · p̄ · g · p totum

Huaritia quottuplex sit a q̄ modo diffiniatuz · vij · p̄cep · ca · p̄ · A · in prīcipio

Auaritia ẽ vitiũ abundãcie
in malo duplicat ibidem.d.i
medio
Auaitia in q̃bz reperiat.vij.
p.ca.p̃.b.p to.
Auaicia qñ ꝛ quo sit mõle
pctm.vij.p̃.ca.p̃.c.p to.
Auaritia detestat p naturaz
ꝛ p scripturã ibiõ.f.pz totũ
Auaitia septẽ de caub ẽ valde
detestabil.vij.p̃.ca.i.d.p to.
Auaitia oim ifirmitatũ spũa
liũ ẽ piculosissiã nouẽ de cau
sis.vij.p̃.ca.p̃.h.p to.
Audit9 i pria q̃bz pficiet et
quo rõe sui obiecti p̃mi abit
gaudio.x.p̃.ca.vi.e.p to.
Augures aruspices auspi
ces quo differant p̃.p̃.ca.xi.
.xx.in pn̄cio.
Auũ garritu vl aialiũ mo
tu an licitũ sit futura diectura
re ꝛ quo p̃.p̃.ca.xi.xx.p totũ
Aurea aureola fruct9 q̃d sint
ꝛ quo differãt ꝛ quo merea
tur.x.p̃.ca.viij.a.p totũ
Aureola ꝛ palma quo diffe
rãt.x.p̃.ca.viij.c.ad finem
Aureole q̃t sint ꝛ q̃re tm tres
.x.p̃.ca.viij.b.p to.ꝛ q̃ illarũ
sit pfectior ibidem.C.in pn̄
cipio
Aureola martiꝝ quot req̃rat
ut mereat.x.p̃.ca.viij.d.in
pn̄cio.
Aurcola martirij ad q̃ opꝛ
datur ꝛ ad q̃ non ibidẽ.d.
post pn̄cipium
Aureola doctoꝝ q̃bz datur ꝛ
q̃b9 nõ.x.p̃.capi.viij.k.per
totum
Aureola vgiñ q̃bus det ꝛ
q̃bz ñ.x.p̃.ca.viij.f.B.H.I.
pz totum
Aureola vnius in eadem spe
ꝛ tꝝ sit fulgidior altri9 ibidẽ
L.p to.ꝛ ã aureole meritũ pos
sit intẽdi ibiõ.m.in medio
Autoritas dei sup nos vñ cõ
surgat ꝛ quo ꝓpterea deus sit
reuerẽdus hõrãd9 ꝛ sibi obe
diend̃ p̃.p̃.ca.p̃.b.in pn̄cio.
Autoritate ꝓpa coñ iuramen
tũ incautũ vire nulli licet sed
ad superiorẽ suũ recurrẽ tertiũ
.ij.p̃.ca.iij.c.post medium
Auxiliũ in tẽpore ncãtatis a
q̃bz ꝛ quo hõ petere deat p̃.
p̃.ca.ix.e.in pn̄cipio
Baptism9 q̃t fructus ofe
rat.iij.p̃.ca.iij.d.p to.
baptismi materia q̃ cẽ debeat
ibidẽ.d.post mediũ
Baptismi forma q̃ sit ꝛ ã mu
tari possit.iij.p̃.capi.iij.E.in
pncipio
Baptismi formã q̃ teantur
scire ibidẽ.e.in medio
Baptisaẽ ncãtatis tempore
q̃bz liceat ibidẽ.e.post medi.
Baptisari ncãtatis tẽpore dz
ixc ps q̃ extra mrem appareat
siue sit pes siue manus ac ibi
dẽ.E.in fine

Aptisatio abluco in aqua vel
vino placo a simile fiei debeant
iij.p.ca.iii.f.in principio
Aptisatus an sepe memo
rari debeatur pmissionis deo in
baptismo facte ibidem.f.in fi.
Eatitudo in quo consistat
.x.p.ca.xii.d.post me.
ti inter se an diuisos grados
habeant a quo se excellet.x.pre
cep.ca.v.b.post pn.
ti quo appria eor pulchritu
dine valeant cognoscere.x.p.
ca.x.g.in principio
ti an se mutue iudicabunt
de ptritis excessib; com deu fa
ctis.x.p.ca.xi.f.per totu
Enedicere infirmos p carmi
na scripta vel vba sac secu de
ferre a licitu sit p.p.ca.xi.gg
p totum
ndictones vetulay sup infir
mos vn ordu habeant p.p.ca.
xi.hh.p totum
Ene vel male nasci bn vel
male fortunai bn gubnaivl
bn custodiri v n hec puemat
n a vitatem habeant p.p.ca.xi.
RR.p totu
nfitior dei imgtus quo pce
pta que sint dei cir nos bnfi
tia p.p.capitu.p.d.post me
dium
nfitior dei memoia quo p
ocul nri cordis sit hnda p.
p.ca.v.k.post mediu
Ellu iustu quot requrit co
dicones a q sint p.p.ca.xxii.e.
post pncipiu
Ellu minustu ex obedietia i
grediet an excusetur a pcto
ibide.E.in pn.
Igamia qs pmo iuenit
p.p.ca.xvi.E.pt9 pn.
igami an possint merei ex
agesimu fructu alteo cor de
fucto.x.p.ca.xi.g.p totu
Laspharе qd sit.ij.p.
ca.iiij.A.per totum
laspharie qt sint spes.ij.p.
ca.iiij.B.per totum
laspharie quot sint gradus
ibidem.C.cir medium
laspharia a ex genere sit mor
lis ibidem.C.in pncipio
laspharmia absq; deliberati
one emissa an sp sit mor ibi
dem.C.in fine
laspharmie pctm ppt qui qz
mala e maxie vitandu.ij.pre.
ca.iiij.d.per totum
laspharmat q aiaz sua dya
bolo defouet.ij.p.capi.iiij.d.
post pncipium
laspharmia quo sit i dana
tis.x.p.ca.ij.f.in medio
Onu i deo qd sit p.pre.
ca.iiij.h.post pncipiu
ona oia a deo desendat a
quo p.p.ca.xij.h.post medi
um a.k.an medium
ona i gne sut triplitia p.
p.ca.xij.g.circa mediu.v.p.
ca.xiij.h.in principio

Bona hoīmis q̄ sint a q̄ sibi q̄tū ē de se non obſūt p̄·p̄·ca·ix·g·in fine

Bona hois ſūt q̄ntuplicia a coñ hec mlitāt q̄ñq; vicia·v·p̄·ca·xiij·A·cār pñcā·ix·preca·p̄·c·in primā·

Bona primis ipendenda in q̄ttuplicī sint differētia·ix·p̄·ca·ix·f·per totū

Bona nccaria fm q̄ attēdantur·vij·p̄·ca·ij·k·l·p totum

Bona tpalia in duplicī sunt differētia·vij·p̄·ca·ij·b·circa primapium

Bona supflua q̄ sint a scōm q̄ sumātur·vij·p̄·ca·ij·d·e·f·g·per to·h·in prin·

Bona supflua hns ā tēatur ſbuemē hnti ncātatem solū in honestate vite a non extremā pacētī ncātatē·vij·preca·ij·b·per totum

Bona tpalia ā quis tribuere tēatur tyrāno ut salua manent hona nature·vij·p̄·ca·ix·o·ad finē

Bona tpalia quo, meritorie sint ordmāda·vij·p̄·ca·vi·r·post prin·

Bonor opm prim vel malorū ā pticipes fieī possim? a q̄t mōis·vij·p̄·ca·vij·c·p to·

Bona opa ā sint dimttēda ne scandalū oriatur·v·p̄·ca·xiij·b·i·k·l·m·p to·

Bona fama primor tribus mōis vtilit pōt in notiā alior pferri p̄·p̄·capi·xiij·E·p to·f·in me·a quo intētio i tali fama sit regulāda ibi·g·añ finem

Qaracter q̄d sit·iij·p̄·ca·v·d·post me·

Qaracterē in delibilē q̄ sacmēta impmāt·iij·p̄·ca·v·d·ibi·

Qaracteral distinctio i eccia militāte triplex ē ibidē·d·cār

Qaritas q̄d sit p̄·p̄· finē ca·iij·q·añ medium

Qaitas q̄ deꝰ diligitur septē p̄ claros fructꝰ opat p̄·p̄·ca·iij·o·e·f·p totum

Qaritas in proxims quo dr̄ gliam opatur·v·p̄·ca·viij·E·añ medium

Qaitas diuina ā maneat int vuos à mortuos·vij·p̄·ca·ix·g·post prin·

Qaritas bor i pria q̄lis eīt x·p̄·ca·xij·E·in me·

Qaitatis minimꝰ gradꝰ est deū sup oia diligē a legē eius sup aux a topasion custodire p̄·p̄·ca·ij·k·in me·

Qaitate nō habita ā aliqua opacō fit meitoia·p̄·p̄·ca·iij·c·in principio·Q·circa me·

Qastracō ā mēbri alicuiꝰ mutilacio à abscisio ā sit alicui lita·v·p̄·ca·p̄·J·per to·

Qausalitas oim rer quo a deo descēdat·ix·p̄·ca·ij·b·post primapiū

Elū empizreū qūo sit
dispoitū·x·p̄·ca·v·b·in
pn̄·a ā hꝛat diuſas mās̄iōes
B·in me·a quid sit mās̄io in
celo ibidē ad finē
enſus tributa reddituſ a
ſic de alīs dn̄is ſeculaīb9 ſb
trahētes ā pcēta q̄ gu̇it·n̄
ij·p̄·ca·vij·g·cū medīū a fuꝛ
tū omittūt·vij·p̄·ca·n̄ij·⁊·in
pn̄cipio
enſus ſeu otribucōnes exa
ctōes ⁊ ſil'ia inuſte impoſita
an liceat ſn̄ pctō retinē·vij·
p̄·ca·n̄ij·o·pꝛ totum
Ertitudo quottuplex ſit a
q̄ ſufficiat ut euitetuꝛ moꝛle
pctm̄ p̄·p̄·ca·v·f·an̄ medīū
in ſexta regula
ertitudo moꝛal' tꝛib9 vij̄ ac
q̄ritur ibidē i ſeptia regula·
Ertitudo oiecturatiā ut q̄s
ſit ſine pctō moꝛali pꝛ q̄ hꝛi
pōt Vide in oiectura
Ertitudo an aliq̄s ſit i ſta
tu ſalutis qūo ſumi dēat·iij·
p̄·ca·viij·q·pꝛ totū
Ertitudo q̄ aliq̄s ſit i celo
pꝛ q̄ habꝛi p̄t·vij·p̄·ca·viij·
B·in pn̄·
Ertitudo de q̄buſdā q̄ ſint
in inferno q̄ūo ſumatur·vij·
p̄·ca·viij·c·in prin·
Ib a potibus quō p tē
pantiā vtēdū ſit a alīs
nature rfectōibus ut pote ſō
no labꝛē ſpacio a c̄·vi·p̄·ca·
v·b·pꝛ totum
ábis icōſuetis pꝛiodus na
tural' vite abbꝛeuiatuꝛ·vi·p̄·
ca·v·E·āte finem
icatrices in coꝛpibus gl'io
ſis an manebūt in pꝛia vide
in vulnus
ircūſtācie q̄ ſint confitēde
·iij·p̄·ca·ix·h·⁊·pꝛ totū
aītas in coꝛpibus gl'ioſ
q̄lis a quō eꝛit·x·p̄·ca·vij·
L·pꝛ totum
laītas coꝛpoꝛis gloioſoꝛis ā
viſū offendat ibidē in·in
pn̄cipio
lauis ſac̄dotal' quottupli
cem effectū hꝛat·iij·p̄·ca·quā
to·B·in fine
lerici an p̄cōſis veſtibus
poſſint vti p̄·p̄·capi·xvij·f·
poſt pn̄cipiū
ogitacō de foꝛma cōe
an ſeper ſit moꝛal·ix·p̄·
ca·n̄ij·h·cū medium
ogitacio pctōris ut conū
tatur q̄l' eſſe dēat· Videi pec
catoris meditacō
ognacō ſpūal' vñ coñha
tur·iij·p̄·ca·n̄ij·b·āte mediū
ogō ōme voluntatis q̄ttu
plicat' habꝛi pōt p̄·p̄·ca·xix·
C·in pn̄cipio
ogmi cō ſumꝑius q̄ vtil' ſit
ix·p̄·ca·ij·A·pꝛ totum
ogmi cō ſumꝑius p q̄ a quō
hꝛatur·ix·p̄·ca·ij·b·c·d·e·f·p
totum

Dogmico fumplius ex qñqz potissiē hētur·ix·p̄·ca·ij·C·in prīcī·

Dogmico p̄teritoz i pria ā habebit a quo·x·p̄·ca·ix·g·per totum

Dorea q̄p piculosus lud9 sit ppt̄ septem·vi·p̄·ca·iij·a·in pn̄cī·b·c·d·per totū

Dorea vñ hēat originē·vi·p̄·ca·iij·a·p totū·

Dorea ex quib9 caub a odi cōibz putat fore licita·vi·p̄·ca·iij·f·in medio

Dorea ex t̄b9 caub sit vicōsa a illicita·vi·p̄·ca·iij·f·in pn̄·

Dorisaē vtz sit pctm̄ a qñ ibiō·f·g·p totum

Dolēdus i q̄bz sit deus p̄·p̄·ca·ij·g·in prīm·

Dolētis dolū q̄s sit fructus p̄·p̄·ca·ix·e·añ me·

Dolēdi dolū añ legē decalogi multi fuert mōi supstico si p̄·p̄·ca·p̄·k·post medium

Dōcordia beatoz quāta eit in patria·x·p̄·ca·x·c·p totū

Dōcupiscētia q̄d sit a q̄ttu plex·ix·p̄·ca·iij·c·p totum

Doncupiscētia carnis qñ sit mortalis qñ venial qñ nullū pctm̄ ibiō·d·e·p totū

Dōdicōes in p̄missis i votis in turamtis sb audiēde a iclu se q̄ sint·viij·p̄·capi·ij·b·p totum

Donfessio gñalis q̄ sit q̄ttu plex sit a ad q̄d valeat·iij·p̄·ca·ix·d·p to·

Dōfessio sup otricōem q̄d ad dat a quātū p̄dest·iij·p̄·ca·x·a·ad finem

Dōfessio vbi a cui facienda sit·iij·p̄·ca·ix·l·p to·a in q̄b9 casibz pōt q̄s nō suo sacerdoti cōfiteri·iij·p̄·ca·ix·o·añ medium

Dōfessio qñ sit faciēda sb p̄·ibidē·r·p totum

Dōfessio de ignorātia quo fieri dēat·ix·p̄·ca·iij·J·in fine·

Dōfessio i q̄bz casibz sit iterāda·iij·p̄·ca·ix·s·p totum

Dōfessio an possit fieri laico·iij·p̄·ca·ix·n·in pn̄cī·

Dōfessioīs a sacīmental ab solucōis fūt nouē p̄clarī effectus·iij·p̄·ca·ix·a·b·p totum

Dōfessionē alicui9 audiens dolose quo pecc; a ā tēatur ze lare·viij·p̄·capi·iij·b·pt9 medium

Dōfiteri volēs quātā diligētiam dēat hīe ad recogitandō oia pcta mōrtalia·iij·p̄·ca·ix·f·post principiū

Dōfiteri q̄s tēatur a muti a ignorātes idioma quo ofitēi teneantur·iij·precepto capi·ix·d·per totum

Dōfiteri absēti p literam an sit licitū·iij·p̄·ca·ix·e·in pn̄cī·

Dōfiteri an tēatur q̄ nullum hz mōrle pctm̄ ibiō·e·in fine

Confiteri q̄ teamur & quot ibidez·f·in principio·h·J·k· per totum

Confitēs ut effectū absolucōnis osequtur quo dēat eē dispositus vide in absolucō

Confirtio an sit sacramētū ncātatis & qñ & q̄bz·iij·p̄·ca· iij·b·d·per totum

Confircio quot frcūs cōferāt iij·p̄·ca·iij·A·per totum

Confircio quibus sit dāda iij·p̄·ca·iij·c·in fine

Confirtus quo dēt custodiri ne crismati ir reuerencia exhibeat ibidē·c·post medium

Cōfirti officiū qđ sit·iii·p̄·capi·iij·A·cir̄ medium p totū

Cōfirmād9 q̄lit dēat eē dispitus·iii·p̄·ca·iij·c·in pn̄·

Cōfirmād9 tenēs q̄lit dēat eē dispitus ibid·c·in medio

Coniectura q & q̄s sit sn̄ pcō mōrli p q̄ pōt hri·iij·p̄· capi·xij·g·in pncipio

Cōmūicacō quotidiana an sit licita & expediēs Vide in eucaristia

Cōmutacō quottuplex sit & q̄ vna q̄q; req̄rit q & sit iusta· vij·p̄·ca·v·c·in pnci·d·e·f·g· h·J·k·per totum

Cōscia ā sep obligat ad fatiendō p̄·p̄·ca·v·f·ātē finē in regula vndecia

Cōscia erronea quo ligat p̄·p̄·ca·v·f·post pncipiū

Cōscia pplexa quo sit rgēda p̄·p̄·ca·v·f·i tredecia regula

Conscia qñ sit emūdāda·iij· p̄·ca·ij·A·ātē medium

Conscie bone sig nū qđ sit v·p̄·ca·iii·d·cir̄ finē

Conscie bōz in pria quo sibi imicē patebunt·x·p̄·capitulo·xi·e·

Consensus itērpatiu9 qñ sit ix·p̄·ca·iij·f·post medium

Cōsensus mōrl quottuplicit̄ sicut pt·ix·p̄·ca·iij·f·p totū

Consensus deliberatiu9 in delectacōem pcā mōrl an sit spāle pctm mōrle in wnerets·vi· p̄·ca·ij·D·in me·ix·p̄cep·ca· iij·F·post medium

Cōstās ab meōstāti quo differt p̄·p̄·ca·xxi·g·cir̄ medium

Consuetudo q̄ possit excusaē a pcto & q̄ nō·vij·p̄·ca·v·p· ātē finem

Consuetudo ā excuset a non soluēdo decias Vide in decias

Contēptus qđ sit p̄·p̄·capitu·xxij·g·in pncipio

Contēptus qñ sit morle pc catū & qñ nō ibidem·g·post pncipiū·h·p totum

Contēptus magtudo l'puitas vñ osurgat ibidē·D·ad

Cōtēpt9 & negligētia finē quo differāt p̄·p̄·ca·xxij·h·i

Contricō qđ sit·iij·p̄· fine ca·viij·A·in pncipio

Cōtricō ut fiat sufficiēs septē

req̃rit cõdicões·iij̃·p̃·ca·viij̃·
b·c·d·e·f·g·h·i·k·l·m·p totũ
Qõtricõ quo ⁊ qñ ⁊ virtute
cuius format caritate·iij̃·p̃·
ca·viij̃·o·m principio
Qõtricõ dolorẽ fẽitm an req̃
rat·iij̃·p̃·ca·viij̃·k·m fine
Qõtricõ de vnoquoq; pcto
mortali ⁊ de circũstanciis m
aliud genus pcti tralxntib9
an singulatim sit habẽda·iij̃·
p̃·ca·viij̃·b·circa me·c·p totũ
d·post medium
Qõtricõ pro wialibus quo
⁊ qualr sit habẽda·iij̃·p̃·capi
tulo·viij̃·r·p totum
Qõtricõ de oblitis quo fieri
dẽat·iij̃·p̃·ca·viij̃·d·e·p totũ·
Qõtricõ de ignoratis quo fi
en dẽbat·iij̃·p̃·ca·viij̃·f·p to
tũ·⁊·p totũ
Qõtritio mutilis ⁊ falsa que
fit·iij̃·p̃·ca·viij̃·n·per totum·
Qõtricõis p̃ambula q̃t ⁊ q̃
esse dẽant·iij̃·p̃·ca·viij̃·a·circa
medium
Qontricõis dolor q̃ magn9
ẽe dẽbat ⁊ q̃ diu durare dẽbe
at·iij̃·p̃·ca·viij̃·a·post primi
piũ·l·p totum
Qontricõis dolor p pcto q̃
cũes dẽbat hẽri vide in dolor·
Qontricõis wl attricõis bo
ne q̃q; fũt effect9·iij̃·p̃·ca·
·viij̃·o·post medium
Qõtriti wolũtas·q̃lis eẽ dẽat
p̃·p̃·ca·ij̃·⁊·circa mediũ·iij̃·p̃·
ca·viij̃·k·circa mediũ
Qõuerti ad dñm celeriť mo
uemur ppť q̃ q; p̃·p̃·ca·xx·h·
p totum·iij̃·p̃·ca·xi·d·e·f·p to·
Qorpa beator q̃lia erť i pa
tria·x·p̃·ca·vi·ff·i fine ⁊ ã erť
palpabilia capitulo·vij̃·b·p
totũ
Qorpa glorificata an in sua
põtestate hẽant videi wl non
videri·x·p̃·ca·viij̃·m·in fine
Qorpa beator an aliquãdo
corpaliť moueãť·x·p̃·ca·viij̃·
⁊·post medium
Qorpa beator an ab aia abj
moueãť motu nõ organico
k·in principio ibiõ
Qorpa bt̃or an i instãti mo
ueanť ibidẽ·k·post principi
um ⁊ quo ibidẽ·
Qorpa dãnator q̃lia erunt
⁊ quo pumẽtur·x·p̃·ca·ñ·h·
per totũ ca·iij̃·b·añ finem
Qorrectio quottuplex sit·v·
precepto capitulo·xij̃·a·p to
tum
Qorrectio frna vide i frater
Qorrupti ex mrimoniũ ã ali
quẽ fructum possint mereri ⁊
quẽ·x·p̃·ca·ix·h·p totũ
Qreatuẽ mõnales ã sint
diligẽde·iij̃·p̃·ca·iij̃·g·
in fine
Qreature irrõnales an post
diẽ iudicij manebũt·x·p̃·ca·
·y·h·p totum
Qredẽ oẽs articu·fi·explicite

an q̃libz xp̃ian⁹ tẽat⁹ a quo p̃.p̃.ca.ij.A.in pncipio.b.i pncipio

Cristiana disciplia i q̃ consi stat.vij.p̃.ca.ij.c.cĩr pncm.

Custodiẽ q̃ tẽat⁹ hõ a quo y.p̃.ca.ij.f.cĩr pncipũ

Damnati i iferno q̃t ex terioibz pis puniãtur x.p̃.ca.ij.A.per totum a vsq; ad finẽ capituli

Damnati ã aliq̃d cogitabũt de deo.x.p̃.ca.iij.d.in pn̄.

Damnati an possint iferno exiẽ a hoibz apparere.x.p̃.ca pi.ij.h.post medium

Damnati ã hãnt noticiã eoz q̃ in mundo hẽbãt a videãt scos i glia.x.p̃.ca.iij.c.p totũ

Damnati an odiẽt quos h in malo dilexerũt.x.p̃.ca.iij. E.post medium

Damnatoz pene intendes q̃ fuit a quo eis pũiunt⁹.x.pre cep.ca.iij.per totũ capitulũ

Damnatoz pẽa respectu superioz q̃ttuplex est a q̃ magn̄ x.p̃.ca.iij.p totũ capitulũ

Danatoz pene quo ert oppositę dotibus felicis aie a q̃ ert ille ibidẽ.E.per totũ

Damnatis p actibz excellẽt malã dabitur lutheola sic ex cellẽtes homis dabitur aureo la.x.p̃.ca.ij.I.per totum

Dammificai hõ in quot pos sit a quo dẽt fieri fm hmoi resti tucõ Vide in restitucõ

Dammũ prio illatũ an obli gat ad rstitucõem a quo.vij. p̃.ca.iij.E.post medium

Damni recõpsacõ in q̃bus spectibz furti fieri dẽt.vij.p̃.ca pi.iij.d.vsq; R.per totũ

Decalog⁹ q̃ tũ se extẽdit a q̃d otineat p̃.p̃.ca.p̃.I.in pncipio

Decime de iure naturali a di uino sũt istitute p̃.p̃.ca.vij. g.post pncipium

Decie q̃re sint institute p̃.p̃. ca.vij.g.post medium

Decie cui dnt dari.iij.p̃.ca. vi.E.ate medium p̃.p̃.ca.vij. g.post pncipiũ

Decie de q̃bz reb⁹ solui dnt p̃.p̃.ca.vij.f.i pncipio autz o fuetudo a nõ soluẽdo dcias excusat ibidem.f.in fine

Decias male exponẽs quo pcz p̃.p̃.ca.vij.g.in fine

Decias an paup diuiti sac doti soluẽ tẽatur p̃.p̃.ca.vij. g.in pncipio

Defect⁹ prioz q̃ttuplices sint a quo remediẽtur.vij.p̃ cep.ca.ij.A.cĩr pncipũ

Delcacõ in q̃ sit habẽda.ix. p̃.ca.iij.P.in fine

Delcacõ q̃ multiplex sit a q̃ mõ ex ea gnẽt pcm.ix.pre.ca.iij.f.post pncipium

Delcacõ de cogitacõe formi cacõis ã sit sp mõl.ix.p̃cep.

ca·iiij·h·m medio

delcatio moroſa an m omm gne pcci ſit vitanda vide m moroſa delcatio

delcatiões moroſas hre circa actu wnereu de aliq legitti me habeda mvxore l de iam habita an ſit morle pctm·ix·p·ca·iiij·J·per totum

delectacoibz malis imorari q malum ſit·ix·p·ca·iiij·o·m pn·7 quo delcabilia ſint fugi eda p mlta docet ibid·p·i fi

demones q ptate poſſunt co gi 7 an etia aliq naturali vir tute·ij·p·ca·iiij·g·m princi·

demones an licitu ſit adiua re 7 q modi ſint uandi p·p· ca·xi·kk·p totu·ij·p·ca·iiij· ff·p totum

demões adiuare vtz laycis ſit licitu p·p·ca·xi·nn·p totu

demones quo futura ſciant 7 ex qbz cauſis p·p·ca·ix·b· per totum

demones an hoiem mutu de loco ad locu poſſint poere p·p·ca·xi·k·m principio

demones meubi 7 ſuccubi an ſint p·p·ca·xi·cc·per totu

demonib9 an ſit crededu eti am writate dicetib9·7·p·ca· iiij·f·m fine

demonibz an debeat maledi ci·v·p·ca·iiij·b·poſt mediu

demoniaci vtz p lxibam 7 lapidu appoitoez poſſint iu uari p·p·ca·xi·JJ·p totum

demoniacis a eukariſtia ſit dada·iij·p ca·xij·c·m fine

deriſio circa q fiei hbeat·v·p· ca·xiiij·a·circa mediu

deriſio qle pctm ſit 7 quo ab alijs diſtiguat ibide·b· p totum 7 qn ſit morle pctm ibid·c·d·per totu

deriſio tribz de cauſis eſt de teſtabilis 7 derisores quib? aſſimlent ibid·e·p totu

deriſorz pene que 7 quales m ſcripturis repiantur ibide f·per totum

deſperatoe qn ſit pctm i ſpm ſancu 7 qn ſimplex mortale 7 quo oppomit ſpei p·p·ca·iiij· e·per totu Et racoe qre ſit pec catu ibide m fine

detractio qd ſit·v·p·ca·x·a· circa principiu

detractio detestanda e ppt septe·v·p·ca·x·g·h·J·k·p to·

detracio directa ſit qdrupli cit·v·p·ca·x·b·m principio

detractio idirecta ſit duplicit ibide·b·ad finem

detractio ppria q ſit 7 an ſe p ſit morlis·v·p·ca·x·c·circa principium·f·circa medium

detractor quibus aſſimlet ibid·h·p·to· Et quot nocat ibid·J·m principio·

detractor vno flatu tres mt ficat·v·p·ca·x·M·m fine

detractori quo ſit reſiſtendu

v·p̄·ca·x·n·per totū

Etractorē audiē ā sit licitū a qūo a qūo nō·v·p̄·ca·x·l· per totum

Etractorē audiētes tribus dē cauſ sūt replxnſibiles ibi dē·M·per totum

Etractor tres sūt gradus v·p̄·ca·x·d·e·per totum

Etractor tres sunt modi ibidē·f·cīr pn̄cipium

Euocō vndē cauſetur·iij·p̄· ca·xij·J·in fine

Euocō q̄bus geſtis exāte tur melius p̄·p̄·ca·vi·c·in fi·

Euocōis wrea hūilitatis q̄ sint cauſe·ix·p̄·ca·ij·c·poſt medium

Eus ſm aīaz ſm corpus a rebz poſſeſſis diuſim odē ē co lēdus a adorādus p̄·p̄·ca·p̄· k·cīr medium

Eus qūo ſpernatur p̄·pre cep·ca·v·d·per totū

Eus q̄re per corpus nr̄m ē venerādus a quot dē cauſ p̄· p̄·ca·vi·d·in pn̄cipio qñ a q̄ bus diebus ibidem vſq; ad finē

Eus p pcās qūo a per q̄d ſit placādus·iij·p̄·ca·ij·C· añ me·ca·viij·p·per totū

Eus an pcōres exaudiat vij·p̄·ca·ix·g·poſt me·

Jlectō quottuplex ſit p̄· p̄·ca·iij·h·in pn̄cipio

Dilectō ſi q̄ſtricte nob mā detur p̄·p̄·ca·iij·A·in prīca pio·b·c·per totū

Dileō dei triplicit cadit ſb p̄ cepto ſcz ut diligatur ſauo ā bilit ordīnabilit a ap̄cia bilit p̄·p̄·ca·iij·g·in pn̄cā·

Dileō dei actualis an ſepe ri eri dēat a qñ ē obligatoia a qñ n p̄·p̄·ca·v·g·per totum iij·p̄·ca·p̄·l·per totum

Dileō dei rōnabilē ap̄t·vij· p̄·p̄·ca·v·k·per totū a ponū tur ibidē multe pabole q̄bus mens incitat dēt ad rōbilitez diligendum deū

Dileō dei in pria qūo fiet p̄· p̄·ca·v·b·

Dileō ſuiſpius q̄re nō ita ex plicite ē mādata ſic dileō p xīmi·iij·p̄·ca·p̄·E·per totū

Dileō ſuiſpius ſm q̄ ſum dē beat ut ſit bō a licita·iij·pre· ca·p̄·c·per totū·v·p̄·ca·vi·ſ· cīr mediū per totū

Dileō ſuiſpius ut ſit iuſta a licita q̄tuor requirit·iij·pre· ca·p̄·d·per totū

Dilectō pxi qūo ſit neccāria a qūo alia mādata i ipſa cō plētur·iij·p̄·ca·p̄·A·per to·

Dilectō pxi q̄ in ſe otinē dēat iij·precepto ca·ij·c·d·e·f·p totum

Dilectō pxi per q̄tuor ſophi ſticatur ut nō fiat meritoria iij·p̄·ca·ij·l·in prīci·M·p totum

Dilectio primi nouē hz g̃d9 ·ñ̃j·p̃·ca·ñ̃j· tres extēsiue·A. b·p totū·tres mtēsiue·c·d·e· p to·tres effectiue·f·g·p to· a ꝟ illos attenditur eius p fectio vl impfectio

Dilectio im mica quomodo implenda sit·ñ̃j·p̃cepto·ca· ·iij·ff·post principium · a qꝝ ipsa sit summa ca·ñ̃j·b·circa medium

Dilectionis dei mandatum an in via possit impleri prio precepto capitulo· v·H·per totum

Dilectionis ordo q̃ sit seruā dus·ñ̃j·p̃cep·ca·iij·c·d·e·f·p totum

Dilectionē primi mouētia a inducētia q̃a quot sūt·ñ̃j·p̃· ca·j·]·k·p totū

Diligere deū a seruire deo q̃ modo int̃ se ordināt p̃·p̃·ca· ·ñ̃j·]·in primo

Diligere q̃d sit p̃·p̃·ca·ñ̃j· g·post medium

Diligere deū sup oia q̃d sit p̃·p̃·ca·ñ̃j·b·an medium et quo amoē diligendus sit deus ibidem

Diligere seipsū q̃d sit·ñ̃j·p̃· ca·p̃·b·in fine

Diliges dñm deū tuū ex tota mēte q̃modo hoc fiet exponi tur in primo precepto, ca·ñ̃j· m·n·a ostenditur per ius na turale a ciuile qꝝ omnia in de um sunt referenda ibidem·n· post medium

Diligend9 quomodo sit de us appreciabilit̃ p̃·p̃·ca·v·c· p totum

Diligendus an sit deus ꝓpt̃ vitā eternam p̃·p̃·ca·ñ̃j·]·in primo·

Diligēdus an sit deus ꝓpter benefitia que dedit a quomō p̃·p̃·ca·ñ̃j·]·a me·vsq; ad fi nem·k·in principio ca·v·]·i primo

Diligendo deū quis debet eē respectus a quot de causis sit diligendus p̃·p̃·ca·ñ̃n·H·in medio

Diligentia quāta esse debeat in preceptorū custodia p̃·p̃· ca·ñ̃j·b·post primo·

Diligētibus deum omnia co operāi in bonū quo hoc fiet p̃· p̃·ca·ñ̃j·f·p totum

Diligibilia q̃ deus mādauit quot sunt primo precep·ca· p̃·h·in fine

Dispensatores voluntatū a alio rū dispensabiliū quī a quot sūt·ij·p̃·ca·v·x·in medio

Diuitiarū appetitus ex quot causꝫ proueniat·vij·p̃·ca·pri· k·per totum

Diuitiarū appetit9 q̃re sacia ri n̄ pōt·vij·p̃·ca·p̃·]·p totū·

Diuinacōnis quot sint spēs a quo differenter fiant p̃·p̃· ca·xi·b·p totum

Duites cui assimilẽtur. vij. p̃ cep. ca. p̃. k. in fine

Doctoes vbũ dei ꝑt deũ p̃dicãtes an plus mereẽ tur dãtibus eleoſinã corpoa lẽ. vij. p̃. ca. iij. s. in pncipio

Dolere de pcõ quotiẽs hõ tẽtur. a quid pdeſt dolere de pcto. iij. p̃. ca. x. ſ. in pncipio

Domica dies multis progatiuis ẽ ſublimata. iij. p̃. ca. p̃. C. in medio

Dns ſecularis q̃s ſit. nnj. prec. ca. vij. A. in pn̄.

Domini ſeculaes a ſubditis in quoq; dnt honorai. nnn. prec cep. ca. vij. d. p totum

Domini ſeculares quot modis inhonorẽtur ibidem. g. p totum

Dnis tpalibus ex quoq; cauſ tẽmur obedire. nnj. p̃. ca. vij. A. in fine. b. c. p totum

Dominis ſecularibꝫ an ſbditi in oibus tẽantur obedire. i q̃bus nõ. nnj. p̃. ca. vij. E. ſ. per totum

Dominis ſecularibꝫ an vltra cẽſũ debitũ liceat ſubuenire. in q̃b9 caſibꝫ. vn. p̃. ca. nnj. M. per totũ

Dos aie q̃d ſit. x. p̃. ca. vij. a. b. a quottuplex ẽ dos. b. i fi.

Dotes aie bte quot. a q̃ ẽnt. x. prec. ca. nn. b. in pnci. capi. xij. A. cir pncipiũ. a q̃re ſũt tres dotes ibidẽ. E. per totum

Dotes corpis glorificati q̃t. a que erunt. x. p̃. ca. vij. d. cir medium. a q̃re tot. d. in fine.

Dubietas in quib9 caſibus a pcto excuſat per obedietiaꝫ p̃. p̃. ca. xxij. E. per totum

Dubia in pte melioꝛẽ cir primos ſunt intrpꝛtanda p̃. p̃. ca. xiij. d. poſt mediũ. Sꝫ cir nos in prioꝛẽ ptem ibideꝫ datur ratio

Dubio ſtante quo recta ſcientia debeat formari p̃. p̃. ca. xxij. ſ. p totũ. v p̃. ca. xiij. L. cir pncipium

Dubio ſtãte de aliquo agibili cautũ eſt abſtinẽ vſqꝫ certitudo hꝫatur p̃. p̃. ca. ij. ſ. circa mediũ ca. v. ſ. poſt pncipiũ in quinta regula. a vndecta regula per totũ. ix. prec. capitu. nnj. ſ. i medio

Dubius i fide an ſit ifidel p̃. prec. ca. ij. M. per totũ

Duellũ q̃d ſit. a an ſit licitũ duellare p̃. p̃. ca. xix. ſ. p totũ g. in pncipio

Duellũ quot modis ſit p̃. p cep. ca. xix. g. ãte medium.

Ebrietas q̃t modis capitur. a q̃t modis cõtingat. a qñ ſit pctm mõle vel viale nullũ. vi. p̃. ca. vi. d. añ mediũ p totum

Cãe ſñas publice pmlgatas an q̃libet etiã ſimplex

credẽ & fuare tẽatũr p̃·p̃·ca·
ij̃·f·p totũ

Ecclesie ostitucões quo obligẽt vide in p̃cep·ecc̃e

Ecc̃e q̃re sint admuẽte·iij̃·
p̃·ca·xiij̃·c·p totũ

Ecclesie q̃t de cauſ fũt visitã
de·iij̃·p̃·ca·xiij̃·b·p totũ & q̃ i
eis licite possint fieri ibidem·d·
p totũ

Ecclesie defensionẽ pr̃tes p
refugiũ i eã an p̃uari ea dẽat
& in q̃bz casibus·iij̃·p̃·ca·xiij̃·
b·in medio

Ecclesiaꝝ & aliorꝝ scõrꝝ loco
rũ imunitas p q̃ seruet & quo
infrigatur·iij̃·p̃·ca·xiij̃·f·g·h·
per totum

Electio per sortẽ ã fieri pos
sit & qñ p̃·p̃·ca·ix·b·cr̃
primcipium

Elemosina q̃d sit·vij̃·p̃·ca·
ij̃·b·in princ.

Elemosina q̃s effect9 hꝫ at
& q̃t·vij̃·pre·ca·ñ·b·c·d·p to
tũ·e·in medio

Elemosina an sit maior ps
satisfactionis ibi3·b·cr̃ pñ·

Elemosina ãi se oficat ieiu
nũ & oronez & quot de cauſ
b·cr̃ pñc·ibi3

Elemosiã ã sit mediũ dispo
sitm̃ rsurgẽdi a pcõ·c·p to·

Elemosina vm̃9 denarij i vi
ta q̃re plus valz el'osina oim
diuitiarum pt9 morter data
·vij̃·p̃·ca·ij̃·f·pt9 pñc·g·per
to·ca·ix·b·in princ.

Elemosiã de q̃bz dãda ẽ·vij̃·
p̃·ca·iij̃·c·p to·& q̃d sit super
fluũ Di de insuperfluis

Elemosiã q̃bz sit dãda·vij̃·
p̃·ca·ij̃·O·p to·& ãppinquis
·p·per totũ & cui magis sit be
ne faciẽdum·Q·p totum & ã
pacientibus necessitatem in
sola vite honeste·h·p totum

Elemosina spũalis quottu
plex sit·vij̃·p̃·ca·iij̃·r·in pñc·
& ã sit melior corpali·r·pt9
mediũ

Elemosina corpalis ã & qñ
spũali sit p̃ferenda·vij̃·p̃·ca·
iij̃·s·in fine

Elemosina q̃o & ex q̃ radi
ce sit dãda·vij̃·p̃·ca·ij̃·t·per
totum·iiij̃·precep·ca·iij̃·X·p
totum

Elemosiẽ largicõ qñ sit sub
p̃cepto·vij̃·p̃·ca·iij̃·a·pomt
vnus casus·b·in pñc·pomt
secundus casus

Elemosine efficatia in q̃ con
sistit vij̃·p̃·ca·ñ·d·in fine·e·
in princ.

Elemosinã dare qñ sit ofiliũ
·vij̃·p̃·ca·iij̃·L·in principio·

Elemosinã multi dare p̃nt
& q̃ sint melioes·vij̃·p̃·ca·ij̃·
f·in principio

Elemosinã dare ã & qñ sit
pcẽtm̃·vij̃·p̃·ca·iij̃·k·p to·L·i
medio

Elemosinã q̃ possint dare &

quú nō ibidē·m·p totū a im q̄
bus casibus vxor sine cōsēsu
viri pōt dare eleōsinā ibidē
N·per totū

Elemosinā im magē quātita
te dās ā plus meatur q̄ qui
modicū dat ex magē caritate
vñ·p̄·ca·ij·d·per totū

Emptores rex furatar l' ali
as vicō saz an ppt' ignorāci
am excusetur·ix·p̄·ca·iij·f·p
totum ·De alīs emptoibus
vide im vnditores

Spikeyavtus cār p̄ceptale
gislatoz quo sit suāda·vi·
p̄·ca·vñ·d·cār medū

Rubescētia sequēdi xp̄m p
hibetur p̄·p̄·capitu·xxi·A·im
principio

Rubescabilia pcā p̄ceteri q̄
sint p̄·p̄·ca·xxi·b·post me·

Stiacō cār dēu q̄ttuplex
fiei pt p̄·p̄·ca·iij·E·im fine

Vcaristia i missa oblata
q̄ttuplicē effcm hēat·vñ·
p̄·ca·ix·e·post medū

Eucaristia oblata i missa q̄tū
tollat de pēa·vñ·p̄·ca·ix·E·
post medium

Eucaristia q̄bus dai dēat·ij·
p̄·ca·xij·p totū capitulū

Eucaristia ā cū actuali deuo
cōe sit sumēda a deuocio vñ
cāet·iij·p̄·ca·xij·]·post me·

Eucaristia deuote suscepta
septē nōbiles fructus cōfert
iij·p̄·ca·xij·k·per totum

Eucaristia miraculose pmu
tata i aliā spēm puta im mas
sā carnis digitiac·ā sit sumē
da ab aliquo·iij·p̄·ca·xij·]·
post pncipū

Eucaristia an post cibū á po
tū dēat sumi a im q̄bz casibus
iij·p̄·ca·xij·d·E·p totum

Eucaristiā quotidie pcipere
an liceat·iij·p̄·ca·xij·l·p to·

Eucaristiā pcipere wlens q̄
scire teneatur ca·primo·h·p
totum

Eucaristiā pcipere wlēs qui
dēcī dēt hre odicōes·iij·p̄·ca
pitu·xij·per totū capitulum

Eucaristiā wlens pcipere q̄
mō ctus eē dēat q̄ sit sn mōz
li pctō a q̄ diligēs consciē ex
aminacō excusat a pctō a q̄
non·iij·pre·ca·xij·f·per totū
a sig tone dispositōis Vide
im certitudo

Excellentiā pte qn sit
pctm a qn nō p̄·p̄·ca·
xij·k·im fine

Exceptacō a iuē fert solū p
mōzli p̄·p̄·ca·ix·d·im fine

Exercitacōis modus ad v
tutes acq̄rēdas q̄s sit·ix·pre
cep·ca·ij·C·im fine

Exorcismi cū caracteribz ā vi
hēanti demōes·ij·pre·ca·iiij·
g·post medium

Exorcismi p platos ecīe sūt
examinādi·ij·precep·ca·iiij·
s·im fine

Expoſicō parabole de hoie de
ſcendēte ab ihrusalē i ihrico
valde pulchra·ix·p̄·ca·ij·d·
poſt medium

Facies aie idest ſupma
porcō aie ad quot pōt
ouerti p̄·p̄·ca·v·a·p to·

Facies demoms q̄lis ſit·x·p̄·
ca·iij·b·circa mediū

Fama bona quō oſeruat·v·
p̄·ca·viij·s·poſt pn̄·

Fama appria ā ſit ptegēda et
a q̄bz·v·p̄·ca·viij·r·ſ·p to·

Fama bois q̄tuor mōis pōt
ledi·viij·p̄·ca·viij·l·m·n·o·per

Fama pri i frna correc to·
ctione an dēat ledi·v·p̄·ca·xi·
k·cir·mediū

Fama pri in oſſione ā de
bat conſeruari·iij·p̄·ca·ix·n·
añ mediū·o·per totum

Fame oblacō quot no cumē
ta inferat·v·p̄·ca·x·e·cir·me·

Felicitas natural i luie
naturali tm virtutibus
moralib9 acq̄rit p̄·p̄·
ca·p̄·g·poſt mediū

Feſta eccīe i nouo teſtamen
to ad ſimilitudiez wteris te
ſtamēti habēt q̄dāmō diſtm
ctōez·iij·p̄·ca·p̄·b·per totū

Feſta eccīe ſūt in triplici dra
iij·p̄·ca·p̄·e·p totū

Feſta eccīe pncipalia quo
elucidēt miſteriū articulorz fi
dei·p̄·p̄·ca·ij·c·poſt pmā·

Feſtiuitas ſabbati quinq;
de cauſ in die dominicū ē trāſ
lata·iij·p̄·ca·p̄·c·p totum

Feſtiuitas ſcificat nouē mo
dis·iij·p̄·ca·ij·a·b·p totū

Feſtiuo die quid hō facere
tēat q̄ ſit in ſtatu ſalutis·iij·
p̄·ca·viij·p·q·p totū

Feſtiuo die an hō ſemp ca p
totā die tēatur vacare recollect9
ad exercitacōem in nouē mo
dis ſanctificacōnis diei feſti
iij·p̄·ca·ij·l·p totū

Feſtiuo die mōrlit peccās
ā magis peccz q̄ op9 corpora
le fatiēs alias licitū·iij·p̄·ca·
p̄·g·circa mediū

Fetores tocā9 mūdi a oēs fe
tulētie vbi manebūt poſt die
iudicij·x·p̄·ca·ij·g·poſt pn̄·

Fictio q̄ ſit mēdacū q
nō p̄·p̄·ca·xv·d·in pn̄·

Fides ſb pmo p̄·cadit p̄·p̄·
ca·ij·in principio

Fides pfitēda ē corde p̄·p̄·
ca·ij·g·i pricā·ore·h·p totū
ope·k·in fine et quo ibidē

Fides qñ ore ſit publice pfi
tēda et qñ nō ibidē·h·p to·

Fides ſimplicū an qnq; ſit
meritoria fide doctorz a mag
norz p̄·p̄·ca·ij·g·circa me·

Fidei act9 q̄s ſit vide i actus·

Fidei articulos ā liceat ſcruta
ri p̄·p̄·ca·ij·m·in fine

Fidei preceptum quot hoim
genera tranſgredūtur p̄·p̄·
ca·ij·l·m·n·o·p to·

Hidē cordē tenēs ⁊ore negā
an mōrlit̄er pcedet p̄mo pre
ca·ij·ſſ·in p̄ncipio
Hletus quōm dānatis re
plet̄atur a quō eo pumētur·x·
p̄·ca·ij·E·p totum
Homes pcā originalē q̄d
fit ⁊ an post baptiſmū
maneat·ix·p̄·ca·ij·d·añ me
Horma baptiſmi que ſit Vi
de in baptiſmus
Hornicacō ſimplex q̄ ſit ⁊ ā
ſit ſepr mōrlis·vi·pre·ca·ij·
A·pr totum
Hortuna vñ dicatur ⁊ q̄d de
ea tenendō ſit ⁊ an aliq̄ bōies
ſint a natuā bñ vl male for
tunati r̄ſpectu cuius ſit for
tuna p̄·p̄·ca·ix·qq·pr totū
avtr homo vniuerſalit̄ poſ
ſit eē bñ fortunatus ibidem
ſſ·per totum
Hraterna correctō q̄d
fit ⁊ ad quos pertineat
⁊ eā omittētes ſine cā rōna
bili q̄ periculoſe faciāt·v·pre
cep·ca·ix·A·pr totū
Hraterna correctō ſextuplicē
fructū affert·v·p̄·ca·ix·c·d·
pr totum
Hraterna correctō quō ſit fi
enda ⁊ q̄bus circūſtāciis·v·
p̄·ca·xi·J·pr totum
Hraterna correctō q̄bus ope
tat·v·p̄·ca·xij·g·in p̄ncipio
Hraterna correctō an p via
libr pcās fieri debeat·v·p̄·ca·
xi·h·per totū
Hraterna correctō i q̄bus ca
ſibus nō obligat·v·p̄·capi·
xij·g·p totum
Hraterne correctōis omiſſio
q̄bus noceat·v·p̄·capi·xi·b·
p totū ⁊ q̄n eius omiſſio ſit li
cita ⁊ meritoria ibid·E·p totū
⁊ q̄n ſit mōrl·f·p totū ⁊ q̄n
venial·g·per totum
Hraterne correctōis ordo ⁊
modus q̄s ſit·v·p̄·ca·xij·b·
c·d·e·f·per totū
Hraterne correctōi quāē do
minus teſtioniū adhibēi ibi
dē·E·in p̄ncipio
Hrat' iniuriatus an tēt̄ur q̄re
re reconciliacōnem iniuriātis
ipſo nō petēte·v·p̄cep·capi·
xij·M·in medio
Hrat' offendēs ⁊ a leſo venia
petēs ⁊ ſi leſus dimittere nō
vult q̄d faciet·v·p̄·capi·viij·
O·per totum
Hrat' offendēs i ſecreto an in
publico tēatur ſatiſfacere ⁊
econuerſo·v·p̄·capi·viij·n·in
principio ⁊ an tēatur dicere
ſe mentitum fuiſſe ibidē·ſſ·
in medio
Hratris reconciliatio q̄br mo
dis fieri debeat·v·p̄·ca·viij·
B·p totum·e·poſt medium
Hratris reconciliacō añ obla
tōes muneris ⁊ quōmō fieri
deat·v·p̄cep·ca·viij·B·circa
medium

Fratris offensio q̃t mõis fieri possit a quo fm hoc dẽat fiei reco̅ciliacõ. v. p̃. ca. viij. c. d. e. f. p totū

Frīs reco̅ciliacõ q̃cito fieri dẽat. v. p̃. ca. viij. J. cãr me.

Fratri offendẽtia n̄ petẽti ue᷑ā nec satisfaciẽti ā q̃s dimittere tẽatur ibid̃. k. p totum.

Fratre sine cā irascẽte ā q̃s ab eo ue᷑ā petẽ tẽatur a quo ibid̃. d. p totū

Fratr̃ reco̅ciliacõe habita ā rācoꝛis sig̃ liceat retinẽ ibi dẽ. m. p totū

Frēus q̃d sit. x. p̃. ca. ix. a. p totū a q̃re frēus dicat. b. per totū. J. k. p totum

Fructꝰ spūs q̃t a q̃ sunt. x. p̃. ca. ix. k. p totū

Fructꝰ oꝛis q̃t sūt prio p̃. ca. xx. g. circa p̃ncipium.

Fructuū g̃dꝰ quota q̃ sunt. x. p̃. ca. ix. c. d. e. p totum

Furai res exiles utpote pẽnam acū ā file ā sit mõꝛle. vij. p̃. ca. nn̄j. c. p totū

Furtū q̃d sit. vij. p̃. ca. nn̄j. a. per totū

Furtū ā sit pctm̃ mõꝛle. vñ. precepto capitulo. nn̄j. E. p totum

Furtū quot modis cõmittatur ꝛ ponūtur. xxi. modi. vij. p̃. capi. nn̄j. D. per totum vsq; .R. Et quo a m̃ q̃bz mõis sit recompensādū ibidem

Furtū wlatū quo fieta dãtur due regule ibid̃ꝫ Prima regula. R. m̃ p̃ncipio. secunda regula. t. p totū

Furtū wlatū p primam regulam qui committant ibid̃. r. s. p totum

Furtū wlatum per secūdam regulā q̃ cõmittant ibidem. D. p totum

Furtum ex circumstātia trā sit m̃ aliā spēm pcati ā aggrauat ibid̃. b. m̃ me.

Furtū an cõmittat q̃ alienā rē occulte a m̃uste secū rtinꝫ ibid̃. a. m̃ fine

Furtū an cõmittat qui suaꝫ rem apud alium iuste a occulte detentaꝫ furtū a occulte assumit. vij. precep. ca. nn̄j. e. m̃ p̃mo.

Furtū an omittat q̃ res pri m̃ destruat occulte vl mam feste a ex eis mihil retinet ibi dẽ. E. m̃ medio

Furtū an omittat creditor si pignoꝛe sibi obligato vtatur ibid̃. E. m̃ fine

Gaudiū btoꝝ de cristi ꝯuamitate quale erit. x. precep. capi. x. E. F. B. p totū

Gaudium beatoꝝ de societate iocundissiā q̃ magnū erit. x. precepto capitulo. x. a. b. p totū

Gaudia btoꝝ exteriora quot

erũt·x·p̃·A·in prin·

Gaudia bt̃oꝝ iteꝝ iora quot erunt·x·precepto ca·xi·A·p totũ capitulum

Gaudiorꝝ mltitudo ⁊ magt̃tudo q̃liter erit in pria·x·p̃·ca·xi·f·g·per totum

Gloria q̃d sigñificet i hoc noie mans glia p̃·p̃·ca·xmj·d·in prin·

Gloria quottuplex sit ibidem·f·per totum

Gloia vana quot modis sit ibidẽ·g·per totũ

Gloria dyabolica q̃ sit ibidẽ·h·per totum

Gloriã appetẽ an liceat p̃·p̃·ca·xmj·d·vsqꝫ·h·per totũ

Gr̃ augm̃tũ an q̃s alteri possit mereri·vij·p̃·ca·ij·f·cũ medium

Gradus pcõ mõꝛl sũt vnde cim·ix·p̃·ca·iiij·k·per totũ

Gratus eẽ deo an plus tẽant pentes q̃ innocẽs ⁊ eco nũso ix·p̃·ca·p̃·k·per totũ

Grati eẽ deo de q̃b9 tenemur·Vide i dilectõ dei rõna bilẽ

Grati eẽ deo quo tẽmur·ix·p̃ cep·ca·p̃·J·in medio

Grati eẽ quib9 tenemur ibidem·l·in pncio·

Grati eẽ de bñficõ p recõpẽsacõnẽ an tẽamur apparẽter in digñs ⁊ q̃ sint·ix·pre·ca·p̃·l·m·per totum·

Grati eẽ an deamus hijs quũ ad peccãdũ nos inuũat ibidẽ

Gn·post medium

Gratitudis tres sũt gradus ix·p̃·ca·p̃·J·in fine

Gula quottuplex sit ⁊ q̃ mõ diffiniatur·vi·p̃·ca·v·d·per totum

Gula q̃n sit pctm mõꝛle·vi·p̃·ca·v·f·per totũ

Gula corpi ⁊ aie infert mlta mala ibidẽ·E·in medio

Gula octo remedijs curatur vi·p̃·ca·vi·f·per totũ

Gule spes q̃ sint ⁊ quot sint eius filie ibidẽ·E·per totũ

Gustꝰi pria q̃bꝫ pfitetur ⁊ quo imẽso gaudio rõne sui obiecti p̃miabit·x·p̃·ca·vi·g·per totum·

Habẽtes alia mẽta ⁊ q̃ bꝫ tegam̃ hijs otẽti quo intelligat illd vij·p̃·ca·iiij·g·in fine

Hereticiq eoꝝ fautores quo sint excõicati p̃·p̃·ca·ij·o·per

Herb lapidibꝫ ⁊ wꝛ totũ bis an ⁊ quo sit licitũ vti p̃·p̃·ca·ix·E·an fine

Herbe an cũ oꝛoib9 possint colligi ibidẽ·E·

Homicidiũ meꝛrit quide cim modis·v·p̃·ca·p̃·c·d·e·f·g·per totum

Homicidij cae q̃ sint ibid·a·in pn̄·ca·ij·a·p totũ·b·in pn̄·

Hoicidio nõ seqñte adhuc mltis mois tñsgredit p̃·non

occídes·v·p̄·ca·p̄·h·⁊·per to·

Hoīes siluestres an sint ca ím quottuplicá drā sint p̄·p̄·ca·xi·k·per totū

Homínes pmittēte deo an a demōibz possint ledí p̄·p̄·ca·xí·T·p totū

Hoīes operacōe demonū ā ím bestias possint trāsformaí p̄·p̄·ca·xí·M·ím pńcí·

Hoīes ā possint ī lupos transformārī ibidē·S·cīr medíū

Hoīes a tribz celestibz caub dirigūtur ſm tria q̄ ī eis sūt p̄·p̄·ca·xí·qq·cīr medíū·Ví de de hoc ím ínfluxus

Hoīes sub tríplicí lege poīti sūt quibz regi dñt·ix·p̄·capitu·p̄·c·cīr me·

Honestas pzsōe ſm q̄ sumi dcat ca q̄ sint hōrādí·vij·p̄·capitu·iij·E·p totū

Honor dei quo sit q̄rēdus p̄·p̄·ca·ńńj·m·p totū ca·vi·A·b·per totū

Honor bt̄orz q̄l a q̄ magn9 erít ím pria·x·p̄·ca·x·d·p to·

Hora prādij ieunal diei q̄ sit vi·p̄·ca·vij·E·cīr medíū

Hora secūda post meidiē ſm alíquos doctoes xp̄s mortuus ē ím cruce ibidē·E·āte me·

Humiliaē se a wracaē vilioz ē se reputaē quot modís otingat·ix·p̄·ca·ij·L·per totū

Humlo dicō ím adúbis q̄ sit v·p̄·ca·ij·E·cīr medíū

Humílitas q̄re ita difficulē acq̄ratuz cum tñ natura ad hāc ínclínat·ix·p̄·ca·ń k·ím prínćí·

Hūílitatis wre q̄ sint cause a radices·ix·p̄ cep·capi·ij·c·post medíum

¶ Actātia vnde oríatur vide ím ppositis a cuí opponatur·viij·p̄·ca ij·c·añ medíū

¶ Actantia quot modís cō mittaē·viij·p̄·ca·ij·c·cīr pńcípiū

¶ Actātia q̄n sit pctm mōrle a q̄n non ibidem·C·cīr me·per totū

¶ Eúnúū q̄d sit·vi·p̄ ca·vij·A·ím pńcí·

¶ Eúnúū q̄ttuplex sit ibidē A·cīr medíū

¶ Eúnúū cadit sub pcep·legis natuē legis dñe a legis eccīastice ⁊ quo diúsimode vi·p̄·ca·vij·c·d·p totū Et sb dsuetudíne locí cadit ibidē F·ím prínćípio

¶ Eúnúū ímpugnt caro mūdus a dyabolus·vi·p̄·ca·vij·C·cīr medíū

¶ Eúnúū·xij·p̄ claras hz vtilitates ibidē·b·per totū

¶ Eúnúū quibus circūstantijs fiei dcat·vi·p̄cepto capitu·vij·E·cīr medíū

¶ eúnúū ā q̄s soluē possit auctoitate sua ⁊ q̄s possit ím eo

dispẽsare·vi·p̃·ca·viij·A·per totũ a ín quib9 causis sit dispensandũ ibidẽ·b·c·d·e·per totum

¶ Eiumũ sine cã legittia trãsgrediens an peccet mõrliter vi·p̃·ca·vij·d·añ medium

¶ Eiumũ triplicit tñs gredi põt ibidẽ·E·ín pncipio

¶ Eiumũ an potu soluatur ibidẽ·E·post medium

¶ Eiumũ an redímí possit p peciia·vi·p̃·ca·viij·b·p·to·

¶ Eiumũ ꝑpe terre an ín alienis locis sit seruãdũ·vi·p̃·capitu·vij·f·ante medium

¶ Eiumũ quot modis sit vicõsũ·vi·p̃·ca·viij·g·p totum

¶ eiunalí die pl9 q̃ semel comedẽs an pecc mõrliter totiẽs q̃tiẽs comedat·vi·p̃·ca·vij·E·cũ prncí·ij·p̃cep·ca·v·g·ante finem

¶ Eiunalí tẽpe quib; cibis sit vtẽdũ ibidẽ·e·cũ medium a an de castoe licitũ sit edere ibidẽ·E·post mediũ

¶ Eiunalí tpe an electuaria a ofectões possint sumí a q̃ mõ·E·post medium

¶ Oms ifermí q̃ magn9 sit a quo differt ab igne nõo·x·p̃·ca·ij·d·ín pn̄·

¶ gms purgatoríi9 q̃ttuplex sit a quo diúsimode purgat vij·p̃·ca·viij·¶ ad finem

¶ gms q̃ mũdus renouabiẽ añ diem iudicij q̃ liscz ptigz x·p̃·ca·v·f·cũ medium

¶ Gnoratia articulo; fidei ã ín quibus dã, sit excusabil a q̃bus de caus p̃·p̃·ca·ij·d·p9 prncí·cũ declaracõe evsqz ad f·a·f·ín fine·l·post medium

¶ Gnoratia q̃d sit·ix·precepto ca·p̃·b·ín fine

¶ Gnoratia q̃ttuplex sit a q̃ excusata que nõ·ix·p̃·ca·ij·A·b·c·d·e·per totũ

¶ Gnoratia an sit pctm a q̃ ix·p̃·ca·p̃·b·per totum

¶ Gnoratia q̃ magis sup oẽs ẽ fugiẽda·ix·p̃·ca·ij·a·ad fi·

¶ Gnoratia quõ põt euadi a p q̃ remediai·ix·p̃·ca·iij·l·p totũ·iij·p̃·ca·viij·g·h·p totũ

¶ Gnoratia legis nature an aliquẽ excusat·ix·p̃·ca·p̃·C·cũ medium

¶ Gnoratia an excuset a statutis ordinaio;·ix·p̃·ca·iij·g·ín pncipio

¶ Gnoratia durãte ã hõ sẽp peccat iteri q̃ ignoat ibidẽ;

¶ Gnoratia ignoa ¶·p totta quo p pniam possit delere ix·p̃·ca·iij·k·per totũ

¶ Gnoratie q̃ sint cause·ix·p̃cep·ca·iij·h·p totũ·m·ín pn̄·

¶ Lucifer ope demonũ q̃ se ín angaia opmant a deũ raptos a restituti sẽsibus mira dicũt p̃·p̃·ca·xi·o·p to·

¶ Lusio lox; p demões quot

modis fiat p̄·p̄·ca·xi·E·p to·

Impfectois oim rez cā ⁊ mr̄ q̄ sit·ix·p̄cep·ca·n̄·S·cr̄ pn̄cipium

Inamsglia q̄d p̄tēdat p̄·p̄·ca·xn̄n̄j·d·p totū

Inamsglia cui assimiletur ibidē·b· post me·

Inamsglia m oi loco hoiez muadit ibidē·b·ad finē

Inamsglia multis de causis ē valde piculosa ibidē·b·pt9 pn̄·⁊ oibus opibz se mflectit ibidē·b·post me·

Inamsglia qn̄ sit pccz mōz le l'nō p̄·p̄·ca·xn̄n̄j· J·k·p to·

Inamsglie pctm quo sit cō tr̄ dei caritatē ibid·l·m·n·per

Inamsglie q̄t sint re to· media ibid·c·per totū

Incātatoes q̄ dicatur a quo fuit phibiti p̄·p̄·ca·xi·gg·cr̄ pn̄cipium

Incestus q̄d sit a q̄p detesta bile vitū sit·vi·p̄·ca·n̄j·e·per

Inclinacō es ā ncātēt to· hoiez ad eligend p̄·p̄·ca·xi· q q·post me·zz·cr̄ mediū

Indeuocō vn cāetur p̄·p̄·ca· xx·L·per totum

Infirmitas ā excuset a ieiu mo·vi·p̄·ca·vin̄j·b·m fine

Infirmitas hois q̄ttuplex sit·n̄j·p̄·ca·vi·A·cr̄ mediū

Influxus celi ā gelus ⁊ deus quo diusimō e mfluūt m hoi nē p̄·p̄·ca·x·d·cr̄ finē

Ingratitudo sb p̄mis duabz spēbus superbie otinetur p̄·p̄· ca·xn̄j·L·m pn̄·

Ingtitudo qn̄ sit pctm mōz a wmiale·ix·p̄cepto ca·p̄·o· pēs totum

Ingratitudis quot sint gra dus·ix·p̄·ca·p̄·n·per totū

Inimicus q̄s sit·v·p̄·ca·vin̄j· d·m pn̄·

Inimici q̄t modis pugnāt con nos·v·p̄·ca·vin̄·A·i me·

Inimici in ncātatis tēpe an actualiter sint diligēdi·v·p̄· ca·vin̄j·g·in fine

Inimici etiā ore triplicit fuit diligēdi·v·p̄·ca·vin̄j·a·mpn̄· Q·per totum

Inimicoz dilectō ā sit nob possibil'·v·p̄·ca·vin̄j·b·c·per totum

Inimicos ā cordē teamur di ligēa quo ibidez·E·F·p totū ⁊ quo tēmur eis bn̄facē· n̄n̄j· p̄·ca·n̄j·F·post pn̄cipiū

Inimicos diligēdo an req̄rā tur spālis actuacō mentis ⁊ an sēper deant diligi·v·p̄·ca· vin̄j·g·per totū

Inimicis ā tēmur ex p̄·bn̄fi cia impendē·v·p̄cep·ca·ix· C·per totum

Inimicis bn̄facē ā sit magis meritor'ū q̄p amicis ibidē·c·p

Innouacō mūdi q̄re fi to· at·x·p̄·ca·v·g·in fine in

Innouacō mōdi quo fiat vidē

mundi purgacõ

Innouacõ elemtoꝝ sol·lu ne·stellaꝝ·ꝛ aliaꝝ reꝝ quo fi et·x·p̃·ca·v·h·per totum

Impassibilitas quo eit i aĩ ma beata ꝛ quomodo differt ab ea q̃ fuit ṁ adã ṁ statu i no cẽtie ꝛ q̃ ẽ ṁ pueis decẽdẽ tibus ṁ origmali·x·pre·ca· vij·E·ṁ prĩcí·

Intellcũs btũ ṁ pria quo p fitiet·x·p̃·ca·xij·d·per totũ

Intẽcõ i bõ fama dꝛpo bo no facta q̃l eẽ dẽat·p̃·p̃·ca·x ij·g·añ finẽ ꝛ n·per totum

Intẽcõms dispoicõ i actibꝫ virtuoꝫ cũ tendẽcia ṁ dẽũ q̃l eẽ dẽat pri·precep·ca·quãto D·cĩr medium

Inuente res an sint seruãde vel cui restituẽde vij·precep· ca·ijj·x·y·ꝫ·per totum

Inuẽtoꝝ es nouitatũ mltaꝝ q̃ fuerũt ꝛ quo a deo plagati fuerũt p̃·p̃·ca·xvi·E·p totũ

Inuẽtia fraternę gre quo sit q̃rtus grad9 iudie·v·p̃·ca· quãto·g·ṁ medio

Inuẽtia fraterne gre ut ẽ pctm̃ i spm̃ sanctum que sit ibidem·g·

Inuidia q̃d sit·v·precepto ca·v·A·per totum

Inuidia vñ nascatuꝛ ibidẽꝫ E·per totũ·E·ṁ medio

Inuidia q̃b9 cõitez ihrz·v· p̃·ca·v·e·post mediũ·f·p to·

Inuidia quot hẽat filiaſ·v· p̃·ca·vi·A·p totum

Inuidia qñ sit p̃m9 motuſ v·p̃·ca·v·f·cĩr finez ꝛ qñ wṁ ale vel mõle pctm̃·g·cĩr pñ cipiũ ꝛ medium

Inuidia·ira·odiũ quo diffe rãt·v·p̃·ca·vi·E·per totũ

Inuidia quõ ꝛ p q̃r medietaſ v·p̃·ca·v·J·per totum

Inuidia ẽ signũ filioꝝ dya bolu·v·p̃·ca·v·h·post mediũ

Inuidia q̃l ꝛ quo eit ṁ dã natis·x·p̃·ca·iij·b·per totũ

Inuidie quot sint gr̃d9·v· p̃·ca·v·E·g·ṁ prĩcipio

Ira q̃ magnũ ꝛ q̃ malũ vi cium sit·v·p̃·ca··ij·b·c·d· per totum

Ira q̃re sit capitale vicĩũ·v· p̃cep·ca·iij·a·ꝛ quaẽ ꝛ quo sit oniũ vicõꝝ ianua ibidem A·ad finem

Ira quottuplicit deũ offen dat·v·p̃·ca·ij·b·cĩr medium C·ṁ prĩcipio

Ira quottuplicit aiaꝫ deformat ꝛ vilibꝫ reb9 assilat ibi dem·C·post pñcipium

Ira corpus quottupliciter ledat ibidẽꝫ·C·post mediũ vſqꝫ ad finem

Ira q̃s vtilitates ꝛ q̃t dyabo lo aufert ibidẽ·d·per totum

Ira quot modis sit pctm̃·v· p̃·ca·ij·h·per totum

Ira qñ sit pctm̃ a nõ ibidẽꝫ

E.f.B.⁊ qñ mortale à vñ
ale H.J.per totum
Ira quo naturaliť nascať
ibidē.E.post me.
Ira ā sit licita⁊ an eavtēdū
sit⁊ quo.v.p.ca.iiij.J.p totū
⁊ qñ sit meritoria.g.h.p totū.
Ire passio q̄re data sit hoi
v.p.ca.iij.h.cir̄ mediū
Ire q̄t sint spēs.v.p.ca.iij.
d.e.p totū⁊ qñ ille sint mor
tales ł nō.f.per totū.
Ire q̄a quot sint filie.v.p.
ca.ij.b.per to.ca.iij.b.c.p to.
Ire q̄t sint gradus.v.p.ca.
ij.e.f.g.per totū
Irā remissibilē hntes q̄p ma
li sint.v.p.ca.ix.e.i pncipio
Irā ppriā quot sint remedi
antia.v.p.ca.iiij.d.e.f.p to.
Irā alienā quot remedient
ibidē.g.per totum
Vdex amore odio aut
tiore falsę iudicās aut
ppť ignorātiā ad iudicandō
insufficiēs⁊ sine prītor consilio
iudicās quo peccet.vij.p.ca.
iiij.B.in pncipio
Iudices an sm pbata in iu
dicio iudicare deant.viij.p.ca.
iij.h.per totum
Iudiciū quottuplex sit.p.
p.ca.xiij.d.post pncipiū
Iudiciū temerarium de mali
tia primor quale peccatum
sit ibidē.d.post pncipiū
Iuramentū q̄d sit.ij.p.ca.i.
E.in pncipio
Iuramentū q̄re sit introdu
ctū.ij.p.ca.p.d.cir̄ medium.
Iuramentū in gne q̄ttuplex
sit⁊ moi q̄bz sit.ij.p.ca.p.f.
p totū
Iuramentū licitū q̄d sit.ij.
p.ca.p.e.cir̄ pnci.Et ponūť
ibidē plures illiciti modi iurā
di.E.p totum
Iuramētū ut sit licitū tria
req̄rit.ij.p.ca.p.H.p totum
et ut sit discretū q̄ncqz req̄riť
ibidē.h.cir̄ pncipiū
Iuramentū licitū sine com
tibus regulatū est cultus la
trie.ij.p.ca.p.h.in fine
Iuramentū p deū absolute
⁊ iuramētū p deū cū solēnita
te in vl extr̄ iudiciū ā sint idē
ij.p.ca.p.f.post mediū
Iuramentū incautū q̄t mo
dis sit⁊ q̄ incaute iurēt.ij.p.
ca.iij.a.b.c.d.e.p totū
Iuramentū anpba autorita
te liceat soluere.vide in auto
ritate ppa⁊ ā liceat ī iuramen
tis dispensare⁊ p quos.ij.p.
ca.iij.f.per totum
Iurās lapsu lingue⁊ aduer
tēs se falsū iurare an sit periu
rus.ij.p.ca.ij.d in pncipio
Iurās in ioco falsū affirmā
do an periuret ibidē.e.in pnci.
Iurās falsum quod credit
verum an periuret ibidem.f.
post medium

Iurans p sū sup aliq̄ cuius oppoītū magis credit ad vtr̄ q3 pte ē eq̄ dubi9 ā morliter pecc3 vij p ij J per totum

Iurans mcaute per metū an tēatur iuramto ij pre capi ij d per totum

Iurās ex ipetu an tēatur iu ramento ij pōep ca iij a cir ca pncipium

Iurans aliqđ qđ ē maioris boi ipedimtm an seruaē tēatur ij p ca iij e per totum

Iurans coñ osilū euāgeli cum an seruare tēatur ibid3 E im medio

Iurantes an possint hre di lacōe3 vl absolucōnē a iura mento ibidem g per totū

Iuraē an sit licitū ij p capi p d per totū a quādo sit lici tū ibidē im medio

Iuraē a adiuraē quo differt a quottuplex sit adiurādi modus p pōepto ca xi kk post pncipium

Iuraē p creatuas an sit lici tū ij p ca iij J per totum

Iuraē cū sollēmitatē sup cru ce eu angelio a corpe xpi qre statuit ecīa ij p ca p f ad

Iuraē faciēs aliquē quē fi pbabilit credit p iurare an pecc3 iuramtū ab eo recipiēs ij p ca iij e per totū

Iuraē aliquē falsē sciēs a au diēs an tēatur hoc maifesta re ibidē h per totū

Iuraē volēs quo dct ee ctus super re de qua iurat ij p ca iij a post pncipiū

Iuraē mcaute quot modis otīgat ibidē b c per totum

Iuraē volēs ad testificād̄ q scire debeat Vide in testis

Iuraē falsē dū i testē sumen do q̄ periculosū sit oñdit pva ria exēpla ij p ca p g p tus positm quousq3 se exte dat iij p ca ix O im medio

Iustitia dei an debeat pdm morle eternaliť punie x p ca p E per totum

Iustificacō ipij quo p q̄ ha beat fieri iij pōep ca vij p per totum

Labor vtr̄ cadat sb pre cep a quo iij pre ca xiiij b p to aq̄t de causis ne cessarij sit vl expediat labo rare ibidē C per totum

Labor spūal an a quare pe nalior sit corpali iij p ca xij d per totum

Labrātes infideles quo pec cēt vij p ca iij f im primo

Labris manual excusacōe3 an aliq̄ boines possint hre a vti eleōsinis iij pōep capi xiiij f per totum

Latria q̄d sit p p ca vi C post pncipium

Latria an soli deo sit exhibē da ibidē A im pncipio

Lata adoracõe in q̃b; signis deus colet p̃. p̃. ca. viij. D. cir̃ medium

Leges hũane vtr ipo nent hoi ncãrate i foro oscie. ix. p̃. ca. p̃. d. e. p totum.

Leges hũane q̃t mois pos sũt eẽ iuste a quo eis sit obe diendũ ibidẽ. E. p totum

Leges inq̃s statuẽtes quo pcedẽt a cui pene subiciũt de facto ibidẽ. f. per totum

Letamie minores q̃re sint in stitute. p̃. p̃. ca. xi. n. añ fi.

Leuantes de fonte q̃t eẽ dñt a an cognacõ trãsit ad hoies a ãad leuantes inter se. iij. p̃. ca. iij. b. circa fi.

Leuantes de fonte q̃ eẽ pos sint. iij. pre. ca. iij. g. p totum ca. iij. b. in fine

Lex q̃tuplex sit p̃. p̃. ca. p̃. b. p totũ. Et quo ab vna pri ma lege oes alie descendunt ibidẽ. g. in fine.

Lex nature q̃d sit a ad que inclinat. ix. p̃. ca. i. c. cir̃. prin.

Lex natue q̃ sit a quo natu raliť ad vtutes inclinat a vi cia rspuit p̃. p̃. ca. i. g. cir̃ me.

Liber arbitriũ q̃d sit p̃. p̃. ca. xi. tt. in medio

Liber arbitriũ an necessite tur p influxũ astror p̃. p̃. ca. x. d. añ medium

Liber arbitriũ ã sbiacet in cliacõi astror p̃. p̃. ca. xi. tt. post medium

Loca facẽ p q̃a quo vio lãt. iij. p̃. ca. xiij. g. p to.

Locor distinctio ã sit in iferno a q̃ ad illa puemunt. x. p̃. ca. ij. k. p totum

Locũ ppin q̃oreꝫ seu mãsiõeꝫ in celo q̃s hẽbit do. x. p̃. ca. v. d. in pncio.

Locũ ppin q̃oreẽ hũamtati x in celo q̃ hẽbũt. x. p̃. ca. v. D. in medio

Ludo q̃ se possunt ad ali q̃d obligare. vij. p̃. ca. vi. p. añ medium

Ludo quo oia mãdata pñt transgredi. vij. pre. ca. vi. y. post medium.

Ludo. xiij. pcta pñt contigi. vij. p̃. ca. vi. v. in princio.

Ludo acq̃sita an pñt teneri. vij. p̃. ca. vi. s. p to. q. in me.

Ludo pdita an possint repti. vij. p̃. ca. vi. t. p totum

Ludo lucta ad q̃s vsus dñt puerti a p quẽ ibidẽ. r. p to.

Ludꝰ q̃le pctm̃ sit. vij. p̃. ca. vi. q. post pncipium

Ludꝰ tribꝫ de caus ẽ multũ detestabiľ. vij. p̃. ca. vi. y. per totum

Ludus quo sit cõtra caritatẽ v. p̃. ca. xiij. d. in fine

Ludꝰ p rcreacõẽ ã a quo sit licitꝰ. vij. p̃. ca. vi. p. añ me.

Luso es ã obligaẽ se possint ad sortẽ wmẽdã spr lucri. vij.

p̄cepto ca·vi·p·post medi̇ū
Q·in pn̄ci·
Luxuria stultia p q̄q; oñdit
ibidē·v·post medium
Lumē glie q̄d sit·x·p̄·ca·xñ·
C·in prīci·
Lupi q̄dā hoīb; crudelit' sūt
infesti·vij·de cauſ p̄·p̄·ca·xi·
n·per totum
Luxuia ē abhoīnabil' ꝓpt' ea?
effect?·vi·p̄·ca·p̄·E·in me·:
Luxuria quo totā hois rōe;
in oīb; actib; suis deordiat
vi·p̄·ca·p̄·f·cū p̄ncipium
Luxuria in volūtate hois du
plicē deordinacōne; inducit
ibidē·f·ad finem
Luxuia quot hēt filiaſ·vi·p̄·
ca·primo·f·in prin·
Luxuia an sit vicabil' a pba
tur q; sic auctoitate rōe? fili
tudine·vi·p̄·ca·p̄·l·m·p to·
Luxuria· vij·modis remedi
at'·vi·p̄·ca·i·g·h·j·k·p to·:
Luxurie vitiū ꝓpt' q̄q; ē ab
hoīnabile·vi·p̄·ca·p̄·C·p to
tum
Luxurie vitiū q̄tuplicit' est
nociuū ibi·d·p totū·E·i pn̄
cipio a quomō noceat·f·cir
ca p̄ncipium
Luxurie spēs a grad? q̄ sint
·vi·p̄·ca·ñ·A·B·C·d·E·f·
G·per totum
Luxurie spēs an singule sint
pcā mortalia ibidem·A·in
fine
Luxuria fomentātes a nutri
entes q̄ sint a an tlia sint pec
cata mōrtalia qūo a quō ñ·vi·
p̄·ca·ij·h·p totū·ix·p̄·ca·ñij·
m·n·p totū Et grauitas illo
rum p̄m q̄ attēdatur·vi·pre·
ca·ij·h·in fine
Luxuiosus quō describatur
vi·p̄·ca·p̄·c·in fine
Mala altei velle an a q̄
mō sit licitū·v·p̄·ca·v
ij·d·post medium
Maledictōes vita ē p exēpla
sacre scripture docemur·v·
p̄·ca·ñij·c·per totum
Maledicēs altei prio se ma
ledicit sexto p̄·ca·quarto·c·
in fine
Maledicē q̄d sit a an sit pcē;
mortale·v·precepto ca·ñ·ñ·
A·per totum
Maledicē sb rōe hom̄ an sit
licitū a quot modiſ otingat
ibidem·B·in prīci·
Maledicē creatuis irracōna
libus an sit pctm̄ a q̄le ibidē
B·circa medium
Malefitia sacris tpib; q̄re fi
unt p̄·p̄·ca·xi·aa·p totum
Malefitia p remediacōe; an
sint tollēda a qūo p̄mo pre
cepto ca·xi·x·per totum
Maleficē an possint lac vac
cis auferre a q̄le remediū sit
adhibēdū p̄mo p̄cep·ca·xi·
oo·p totum
Malefici vt ꝛ suis maleficijs

possint hoies wracit' ledere et
q̃bz modis et q̃bus rebz p̃.p̃.
ca.xi.v.per totum

Aleficá aliq̃ q̃re p̃ ceteris
dicãtur incantantes p̃.p̃.ca.
xi.v.in pn̄cipio

Aleficijs fuis ã demões le
de possint hoies in caitate ex
istẽtes ut eos ad vicia pducẽ
rẽt p̃.p̃.ca.xi.y.p totũ

Artiz sine morte q̃t modis
fieri possit p̃.p̃.ca.ij.].in fine

Artizio se offerẽtes q̃les es
se debeãt p̃.p̃cepto ca.ij.k.in
pn̄cipio

Artizio se offerre absq; spe
tiali dño motu meautũ ẽ ho
mĩ impfecto ibidem.k.post
medium

Artiriũ quo cadit sb̃ pre.
p̃.p̃.ca.ij.].in pn̄cipio

Artizũ quot exigat ut sit
meitoziũ auẽole.x.p̃.ca.vij.
d.in pn̄.E.per totũ

Atres quaẽ plus diligũt
filios q̃ pres.iij.p̃.ca.v.k.
post mediũ

Atrimõialis bñdictio ad
q̃ sit vtilis.ij.p̃.ca.vij.E.per
totum

Atrimoniale act9m q̃bz ca
sibus sit wmale pctm.vi.p̃.
ca.iij.d.p totũ

Atrimoniale actus in q̃bus
casibz cõitez sit mõle ibidem
E.cãr pn̄cipiũ

Atrimoniale actus in q̃b9
casibz sit dubius ã wmale vl
mõle sit ibidẽ.E.in pn̄.

Atrimoniale actus in q̃bus
casibz sit meitozius ã in q̃bus
licitus tm.vi.p̃.capi.iij.A.in
pn̄cipio

Atrimoniale debiti reddicõ
quo cadit sb̃ p̃.ibidẽ.A.in me
dio et quo nõ.b.c.per totũ

Atrimoniale actus petico ã
die dñico sit fienda.ij.p̃.ca.
ij.L.in fine

Atrimoniũ in quo offitit
iij.p̃.ca.vij.in pn̄.

Atrimoniũ quo otrahẽtes
cõformat passiõi xpi et quo
hoc fiet.ij.p̃.ca.vij.A.cãr me
diũ

Atrimoniũ otrahentes q̃s
dicões obseruare debent ut
osequãtur vtilitates mrimo
nij.iij.p̃cep.ca.vij.C.d.p to
tum

Atrimoniũ causa libidis
solũ cõtractũ an sit wz ibidẽ
d.in pn̄cipio

Atrimoniũ ã q̃s cõtrahẽte
netur ut do te prez nutriat.ij
ij.p̃.ca.v.R.p totũ

Atrimoniũ carnale et spũ
ale quo admuice cõpent.x.
p̃.ca.vij.A.B.C.per totum

Atrimoniũ otrahentes et cõ
sumãtes ã post otinẽtie wtũ
debitũ petẽ possint et quo.vi.
p̃.ca.iij.E.ad finẽ

Atrimonij bõ quot et que

sint·iij·p̄·ca·vij·b·post pn̄·
Matrimonij effectus ⁊ vtilitates quot⁊ q̄ sint·iij·p̄·ca·vij A·H·per totum
Edicit cū ifirmos quō agere debēt·ix·p̄·ca·ij· ⁊ añ me·
Edūi vtutis quō sit sumē dū·vij·p̄·ca·iij· ⁊·in principio
Endactū in gne q̄d sit·vi ij·p̄·ca·p̄·c·in medio ⁊ quot in se includat ibidē·b·i pn̄·
Endactū q̄libz de caub est detestāb·vij·p̄·ca·p̄·k·p totū
Endactū an p̄t fieri sn̄ peccato·viij·p̄·ca·p̄·d·per totū
Endactū per q̄ fieri p̄t ibidem·C·in principio
Endactū p os q̄t mōis incurrit·viij·p̄·ca·ij·A·in pn̄·
Endactū ād p̄t in deliberatione posit excusari ut nō sit mōrle·viij·p̄·ca·iij·f·per to·
Endacia iocosa ⁊ officiosa an viris pfectis sint morlia viij·p̄·ca·p̄· ⁊·per totū
Endacia iocosa in p̄dicatōibz dicē an sit sēp morle ibidē· ⁊·post medium
Endacōz quot sint gna octauo p̄·ca·p̄·E·p totū ⁊ q̄ mō oia reducunt ad ka·e·i fi·
Endacōz gnibus quō different peccat ⁊ qn̄ morliter viij·p̄·ca·p̄·f·g·h·per totū
Entiua in medactū dicē quō differāt ibid·b·post principiū
Enturi ī ofessiōe ād sit sēper mōrle ibidem· ⁊·in fine
Erciai quō ⁊ q̄t de caub sit piculosū·vij·p̄·ca·v·o·p to·
Ercato es saluari volētes q̄ mō se hre debeant ibid·p·p to·
Ercatoes vcto es ⁊ artifices eis incūbate laborātes an excusātur a violatōe sabbati ⁊ quō n·iij·p̄·ca·ij·f·g·p to·
Ercatoz ppetates q̄s p̄mo inuenit·vij·p̄·ca·v·b·i prin·
Mercenarios dāmificātes eo q̄ nō stati soluūt an peccēt ⁊ quō ⁊ ād teneant recōpēsare dānum·vij·p̄·ca·iij·ſ·p totū
Eitoriū magis ād sit deo assistiē ⁊ adhrē q̄ p cognoscē seu apprehēdē·p̄·p̄·ca·ij·g·circa
Eritū ex ope an me augreat per actualē tēdētiā in dū·p̄·p̄·ca·iij·p·cir me·x·p̄·ca·v·d·in prin·
Eritū in nris bonis actibus ex q̄tuoz augetur·v·p̄·ca·ix·C·in fine·d·per totum
Eritū in nris bonis actibus sm q̄d extēdatur ⁊ quō hoc fiet p̄·p̄·ca·iij·d·añ medium vsq; in finē·vij·p̄·ca·ij·d·i fine·E·in principio
Eritū qualem actū exigat vij·p̄·ca·ij·g·in pncipio
Eritū ex dacōe spualis elemosine an maior sit q̄ ex dacōe eleōsine corporal·vij·p·ca·iij·S·in principio
Eitū ex aliens bonis ād nos

accrescat & quod modis. vij. p. ca. viij. c. cir̄ pncipiū

Metus quotuplex sit p. p. ca. xxi. g. cir̄ medium

Metus que effectū habeat ibidē

Met9 cadēs i ostātē h. i fi. viz q̄ sit ibid. h. cir̄ medium

Metus cadēs i ostātē viz q̄t tuplex sit ibidē. h. m pncā.

Miracula scōz dyaboli atq; ātixpi quo ordinē fiāt p. p. ca. xi. l. m fi.

Misericordia dei quāta sit p. p. ca. iij. f. añ me.

Misericordia q̄d sit. vij. p. ca. ij. A. m pncipio

Misericordie q̄d opponatur ibidē m pncipio

Missa tō reuerēt & deuote audiēda a q̄libz fidēli die dnico ex p. sit audiēda p. p. ca. vi. d. pt9 me. p to. iij. p. ca. p. l. m pn̄.

Misse neglectō m die celebrā p aliud op9 equalēs debet supplei & quo p. p. ca. v. g. ad

Misse sacrificiū q̄t de cau fis sit deo acceptū. vij. p. ca. ix. E. post pncipiū

Misse sacrificiū q̄t gna hoim pcipant p. p. ca. vij. b. m fi.

Modestia vt9 cca q̄ constat p. p. ca. xvij. a. i pn̄.

Monetā meliorē eligēs & i arge tū resoluē ut cauſ9 vēdat & licitū sit. vij. p. ca. iij. q. p to.

Monetā malā exponētes sic ad eos peruenit an peccēt. vij. p. ca. iij. p. per totum

Monstruosus ā i vitate sit & q̄d de eo sentiēdum sit. p. p. ca. xi. g. per totum

Mos bernab ā sit & quo p hoc hoīes illudātur ibid. h. p to

Mora sola ā de rialī pceo fa tiat mōrle. ix. p. ca. iij. f. añ fi. & q̄ mag moā hoc faciat ibid

Moriētes rāq̄rē ut ruelāt g. statū suū pt9 mortē ā liceat & q̄bz li. p. p. ca. xix. e. añ me.

Mortez fugē an liceat i xpia na psecucone & q̄n & q̄n n p. p. ca. xix. g. añ finē.

Morosa delcācio ā m oī gne pcā sit vitāda & q̄re ix. p. ca. iij. h. per totum.

Mulier orta i corea quo sit sa gēa dyaboli. vi. p. ca. z. b. i fi.

Mulier ā eleosinā dare possit vij. p. ca. iij. n. per totum.

Mulier otr̄ exp̄ssaz viri phi bicōez dās eleosinaz quo pec cet. vij. p. ca. iij. k. m prm.

Mulies an p̄cior deant vsti ri p. p. ca. xvi. d. cir̄. medium

Mulieres quo se orē deant ad oplacēd̄ xp̄is viris & ut ne sint alīs causa ruine p. pre. ca. xviij. C. p totum.

Mulies viros nō hntes nec hre volētes nlomn9 ornāte se supflue q̄n peccēt mōrlit̄ l' rialit̄ p. p. ca. xviij. a. c. me

Mulieres q̄re pl9 rpiāt̄ supsti cōse q̄ viri p. p. ca. xi. bb. p to

Mulíes ipreḡte qūo p̄uídẽ
dẽant ne homícídiū omittāt
v·p̄·ca·p̄·f·per totum
Mulíes p̄gnātes vl nutrien
tes an qūo ieiunare tenen
tur·vi·p̄·ca·viij·b·im fine
Mulier ornatus ql eẽ dẽat p̄
mo p̄·ca·xviij·A·per totum
Mulier religiosa ortus qñ
sit mor'l ibidẽ·b·im pn̄i·
Mulier amoẽ capti icātati ali
as philocapti an nccūtent
ad opera mala a an abstinẽ
non valeāt a qūo p̄·p̄·ca·xi·
K·im me·
Mulieb9 an licitū sit se colo
raẽ ppt decorẽ a an mẽbra dif
formia liceat decoraẽ p̄·p̄·ca·
xviij·g·per totū
Mundi purgacō añ finale iū
dicīū q̄re fiat a qūo fiat q p
q̄d fiat·x·p̄·ca·v·e·per totū
f·im pn̄i·Et q̄ loca nō pur
gabūtur·f·ad finẽ
Mundi purgacō quo ordie
fiat·x·p̄·ca·v·g·per totum
Mutuās altēi pecuniā q̄ sub
certo damno p se egeret ā li
ceat eū exigere indēnitatē su
az quā retētis pecunijs ipn̄is
euitaēt·vij·p̄·ca·vi·d cīr me·
Mutuacio quottuplex sit a
q̄d sit av̄ dicatur·vij·p̄·ca·
vi·b·cīr prīm·
Mutuacō im q̄b9 rebz fiei hā
beat ibidẽ·f·per totum
Mutuacō an trāsferat dominí
um ibidẽ·f·ad finem
Mutuū quo dẽat dai·vij·pre
cep·ca·vi·b·cīr me·c·p totū·
Et q̄ sit causa q p mutui da
cōe nl iuste pōt capi ibidẽ·c·
im me·d·im prīci·
Mutuū dātes quot modis
possint peccaẽ ibidẽ·o·im me·
Mutui dacō qñ cadit sb pre
cep·a qñ sb officio·vij·p̄·ca·
vi·E·per totū
Mutuo dato iq̄busdā casib9
licitū ē vltra valorẽ rei mutu
ate recipe nō p mutuacōe·sz
alia de causa·vij·p̄cep·ca·vi·
b·per totum
Mutuo dato ā exigi possint
q̄ pecunia neq̄unt mēsurai vt
fauor lōr triuolēcia a huiꝰ
modi ibidẽ·D·post pn̄i·
Negligētia quo sit vica
losa a qñ mor'le pctm
a qñ wmale·ix·pre·capi·iij·
M·per totum
Negligēcia a tepiditas ecīa
vial' q̄ mala sit ibidẽ·n·p to·
Negotiacō nūc tpis quo sit
licita·vij·p̄·ca·v·b·ad finem
Nom dei licite assumi pōt
mltis modis·ij·p̄·ca·p̄·
C·im principio
Nom dei q̄ valde honorifice
sit tractand ibidẽ·c·ad finez
Nois dei vana assumpcō q̄t
modis fiat ibidẽ·c·pt9 pn̄i·
Non assumes nom dei tui im
vanū de q̄ noie hoc intelligat

ij·p̄·ca·p̄·B·p totū

Noue adiuēcōes q̄uo sint ūi dicāde ā sint supsticōse l' nō p̄·p̄·ca·xi·d·p totū·

Nouitatū iuētio q̄ttuplex sit a q̄ sit licita a q̄ nō p̄·p̄·ca·xvi·b·p to. l' ibiđ·d·p to.

Nouitatū iuētio qñ sit mōr

Nouitatū iuētio q̄t generabz hoim se magis iplicat ibidē z e·p totum

Nouitatū iuētio quot a q̄bz de cauſ sit valde piculosa ibi dē·e·per totum

Obediēcia i dubijs an et q̄uo excusat a pcō ·i·p̄·ca·xxij·e·p to.

Obedientia q̄ttulex sit·p̄·p̄·ca·xxij·c·p to·a io obediēta q̄ le pc̄m sit ibiđ. J·per totum

Obediēđ i q̄bz sit đo a i q̄b9 hoibz p̄·p̄·ca·xxij·b·pt9 pn̄·

Obediē sb dit9 plato ā i ōm bus tēaf p̄·p̄·ca·xxij·a·i pn̄·

Obediē cleicis i q̄bz laycs te neāf a ecōtra ibiđ·b·m fine

Obediē dñis seculaibz i q̄bz tēantur sb diti et i q̄bz n·ij·p̄·ca·vij·e·f·p totum

Obduracō q̄d sit·vij·p̄·ca·ij·

Oblacō qñ sit i p a·i pn̄·

Oblacō q̄l' eē debeat p̄·p̄·ca·vij·e·i pn̄· dē·e·m fine

Oblacō q̄t mōis vicietur ibi

Oblacō spūal' q̄ sit a q̄uo sit offerēda·v·p̄·ca·viij·b·circa pn̄·p to· at p̄·p̄·ca·vij·c·i fi·

Oblacōis q̄ttas quāta eē de

Oblacōes n' debētes a q̄b9 a q̄uo dēant pūui ibiđ·c·an fi·

Oblacōes sine pri caitate ā sit đo acceptē·v·p̄·ca·viij·b·circa medium

Oblacōes p sacdotē q̄uo dñt

Oblacōib; q̄ dñt uti ibiđ·d·i

Obligātiū ūba q̄uo sint pn̄· itelligēda vide ūba ābigua

Obuacō diez mēsiū a tpm ā sit licita p̄·p̄·ca·xi·99·p to·

Occasiōe l' sollicitacōe alī quē ad peccādū iducēs ad q̄d tēaf·vij·p̄·ca·vij·q·p to·

Occai q̄ malū sit·vi·p̄·ca·p̄·J·per totum

Occū q̄t mala faciat·iij·p̄·ca·xiij·e·p to·a q̄ sint ifistētes pcō vicōso ibiđ·g·p to·

Occade cui licēat·v·p̄·ca·i·c·m medio·

Occade sepfū q̄t mōis ottingat a q̄ magnū sit pc̄m·v·p̄·ca·p̄·g·p totum

Occade pcōrē ā sit ḡuius q̄

Occadere iustū ibiđ·n·m fine·

Occades aquē quē possz euade fugiēdo ā sit bōi cada ibiđ·c·m fine p̄·b·m prīcā·

Occasio q̄ttuplex sit·v·p̄·ca·

Occasio iusta q̄t rq̄rit obuā

Occasio iū da ibiđ·b·i pn̄·

Occasta q̄t mōis fi·ibiđ·b·p9·me·

Occasiōis mādato q̄d phibeaf

ibidē·h·m prīncī·

Occisione mādatū nō occi
des qñ dcā mōis trāsgredit
v·p̄·ca·p̄·c·d·e·f·g·per totū

Occisiones a alias lesiones i
ustas multa fugē nos docēt
ibidē·l·m·n·per totum

Occisor ā sit q̄ i extrēa necāta
te prio ñ sꝑueit ibidē·e·i me·

Oculi bt̄or quomō premā
buntur vide m visio·

Odiri dei vtr ab aliquo pos
sit·v·p̄·ca·vi·c·per totum

Odire deū q̄d sit a quo sit g̃
uissimū pctm p̄·p̄·ca·iiii·l·p
totū·v·p̄·ca·vi·d·per totum

Odire q̄d possimus a deam9
v·p̄·ca·vi·E·per totum

Odiū in dānatis quo eit·x·
p̄·ca·ij·b·per totum

Offensio pri quo fiet a quo
recō pēset q̄re i fris offensio·

Olfactus i pria quo pficiet
a q̄bus i gaudio p̄mabitur
x·p̄·ca·vi·f·per totum

Omen q̄d sit a ā ipo possint
futura cognosci pi·p̄·ca·xi·
pp·per totum

Opa mīe quot sint·vij·pre
cep·ca·ñ·a·cir medium

Opa sulia q̄b9 soluit sabba
tū q̄ sint·iij·p̄·ca·i·].k·p to·

Opa exteiora quo ab mteioi
bz oigmalia regulai dñt·v·
p̄·ca·viij·b·ante mediū

Opa mīe tēpore ncātatis tā
imicis q̄ amicis sub obliga
cōne sunt impendēda·v·pre·
ca·iij·E·per totum

Opa bō viuor p q̄a quo de
scēdāt ad defūctos m purga
tor iū·vij·p̄·ca·ix·g·cir pn·

Operis sui ncātas q̄t mōis
fieta quo a pcō excuset·iij·
p̄·ca·ij·c·d·e·f·per to tum

Opus vtuosum quot mēat
a reconsilo de malo·v·p̄·capi
tu·iiij·E·cir medium

Opus satisfactor iū quot de
beat hre o dicō es·iij·p̄·ca·x·
C·D·per totum

Op9 manuale ut sit licitū q̄t
req̄rat o dicō es vide i artificis

Opus bonū duo m se otinet
sc̄z meritū a satisfactōem·vij·
p̄·ca·ix·E·post medium

Oracō q̄d sit·iij·p̄·ca·xiii·
c·post pncipiū a vnde effica
cia bēat ibidē·E·cir finē

Oracō qñ a q̄bz est m pcep·
p̄·p̄·ca·iij·c·d·per totum

Oracō m eccia an sit vtilior a
fructuosior q̄p extrēa quot de
causis·iij·p̄·ca·xiij·e·p totū

Oracō dnica quo otineat sep
tē a q̄libz fidēli sperāda a petē
da p̄·p̄·ca·iii·E·post pn·per

Oracō sup impfir mū p sa to·
cerdotē vl aliū pbate vite ā
licite possit fūdi p̄·p̄·capitu
lo·xi·hh·m fine

Oracō q̄bz aīabz pfit·vij·p̄·
ca·viij·a·cir medium·

racōms spūalia loca q̄re

sint iuēta ·i·p̄·ca·xiij·c·p to·
Oras dēū nec aīaz suā ꝑp̄aras
dimittēdo p̄rio l'ad dēuocōez
se ñ dispōnēs ā mēat' exaudi
rí a dēo p̄·p̄·ca·xix·h·cir̄ me·
Oracōem dn̄icā a simbolum
ap'lorz discē negligētes quo
pcēt cōñ p̄·p̄·p̄·p̄·ca·iij·g·
m fine·
Oraē q̄libz fidel'an p plequē
tib9 tēat' a quo·v·p̄·ca·viij·
T·p totum
Orare q̄libz fidel' p prelatis
ecīe ā tēatur·iij·p̄·ca·vi·C·
m p̄ncá·
Orare p defunctis an sit meli
us q̄ꝑ viuis·vij·p̄·ca·viij·e·
per totum
Oraē publice ā liceat p hijs
q̄ subitanee mortui sunt·vij·
p̄·ca·viij·c·añ medū·
Orare ā liceat p hijs q̄ i ma
nifestis pcīis decesserūt·vij·p̄·
ca·viij·c·m p̄ncá·
Orare p scīs an licitū sit ibid
a·m fine
Ordo rcē tēdētie i dēū i opati
ombz huāmis advitā et'nā p
merēdā q̄s sit·i·p̄·ca·iij·o·p
Ordo i dilcōe suād9 totū
q̄s sit·iij·p̄·ca·ij·c·pt9 p̄ncá·
Ordo suādus i emissiōe voti
quis sit·ij·p̄·ca·v·c·m p̄ncá·
Ordines ecīe quot sint·ij·
p̄·ca·v·b·m me·q̄s sit excel
lētior ibidem
Origmale pctm̄ q̄d sit·ix·p̄·
ca·ij·d·m p̄ncá· a quo spolia
uit hoiem oibus virtutib9 a
gracijs ibidē·d·post mediū·
PAtiētia irrōnabil' q̄ꝑma
ta sit·v·p̄·ca·iij·g·c·me·
acta quo sint suāda·vij·
p̄·ca·vi·r·post medium·
Parētes sacerdotū an fiat p
ficipes honor opm p eos fa
ctor spūalioi mō q̄ꝑ alij·ij·
p̄·ca·v·d·post medū
Parētes hōrare do cemur ex
septē racōmbz·iij·p̄·ca·v·b·
·c·d·e·f·g·p totū
Parētes quo a i quo sint ho
norādi ibis·h·p totū
Parētes wta filiorz suorz ā si
ne pcīo a qñ possint reuocaē
·iij·p̄·ca·v·l·cir̄ medū
Parētes q̄t modis imbōren
tur·iij·p̄·ca·v·n·p totū
Parētub; filij ā ad oia obedieē
tēant'·iij·p̄·ca·v·m·p totū
Parētub; multis an filio9 reli
gionez poteit intraē·iij·p̄·ca·
·v·q·p totum
Parētib; wtū filiorz irritan
tib; ā filios liceat obediē·iij·
p̄·ca·v·l·p totum
Pat' q̄re dicat' dēus·p̄·p̄·ca·
iij·b·post p̄ncipiū
Pat' spūal' q̄s sit·iij·p̄·ca·
vi·a·m principio·
Pat' an sit magis diligēd9
mre·iij·p̄·ca·v·i·k·p totum·
Pat' carnal' an pri spūali sit
pl9 diligendus·viij·precep·

ca·iiij·g·m medio

Pater an possit opellē filiū ad mrīmoniū otrahēdū·iiij· p̄·ca·v·p·per totum

Patres quos honorāē debē mus quottuplices sint·iiij· p̄·ca·v·a·per totum

Paterfamilias ī quot tēt fb ditis puidere quīto pre cepto ca·p̄·k·ī fine

Patrī quot tenētur filijs ex fonte suscptis p̄mo pre cepto ca·ij·l·ī pncī·

Passio dnī ihu quo iram cō pcat·v·p̄·ca·iiij·E·ī pn̄·

Paupertas q̄ q̄ magā q̄n excuset a ieiuīo sexto p̄cep· ca·viij·c·per totum

Pccās cōn vnū p̄ceptum oīm fit reus quo hoc ītelli gatur p̄·p̄·ca·p̄·c·post me·

Pccās ī die festiuo mōrli ter vno pctō duplicāt mōrli ter peccat·iij·p̄·ca·p̄·h·ī pn̄·

Peccaē ex ignorātia quo sit grauissimū·ix·p̄·ca·iij·g·ī me·

Peccata dimissa quo rediē ītelligāt·ix·p̄·ca·ñ·g·ī fi·

Peccata ī hoie quo generē tur·ix·p̄·ca·iiij·f·p totum

Peccata quo aptcr q̄ sunt turpia q̄ exhorscibilia p̄·p̄·ca pitu·xxi·c·d·per totū

Peccata clamātia ī celū q̄t q̄ sint·v·p̄·ca·p̄·m·per to·

Peccata aliena q̄ q̄t sint vij·precepto capitulo septi mo·b·c·cir̄ pncipiū

Peccata īquor an sepr sint euellēda q̄ an aliq̄bz cau sis sint tolerāda·v·p̄cepto ca·xiij·n·o·per totum

Peccata wrbor ex ītēcōe dicētis sūt iudicāda·v·p̄cep to ca·x·c·ī pncipio

Pcā wmalia multa an faci unt vnū mōrle dcīo p̄cepto capitulo p̄·c·ī medio

Peccata pntū dei vlcīscī ī fi liis vsq̄ ad q̄rtā gnacōnem quō ītelligatur p̄mo p̄cep to ca·iiij·a·ī medio

Peccati detestacō q̄d sit·ij· p̄·ca·viij·c· cir̄ pncipiū

Pcā malicia q̄ magtudo pe nes q̄ attēdatur nono p̄cep to ca·ñ·E·an medium

Peccati gradus q̄ q̄ quot sint vide ī gradus

Pcōrs meditacō q̄l cē debē at·vi·p̄·ca·iij·d·cir̄ medium

Pcōres ā deo exaudiat·vij· p̄·ca·ix·g·post mediū:

Pcōres ā sint diligēdi·iiij· p̄·ca·ij·] per totum

Pcōres an se odiāt·v·p̄·ca· vi·f·aut se diligāt ibidē

Pcōr reliq̄e q̄ sint·iij·p̄·ca pitu·vi·A·cir̄ medium

Pcēm mōrle ad q̄ q̄ ad q̄t mala obligz·i·p̄·ca·z·b·cir̄ fi·

Pctm duo dcā mala opat ī ho mīe·ix·p̄·ca·ñ·f·g·h·] p to·

Pcēm mōrle ex noue causis

iuste eternaliter punitur. x. p̄. ca. p̄. E. per totū

Pctm̄ in quo obstat p̄. p̄. ca. xvij. C. in fi.

Pctm̄ cordis ꝯpis quō differāt ꝙ quīt vnū pctm̄ ꝙ quīn duo. ix. p̄. ca. iij. b. in pn̄cio.

Pctm̄ ꝓpriū ā ꝙs tēatur manifestat̄ p̄. p̄. ca. xv. E. cir̄ medium. h. post pn̄cipiū

Pctm̄ ꝙt modis dicat̄ occultū. v. p̄. ca. xij. f. post medīū

Pctm̄ mōrle ꝙt modis dicat̄ vi. p̄. ca. ij. h. cir̄ medīū

Pctm̄ wmale an p mora fiat mōrle Vide in mora.

Pcer wiale ā possit fieri mōrle x. p̄. ca. p̄. c. p totum Et quot modis ibidē in fine

Pctm̄ wmale vndeq̄ malā ifert. x. p̄. ca. p̄. d. p totū

Pctm̄ cōtra naturā ꝙd sit ꝙ ꝙt sint eius modi ꝙ gradꝰ ꝙ quō de ipso sit p̄dicā dū. vi. p̄. ca. ij. g. in pn̄cipio

Pctm̄ coīa naturā inter pctā carnis tribꝫ de causis ē grauissimū ibidē. g. post medīū

Pctm̄ oē sup oia fugē debet omis rōnal' creatura. ix. p̄. ca. ij. E. in prīm.

Pena vtētiū supstitiōibꝰ q̄ sit secm̄ legē. p̄. p̄. ca. ix. b. post principium

Pena legal' fatiētiū tēpestates q̄ sit p̄. p̄. ca. xi. pp. in fi.

Pena dānatorꝫ videi dāna

torꝫ pēa

Pcaꝫ ifermi ostendā cō ā plus moueat ad dimittēdū pctā ꝙ cōsideratiō gaudiorꝫ celestiū x. p̄. ca. iij. d. p totū

Penas infligē ꝙ possint ꝙ mō diuisimōe. v. p̄. ca. i. k. per

Pentētia ꝙd sit. iij. p̄. to. ca. viij. l. cir̄ pn̄.

Pitētia quot hꝫat ptes. iij. p̄. ca. viij. in prīm.

Pentētia sex de causis nō ē p crastinādā p̄. p̄. ca. iij. g. pt9 me. ca. xx. h. p totū. iij. p̄. capitu. xi. d. e. f. per totū

Pentētia seā quō sit periculosa. iij. p̄. ca. xi. d. g. p totū

Pentētia wā quō dēat cē cir̄ cūstātiōnata. iij. p̄. ca. xi. E. in

Pentētia quō sit iiū pn̄. gēda. ꝫ. p̄. ca. x. h. cir̄ me. g. p

Pentētia secm̄ canōes iniū. ponēda ꝙ sit ipsi vtētibꝫ superstitiōibꝫ p̄. p̄. ca. ix. b. cir̄ me.

Percussiōes vulnerationes mutilatiōes phibētur. v. p̄. ca pi. p̄. h. J. p totū

Perfect9 i dī dilectiōe quō possit totū ꝛepdēsse p̄. p̄. ca. iij. a

Peregrīm ā tēnt' ieiu in finare ꝙ quō. vi. p̄. ca. viij. d. cir̄ pn̄. vsqꝫ ad finē

Perīurīū ꝙd sit. ꝛ. p̄. ca. ꝛ. a. p

Perīurīū ꝙt mōis omittatur. ij. p̄. ca. ij. c. d. e. fg. p to.

Perīurīū ꝓpriū sep ē mōrle pctm̄. ij. p̄. ca. ij. b. in fine

Eríuriū q̄ gr̄ue pc̄m sit ex quot ognoscit ñ p̄cepto capitulo ñ b per totum

Eríuriū an possit excusari ap̄t ímdeliberacióez q̄ nō sit mōle vij p ca iiñ f p totū

Eríuriū q̄tuoz de caus ē mk̄ tū detestabile ñ p ca ñ i per

Eríurus q̄s sit ap̄te to ñ p ca ij b m prīcá

Eríuri pémtétia q̄ sit ñ p ca secūdo h ad finem

Eríuraē aliquē scíēt pmít tés qūo pémtere debeat secū do p ca iij E cír finem

Eríurus qūo sit ínfamis a nō pōt testificaē secūdo p̄cep to ca secūdo h ím fine

Eríurādi ofuetudo qūo sit rmediāda ñ p ca ñ k p to

Explexiōe stāte qūo sit eú tās pc̄m vij p ca ñ h p to

Dhisonomía quíd sit p̄ p ca xi zz cír p̄ncípium

Dhisonoie iudicō ā de moi b9 hoim possit iudicaī p̄ p ca xi zz post pńcá Et aq̄bz su matur iudiciū diecturacōm s a qūo sit iudicādum ibidē

Dhisonoie iuditū ex tribus reddit falsū zz ad finē

Jaz mētiū ē ibi agnoscere culpā vbi culpa nō est qūo hoc debeat intelligi p̄ p ca v f ím tertia regula

Dolluco quottuplex sit a q̄ impediat sūpcōnē eucaristie rq̄ nōa qūo iij p ca xñ h per

Dotētie aie qūo a p totū q̄ m pria pfitiētur p̄ p ca iiñ b cír medium

Dotus tpantiam quínqz ex empla nob suadent vi p ca pi vi b per totum

Dotus excessus qūo plno ceat q̄ excessus cibi vi p ca sexto A cír medium

Receptoz discia q̄ sum me sit hoi nccia ix p̄cep to ca p̄ c cír medium

Receptoz obbuātia q̄ stri cte a deo sit mādata p̄ p̄cep to ca p̄ A per totū

Receptoz obbuatoes q̄t tuplex sequtur vtilitas p̄ p capitu p̄ c per totum

Receptoz trāsgressoes q̄t mala sequātur ibiđ d p to

Recepta quot de causis sint diligent buanda p̄ p ca p̄ b p totum vsqz E

Recepta qūo ím dictam rēe rōms naturalt sint hoi data a ideo naturalt meliatur ad eoz iplecōem ibidē b ím fine E cír medium

Recepta qūo pfectissiē ordmāt hoiem ad deū ad pxim a ad seipsū p̄ p ca p̄ h p to tū Et ibidē colligitur racō q̄ re sunt decem p̄cepta

Recepta ex quot alleuiāt p̄ p ca p̄ E p totum

Recepta q̄ttuplicia sint a

qũo diuersimode ligent p̃. p̃·ca·p̃· J·cãr medũ

Precepta huius posituti qñtũ se extẽdãt·iij·p̃·ca·ix· O·i medio.

Precepta ecclie qũo ligẽt·ix· p̃·ca·p̃·C·in fine

Precepta p̃me tabule ã possint dispẽsatie laxari·ij·p̃·ca·ij·h·in medio

Precepto de pntũ hõnoracõne q̃re addit p̃mij p̃missio iij·p̃·ca·v·O·p totũ

Precepto ñ mechaberis q̃p hibẽtur·vi·p̃·ca·p̃·b·in pñ·

Precepto ñ furtũ facies q̃ p hibẽtur·vij·p̃·ca·p̃·in pñ·

Precepto qñto q̃p hibẽtur v·p̃·ca·p̃·h· J·per totũ

Precepto·viij·q̃d phibeat viij·p̃·ca·p̃·A·per totũ

Precepto·ix·q̃ phibẽtur·ix· p̃·ca·iij·A·in pñ·b· post medium ad q̃ extendatur phibicõ L·M·S·per totũ

Precepto·x·q̃d phibeatur x·p̃·ca·p̃·A·in fine·S·p totũ Et q̃re hoc preceptũ ponat ibidem

Preceptis ecclie qũo sit obediens·vi·p̃·ca·vij·D·cãr me·

Preceptũ p̃mũ ponitur littera lit̃ p̃·p̃·ca·p̃mo·k·in pñ· Et quia quot in eo precipiunt

Preceptum scdm preparationẽ animi q̃d sit pri·p̃·ca·ij· J·cãr p̃cipuũ

Preceptũ de honoracõe pntũ quot modis trãsgrediatur iij·p̃·ca·v·n·p totũ

Preceptũ nõ furtũ faties·xxi· modis trãsgredi põt·vij·p̃· ca·iij·d·p totũ vsq; q·

Predicato ẽs qũo se hre debeant ne scandalisẽt·v·p̃·ca·x iiij·S·p totũ

Prelati quia quot sint·iij·p̃ cep·ca·ix·l·in medio

Prelati a subditis ã possint accusari vide in accusare

Prelati sb oibus imuste ledẽtes á corrigendo offendẽtes an wniã ab eis pte tenean̄t a recõciliacõnez·v·p̃·ca·viij· S·per totum

Prelati ecclie in q̃bz sint hõrã dia quo·iij·p̃·ca·vi·C·d·e· per totũ·iij·p̃cepto ca·vi·E· in fine

Prelati ecclie qũo debonocẽt iij·p̃·ca·vi·F·per totũ

Prelatoz status qũo licite moderate dẽt eẽ honest9·vij· p̃·ca·iij·S·cãr medũ

Prelatis ecclie q̃re sit obedie dũ·iij·p̃·ca·vi·A·p totum

Prelatis ecclie in quibz tenẽt lapi obedire·iij·p̃·ca·vi·b· per totum

Premiũ q̃tuplex eit in pria p̃·p̃·ca·iij·d·ad finẽ

Presupco quotuplex sit p̃· p̃·ca·xvi·A·p totum

Presumpco q̃re sit pctm a

qñ sit pctm̃ i spm̃ sāctūa qñ nō p̄·p̄·ca·iij̄·f·p totum

Restigū quid sit p̄mo p̄·ca·xi·c·m medio

Restigū m gne quot modis fiat ibidem·d·p totū

Nceps ſbditis quot putāde retētur p̄·p̄·ca·i·h·ī pncipi·

Rmceps quō dēat eē hñd9 i gliaa pl9 cetēis fidē astruē p̄·p̄·ca·ij̄·n·m medio

Rmcipi ī q̄t tenētur subditi obedie p̄·p̄·ca·i·h·añ me·

Roficē q̄d sit p̄·pceptō capitulo·xx·h·m fine

Romittēs tpalia ex metu cadēte ī ostantē viz an tēat solue p̄·p̄·ca·xxi·].p totum

Romittēs aliq̄d facē qđ m tēditꝫ tñ nō facit an mētiat viij̄·p̄·ca·ij̄·A·m pncipio

Ropītū bonū an aliqñ obligꝫ quomō secundo pcep·ca·q̄to·M·p totum

Roxim9 nr quis sit a quot sint nob primi·iiij̄·pcep·ca·secundo·B·pr totum

Ueri an ī cinabul ope de monū possint pmutaī p̄mo p̄·ca·vndecīo·q·p totum

Uei quotēnes eukaristiaz p cipe possint·ij̄·p̄·ca·xij̄·b·ī fi·

Uei iuraē ī iudicio q̄re ñ admittūtur·ij̄·p̄·ca·i·h·cir me·

Ueis post baptismū morie tibz an dēatur frūs decīo p̄·ca·decīo·f·per totum

Uerpē q̄rē pl9 cetēis psōis infirmis mabilibz appaicōibz a fantasijs wrai vidēt p̄·p̄·ca·vndecīmo·ff·p totum

Urgatoriū an sit a quo oñ dat scriptura ph̄ia a exēpl·viij̄·p̄·ca·viij̄·f·cir pncipiū

Urgatoriū quottuplex sit ibidem·B·m pncipio

Urgatoriū an vnā aiaz citius purgꝫ altera a vñ hoc sit viij̄·p̄·ca·octauo·k·p totum

Urgatorij pea q̄ maḡ sit a quottuplex sit ibidē·g·post pncipium vsqz ad finē·].cir ca medium.

Urgatorij ignis q̄ttuplex sit a quo differēter purget·viij̄·p̄·ca·octauo·].Ad finē

Racionis huāne quot sint act9·viij̄·pcep·ca·p̄mo·f·cir medium

Racōnis act9 quo p luxuri az dezordmātuz a pūtūt ibiđ

Rancoroſi ira dimittē no lētes q̄ mali sint cui assimilētur·v·p̄·ca·nono·e·ī prin·

Rancor quo sit pctm̃ quo p multa docemur rācorem expellē ibidem·E·pr totum

Rapīa quo sit mōrle pecca tū·viij̄·p̄·ca·nij̄·b·m prin·

Raptor vltr restitucōez rei ablate an tēat recō pēsaē dā nū qđ minuste intulit septio pcepto ca·nij̄·l·m prin·

Rcidiuacō i pctā quomō

remediatur·iij·p̄cep·c·ix·A·B·C·per totum

Recōciliacō primo vl̄ fratri fienda quere in frat.

Reddit⁹ cū ocō hre an liceat·iij·p̄cep·ca·xxxj·C·in fine

Regula a dicōrū ōniū hūa noz actuū q̄ sit p̄·p̄·ca·iiij·b·post mediū vide i ordo rectus

Regula ad ognoscēd qñ q̄s mōrtif̄ peccat conī dilectōnez pri·iiij·p̄·ca·n·B·D·p totū

Regula vna ad ognoscendū pcta mōrtalia a venialib⁹ p̄·p̄·capi·xij·D·per totum

Regula vna p tpancia seruāda·vi·p̄·ca·v·B·in pncipio·

Regule doctoz ad cognoscēdū pcta mōrtalia a venialibus p̄·p̄·capi·v·B·per totum·E·per totum·F·p totum

Regule doctoz dirigētes aiz fluctuātez in viā regiā ad mādatoz dei obtuāciā a fūt i numēo·xij·p̄·p̄·c·v·F·post pn̄·

Regule q̄b⁹ mēfuraī dñt opa hois ne fupbiat funt·iiij·p̄mo p̄cep·ca·xij·E·per totū·

Religio q̄d sit p̄·p̄·c·xi·dd·

Religionis ingressum impediēs an peccet a quid teneat facē·vij·p̄·ca·vij·R·per totū

Religionū istitucō q̄ fuit causa p̄·p̄·ca·v·F·circa medium in septia regula ad finē

Religio si quo famā bonā cō seruare debeant·v·p̄·capi·xij·B·post medium

Religiosi grā regule a religionis elemosinas capiētes a tm̄ fm̄ r̄gl̄az nō viuētes sz cōi de uma r̄gulā quo peccēt·vij·p̄·ca·iiij·R·post medium

Religiosus hītum r̄ligionis portans a statu perfectōnis deficiēs an sit ypocrita p̄z i·p̄ cepto capitulo·xv·D·per totum idem de clerico q̄ cuiq3

Religiosus ā teneatur p̄lato suo in ommibus obedire prīo p̄cep. capitulo·xxij·C·p totū

Religiosus ā teneatur obedire prelato i hīs que sunt cōtra regulā ibidē·D·per totū

Reliquie sanctoz quomodo a q̄t de causis debent venerari p̄·p̄cep·capi·viij·E·p totū

Remedia cōī fupbiam a inanē gloriam p̄mo p̄cepto ca·xiij·k·per totum·

Remedia contra recidiuā peccati Vide in recidiua cō

Remedia·vij·vicioz capitalium Vide in dictōibus vicioz

Restitucō cui debeat fieri·vij·precepto capitulo·vij·E·per totum a per cuius man⁹ fieri debeat ibidē·F·per totum

Restitucō quando fieri debeat ibidem·D·per totū

Restitucō de q̄ fieri deat·vij·p̄cepto capitulo·vij·T·p to·

Restitutio rei ablate i quib⁹ casibus possit differri·vij·p̄·

ca·vij·g·añ medi'ū·h·p totū

Restitucō i bis corpis quō sit fiēda·vij·p·ca·vij·]·p to·

Restitucō imutilacōibz aalijs lesiombz quō sit fatiēda ibi dem·k·per totum

Restitucō im bis aie ablatis sez moribz quō sit fiēda·vij·p·ca·vij·p·q·r·per totū

Restitucō bone fame i pte l' i toto ablate quō sit fienda vij·p·ca·vij·l·m·n·o·p totū·

Restitucō quō a ql'cōtricō nē pcedere deat·vij·p·ca·vij·A·im pncipio

Restituē qui tenētur ibidez B·per totum

Restituē debēs a nō hns q̄d facere dcat p salute sua cō suāda·vij·p·ca·vij·h·i me··

Restituē famā an tēatur q̄ nō ēte nec publice ꝫ icautē im disrete murmurāt dic de aliq̄ audiuisse crimē qd omi sisti·vij·p·ca·vij·m·per·totū

Restituē q̄d teneat qui ali quē a religione retraxit ibid R·per to tū

Reuerētia dei exteriorī quibz obstit p·p·ca·vij·im pncipio

Reuerētiā deo aufert q̄ eucai stiaz idigne manducat·i·p· capitulo sexto E.

Rdē an sit pcez aq̄ttuplex sit·v·p·ca·xiij·g·per totū

Abbati pceptū tnsgrē dientes q̄ guiter pcedit a quot de cauſ·iij·p·capi·p mo·ſ·per totum

Abbati pceptū quot modis violet ·iij·pcep·capitu p̄mo·g·h·]·k·l·m·per totū

Abbati pceptū quō p mōe le pctm violet tercio pcep· ca·p·g·cir medium

Abbati dies quot de cauſ sit btē vgmi i spālē honorē deputata·iij·p·ca·p·d·p to·

Abbatū i antiq̄ lege an fu it stricti9 mādatū q̄ nūc di es dnicus terciō pcepto capi tu·p·k·post pncipium

Abbatū quot modis scāfi cetur·iij·p·ca·ij·A·p totū

Abbatū violāt q̄ absq̄ le gittia cā missaz audire negli gūt·iij·p·ca·i·l·i pncipio]dē de sermōe audiēdo ibidē·m· cum sequētibus

Abbatū soluēdi necitatis tēpe q̄s pōt dare licētiaz·iij· p·ca·ij·B·per totum

Acdos·vij·decauſ ē mk tū hōrādo terciō pcep· ca·quinto·a·b·c·d·p totū

Acdos vtilissim9 ē ecīe ter ciō pcepto ca·v·C·im medio

Acdos siue bonus siue ma lo maxio honorē ē tenendus ibidē·d·post pncipium

Acdos im pane a aq̄ ieiu nās a illo die celebrās an vi m ablucōem sumē dcat·ij·p· capitulo·v·V·p totū

Acdotis officiū cui assim
let a m q̃b9 ibid·iij·p·ca·v·
D·cū principium
Acdotes raro celebrātes a
mdigne q̃ grauit pcedent ibi
dem·D·ante medium
Acdotes occasionalit ad
peccādū mducētes q̃ grauiter
peccet ibidem·D·m medio
Acdotibz detrahētes q̃ gra
uit peccet ibidē·D·post me·
Acdos leprosus ā celebrāe
possit a quomō·iij·p·ca·xij·
D·ante finē
Acra scriptuā quo legi de
beat p̄·p̄·ca·v·ff·cū medium m
vij·regula secūdo mēbro i fi·
Acramta eccīe q̃re sūt·vij·
iij·p̄·ca·iij·B·p totum
Acramta vñ hēant efficaci
am ibidem·C·per totum
Acramta q̃re sint mstitu
ta·iij·p̄·ca·iij·A·per totū
Acmētoz wneacō·iij·mā
dato p̄apit·iij·p̄·ca·z·i pn̄·
Acramtoz suscepcō q̃ vtil
sit·iij·p̄·ca·iij·C·m fine
Acmētis eccīe malefici sua
mstrumta q̃re tāgi pmittāt
p̄·p̄·ca·xi·z·per totum
Acrificiū do offerēdū quo
lex natue dictat p̄·p̄·ca·vij·
h·p totū Et q̃ttuplex sit sacr
ficiū ibidē·b·Et quo sacrfitiū
msse sit digm9 alijs ibidem·
Acficiū altaris ex q̃bz caus
sit deo acceptū·vij·p̄·ca·ix·e·
post pncipiū
Acrificiū altaris quo super
oia valz p satisfatiēdo p aia
bus i purgatorio·vij·ca·ix·e·
m pncipio
Acfitiū altaris quātū tollat
de pena ibidē·E·post mediū·
Acficiū altaris quāte effica
tie sit ibidē·ff·per totum
Acrilegiū quid sit a q̃ hoc
cōmittāt·vi·precepto ca·ij·
ff·m pncipio
Acrilegiū quo grue a grā
de pctm sit ppt quīqz·vi·pre
cep·ca·ij·ff·m medio·
Anacio amīaz a deo quot
tuplex sit·iij·p̄cep·ca·viij·a·
cizca principium
Anchi q̃bz reuerencijs sint
honorādi p̄·p̄·ca·vi·c·m pn̄
cipio ca·viij·B·post mediū
7 m quibus figmis honorēt
dulia wneracōe p̄·p̄·capitu·
octauo·D·m fine
Ācti nō canoisati ā possint
wnerai p̄·p̄·ca·vi·c·m me·
Atisfactō p pcās q̃re a q̃
modo debet fieri·iij·p̄·capi·x·
A·per totum
Atisfactio de quibz rebz 7
ptibus hoīs fieri deat ibid
B·per totum
Atisfactō per q̃ opa fieri
possit ibidem·f·g·per totū
Atisfactō quāto tpe a per
q̃t opa fieri possit·iij·p̄·capi
tulo·x·B·per totū

Satisfactō ꝑz q̄ opa magis fieri possit tercio p̄cep. ca. xi. O. ꝑz totū

Satisfactō p aiabz ī purgatorio p q̄ta q̄ fieri possit. viij. p̄. ca. ix. a. b. c. d. e. ꝑz totū a pfectum maiorē capiāt ſm maiorē cāitatē ibiō. E. m fi.:

Satisfactō prio de iniuria sibi illata ꝑz q̄ fieri possit quinto p̄. ca. v iij. h. per totū

Satisfacere per se ī vita q̄re melius sit q̄ p alīū post mortē. viij. p̄. ca. nono. b. i pn̄cā.

Satisfacē an q̄s possit q̄ est ī pcō mōrali cōstitutus. iij. p̄. ca. decio. h. ꝑz totū

Satisfacē viuꝰ p viuo pctō rean possit q̄t modis ꝛcio p̄. ca. xi. h. p totū. l. m medio Et qñ nō possit.]. ꝑz totū

Satisfacē p alio welēs quo deat eē dispositus tercō p̄cep to ca. xi. L. per totū.

Satisfatiēs p alio ā sibi mē atur. iij. p̄. ca. x. k. ꝑz totum

Satisfactoriū opus q̄le eē deat vidē ī opꝰ satisfactoriū.

Scādalū q̄d sit. v. p̄. ca. xiij. a. ī pn̄. q quot modis possit q̄s scādalisaī ibiō

Scādalū quottuplex sit. v. p̄. ca. xiij. e. cū pn̄cipiū

Scādalū ā sit gn̄ale l̄ spāle pctm. v. p̄. ca. xiij. e. ꝑz totū.

Scādalū qñ sit mōrle pctm q qñ wiale q qñ nō quinto p̄. ca. xiij. d. e. f. g. per totū

Scādalū ī fama primoꝛ quo sit cauendꝫ septio p̄cep to ca. septio. m. cū medio

Scādalū ne oriatur vtꝛ bō sint dimittēda quto p̄cep. ca. xiij. h.]. k. l. m. ꝑz totū

Scādalū ī quot gn̄ibz hoiz oriri possit ibidē. h. m me.

Scādali pcēz q̄ dēt stabile sit. v. p̄. ca. xiij. b. m pn̄cā.

Scādali suspicō quo facilit nō sit hn̄da ibidē. l. m prim.

Scādali sātis quot sint pene. v. p̄. ca. xiij. b. āte medium De scādalo vitādo dant q̄tu oꝛ rgule. v. p̄. ca. xiij. p. p to.

Scientia acq̄sita q̄lē mereꝛdeꝛ hēbit m gloia p̄mo p̄cep to ca. iij. E. m prīmā.

Scire q̄libet q tenetur. ix. p̄. ca. p. C. m pn̄cā. h.]. per to. ca. ij. A. m pn̄cā.

Scrupulꝰ q̄d sit p̄. p̄. ca. v. F. post medium m octaua rgula Et q̄ scrupuli sint abitiēdi q quo ibidē ī. xij. regula

Secretū quottuplex sit ac. vidē m figillum

Sensus hoīs quo ī pria premiabūt. x. p̄. ca. vi. A. p totū q quo fiet sēsacō p sensus m pria ibidē. b. Et quottuplex sit sētire ibidem

Sensus hoīs quo ab hūam tate xp̄i tāḡ a iocūdissiō obiecto saciabūtur. x. pre. ca. x.

F·p totū·B·post pncipiū
per totum

Ensibiliū maxmā delcāc̄o
nē q̄ a quot causabūt i pria
x·p̄·ca·xi·b·p totum

Erpentes p diuinū verbū
an liceat arcere p̄·pre·ca·xi·
gg·in fine

Eruiē deo ꝓpt vitā eternaz
ā licitū sit a nō ꝓpterea eū di
ligere ꝓpt se p̄·p̄·ca·ij·o·
p totū Vide in diligere

Eruile opus die dnico fm
an excusari possit aliqñ a p q̄
ij·p̄·ca·ij·c· J·k·p totū

Eruile opus ex necitate fi
et quot modis ptigata quo
a qñ excusata a violacōe sab
bati·iij·p̄·ca·ij·d·e·f·p totū

Eruile opus die festiuo fa
ctū ā pietaf a modicitaf excu
set·iij·p̄·ca·ij· J·k·p totum

Eruitus quottuplex sit·z·
p̄·ca·p̄· J·k·per totū

Eruitus q̄ deo fit quo i no
stra cedet vtilitatē p̄·p̄·ca·xi·
k·in medio

Jgillū secretia ofessiois
ia semp ligat a quo·viij·
p̄·ca·ij·b·c·per totum

Igilla hoiez ad tacēdū artā
tia q̄t sint·z·p̄·ca·ix·m·p to·

Ignū aliqd a deo peti an sit
licitū p̄·p̄·ca·xix·d·in pnci·

Ignū magne fidei qd sit p̄
mo p̄·ca·ij·g·post medium

Ignū reprobacōis qd sit

Vide in superbia

Signa exteiora ivbis gestis
a factis cui debant cognōdere
pri·p̄·ca·xv·c·cir pncipiū de
hoc vide in vestis

Simulacō quid sit p̄·p̄·capi
tu·xv·b·cir pncipium

Simulacō quottuplex sit a q̄
mor l a q̄ nō·viij·p̄·ca·ij·g·
post pncipiū per totū

Simulacō q̄re sit pctm p̄·p̄·
ca·xv·C·in pncipio a qñ sit
pctm·D·ad finem

Simulacō aliq̄ an sit licita p̄
mo p̄·ca·xv· J·per totum

Simulacō a ypocrib quo dif
ferant·viij·p̄·capitu·ij·g·in
pncipio

Simulata eq̄tas quo sit du
plex in q̄taf p̄·p̄·ca·xv·e·i fi·

Sobetaf q̄d sit·vi·p̄·ca·
vi·A·in prin·

Societas bō quo a qñ sit q̄re
da p̄·p̄·ca·xx·o·in medio

Societas mala q̄p iculosa
sit a quo societas populāris
fuit bto Petro occasio dnm
negādi p̄·p̄·ca·p̄·f·āte finē

Sola luna quo stabūt post
diez iudicij x·p̄·ca·v·D·pt9
medium

Somnia an a quo sint sig̃ fu
turoz p̄·p̄·ca·x·c·p totū

Sommoz q̄p diuse sint cause
p̄·p̄·ca·x·B·in principio Et
quo caute fm ea possit iudi
cari ibidē ad finē

Sorte vti qđ sit p̄·p̄·ca·
decio·E·per totū
Sortib; licite vti m qt casib;
otīgat p̄·p̄·ca·ix·h·per totū
Sortib9 male vti i quot casi
b9 otīgat ibidē·f·in pn̄cio·
Spties rex an possint per
mutari p̄·p̄ cep·ca·xi·m·in pn̄
cipio
Spera da ꝯ desiderāda quo
sit a do pte da p̄·p̄·ca·iij·b·
Sperare i scos ꝯ scas p̄uilegia
tas quo liceat p̄·p̄·ca·iij·g·
Spes qđ sit p̄·p̄·ca·terco·a·
in pn̄cio·
Spes quo cadit sub p̄·p̄·p̄·
pre·ca·iij·in prin·
Spes sup mia dei ꝯ in ꝓpijs
meritis quo fu dari deat ibidē
A·post medium
Stat9 hōestas q̄ sit·vij·
p̄·ca·iij·g·in prin·
Statuis decētia quo sit oser
uāda·vij·p̄·ca·iij·g·per to·
Strepitus nocturnales ꝯ ce
tē insolētie i q̄busdā domib9
otīgētes a quo ꝯ ope cui9 si
ant p̄·p̄·ca·xi·s·per totū
Stupr q̄d sit ꝯ stupr omit
tens q̄d teneat in foro oscie
vi·p̄·ca·ñ·b·in pn̄cipio
Stupro quot mala euenīt
vi·p̄·ca·ñ·b·p totū
Subditi an p̄latos de
trāt accusare vide i accu
Subtilitas i corpib; sare·
gliof quo erit in pria·x·pre·
ca·vñ·g·p totū
Suffragia q̄b9 psint ꝯ q̄b9
nō·vij·p̄·ca·viij·a·p totū·c·
in medio·d·in pn̄·f·in pn̄cio·
Suffragia q̄ itēcōe dēant rēe
rgulari·vij·p̄·ca·viij·d·i me·
Suffragia p alio fcā an etiā
psint faciēti ad satisfaciēdū
p se·vij·p̄·ca·viij·d·ad finē
Suffrgia fcā per pctores an
valeāt iustis·vij·p̄·ca·xi·g·
per totū
Suffrgia fcā p mltis ā vale
ant eqlit oib; ibidē·]·p to·
Suffragia otinuata successiue an plus valeant simlr fās
ibidem·k·p totū
Suffragio r valor p q̄tuor
gradus distīguit·vij·pre·
ca·ix·h·per totū
Supbia q̄d sit ꝯ quo p eam
peccet p̄·p̄·ca·xij·b·h·i pn̄·
Supbia ēēncialit in quo sit
p̄·p̄·ca·xij·h·in prīcipio
Supbia ꝯ mams gla drīt
q̄druplicit p̄·p̄·ca·xij·c·per
totū ca·xij·c·an medium ca·
xij·b·in prīcipio
Supbia quo duab; vtutib9
cōtrariat p̄·p̄·ca·xij·c·i pn̄cio·
Supbia p̄·p̄·phibetur p̄·p̄·
ca·pri·k·cir finem ca·xij·A·
in pn̄cipio
Superbia q̄ magnū malū
sit p̄·p̄·ca·xij·
Supbia quo sit reprobor
euidentissimū signū p̄·p̄·ca·

xiij·g·cāī pn̄cipiū

Supbia q̄bz opibz se imiscet p̄·p̄·ca·xiij·E·per totū

Supbia quo mltis nocet q̄bus ibidem·ff·per totū

Supbia qn̄ sit mōrle pctm̄ a qn̄ nō p̄·p̄·ca·xiij·g·per totū a dātur de hoc oclusiones illa tie ex regul' datis de cognicione pctōz vmaliū vl mōrliū ibidē·J·per totū

Supbia in wstiū oītu generat ex se multa vicia p̄·p̄·ca·xviij·h·per totū

Superbia in wstitu p multa scōz exēpla dissuadetur p̄·p̄·ca·xviij·J·per totū

Superbia in wstitu exteioiē qn̄tuplex stulticia ibiō·k·p

Supbie radices q̄ttupli tocs sint p̄·p̄·ca·xiij·d·per totū

Supbie quota q̄ sint cause eā ātecedentes p̄mo precep·ca·xiij·g·in pn̄·

Supbie q̄ a quot sūt ocomitācia p̄·p̄·ca·xiij·E·cāī pn̄·

Supbie quot sint spēs p̄·p̄·ca·xij·h·p̄ma spēs q̄ sit ibidez h·post pn̄·Et quot sint eius sig̃ ibiō·J·p totū·secūda spēs q̄ sit a quo multiplicit' errat q̄ hac spētie pcc̄at ibiō·k·L·per totū·tercia spēs q̄ sit·xiij·ca·A·per totū·qrta spēs que sit a quo per eam pcc̄atur ibi dē ca·xiij·C·per totū Et q̄ ad ea reducantur·C·post medium·d·p totum

Supfluū q̄d sit a q̄lit' a p̄m q̄ dēt summa attēdi·viij·p̄·ca·iij·d·e·f·g·per totū

Supstitio q̄d sit p̄·p̄·ca·xi·A·in pn̄a·dd·cāī pn̄cipiū Et quot sūt supsticiois gna ibi dē·A·cāī pn̄·

Supsticiones quo ognoscant' p̄·p̄·ca·xi·dd·Et ponūtur mlta supsticionū exēpla ibidem

Superstitiones q̄ p̄ gna sint pcc̄ata p̄·p̄·ca·ix·c·in pn̄·a quo q̄ quibz mōis sint pcc̄ata mōrlia ibidē ca·ix·d·per totū

Supsticionū quot sint spēs pn̄cipales p̄·p̄·ca·ix·b·p to·

Supsticionū malefitia vñ sortiātur effectū ibidē·ff·per to·

Supsticiōibz vtēs apostata fit si quo declarat' p̄·p̄·ca·ix·b·

Suspicās de p̄rio suo añ fimōrle pctm̄ ex leuibz a insufficiētibz sig̃ns a firmit' exhic credēs ā mōrliter pcc̄at p̄·p̄cep·ca·xiij·d·post pn̄·

Suspicio q̄d ip̄ortat p̄·p̄·ca·xiij·d·post pn̄·

Suspicio ex quib9 otīgat ibi dē·d·post pn̄·

Suspicions quot sint gr̄d9 ibidē·d·añ medium

Acturnitas in quibz sit hēnda vide in figullū

Act9i p̄ria quo pficiet' a q̄ bz rōe sui obiecti mario gaudio p̄miabit' x·p̄·c·vi·h·p to·

Ecdūm vite vñ oīatur a qñ
sit pctm p̄·p·ca·xx·n·m prm
cipio
Emptare deū q̄d sit p̄·p·
ca·xix·a·p totū cū declaracō
ne eius·b·c·d·p totū
Emptaē deū ā sp sit pctm
ibidē·A·m fine
Emptacō dei quottuplex
sit p̄·p·ca·xix·b·m pn̄·
Emptacō dei p quot gn̄a
hoīm fit ibidē·E·m prm·
Emptacōis p gressus quo
fit a quo ex ea pcta fluūt·ix·
p̄·ca·nn̄·f·post prm·
Emptacionū vie q̄ sint a
quo sint obstruēdē·vi·p̄·ca·
p̄·I·m prm·
Emptātiū deū q̄druplex ē
gēdus p̄·p̄·ca·xix·b·p totum
Emptacō hois m mortis ar
ticulo q̄re quo a quot de caus
is fit grauissīa·iij·p̄·ca·vi·a·
Empestates post pn̄·:
an liceat wrb sacris cāpana
rū pulsacōibz a filibz repellē
p̄·p̄·ca·xi·pp·p totū
Epidītas q̄ mala sit vide
m negligentia
Epidītas quo dyabolo p̄
stat fiducia z tēptandi p̄·p·
ca·xx·f·cīr medium
Estificare an q̄s tēatur ali
q̄bz casibz viij·p̄·ca·z·a·p to·
Estis testificādo l aliasal
serēdo iurae wlēs q̄lē sciam
hre deat sup re ipsa de q̄ iura
re deat·viij·p̄·ca·z·g·h·I·pr
Estmonū an licite to·
pt fiei de hijs q̄ alicui i secre
to sūt omissa·viij·p̄·ca·iij·b·
Estmonū falsū c·p to·
an sp sit mōrle pctm
Exsaūi muēti an sint retinē
di a quo·vij·p̄·ca·nn̄j·y·p to·
Imor m gne an excuset a
pcto p̄·p̄·ca·xxi·k·per totū
Imor qñ sit mōrle peccatū
ibidē·L·per totū
Ristitia quottuplex sit p̄·
p̄·ca·xx·A·cīr prm cipiū
risticia de alieno bono q̄t
tuplex sit·v·p̄·ca·v·c·d·p to·
risticia de bono diuino qñ
sit p̄m9 mot9 qñ vemale pec
catū a qñ mōrle p̄·p̄·ca·xx·
d·e·per totum
ristice quot sint radices a
cause ibidē·b·per totū
urpia a ihēsta q̄ sint a q̄
mō sint occultāda p̄·p̄·ca·x
xi·b·m medio
Endicō a empcō quot
req̄rāt cōdicōes ut fiāt
licite·vij·p̄·ca·v·c·cīr mediū
E·per totū·f·m prm·
Endicō a empcō quo m
naturalē a dīnā legē req̄rāt
eq̄litatē a m q̄ iustū ptiū m
ipm sit sumēdō·vij·p̄·ca·v·g·
h·k·per totū Et q̄ estiacō sit
seqnda·k·añ medium
Endicōis a empcōis q̄s
deat ee finis intētus·vij·pre·

ca·v·L·p totū

¶ Endictor an teatur dicē defectum vel viciū rei vndende ibidem·M·per totum

¶ Endicō ea empcōe quot tuplicater possit fieri frauda cō ibidem·d·in pncipio

¶ Endē q̄ sit res carius empta an licēata in quibz casib9 vij·p̄·ca·v·ff·an medium

¶ Endentes quo diuersū lucrū debēt capere·vij·p̄cep·ca·v·p·cār medium

¶ Emale pctm vide in pctm

¶ Erba cōtumelioſa pferre qn̄ sit pctm mortale aut venale aut nullū·v·p̄cepto ca·iij·C·in pncipio

¶ Erba obprobrioſa q̄ malū effectus sint generatiua·v·p̄cepto ca·ij·g·post medū

¶ Erba ābigua quo sint intelligēda·viij·p̄·ca·z·e·post

¶ Erba l'fcā occasionē mescādali inducēcia q̄t modis fient p̄·v·ca·xiij·c·post pncā

¶ Erbū detractorū qn̄ sit venale aut mortale·v·precepto ca·x·ff·post pncipium

¶ Erbū dei q̄nte efficacie sit p̄·p̄·ca·xi·gg·ante finē

¶ Erecundia quottuplex sit p̄·p̄·ca·xxi·ff·in fine

¶ Erecūdia qn̄ sita q̄būs decaub laudabil' p̄·p̄·ca·xxi·E·p totū Et p oppositū inuerecūdia quot de caub sit vitupe rabil' ibidē·ff·in pncipio

¶ Erecūdia qn̄ sit mortale pcatū a viale p̄·p̄·ca·xxi·m·p

¶ Erecūdia bō q̄d sit totū ibidē·B·p totum

¶ Erecūdia bō in q̄bus tepiatur ibidē·b·f·in pncipio

¶ Erecūdia mala q̄d sit p̄·p̄ cep·ca·xxi·g·in pncipio

¶ Erecūdia mala in q̄bz repiatur p̄·p̄·ca xxi·o·p totū

¶ Erecūdia mala quot hāt radices ibidē·p·in fine

¶ Erecūdia q̄t remediis expelletur ibidē·b·p totum

¶ Ermis cōscīe q̄d sita quo sit inviuētibz a in dānatis·x·p̄·ca·iij·E·p totum

¶ Ermis cōscīe quottuplex sit ibidē·ff·p totum

¶ Estes p̄cōsas deferre ā sit pctm p̄·p̄·ca·xvij·c·per totū

¶ Estes vanea turpes l'superflua ornamta āpter osuetu dinē sine grauī pctō possint deferri primo p̄·ca·xviij·g·cār medium

¶ Este muliebri ā vir possit vti a conūlo p̄·p̄·ca·xviij·d·

¶ Estis extrior quo in p totrioris ai dēt eē iudiciū p̄·p̄·ca·xvij·b·cār medium

¶ Estiri p̄cōse an possint constituti in dignitatibz p̄·p̄·ca·xvij·d·per totum

¶ Estiū hūilū delacō ā sit vtuosa oppracō p̄·p̄·ca·xviij·

L. a quib⁹ psois a q̄bus mo dis. n. per totū

Cestiū p̄cōsitas quot gene ribz hoim. a quo ẽm magis a min⁹ admittitur p̄. p̄. ca. xvij. f. per totum

Cestiū cuiositas quo hūa no studio sit excogitata aq̄ tū nūc distat a p̄ma wstiū i stitucōe p̄. p̄. ca. xvij. h. i pn̄.

Cestiū textaz p̄m⁹ iuētor q̄s fuit p̄. p̄. ca. xvij. h. post pn̄.

Cestitu exteioi an a quo vir tutes acq̄rutur p̄. p̄. ca. xvij. E. in fine

Cestitu p excessū a defectū dūgit. xij. modis peccai p̄. p̄ cep. ca. xvij. g. h. per totū

Cestitū hūl ē quo q̄dā im pugnt a rōes eoz soluūtur p̄. p̄. ca. xviij. m. per totū

Cestitus superbia cui assimi lef vide in superbia

Ja ad p̄riā celestē q̄ sit p̄. p̄. ca. iij. b. post me.

Ja regia i mādatis dei ob seruāda q̄ sit p̄. p̄. ca. v. f. post

Ja vicōz durioz primā. ē cē naturalit mādatoz obs uātia ꝑter quinq; ca. p̄. p̄. p̄. f. in pncipio

Jcia capitalia q̄re aliq̄ di cunt. vij. p̄. ca. p̄. d. cū me.

Jcia q̄re sēsualibz bonis appareāt vtilibz dulcioraz ex quota q̄b⁹ cauſ p̄. p̄. ca. p̄. f. a medio vsq; ad finē

Jcia rep̄mē quo possu⁹ a p q̄ media. ix. p̄. ca. ij. c. p⁹ me.

Jcū negans q̄d q̄s i se tñ hz an a quo preceat p̄. p̄. ca. x ij. b. in pncā.

Jmi potacōez quo multa re p̄hēsibilia cōcomitant. vi. p̄ cepto ca. vi. d. in pncā.

Jmū abusiue sūptū. vij. ma la inducit ibid. c. per totū

Jrgimē oppimēs l seducēs q̄d tēatur in foro scie. vi. p̄ cepto ca. ij. b. in pncā.

Jrgies ā p̄cōb sint oēnāde p̄. p̄. ca. xvij. E. per totū

Jrgies i pria an a quo hu manitati x ert ꝓpinq̄ores. x. p̄. ca. v. d. ad finē

Jrtuosi actois q̄ sūt oditi ones p̄. p̄. ca. ij. k. post me.

Jrtutes q̄bus modis sint acq̄rende. ix. p̄. ca. iiij. o post pncipiū per totū

Jrtutes quo differēt sint i aia a i actib⁹ extioribus p̄ mo p̄. ca. xvij. b. in prica.

Jrtutis mediū quo sit su mend. vij. p̄. ca. iij. J. in pn̄.

Jrtutē hns pfcāz a hns v tutē impfectā vl carens vtu te quo differēter possint eūd actū agere p̄. p̄. ca. ij. k. post pncipium

Js irascibil a cōcupiscibil i pria quo pitientur. x. p̄. ca. xi. c. per totū

Jsio dei q̄ttuplex sit a que sint ille visiones. x. p̄. ca. xij.

E. cir̄ pn̄cipium

Qsio dei quot modis hꝑat x·p̄·ca·iij·b·post medū

Qsio dei in glia qūo seq̄tur ad maiorē amorē i via p̄·p̄· ca·ij·E. per totū

Qsio vie per q̄ impediat̄ ꝙ non sit pfecta·x·p̄ cep·ca·xij· E. post pn̄cipium

Qsio huāmtatis x̄ q̄le gaū diū affert btis·x·p̄·ca·ij·l·per

Qsio btōr qūo a ex q̄ totū bz eit maxie gaudiosa·x·pre cep·ca·vi·c·d·per totū

Qsiões nocturnales spiri tuū q̄t modis cōtigē possint p̄·p̄·ca·xi·]·per totū

Qsiões in spēcul' maleficior qūo illusoie sint p̄·p̄·ca·xi·f· per totum

Qsiões sortilegice qūo sint false p̄·p̄·ca·x·A·p totū capi tu·xi·M·cir̄ pn̄cipiū

Qsecō sac̄ ā sit sacrām tū ncēta tis·iij·p̄·ca·vi·c·

Qsecō q̄bz sit dāda p totū ·iij·p̄·ca·vi·b·in me·a qn̄ sit dāda ibidē·B·ad finem

Qsecō ā sit iterāda etiā i eaū egritudie ibidē·b·post me·

Qsecōis extreme q̄t sint effe ct9 avtilitates·iij·p̄·ca·vi·a·

Qsecōis sacrām tū q̄bz p to· sit istitutū·iij·p̄·ca·vi·i pn̄ci·

Qsecōez negligēs wlūtaie ā q̄ qūo pecc̄z·z·p̄·ca·vi·e·ad fi·

Qsngēdus qūo dēat eē dispo situs ibidē·b·per totum

Qsngi ā dēat q̄ rōis vsū p didit ibidē·A·cir̄ medū·b·cir̄ finē

Qsolūtas viri iusti q̄l eē dz p̄·p̄·ca·ij·]·cir̄ medū

Qsota ā irritai aut dispsai ā cōmutari possint a per q̄s·ij· p̄·ca·v·x·per totū

Qsoti fractō ꝓpria auctoitate absq̄ rōbili cā an semper sit mōrle pctm·ij·pre·ca·v·B· in medio

Qsoti liciti ⁊ opleti q̄t sint cō dicōes·ij·p̄·ca·v·a·b·c·p to·

Qsoto aliq̄d fatiēs qđ alium dē nō facēt an ex hoc mētur ij·p̄·ca·v·F·per totū

Qsotū ā req̄rat dēliberacō em ij·p̄·ca·v·b·cir̄ pn̄cipiū

Qsotū quid sit·ij·p̄·ca·v·A· in pn̄cipio

Qsoti odicōes vide i odicō

Qsotū cui ꝓprie fiei dēt·ij·p̄· ca·v·b·ad finē

Qsotū ā magis obligz iura mēto·ij·p̄·ca·v·h·per totū

Qsotū an sēper obligz ad ob seruātiā ibidē·]·per totū

Qsotū sb odicōe emissū ā obli gz wuētē ibidē·N·per totū

Qsotū sb odicōe imōesta fa ctū ā sit obligatorū statē cō dicōe ibidē·K·per totū

Qsotū sb odicōe fcm a odici one ꝓpt culpā wuentis non impleta an sit obligatorū ibidē·O·p·per totum

Votū subitaneū an a quo obligz·ñ·p̄·ca·v·l·pz totū
Votū, quo obligat ad rem possibilē solū ibidē·g·m pn̄·
Votū de abstinētia carnium an ad medicī mādatū laxaī dēat·ñ·p̄·ca·v·s·pz totū
Votū īdeliberatū relaxans ꝓpa auctoritate an mōr liter
Vouēs ca pecz ibiđ·x·ī fi·stitatē a formicās quō dupli cit pecz ibiđ·A·post mediū
Vouē ā sit expediēs·ñ·p̄·ca·
Vouē quo sit ·v·d·per to·actus lare·ñ·p̄·ca·v·E·ī pn̄·
Vouē an liceat q; oē wtū wuēđ·wlit wce wl scripto exp̄mere·ñ·p̄·ca·v·s·pz totū
Voto aliq̄d facē an sit melī9 q̄ sīn wto·ñ·p̄·ca·v·E·p to·
Usura cūr q̄ omittat·vñ·p̄·ca·vi·B·cūr prn̄·
Usurāñ quo mltis mōis pcē·vñ·p̄·ca·vi·i·k·l·m·n·o·
Usurarius ad per totum q̄ tētur ibiđ·b·ī primo·
Usurādi quo mlti sint modi ibidē·J·pz totū vsq; ·o·
Vulnera īscīs ī pūa an appa rebūt·ꝛ q̄reꝛ quo gl'osa ap paebūt·x·p̄·ca·vñ·f·p to·ca·xoē an q̄s ·viii·A·m me·pl9 diligē tēat q̄ pntes·ñ·p̄·ca·iñ·g·post medium
Xpi hūanitas quo ait cā excellētissimi gaudñ bto rūa satuitas obiecta oim se suū bto ꝛ·x·p̄·ca·x·e·f·g·pz totum
Vmago aie pcat cās quo de pigi dēat·ix·p̄·ca·ñ·J·añ fi·
Vmagies q̄t de caus muēte sūt p̄·p̄·ca·octauo·d·m pn̄·
Vmagīnūvsus q̄re admittat ī eccīa cū ī wtei testa·repiat wtitus p̄·p̄·ca·viii·b·m fine
VPocrīs vana c·p totū·gl'ia a iactātia quo differēt ex eađ radice oriātur p̄·p̄·ca·xv·A·fere p totū
Vpocrīs quot modis accipi at ibidē·b·m primo·
Vpocr̄ coiter dcā a simlacō quo iđ sint Vidē ī simulacō·
Vpocrisis ꝓpe dcā q̄d sit p̄·p̄·ca·xv·E·m me·
Vpocrisis quot īcludat ī se ibidē·E·añ finem
Vpocrisis ꝓpa m q̄t a q̄bz pso ms repiat p̄·p̄·ca·xv·f·p to·
Vpocrisis ꝓpe dcā ā sp sit pcē ibiđ·e·post me·Et quo cog noscat an sit pcē mōr le wl wiale ibiđ·k·p to·l·m prm·
Vpocrisis quo sit pīculosa a valde no cia p̄·p̄cep·ca·xv·l·post pn̄cī·vsq; ad finē
Vpocta q̄d sit ibiđ·e·ī me·a quo ognoscatur·g·p totū
VRoma q̄d sit a ā sit pcīm pmo p̄·ca·xv·m·pz totū
Zelus dom9 dei quo a īm q̄ dz hēri·v·p̄·ca·xi·d·p to·
Zisama quot de caus nō sit euellēda·v·p̄·ca·xiiñ·n·o·per totū Et sic est finis:::

Sequitur aliud registrum siue otenta capitulorum cuiuslibet p̄cepti.

Primum capitulum p̄mi p̄cepti tractat q̄ structe deus velit p̄cepta sua

Secundum tractat de fide

Tercium tractat de spe

Quartum de dilcone

Quintum de errore multiplici circa dilcōem et a quomō possunt ognosci peccata mortalia

Sextum de seruitute dei et a veneracōe sanctorum

Septimum de sacrificijs oblacōnibus et decimis

Octauum de veneracōe ymaginum et reliquijs sanctorum

Nonum de spebus superstic̄onum et de ḡuitate pcī huius

Decimum de falsa trāslacōe horīnum sonijs et de sortibus etc.

Undecimum recapitulat spes superstic̄onum de lupis

Duodecimum tractat de superbia et eius spebus

Decimum tercium de iactantia et remedijs superbie

Decimum quartum de inani gloria et remedijs eius

Decimum quintum de ypocrisi q̄d sit et q̄liter omittit et fallacōe.

Decimum sextum de p̄sumpcōe noui

Decimum septimum de vestibz tatum

Decimum octauum a mulieres pecēt mortaliter se ornātes

Decimum nonum de tēptacōe si

Vicesimum de accidia et spebz eius et remedijs

Vicesimum primum de enubscētia xp̄m sequendi et remedijs

Vicesimum secundum de otemptua inobedientia

Capitula secundi p̄cepti

Primum capm tractat de assumpcōne nois dei et iuramēto

Secundum de punio a qn̄ sit mortale

Tercium quomō iuramentum fit multiplicater

Quartum de blasphemijs iurantibz illicite per creaturas Et adiurantibus illicite

Quintum de votis eius fractione et dispensacōe

Capitula Tercij p̄cepti

Primum capm tractat festa q̄liter sunt celebranda q̄re instituta sunt et de trāsgressoribus

Secundum q̄liter festa sanctificantur

Tertium de sacramentis et primo de baptismo

Quartum de confirmacōe

Quintum de sacramento ordinis.

Sextum de extrema vnctōne

Septimum de matrimonio

Octauum de pnia ap̄. de otricia

Nonum de confessiōe one

Decimum de satisfactione

Xi. de remedijs recidiuacōis

a peccul' p̄ceast'm̄ atib3 a an
vnus potest satisfacēa c̄.
Duodecim̄ de sacr̄o eucaīstie
Decimū terciū de sc̄ificacōe lo
co7 sc3 eccīe altaīs a cimiterij
Decimū qr̄tū de labē a ocio
Et de mechaīcis.

Capitula qr̄ti p̄cepti.

Prim̄ū de dilectione dei.
Secūdū de dilcōne prim̄i.
Tertium de numero a gr̄du
diligendo7um.
Quātum de dilcōe proxim̄i
prout cadit sub consilio.
Quintum quomō filij debēt
p̄ntes honorare.
Sextum de honoracōne pa
tris spūalis.
Septimū de prelato seculaī
honorando.

Capitula qnti p̄cepti

Prim̄ū de homicidio a lesiōe
pcta clamantia.
Secūdū de caus̄ homicidij
sc3 ira a inuidia.
Terciū quomodo ira sit ca
pitale vicīū a de filiab3 eius.
Q̄rtum de maledictōe de re
medijs ire.
Quintū de inuidia a ei9 r̄medijs
Sextum de filiab9 inuidie
Et primo de odio.
Septimū quomodo iminici
cūt diligendi vel odiendi.
Octauū de recōciliacōe calū
nia a oracōe.
Nonū de dilectōe inimico
rum a rancore
Decimū de detractōne fugien
da a nocumēto
Vndecimū de correctōe frna
Duodecimū de ordie correcti
onis
Decimū terciū de sc̄andalo a
q̄ sint ap̄t' scandalū vitāda.
Decimū qr̄tū de irrisione.

Capitula sexti p̄cepti.

Prim̄ū Capitulū tractat de
mechia luxuria
Secūdū de speciebus luxuie
sc3 cantu. oscul'.
Terciū de choreis a quādo sit
peccatum mor̄le.
Q̄rtum de actu coniugali licī
to fragilitē.
Quintū de gula. tēperancia
a speciebus eius
Sextum de sobrietate a ebri
etate a filiabus gule.
Septimū de abstinētia a ie
iunio.
Octauū q̄ tenētur ieiunare
a q̄s potest dispensare.

Capitula septi p̄cepti

Primum capitulum de Auā
ricia a appetitu

Secm de obdurac̃one a ele
mosina ac̃
Tertiū quando homo tenea
tur ad elēosinā a qñ nō
Rc̃tiū de furto a reb9 iuētis
Rntiū de empc̃o e a wndic̃oe
Sextū de contractib; vsurarí
is a ludis ac̃.
Septimū de restituc̃one
Octauū de suffragiis mortu
orum.
Nonū per q̄ aíme defuncto
rū iuuarí possunt

Capitula Octauí p̄cepti.

Primū capitulū de mendac̃o
a qñ sit mōle
Secundū de p̄ctis oris pmis
sione iactantia ac̃.
Tertiū de falso testímoníο.

Capitula Nomí p̄cepti.

Primū capitulū de ignor ātia
q̄ttuplex a q̄ periculosa
Secundū de cogní c̃one ex̄pa
a defectu
Tertiū de ignorātia qñ excu
sat a q̄ttuplex ignorātia
Rc̃tum de concupiscentia

Capitula decímí p̄cepti

Primū de concupiscentia alie
nax mulierū
Secundū de pcís trāsgredí
entiū decalogū de iferno tene
bris igne frigore ac̃.
Tertiū de pcís ínterioribus
dānatorum
Rc̃tum de pena dānatorum
respectu superiorum
Quintū de p̄mo seruāciū
decalogū Et p̄mo de gaudíjs
quinq; sensuū
Sextū de visione corporalí de
lectabilissimā a aliorum sensu
um perfectōne
Septimū de dotib9 corporis
Octauū de aurea a aureola a
fructu
Nonū de fructibus beatox
Decimū de sotietate iocundis
siā Amicítia concordia a bonoe
Vndecímum de ínterioribus
gaudíjs inaestimabilis concupis
cibil quietatione íntellectus
rac̃one scibilium
Duodecímū de dotibus aie scz
visione dilectiōe ea oplex̄iōe

Et sic est finis

Liber mōsterij s. paulí ī Em
eto inferiox

A977527

ta[illegible] ta[illegible]ris ſyrorum ga
ma[illegible]ca abybon ſolẽpnia
celebrans nos ſacramenta celeſ
tia. preſta qs. ut qd' tempora
liter gerimus. eternis gaudijs
conſequamur. ℣ Dñs ꝑ̃ vob
Sacerdotes dñi benedicate mñs
duo ſancti et humiles corde lau
date deū ℟s Benedicate omnia opa dñi
dño laudate et ſuperexaltate eū in ſcla
Deus qui con Collecta.
ſpicis qa ex nulla ſua
uirtute ſubſiſtim⁹ : concede ꝓpi
cius: ut interceſſione beati ſix
ti mart̃is tui atq; pontificis con
tra omnia aduerſa muniam̃. ℣
Deus qui Collecta.
nos conſecratis ſanctorū
martyrū tuor felicissimi ⁊ a
gapiti natalicia colere: da
nobis in eterna letitia de eor
ſocietate gaudere. ℣ Gr̃.
Lingua ſapientiū. De mūlt; gr̃
Sacerdotes eius induant ſaluta
re et ſancti eius exultatione exulta
bunt. ℣. Illuc ꝓducā cornu dauid
parauī lucernā xp̃o meo Alla
℣. Sancti tui dñe benedicent te glo
[illegible]natus dobiam. qa
tue beatus ſixtus is[illegible]
mendet et nie[illegible]. ℣ Al
Munera tibi dñe u
deuotionis offeru
que et pro tuor tibi gra
honore ſanctor. et nob
tacia te miserante redd
Dñe quinq; talenta tra
michi ecce alia quin[illegible]
ſum eiqr ſeruc fidelis qa in
fuiſti fidelis ſupra multa te
am intra in gaudiū dñi tu
Preſta qs dñe deus
ut cuius nobis f
tate uotiua ſunt ſacra
eius ſalutaria nobis u
one redd̃antur. ℣ Alia.
Preſta qs dñe deus
ut ſicut nobis in
ta pietas beator mart
rū felicissimi et agapi
uidue caritatis prebet
plū. ſic ſpiritū gratie t
iugiter muniamur ſe
imploret. ℣ Donati q
Deus tuor gloria
tuum. preſta qs:

8407

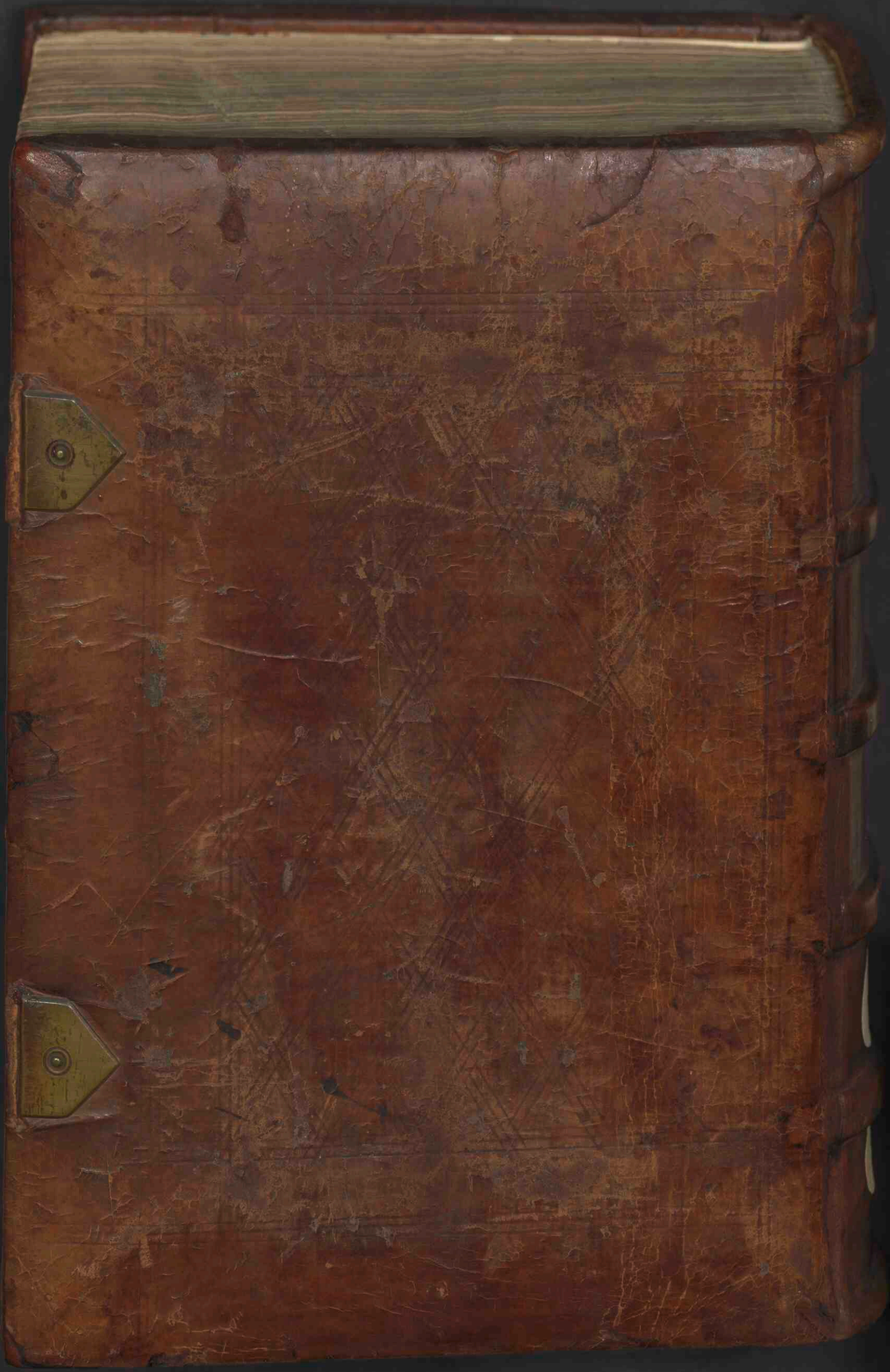

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6